Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

[redacted]
hat mit ihrer Spende für die Universitäts-
und Landesbibliothek Düsseldorf
die Restaurierung dieses Bandes ermöglicht.

1998

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Iste liber est frm̄ domus lapidee Ordinis Scē Crucis In q̄ hnc.
Omelie Bti Gregorij ppe sup Ezechielem pphām.
Item Exameron Beati Ambrosij epi.

G. xiiij.

Cpb 853
2/ Voull. 103

P. Eccl. 122

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Epiſtola beati gregorij pape de expoſitione ezechielis ad marianum epiſcopū.

Ilectiſſimo fratri mariano epō. Gregorius ſeruus ſeruorū dei. Omelias q̄ in beato ezechiel ꝓpheta ita vt coram ꝓplo loquebar excepte ſūt. multis curꝭ irruentibus in abolitione reliquerā. Sed poſt annos octo petentibus fratribꝰ notarioꝝ ſcedas requirere ſtudui: eaſꝫ fauente dn̄o trāſcurrens. inquātū ab anguſtijs tribulationū licuit emendaui. Tua itaqꝫ dilectio has ſibi ad legendū mitti popoſcerat. Sed valde incōgruū credidi vt aquā deſpicabilē hauriret: quē conſtat de beatorū patrum ambroſij atqꝫ auguſtini torrētibus. profūda ac ꝑſpicua fluenta aſſidue bibere. Sed rurſū dū cogito ꝙ ſepe int̄ cotidianas delicias etiam viliores cibi ſuauit̄ ſapiūt: trāſmiſi minima. legenti poſcenti: vt dū cibus groſſior velut ꝓ faſtidio ſumitur: ad ſubtiliores epulas auidius redeatur

¶ Incipit omelia prima libri primi beati gregorij pape in ezechielem ꝓphetam:.

Ei omnipotētis aſpiratione de ezechiel ꝓphā locuturus prius debeo tēpora ⁊ modos aperire prophecie: vt dū acceſſus eius oſtenditur: virtus melius cognoſcatur. Prophecie tp̄a tria ſunt: ſcilicet p̄teritū. pn̄s. ⁊ futurū. Sed ſciendū eſt q̄d in duobꝰ temporibꝰ ꝓphecia ethimologiam ꝑdit. Quia cū ideo ꝓphecia dcā ſit quod futura p̄dicat qn̄ de p̄terito vel pn̄ti loq̄tur. ratioēm ſui nominis amittit: qm̄ non ꝓphetat q̄d venturū eſt: ſꝫ vel ea memorat que trāſacta ſunt vel ea que ſunt. Que tamen tria prophecie tp̄a verius loq̄mur: ſi ex ſacre ſcripture teſtimonijs oſ̄ndimus. Prophetia de futuro eſt. Ecce virgo concipiet: et pariet filiū. Prophecia de p̄terito In principio creauit deꝰ celum et terrā. De illo enim tempore dixit hō: quo non erat homo. Prophecia de pn̄ti eſt: quā paulus apoſtolꝰ dicit. Si aūt omēs prophetent intret aūt quis infidelis vl̄ ydeota conuincatur ab omibꝫ. dijudicatur ab omibus. Occulta cordis eius manifeſta fiūt: ⁊ ita cadens in faciem adorabit deū: ꝓnuntians ꝙ vere deus in nobis ſit. Cū igitur dicitur occulta cordis eius manifeſta fiūt: ꝑfecto mōſtratur quia per hūc modū ꝓphetie ſpūs non predicit q̄d futurū eſt: ſꝫ oſtendit quod eſt. Quo aūt pacto ꝓphecie dicatur ſpūs: qui nichil futurū indicat ſꝫ pn̄s narrat? Qua in re animadūtendū eſt ꝙ recte prophecia dicitur. nō quia p̄dicit ventura: ſꝫ quia prodit occulta. Rem quippe

a1

qualibet ſicut ab oculis noſtris in
futuro tempora ſubtrahūt: ita ab
oculis noſtris in p̄ſenti ſubtrahit
cauſa Ventura eteni res occultat̃
in futuro tēpore: p̄ns autem cogi
tatio abſconditur in latenti corde
Eſt eciā ꝓphecia p̄ſens cū res que
libet nō ꝑ animū. ſꝫ ꝑ abſente loci
tegitur. q̄ tamen ſpū denudat̃: et
ibi fit p̄ſens ꝓphetātis animꝰ: v
bi ꝑ p̄ſentiā nō eſt corpus. Nam
gyezi lōge a ꝓpheta receſſerat cū
naamā ſyri munera ꝑ accipiebat: cui
tñ idē ꝓphā dicit. Nōne cor meū
in p̄nti erat: qñ reūſus ē hō de cur
ru ſuo in occurſū tibi: Sciendū qꝫ
eſt qꝛ ꝓphecie tpa tria ſibi ꝯgruūt
ad ꝓbationē: vt aliqñ ex futuris
p̄terita aliqñ vō ex p̄teritis ꝓbeāt̃
futura Dixerat eni moyſes In
principio creauit deꝰ celū et terrā.
Sꝫ quis crederet qꝛ verū de p̄terito di
ceret: ſi de futuro eciā aliqd nō dix
iſſet: In ipſiꝰ eteni libri fine in cuiꝰ
exordio illa de p̄terito dixerat: aliqd
ꝓphecie ꝑ iacob vocē de ipſis futu
ris ꝑmiſcuit dicens Nō auferetur
ſceptrum de iuda. et dux de femore
eius: donec veniat qui mittendus
eſt: et ipſe erit expectatio gentium
Qui eciā ꝑ ſemetipſū eundē q̄ mit
tendus erat: et quē dicebat popu
lo ꝓphetauit dicēs. ꝓphetā ſuſcita
bit vob dn̄s deus veſter de fratri
bus veſtris. illū tanq̄ meipſū audi
etis Erit aūt quicūqꝫ nō eudierit
ꝓphetā illū: exterminabit̃ de ꝓplo
ſuo. Cur ergo p̄terit̃ vetuſtā ꝑmiſ
cuit: niſi vt dū ipleretur ea q̄ de
futuro p̄diceret oſtenderet eciā qꝛ
de p̄terito vera dixiſſꝫ: Quia itaqꝫ
docuimꝰ qualit̃ ex futuroꝝ ꝓphe
cia ꝓbentur p̄terita: reſtat nūc vt
adhuc de ſacris eloquijs oſtenda
mus. quō in ꝓphecie ſpū ex p̄teri
tis ꝓbentur futura. Certe rex ba
bilonicus cū ſompniū vidiſſet mi
ſit ad magos et ariolos: omneſꝫ ſa
pientes babilonie ꝯuocauit: nec
ab eis ſolūmō īterp̄tatonē ſomp
nij: ſed eciā ſompniū q̄ſiuit vt ni
mirū ex p̄terito colligeret ſi qd in
eoꝝ reſpōſionibus de venturo cer
tum teneret Qui cum dicere nulla
potuiſſent: daniel deductꝰ ad me
dium eſt Qui de interp̄tatioē ſōp
nij et de narratione requiſitus. nō
ſolū hoc reſpōdit qd interrogatꝰ
eſt: ſꝫ eciā ſompnij originē replica
uit dicens Tu rex cepiſti cogitarē
in ſtratu tuo quid eſſet futurū poſt
hec. Et paulo poſt. Tu rex vide
bas: et ecce quaſi ſtatua grandis
vna et cetera. Cuiꝰ videlicet ſomp
nij mox ordinē dixit: et quicqd ex
eodem venturū ſequebat̃ aperuit.
Penſemus ergo ordinem ꝓphecie
A cogitationibus venit ad ſomp
nium: a ſompnio peruenit ad futu
ra Qui ergo ipſam vt ita dicam
radicem ſompnij protulit: ꝓfecto
ex preteritis probauit: q̄ vera eſ
ſent que de futuris diceret Prophe
cia p̄ſentis tporis nec p̄teriti at
teſtatioē nec futuri indiget: qꝛ cū
res occulta ꝑ ꝓphecie v̄ba detegit̃

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

veritati illius res ipſa que oſtendi
tur atteſtat᷑. Igitur ꝗa de tꝑib⁹ ꝓ
phecie tractauim⁹. reſtat vt de mo
dis eius ⁊ q̄litatib⁹ aliq̄ diſſeram⁹
Spiritus quippe ꝓphecie nec ſem
per nec eodē modo animū ꝓphete
tangit Aliqn̄ eni ſpūs prophetie
ex p̄nti tangit animū prophetātꝭ
et ex futuro nequaq̄ tāgit. Aliqn̄
ex futuro tangit ⁝ et ex p̄nti non
tangit. Aliqn̄ vero ex p̄nti ⁊ ex fu
turo tangit. Aliqn̄ aūt ex p̄terito
et ex p̄nti atq̄ ex futuro pariter a
nim⁹ tangitur ꝓphetātis. Aliqn̄
tangit ex preterito ꝓphetie ſpūs⁝
nec tangit ex futuro. Aliqn̄ autē
tangit ex futuro⁝ nec tangit ex p̄
terito. Aliqn̄ vero in p̄nti ex parte
tangit⁝ et ex parte nō tangit. Ali
qn̄ in futuro ex parte tangit⁝ ⁊ ex
parte non tangit. Sed hec ipſa ſi
poſſum⁹ ex ordine quo p̄miſſa ſūt
ſacre ſcripture teſtimonijs oſtenda
m⁹ Ex p̄nti eni prophetie ſpūs.
ꝓphetātꝭ ⁊ aīm tangit. atq̄ ex fu
turo nō tangit⁝ ſicut iohānes bap
tiſta venientē dominū videns ait.
Ecce agnus dei⁝ ecce q̄ tollit pec
cata mūdi. Sed cū moritur⁹ iam
eſſet⁝ miſſis diſcipulꝭ requirebat di
cens. Tu es qui venturus es an
aliū expectamus ⁝ In quib⁹ ver
bis oñditur. quia in terrꝭ quidē ve
niſſe redemptorem nouerat⁝ ſʒ an
per ſemetipſ̄ ad aperienda inferni
clauſtra deſcēderet dubitabat. Ex
p̄nti ergo ꝓphetie ſpū tact⁹ fuerat
qui humanitatē mediatorꝭ vidēs
⁊ diuinitatē eius itelligens ꝯfite
batur agnū qui peccata mūdi tol
leret. Sed tact⁹ ex futuro nō fue
rat⁝ quia aduentū eius in iferno
neſciebat. Aliqn̄ vō ꝓphetie ſpūs
animū ꝓphetātis ex futuro tāgit
atq̄ ex p̄nti nō tangit⁝ ſicut apte
libri geneſeos hiſtoria teſtatur. cū
yſaac eſau filiū ſuū ad venandum
miſit⁝ cui minorē filiū ad benedicē
dū rebecca ſuppoſuit. q̄ hedinis pel
lib⁹ indut⁹ paterno palpatui cor
p⁹ fraternū finxit⁝ cui ille minori
filio tāq̄ maiori benedictioēm de
dit. q̄q̄ ei eſſent longe futura nū
ciauit⁝ ſʒ quis eſſʒ qui corā ſe aſſiſ
teret ſcire nō potuit Prophetie er
go ſpūs ex futuro ꝓphetātis ani
mū tetigit. atq̄ ex p̄nti nō tetigit
qn̄ caligantib⁹ oculis patꝭ ⁊ vetu
ra p̄dicebat⁝ ⁊ preſentē filiū neſcie
bat. Aliqn̄ ꝓphetātꝭ animū ex p̄
ſenti partꝭ ⁊ ex futuro tangit⁝ qđ
ex eodē libro geneſeos liq̄de doce
mur. In illo quippe ſcriptū eſt. q̄a
cū vite iam termino ꝓpinquaret
iacob. et duos filios ſuos ioſeph fe
cit aſſiſtē⁝ vt ex bn̄dictioē illi⁹ poſ
ſent longe poſt futura ꝓmereri⁝ ci
i maiorē ad dexterā. minorē vero
poſuit ad ſiniſtrā Cūq̄ ille oculis
ſenectute caligantibus. nepotes ſu
os quis prior quis ve eſſet minor
humano viſu diſcernere neq̄q̄ poſ
ſet ⁝ ductis in obliquū brachijs.
dexterā manū minori. ſiniſtrā ma
iori poſuit Qđ cū corrigere fili⁹ vel
let. ait. Non ita ꝯuenit pater q̄a

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hic eſt p̄mogenitus Qui illico au
diuit. Vado fili mi ſcio: et iſte qdē
erit in populos et multiplicabit᷑:
ſ; frat̄ eius minor. maior illo erit
Prophecie ergo ſpūs ex pn̄ti pari
ter et ex futuro ꝓphetant̄ animū
tetigit dū iacob et futura ꝓnuncia
bat: et eos quos corporeis oculis
videre nō poterat ante ſe poſitos:
ꝑ ſpm̄ diſcernebat Sic ahie ꝓphe
te animū ꝓphecie ſpūs ex pn̄ti at
q; ex futuro tetigerat: cū caligāti
b9 oculis eā que ſe eſſe aliā ſimu
labat ⁊ vxorē iherobōa eſſe cogno
uit: et quicq̄d ei futurū erat apuit
dicens Ingredere vxor iherobōa.
Quare te eſſe aliā ſimulas? Ego
aūt miſſus ſū ad te durus nūcius
Vade et dic ihe(ro)boā Hec dicit do
min9 de9 iſrael. Quia opat9 es
malū ſup omnes. q̄ fuerūt añ te ⁊
feciſti tibi deos alienos cōflatiles
vt me ad iracūdiā ꝓuocares: me
aūt piecaſti poſt tergum tuū: idcir
co ego inducam mala ſuper domū
iherobōa. Ex p̄ſenti ergo atq; fu
turo ꝓphetantis animus tact9 fu
erat: qui et ingredientē deꝓhendē
potuit: et ei futura nūciare. Aliqñ
aūt ex p̄terito et ex p̄ſenti atq; ex
futuro pit(er) anim9 ꝓphetāt̄ tan
gitur: ſicut elizabeth ad ſe mariā
venire ꝯſpiciens quia incarnatum
verbū geſtaret in vtero agnouit:
eamq; domini ſui iam matrē voca
uit dicēs. Vnde hoc michi: vt ve
niat mater dn̄i mei ad me? De
cui9 ꝯceptione: ꝑ angelum quoq;
ad ioſeph dicitur. Qd̄ in ea natū
eſt de ſpū ſancto eſt Hinc videlicet
elizabeth dicit. Beata que credi
diſti: qm̄ ꝑficientur ea q̄ tibi dicta
ſūt a domino. Dicens enim beata
q̄ credidiſti: apte indicat. qz verba
angeli q̄ dicta ad mariā fuerunt ꝑ
ſpm̄ ſanctū agnouit: atq; ſubiun
gens ꝑficientur ea q̄ dicta ſūt tibi
a dn̄o: q̄ eciā eam in futuro ſeque
rētur p̄uidit Simul ergo de p̄teri
to et pn̄ti atq; futuro per ꝓphecie
ſpm̄ tacta eſt q̄ et eā ꝓmiſſionib9
āgelicis credidiſſe cognouit: ⁊ ma
trē noīans qz redēptorē humani
generis i vtero portarēt itellexit:
et cū omnia ꝑficienda p̄dicaret: q̄d
eciā de futurō ſequeret᷑ aſpexit Ali
qñ vō ꝓphecie ſpūs ex p̄terito tā
git animū nec tangit ex futuro: ſi
cut in paulo aplō apte oſtendit᷑:
q̄ diſcipulis ait. Notum vobis fa
cio fratres euāgelium qd̄ euange
lizatum eſt a me quia nō eſt ſcd̄m
hominē: neq; enim ego ab homi
ne accepi illud neq; didici: ſ; per
reuelationem iheſu criſti. Vnde a
lijs diſcipulis quoq; dixit Secun
dum reuelationē notum michi fac
tum eſt ſacramētū Qui tamē hoc
ipſū euāgelium qd̄ ꝑ reuelationē
cognouerat: cum iheroſolimā p̄di
caturus aſcenderet ait. Ecce ego
alligat9 ſpū vado in iheruſalē: q̄
in ea ventura ſint michi ignorans
Hoc quippe euāgeliū ſacramentū
eſt. quia vnigenit9 patris incarna
tus atq; ꝑfectus homo fact9 eſt:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qui crucifixus mortuus et ſepult9
die tercia reſurrexit· die quoqȝ qua
dragesima aſcendit in celū · atqȝ
in dextra patris ſedet· Qui ergo
ꝑ reuelationē euangeliū agnouit
ꝓphetie ſpū de ꝑterito tactus eſt·
Sed quia quid ꝓ eodē euāgelio
paſſurus eſſꝫ ignorauit: de futuro
procul dubio tact9 non eſt· Nam et
ſic dicit· niſi q𝔡 ſpūs ſanctus ꝑ om
nes ciuitates ꝓteſtatur m̄ dicens
qm̄ vincula et tribulacões me ma
nent: aperte oſtenditur qȝ ea q̄ ipſi
futurā eſſent alijs de ipō reuelata
erāt· nō aūt ipſi de ſe: ſicut de illo
per agabū dicitur· Virū cui9 hec
zona ē: ita alligari oportet in ihe
ruſalem· Aliqn̄ aūt ꝓphecie ſpūs
tangit ex futuro nec tangit ex ꝑ
terito: ſicut de helizei facto ſcriptū
eſt Quia cū vn9 ex filijs ꝓpheta
rū materiā ſuccideret· huic ferrū ſe
curis in aquā cecidit· qui exclama
uit· Heu heu domine mi: et hoc ip
ſū mutuū acceperā· Dixit aūt hō
dei· Vbi cecidit ? At ille monſtra
uit ei locū· Precidit ergo lignū et
miſit illuc: natauitqȝ ferrum· In
quo videlicet ꝓphete facto cognoſ
citur· quia qui querit vbi ceciderit
quid eſſꝫ facturus nouerat ſꝫ tamē
cū reqᷓrit conſtat q̄a vbi ferrū cecī
diſſet ignorabat Prophetie ergo
ſpūs helizei mentē ex futuro teti
gerat· ſꝫ ex ꝑterito nō tangebat:
qui ꝗ ferrū in profundis dimerſū
quia reuocaturus eſſꝫ ad ſuꝑficiem
ſcire potuit: ſed vbi ceciderit omni
no neſciebat Aliqn̄ vō ꝓphetie ſpi
ritus in p̄nti ex parte tangit et ex
ꝑte nō tangit: quod petri apoſtoli
hyſtoria teſtatur· cū miſſi ad cū a
cornelio milites ei ſūt per ſpm̄ nū
ciati· Scriptū quippe eſt · Dixit
ſpūs ei· Ecce viri tres querūt te·
Ad quos ille deſcendit: et reqᷓrēs
dixit· Que cauſa eſt ꝓpter quā ve
niſtis ? In cui9 verbis oſtenditur:
quia eandē cauſā per ſpm̄ nō audi
erat quā a militibȝ requirebat· In
p̄nti ḡ mentē petri ſpūs ⁊ ex ꝑte
tetigit ⁊ ex ꝑte non tetigit: qui et
adeſſe venientes milites dixit: ꝗ
ꝓ qua cauſa venerāt tacuit Aliqn̄
vero ſpūs ꝓphetie in futuro ex ꝑ
te tangit ⁊ ex ꝑte nō tangit· ſicut
ꝓpharū filij de auferēdo helya ab
helizeo dicūt· Nūquid noſti quia
hodie domi9 tollat dn̄m tuū a te ?
Quo tamen ablato ſeſe per diuer
ſa diſpergunt· eūqȝ in rupibus ac
vallibus qᷓrunt· In futuro ergo e
orū mentē ꝓphetie ſpūs ⁊ ex par
te tetigerat et ex ꝑte minime tange
bat: qn̄ eū quē tollendū nouerāt
non inueniendū querebāt Ex ꝑte
itaqȝ tacti ſūt atqȝ ex ꝑte nō tacti:
qui ⁊ ſciebāt ꝙ tolli poſſꝫ: et neſci
ebāt ꝙ inueniri nō poſſꝫ· Iſtē quo
qȝ helizeus ꝓphetie ſpū de futurō
ex ꝑte tactus eſt et ex ꝑte nō tac
tus: cū regi iſrael dicēt· Percute
iaculo terram Et cū percuſſiſſꝫ tri
b9 vicibus et ſtetiſſꝫ: iratus eſt cō
tra eū vir dei ⁊ ait· Si percuſſiſſes
quinquies aut ſexies ſiue ſepties

15

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑcuſſiſſes ſyriā vſqꝫ ad conſūma
tionē Nūc aūt tribus vicibus ꝑ
cuties eā Qui itaqꝫ nouerat quia
tociens ꝑcuteret ſyriā quociens ꝑ
cuſſiſſet terram: ſꝫ cum diceret per
cute terram quociens eam ꝑcuſ
ſurus eſſet ignorabat: quippe et in
dignatꝰ eſt terram fuiſſe tercio ꝑ
cuſſam: ꝓfecto cōſtat qꝛ de futuro
ex ꝑte tactus fuerat et ex ꝑte non
tactus: qui ſyriā ꝑcuti predixit
ſed terram ꝑcuti amplius voluit.
Hic ſamuel cum ad vngendum
dauid a dn̄o mitteretur: reſpōdit
Quomō vadā: Audiet enim ſaul:
et interficiet me Qui et dauid vnx
it: nec tamen a ſaule occiſus eſt.
Ex ꝑte ergo de futuro tactꝰ ꝓphē
animꝰ fuerat et ex ꝑte nō tactus:
quia et vngēdum dauid in regno
nouerat: ⁊ quia a ſaule non eſſet
occidendus ignorabat Sciendum
quoqꝫ eſt ꝙ ꝓphē q̄dam e ꝓximo
tangūt. atqꝫ e lōgiquo minime tā
gūt: alij vō tāgunt e longinquo
et non tanguntur e ꝓximo: alij
aūt et e lōgiquo et e ꝓximo ꝓphe
cie ſpū tangūtur Nam q̄dam tan
gūtur e ꝓximo ⁊ nō e longiquo:
ſicut ſamuel ꝑiſſe azinas nouerat:
eaſꝫ eſſe īuētas nūciabat Saul re
gem futurum p̄dicit: dauid quoqꝫ
qꝛ in eꝰ regno ſuccedēt nūciauit:
ſꝫ qꝛ pater regis eterni futurꝰ ſit
nō p̄dicit. Quidā vō tāgūt e lōgi
quo et nō tāgūt e ꝓxīo: ſicut da
uid idē incarnacōnē dei vnigēitū no
uerat de iudea dicēs: hō factꝰ eſt

in ea et ipſe fūdauit eā altiſſimus:
atqꝫ hunc ad celū aſcenſurum ⁊
ad patris dexterā ſeſſurū intelligit
dicēs Dixit dn̄s dn̄o meo: ſede
a dextris meis Et tn̄ multa que
e vicino acta ſūt minime p̄uidit.
Vt enim pauca de multis loquar
ſeruū miphiboſet ſibi contra ſuum
dominū mencientem non intellexit
et amaſe ꝓmittens dicit: hec fa
ciat mī deus et hec addat: ſi n̄ ma
giſter milicie fueris corā me omni
tēpore ꝓ ioab. videlicet q̄d ſeqret
ignorās: qꝛ amaſa idē non ſolum
principatū milicie pro ioab non ſuſ
cepit: ſꝫ eciam per ioab poſt pau
lulū vitam finiret: et cū templum
deo conſtruere vellet q̄d e vicino ſe
queretur neſciens: ꝓphetā alterū
requiſiuit. Quidā vō et e lōgiquo
tanguntur et e ꝓximo: ſicut yſai
as longe poſt futura prenunciat
dicens Ecce virgo concipiet et pa
riet filium: et vocabitur nomen e
ius emanuel. De quo rurſus ait.
Paruulus natus eſt nobis: filius
datus eſt nobis: et factus eſt prin
cipatus ſup humerum eius: et vo
cabitur nomē eius admirabilis. cōſi
liarius. deꝰ. fortis. pater futuri ſe
culi: princeps pacis. Multiplicabit
eiꝰ īperiū: et pacis nō erit finis.
Qui cīcā de ezechia rege ꝓphecie
tactus ſpū e vicino. qꝛ de infirmi
tate ſua ſurgeret p̄dixit: et quot
ānis poſt infirmitatē viueret nūcia
uit Aliqn̄ vō ꝓphecie ſpūs ꝓphis
deeſt: nec ſemꝑ eoꝝ mētibꝰ p̄ſto ē:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatinꝰ cum hunc non habent. ſe
hūc agnoſcant ex dono habere cū
habēt Unde helizeus cū flente ſu
namite muliere a ſuis pedibꝰ ꝑ ie
zi puerū auelli ꝓhiberet. dixit. Di
mitte illā: aīa enim eius in amari
tudine eſt: ⁊ dn̄s celauit me ⁊ nō
indicauit m̄ Hic quoqȝ cū eū ioſa
phat de futuris requirerēt. ⁊ ꝓphie
ei ſpūs deeſſꝫ: pſalteriū fecit appli
cari: vt ꝓphie ad hūc ſpūs ꝑ lau
dē pſalmodie deſcendēt: atqȝ eꝰ
aīm de venturis repleret. Uox etenī
pſalmodie cū per intētionē cordis
agitur. ꝑ hanc omīpotēti dn̄o ad
cor iter preparatur: vt intente menti l'
ꝓphie miſteria. vl' ꝯpūctionis gra
tiā infūdat Unde ſcriptū ē Sacrifi
ciū laudis honorificabit me: et illic
iter eſt quo oſtendam illi ſalutare dei
Quod enī latine ſalutare: hoc he
braice ihus dicit. In ſacrificio igi
tur laudis fit in iheſu iter oſtenſio
nis: quia cū per pſalmodiā ꝯpūc
tio effūditur. via nobis in corde
fit per quā ad ihm in fine perueni
tur: ſicut ipſe de ſua oſtenſione loq̄
tur dicens Qui diligit me dilige
tur a patre meo: et ego diligam eū
et manifeſtabo ei meipſū. Hinc qȝ
ſcriptū eſt. Cantate dn̄o pſalmū
dicite nōi eiꝰ: iter facite ei q̄ aſcen
dit ſup occaſū: dominꝰ nomen eſt
ei. Ipſe etenī ſup occaſū aſcendit:
qui morte reſurgēdo calcauit Cui
dū cantamꝰ. iter facimꝰ ut ad noſ
trū cor veniat: et ſui nos amoris
grā accendat Quia aūt ꝓphis ꝓ
phie ſpūs ſemꝑ nō adeſt: etiā vir
dei indicat. qui ꝯ ſamariā miſſus
mala q̄ ei futura erāt nūciauit: q̄
tamē ꝓhibitꝰ a dn̄o in via comme
dere. ꝓphe falſi perſuaſione decep
tus eſt. quē fallax ſermo nō decipe
ret. ſi ꝓphie ſpm̄ p̄ſentē habuiſſet
Sciendū quoqȝ eſt ꝙ aliqñ ꝓphe
ſancti dū conſulunt ex magno vſu
ꝓphetādi q̄dā ex ſuo ſpū ꝓferūt. ⁊
ſe hec ex ꝓphie ſpū dicere ſuſpicāt
ſꝫ quia ſācti ſūt per ſpm̄ ſanctū citi
us correcti ab eo q̄ vera ſūt audiūt
⁊ ſemetipſos quia falſa dixerūt re
p̄hendūt. Nathan etenī ꝓpham
ſanctū virū fuiſſe q̄s neſciat: Qui
dauid regem ⁊ de culpa apte repre
hendit: ⁊ q̄ ei ꝓ culpa eadē eſſent
ventura nūciauit. Quē tn̄ cū iſdem
dauid quia templū deo vellet con
ſtruere requiſiſſꝫ. illico reſpondit. Om
ne qd̄ eſt in corde tuo vade et fac:
qȝ dn̄s tecū eſt. De quo illic ſtati
ſubditur. Factū eſt autē in nocte il
la. ⁊ ecce ſermo domini ad nathā
dicens. Uade et loquere ad ſeruū
meū dauid. Hec dicit dn̄s deus.
Nūquid tu edificabis m̄ domū ad
habitādū: Neqȝ enī habitaui in
domo ex die qua eduxi filios iſra
hel de terra egipti. vſqȝ in diē hanc
Et paulopoſt. Cū cōpleti fuerint
dies tui et dormieris cū patribꝰ tuis
ſuſcitabo ſemen tuū poſt te qd̄ egre
dietur de vtero tuo: ⁊ firmabo reg
nū eius. ipſe edificabit domū nomi
ni meo Ecce nathā ꝓpha qui pri
us regi dixerāt vade ⁊ fac. ipſe poſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

modū p ꝓpheāe ſpm̄ edoctus hoc
fieri nō poſſe denūcians: et regis
ꝯſilijs ⁊ ſuis ſmonib9 ꝯdixit: qꝛ
qđ ex ſuo ſpū dixeāt falſū fuiſſe de
ꝓhēdit. Qua in re int ꝓphetas ve
ros ac falſos iſta diſtācia ē: qꝛ ꝓ
phete veri ſi qđ aliqñ p ſuū ſpm̄ di
cūt: hoc ab auditoꝝ mētibus per
ſpm̄ ſcm̄ eruditi cicius corrigūt ꝓ
phē āt falſi et falſa denūcīāt: ⁊ a
lieni a ſpū ſcō in ſua falſitate pdu
rāt. Cōſideratꝭ igit ꝓphie tpib9
et modis: ituēri libet qlit omīpo
de9 ad ꝓfectū hoīm ire ſue modeā
mīna diſpēſat. Iſrelitic9 qppe pplꝰ
ꝯditori ſuo deliqrat: et idcō regi
babilonico in captiuitate ſuiebat.
Cū ꝗ tñ ezechiel ꝓphā in captiui
tatē mittit: quē diuina grā ita ſibi
placabilē fecāt vt p eū reuelā qq̄
pdicēt: et afflicti ppli mētē ꝯſolari
dignaret. Cōſidēm9 ḡ ſi poſſum9
quāta ē diſpēſatio ſupne pietatꝭ:
qꝛ ſic irat9 eſt dñs pplō ſuo: vt tñ
nō oīmode iraſceret. Nā ſi iratus
nō eēt: in captiuitatē pplm̄ mīme
tradidiſſz. Et ſi oīmode irat9 eēt
electos ſuos cū illo in captiuitatē
nō mitteret. Sz agit hec dīna miſe
ricordia: vt ex vna eademqz re ex q̄
carnalib9 dat flagellū: ex ea ſpūa
lib9 vtutꝭ pſtet incremētū. Cūqz
illos p tribulationem purgat: iſ
tos ex ſocietate tribulātū ad ma
iora ꝓmerēda exaltat: et ſic in iuſ
tꝭ iraſcit: vt tñ eoꝝ corda p iuſto
rū ꝯſortiū ꝯſolet: ne ſi oīno deſerat:
null9 poſt culpas ad veniā redeat.

Tenēdo igit repellit: et repellēdo
tenet: qñ cū hijs quos diu diāt
ſimul in tribulatione mittit quos
amat. Quis iſta tāte pietatꝭ viſce
ra pēſare ſufficiat: q̄ et culpas ppli
dñs ſine vīdicta nō deſerit: et tñ
delinquētē pplm̄ a ſe fūditus nō re
pellit: Hic cū moyſes ad rēpmiſſi
onis terrā exploratores duodecī
miſiſſet: ex qb9 cū decē poſtmodū
deſperationē pplō facerēt: idem po
pulus in ira murmuratiōis accen
ſus: ſeductū ſe a dño ꝯqueſt9 eſt:
vt eius cadauera iacerent in deſer
to. Cui oīpotens domin9 iratus
dixit: q̄ nullus eoꝝ terrā repmiſ
ſioīs itraret. Quo terrore ꝯpūcti:
praue ſe egiſſe cognouerūt: ſeſeqz
in lacrimis afflixerūt: et accīcti ar
mis ꝓtin9 ceperūt ꝯtra hoſtes aſ
cendē: vt repmiſſionis terrā poſt
lacrimas intrae potuiſſēt. Quib9
p moyſen domin9 dicit. Dic eis.
Nolite aſcendere neqz pugnetꝭ:
nō eni ſū vobiſcū: ne cadatis corā
inimicis veſtris. Qua in re pēſan
dū eſt ſi cū ipſis non erat: cur eos
ne caderent aſcendere ꝓhibebat:
Si aūt cum ipſis erat: qđ eſt q̄
ait non eni ſum vobiſcum: Sed
mira diſpenſatioē diſcipline ac mi
ſericordie et cū ipſis erat: et cū ip
ſis nō erat. Cum ipſis nō erat vt
vincerēt: ſz tamē cū ipſis erat ne
ab hoſtib9 perirent. O ineffabilia
pietatꝭ viſcerā. Culpas inſequit:
et tamen peccātes ꝓtegit: iratū ſe
indicat: ⁊ tñ ab hoſtib9 defendit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Dic pleruq; paruulo filio delinquē
ti irascitur mater · reprehendit · incre
pat · verberat · sed si huc in preceps ire
conspexerit · vbi in mortis periculū
ruat · manum tedit ⁊ retinet · et q̄
sic irata verberat ac si non diligeret
sic diligendo retinet · ac si non ira
ta verberasset · Hec in sola pfatione
colloquētes : nauigij nr̄i quasi in
tra portū exercitiū fecim⁹ : vt ad
indagāda ꝓphie misteria velut i im
mēsitate pelagi post vela pādam⁹
qđ tamen nō in nr̄a virtute psumi
m⁹ : sȝ in eo qui linguas infātiū
facit disertas : qꝫ spirit⁹ domini re
pleuit orbē terrarū · et hoc qđ conti
net oīa scientiā habet vocis · Om
nipotens eni deus sermo pris om
nipotētis est : ⁊ qui de illo loqui cō
cupiscim⁹ · muti in illo nullo mō e
rim⁹ · Dabit vba vtilia verbū oī
potēs : qđ pro nobis incarnatū vi
uit ⁊ regnat : cū patre ⁊ spū sācto
in sclā sclōꝝ Amen ¶ Explicit o
melia pma ¶ Incipit secunda ·
Dus ꝓphetice locutio
nis est : vt prius psonā
tps · locūq; describat ·
⁊ postmodū dicē ꝓphe
tie misteria incipiat : q̄tin⁹ ad ve
ritatē solidi⁹ ostendēdā ante hysto
rie radicē figat · ⁊ post fruct⁹ spūs
per signa ⁊ allegorias proferat ·
Ezechiel itaq; etatis sue tēpus in
dicat dicens · Et factū est in trice
simo āno in q̄rto mense in quinta
die mensis · Iocū quoq; denūciās
adiūgit · Cū essem in medio cap
tiuoꝝ iuxͣ fluuiū chobar · apti sunt
celi ⁊ vidi visioēs dei · Tēp⁹ eciā
captiuitatis insinuat subdēs In q̄n
ta mensis ipe est ann⁹ q̄ntus trāsmigratioīs regis ioachim · Qui vt
bene psonā indicet · eciā gen⁹ nar
rat cū subditur · Et factū est vbū
domini ad ezechiel filiū buzi sacer
dotē · Sed pma questio nobis oci
tur · cur is q̄ nichil adhuc dixerat
ita exorsus est dicēs · ⁊ factū est in
tricesimo āno · Namq; sermo con
iūctiōis est : ⁊ scim⁹ q̄a nō ꝯiūgitur
sermo subsequens : nisi sermoni p
cedēti · Qui igitur nichil dixerāt · cur
dicit ⁊ factū est cū nō sit sermo cui
hoc qđ incipit subiūgat · Qua in
re sciendū est · qꝫ sicut nos corpa
lia sic ꝓphe sensus spūalia aspici
unt · eisȝ ⁊ illa sunt p̄ntia q̄ nr̄e ig
norantie absentia videntur · Vnde
fit vt in mente ꝓphaꝝ ita ꝯiūcta
sint exteriorib⁹ īteriora q̄tinus sil
vtraq; videant · simulq; i eis fiat
⁊ ītus vbū quod audiunt : ⁊ foris
qđ dicūt · Patet igitur causa cur q̄
nichil dixerat · inchoauit dicens et
factum est in tricesimo āno : quia
hoc vbū qđ foris ꝓtulit · illi verbo
quod ītus audierat ꝯiūxit · Conti
nuauit ergo vba q̄ ꝓtulit visioni
ītime · ⁊ idcirco incipit dicēs · ⁊ fac
tū est · Subiūgit eni hoc quod ex
terius loqui īchoat · ac si ei ⁊ illđ fo
ris sit quod intus vidit · Hoc aūt
qđ dicitur · qꝫ tricesimo anno spm̄
ꝓphie acceperit indicat nobis ali
quid ꝯsiderādū videlicet quia iuxͣ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cationis vſū doctrine ſermo nō ſup
petit: niſi in etate pfcā. Vñ ⁊ ipē
dñs āno duodecimo etatꝭ ſue i me
dio doctoꝝ in tēplo ſedēs nō docēs
ſꝫ interrogās voluit inueniri Ut ei
nō auderēt hoīes in īfirma etate
pdicaē: ille āno duodecimo etatꝭ
ſue īterrogaē hoīes eſt dignatus
in terra: q̄ p diuinitatē ſuā ſēp an
geloſ docet in celo. Quia enī ipē
eſt dei ſapiētia: de ipō āgeli viuē
do bibūt hoc: qd eterna btitudine
ſaciāt Qd moyſes q̄ꝫ ſb allegorie
miſterio āmonet dicēs. Nō arab
in pmogenito bouis. Primogeni
tū enī bouis accipimus: in īfirma
etate pmi nrī tēpis bonā operatio
nē: in qua tñ arandū nō eſt: qꝛ cū
pma ſūt adoleſcēcie ł iuuētutꝭ nrē
tpa: nos adhuc a pdicatioē ceſſā
dū eſt: vt vomer lingue nrē pſcin
dere nō audeat terrā cordis alieni
Quo aduſꝫ enī īfirmi ſum9 ꝯtinē
nos itra noſipos debem9: ne dū
tenera bona ācius oſtēdim9 amit
tam9 qꝛ et arbuſta plātata ſi p9
in terra radicata nō fuerīt: manu
tacta ācius areſcūt. At ſi ſemel ra
dicē fixerint: man9 tāgit: ⁊ tñ nil
officiat Venti ipellūt: nec tñ ipellē
tes ledūt et ꝯſtructi parietes ſi im
pellātur euertūtur: niſi a ſuo p9 fue
rint humore ſiccati Mens itaqꝫ q̄
aduſꝫ ab humore puitatꝭ ſue pfcē
nō fuerit exſiccata: aliene lingue
manu tāgi nō debet: ne puſq̄ be
ne pcipiat. pdat ſoliditatē ſuā: ne
ipulſa ruat: ne velut arbuſtū ſine
radicib9 dū pl9 q̄ tolerare valet
ꝯcutitꝰ areſcat Ad exēplū ꝗ nō ſūt
oſtendenda: niſi q̄ firma ſūt. Prius
etenī ꝯualeſcē debet mēs atqꝫ ad
vtilitatē pximoꝝ p9 modū demōſtra
ri: cū iā nec p laudē eleuā corruat:
nec p vituperatione pcuſſa ꝯtabeſcat
Nā ⁊ ſi thimotheo dꝛ pape hec ⁊
doce: neō adoleſcēciā tuā ꝯtēpnat
ſciēdū ē q̄ in ſacro elogo nnūq̄ a
doleſcencia iuuētus vocatur Unde
ſcriptum eſt letare iuuenis in ado
leſcencia tua. Propheta igitꝰ vt
oſtēdatꝰ cui9 autoritatꝭ ſit in pdi
catione etatꝭ ſolide eſſe deſcribitꝰ:
quaten9 ei cū vite ſpū omnia que
ad pdicandū ꝯgruūt ꝯcordare vi
deantur. Nec contra hec mouere
quēpiā debet q̄ iheremias atqꝫ
daniel pphie ſpm pueri pcepetūt:
qꝛ miracula in exēplū operationis
nō ſūt trahēda. Opēs enī deus et
līguas infātiū facit eſſe diſertas:
atqꝫ ex ore infātiū ⁊ lactēciū pficit
laudē. Sꝫ aliud eſt qd nos de doc
trine vſu atqꝫ diſciplina dicim9: a
liud qd de miraculo ſcim9 Iā vō ſi
querit. vt in ipā q̄ꝫ etatꝭ illi9 ex
pſſione miſticā aliqd deſignetꝰ ab
ſurdū nō ē q̄ pphā dñm quē vbis
denūciat. ipō q̄ꝫ etatꝭ ſue tpe oſtē
dat Anno triceſiō ezechielis pphē
celi apti ſūt. ⁊ vidi viſioēs dñi iuxª
fluuiū chobar. qꝛ et q̄ſi triceſimo
etatis ſue āno dominus ad fluuiū
iordanis venit. Ibi itaqꝫ celi apti
ſunt qꝛ ſpūs in colūba deſcendit:
vox quoqꝫ de celo inſonuit dicens

Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectus in quo
m̄ ꝯplacuit. Sed ⁊ ipa̅ hebrea v̄
ba multū nobis ad miſteriū inter
pretādū valent. Nam chobar inť
pretať grauitudo vel ḡuitas. eze
chiel fortitudo dei. buzi deſpectus
vł ꝯtemptus. caldei captiuantes
vel quaſi demones. Venit ergo e
zechiel iux̄ fluuiū chobar. Quia e
nim chobar ḡuitudo vł ḡuitas ď2
Q̄ꝫ ꝑ chobar fluuiū niſi huānū ge
nꝰ cōgrue deſignať? Qđ ab ortu
defluit ad morťe. et ḡue ſibi eſt ex
peccatꝭ q̄ ꝑpetrat ⁊ portat. q̄a ſicť
ſcriptū eſt. ī̄q̄tas i taleto plūbi ſe
det Omē eni̅ peccatū graue eſt. q2
nō ꝑmittit aīm ad ſublimia leuaī
Unde ⁊ ꝑ pſalmiſtā diciť Filij ho
minū vſꝫquo graui corde? Haip
tū vero de dn̄o eſt. q2 ipē eſt dei v̄
bus ⁊ dei ſapientia. Venit ergo e
zechiel iux̄ fluuiū chobar. q̄a forti
tudo dei ꝑ icarnatiōīs ſue miſteri
um ꝓpinq̄re dignā eſt peccatorū
ſuoꝝ pōdera portāti generi huma
no. quod ab ortu ſuo cotidie deflu
it ad morťe. ſicut de illo ⁊ per pſal
miſtā diciť. Et erit tāq̄ lignū qđ
eſt plantatū ſecus decurſus aqua
rū Iuxta decurſus quippe aquarū
plantatꝰ eſt q2 iux̄ lapſus icarna
tus eſt defluētiū ꝓploꝝ. Ezechiel
āt fortitudinē dei. buzi vō deſpcm̄
dixīmꝰ iterp̄tari. Sed ezechiel fi
liꝰ eſt buzi. q̄a ex illo populo vni
genitus dei icarnari dignatꝰ eſt.
quē ꝓpť culpā perfidei dn̄s deſpex
it. Fortitudo ergo dei ex ꝯtemptu

vł deſpcū naſcitur. q̄a redemptor
noſter humanitatē aſſumē ex ꝓplō
perfido ⁊ contempto dignatꝰ eſt
Venit ergo i terrā caldeoꝝ. Cal
dei iterp̄tanť ut diximꝰ captiuan
tes vł quaſi demones. Iniqui et
eni̅ q̄a ⁊ ipſi iniq̄tates perpetrant
⁊ ad iniq̄tatē alios ſuadēdo ꝑtra
hūt nimirū captiuātes ſunt. Qui
recte quoqꝫ et quaſi demoēs iterp̄
tāť q2 hij q̄ ⁊ alios ad ſuadēdo ī̄q̄
taťe ꝑtrahūt. in ſemetipſis miſteri
um demonū ad iniq̄tatē ſuſcipiūt
q̄uis demones ꝑ naturā nō ſint.
Venit ergo fortitudo dei in terrā
caldeoꝝ. q2 inť eos vnigenitꝰ pa
trꝭ apparuit. q̄ ⁊ in ſemetipſis ad
peccandū defluxerant. ⁊ ad pecca
ta alios captiuātes trahebāt. Sꝫ
expoſitiōīs ſermo ad ꝓphe nunc ꝑ
ſonā redeat. Et facta eſt ibi ſuꝑ eū
manus domini. Manꝰ vł brachi
um domini. filius dei ď2. quia ꝑ ip
ſū oīa facta ſūt. De quo ecca̅ pſal
miſta ait. Fiat manꝰ tua vt ſaluū
me faciat. Manꝰ quippe dei q̄ per
diuinitatē nō eſt facta ſꝫ genita. ꝑ
huānitatē facta eſt. ut humani ge
nerꝭ vulnera ſanaret Ibi ğ ꝓpha
icarnacōēꝫ vnigeniti agnouit. vbi
ſuꝑ ſe manū dn̄i factā vidit Quia
ergo hic ſubdiť. ⁊ vidi ⁊ ecce ven
tus turbinis veniebat ab aq̄lone.
intuendū eſt nobꝭ quis ſit in ꝓphe
verbis ordo locutiōīs Qui eni̅ ſu
periꝰ de ſeipō dixerat. apti ſūt celi
⁊ vidi viſiones domini. poſtea tāq̄
ſi de alio narret adiūgit. ⁊ fcā eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſup eū ibi man9 domini. Ac dein
de quaſi ad ſe reuertitur: et dicit.
Et vidi: et ecce ventus turbinis:
veniebat ab aquilone. Quid eſt
hoc ꝙ modo ezechiel loquitur:
modo de ezechiele: Si per totum
diceret de ſe: non eſſet queſtio Si
per totū diceret quaſi de alio nichi
lominus queſtio nō fuiſſet. Quid
eſt hoc ꝙ ſic variatur ſermo ꝓphe
ticus. vt modo de ſe loquať ꝓphe
ta: modo autē de ipſo quaſi alius
loqui videatur: Sed ſciendū eſt
ꝙ hij qui ꝓphecie ſpū replentur ꝑ
hoc ꝙ apte nōnūꝗ̄ loquūtur de
ſe et nōnūꝗ̄ ſic de ſe verba tāꝗ̄ de
alijs ꝓferunt. indicāt q2 nō ꝓphe
ta ſꝫ ſpūs ſanctus loquitur per ꝓ
phetā Pro eo enim ꝙ ꝑ ipſos ſer
mo fit ipſi loquūť de ſe: ⁊ ꝓ eo
ꝙ aſpirante ſpū ſancto loquūtur:
iſdem ſpūs ſanctus ꝑ ipſos loqui
tur de ipſis: veritate atteſtante q̄
dicit Non enī vos eſtis qui loqui
mini: ſed ſpūs patris veſtri qui lo
quitur in vobis. Hinc etiam moy
ſes ait Erāt moyſes vir mitiſſim9
ſuper omnes homines: qui mora
batur in terra. Qui enim nō dicit
eram ſꝫ erat: ꝑfecto apte indicat
q̄a is qui ꝑ illū de illo loq̄batur:
alius erat. Hinc iohānes ait. Vi
dit illū diſcipulū ſequētem: quem
diligebat ihesus Unde et paulus
vt ſe nō eſſe qui loquebať oſtēdēt
dixit An expimentū eius querit:
qui in me loq̄tur xp̄s: Quia igiť
in locutiōē ꝓphetica alť eſt q̄ ꝑſi
det alť qui obſeq̄ť: cū de ſeipō ꝓ
pheta loq̄tur ꝑſona ol ſequitť ē:
cum vō ꝑ ꝓphetā ſpūs loquiť de
ꝓpheta ſblimitas ꝑſidentis oſten
diť Recte ergo et tāꝗ̄ de alio dici
tur: facta eſt ſuper eū ibi man9 do
mini: et de ſe ꝓtinus adiūgit: et
vidi et ecce ventus turbinis venie
bat ab aq̄lone. Nunc aūt diſcuti
endū nobis eſt q̄ ſit ꝙ dicit: et ec
ce vent9 turbinis veniebat ab aq̄
lone: et nubes magna Pro eo ꝙ
vēt9 aq̄lo ꝯſtrīgit in frigore: nō im
ꝯgrue aq̄lonis noīe torpor malig
ni ſpūs deſignatur Vñ yſaias q̄ꝫ
ꝓpheta dixiſſe dyabolū denunciat
dicēs Sedebo in mōte teſtamēti:
in laterā aquiloīs Malign9 enim
ſpūs mōte teſtamēti tenuit: q2 iu
daicū ꝑplm̄ q̄ legē acceperat: ſibi in
ꝑfidia ſbiugauit Cū ei corda doc
torꝫ tenet: mōti teſtamēti dyabo
l9 ꝑſidet Qui eciā in laterib9 aq̄
loīs ſedet q2 mētes hoīm frigidas
poſſidꝫ Vñ et ſponſi voce in cāticis
cāticorꝫ dicit. Surge aq̄lo ⁊ veni
auſter: ꝑfla ortū meū: et fluent a
romata illi9 Cū enim iubēte deo
frigid9 ſpūs recedit: calidus ſpiri
t9 mētē occupat fideliū. Qui ortū
dei id eſt ſanctā eccleſiā perflat: vt
opiniones ꝟtutū eius ad multo
rū noticiam velut aromata ꝟtutū
defluant Recedente enī aquilone
id eſt maligno ſpū: ſpūs ſāct9 mē
tem quaſi auſter replet: qui dum
calefaciēdo flauerit: ſtatim de fide
liū cordib9 aromata ꝟtutū fluūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Propheta ergo ea que eſſent in fine ventura ꝯſpiciens · venire ab aq̄lone ventū turbinis vidit · quia in extremo ſeculi mentes hominū torporis ſui frigore malignus ſpūs grauius occupabit · Unde ſcriptū eſt · Ve terre ⁊ mari · quia deſcendit dyabolꝰ ad vos habens iram magnā · ſciens ꝙ modicū tempus habet · Antiquus q̄ppe aduerſariꝰ inſidiaꝝ ſuaꝝ molimina in humanis mētibꝫ ḡuiꝰ exaggerauit ꝙ eꝰ exceſcēte ſuperbiā incarnati manifeſtata eſt humilitas dī atq̄ vt humanū genus a ſuo languore ſanaret · tūc magna apparuit potencia medicī · cū languor creuit egroti Bene aūt maligni ſpūs inmiſſio ventus turbinis appellatur · Turbo q̄ppe edificiū quod tangit · cōcuciendo ſubruit · ⁊ omis antiq̄ hoſtis temptatio que agit̄ in mente · ventus eſt turbinis · q̄a hanc cōcuciendo per deſideria ab ſtatu ſue rectitudinis euellit · Sed nos iſta tēciētes que humano generi erant ab hoſte callido in fine ventura · ad ſolā iudeam ex qua ꝓphia fuit · ⁊ cuiꝰ perditionē ꝓphetādo ꝯſpicit verba vertamus Que incarnato domiō tanto grauiꝰ ab aq̄lone ventū turbinis pertulit · q̄to a ſua rectitudine ꝯuiſſa cadens · per torporē mente in perfidia frigida remanſit · Ventus ergo turbinis ab aquilone venit · cū vitam iudaica populi malignus ſpūs in temptatione cōcuſſit Ubi recte addit̄ · ⁊ nubes magna

quia q̄to plus quiſq̄ exarſit in incrudelitate · tanto ampliꝰ obcecari meruit in ignorantie ſue caligine Redēptorē q̄ppe humani generis quē in lege ac ꝓphetꝭ itelligentes expectauerūt · videntes negabāt Unde actū eſt · ut eoꝝ mens magna ignorantie ſue nube tegeret̄ · ne hunc poſt mīrentes agnoſcerent quē p̄us ⁊ denūciare poterāt · et amare tenuebāt · Nam cū modo eꝰ virtutes ⁊ miracula · modo autem paſſiones aſpiceret · infideliū cordibꝰ nubes maḡ ab aquilone veneat · q2 ex peccati ſui frigore ꝓpter infirmitatē paſſiōis illiꝰ ⁊ int̄ ſigna caligabant · Quid vero ex illa nube magne caliginis ſit ſecutum ſubiūgitur · cū ꝓtinus dicit · Et ignis inuoluens · Ignis enī nomine cū per ſignificationē dicitur · aliq̄n ſpūs ſanctus · aliq̄n autē mentis malicia deſignat̄ · De bono enim igne ſcriptū eſt · Ignē veni mittere in terrā : ⁊ quid volo niſi vt accendatur : Ignis q̄ppe in terrā mittit̄ q̄n per ardorē ſācti ſpiritus afflata terrena mens · a carnalibꝰ ſuis deſiderijs ꝯcremat̄ · De malo autem igne dicit̄ · ⁊ nunc ignis adūſariꝰ ꝯſumit · q̄a cor peſſimū ex ſua malicia tabeſcit · Sicut autē ignis amoris mētē erigit · ita ignis malicie inuoluit · quia ⁊ ſpūs ſācꝰ cor qd̄ replet eleuat ⁊ ardor malicie ad inferiora ſemꝑ incuruat · Iudea igit̄ nube ſue ignorantie cecata · quia mox ad ꝑſecutiōis neq̄ciā

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

erupit: igne ſuo inuoluta eſt. q̄ ſe
in obligatione ſue nequicie ꝑ eadē
ipſam crudelitatē qua exarſit impli
cauit Ventus ergo turbinis veni
ebat ab aquilone . et nubes mag
na et ignis inuolueñs: quia ex cor
poris ſue frigore ad ignorantie ca
liginem ꝑducta: vſ ad maliciam
ꝑſecutionis erupit Vnde et ad ali
um quoq; ꝓphetam dicitur Quid
tu vides? Qui illico reſpondit Ol
lam ſuccenſā ego video: ꝛ faciem
eius a facie aquilonis Iudeorum
quippe mens in ꝑſecutiōe ſeuiēs:
atq; in crudelitate malicie vndas
cogitationū voluens: quid aliud
q̄ꝫ olla ſuccenſa fuit? Cuius facies
a facie aquilonis eſſe dicit̄ q2 ſi ſe
aduerſo ſpūi ſubderet non ꝑ torpo
rem mentis: contra bonos in tan
ta malicia nō arſiſſet. Nubem ita
q; ſequitur ignis inuoluens: quia
in eis cecitatem mentis ſecuta eſt
crudelitas ꝑſecutionis . Si enim
cognouiſſent: nū̄q̄ꝫ dominū glorie
crucifixiſſent. Sed iſte ignis alibi
arſit: atq; alibi ſplenduit. Nam
ſubditur. Et ſplendor in circuitu e
ius Dū eni ꝑſecutio in iudea agi
tur: ſancta apoſtoloꝝ p̄dicatio in
vniuerſū mūdū diſperſa eſt: ſicut
ipſi dicūt Vobis miſſū fuerat ver
bum dei: ſꝫ quia indignos vos iu
dicaſtis: ecce imus ad gētes De
crudelitate ergo malicie q̄ iudee
mentē cōcremauit: oipotēs de9 lu
cem gētib9 ſperſit: q2 per hoc q̄ꝫ
illa redēptorē ſuū ac menbra eius

ꝑſecuta eſt. ſanctis apoſtolis ꝑ diū
ſa diſperſis . nos qui iudee in cir
cuitu poſiti in tenebris fuim9: do
no celeſtis grē. ſplendorē veri lumi
nis videmus Vnde ſcriptum eſt.
Sedētibus in tenebris et vmbra
mortis: lux orta eſt eis Iſte itaq;
ignis malicie. quia in iudeoꝝ cor
dib9 arſit in ꝑſecutione: puſq̄ꝫ ſāc
tos aplōs ſeuiendo affligeret: in
ipō ſe exercuit auctorē ac redēptore
generis humani Vn̄ ꝛ ſubdit̄ Et
de medio eius quaſi ſpēs electri:
id eſt de medio ignis Quid elec
tri ſpecie: niſi xp̄us iheſus media
tor dei et hominū deſignat? Elec
trū quippe: ex auro et argēto eſt
In electro dū aurū argentūq; miſ
cet̄: argentū ad claritatē creſcit:
aurū vō a ſuo fulgore palleſcit Il
lud ad claritatē ꝓficit: hoc a clari
tate tꝑatur Quia igit̄ in vnigeni
to dei filio naturē diuinitatꝭ vnita
eſt natura nrā: in qua adunatiōe
hūanitas i maieſtatꝭ gloriā excre
uit: diuinitas vō a ſui fulgoris po
tēcia hūanis ſe oculꝭ tēꝑauit: ꝑ hoc
q̄ꝫ humana natuꝛā clarior facta eſt
quaſi ꝑ aurū creuit argētū: et q̄a
diuinitas a ſuo fulgore nr̄is ē aſ
pectib9 tꝑata: q̄ſi aurū nob̄ pallu
it ꝑ argētū. Illa eni natura imu
tabilis. q̄ in ſe manēs inouat oia:
ſi ita vt eſt nob̄ apparere voluiſſꝫ:
fulgore ſuo nos incēderet potius q̄ꝫ
renouarēt. Sed claritatē ſue mag
nitudinis tēꝑauit nr̄is oculis de9:
vt dū nob̄ eius claritas tēꝑatur:

eciam noſtra infirmitas per ei9 ſi
militudinē in ei9 luce clareſceret·
et per acceptā grām vt ita dicam
ſue habitudinis colorem mutaret
Quaſi ergo electrū in igne eſt de
us hō factus in perſecutione Deq̄
tur· Et in medio eius ſimilitudo
quatuor aīaliū· Quod in medio e
ius dz ſiue electri ſiue ignis nil ob
ſtat intelligi·qz quatuor hec aīali
a ſancti ſcilicet euangeliſte ⁊ ex e
iuſdē domini incarnatione ad fidei
virtutē ſolidati ſūt· et in igne perſe
cutiōis multis tribulatiōibus af
flicti· Qz ſi quis hec q̄ de p̄mo ad
uentu domini diximꝰ· eciam de ſe
cundo velit accipere · celeri aſſenſu
ſequendꝰ eſt·qz ſepe ꝓphie ſpiritꝰ
in vno qd loquit̄ multa ſignificat̄
Ventꝰ enim turbinis ab aq̄lone
venit·quia nimiꝝ cauſa peccatoꝝ
exigit·vt diſtricti iudicij concuſſio
omnia ſimul elementa perturbet·
Terror enī perturbationis vlti
me inde venire dicit̄·vnde generat̄
Nam qz ad feriendū frigidas pec
catoꝝ mentes iudiciū perturbacio
nis vltime agit̄ · recte ab aquilo
ne vētus turbinis venire perhibet̄
Que videlicet ꝯcuſſio apte vētus
turbinis dicitur· q̄a in illo die cūc
torū qui tunc in carne mortali in
uenti fuerint·in pauore nimio cor
da cōmouebūtur Cū enim ceperit
impleri quod ſcriptū eſt· ſol obſcu
rabitur ⁊ luna non dabit lumē ſu
um·⁊ ſtelle cadent de celo·⁊ vir
tutes celoꝝ cōmouebuntur· Que

mēs erit homini eterni iudicis ſen
tentiam non formidātē? Ibi enim
tūc cuncta ſimul peccata ante ocu
los redeunt·ibi omīa q̄ cū delecta
tione acta ſūt ad memoriam cū pa
uore reuocātur·ibi caligo cogitati
oīs miſere ex pena ꝓxime dāpna
tiōis· Vnde ⁊ ſubdit̄· Et nubes
magna· Tūc quippe ex peccato
rū memoria ſenſū mentis dep̄mit
caligo cecitatꝭ·cū vnigenitū dei fi
liū in forma diuinitatꝭ cōſpicere·
reꝓbi non permittent̄· Videbunt
enī in quē trāſfixerūt· ⁊ tollatur
impius ne videat glām dei· Vbi
⁊ apte ſubditur·⁊ ignis inuoluēs
quia videlicet ille ignis iudicij q̄
celū aerū ⁊ terram cōcremat·pec
catores iam non permittet in ſua
ſuperbia erigi ſꝫ inuoluet· quos ꝓ
culdubio in pene ſue dampnatiōē
conſtringit · Et ſplendor in circui
tu eius·q̄a ſicut fulgur ab oriente
exit ⁊ paret vſꝫ in occidentē·ita ad
uentus erit filij hominis·vbi nullꝰ
tūc a iudicio in ſua mente latere ꝑ
mittitur· quia ipō iudicis fulgore
penetrat̄· De quo mox iudice ſub
ditur· Et de medio eiꝰ quaſi ſpe
cies electri id eſt de medio ignis·
Ipſe enī angelis atqꝫ archangelꝭ
omibuſꝫ virtutibꝰ p̄ſidens redēp
tor noſter·qui velut in electri ſimi
litudine vnꝰ ex vtraqꝫ ⁊ in vtraqꝫ
natura·⁊ deus permanſit cum pa
tre· ⁊ ad redēptionē nrām factꝰ ē
mortal cū hoibꝰ·ī ſuo tūc terore vi
debit̄·eiqꝫ ignis iudicij ī reꝓboꝝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vindicta famulatur Hinc eñi ſcrip
tum eſt. Dies dñi declarabit: q̄a
in igne reuelabiť Hinc pſalmiſta
ait Deꝰ manifeſte veniet: deꝰ nr̄
et nō ſilebit Ignis in ꝯſpectu eius
ardebit: et in circuitu eiꝰ tēpeſtas
valida Hinc petrꝰ apľs dicit. Ad
ueniet dies domini vt fur. in q̊ celi
magno impetu trāſeūt: elementa
vō ignis ardore ſoluētur Et quia
tūc ſancti oēs qui mūdum ꝑfecte
dereliquerūt iudices veniūt: apte
mox ſubdiť Et in medio eꝰ ſimi
litudo q̄tuor aīaliū Quid eñi ꝑ q̄
tuor aīalia ⁊ niſi q̄tuor euāgeliſte
ſignanť ⁊ Nec imerito ꝑ euāgeliſ
tas q̄tuor ꝑfectoꝝ numerꝰ exp̄mi
ť ⁊ qꝛ oēs q̄ in ecc̄a mō ꝑfecti ſūt:
ꝑfectiōis ſue rc̄ītudinē ꝑ eoꝝ euā
geliū didicerūt De medio eñi eꝰ:
ſimilitudo quatuor aīaliū Quia il
li tūc eius corpi vniti ⁊ eiꝰ maieſ
tati ꝯiuncti et ſimul facti cū eo iudi
ces videbūtur: qui mō ꝑfecta ope
ra iuxta euangelica p̄cepta ſecuti
ſūt Hinc eſt eñi: q̄d ipſe ſanctis a
poſtolis dicit Vos qui ſecuti eſtis
me in regeneratiōe cū ſederit filiꝰ
hominis in ſede maieſtatꝭ ſue. ſede
bitis et vos ſuꝑ ſedes duodecim:
iudicātes duodecim tribus iſrael.
Hinc yſaias ait. Dñs ad iudiciū
veniet cū ſeniorib9 populi ſui Hic
ſalomō de ecc̄a loq̄tur dicēs. No
bilis in portis vir eius: cū ſederit
cū ſenatoribꝰ terre Hijs itaqꝫ ſb
breuitate trāſcurſis ⁊ aduētꝰ p̄mi
ordinē ſicut cepimꝰ exequētes: ad

euāgeliſtarū ꝑſonas in expoſitione
redeamꝰ Seq̄tur Et hic aſpectꝰ
eoꝝ: ſimilitudo hōis in eis Quis
hoc loco homo deſcribiť ⁊ niſi ille
de quo ſcriptū eſt ⁊ Qui cū in for
ma dei eēt ⁊ nō rapinā arbitratꝰ ē
eſſe ſe equalē deo: ſꝫ ſemetipſū exi
naniuit formā ſerui accipiens in
ſimilitudinē hominū factus. ⁊ habi
tu inuentus vt homo Hec itaqꝫ a
nimalia vt ſurgere ad ſanctitatis
ꝟtutem valeant: ad huius ſimili
tudinē hominis tendunt Sancta
eñi nō eſſēt: ſi huiꝰ hōis ſimilitu
dinē nō haberēt Quia q̄cq̄d i eis
de viſceribꝰ pietatis ⁊ q̄cq̄ de man
ſuetudine ſpūs. q̄cq̄ de zelo recti
tudinis. q̄cq̄ de cuſtodia humilita
tis. q̄cq̄ eſt de feruore caritatꝭ. hoc
de ipſo fonte miſericordie. hoc de
ip̄a radice māſuetudinis. ab ip̄a ꝟ
tute iuſticie. id eſt a mediatore dei
et hominū domino deo traxerunt.
Huius ſe hominis ſimilitudinem
habē egregius p̄dicator oſtendit
dicēs Imitatorēs mei eſtote: ſicut
et ego xp̄i Ad eius nos ſimilitudi
nē ſurgere āmonet: cū dicit. Pri
mꝰ homo de terra terrenꝰ: ſecun
dꝰ hō de celo celeſtis Dicit porta
uimꝰ ymaginē terreni. portemꝰ ⁊
ymaginē eiꝰ qui de celo deſcendit
Sanctus etenī quiſqꝫ in tantū ad
ſimilitudinē huiꝰ hominis ducit:
in quātū vitā ſui redēptoris imita
tur Nam ab eius mandatis atqꝫ
operibus diſcordare ⁊ q̄d eſt aliud
q̄ꝫ a ſimilitudine longe recedere ⁊

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Plangunt autem vitam delinquē
tium · predicatores ſancti · ſed de
ipō noſtro capite ſcriptum ē · quia
fleuit ſup iheruſalem · Gaudēt de
bonis actibus ſubditoꝝ · ⁊ recte o
perātes diligunt · ſed de redēptore
nrō ſcriptū eſt · quia cū adoleſcens
quidā diceret · hec omīa cuſtodiui
a iuuentute mea · magis dilexit e
um · Portant illatas cōtumelias
pdicatores ſancti · ⁊ nullam adin
uicē ꝯtumeliam reddunt · Sed cū
redēptori nrō diceret · demoniū ha
bes · non iīuriam reddidit · ſ; man
ſuete r̄ſpondit dicens · Ego demo
niū non habeo · Feruent zelo recti
tudinis pdicatores ſācti · ſ; redēp
tor omniū flagello de reſticul̄ fcō
vēdentes ⁊ ementes eicat de tem
plo · cathedras vēdentiū colūbas
euertit · ⁊ nūmulārioꝝ effudit es
In omne qd̄ fortiter agunt · humili
tatē tota intētione cuſtodiūt · ſed p
redemptorē noſtrū dicitur · Diſcite
a me q2 mit̄ ſū · ⁊ humilis corde
Perſecutores quoq; ſuos diligūt
pdicatores ſancti · ſed ipſe auctor
oīm ac redemptor in paſſione poſi
tus p perſecutorib9 intercedit di
cēs · Pater ignoſce illis quia neſ
ciūt quid faciūt · Membra ſua po
nūt in paſſioē p fratrib9 · ſed pro
electorū vita uſ; ad mortē ſe tradi
dit auctor vite · Dicatur ergo de
ſanctis animalib9 q̄ ſimilitudo ho
minis in eis eſt · q2 qd̄ ſancta · qd̄
mira ſunt · hoc in eis de ſpecie ſimi
litudinis eſt · id eſt vtute ymitatio
nis · Caput quidē omniū noſtrū ·
redemptor noſt̄ eſt · Et p ſalomo
nem dicitur · Oculi ſapientis in ca
pite eius · ſtultus autē in tenebris
ambulat · Tunc enim oculos in
capite habemus · cū vitam redēpto
ris noſtri tacita cogitacione cōſpiciā
mus · cū omnis nrā intētio in eius
ymitatione ſe erigit · ne ſi vias lu
cis aſpicere oculis mentꝭ neglexe
rit · ſtatim clauſus in tenebris er
roris cadat · Ad hui9 ſimilitudinē
hominis ſurgere feſtinabat ꝓpheta
cū diceret · In mandatꝭ tuis me ex
ercebo · ⁊ conſiderabo vias tuas ·
Qui eteni vias domini in mente
tacitus ꝯſiderat · ⁊ ſeſe exercere in
mandatꝭ illi9 feſtinat · quid aliud
in ſemetipō niſi ymaginē noui ho
minis reformat? Qd̄ quia in ſcō
rū cordibus inceſſanter agit̄ · recte
nunc de aīalibus dr̄ · Similitudo
hoīs in eis · Poſt hanc vero ſimi
litudinē que nūc in morib9 tenet̄
qnq; ad ſilitudinē gloie peruenit̄
Hinc eni iohannes dicit · Nūc fi
lij dei ſumus · ⁊ nōdum apparuit
quid erim9 · Scīm9 aūt q̄ cū ap
paruerit ſimiles ei erimus · Qui
mox hoc vn̄ fieri valeat adiūgit di
cens · qm̄ videbim9 eum ſicuti eſt ·
Eſſe eteni dei eſt · eternū hūc atq;
incōmutabilem pmanere · Nam
omē qd̄ mutat̄ · deſinit eſſe qd̄ fu
it · ⁊ incipit eſſe quod non fuit ·
Dei vero eſſe eſt · diſſimuliter nun
q̄ eſſe · Vnde ad moyſem dicitur ·
Ego ſū qui ſū Et dices filijs iſt̄

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui eſt miſit me ad vos Iacob9
quoqꝫ ait Apud quē nō eſt trāſmu
tatio·nec viciſſitudinis obūbratio
Itaqꝫ ꝑ iohānem dicitur· Simi
les ei erimus: quoniā videbimus
eum ſicuti eſt· Quia ꝑ hoc ꝙ aſpi
cim9 eius eſſenciā natu̾e: a muta
bilitate noſtra liberati: figimur in
eternitate· Immutabimur quippe
in ipō quē videbim9 : q2 morte cōē
bim9 vidēdo vitā: mutabilitatē noſ
trā trāſcēdem9 vidēdo imutabilē:
corruptione nulla tenebimur vidē
do incorruptionē· Erit aūt tūc ſimi
litudo hoīs: eciā in corporib9 noſ
tris Hinc eni per paulum dicitur·
Noſtra cōuerſatio in celis eſt Vn
eciā ſaluatorē expectam9 dominū
noſtrū iheſū xp̄m: qui reformabit
corp9 humilitatꝭ nrē configuratū
corpi claritatꝭ ſue Erūt ergo tūc
electoꝝ corpa claritati dnīa corpo
ris configurata: que et ſi equalita
tem glorie eius nō habebūt ꝑ na
turā: ſimilitudinē tamē cōfigurati
onis eius habebūt ꝑ grām Quia
itaqꝫ ſimilitudo vite ei9 nūc in mo
rib9 trahitur electoꝝ: ⁊ in reſurrec
tioē ſeq̄tur ſimilitudo eternitatꝭ in
mēte qm̄ videbim9 eū ſicuti eſt: ⁊
q2 ſimilitudinē q̄ꝫ illi9 eciā corpa
noſtra ꝑcipiēt in ꝯfiguratioē: dicā
ē recte de ſcīs animalib9· Similitu
do hoīs erat in eis Hec nos in ex
poſicōis exordio ꝑlibaſſe ſufficiat:
vt loquēdi virtus ſilēcio refota·ad
indagādā miſteria que ſequūtur·
robuſtior exurgat· Certi eteni ſu
mus qm̄ ipſū de quo loq̄mur habe
bimus adiutorē: qui viuit et reg
nat cū patre in vnitate ſpūs ſancti
de9 per oīa ſecula ſeculoꝝ· Amen
Explicit omelia ſcđa Inci
pit omelia tercia· :·
Sancta quatuor aīalia
q̄ ꝑ ꝓphetā ſpm̄ futurā
ꝓuidēt·ſubtili narra
tione deſcribūtur : cū
dicitꝰ· Quatuor facies vni: et qua
tuor ꝑ̄ne vni· Quid ꝑ faciem niſi
noticia: ⁊ q̄d ꝑ ꝑ̄nam niſi volat9
exp̄mitur: Per faciē quippe vnuſ
quiſqꝫ cognoſcitur: per ꝑ̄nā vero
in altū auiū corpora ſubleuantur
Facies itaqꝫ ad fidem ꝑtinet: pen
na ad ꝯtemplationē· Per fidē nāq
q2 ab oīpotēti deo cognoſcamur:
ſicut ipſe de ſuis ouib9 dicit· Ego
ſū paſtor bon9: ⁊ cognoſco meas:
et cognoſcūt me mee Qui rurſus
ait Ego ſcio quos elegerim Per
ꝯtēplationē vō q2 ſuper nos tolli
mur: q̄ſi in aere leuamur Quatu
or g̃ facies vni ſūt: q2 ſi requiras
ꝙ matheus de incarnatione dnī ſē
ciat: hoc ꝓculdubio ſētit q̄d lucas
iohānes marcus· Si requiras ꝙ
iohānes ſenciat : hoc procul dubi
o q̄d lucas matheus et marcus·
Si requiras ꝙ marcus : hoc q̄d
mathe9 iohānes et lucas· Si re
quiras ꝙ lucas: hoc q̄d iohānes
mathe9 et marcus ſentit Quatu
or ergo facies vni ſūt : q2 noticia
fidei qua cognoſcūt a deo ipſa eſt
in vno·que eſt ſimul in quatuor·

Quid enim in vno inuenerꝭ hoc
in omibus ſimꝉ quatuor recognoſ
ces· Et quatuor pēne vni · qꝛ dei
omipotentꝭ filiū dn̄m iheſū criſtū
ſimul omēs corꝫdit predicāt· et
ad diuinitatē eius·mentis oculos
leuantes pēna contēplationis vo
lant· Euangeliſtarū ergo facies
ad humanitē pertinet domini·pen
na ad diuinitatē·quia in eo quem
corporeū aſpiciunt quaſi faciē inte
dūt Pꝫ dū hūc eſſe incircūſcriptū
atꝫ incorporeū ex diuinitate ānūtiat
per ↄtemplationis pennam quaſi
in aerē leuātur Quia vtiqꝫ 7 vna
eſt fides incarnatiōis eius in om
nibus·7 par ↄtemplacio diuinitatꝭ
eius in ſingulis·recte nunc dicitur
quatuor facies vni· et quatuor pē
ne vni· Sed que ꝟtus eſſꝫ·ſi fidē
atqꝫ ↄtemplationē domini haben
tes p̄dicatores illi9·ſancta opera
non haberēt· Sequitꝰ· Et pedes
eorꝫ pedes recti· Quid ꝑ pedes·
niſi greſſus actuū deſignātꝰ · Qua
tuor ḡ aīalium pedes recti eſſe de
ſcribūtur·quia ſanctorꝫ euangeliſ
tarū et oīm perfectorꝫ opera· ad ſe
quendā iniq̄tatem nō ſunt retorta
Hij autē pedes nō habent rectos
qui ad mala mūdi que reliquerūt
reflectūtur· De quib9 ſcriptū eſt·
Canis reuerſus ad ſuū vomitū·
7 ſus lota in volutabro luti Dole
bat de quibuſdā doctor egregius·
quod pedū rectitudinē retro retor
ſerāt·quib9 per increpationē dice
bat· Quomō ↄuertimini iterū ad
infirma 7 egena elementa·q̄bus
denuo ſeruiē vultꝭ· Dies obſerua
tis 7 tempa 7 annos·timeo vos
ne forte ſine cauſa laborauerim in
vobis· Qui alios āmonet dicens
Proptꝰ quod remiſſas manus et
ſoluta genua erigite·7 greſſus rec
tos facite pedibus veſtrꝭ Vt vero
in eiſdē ſanctis predicatorib9 vite
grauitas·fortitudo atqꝫ diſcretio
monſtraretur recte ſubiūgitur· Et
planta pedis eorꝫ· planta pedis
vituli· Quia enī predicatores ſā
boū nomine deſignantꝰ· docet pau
lus apoſtolus teſtimoniū legis ex
ponens· Non obturabis os boui
triturāti· In ſanctis p̄dicatoribus
planta pedis eſt vituli ſalꝫ et ma
ture inceđes·7 fortꝭ· et diuiſa·qui
a vnuſquiſꝫ p̄dicator 7 veneratio
nem habet in maturitate· et forti
tudinem in opꝫ·7 diuiſionem vn
gule in diſcretione· Non enī faci
le eius p̄dicatio accipitur·ſi leuis
eſſe in moribus videatꝰ· Et nulla
erit maturitatꝭ oſtenſio·ſi contra
aduerſa omīa nō affuerit operis
fortitudo· Virtutꝭ autē meritū ip
ſa fortitudo opis amittit·ſi diſcre
ta in intellcū nō fuerit Ecce enim
ſcripturā ſacrā legim9· ſi ad lr̄am
omīa ſentiam9· ꝟtutē diſcretiōis
amiſimus· Si omīa ad ſpūalem
allegoriam ducim9· ſimilitꝰ indiſ
cretionis ſtulticia ligamur· Cum
enī per ſacra eloquia p̄dicatores
ſancti·7 aliq̄ in hyſtoria lr̄am ſuſ
cipiūt·aliq̄ vō per ſignificacōem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

litteꝛe ſpiritum requirunt. Et mo
do bonafacta prudentium patrum
ſicut iuxta litteram inueniūt imitā
tur: modo quedam que iuxta hiſ
toriam imitāda non ſunt ſpiritua
liter intelligunt: et ad prouectū
tendunt. Quid ergo aliud pre
dicatores ſancti in opere ſuo: niſi
in pede vngulā findunt? De qui
b9 adhuc apte ſubditur. Et ſintil
le quaſi aſpectus eris candentis.
Eris metallū valde ſonoꝝ eſt Et
recte voces predicātiū eri ꝯparantur
Quia in omnē terram exiuit ſon9
eorum: ⁊ in fines orbis terre v̄ba
eorum. Bene autem es candens
eſſe dicitur: q2 vita predicantiū ſo
nat ⁊ ardet Ardet enim deſiderio:
ſonat v̄bo Es ergo candens: eſt
p̄dicatio acceſa Hꝫ de candēti ere
ſintille ꝓdeūt: quia de eoꝝ exhoꝛ
tationibus verba flāmantia ad au
res audientiū ꝓdeūt Recte ergo
p̄dicatoꝝ verba ſintille appellata
ſunt: q2 eos quos corde tetigerūt
incendūt Conſiderandū quoqꝫ eſt
ꝙ ſintille ſubtiles valde et tenues
ſūt: quia cū p̄dicatores ſancti de
celeſti patria loquūtur: non tantū
valent verbo aperiē quātū poſſunt
ardere deſiderio. Ex eorum ergo
lingua quaſi quedam ad nos ſintil
le veniūt quia de celeſti patria in e
oꝝ voce vix tenue aliquid cognoſ
citur: qđ tamen ab eis nō tenuiꝰ
amatur Neqꝫ enim celeſtem glo
riam aut tantum videre ſuffitiunt
quātū eſt: aut tantū loqui p̄ualēt
quātū videre valent Candens er
go es ſintillas ꝑiāt: quādo vix te
nuiter p̄dicatoꝛ loqui ſuffiat hoc.
vnde ipſe fortiter ignē ſcit Diuina
autem pietate agitur. vt ex ipſis
ſintillis tenuiſſimis audientis ani
m9 inflāmetur: quia ſūt quidam
q̄ dum ꝑua audiūt. maiori deſide
rio replentur: et inde ꝑfecte in dei
amorē ardēt: vñ vix tenuiſſimas
verboꝝ ſintillas acceperunt. Ver
bum quippe p̄dicationis: ſemē eſt
in corde audientis Et auditoꝛ bo
nus inde ꝓfert magnā meſſem ſci
entie: vnde ꝑuū prius acceperat
ſemen lingue Cui rei bene ꝯmanis
factum in vidua ab elyſeo ꝓpheta
miraculum. Que ne duos filios
auferente creditore amitteret: ꝓ
phete dictis obediuit: et ex eo q̄
parum olei habebat per vaſcula va
cua effudit: que cuncta poſt vſqꝫ
ad ſūmum repleta ſunt: et ex eo
rum repletione mulier a credito
ris ſui debito eſt ſoluta. Que vi
delicet mulier. ꝙ aliam niſi ſanc
tam eccleſiam ſignificat: duorum
populorum. id eſt iudaici et gen
tilis quaſi duorum filiorum ma
trem: Que prius ex ꝑuerſo opere
per callidi ſpiritus perſuaſionem
quaſi quendam peccati nūmum
a creditore acceperat: ⁊ duos
quos in fide genuit: amittere
filios timebat. Sed prophete
verbis id eſt ſcripture ſacre pre
ceptis obediens: ex paruo olei
qđ habebat vaſa vacua infudit:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia dū ab vniꝰ ore doctoris parū
quid de amore diuinitatꝭ multoꝝ
vacue mentes audiūt · exuberāte
gracia vngento diuini amoris vſ
ad ſūmū replentur · ⁊ iam nūc mł
toꝝ corda que prius fuerāt vacua
vaſcula vngento ſpūs plena ſunt
q̄ ex paucitate olei ſolūmodo īfuſa
videbātur · qḋ dū alijs atq̨ alijs
dicit · ⁊ ab auditoribꝰ fides accipit
excepta mulier videlicet ſancta ec
cleſia ſub creditorꝭ ſui debito iam
nō tenetur · Sequit · Et manꝰ ho
minis ſub pēnis eoꝝ in q̄tuor par
tes · Poſſunt hoc in loco quatuor
partes regiones q̄tuor mūdi acci
pi ſcꝫ oriens · occidēs · meridies · ⁊
ſeptētrion · q2 ſanctoꝝ ꝑdicatio auc
tore deo in cūcti mūdi ꝑtibus eſt
egreſſa Poſſumꝰ eciā per quatuor
ꝑtes · ꝑncipales q̄tuor v̓tutes acci
pere · ex quibꝫ reliq̄ v̓tutes ori
unt · videlicet prudentiā · fortitudi
nem · iuſticiam atq̨ temperātiam ·
Quas nimirū v̓tutes tūc veraciter
accipimꝰ cū earū ordinē cuſtodimꝰ
Prima quidē prudētia · ſecunda forti
tudo · tercia iuſticia · q̄rta tēperātia
eſt Quid prodeſt enī prudētia ? ſi forti
tudo deſit ? Scire etenī cuiq̄ et nō
facere · pena magꝭ q̄ v̓tus eſt · Sz
qui prudenter intelligit quid agat
⁊ fortiter agit quod intellexerit · iā
procul dubio iuſtus eſt · Sed eiꝰ iuſti
ciam temperācia ſequi debet · quia
plerūq̨ iuſticia ſi modū nō habet ·
in crudelitatē cadit · Ipā ẽ iuſticia
vere iuſticia eſt · q̄ ſe tēperancie freno
moderatur · vt in zelo quo quiſ fer
uet ſit eciam temperans ne ſi plus
ferueat perdat iuſticiā · cū iurꝭ ſua
re moderamina ignorat · Due au
tem ꝑdicatoꝝ ſanctorū vite ſunt ·
actiua ſcꝫ ⁊ ꝯtemplatiua · Sz acti
ua ꝑor eſt tempore q̄ contēplatiua ·
quia ex bono opere tendit ad contē
placiōem · Cōtemplatiua aūt me
rito maior eſt q̄ actiua · quia hec
in vſu p̄ntis opis laborat · illa vō
ſopore īntimo venturā iam requiem de
guſtat · Quid itaq̨ ꝑ manus niſi
actiua ? ⁊ q̄d per pēnas niſi ꝯtēpla
tiua vita ſignat ? Manꝰ ergo hoīs
ſub pēnis eoꝝ eſt id eſt v̓tus ope
rꝭ ſub volatu contēplacionis · Ad
bene in euangelio due ille mulie
res ſignant martha ſciꝫ ⁊ maria ·
Martha etenī ſatagebat circa fre
quēs miſteriū · maria aūt ſedebat
ad pedes domini · ⁊ v̓ba eiꝰ audie
bat · Erat ẽ vna īntenta operi · alte
ra contēplacioī · Una actiue ſeruie
bat per exteriꝰ miſteriū · altera con
tēplatiue per ſuſpenſioēm cordis
in v̓bū · Et quāq̄ actiua bona ſit
melior tn̄ eſt contēplatiua · q̄a iſta
cū mortali vita deficiat · illa vero in
immortali vita plenius excreſcit ·
Un̄ dicitur · Maria optimā partē
elegit que nō auferetur ab ea Qui
a igitur actiua minor eſt merito q̄
ꝯtēplatiua · recte nūc dicit · manus
hominis ſub pēnis eoꝝ · Nā ⁊ ſi
per actiuā boni aliq̄d agimꝰ ad ce
leſte tn̄ deſideriū per ꝯtēplatiuam
volamus · Unde ⁊ apud moyſen

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

actiua ſeruitus · cõtemplatiua au
tem libertas vocatur · Et cum v
traq; vite ex dono ſint gratie · q̃diu
tamen inter proximos viuimus ·
vna nobis in neceſſitate eſt · alte
ra in voluntate · Quis enim cog
noſcens deum ad eius regnum in
greditur · niſi bene prius operetur?
Sine cõtemplatiua ergo vita in
trare poſſũt ad celeſtem patriam ·
qui bona que poſſunt operari non
negligunt · Sine actiua autem in
trare nõ poſſunt · ſi negligũt bona
operari que poſſunt · Illa ergo in
neceſſitate · hec in voluntate eſt Il
la in ſeruitute · iſta in libertate ·
Hinc enim eſt q̃d ad moyſen dici
tur · Si emeris ſeruum hebreũ · ſex
annis ſeruiet tibi · in ſeptimo egre
dietur liber gratis · Cum quali
veſte ĩtrauerit · cum tali exeat Si
habens vxorem; vxor egrediatur
ſimul Si autẽ dñs dederit illi vxo
rẽ · et pepererit ei filios et filias · mu
lier et liberi eius erũt domini ſui · ipſe
vero exibit cũ veſtimento ſuo · Qd
ſi dixerit ſeruus diligo dñm meũ et
vxorem ac liberos · nõ egrediar li
ber · offeret eũ dñs diis · et applica
bitur ad hoſtiũ et poſtes · perforabit
q; aurem eius ſubula · et erit ei ſeruus
in ſecula Paulolatius teſtimoniũ
dedimus vt diſtinctionẽ ſeruitutis at
q; libertatis in vtraq; vita mõſtre
mus · Sed oneroſum eſſe non de
bet ſi hoc exponẽdo exequimur · vn
de ipſa hec que diximus affirmemus
Hebreus enĩ trãſiens ĩterpretatur

Et ſeruus hebreus emitur · quan
do vnuſquiſq; qui iam ab hoc ſeculo
tranſijt · ſeruitio omnipotentis do
mini ſubditur · Ille etenim ſeruire
vere deo appetit · qui ab hoc ſeculo
mente tranſire didicerit · Sic moy
ſes tranſiuit vt videret viſum · ſic
dauid cum videret impium exalta
tum et eleuatum ſuper cedros liba
ni tranſiuit et ecce non erat · quia
iniquorum potentias eſſe magnũ
aliquid fortaſſe credimus · niſi ad
permanens ſeculum mente tranſe
amus Seruus vero hebreus emp
tus · ſex annis ſeruire precipitur · i
ta vt in ſeptimo exeat liber gratis
Quid enim per ſenarium numerũ
niſi actiue vite perfectio deſignatur?
Quid per ſeptenarium · niſi cõtem
platiua vita exprimitur? Sex er
go annis ſeruit et ſeptimo egredi
tur liber · qui per actiuam quã per
fecte exhibuerit ad cõtemplatiue vi
te libertatem tranſit Et notandũ
q; gratis liber egreditur · quia hij
qui poſtq̃ omnia fecerint dicunt ſe
inutiles ſeruos · eis procul dubio
ſicut ipſa actiua fuit ex munere · ita
erit ex gratia etiam cõtemplatiua ·
Cum quali veſte intrauerit · cum
tali exeat · quia omnino neceſſe eſt ·
vt vnuſquiſq; noſtrum ĩ hoc q̃d inci
pit perſeueret; atq; vſq; ad finem
operis in ea qua inchoauit inten
tione perducet · Ille quippe bene
ad vitam cõtemplatiuam tranſit
qui in actiua vita intentionis ſue
veſtem ad deteriora nõ mutauerit

Et ſunt nonnulli qui prius ꝙ̄ om
nipotentis dei ſeruitio in ſancta ꝯuer
ſatione ſocient̄· iam bona opari di
ligunt· Sunt vero alij qui bona o
pera poſtq̄ ad ſeruiciū omipotent̄
dei venerūt diſcūt · Qui g̊ opera
tionē bonā ⁊ priuſq̄ ad dei ſeruici
um veneret habere ſtuduit · hebre
us ſeruus cum vxore emptus eſt·
Et plerūqꝫ is qui talis eſt· poteſt
ad contēplatiuā vitā tranſire · et
tn̄ actiuam nō deſerere· Unde et il
lic ſubditur· Si habes vxorem· ⁊
vxor egrediatur ſimul· Cum eo e
nim ad libertatē ⁊ vxor egreditur
qn̄ is qui ad contēplotionē perue
nit· eā̄ foris actioēꝫ boni opert̄ q̄
prodeſſe poſſit alijs non relinquit
Si autē dominus dederit illi vxo
rē· ⁊ pepent filios ⁊ filias· mulier
⁊ liberi eius erūt domini ſui· ipſe ve
ro exibit cum veſtitu ſuo · Seruo
empto domin9 dat vxorē cū predi
cator quiſꝫ cum quē iuri omipoten
tis dei mancipauerit bone actioni
ꝯiūgit· Nam ⁊ p̄dicatores domi
ni vocantur· ſicut helizeo ꝓphe de
p̄dicatorē ſuo dicitur Scis ꝙ domi
n9 tuus tollatur a te? Uxor vero
ſerui empticij filios ⁊ filias parit
qn̄ bona actio fortes vel teneros
fructus generat· Sed mulier que
a domino data eſt eidē dominō cū fi
lijs remanet· ipſe vero ſeruus exit
cū veſtitu ſuo quia bona actio ul̄ e
iuſdē bone actionis fruct9 p̄dicato
ris mercedi reputant̄· ipſe vero in
deſiderij ſui intentione perdurans
per ſupernam graciam ad contem
placioēm liber egredit̄· Qꝫ ſi dix
erit ſeruus· diligo dn̄m meū ⁊ vx
orem ac liberos· nō egrediar liber
Seruus dn̄m ſuū diligit· qn̄ pre
dicatoris verba ſolliciata mente cuſ
todit Uxorē quoqꝫ amans ⁊ libe
ros liber egredi recuſat· qn̄ actiuā
vitam eiuſꝫ fruct9 diligens tranſi
re ad contēplatiuā nō vult · quia
bona ſe habere opera in miniſterij
ſui ſeruitute cōſiderās· ad libertat̄
quietē recuſat recedere· Sed offe
rat eum domin9 dijs· ⁊ applicetur
ad hoſtiū ⁊ poſtes· ⁊ perforet aurē
eius ſubula ut ei ſeruus ſit in ſcl̄m
Is enī qui in actiua diſpoſuit vita
perdurare· a domino dijs offert̄ ·
qn̄ a predicatorē ſuo antiquoꝝ pa
trū dictis ībuitur qui nobis in vi
ta omipotentis domini ſacerdotes
fuerūt· atqꝫ ad hoſtiū ⁊ poſtes ta
bernaculi ducit̄· vt de īgreſſu celeſ
tis habitaculi alt9 audiat aliq̄d·
⁊ tremendi iudicij diem ſubtiliter
agnoſcat· ne per bona opa que fa
cit placere hominib9 appetat· Hic
qꝫ auris eius ſubula perforat̄· dū
mens illius timoris dei ſubtilita
te pacitur· vt verbi acumine trāſ
fixa· per omne quod agit nouerit
ſe ingreſſum regni ſemp attendēt̄·
⁊ quaſi ab hoſtio ⁊ poſte taberna
culi perforatā aurē portare Qui e
rit ſeru9 in ſeculū· vt eſſe poſt ſecu
lum liber poſſit · In ſeculū etenim
ſeruus eſt qui per actiuā vitam ho
minibus ſeruire diſpoſuit· vt poſt

preſens ſclm̄ ad libertatē verā va
leat ꝑuenire. De qua ꝑ paulū dici
tur. quia et ipā creatura liberabit̄
a ſeruitute corruptionis in liberta
tē glīe filiorū dei. Tūc et ei verā in
nobis libertas erit. cū ad gloriā fi
liorū dei adoptio noſtra ꝑuenerit
Nunc verō non ſolū actiua vita in
ſeruitute eſt. ſed ipſa quoqꝫ cōtem
platio q̄ ſuper nos rapimur. liber
tatē mentis adhuc ꝑfecte nō opti
net. ſed imitatur. quia illa quies
intima in enigmate videtur. Ipā
tamen in quātalibet ſit ꝯtemplati
onis anguſtia actiue vite. iā valde
eſt latior atqꝫ ſublimior. que ad q̄
dam mentis libertatē tranſit. tēpo
ralia nō cogitans ſed eterna. Qui
a itaqꝫ cōtemplatiua vita ad ſupi
ora volat. et actiue vite longe ſup
eſt. quadā vt ita dicā dignitate ſe
curitatis ſue. apte nunc dicitur. et
manꝰ hoīs ſub pennis eorū. Hin
vero hic in loco homo redēptor noſ
ter accipit̄. manꝰ hoīs ſub p̄enis e
orū eſt. qꝫ niſi deꝰ hō fieret qui mē
tes p̄dicātiū ad celeſtia ſubleuaſſꝫ
illa q̄ apparent animalia nō vola
rent. Nec īmerito manꝰ hoīs eē ſub
p̄enis dicit̄. quia de eodē redēptorē
nrō ſcriptū eſt. q̄ cū ſit ſplēdor glīe
et figura ſubſtācie eiꝰ portāſꝫ oīa.
Ergo eiꝰ manꝰ corda nrā portat.
eꝰ manꝰ ī ꝯtēplatiōē nos ſbleuat
Niſi ei vt dictū ē omps v̄bū ꝑp
ter nos hoīes hō fieret. hūana cor
da ad ꝯtēplatū v̄bi excellēciā non
volarēt. Inde ergo excelſe facte ſūt

hominū mentes. vnde apparuit in
ter homines humilis deus. Dici
tur itaqꝫ de ſanctis animalibus.
et manus hominis ſub pennis eo
rum. De quibus adhuc ſubditur
Et facies et pennas ꝑ quatuor ꝑ
tes habebant. iuncteqꝫ erant pen
ne eorū alterius ad alterum. Per
quatuor ꝑtes facies et pennas ha
bent. quia in cunctis mundi regio
nibus predicantes demonſtrant.
quicquid de humanitate quicquid
de diuinitate noſtri redēptoris ſen
tiunt. quia dum incarnatum deū
vbiqꝫ p̄dicant. in quatuor mundi
partibus faciem demonſtrant. dū
qꝫ cum vnum eſſe cū patre et ſanc
to ſpiritu annūciant. vbiqꝫ penna
cōtemplationis volant. Quorū pē
ne ſunt iūcte alterꝰ ad alterū. qui
a omnis eorū virtus ōnis ſapien
cia qua ceteros hoīes cōtemplatio
nis ſue volatu trāſcendūt viciſſim
ſibi in pace atqꝫ vnanimitate con
iūguntur. Vnde ſcriptū eſt. Que
deſurſū eſt ſapientia. ꝑmū quidē
pudica eſt. deinde pacifica. Et vnde
eiſdē ſuis p̄dicatoribus veritas di
cit. Habete in vobis ſal. et pacē ha
bete inter vos. Pēna ergo aīaliū
alterius ad alterum iungitur. qui
a ſanctorum predicatorum virtꝰ
atqꝫ ſapientia. viciſſim ſibi in ca
ritatis atqꝫ concordie pace ſocia
tur. Penna autem alterius ab
altero diuiſa eſſet. ſi in hoc qꝫ vnuſ
quiſqꝫ in ſapientiam euolat. ha
bere pacem cum altero recuſaret.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sequitur. Nõ reuertebãtur cum
incederẽt. ſʒ vnũquodqʒ ante faciẽ
ſuam gradiebaẽ. Pennata aĩalia
videlicet ꝑdicatores ſancti cũ ince
dunt minime reuertũtur. q̃a ſic a
terrenis actibus ad ſpũalia ꝓtñſe
ũt ut ad ea q̃ reliquerĩt vlteri9 nul
latenꝰ reflectanẽ. Quaſi enim per
quãdã viam eis incedere eſt. mente
ire ſemꝑ ad meliora. Quo contra
de reprobis dicitur. q̃a reuerſi ſũt
corde in egiptũ. Et per ſemetipſã
veritas dicit. Nemo mittens ma
nũ ſuã in aratrũ. ⁊ aſpiciens retro
aptus eſt regno dei. Manũ quippe
in aratrũ mittẽ eſt. quaſi per quẽ
dã ꝯpunctionis vomerẽ. ad ꝓferen
dos fruct9 terrã ſui cordis aperire
Sed retro poſt aratrũ aſpicit. qui
poſt exordia boni operis ad mala
reuertiẽ que reliquit. Qḋ qꝛ dei e
lectis minime ꝯtingit. recte nũc ꝑ
ꝓphã dicitẽ. non reuertebanẽ cũ
incederẽt. Qui aut nõ reuertebãẽ
indicat cũ ſubiũgit. Vnũquodqʒ
ante faciem ſuã gradiebatur Ante
nos enĩ eterna ſũt. poſt nos tem
poralia. qꝛ ad illa ꝓgrentes ĩueni
m9. ⁊ iſta recedẽtes quaſi poſt dor
ſũ relinq̃m9. Vnde ⁊ magnũ illḋ
ꝑenatũ animal dicebat. qḋ vſʒ ad
celi tercij ſecreta volauerat. Vnũ
vero que retro ſũt oblitus. in ea q̃
ſũt ante extẽdens me. ſequor ad
palmã ſuperne vocatiõis. In ante
riora eteñ extẽtus. eoꝝ que retro
ſũt oblit9 fuerat. qꝛ tꝑalia deſpici
ens. ſola q̃ eterna ſũt req̃rebat Ãn

faciem ergo ſuam gradiũtur ſãcta
aĩalia. q̃a ⁊ ea q̃ reliquerũt nullo
iã appetitu reſpiciũt. ⁊ in eternis
que appetũt. ſub ꝯtemplationis ſu
e oculo boni operꝭ pedem ponunt
Quiſq̃s itaqʒ iam ante faciẽ ſuã
ãbulare decreuerit. mag̃ ei ꝯſide
ratione ꝑſandũ eſt. ꝙ aliter retro
reſpiciẽ ex ope. atqʒ aliẽ ex cogita
tione. Sunt eteñ quidã qui mag
na deliberãt. ⁊ peccatorũ ſuoꝝ ꝯ
ſcij. multa ex hijs que poſſident e
genis diſtribuẽ pertractant vt cul
pas ſuas añ dei oculos miſericor
die viſcerib9 redimant. iamqʒ hec
operari ĩchoant. ⁊ pleruqʒ dũ ope
ranẽ paupertatis timor eoꝝ aĩos ꝯ
cutit. atqʒ timentes ne egeant. er
ga egentes tenaces fiunt. ſeſe ab
ea que ceperant bona opeꝛatione ſuſ
pendũt. Hij nimirũ incedentes re
uerſi ſũt. qꝛ ante faciem ſuã ambu
lare noluerũt. Contra quos recte
per ſalomonẽ dicitur Propter fri
gus piger arare noluit. mendica
bit ergo eſtate. ⁊ nõ dabiẽ ei Qui
enim nũc ꝓpter pauorem mentis
atqʒ torporẽ bene opari negligit.
cũ ſol iuſticie ĩ iudicio velut in eſta
te claruerit. mẽdicat vitã ſʒ ñ acci
pit. quia ꝓpter illam bona opera
ri ꝯtempſit. Alius de ſpecie deſi
derijs carnis ãcta relinquere. ⁊
omĩpotẽtꝭ dei ſe ſubdẽ ſeruicio per
tractat. ſeſeqʒ ipſũ reſtrĩgere ſub ꝯ
tinentie ⁊ caſtitatꝭ freno delibeꝛat
ſʒ cũ cecidiſſe alios ẽciam poſt caſti
tatẽ conſpicit. hoc ipſũ facere quod

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

deliberãuit ꝑtimescit Fitq; vt retro
ꝑ cogitationē recedat· qui ad ante
riora respiciens· iam mentis gressi
bus ad alta ibat· De quo bene ꝑ
salomonē dicitur· Qui obseruat
ventū nō seminat· et qui cōsiderat
nubes nūq̄ metit· Venti quippe
nomine malignꝰ spiritus qui mē
tem temptationibus impellit· nu
bis vero appellatione peccator ex
primitur· qui temptationis īpulsi
one cōmouetur· Qui ergo atten
dit ventū non seminat· et qui cōsi
derat nubes nūq̄ metit· quia is
qui metuens temptatiōes malig
ni spiritus· et iniquorū lapsus cō
spiciens semetipsū desperat· neq;
nūc exercet in bono semine opis·
neq; post reficitur de munere iuste
retributionis· Sunt vero nōnulli
qui bona quidē que nouerūt operan
tur· atq; hec operātes meliora de
liberant· sed retractantes meliora
que deliberauerant īmutant· Et
quidē bona agunt que ceperant· ſꝫ
a melioribus que deliberauerant
succūbunt· Hij nimirū ante huma
na iudicia videntur stare in opere·
sed ante omnipotentis dei oculos
ceciderunt in deliberatione· Unde
fit plerūq; vt et bonū opus eorū
nunꝗ deo placeat· quia cū pes mē
tis in meliori gradu deliberatiōis
incōstanter ponitur· hec ipā cogita
tionis incōstātia accusat· Sed q̄a
ꝑfecti quoq; magna se discretionis
subtilitate cōspiciūt· ne ad deterio
ra vnq̄ vel in opere vel in cogitatio
ne delabantur· q̄ tū cotidie ꝓficiāt
incessanter ꝑsant· recte de hijs di
citur· Non reuertebantur cū incede
rent· sed vnūquodq; ante faciē su
am gradiebatur· Inter hec igitur
cōsiderare libet· nos ad ista trācā
da qui sumus vnde venimꝰ· et vſꝫ
ad que sacri eloquij misteria ꝑscru
tanda subleuamur· Certe in anti
quis parentibꝰ nostris cultores ydo
lorū fuimꝰ· sed ecce ꝑ spiritū grā
e verba iā celestia rimamur· Unde
hoc nobis est· Sed impleuit redēp
tor noster humani generis qđ per
ꝓphetam dixit· et deserta in vber
tatē versa aduene cōmedent· Hec
quippe ꝓphetarum dicta deserta a
pud iudeos fuerūt· quia ꝑ intellec
tū misticū ea excolere inq̄rendo no
luerūt· Nobis aūt in vbertatē ver
sa sūt q̄a iuxͣ hystoriā visiōis dīa
largiēte deo mētī nrē spūalr̄ sapi
ūt· et iā aduene cōmedūt q̄ ciues
legē māducare noluerūt· Sint grē
vnigenito· sit laus eterne sapie q̄
viuit et regnat cū patre in vnitate
spūs sci deꝰ ꝑ oīa scl'a sclo͛rū amē
Explicit omelia iij· Incipit iiij·

PEr sācū ꝓphie spm̄ ꝑe
nata aīalia subtiliter
describūtur· vt hec euā
gelistarū significare ꝑ
sonas· ipā nobis subtilitas discre
tionis aperiat· nichilq; sermo dei
nostro intellectui dubietatis relin
quat· Ecce enim dicitur· Simili
tudo aūt vultus eorū facies hoīs et
facies leoīs a dextris ipoꝝ q̄tuor

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Facies autem bouis a ſiniſtris ipſo
rũ quatuor. et facies aquile deſup
ipſoꝝ quatuor. Quod enim quatuor
hec p̄ſenata aialia ſc̃tos quatuor
euangeliſtas deſignant. ipſa vniꝰ
cuiuſꝫ libri euãgelia exordia teſtã
tur. Nam q2 ab humana genera
tione cepit. iure per hoīe matheꝰ
quia per clamorē in deſerto. recte
per leonē marchus. q2 a ſacrificio
exorſus eſt. bene per vitulū lucas
quia vero a diuinitate verbi cepit.
digne per aq̃lam ſignificať iohan
nes. qui dicens in principio erat
verbū ⁊ cetera. dū in ipſam diuinitatꝭ
ſubſtantiã intēdit. quaſi more aq̃le
oculos in ſolem fixit. Sed quia e
lecti oēs membra ſūt redēptoris
nr̄i. ipſe autē redemptor noſter ca
put eſt omniū electoꝝ. per hoc q̄
membra eius figurata ſūt. nil ob
ſtat ſi etiam in hijs omibus et ipſe
ſignetur. Ipſe enī vnigenitus dei
filiꝰ veraciť factus eſt hō. ipſe in ſa
crificio nr̄e redemptiōis dignatus
eſt mori vt vitulꝰ. ipſe per virtutem
ſue fortitudinis ſurrexit ut leo. Le
o etiam apertꝭ oculis dormire per
hibet. Quia in ipſa morte in qua
ex hūanitate redemptor noſt̄ dor
mire potuit. ex diuinitate ſua imor
talis permanendo vigilauit. Ipſe
etiam poſt reſurrectiōem ſuã aſcen
dens ad celos. in ſupioribꝰ eſt ele
uatꝰ vt aq̃la. Totū ergo ſimul
nobis eſt. qui ⁊ naſcendo hō. ⁊ mo
riendo vitulꝰ. et reſurgendo leo. et
aſcendēdo ad celos aq̃la factus eſt

Sed q2 per hec animalia euange
liſtas quatuor. ⁊ ſub eoꝝ ſpecie ſi
mul etiã perfectos oēs iam ſupius
ſignificari diximꝰ. reſtat vt quomō
vnuſquiſꝫ electoꝝ iſtis aialiū viſio
nibꝰ exprimiť oſtēdamꝰ. Omnis et
enim electus atq; in via domini per
fectus ⁊ hō. ⁊ vitulus. ⁊ leo ſimul
⁊ aq̃la eſt. Homo enim racionale
eſt aial. vitulꝰ aūt in ſacrificio mac
tari ſolet. leo vero fortis eſt beſtia
ſicut ſcriptū eſt Leo fortiſſimꝰ beſti
arū ad nulliꝰ pauebit occurſū. Aq̃
la ad ſublimia euolat. ⁊ irreuer
beratꝭ oculis. ſolis radijs intēdit.
Omnis itaq; qui racione perfectus
eſt. hō eſt. Et qm̄ ſemetipſū ab hꝰ
mūdi voluptate mortificat vitulꝰ
eſt Quia vero ipſa ſua ſpontanea
mortificacione ↄtra aduerſa omia
fortitudinē ſecuritatꝭ habet. vnde
ſcriptū eſt. Iuſtꝰ aūt q̄ſi leo ↄfidēs
abſꝫ terrore erit. leo eſt. Quia ve
ro ſublimiť ↄtemplať ea q̄ celeſti
a ⁊ eterna ſunt aquila eſt. Igitur
qm̄ iuſtus quiſꝫ per rōnem hō. per
ſacrificiū mortificatiōis ſue vitulꝰ
per fortitudinē ſecuritatis leo. per
ↄtemplationē vero efficiť aquila
recte per hec ſãcta aialia ſignari v
nuſq̄ſꝫ perfectꝰ poteſt. Quod idcirco
dicimꝰ vt ea q̄ de quatuor aialibꝫ
dicta ſūt. pertinē etiam ad perfecto
rū ſingulos demonſtremus Sed
magna nobis de eiſdē euangeliſ
tis ⁊ ſanctꝭ p̄dicatoribus queſtio
oritur. cur hō ⁊ leo a dextrꝭ ipſoꝝ
quatuor. vitulꝰ vō a ſiniſtrꝭ ipſoꝝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatuor eſſe ꝑhibetur. Neqꝫ enī
ſine ām̄iratione eſt. cur illa duo a
dextris. et vnū hoc eſſe a ſiniſtris
dicat. Et rurſū q̄rendū cur aq̄la nō
a dextris vel ſiniſtris. ſed deſuper
ipſoꝝ quatuor eē memorat. Du
as itaqꝫ nob̄ q̄ſtiones obiam⁹ q̄s
oportet vt aperiente dn̄o diſſolua⁹
Homo igitur et leo a dexteris. vi
tulus vero a ſiniſtris eſſe ꝑhibetur
A dexteris etenim leta. a ſiniſtris
vero triſtia habemus. Vnde et ſi
niſtrū nobis eſſe dicimus. hoc qđ
aduerſum eſſe deputamus. Et ſi
cut prefati ſumus. ꝑ hominē incar
natio. ꝑ vitulū paſſio. ꝑ leonē ve
ro auctoris noſtri reſurrectio deſig
natur. De incarnatione autē vni
geniti filij qua redempti ſumus. ō
nes electi letati ſunt. De morte ve
ro illius. ipſi electorū primi ſancti
apoſtoli cōtriſtati. qui iterū de ei⁹
reſurrectione gauiſi ſunt. Quia er
go eius et natiuitas et reſurrectio
leticiam prebuit diſcipulis. quos
eius paſſio contriſtauit. homo et le
o a dextris. vitul⁹ vero a ſiniſtris
eius fuiſſe deſcribitur. Ipſi naqꝫ
euangeliſte ſancti de humanitate
eius gauiſi ſunt. de eius reſurrecti
one cōfirmati. qui de eius paſſiōe
contriſtati fuerunt. Homo ergo et
leo eis a dextris eſt. quia redēpto
ris noſtri eos incarnatio viuifica
uit reſurrectio cōfirmauit. ſed vitu
lus a ſiniſtris. quia mors illius
eos ad momentū temporis in infi
delitatem proſtrauit. Iure aquile

locus non iuxta ſed deſuper eſſe
deſcribitur. quia ſiue ꝑ hoc ꝗ eius
aſcēſionē ſignet. ſeu quia verbum
patris deum apud patrem eſſe de
nunciat ſuper euāgeliſtas ceteros
iohannes virtute cōtemplatiōis
excreuit. Cum quibus et ſi ſimul
de eius diuinitate loquitur hanc
tamē oīb⁹ ſubtilius cōtemplatur
Sed ſi aq̄la cū trib⁹ alijs adiūc
ta. quatuor aīalia eſſe memorantur
mirū quō deſup ipſoꝝ quatuor eſ
ſe deſcribitur. niſi q̄a iohēs ꝑ hoc
ꝗ in pn̄cipio verbū vidit. etiā ſup
ſemetipſū trāſijt Nā ſi ſe nō trāſij
ſſet verbū in principio nō vidiſſet
Qui ergo et ſeipſū trāſgreſſus eſt
non iam ſolūmodo ſup terra ſed ad
iūcto et ſe ſup quatuor fuit. Seq̄
tur Et facies eoꝝ et penne eoꝝ
extente deſuper. Facies et penne
extente deſuper deſcribuntur. quia
intentio omnis. omniſqꝫ cōtemplati
o ſanctorū ſuper ſe tendit. vt illđ
poſſit adipiſci qđ in celeſtib⁹ appe
tit. Siue enim bono operi ſeu vero
inuigilet cōtemplationi. tunc vera
citer hoc qđ agit bonū eſt. quādo
ei placere concupiſcit a quo eſt Nā
qui bona agere videtur. et per hec
non deo placere ſed hominib⁹ deſi
derat. intentionis ſue faciem deor
ſū premit. Et qui idcirco in ſacro
eloquio ea que diuinitatis ſunt cō
templatur. vt per hoc qđ intelligit
occupari ad queſtiones poſſit. q̄a
nō dulcedine beatitudinis queſite
ſaciari appetit. ſed doctus videri.

iſte nimirũ intellectus ſui pennas
deſuꝑ nõ extẽdit·ſed qm̃ ſenſus ſu
i vigilantiã in terreno appetitu oc
cupat·pẽnas quas ſubleuare in al
tũ ⁊ quibꝰ ſubleuari ipſe potuit in
ymis deponit Qua in re pẽſandũ
eſt vt oĩne bonũ quod agit·per in
tentionẽ ſempꝫ ad celeſtia ſubleue
tur Qui eni per bona q̃ facit terre
nam gliam concupiſcit pẽnas ſuas
⁊ faciẽ deorſũ deprimit Hinc enim
per ꝓphã dicitur de quibuſdam
Victimas in profũdũ deferebant·
Que eni ſũt aliud lacrime oracionis
niſi victime oblationis nr̃e? Dicit
ſcriptũ eſt·Sacrificiũ deo ſpiritus
contribulatus·Et ſũt nõnulli qui
idcirco ſe in prece lamentis afficiunt
vt aut terrena ꝯmoda acquirãt·aut
hominibꝰ ſancti eſſe videant·Quid
iſti niſi victimas in profundũ deſe
rũt? q̃ ꝑ hoc qd in ymo ſũt que req̃
rũt·oracionis ſue ſacrificiũ deorſũ
deponũt? Electi aũt quia ⁊ in bono
opere omipotẽti deo placere appetũt
⁊ per ꝯtemplacionis grãm eternã
iam beatitudinẽ deguſtare conat
piſcũt·facies ⁊ pẽnas deſuꝑ extẽ
dunt· Sequit·Due pẽne ſingu
loꝝ iũgebãtur·⁊ due tegebant eo
rũ corpa·Dictũ fuerat facies ⁊ pẽ
ne eoꝝ extẽte deſuꝑ·atq; mox ſub
iũctũ eſt hoc quod ꝓtulimꝰ·quia
due pẽne ſinguloꝝ iũgebãtur·vbi
aperte intelligit·q2 ⁊ extẽdebant
deſuꝑ ⁊ iũgebant· Due vero tege
bant corpa eoꝝ·Quid autẽ pẽne
aialiũ niſi ale nominãt? Qua in

re nobis diligenti perſcrutatione
querẽdũ eſt que ſint quatuor pẽne
ſanctorũ·ex quibus due ſuperiꝰ ex
teſe iũguntur·due vero eoꝝ corpo
ra ꝯtegunt· Si eni vigilant aſpi
cimꝰ·quatuor eſſe virtutes inueni
mꝰ que a terrenis actibꝰ omne pẽ
natũ aial leuant·in futurũ videlꝫ
amor ⁊ ſpes·de preteritis autẽ ti
mor ⁊ penitẽtia· Penne ergo ſibi
met iũcte ſuperiꝰ extẽduntur·quia
ſanctoꝝ mentẽ amor ⁊ ſpes ad ſu
perna eleuant· Que apte quoq;
ꝯiũcte nominant·q2 electi procul
dubio et amant celeſtia q̃ ſperant
et ſperãt q̃ amant Due võ corpa
cõtegunt·q2 timor ⁊ penitẽtia ab
omipotẽtis dei oculis eoꝝ mala ꝑ
terita abſcondunt· Due itaq; vt
dictũ eſt penne iũgunt ſurſũ·quia
amor ⁊ ſpes electoꝝ corda ad ſuperi
ora eleuant ad celeſtia ſuſpendũt
Due aũt pẽne tegunt corpora qñ
eorũ mala ꝑterita timor ⁊ penitẽ
tia abſcondũt·a ꝯſpcũ eterni iudi
cis In eo eĩ q ſe peccaſſe memine
rũt·quia pertimeſcunt et deflent·
quid aliud q̃ corpꝰ cooperiũt·qui
facta carnalia per ſupducta bona
opera a diſtricto examine abſcon
dũt? Scriptũ quippe eſt·Beati quo
rũ remiſſe ſunt iniq̃tates·⁊ quorũ
tecta ſũt peccata Peccata eni tegi
mus·cũ bona facta malis actibus
ſuperponimꝰ Omne eni qd̃ cꝑti
tur inferiꝰ ponit·⁊ hoc vñ opitur
deſuꝑ ducit· Qñ ergo abdicamꝰ
mala que fecimꝰ·⁊ eligimꝰ bona

que faciam9· quaſi tegmē ei rei ſu
perduçam9 quā erubeſcam9 videri
Qualibet ei ſci viri in hac vita ad
huc ſint·habēt tñ ꝗ añ oculos dei
op͛ire debeāt· q̊a oío eſt ipoſſibile
vt aut in ope aut locutioē aut co
gitatioē nūq̄ delinquāt Vñ et be
at9 iob q̊ ꝑfecta q̊de opib9 dixerat
dei tñ vocē audiēs·ſeqȝ ipm̄ de ipā
ꝑfecta locutioē ſua rephēdēs dice
bat Manū meā ponā ſup os meū
In manu q̊ppe opatio·in ore locu
tio ē·Manū ergo ſup os ponē eſt
pc̄a locutiōis p v̄tutē boni opis
tegere Libet frēs kmi ad hui9 rei
teſtimoniū magiſtrū gētiū vocare·
q̄liter illd̄ ſcm̄ animal alis q̄tuor
vtat aſpicere· ex q̊b9 duab9 ad ſu
piora euolat· duab9 vō p̄enis cor
p9 cōtegit· q̊a p̄terita q̄ egerat ab
ſcondit· Videam9 igit̄ q̄tus hūc
amor ad celeſtia eleuet· Michi vi
uere xp̄s ē et mori lucrū· Cognoſ
cam9 q̄ta ſpe ad ſupiora tollatur
Noſtra cōuerſatio in celis eſt vñ
etiā ſaluatorē expectam9 dominū
noſtrū ih̄m xp̄m Videam9 ſi et in
tātis v̄tutib9 poſitus adhuc timet
Caſtigo corp9 meū ⁊ ſeruituti ſub
icio: ne forte cū alijs p̄dicauerim
ipe reprobus efficiar · Cognoſca
mus ſi hunc mala feciſſe peniteat·
Ego ſū minim9 apoſtolorū·qui non
ſū dign9 vocari apoſtol9·qm̄ ꝑſecu
tus ſū eccleſiā dei In cui9 verbis·
q̊d aliud q̄ꝫ duricia mentis noſtre
accuſat ? Quia ipe plāgit q̊d an
te baptiſma multa cōmiſerat·nos
vero ⁊ poſt baptiſma multa cōmi
ſim9 ⁊ tamē flere recuſam9·Qua
tuor itaqꝫ p̄enis ſācta aīalia vtūt
quia ⁊ p amorē ⁊ ſpem ad celeſti
a euolāt· ⁊ p timorē ⁊ penitentiā
facta in ſe illicita deplorāt Sed q̊
a dictū eſt due p̄ene ſingulorū iun
gebantur·hoc fortaſſe intelligitur
q̊d non pennas ꝓprias eleuātes
iūgant· ſed vnius ad alterū p̄ena
cōiuncta ſit·vt penne videlicet ele
uate viciſſim ſibi in cōiunctione cō
cordent Qua in re queſtio oritur·
quia ſi due p̄ene que eleuāt amo
rē ⁊ ſpem· due vero que corpa cōte
gunt timorē ⁊ penitētiā deſignāt·
cur due q̄ extēſe ſūt dicūtur eſſe cō
iūcte· et due que corp9 cōtegūt nō
dicuntur ? Sed hac in re facilis late
giente deo cō occurrit· q̊ ſc̄oꝝ p̄e
ne ꝯiūcte ſūt amor ⁊ ſpes·due ve
ro p̄ene q̄ corpa cōtegūt ſibimetip
ſis ad alterū ꝯiūcte nō ſūt timor ⁊
pnīa· Dauid eni p lapſu carnis
timēdo ⁊ penitēdo affligitur·petr9
caſū ꝑfidie fleuit amare·paul9 in
ſe crudelitatē p̄terite perſecutionis
plāgit·oīs tamē vnā patriā appe
tūt· ad vnū auctorē omniū puēni
re feſtinant· Due ergo ſingulorū
p̄ene ꝯiuncte ſūt· ⁊ due non ſunt·
quia p amorē et ſpem vnū eſt q̊d
deſiderāt· ſed p timorē ⁊ penitētiā
diuerſū eſt q̊d deplorāt· Seq̄tur
Et vnūq̊dqꝫ eoꝝ corā facie ſua ā
bulabat Dēm fuerāt ſupi9·vnūq̊d
qꝫ eorū añ faciē ſuā gradiebat nūc
aūt dicit corā facie ſua ābulabat·

Ipſa itaqꝫ repetita videtur eſſe ſen
tentia. Sed quia coram in preſēti
diamꝰ. poſſumꝰ ſubtiliꝰ inquirēdo
diſcernere. ꝙ aliud ſit ante faciem
ambulare atqꝫ aliud in pn̄ti. Añ
faciē quippe ābulare eſt. anteriora
petere. in pn̄ti vero ambulare eſt. ſi
bimetipſi abſentē nō eſſe. Omnis
eteni iuſtus. qui vitā ſuā ſollicitus
aſpicit. ⁊ diligent' conſiderat ꝗ̄tū
cotidie in bonis creſcat. aut fortaſ
ſe ꝗ̄tū a bonis decreſcat. iſte quia
ſe ante ſe ponit. corā ſe ambulat.
quippe qui vigilanter videt vtrū
ſurgat an defluat. Quiſq̄s vero
vita ſue cuſtodiā negligit diſcute
re. que agit. q̄ loquit'. q̄ cogitat. ā
deſpicit. aut neſcit. corā ſe iſte nō
ambulat. quia q̄lis ſit in ſuis mo
ribꝰ vl' actibꝰ ignorat. nec ſibimꝫ
ipſi pn̄s eſt. qui ſemetipſū cotidie
exquirē atqꝫ cognoſcere ſollicitus
nō eſt. Ille āt veraci' ſe ante ſe po
nit. ſibiqꝫ in pn̄ti eſt. qui ſe in ſuis
tꝗ̄ aliū attendit. Nam ſūt multa
peccata que cōmittimus. ſꝫ idcirco
grauia nobis nō vident'. q2 p̄ua
to amore nos diligentes clauſis
nobis oculis in nr̄a deceptiōē blā
dimur. Unde fit pleruq̄ꝫ. vt ⁊ nr̄a
grauia leuiter. et pximorū mala
leuia grauia iudicemꝰ. Scriptū
quippe eſt. Erūt homines ſeipſos a
mantes. Et ſcimꝰ q2 vehement'
claudit oculū cordis amor p̄uatꝰ
Ex quo fit. vt hoc quod nos agi
mus. et ſi graue eſſe nō eſtimamꝰ
pleruq̄ꝫ agat' a pximo. et nimis
nobis deteſtabile eſſe videat'. Sꝫ
quare hoc quod nobis vile videba
tur in nobis. graue videtur in pxi
mo? niſi q2 nec nos ſicut proximū
nec pximū conſpicimꝰ ſicut nos?
Si eni nos ſicut pximū cōſpicere
mꝰ nr̄a reprehenſibilia diſtrictiꝰ vi
deremus. Et rurſū ſi pximū aſpi
ceremus vt nos. nūꝗ̄ nobis eius
actio apparēt itolerabil'. q2 ſepe ta
lia fortaſſe egimus. ⁊ nichil nos
pxio intolerabile feciſſe putabamꝰ
Hoc male diuiſū ment' nr̄e iudici
um corrigere per leg' p̄ceptū moy
ſes ſtuduit cū dixit. vt iuſtus debe
ret eſſe modius. equuſꝫ ſextarius
Hinc ſalomon ait. Pondus ⁊ pō
dus. mēſura ⁊ mēſura. vtrūqꝫ ab
hominabile eſt ante deū. Damus
q2 in negociatorū duplia pōdere.
aliud maiꝰ aliud minꝰ eſt. Nam
aliud pōdus habēt ad quod p̄ſāt
ſibi. ⁊ aliud ad qd̄ p̄ſant pximo
Ad cādū pōdera leuiora. ad acci
piendū vero grauiora p̄parāt. Om
nis itaqꝫ hō qui alit' p̄ſat ea que
pximi ⁊ aliter ea que ſua ſūt. pon
dus ⁊ pōdus habet. Vtrūqꝫ ergo
abhominabile eſt apud deū. quia
ſi ſic pximū vt ſe diligeret. hunc in
bonis ſicut ſe amarēt. Et ſi ſe ſicut
pximū aſpiceret. ſe in malis ſicut
pximū iudicaret. Debemꝰ ergo
alios videre ſicut noſmetipſos ſolli
cite. noſꝫ ipſos ſicut dictū eſt ante
nos ponere. vt p̄enata aīalia īceſ
ſant' imitātes n e neſciamꝰ quid
agimus coram facie nr̄a ſemper

ambulem9 Peruerſi aūt ſicut pau
lo ante iā diximus· corā facie ſua
non ambulant· q̄a ea que agunt
nunq̄ cōſiderant· ad interitum ten
dunt prauis actibus et exultant·
De quibus ſcriptū eſt Qui letan
tur cū male fecerint· et exultant in
reb9 peſſimis Sepe vero iuſtus qui
eos cōſpicit deflet· ꝯ ipi ſreneticoꝝ
cū more plangunt et rident· Alij
indigentib9 de rebus ꝓprijs mul
ta largiunt· ſed cū occaſiōis tpꝰ
inuenerint indigentes opprimunt·
eoꝝ quib9 valuerīt rapinis deuaſ
tant· ponūt ante cogitationis ſue
oculos bona que faciunt· et nō po
nūt peſſima que cōmittūt· Hij vi
delicet corā facie ſua non ābulāt·
quia ſibijpis ſi pſentes eſſent· ōic
ta ſubtiliter que agūt viderēt qua
liter bona opa malis actib9 pdūt
agnoſcerent· ſicut ſcriptū eſt· et qui
mercedes ꝯgregauit miſit eas in
ſacculū ꝑtuſū· De ſacculo quippe
ꝑtuſo aliūde exit· qd aliunde mit
titur· quia indiſcrete mentes mer
cedē que ex bono acquiritur· nō aſ
piciūt quomodo ex malo opꝰ pda
tur Alius caſtitatē corpis ſeruat·
ſeqꝫ vigilanter circūſpicit ne quid
foris reprehenſibiliter admittat·
Suis cōtentus eſt· aliena nō diri
pit· ſed tamen in corde odium for
taſſe contra proximū ſeruat· et cū
ſcriptum ſit· qui odit fratrē ſuū ho
micida eſt· conſiderat q̄ ſit mūdus
foris in opere· et non perpendit q̄
ſit crudelis in mente Quid iſte niſi
ſibimet abſens eſt· qui i cordis ſui
tenebris ambulat et ignorat· Ali
us iam aliena nō diripit· iam cor
pus ab īmundicia cuſtodit· iā men
te pura proximū diligit· et malo
rū preteritorū conſcius· lamentis
ſe in precibus afficit· ſed finita pre
ce· leta de quibus in hoc mundo
gaudeat requirit· et temporalib9
gaudijs negligentē animū dimit
tit nec curat ne in eo lacrimarum
menſuram īmoderata gaudia trā
ſeant· ſicqꝫ vt bonū nimie ridendo
pdit· quod plangendo lucratus ē
Hic itaqꝫ coram facie ſua non am
bulat· quia dampna que patitur
conſpicere recuſat Scriptum quip
pe eſt· Cor ſapientiū vbi triſticia
eſt· et cor ſtultorum vbi leticia· In
cunctis ergo que agimus diligen
ter noſmetipſos conſpicere interi
us et exterius debemus· vt pena
ta animalia ſequentes nobiſmet
ipſis preſentes ſim9· et coram fa
cie noſtra ſemper ambulem9· ha
bentes adiutorē vnicū patris ihe
ſū xp̄m dominū noſtrū· qui cū eo
viuit et regnat in vnitate ſpiritus
ſancti p omnia ſcl'a ſclorū· amen

Explicit omelia quarta· Inci
pit omelia quinta

Quā mira eſt ꝓfundi
tas eloquiorū dei· li
bet huic intendere· libꝫ
ei9 intima gracia du
ce penetrare Hanc quocienſ intel
ligendo diſcutimus· quid aliud q̄
opacitatem ſiluarum ingredimur·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt in eius refrigerio ab huiꝰ ſeculi
eſtibus abſcōdamur· ibiq; viridiſſi
mas ſententiarū herbas legendo
carpimꝰ ⁊ tractando ruminamus ⁊
In ea locutione que ad vos frēs
kmi nudius terciꝰ facta eſt· qualit̄
aīalia oſtenſa vl̄ redēptorē noſtrū
vl̄ quatuor eius euangeliſtas ac
q; perfectos oēs ſignificēt dictum
eſt Quorū videlicet aīaliū adhuc
ſubtiliꝰ virtus exp̄mit̄· vt ad eo
rū ymitatioēm nos quoq; infirmi
et deſpicabiles in q̄tū deo largiē
te poſſumꝰ extendamur· Ecce enī
dicitur· Vbi erat impetꝰ ſpiritus·
illuc gradiebātur· In electis ⁊ re
probis· diuerſi ſūt impetꝰ· Impe
tꝰ quippe carnis ad odiū· ad ela
tionem· ad imundiciā· ad rapinā·
ad exteriorē gliam· ad crudelitatē
ad perfidiā· ad deſperationē· ad i
ram· ad iurgia· ad voluptates ani
mū impellit· Impetus vero ſpūs
ad caritatē· ad humilitatē· ad con
tinentiā· ad largitatē miſericordie
ad interiorem ꝯpunctū· ad pietatis
opa· ad eternoꝝ fidē· ad ſpem ſe
quent̄ gaudij· ad paciētiā· ad pa
cē· ad ꝯſiderationē vite īmortalis
⁊ ad lacrimas mentem pertrahit
Vnde neceſſe eſt vt magna ſemꝑ
cura cogitare debeamꝰ in omē qđ
agimꝰ· qui nos impetꝰ ducat· v
trū nr̄a cogitatio per īpetū carnis
an per impetū ſpūs īpellatur· A
mare etenī terrena· temꝑalia eter
nis ꝑponere· exterioꝛa bona nō ad
vſum neceſſariū habere· ſed ad vo
luptatē ꝯcupiſcere· vlciſcī de ini
mico querē· de inimici caſu gaude
re īpetus carnis eſt· At ꝯtra ama
re celeſtia· contēpnere trāſitura· nō
ad fructū voluptatꝭ trāſitoria ſed
ad vſū nc̄citatis querē· de inimici
morte tribulari· impetus ſpūs eſt
Et q2 perfecti quiq; in iſtis ſe ſem
per virtutibꝰ exercēt· recte nūc dici
tur de ſāctis aīalibꝫ· Vbi erat im
petus ſpiritus· illuc gradiebātur·
Sed ſciendū nobis eſt· q̄ plerūq;
impetꝰ carnis ſe ſub velamine ſpi
ritualis īpetus palliat ⁊ q̄ carna
liter facit mentē ſibi ipſā cogitatio
q̄ ſpūaliter hoc faciat· Nam ſepe
quos iracūdie ſtimulus vicꝰ ꝯtra
delinquentes zelo vlciſcendi iuſti
ce pluſ q̄ neceſſe eſt inflāmat· ⁊
iuſticie limitē in vltionē tranſiens
crudelit̄ agit· qđ ſe agere iuſte ſuſ
picat̄· Impetꝰ igitur carnis huic
ſub ſpecie ſpūs velatus eſt· qn̄ hoc
qđ iuſte agi creditur· ſub diſcretio
nis moderamine nō tenet̄· Et ſe
pe aliꝰ nimie manſuetudini ſtudēs
ſubiectorū vicia aſpiciat· atq; hec ꝑ
feruorē zeli corrigere recuſat· q̄ in
eis crudelit̄ non corrigendo multi
plicat· ſitq; vt eius lenitas ⁊ ſibi
ſit· et ſubiectis inimica· q̄ torporē
mentis ſue q2 paciētiā deputat·
per carnis ſpm̄ ab īpetu ſpūs elō
gat· Prima ergo nos cogitatio in
reqſitiōe nr̄i cordis debet excitere
ne ad quedā que agimꝰ· per aptū
carnis impetū ducamur· ne ꝑuis
delectationibꝰ aīmꝰ ſeducꝰ mala

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſſe cognoſcat et tamē faciat· Se
cūda vero debet nos cura vigilan
tes reddere· ne ſe impetus carnis
quaſi ſub īpetu ſpiritus lateter ſub
iciat et culpas quas agim9 nobis
ꝟtutes fingat· Sciendū vero eſt
quia grauiores culpe ſunt · que ſu
perducta ſpecie virtutes eſtimanť
quia ille in aperto cognite animū ī
ꝯfuſionē deiciūt·atqꝫ ad penitētiā
trahūt·iſte vero nō ſolū in penitēti
a nō humiliant ſed etiā mētē eleuāt
opantis·dū virtutes putāť Hoc
aūt q̄ de ſācis aīalib9 dictū ſupi9
fuerat· vt alti9 ꝯfirmeť itez ꝟ repli
cať Nō reuertebāť cū ābularēt·q̄
a electi quiqꝫ ſic ad bona tēdūt·vt
ad mala ꝑpetrāda nō redeāt Qui
enī ꝑſeuerauerit vſꝫ in finē· hic ſal
u9 erit Et ſicut ꝑ ſalomonē diciť
Juſtorū ſemita q̄ſi lux ſplendēs ꝓ
cedit· ⁊ creſcit vſꝫ ad ꝑfectū diē In
eorū nāqꝫ aīo bonū deſideriū atqꝫ
intellect9 lucis ītime · iā pars dici
eſt Sed q̄a vſꝫ ad finē vite in vir
tute ꝓficiūt· ad ꝑfectū diē tūc veni
unt·qn̄ ad regna ꝑduci in ea luce
quā deſiderāt iā min9 aliquid non
habebūt Seq̄tur Et ſilitudo aīa
liū et aſpect9 eorū quaſi carbonū
igne ardētiū ⁊ quaſi aſpcus lāpa
darū Quaſi aſpcus aīaliū · carbo
nib9 igne ardētib9 atqꝫ lāpadib9
ꝯpatur Quiſq̄s enī carbonē tan
git icenditur·quia qui ſancto viro
adheret·ex e9 aſſiduitate viſiōis·
vſu locutionis exemplo opis acci
pit· vt accendatur i amorē verita

tis· peccatorū ſuorū tenebras fu
giat· in deſiderio lucis iardeſcat·
et iā ꝑ veritāt amorē ardeat·qui pri
us in iniquitate tantū mortuus q̄
tū frigidus iacebat· Lampades ve
ro lucē longius ſpargunt·et cū in
alio loco ſint in alio reſplendent·
Qui enim ſpiritu ꝓphie verbo doc
trine· miraculoꝝ pollet gratia·hu
ius opinio longe lateqꝫ vt lāpas
lucet·et quiqꝫ bona eius audiunt·
quia per hec ad amorē celeſtiū ſur
gunt·in eo qd̄ ſe per bona opa ex
hibent·quaſi ex lampadis lumine
reſplendent Quia ergo ſancti viri
quoſdā iuxta ſe poſitos quaſi tāgē
do ad amorē patrie celeſtis accen
dūt carbones ſūt Quia vō quib9
dā ⁊ longe poſitis lucent· eorū iti
nera ne in peccati ſui tenebras cor
ruant·lāpades ſiunt Hoc vero in
ter carbones et lampades diſtat·
qd̄ carbones ardent quidem·ſed e
ius loca in quo iacuerint tenebras
non expellunt· Lampades autem
quia magno flāmarū lumine reſ
plendent diffuſas circūquaqꝫ te
nebras effugant · Qua ex re no
tandū eſt·q̄a ſunt pleriqꝫ ſanctorū
ſimplices ita et occulti· ſeſeqꝫ in lo
cis minoribus ſub magno ſilentio
ꝯtegentes·vt vix eorum vita ab
alijs poſſit agnoſci · Quid itaqꝫ
iſti niſi carbones ſunt ? Qui ⁊ ſi
ꝑ feruorem ſpiritus ardorem ha
bent·tamen exempli flāmam non
habent · nec in alienis cordibus
tenebras peccatorum vincunt·

quia vitam ſuam omnino ſciri re
fugiūt· Sibimetipſis quidē accen
ſi ſūt·ſed alijs in exēplo luminis
nō ſūt· Hij aūt qui ⁊ exempla v̄
tutū ꝓrogant·⁊ lumen boni opis
per vitā ⁊ v̄bū itinerantibus de
monſtrāt·iure lampades appellan
tur·qꝛ et per ardoꝛē deſiderij·⁊ ꝑ
flāmā verbi a peccatoꝝ cordibus
erroꝛis tenebꝛas repellūt· Qui i
giꝉ in occulto bene viuit·ſꝫ alieno
pꝛofectui minime ꝓſiat carbo eſt·
Qui vero in ymitatione ſāctitatꝭ
poſitꝰ·lumē ex ſe rectitudinis mul
tꝭ demonſtrat lampas eſt·qꝛ ⁊ ſi
bi ardet·⁊ alijs lucet· Sequitur
Et hec erat viſio diſcurrēs in me
dio aīaliū·ſplendoꝛ ignis·⁊ de ig
ne fulgur egrediens · Splendoꝛ
ignis ⁊ de igne fulgur egrediens
in medio aīaliū diſcurrēs videtur
qꝛ niſi ab igne veritatis ꝑenata il
la aīalia caloꝛē ſuſciperent·ipā in
carbonū atqꝫ lampadū ſimilitudi
nē nō arderēt· Ignis enī nomine
ſpūs ſāctus ſignari ſolet· De quo
dn̄s in euangelio dicit· Ignē ve
ni mittere in terrā?·⁊ quid volo ni
ſi ut accendatur? Cū enī carnaꝉ
mens ſpm̄ ſanctū accipit ſpūali a
moꝛē ſuccenſa malū plangit qđ fe
cit· et terra ardet·qn̄ accuſante ſe
conſcientia coꝛ peccatoꝛis vꝛiꝉ·at
qꝫ in doloꝛe penitentie crematur·
Hinc rurſū ſcriptū eſt· Deus tuꝰ
ignis cōſumens eſt·qꝛ enī mentē
quā repleuerit a peccatoꝝ rubigi
ne mūdā reddit·creatoꝛ noſt ⁊ ig
nis dicitur ⁊ ꝯſumens· Recte er
go ſpūs in medio aīaliū ſplendoꝛ
ignis·⁊ de igne fulgur egrediens
diſcurrere dicitur·qꝛ vniu̇ſā eccleſi
am replens in electoꝝ coꝛdibꝰ ex ſe
ipō flāmas amoꝛis pꝛoicit·vt chꝛi
ſtiani moꝛe per terroꝛē feriat·⁊ ad
amoꝛem ſuū coꝛda toꝛꝑētia accen
dat Sed qꝛ ſpūs ſāctus deus an
te ſecula equaꝉ patri eſt ⁊ filio co
eternus· querēdum nobis eſt cur
diſcurrere dicatur Omnis enī qui
diſcurrit·accedit ad locum in quo
nō fuit·⁊ eum deſerit in quo fuit·
Qua igiꝉ rōe diſcurrere ſpiritū di
camꝰ·dū cūcta intra ipſū ſint ⁊ lo
cus nuſq̄ͣ ſit vbi non ſit? Dicit
ſcriptū ē· Spūs dn̄i repleuit oꝛbē
terrarū·⁊ tn̄ cū laus ſapīe deſcribi
tur·adiūctū eſt· Eſt enī in illa ſpi
ritꝰ itellcūs·ſpūs vnicus·multi
plex·ſubtilis·mobilis· Et paulo
poſt· Humanꝰ ſtabilis· In quibꝰ
rurſū verbis magna nobis queſti
o oꝛiꝉ· cur iſte ſpūs q̄ implet om
nia ſimul mobilis ⁊ ſtabilis dica
tur· Sed ſi ad vſū ꝯſuetudinis hu
mane recurrimꝰ·ſenſū citiꝰ loquen
tis inuenimꝰ· Nō quippe qꝛ in ea
regione in qua eſt vbiqꝫ diſcurrit·
pꝛocul dubio vbiqꝫ obuiā venit·et
repēte vbi nō creditur inuenitur·
Omnipotentꝭ ergo ſpūs·ut vbiqꝫ
pn̄tia ſignaretur· ſimꝉ ⁊ mobilis
⁊ ſtabilis dicitur· Stabilis quia
per naturā oīa continet·mobiꝉ au
tem dicitur·qꝛ vbiqꝫ eciā neſcienti
bus occurrit· Tenens ergo oīa

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſtabilis p̄ſentem ſe oībus exhibēs
mobilis appellatur Splendor er
go ignis· et de igne fulgor egredi
ens inter p̄cnata aīalia diſcurrit:
quia ſpiritus ſanct9 ſimul ſingulis
atq; omnibus p̄ſto fit· et ĩcandit
quos tengit· et illuminat quos in
cendit· vt poſt frigus priſtinū accē
ſi ardeant· et p ignē amoris quē
acceperunt flāmas exemplorū red
dant Fulgor quippe de hoc igne e
grediens torpētes mentes pcutit·
eaſ3 pcutiendo excitat et inflāmat
vt poſt amorē illius ardentes pa
riter et lucentes curāt· Unde ali
as ſcriptū eſt Tron9 eius flāma
ignis rota e9 ignis accenſus Hij
enim qui aīarū cuſtodes ſūt· ⁊ paſ
cendi gregis onera ſuſceperūt· mu
tare loca mīme pmittūtur· Sz q̄a
in vno loco poſiti· diuinitatꝭ in ſe
p̄ſentiā portāt et ardēt thron9 dei
flāma ignis dicit Hij aūt q̄ amo
re dei ĩ p̄dicatiōe diſcurrūt· rote e9
ignis ardēs ſūt· q̄a cū ex e9 deſide
rio p varia loca diſcurrūt· vn̄ ipſi
ardēt et alios accēdūt· Poteſt tn̄
diſcurſus atq; mobilitas ſpūs· re
quiſitiōis alteri9 cōſideratiōe ītel
ligi In ſanctorū q̄ppe cordib9 iux̄
quaſdā virtutes ſemp pmanet iux̄
quaſdā vero receſſur9 venit· et ventu
rus recedit In fide ⁊ in ſpe atq; ca
ritate· et in bonis alijs ſine quib9
ad celeſtē patriā nō p̄t pueniri· ſi
cut eſt humilitas caſtitas iuſticia
atq; miſericordia · pfectorū corda
nō deſerit In pphetie vero vtutē·

doctrine facundia miraculorū exhi
bitione· electis ſuis aliquādo adē·
aliquādo ſe ſubtrahit Adeſt vt ele
uentur· et ſemetipſū ſubtrahit vt
huiliētur Adeſt vt eos oſtēſa vtu
te glorificet· recedit vt ſemetipſos
ſubtracta e9 virtute cognoſcāt Ad
eſt vt oſtendat quid p ipm̄ ſint· re
cedit vt patefaciat q̄ vel quales re
maneāt ſine ipō In hijs itaq; vir
tutib9 ſine q̄bus ad vitā mīme p
uenitur· ſpūs ſāct9 in electorū ſuo
rū cordib9 pmanet· ĩ hijs vō p q̄s
ſāctitatꝭ vtus oſtēditur· aliqn̄ mi
ſericorditer p̄ſto eſt· ⁊ aliqn̄ miſeri
corditer recedit Diſcurrēs ergo et
mobilis ſpūs dicit· q̄a ĩ ſignis at
q; vtutib9 iux̄ vniuſcuiuſ3 votū cō
tinue nō habet Un̄ āt int̄ ſcā aīa
lia diſcurrē phibet Diſcurſus vō
ad celeritatē ptinet Int̄ pfectos āt
diſcurrit ſpūs· q̄a et ſi ab eorū cor
dibus ad momētū receſſerit cito re
dit Sequitur Et aīalia ibāt et reū
tebātur· in ſilitudinē fulguris cho
ruſcantis Cū ſupius dictū ſit· non
reuertebātur cū ambularēt qua rōe
nūc dicit aīalia ibāt ⁊ reuertebā
tꝰ Valde ſibi hec videntꝰ eſſe con
traria· quia ibant et non reuertebā
tur· ibant et reuertebantur· Sed
qualiter intelligendū ſit citius ag
noſcimus ſi duas vitas actiuam
ſcilicet ⁊ contemplatiuam ſolliciter
diſcernamus· In vna enim fixi p
manere poſſumus· in altera aūt in
tentā mēte tenē nullo mō valem9
Cū eni tēpore noſtrū relinquim9·

noſꝫ ipõs ad bone operationis ſtu
diū excitamꝰ. quo alibi niſi ad ac
tiuam vitā imꝰ? A qua reuerti pꝰ
nos nullo mō debemus. quia qui
poſt illam ad torporē negligentie
ad prauitatꝭ nequicias quas teli
queāt redit. eſſe ſine dubio celeſte
aīal neſcit. Cū vero ab actiua vi
ta ad ꝯtemplatiuam ſurgimꝰ. qꝛ
diu mens ſtare in ꝯtēplatione nō
valet. ſed omē quod de eternitate
per ſpeculū in enigmate conſpiat
quaſi furtim hoc ꝙ per tranſitū vi
det. ipſa ſua īfirmitate ab īmenſi
tate tāte celſitudinis. aīmꝰ repul
ſus in ſemetipſo relabiꝭ. ꝛ neceſſe
eſt vt ad actiuam redeat. ſeqꝫ ipſū
ꝯtinue in vſū bone operationis ex
erceat. vt cū mens ſurgere ad con
templanda celeſtia non valet. que
qꝛ poteſt bona agere non recuſet.
ſicqꝫ fit. vt ipſis ſuis bonis actibꝫ
adiuta. rurſum in contemplatio
nem ſurgat. et amorꝭ paſtū de pa
bulo contēplate veritatꝭ accipiat.
in qua q̄a diu ſe tenere ipā corrup
tionis infirmitas nō poteſt. ad bo
na opera rurſū rediens. ſuauitatꝭ
dei memoria paſcatur ꝛ foris pijs
actibꝫ. intus vero ſācīs deſiderijs
nutritur. Hinc etenī de perfectis
virꝭ poſt contēplationē ſuam rede
untibus dicitur. Memoriā ſuaui
tatꝭ tue eructabunt. Dulcedinem
quippe ſuauitatis intime. quia vt
cūqꝫ poſſunt velut ex quodā chorꝰſ
co pregustando tangere. eius me
moriam ſtudent recolendo ſemꝑ ꝛ

loquendo excitare. Vn̄ ꝛ apte nos
pſalmiſta monet dicens. Lux orta
eſt iuſto. ꝛ rectis corde leticia. Le
tamini iuſti in dn̄o. ꝛ ꝯfitemini me
morie ſanctitatꝭ eius. Qui rurſus
ait. Q̄ꝫ magna multitudo dulcedi
nis tue dn̄e. que videlicet qꝛ mag
na eſſꝫ nullo modo agnoſceret. niſi
hanc aliquatenus contemplando
guſtaſſet. Hinc iterū dicit. Ego
dixi in extaſi mea proiectꝰ ſum a
vultu oculoꝝ tuoꝝ. Niſi enim in
mentis exceſſu ſubleuatus. dulce
dinē ſuauitatꝭ eterne cognouiſſet
in hoc adhuc mūdo retētus. nō diſ
cerneret q̄ꝫ longe ꝓiectus iaceret.
Oſtenſa ergo ſibi aīalia vadūt et
non reuertūtur. atqꝫ vadūt ꝛ rede
unt. quia ſancti viri ab actiua vi
ta quā apphenderūt ad iniq̄tates
nō corruūt. ꝛ a contēplatiua quā
iugiꝭ tenere non poſſunt in actiuā
relabūtur. Sicut enī dictū eſt ipō
infirmitatis ſue pōdere deuicti. ad
ſemetipōs repulſi redeūt. vt eūtes
diſcant quid deſiderēt. reuertētes
vbi iaceant ſciant. Euntes intelli
gant vbi nōdū ſint. reuertētes q̄d
ſint. Sed qualiꝭ hec ſancta aīali
a redeant. demōſtraꝭ cū ſubditur.
In ſimilitudinē fulgurꝭ chorruſcan
tꝭ. Bene aūt reuertētia aīalia cho
ruſcanti fulguri ꝯparanꝭ. qꝛ ſancti
viri cū ad ſuꝑna contēplanda euo
lant. cū primicias ſui ſpiritꝰ in ce
leſtis patrie amore ligant cū ꝑmi
cias ſui ſpiritꝰ in ſublimitatē celeſ
tis patrie eleuāt. ſꝫ grauati hūane

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cōuerſatiōis pōdere ad ſemetip̄ſos
redeunt · bona celeſtia que ſaltem
p ſpeculū cōtemplare potuerunt·
fratribus denunciant· eorū qꝫ ani
mos in amorem intime caritatis
accendunt· quā nec videre ſicut eſt
nec loqui preualent ſicut viderūt
Loquentes autē· verbis ſuis corda
audientiū feriunt et incēdūt· Qua
ſi ergo fulgur choruſcans redeūt·
qui cū celeſtia loquūtur· quia p e
os ſupnū lumen intermicat· ad a
morem celeſtis patrie mentes au
dientiū inflāmant More itaqꝫ cho
ruſcantis fulguris cū loquēdo pa
tiunt· ignē ſpūalis deſiderij ſpar
gunt Alio quoqꝫ modo ſancta ani
malia vadūt et redeunt· Vadunt
enim cū ad inſinuandā celeſtis do
ni graciam in p̄dicatione mittunt
atqꝫ vt ad fidē trahant miracula
corā infidelibus faciunt Sed rede
unt· quia hec omnipotentis domi
ni virtuti tribuentes· ſibimetipſis
que fecerint nō aſſcribunt Cū eni
ſtupenda faciunt fulgura ſunt· quia
corda intuentiū coruſcāt terrēt illu
minant ⁊ accendūt Vnde ſcriptū
eſt In lumine iacula tua ibunt· in
ſplendore fulguris armorum tuo
rū Iacula dei ſunt verba ſanctorū·
que corda peccatorū feriūt Sed iſ
ta iacula habent arma· Quia fra
tres cariſſimi quia p̄dicatores viri
iacula mittūt· armis vero muniū
tur Dū vero verbis addūt miracu
la q̄ſi armis ſe muniūt· ne ipſi fe
riantur In lumine iacula tua ibūt

quia in ap̄to exeūt verba dei· Qꝫ
q̄a comitari debent ſententias doc
torū facta miraculorū· recte ſubiū
gitur In ſplendore fulguris armo
rum tuorum· quia dum addis eis
arma miraculorum· mentes perſe
quēcium fulgurant· vt eos pſequi
non preſumant Hec itaqꝫ anima
lia vadunt et reuertuntur in ſimi
litudinem fulguris choruſcantis·
quia poſtq̄ mira ſancti inter homi
nes faciunt· poſtq̄ corda audienti
um ſparſo lumine incendunt· ad
dandam auctori ſuo gloriam rede
unt · vt illi laudem reddant · per
quem ſe poſſe talia ſciunt· Hic pe
trus cum ſanato homine qui clau
dus fuerat ex vtero matris ſue ſig
num fecit· qđ cum omnes qui cog
noſcerent valde mirarentur dixit·
Quid miramini in h' aut nos q̄d
ītuemini: quaſi noſtra virtute aut
pietate fecerimus hunc ambulare?
Deus abraham deus yſaac· deꝰ
iacob· deus patrum noſtrorū glo
rificauit filiū ſuum ihesū· Et pau
lo poſt· In fide nominis eius hūc
quem vidiſtis ⁊ noſtis ꝯfirmauit
nomen eius Dignum quippe faci
ēs· intuēciū oculos miraculi lumi
ne perſtrīxit· ſed humilitatem cuſ
todiens et laudē auctori reddens·
quaſi vnde venerat redijt · q̄a lux
fulguris vnde fuerat oſtendit· Sanc
ta itaqꝫ animalia cum ad ſigna o
peranda veniunt · et cū ad redden
dam auctori ſuo gloriam intus a
pud ſemetipſa redeunt fulgura ſūt

quia ⁊ oſtendendo miracula et ex
empla humilitatꝭ p̄bēdo mentes
intuentiū ferunt ⁊ incendūt. In
omne aūt qđ faciūt idcirco ſemꝑ
ad laudē creatoris redeūt. ut ī ea
v̄tute quā accipiūt. vera ſtabilita
te perſiſtant. Nā ſi quid ſibi retri
buerēt in hoc qđ acceperunt ſtare
nō poſſent. Unde bene eciam per
ſalomonē dicitur. Ad locū de quo
exeunt flumina reuertūtur. vt ite
rū fluant. Siue enī in virtutibus
ſeu in doctrina. quid aliud ſūt viri
ſancti q̄ꝫ flumina. q̄ terram cordis
carliū aridū rigāt? Sꝫ ſiue in ope
ratione quā faciūt. ſeu in doctrine
verbis citꝰ ſiccarētur. niſi per intē
tionē cordis ſemꝑ ſollicite ad locū
vnde exeunt redirent. Si enim in
troꝛſus ad coꝛ nō redeant. ac ſeſe
in amore ꝯditoris deſiderioꝝ vin
culis non aſtringant. ⁊ manꝰ ab
eo qđ agebat deficit. ⁊ lingua ab
eo quod loquebatur areſcit. Sed
intus ſemꝑ per amorē redeunt. ⁊
hoc qđ in publico operantes atqꝫ lo
quētes fundūt. in ſecreto ſuo de fō
te amoris hauriunt. Amādo enim
diſcunt quod docendo ꝓferunt Ad
locū ergo de quo exeunt flumina
reuertūtꝰ vt iterū fluāt. q̄a aquā ſa
pientie ſemꝑ inde hauriunt vnde
oritur. ne cū curcurrerint exſiccentur.
Per omne ergo qđ agimꝰ ad fon
tem veri luminis ſollicita mente re
deamꝰ Reddamꝰ creatori noſtro
gracias de bonis que accepimꝰ. et
cū cum yſaya ꝓpha ſuppliciter dica
mꝰ Omnia opa noſtra opatus es
nobis Bona enim noſtra eiꝰ ſunt
opa. cuiꝰ viſceribꝰ non ſufficit vt
nos erigeret. niſi ⁊ ſemetipſū ꝓ no
bis inclinaret Si enim coeternus
patri deꝰ āte ſecula nō fieret hō in
t̄pe. q̄n homo t̄palis ſaperet eter
na? Deſcenſio ergo veritatꝭ aſcen
ſio facta eſt humilitatꝭ noſtre. De
mꝰ ei gloriā demꝰ laudē. q̄ viuit
cū patre in vnitate ſpūs ſancti deꝰ
Per omnia ſecula ſeculoꝝ Amē.

Explicit omelia quinta Incipit
ſexta omelia

Tenebroſa aqua in nu
bibus aeris. q̄a obſcu
ra eſt ſcientia in ꝓphis
Sed ſalomonis voce
atteſtante dicimꝰ gloria regū ce
lare verbū. et gloria dei eſt inueſti
gare ſermonē. q̄a ⁊ honor eſt hoim
eoꝝ ſecreta abſcondere. et glā de
i eſt miſteria ſermonis eius apire
Ipā aūt ꝑ ſe veritas diſcipulis di
cit Que dico vobis ī tenebris dici
te ī lumine. id ē apte exponite q̄ ī
allegoriarū obſcuritatibꝰ auditis
Magne v̄o vtilitatꝭ eſt ipā obſcu
ritas eloquioꝝ dei. quia exercet
ſenſū vt fatigatione dilatetꝰ. et ex
ercitatus capiat. qđ cape nō poſ
ſit ocioſus. Habet quoqꝫ adduc a
liud maius. q̄a ſcripture ſacre itel
ligentia q̄ ſi in cunctis eſſet aperta
vileſceret. in q̄buſdā locis obſcuri
oribꝰ tātū maiori dulcedine iuen
ta reficit. q̄to maiore labore fati
gat animū q̄ſita Ecce enim ſancti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ezechielis voce nunc dicitur. Cū
qꝫ aſpicerem animalia. apparuit
rota vna ſuper terrā. Quid autē
rota niſi ſacram ſcripturā ſignat?
Que ex omni parte ad adiutoriū
mentis voluitur. et nullo erroris
angulo a predicationis ſue via re
tinetur. Ex omni aūt pte voluitur
quia inter aduerſa et proſpera et
recte et humiliter incedit. Circul9
quippe preceptoꝝ illius modo ſur
ſū modo deorſum eſt. quia ipā que
pfectioribus ſpūaliter dicitur. in
firmis iuxta litterā ꝯgruūt. et ipā
que paruuli iuxta litterā itelligūt
docti viri p ſpiritualē intelligentiā
in altū ducunt. Quis nāqꝫ paulo
tum in facto eſau et iacob. ꝙ alter
ad venandū mittitur vt benedica
tur. alter vero p ſuppoſitionē ma
tris a patre benedicatur. niſi iuxta
ſacre lectionis hyſtoriā paſcitur?
In qua videlicet hyſtoria ſi ad in
telligendū paulo ſubtili9 aſtringa
tur. videt quia iacob primogeniti
benedictioēꝫ nō p fraudē ſubripuit
ſed vt ſibi debitā accepit. quā cōce
dente fratre date lentis mercede e
merat. At vero ſi q̄s altius ſentiēs
vtroꝝqꝫ facta velit p allegorie ar
chana diſcutere. ꝓtinus p hyſtori
am in miſteriū ſurgit. Quid eſt e
nim ꝙ yſaac de maioris filij ſui ve
natione veſci cōcupiſcit. niſi ꝙ om
nipotens deus iudaici populi bona
operatione paſci deſiderauit? Hꝫ
illo tardante minorem ſuppoſuit re
becca. quia dum iudaicus populus
bona opa foris q̄rit. gentilē popu
lū mater grā inſtruxit. vt oīpotenti
patri cibū boni opis offerret. et bn̄
dictionē maioris fratris acciperet.
Qui eoſdē cibos ex domeſticꝭ aīa
lib9 pbuit. q̄a gentilis popul9 pla
cere deo de exterioribus ſacrificijs
non querens. per vocem ꝓphete di
cit In me ſunt deus vota tua. que
reddam laudationes tibi. Quid eſt
ꝙ idem iacob manus ac brachia
et collum hedinis pellibus texit.
niſi ꝙ hedus ꝓ peccato offerri cō
ſueuit? Et gentilis populus car
nis quidem in ſe peccata mactauit
ſed coopertum ſe peccatis carnali
bus cōfiteri non erubuit. Quid eſt
ꝙ veſtimentis fratris maioris in
duitur. niſi ꝙ ſacre ſcripture precep
tis que maiori populo data fuerāt
in bona opatione veſtitus eſt? Et
eis minor in domo vtitur. que ma
ior foras exiens int9 reliquit. qui
a illa gentilis populus precepta
tenet in mente que iudaicus popu
lus habere non potuit. dū in eis ſo
lam litterā attendit. Et quid eſt
ꝙ yſaac eundem filium neſcit quē
bndicit. niſi hꝫ ꝙ de gentili populo
domin9 per pſalmiſtā dicit popul9
quē nō cognoui ſeruiuit michi in
auditu auris obediuit m? Quid eſt
ꝙ pntē non vidit. et tamen que in
futuro veniant vidit. niſi ꝙ omni
potens de9 cū p ꝓphas ſuos pre
diceret gētilitati grām pꝛogandū.
eā et in pnti p gratiā nō vidit q̄a
tūc in errorē delīqt. et tn̄ q̄a hanc

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quandoqꝫ collecturus erat per be
nedictionis grām preuidit? Vñ
& eidē iacob gentilis populi figurā
tenēti in benedictiōe dicitur. Ecce
odor filij mei ſicut odor agri pleni.
cui bñdixit dñs. Dicit enī in euā
gelio veritas dicit. Ager eſt hic
mūdus. et quia gentilis populus
ad fidē ꝑducit9 ꝑ electos ſuos in v
niuerſo mūdo redolet ꝟtutib9 odor
filij odor eſt agri pleni. Aliter enī
olet flos vue. quia magna eſt vir
tus et opinio ꝑdicatoꝝ. qui debri
ant mētes audientiū. Aliter flos
oliue. quia ſuaue eſt opus miſeri
cordie. qd̄ more olei refouet & lu
cet. Aliter flos roſe. quia miro eſt
flagrātia q̄ rutilat et redolet ex cru
ore martirū Aliter flos lilij. q̄a cā
dida vita carnis eſt de incorruptio
ne virginitatis Aliter flos viole.
q̄a magna eſt virtus humiliū. q̄
ex deſiderio loca vltima tenentes
ſe ꝑ hūilitate a terra in altū ſe ſub
leuāt. et celeſtis regni purpurā in
mente ſeruant Aliter redolet ſpica
cū ad maturitatē ꝑducit. quia bo
noꝝ opū ꝑfectio ad ſacietatē eoꝝ
qui iuſticiā eſuriūt ꝓpotur. Quia
ergo gentilis popul9 in electis ſu
is vbiqꝫ ꝑ mūdū ſparſus eſt. & ex
eis ꝟtutibus quas agit. oīs qui
intelligunt odore bone opinionis
replet dicatur recte. Odor filij mei
ſicut odor agri pleni. Sed q̄a eaſ
dē virtutes. ex ſemetipſo nō habet
adiungit Cui benedixit dñs. Et
q̄m idē electoꝝ populus ꝑ quoſdā
eciā in cōtēplatione ſurgit. ꝑ quoſ
dā vero in actiue vite ſolūmō ope
pingueſcit. recte illic addit Det ti
bi dñs de9 de rore celi & de pigue
dine terre. Ros enim deſup et ſub
tiliter cadit. & totiēs de rore celi
accipim9. quotiens ꝑ infuſionē cō
tēplationis intime de ſupernis ali
q̄d tenuiter videm9 Cū veō bona
oꝑa eciā ꝑ corp9 agimus de terre
pinguedine ditamur Quid eſt āt
q̄ eſau tarde ad patrē rediit. niſi
q̄ iudaycus popul9 ad placādū de
o ſero reuertitur? Cui et hoc in be
nedictione dicitur. tempuſꝫ erit vt
ſoluatur iugū de collo tuo. quia a
ſeruitute peccati iudaycus ꝑplūs in
fine liberabitur. Dicit ſcriptū eſt.
Donec plenitudo gentiū introie
rit. & ſic omnis iſrael ſalu9 fieret
Quē non pauloꝝ ipā euangelica
hyſtoria in miraculi opatione teſti
ficat. qd̄ ydrias vacuas dñs aqua
impleri ꝑcepit. eandēqꝫ aquā ꝓti
n9 in vinū vertit? Sed cū vigilā
tiores ingenio audiūt et ſacrā hyſ
toriā credentes venerātur quid in
teri9 innuat requirūt. Qui enim a
quā in vinū mutare potuit. eciā va
cuas ydrias valuit vino ſtatī īplē
Sꝫ īplere ydrias aq̄ iubet. q̄a pri
us ꝑ ſacre lectiōis hyſtoriā corda
noſtra replēda ſūt Et aquā nobis
in vinū vertit. quādo ipā hyſtoria
ꝑ allegorie miſteriū in ſpūalē no
bis intelligentiā cōmutatur Rota
ergo quaſi ꝑ terrā trahitur. quia
paruł humili ſermoē cōcordat. Et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tamen magnis ſpūalia īfundēs
quaſi circulū in altū leuat. et inde
ſurſū erigitur vn̄ terrā tāgere pau
lo ante videbatur Quia vero vndi
qȝ edificat. quaſi ꝑ circulū rota cur
rit Vnde et in lege ſcriptū eſt Faci
es ⁊ candelabrū ductile de auro
mūdiſſimo. haſtile e9 et calamos
ſciphos ⁊ ſperulas ac lilia ex ipō
ꝓcedentia. Quis in candelabro.
niſi redēptor huāni generis deſig
natur? Qui in natura huānitatis
infulſit lumine diuinitatꝪ. vt mū
di candelabrū fieret. quatinus in
e9 lumine oīs peccator in q̄b9 ia
ceret tenebris vidēt Qui ꝓ eo ꝙ
naturā nr̄am ſine culpa ſuſcepit. cā
delabrū tabernaculi. ex auro puriſ
ſimo fieri iubetur Ductile aūt feri
endo ꝓducitur q̄a redēptor noſter
qui ex ↄ̄ceptione ⁊ natiuitate per
fect9 de9 et homo extitit. paſſionū
dolores ptulit. et ſic ad reſurrectio
nis gloriā ꝑuenit Ex auro ḡ mū
diſſimo ductile cādelabrū fuit. q̄a
et peccatū nō habuit. et tamē ei9
corp9 ꝑ paſſiōis ↄtumelias ad im
mortalitatē ꝓfecit. Nā iuxta virtu
tes anime. quo paſſioīb9 potuiſſȝ
ꝓficere omnino nō habuit In mē
bris āt ſuis q̄ nos ſum9 cotidie ꝑ
paſſionib9 ꝓficit. q̄a dum nos tūdi
mur et affligimur. vt ei9 corp9 eſſe
mereamur. ipē ꝓficit De cui9 cor
pe ſcriptū eſt Ex quo totū corpus
ꝑ nex9 et ↄiunctiones ſubminiſtra
tū et ↄ̄ſtructū creſcit in augmentū
dei Corp9 quippe illius. nos om

nes ſum9 Per nexus vero ⁊ ↄiūcti
ones corpus ligatur. quia dū ca
piti pectus. dū pectori brachia. dū
brachijs man9. digiti manib9 ſūt
ↄiūcti. ac mēbra cetera mēbris in
herent. corpus omne ꝑficitur Sic
ſancti apoſtoli quia redēptori noſ
tro ꝓpinqui extiterunt. quaſi capi
ti pectus inheſit. Quos q̄a marti
res ſunt ſecuti. quaſi ↄiūcta brachi
a pectori fuerunt. Quib9 dū paſto
res et doctores ſubiūcti ſūt ꝑ bona
opera. manus brachijs inheſerūt
Hoc vero omne corpus redempto
ris noſtri. cotidie ꝑ nexus et ↄiūc
tiones ſubminiſtratur in celū. qui
a cū ad eū illic electe anime ducū
tur. ei ſua mēbra colligant. De
quo bene dicitur. ſubminiſtratū et
ↄſtructū creſcit in augmentū dei.
quia omnipotens de9 redemptor
noſter. qui in ſe quo ꝓficiat nō ha
bet. adhuc ꝑ membra ſua cotidie
augmētū habet. Vn̄ rurſus ſcrip
tū eſt Donec occurram9 oēs in vi
rū ꝑfectū in mēſurā etatis plenitu
dinis xp̄i. Haſtile vero eiuſdē cāde
labri. ipā ecc̄a habet intelligi. que
corp9 e9 eſt. q̄a iter tot aduerſa li
bera ſtat Calami aūt qui de haſti
li ꝓdeūt. p̄dicatorēs ſūt. qui dulcē
ſonū in mūdū ediderūt. videlicet
canticū nouū. Sciphi autem vino
repleri ſolent Quid ergo mentes
auditorum niſi ſciphi ſūt. que ſanc
tis predicantibus vino ſcientie re
plentur? Sperula aūt quid eſt ali
ud. niſi volubilitas predicatiōis?

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Spe͞a enim ex omni pte voluitur
et p̄dicatio que nec aduerſitate re
tineri poteſt. nec pſperitate eleua
tur. ſpera eſt. quia et iter aduerſa
fortis. et inter pſpera humilis. nec
timoris habet angulū nec elatio
nis In curſu ergo ſuo figi non va
let quia p cuncta ſe volubiliter tra
hit Ut aūt hec qd exempli cauſa
ptulim9 exequamur. bene poſt ca
lamos. ſciphos et ſpetulas. in can
delabro lilia deſcribūtur. quia p9
eā quā diximus p̄dicationis gratiā
atq; volubilitatē illa vite patria
ſequitur. que animab9 ſanctis id
eſt floribus vernat eternis. Spe
rule ergo ad laborē ptinent. lilia
ad retributionē. Itaq; ſicut apud
moyſen ſperula doctrina p̄dicatio
nis accipitur ita hic p rotam ipā
ſacra ſcriptura ſignat. Propheta
igitur dū ſancta animalia videret
adiūxit Cūq; aſpicerē animalia.
apparuit rota vna ſup terrā Qua
in re querēdum eſt cur inferi9 rote
deſcribantur cur vna rota p̄us ap
paruiſſe dicatur. niſi quia antiquo
populo vetus ſolūmō teſtamentū
datū eſt. qd ad erudiendā mentē
illi9 quaſi rota volueret. Bene āt
rota eadē ſup terrā apparuiſſe dica
tur. Peccāti aūt homini dictū eſt.
Terra es et in terrā ibis. Rota
ergo ſup terrā apparuit. quia de9
omnipotēs legē ſup corda peccātiū
dedit Sed quia hec p̄nata aīali
a ſanctos vt dixim9 deſignāt euā
geliſtas; quomō p̄us animalia z

poſtmodū vna rota aſpicatur. dū
aūt teſtamētū vetus fuerit et poſt
modū ſecuti ſunt ſancti euāgeliſte?
Sed intelligere in hijs poſſum9.
q illi prius a pp̄ha viſi ſunt. qui
merito trāſcendūt. Nam q̄to ſan
ctū euāgeliū teſtamētū vetus p̄cel
lit. tanto z p̄dicatores eius in de
ſcriptiōe pp̄hica pferri debuerūt.
Quis ſit adhuc aliud qd in hac de
ſcriptiōe ɔſiderari debeat. q̄a pphe
cie ſpūs ſic intra ſemetipſū anterio
ra et poſteriora ſil colligit vt hec
ſil pphete lingua pferri nō poſſit
Sed ampla que videt. diſperti
tis ſermonibus emanat. et nūc vl
tima poſt p̄ma. nunc vero p̄ma p9
vltima loquitur Vn̄ pp̄ha ezechi
el ſub figura ſācte vniuerſalis ec
cleſie euāgeliſtarū gloriā p quatu
or animaliū ſimilitudinē vidit z
tamen illa repente ſubiūgit. q̄ an
terioribus tpibus geſta ſunt vt pa
tenter indicet ſe ſimul vidiſſe. qd
carnis lingua non ſufficeret ſimul
dicere. Quia vero p quatuor aīali
a eadē pfectos oēs ſignificari dixi
m9. ɔſiderandū nobis eſt quoſdā
ſanctorū et ante legem fuiſſe. qui
naturali lege diſtricti viuerent. et
omnipotenti dn̄o placerēt Poſt a
nimalia ergo rota deſcribitur. q̄a
electorū multi apud omnipotentē
dominū pfecti et ante legē fuerunt
Sin vero aīalia ſolos vt diximus
euāgeliſtas debem9 accipe. eſt ad
huc aliud qd ɔ̄ſiderare debemus
Videbat enī ſāct9 pphet q̄a hec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ipſa verba que obſcuritatib9 obuo
luta pferebat nō iudaico ppulo · ſʒ
gentibus panderentur Nobis igi
tur loquens · prius aīalia et poſt
rotā deſcribere voluit · q̄a nos ad
fidē dn̄o largiēte venientes nō per
legē euāgeliū ſʒ p ſacrū euāgeliū
legē didiam9 Ubi vero vel qualis
rota apparuit adiūgit cū dicit · iux
ta animalia habens quatuor faci
es Ubi adhuc ſubdit Et aſpcūs
rotarū ⁊ op9 earū quaſi viſio ma
ris · ⁊ vna ſilitudo ipārum quatuor
⁊ aſpectus earū ⁊ opa q̄ſi ſi ſit ro
ta in medio rote · Quid eſt hoc q
cū rota diceret paulo poſt adiūgi
tur · quaſi ſi ſit rota in medio rote ·
niſi q in teſtamenti veteris lrā teſ
tamētū nouū latuit p allegoriā ·
Unde et rota eadē que iux aīalia
appruit · q̄tuor facies hēre deſcribit
q̄a ſacra ſcripturā p vtrūqʒ teſtamē
ta · in quatuor ptibus eſt diſtincta ·
Vet9 eteni teſtamētū in lege ⁊ p
phetis · nouū vō in euāgelijs atqʒ
aploꝝ actib9 et dictis · Sed āt q̄a
vbi faciē intēdim9 · ibi q nrē ē vi
dem9 · Rota g̊ quatuor habet faci
es · q̄a pus reſcādi mala in pplis
vidit p legē · poſtmodū p pphas ·
ſubtili9 vō p euāgeliū · ad extre
mū aūt p aplōs ea q̄ in culpis ho
minū ēſecarēt aſpexit Poteſt quo
qʒ intelligi q quatuor facies rota
habeat pp̄ter hoc qd ſacra ſcriptu
ra p gratiā p̄dicationis extenſa in
quatuor mūdi ptes innotuit Un
et bene eadē rota vna prius iuxta
animalia apparuiſſe · et p̄oſtmodū
quatuor facies habuiſſe deſcribit ·
quia niſi lex euāgelio concordaret
in quatuor mundi ptes non inno
teſceret Sequitur · Et aſpect9 rota
rū ⁊ opus earū · quaſi viſio maris
Recte ſacra eloq̄a viſioni maris ſi
milia narrātur · q̄a in eis ſūt mag
na volumina ſētētiarū cumuli ſen
ſuū Nec imerito mari ſimilis ſcrip
tura dicitur · quia firmantur in ea
ſententie locutiōis ſacramēta bap
tiſmatis · Vel certe conſiderandū
eſt · quia nauibus in mari nauiga
m9 · cū ad deſideratas terras tēdi
m9 Nobis aūt quid eſt in deſide
rio niſi illa terra de qua ſcriptū eſt
Portio mea ī terra viuētiū · Ligno
aūt vt dixi euehit · q̄ mare tranſit
Et ſcim9 q̄a ſcriptura ſacra lignū
crucis p legē nobis pnūciat cum
dicit Maledict9 oīs q̄ pēdet in lig
no Qd redēptori nrō paul9 atteſta
tur dicēs Fact9 p nobis maledic
tū Per pphām q̄ʒ lignū annūciat
cū dicit · Dn̄s regnuit a ligno · Et
rurſū Mittam9 lignū in panē ei9
Per euāgeliū vō lignū crucis ap
te oſtēditur · vbi ipſa paſſio domi
ni que pphetata ē declarat Per
apoſtolū aūt hec eadē crux etiā in
Verbis et opib9 tenet cū paul9 di
cit Michi mundus crucifixus eſt ⁊
ego mūdo Et rurſus · Michi aūt
abſit gloriari · niſi in cruce dn̄i nrī
ihu xpi Nobis ergo q̄ ad eternā
patriam tendimus ſcriptura ſacra
per quatuor ſuas facies mare eſt ·

que deus adnūciat · quia nos ad
terrā viuētiū ligno portat Nisi āt
mari scripturā sacrā simulē ꝓpheta
cerneret minime dixisset · repleta
est terra sciētia domini · sicut aque
maris operientꝫ Sequitur Et v
na similitudo ipsarū q̄tuor et aspec
tus earū et opa quasi si sit rota in
medio rote · Vna similitudo ipsarū
est quatuor · quia qd̄ p̄dicat lex ·
hoc eadē ꝓphe Qd̄ denūciāt ꝓphe
hoc exhibet euāgeliū · Qd̄ exhibu
it euāgeliū hoc p̄dicauerūt aposto
li p mūdū · Vna est ergo similitu
do ipsarū quatuor · quia diuina elo
quia et si tēporibus distincta sūt ta
men sensibus vnita Et aspect9 ea
rū et opa · quasi sit rota in medio
rote Rota intra rotā est · testamen
tū nouū sicut dixim9 intra testamē
tū vetus quia qd̄ signauit testamē
tū vetus hoc testamentū nouū ex
hibuit · Vt enim pauca de multis
loquar · quid est ꝙ adā dormiente
eua producitur · nisi ꝙ moriēte xp̄o
ecclesia formatur ? Quid est ꝙ y
saac ad imolandū ducitur · ligna
portat · are supiponitur · et viuit
nisi ꝙ redēptor noster ad passionē
ductus · lignum crucis sibi ipē por
tauit · et sic in sacrificio ipse ꝓ nob
ex humanitate est mortuus · vt ta
mē imortalis maneret ex diuinita
te ? Quid est ꝙ homicida p9 mortē
sūmi pontificis absolutus ad terrā
ꝓpriam redit nisi ꝙ humanū gen9
qd̄ peccando sibimetipsi mortē itu
lit · post mortē veri sacerdotꝫ videli
cet redēptoris nostri peccatoꝝ suoꝝ
vinculis soluitur · et in padisi pos
sessionē repatur ? Quid est ꝙ in ta
bernaculo ꝓpiciatoriū fieri iubetur
sup qd̄ duo cherubin · vnū a si mita
te vna et alterū a sūmitate altera
ex auro mūdissimo ponūtur · expā
dentes alas et operientes oraculū ·
qui se mutuo respiciūt · versis vul
tib9 i ꝓpiciatoriū · nisi ꝙ vtraq3 tes
tamēta ita sibi i mediatore dei et
hoīm̄ ꝯgruūt · vt qd̄ vnū signat hꝫ
alterum exhibeat ? Quid enim p
ꝓpiciatoriū · nisi redēptor huāni ge
neris designatꝫ ? De quo p paulū
dicitur Quē ꝓposuit de9 ꝓpiciatio
nē p fidem in sāguine ipsi9 Quid
vero p duo cherubin que plenitudo
sciētie dicūtꝫ · nisi vtraq3 testamen
ta signata sūt ? Ex quib9 vnū a sū
mitate vna ꝓpiciatorij · aliud vero
a sūmitate altera stat · q̄a qd̄ testa
mentū vetus de icarnatione nr̄i re
dēptoris cepit ꝓphetādo ꝓmittere
hoc testamētū nouū pfecte narrat
expletū · Duo aūt cherubin ex au
ro mūdissimo facta sūt · quia vtra
q3 testamēta pura ac simplici vita
te describūtur · Expandūt vero a
las et oraculū opiunt q̄a nos qui
omnipotētꝫ dei oraculū sum9 a cul
pis iminētibus sacre scripture edi
ficatione ptegimur · Cui9 dū sen
tētias solliciē aspiam9 ab errore
ignorātie ei9 alis velamur · Duo
vero cherubin se mutuo respiciūt v
s9 vultib9 i ꝓpiciatoriū · q̄a vtraq3
testamenta in nullo a se discrepāt ·

et quaſi ad ſemetipā viciſſim faciēs
tenent· quia qd̄ vnum promittit·
hoc aliud exhibet · dū interpoſitū
mediatorē dei et hoim videt· Faci
es quippe a ſemetipſis cherubī aū
terent· ſi quod vnū teſtamentū ꝓ
mitteret aliud negaret Sed cū cō
corditer de mediatore dei ⁊ homi
nū loquūtur · vt viciſſim ſe reſpici
ant in ꝓpiciatoriū intēdunt· Rota
ergo in medio rote eſt· quia ineſt
teſtamento veteri teſtamētū nouū
Et ſicut ſepe iam diximus ꝙ teſta
mentū vetus ꝓmiſit· hoc nouū ex
hibuit· et ꝙ illd̄ occulte adnūciat·
hoc iſtud exhibitum apte clamat·
Prophetia ergo teſtamenti noui
teſtamentū vetus eſt· ⁊ expoſitio
teſtamenti veteris teſtamētum no
nū Seq̇tur Per quatuor ꝑtes eū
tes ibant et nō reuertebantur Quo
alibi diuina eloquia· niſi rote eun
tes ad corda hominū vadunt? Et
per quatuor partes euntes ibant·
quia ſcriptura ſacra per legem ad
corda hominū vadit ſignādo miſte
riū· ꝑ ꝓphetas vadit paulo apꝫ
ꝓphetando dominū· ꝑ euāgeliū va
dit exhibendo· quē ꝓphetauit· ꝑ a
poſtolos vadit p̄dicādo eū quē pa
ter in noſtrā redēptionē exhibuit·
Habent ḡ rote facies et vias· qui
a oſtendunt ſacra eloquia noticiā
preceptorū cū exhibitione operū·
Et ꝑ quatuor ꝑtes vadūt · q̄a diſ
tinctis vt p̄diximꝰ tēporibꝰ loquū
tur· vel certe q̄a in cunctis mūdi re
gionibus incarnatū dominū p̄di

cāt De quibꝰ apte mox ſubditur
Et nō reuertebātur cū ābularent
Hec ſupiꝰ de aīalibꝰ dcā ſūt· ſꝫ n̄
eadē intelligi de rotis q̄ de aīali
bꝰ poſſūt Rotas quippe ſignare teſ
tamēta diximus ⁊ teſtamentū ve
tus ambulauit q̇dē cū per predi
catione ad mentes hominū venit
ſed poſt ſemetipſum reuerſū eſt· q̄a
iuxta litterā in p̄ceptis ſuis et ſa
crificiis vſꝫ in finem ſeruari nō po
tuit Non ei ſine imutatiōe ꝑmā
ſit cum in eo ſpiritualis intelligen
tia defuit· Sed cum redemptor
noſter in mundū venit· hoc ſpiritu
alit̄ cepit intelligi· qd̄ carnalit̄ ſe
ruabatur Itaqꝫ dum ſpiritualit̄ lit
tera eiꝰ intelligit̄ omnis in eo illa
carnal̄ exhibitio viuificat̄· Teſ
tamentū vero nouū etiam per teſ
tamenti veteris paginas teſtamē
tū eternū appellatū eſt· quia intel
lectꝰ illius nunꝙ̄ mutatur· Bene
ergo dicitur ꝙ rote eūtes ibant· ⁊
nō reuertebātur cū ambularēt· q̄a
dū nouū teſtamentū nō reſcindit̄·
dum vetus iā ſpiritualiter ꝑ intel
lectū tenetur· poſt ſe nō redeūt que
vſꝫ ad finē mundi imutabilia ꝑſiſ
tūt Ambulāt ergo ſꝫ nō reuertūt̄
quia ſic ſpūaliter ad cor noſtrū ve
niūt · vt eorū precepta vel ſtudia
vlteriꝰ nō mutentur Seq̇tur· Sta
tura q̄ꝫ erat rotis ⁊ altitudo· ⁊ hor
ribilis aſpectus Quid ē ꝙ ſcripture
ſacre eloqīs tria hec ineſſe narrant̄·
vt ſtaturā· altitudinē · ⁊ horribilē
aſpectū id ē terribilē hēre meorent?

Querendū nobis magnope eſt· q̄
diuine ſcripture ſtatura· que altitu
do· qui horribilis aſpect9 dicatur·
Sciendū ergo eſt· quia ſtaē ad vi
tā bene cōgruit opantis· Unde p
paulū dicitur· Qui ſtat videat ne
cadat Qui eciā diſcipul' dicit Sic
ſtate in dn̄o cariſſimi· Et ꝓpheta
qui ſe vita et morib9 an̄ dn̄m vide
bat ait· Viuit domin9 in cuius cō
ſpectu ſto· Altitudo vero eſt celeſtis
regni ꝓmiſſio· ad quā tūc ptingiē
qn̄ iā mortalis vite oīs corruptio
ſubiugatur Horribilis vero aſpec
tus eſt· terror iehēne que ſine fine
reꝓbos cruciat et ſemp in cruciatu
ꝯſeruat Statura ergo in rectitudi
ne p̄ceptionis eſt· altitudo in celſi
tudine ſupne ꝓmiſſiois· horribilis
vero aſpect9 in minis atq; terro
ribus ſupplicij ſequentē Scriptura
igitur ſacra ſtaturam habet quia
mores ad ſtandū dirigit vt audi
torū mentes ad terrenā cōcupiſcē
tiā non curuentur· Altitudinē ha
bet· quia in celeſti patria eterne vi
te gaudia ꝓmittit Horribilē quo
q; aſpectū habet· quia oībus rep
bis iehēne ſupplicia minatur· Of
tendit igitur ſtaturā ſuā in edifica
tione morū· oſtendit altitudinē in
ꝓmiſſione p̄miorū· oſtendit horri
bilē aſpectū in terrorib9 ſupplicio
rū Recta eſt enim in p̄ceptē· alta
in ꝓmiſſionib9· horribilis ī minis
Habet staturā cū p ꝓphetā dicit·
Quieſcite agere p̄uerſe· diſcite be
ne facere· q̄rite iudiciū· ſubuenite
oppſſo· iudicate pupillo· defendite
viduā Et rurſū Frange eſurienti pa
nē tuū· et egenos vagoſq; induc in
domū tuā· cū videris nudū opi eū
et domeſticos ſeminis tui ne deſ
pexeris Habet altitudinē· cū p eū
dē ꝓphetā dicit Nō erit tibi āpli9
ſol ad lucendū p diē nec ſplendor
lune illuminabit te· ſed erit tibi do
min9 in lucē ſempiternā· et de9 tu9
ī gloriā tuā Habet horribilem aſ
pectū· cū in infernū deſcribēs dicit·
Dies vltionis domini· ānus retri
butionū et iudicij ſyon et cōuertēē
torrētes eius in picē· et hum9 ei9
ī ſulphur· ⁊ erit terra eius in picē
ardentē· nocte et die non extingu
eē in ſempiternū Quā beat9 quo
q; iob deſcribit dicens In terrā te
nebroſā et opertam mortē caligine
terrā miſerie et tenebrarū· vbi vm
bra mortē ⁊ null9 ordo· ſed ſēpiter
n9 horror inhabitās Habet ſtatu
rā cū p eam domin9 ꝓpiāus polli
cetur dicens Sicut celi noui et ter
ra noua q̄ ego ſtare facio corā me
dicit domin9· ſic ſtabit ſemē vr̄m
et nomē veſtrū Illi vō veraciter co
rā domino ſtant· q̄ vitā ſuā in pra
uitate non diſſipant· Habet alti
tudinem cum ſtatim ſubdit et erit
menſis ex menſe· ⁊ ſabbatū ex
ſabbato· et veniet omnis caro vt a
doret corā facie mea dicit domin9·
Quid eſt mēſis niſi pfectio dierū?
Et quid eſt ſabbatū niſi reqēs· in
qua fieri op9 ſeruile nō licet? Men
ſis ergo ex menſe eſt· quia qui hic

ꝑfcte viuūt·illuc ad ꝑfectioꝛē glo
rie ꝑducūt Sabbatū vero ex ſab
bato eſt·quia qui hic ceſſant a per
uerſo ope·illic quieſcunt in celeſti
retributione· Habet etiā hoꝛribilē
aſpectū·cū protinus ſubiūgit· Et
egredientur et videbunt cadauera
viroꝛū·qui preuaricati ſunt in me
Vermis eoꝛū non moꝛietur·⁊ ig
nis eoꝛū non extinguetur· Quid
enim hoꝛribilius dici·quid cogitari
poteſt·ꝙ̄ dāpnationis vulnera ſuſ
cipe·et doloꝛes vulnerū nunꝗ̄ fini
re? De quo hoꝛribili aſpectu rota
rū bene per ſophoniā dicitur·cū ſu
peruenire duris mentibus dies iu
dicij denūciatur Juxta eſt dies do
mini magnus·iuxͣ ⁊ velox nimus
Vox diei domini amara tribulabi
tur ibi foꝛtis Dies ire dies illa di
es tribulationis ⁊ anguſtie·dies
calamitatis ⁊ miſerie·dies tene
braꝛum ⁊ caliginis·dies nebule
⁊ turbinis·dies tube ⁊ clangoꝛis
Sed quia exterioꝛis rote dicta po
ſuimus·reſtat nunc vt interioꝛis
quoqꝫ ſtaturam·altitudinē ⁊ hoꝛ
ribilem aſpectum proferre debea
mus· Habet quippe rota interioꝛ
ſtaturam ſuā·cū per ſanctū euan
geliū ad terrena deſideria incurua
ri nos prohibet redemptoꝛis noſ
tri vocibus dicens· Attendite vt
non grauentur coꝛda veſtra in cra
pula et ebrietate·aut in curis hu
ius vite Habet altitudinem·cum
de eodem redemptoꝛe noſtro pro
mittit dicens· Quotquot autē re
ceperunt in eum·dedit eis poteſta
tem filios dei fieri· Quid eni hac
poteſtate altius·quid hac altitudi
ne ſublimius dici poteſt·in qua cre
atus quiſꝫ efficit filius creatoꝛis?
Habet hoꝛribilem aſpectū·cū de
reprobis loquitur dicens· Jbunt
in ſuppliciū eternū· Habet ſtaturā
cum verita s diſcipulos āmonet di
cens Vendite que poſſidetis·⁊ da
te elemoſinam·facite vobis ſaccu
los non veteraſcentes Habet pro
miſſionis altitudinē·cū dicit· Ve
nient ab oriente ⁊ occidente ⁊ re
cūbent cum abraham yſaac ⁊ ia
cob in regno celoꝛum Habet hoꝛri
bilē aſpectū cum ſubdit· Filij autē
regni eicientur in tenebras exteri
oꝛes·ibi erit fletus et ſtridoꝛ den
tiū Quibus rurſū voce veritatꝭ di
citur Vos in peccatꝭ veſtris moꝛi
emini Habet ſtaturā cū ꝑmi paſto
ris vocibus dicit Miniſtrate in fide
veſtra virtutem·in virtute autem
ſcientiam·in ſcientia autem abſti
nentiam·in abſtinentia autem pa
cientiam·in paciencia autem pieta
tem·ī pietate autem amoꝛem fra
ternitatis·in amoꝛe autem frater
nitatis caritatem Habet altitudi
nē cū paulo poſt dicit Sic eni ha
būdāter miniſtrabitur vobis intro
itus in eternū regnū dei ⁊ ſaluato
ris nr̄i ihu xp̄i· Qui rurſus bonis
paſtoꝛib⁹ pollicetur dicens· Cum
apparuerit pꝛīceps paſtoꝛū·papie
tis īmarceſſibilē gloꝛie coꝛonam·
Habet hoꝛribilē aſpectum cū dicit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Adueniet aūt dies dñi vt fur· in
qua celi magno ip̄etu transibunt·
elemēta vero calore ſoluētur· Cū
hec igitur omnia diſſoluenda ſint
q̄les oportet nos eſſe in ſcis ꝯuer
ſationib9 et pietatib9 expectātes
et ꝓperātes in aduentū diei dei·ꝑ
quā celi ardētes ſoluentur· elemē
ta vero ignis ardoē tabeſcēt? Ha
bet ſtaturā cū ꝑ paulū nos a terre
nis deſiderijs erigit dicēs· Morti
ficate mēbra veſtra q̄ ſūt ſup terrā·
fornicationē imūdiciā libidinē cō
cupiſcentiā malā et auariciā que ē
ydolorū ſeruit9 Habet altitudinē·
cū ꝓmittit dicens Vita vr̄a abſcō
dita eſt cū xp̄o i deo· Cū xp̄s ap
paruerit vita vr̄a·tūc ⁊ vos cū ip̄o
apparebitꝭ in gloria· Habet horri
bilē aſpectū·cū minatur dicēs In
reuelatione dñi noſtri ihū xp̄i de
celo cū angelis virtutꝭ ei9 in flam
ma ignis·dantꝭ vindictā hijs qui
nō nouerūt deū·et qui nō obediūt
euāgelio domini nr̄i ihū xp̄i·qui pe
nas dabūt in īteritu eternas·a fa
cie domini et a gloria virtutꝭ eius
Habet ſtaturā·cum nos admonet
dicēs Videte ne quis alicui malū
ꝓ malo reddat·ſ; ſemꝑ qđ bonū ē
ſectamini in īuicē et in omnes Ha
bet altitudinē·cū ꝓmittit dicens
Si cōmorimur et cōuiuem9· Si
ſuſtinem9 et cōregnabim9· Et rur
ſū Nō ſūt ꝯdigne paſſiones hui9
tp̄is ad futurā gloriā que ͛reuelabi
tur i nobis Habet horribilē aſpec
tū·cū minatur dicēs· Terribilis

quedā expectatio iudicij ⁊ ignis e
mulatio· que cōſūptura eſt aduer
ſarios Qui rurſ9 ait Horrēdū eſt
īcidere in man9 dei viuentꝭ Que
omnia quoq; breui ſentētia ſtrīgit
dicēs· Vt poſſitꝭ cū omnib9 ſāctis
cōprehēdē·que ſit latitudo et lōgi
tudo ſublimitas et ꝓfundū· Lata
q̄ppe eſt caritas·quia et īimicoꝝ di
lectionē capit·et ꝑ eā caritatē qua
nos omnipotēs de9 late diligit·e
cā lōganimiter portat Hoc ergo
nos debem9 exhibere ꝓximis·qđ
indignis nobis a creatore nr̄o cō
ſpicim9 exhiberi Latitudo itaq; ⁊
lōgitudo ad ſtaturā ꝑtinet·q̄a ꝑ a
morē mores dilatat· vt fraterna
mala caritas lōganimiter portet
Sublimitas aūt eſt eternoꝝ illa
remuneratio p̄mioꝝ· de cui9 imēſi
tate dicitur· q̄a nec ocul9 vidit nec
auris audiuit·nec in cor hoīs aſcē
dit· que p̄parauit de9 diligentib9 ſe
Habet ergo in ſublimitate altitu
dinē · q̄a eterno ſcōꝝ gaudia nul
la nūc p̄ualēt cogitatōe penetra
ri Profūdū quoq; eſt illa ieſtima
bilis dāpnatio ſuppliciorū·que eos
quos ſuſcepit i pīnis demergit·
In quib9 ſacra elōq̄a horribilē aſ
pectū habēt; q̄a ieſtimabilē terro
rē audientib9 incuciūt cū ſupplicia
inferi loquūtur· Cū ergo dicatꝭ ſta
tura quoq; erat rotis et altitudo ⁊
horribilis aſpect9 ·q̄a ſcriptura ſa
cra in vtroq; teſtamento ⁊ admo
nēdo recta eſt ⁊ ꝓmittēdo alta ⁊
minando terribilis· Hec nos fr̄es

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

kariſſimi hodierno die largiēte do
mino dixiſſe ſufficiat · vt ad diſſe
renda ea que ſubiūcta ſunt · ocio re
pati redeamus in auctore omniū
deo et dño noſtro ihū xpo ꝯfiden
tes · qui viuit cū patre in vnitate
ſpiritus ſancti deus per omnia ſe
cula ſeculoꝝ amen

¶ Explicit omelia ſexta · Incipit
omelia ſeptima

Sicut noſtis fratres ka
riſſimi ꝯſuetudo ꝓphetā
e eſt · nūc iſta nūc illa
aſpicere · et ab alijs in
aliud ſubito verba diriuare · ſicut
pſalmiſta cū de dño loq̄ret dicēs ·
Deus iudex iuſtus fortis et lōga
nimis · nūquid iraſcetur per ſingu
los dies · niſi cōuertimini gladiū
ſuū vibrabit et parauit illū · et in ipō
parauit vaſa mortis · ſagittas ſuas
ardentibꝰ effecit · ecce parturit iniuſti
ciā repente ſubiūxit · ꝯcepit dolorē
et peperit iniquitatē · lacū aperuit et ef
fodit eū et incidit in foueā quā fe
cit Ecce cū dñi narrarēt iuſticiā · q̄
ſi n̄ mutata voce repēte peccatoris
intulit culpā Quod vnū me exempli
cauſa dixiſſe ſufficiat · q̄a q̄ſquis i
ꝓphetis vſum lectionis habet · q̄
crebro iſta faciāt nō ignorat · Hīc
ezechiel ꝓpha cū de rotis loq̄ret
adiūxit · et totū corpꝰ plenū oculis
in circuitu ipoꝝ quatuor Qui eni
nō ipaꝝ ſꝫ ipoꝝ dixit · pfecto idcirco
q̄a repēte ſermo eiꝰ a rotis ad aīa
lia redijt · p q̄ nimirū pfecti quiq̄
vt p̄dcm̄ eſt deſignāt · Corpora ita
q̄ aīaliū idcirco plena oculꝭ de ſcri
būtur · q̄a ſāctoꝝ actio ab oī pte
circūſpecta eſſe debet · bona deſide
rabiliter pudens mala ſollerter ca
uens · Et hoc eſt laborioſius vbi
ſanctoꝝ mens vehementer inuigi
lat · ne ſe ante eoꝝ oculos mala
ſub bonoꝝ ſpecie abſcondant Cir
cūſpecta eſt ergo vita ſanctoꝝ · vt
nec ſic ſit libera vt ſupba ſit · quia
ſepe ſupbia erūpit in verbis · et vi
deri appetit libertas puritatis Nec
ſic ſit humilis vt formidoloſa ſit ·
quia aliquādo timor reſtringit ani
mū vt loqui que recta ſunt nō p̄ſu
mat · ſed tamen in ipā timida cogi
tatione humilitatē eſſe ſe ſimulat ·
Nec ſic ſit parca vt tenax ſit · quia
pleruq̄ tenacia parſimonia appete
eſtimari · vt iuſte ac neceſſarie vi
deatur tenere quicquid egenti pxi
mo miſericorditer nō vult impendē
Nec ſic ſit miſericors vt effuſa ſit
quia nōnunq̄ effuſio eſſe ſe miſeri
cordiā putat · Aliud eſt enim pie
tatis ſtudio neceſſaria pximis da
re · atq̄ aliud ea que poſſidentur
ſine mercedis intentione diſperge
re · Quicquid ergo agitur in radi
ce intentionis penſandū eſt · quo
merito apud iudiciū creatoris ha
beatur Hīc et idē creator dicit Si
oculꝰ tuꝰ ſimplex fuerit · totū cor
pus tuū lucidum erit · oculū vide
licet intentionem · corpus vero acti
onē nominans · quia ſi noſtra intē
tio apud deū ſimplex fuerit · in eiꝰ iu
dicio nr̄a actio tenebroſa non erit

Igitur quia ſancti viri ſollerter in
uigilant· vt ſe vndiqꝫ aſpiciant· v
biqꝫ cuſtodiant ne aut mala ꝓꝑe
ipā appetāt· vt hec eadē ſub ſpecie
bonoꝝ agant· ſcilicet ne ſe eis vi
cia ꝟtutes eſſe mēciatur· totū cor
pus plenū in circuitu oculis habēt
quia omnis eoꝝ actio ꝓuidētia ſol
licitudinis ⁊ repletur ⁊ circūdatur
Hinc eſt ꝙ paulꝰ apoſtolꝰ dū cui
dā penitēti de ꝑpetrato facinore co
rinthios ꝑſpiceret voluiſſe miſere
ri ait Si cui aliq̄d donaſtis ⁊ ego
nā et ego qđ donaui ꝓpter vos in
ꝑſona xp̄i· vt nō circūueniamur a
ſathana Nō enim ignoramꝰ cogi
tationes eiꝰ Si enim p̄cedū eāt·
cur ſe hūilitate tāta volūtate diſci
puloꝝ magiſter egregiꝰ ſociat vt
neqꝫ ipſe a diſcipul'· neqꝫ ab eo diſ
cipuli in cōpaſſionis cauſa diuiſi vi
derētur· niſi quia ſollicito ꝓuidētie
oculo attendit· qđ plerūqꝫ dū al
ter donat alter iraſcitur? Et qua
le eſt iā miſericordie ſacrificiū qđ
cū diſcordia ꝓximi offertur? Vn̄
et recte ait· vt nō circūueniamur a
ſathana· nō enim ignoramꝰ cogi
tatioēs eiꝰ· q̄a videlicet in alteriꝰ
corde cice malū ſolet imittere· vn̄
alterū cōſpicit pietatē negociū feciſ
ſe Imꝑfectū enim bonū eſt qđ ſic a
gitur· vt ne q̄d ei ex alio latere ma
li ſubrepat non attendat· niſi forte
hoc qđ ſine cuiꝰ piā ſcādalo fieri nō
poteſt· culpa ſit nō feciſſe Hoc verō
ideo dicimꝰ vt notū vr̄e dilectio
ni faciamꝰ q̄a in nr̄o bono ope ali
qn̄ cauendū eſt ſcandalū ꝓximi· a
liqn̄ vero ꝓ nichilo cōtempnēdū·
qđ in ipō noſtro auctore didicimꝰ·
qui dū tributū petro inq̄ſito petere
tur· p̄us paradigma ꝓpoſuit· per
qđ ſe nichil debere rn̄dit dicēs Re
ges terre a quibꝰ accipiūt tributū
vel cēſū a filijs ſuis an ab alieis?
Cui cū ille diceret ab alienis· illico
reſpōdit Ergo liberi ſunt filij Sz
poſtq̄ ſe liberū eē mōſtrauit· ne for
taſſe ſcandalū cuiq̄ faceret ſubdidit
Vt aūt nō ſcādalizemꝰ eos· vade
ad mare et mitte hamū· et eū piſ
cē q̄ p̄mus aſcenderit tolle· et apto
ore eius inuenies ſtaterē illum ſu
mens da eis ꝓ me ⁊ te Qui curſū
cū diceret· q̄a omne qđ i os intrat
nō coinq̄nat hominē· ⁊ tūc accedē
tes diſcipuli dixerūt· ſcis q̄a pha
riſei audito verbo hoc ſcandalizati
ſūt· at ille reſpondēs ait· Oīs plā
tatio quā nō plantauit pater meꝰ
celeſtis eradicabitur Dimitte illos
ceci ſūt duces cecorū Ecce magiſtra
veritas ne in q̄rūdā cordibꝰ ſcāda
lū gigneretur· et qđ nō debuit tri
butū dedit· et curſū quia generari
ſcandalū in quorūdā cordibꝰ cōtra
veritatē vidit· in ſuo eos ſcandalo
remanere ꝑmiſit Ex qua re nobis
cōſiderandū eſt· quia in q̄tū poſſu
mꝰ ſine peccato vitare ꝓximorum
ſcandalū debemꝰ Si aūt de verita
te ſcandalū ſumitur vtiliꝰ ꝑmittitꝰ
naſci ſcandalū q̄ veritas relinqua
tur Corpa ergo animaliū plena
ſunt oculis cum ſe hinc inde caute

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

circũſpiciũt Sed ſciendum nobis
eſt·qa ſepe dũ alijs reb9 ītēdi9 fit
vt alia negligam9 et vbi negligi
m9·ibi pculdubio oculũ nõ habe
m9. Nã phariſe9 ille qui aſcende
rat in tēplũ orare teſtãte euangeli
o quid dixit agnouim9 Ait enī· De
us gracias ago tibi Recte aũt deo
grãs agebat · a quo acceperat bo
na que fecerat Qui ecíã ſubiũgit·
quia non ſum ſicut ceteri homines
raptores iniuſti adulteri·velut hic
ecíã publicanus Ieiuno bis in ſab
bato· decimas do omniũ que poſſi
deo Ecce ad exhibendũ abſtinētiã
ad īpendendũ miſericordiã ad refe
rendas deo gracias· oculũ phariſe
us habuerat·ſed ad hũilitatis cuſ
todiã oculũ non habebat Et quid
pdeſt q̃ cõtra hoſtiũ inſidias pene
tota ciuitas caute cuſtoditur· ſi v
nũ foramen apertum relinq̃tur· vn
de ab hoſtibus intretur? Quid g°
pdeſt cuſtodia·q̄ pene vbiq; circũ
ponitur· quando inimicus tota ciui
tas p neglectũ loci vni9 capitur?
Phariſe9 aũt qui ieiuniũ exhibu
it decimas dedit· deo gracias retu
lit quaſi pene per circuitũ in ſui ci
uitatis cuſtodia vigilauit · ſed q̄a
vnum in ſe foramen ſuperbie non
attendit·ibi hoſtem pertulit· vbi
per negligentiam oculum clauſit·
Quia ergo ſãctorũ mētes vndiq;
ſe circũſpiciētes inuigilãt ·atq; in
õni ope ſuo pauoris et ſollicitudis
oculũ circũducunt ne aut praua a
gant aut recta q̄ precepta ſũt nõ
agant· aut bonis actib9 expletis
in ſuis cogitationib9 intumeſcant
et tãto grauius offendũt· quanto
forcius occulti9 peccant qui iuſti vi
dentur · recte dicitur totũ corpus
eorũ plenũ oculis in circuitu Di
cendũ quoq; q̄ in trãſlatiõe veteri
nõ habetur· totũ corpus eorũ ple
nũ oculis in circuitu ·ſed dicit̃ dor
ſa eorũ plena oculis·que videlicet
ſentētia· ab edificationis ītellectu
n̄ diſcrepat· Ea eī q̄ ſũt in facie· ſe
pe ecíã hẏpocrite cuſtodire ſo
lēt Iuſti autē viri q2 ſe et ī eis cuſ
todiunt q̄ in pmptu ⁊ in facie nõ
videntur· in dorſis oculos habere
referuntur· Quia ergo ⁊ ea q̄ in
occultis ſũt diſcutiũt atq; ⁊ ab ip
ſis ſe cuſtodiũt q̄ latet· pfecto ocu
los in dorſis habent· Qd tñ itelli
gi pt ⁊ alit᷑; q̄a ea q̄ ſũt añ faciē
nos videm9 · dorſa aũt noſtra ali9
in nobis videt et nos videre non
poſſum9 Quia ergo ſancti viri ſol
lerter ſe aſpiciunt· in quib9 ab ali
is iudicari poſſunt· et diſtricte ſe vi
dent· ſicut ſepe ab alijs diſtricte vi
dētur· qui in ſe nec ea que ſe latere
poterãt ignorãt· lumē in dorſo por
tant Sequitur· Cũq; ãbularent
aĩalia· ãbulabant pariter ⁊ rote iux
ta ea Et cũ eleuarētur animalia
de terra· eleuabantur ſimul et rote
Ambulãt animalia cum ſãcti viri
in ſcriptura ſacra intelligunt· quē
admodũ moraliter viuãt· Eleuã
tur vero a terra aĩalia cũ ſancti vi
ri ſe in cõtemplatione ſuſpendunt·

Et quia vnuſquiſqꝫ ſanctorū quāto ipſe
in ſcripturā ſacra profecerit· tanto hec
eadē ſcripturā profiat apud ipſū recte
dicitur cū ambularent animalia ambu
labāt pariter ꝛ rote· ꝛ cū eleuarentur
aīalia de terra eleuabāt ſimiliter ꝛ
rote quia diuina eloquia cū legente creſ
cūt Nam tanto illa altius quiſqꝫ in
telligit quanto in eis altius intendit·
Vnde nec eleuantur rote· ſi nō ele
uantur aīalia· quia niſi legentum
mentes ad alta profecerint· diuina
dicta velut in imis non intellecta ia
cent· Cum enim legenti cuilibet
ſermo ſcripture ſacre tepidus vide
tur ſenſus diuini eloquij eius mē
tem nō excitat· ꝛ in cogitatiōe ſua
nullo intellectus lumine emicat Ro
ta ꝙ ociosa et in terra eſt quia ani
mal non eleuatur a terra At vero
ſi animal ambulet id eſt bene viuen
di ordinē querat· ꝛ per greſſū cordis
inueniat quēadmodū greſſū boni
operis ponat· ambulant pariter et rote·
quia in ſacro eloquio tantū profec
tū inuenies· quantū apud illū ipſe profe
ceris· Si vero pennatū animal ſeſe
in contemplatione tetenderit· rote proti
nus a terra ſubleuantur· quia terre
na non eſſe intelligis· que prius in
ſacro eloquio iuxta terrenū morē
dicta credidiſti· Fitqꝫ vt in ſcripturā
ſacra verba eſſe celeſtia ſentias· ſi
accenſus per contemplationis gratiā
temetipſū ad celeſtia ſuſpendas Et
mira atqꝫ ineffabilis ſacri eloquij
virtus agnoſcitur· cū ſuperno amo
re legentis animus penetratur Quia
ergo animal ad alta ſe ſubleuat·
rota volat Ezechiel· Quocūqꝫ ibat
ſpiritus· illuc eunte ſpū et rote pariter
leuabantur ſequētes eū Quo enim
ſpūs legentis tendit· illuc et diui
na eloquia eleuantur· quia ſi in e
is altū quid viuendo et ſentiendo
queſieris· hec eadē ſacra eloquia
tecū creſcunt· tecū in altioribus aſcē
dūt Bene autē de eiſdem rotis dici
tur· ſequētes eū Legentis enim ſpiri
tus ſi quid in eis ſcīe morale atqꝫ
hyſtoricū querit· ſenſus hunc mo
ralis hyſtorie ſequitur Si quid ti
picū· mox figurata locutio agnoſci
tur Si quid contemplatiuū· ſtatim
rote quaſi pennas accipiūt· et in ae
re ſuſpenduntur· quia in verbis ſa
cri eloquij intelligentia celeſtis a
pitur Quocūqꝫ enim ibat ſpiritus·
illuc eūte ſpiritu et rote pariter leua
bantur ſequentes eū Rote enim ſpi
ritū ſequūtur quia verba ſacri eloquij
vt ſepe iā dictū ē iuxta legētiū ſen
ſū per intellectū creſcunt In vna enim
eademqꝫ ſcripture ſententia· alius ſo
la hyſtoria paſcitur· alius tipicā· ali
us vero intelligentiā per typū cōte
platiuā querit Et fit nonnūqꝫ vt
diximus· vt in vna eademqꝫ ſnīa cūc
ta ſimul tria valeant inueniri Moy
ſes enim cū de ardente rubo voca
tus fuiſſet acceſſit propius vt vide
ret viſū· ꝙ ecce rubus ardebat ꝙ
non conſumebatur· Magnū eſt hoc
miraculū· Si ſolā in eo hyſtoriam
requiras· eſt vnde legentis nutria
tur animus vt videas quod in ligno

ignis ardeat · et nõ cõſumat · Jam
vero ſi tipicã intelligentiã queras
quid flãma niſi legẽ · de qua ſcrip
tũ eſt In dextera eiꝰ ignea lex Et
quid rubus ille niſi iudaicũ pplm
deſignauit pccõꝝ ſuoꝝ ſpinis ob
ſitum? Sed rubꝰ ardẽs ↄſumi nõ
potuit · qꝛ iudaicus populꝰ et ignẽ
qdẽ legis accepit · et tñ pccõꝝ ſuo
rũ ſpinas nõ deſeruit · nec eiꝰ via
a diui ſermonis flãma ↄcremauit
Fortaſſe in hoc fcõ aliꝰ maiora p
tipũ ↄtemplari deſiderat · huiꝰ q̃a
ſenſus exerceſcit · eleuet pariẽ et ro
ta Inter homines enĩ pfectus homo
factus eſt vnicus dei · q̃ ſua pecca
ta nõ habuit · ſed ſpinas noſtre ne
quitie ſuſcepit atq; vſq; ad paſſionẽ
pro nobis ſe humiliare dignatus
eſt et in ſemetipſo ignẽ tribulatio
nis nrẽ ſuſcipe Sed arſit et nõ ar
ſit q̃a et ex huãnitate eſt mortuꝰ ·
et tamen imortalis ex diuinitate
pmanſit · Suſcepit a nobis vnde
ſacrificiũ fieret p nobis · et tamen
ipaſſibilis atq; incõmutabilis per
mãſit in ꝓpriis · vt nos cõmutaret
a noſtris Aliꝰ fortaſſe hyſtoriam
moralitatẽ atq; p allegorie itelli
gentiã ↄtẽplationẽ reqrit · Patet
cũctis iuxta hyſtoriã hoc qd i lege
ſcriptũ eſt · vt turtur qui p pccõ of
fertur · retorqatur caput eiꝰ ad pẽ
nulas · ita vt collo inhereat et non
penitus abrũpat · In quibꝰ verbis
dubius legentibꝰ ſenſus hyſtoricꝰ
nõ eſt Sed ſi hec itelligere mora
liter requiras voluitur tota · dũ ad

intelligentiã moralẽ inducitur ſa
cri verbi ſententia Nos enim ipſi
in omnipotentis dei ſacrificio tur
tur eſſe debemꝰ · ita vt caput noſ
trũ retorqueatur ad pennulas · id
eſt animus ad virtutes Non enĩ
immerito p caput mentem intelligi
mus · quia ſicut caput corpus · ita
mens actiones regit · Sed caput
ad pẽnulas retorqri ꝑcipitur · vt e
a que dicas facias · et os ad opa cõ
iũgas · Nec ita caput abſcidẽdũ
eſt · vt a corpe diuidatur · ſed ex p
te deſciſũ corpi ſuo iubeẽ inherere ·
q̃a videlicet mens noſtra a carna
li delectatione incidenda eſt · ſed a
carnis cura neceſſaria incidenda nõ
eſt · Hinc enim ſcriptum eſt · Car
nis curã ne feceritis in deſideriis ·
Que ergo in deſideriis fieri ꝓhi
bẽ pculdubio in neceſſitate cõce
ditur · Caput ergo turturis ex p
te abſciſum ſit · et ex parte inhere
at · vt ſicut dictũ eſt et a voluntate
carnis mens noſtra inciſa ſit · et
tamen a neceſſitate non ſit abſciſa
Quid ſi hoc ſacrificii genus ſub ti
pica redemptoris noſtri intelligẽ
tia · alius ad cõtemplationem re
quirat? Aſcendat ergo ad forti
ora animus · eleuentur animalia
eleuentur pariter et rote Quis eĩ
caput noſtrũ eſt niſi redemptor ge
neris huãni · de quo ſcriptũ eſt · ip
ſum dedit ſupra omnem eccleſi
am que eſt corpus ipſiꝰ? Quem
cum iudei perſequerentur · nomen
eius de terra delere conati ſunt ·

Cumqꝫ eum crucifixum ⁊ ſepultū
videret· hunc ſe ab amore omniū
diuiſiſſe crediderunt · Sed caput
turturis ⁊ incisū eſt· ⁊ tñ a corpoꝛe
ſuo diuiſū non ē· quia ex eo qđ ꝓ
nobis mortē pertulit· omīs nos ſi
bi verius in ipā ſua morte coniūxit
⁊ ꝑ hoc qđ ſe nr̄is oculis viſibili
ter ſubtraxit· nr̄is ſe mentib9 inuiſi
biliter radicauit· Caput ergo tur
turis incisū inheſit corpoꝛi· quia ꝓ
nobis quidē redēptoꝛ noſter paſſ9
eſt· ſꝫ a nobis ſeparatus per paſſio
nem non eſt Quia igitur dicta ſa
cri eloquij cū legentiū ſpū exceſ
ſūt· recte nunc dicit̄ Quocūqꝫ ibat
ſpūs illuc euntē ſpū ⁊ rote parit̄
leuabātur ſequentes eū· Et ſubdi
tur· Spūs enī vite erat in rotis·
In rotis enī ſpūs vite eſt· q̄a per
ſacra eloquia dono ſpūs viuificam
tur vt mortifera a nobis opera re
pellamus· Poteſt aūt itelligi qui
a ſpūs vadit cum legent̄ aīm di
uerſis modis ⁊ oꝛdinibus tangit
deus· qñ hunc per verba ſacri elo
quij modo in zelo excitans ad vlti
onē erigit· mō ad paciētiam miti
gat· mō in p̄dicacōne inſtruit· mo
do ad penitētie lamenta ꝯpungit·
Sed recurramus breuiter per hec
eadē verba que diximus· ⁊ videa
m9 quō ſequūtur rote ſpm̄· qui vi
te ſpūs dicitur ⁊ rotis ineſſe perhi
betur Certe ſi legentis aīm ſpūs
vite in zeli feruoꝛe tetigerit· ꝓtin9
in ſacris eloquijs videt · qꝫ moy
ſes ad caſtra rediens ⁊ populū ꝓ
ydola peccaſſe ꝯgnoſcens· hunc ꝓ
feruoꝛē ſpūs gladio ſtrauit· qꝫ phi
nees perſequendo luxuriā· iram do
mini gladio placauit · qꝫ petrus
mentientes ſibimet verbo percuſſit
⁊ occidit· qꝫ paulus negligentib9
diſcipul̄ v̄ga minat̄· Si ſpūs vi
te legent̄ animū ad ſeruandā paci
entiam tangit· ſtatim ſequūtur ⁊
rote· qꝫ in ſacris eloquijs iuenit
qꝫ moyſes et aarō cum loquentes
recta perſecutionē populi paſſi ſūt·
ad tabernaculū cucurrerūt· ꝓ ipſo
populo exoꝛantes quē fugiebant·
Sancta aūt eoꝝ mens ⁊ timoꝛē
ſuperbientiū pertulit· ⁊ tñ contra
eos ad odiū non erupit Pacienti
a enī vera eſt· que ⁊ ipſum amat
quē poꝛtat Nam tolerar̄ ⁊ odiſſe
non eſt v̄tus manſuetudinis· ſed
velamentū furoꝛis· In eiſdē quo
qꝫ eloquijs inuenit· qꝫ ſamuel de
principatus culmine deiect9 · oraſ
ſe ſe reciam ꝓ deicientibus confitet̄
qꝫ nemo ſanctoꝝ ad celeſtē patriā
niſi pacientiam ſeruando peruenit
qꝫ ipſe auctoꝛ ⁊ redēptoꝛ gener̄ hu
mani· ſputa colaphos ſpineam co
ronā· crucē lanceam pertulit· ⁊ tñ
pꝛo perſecutoꝛibus oꝛauit· Si vi
te ſpūs l̄gent̄ aīm ad ſtudiū p̄di
cationis excitat· ſtatim ſequuntur
⁊ rote· qꝫ in ſacris eloquijs inue
nit moyſes iubente domino contra
egipti regem in quantis ſe p̄dicaci
onis verbis libere exerit· qꝫ ſtepha
nus iudeis perfidis ſe lapidātib9
dicere · vos ſemper ſpiritui ſancto

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

reſtitiſtis nec īter lapides timuit·
ꝙ petrus fuſtib9 ceſus ne in noīe
iħu loquatur·cū magna libertate
reſpōdit· obedire oportet deo ma
gis ꝙ̄ hominib9 · ꝙ paul9 cathe
natū vinculis ſtrīgit· ſed tamē v
bū dei nō eſt alligatū Si in te ſpi
ritus ad penitentie lamēta cōpun
git· ſequūtur ꝓtin9 et rote·cū ſcrip
ture ſacre verba penitētiā dauid ꝓ
ferūt· ꝙ rex reꝑhenſus a ꝓpheta·
q̄a ſubiectus celeſti regi fuit·ſubiec
to increpanti nō erubuit ꝯfiteri q̄d
fecit· ꝙ publicanus qui reatum ſu
e nequicie cognouit· et ſi iniuſtus
ad templū venit · iuſtificatus a tē
plo redijt · ꝙ petrus negationis
maculas lacrimis lauit · ꝙ latro
qui in cruce cognouit culpam·inue
nit in ipā morte veniam· De qui
bus adhuc rote eadem ꝓpheta re
plicat et ſubiūgit· Cū euntibus i
bant· et cū ſtantibus ſtabant et cū
eleuatis a terra pariter eleuaban
tur et rote ſequentes ea·q̄a ſpirit9
vite erat in rotis Hec ſicut noſtis
fratres cariſſimi ex maxia pte iā
dcā ſt·ſ₃ iterata diſcrepatiōe narrā
ť Nec nos itaq₃ pigeat eadē bre
uiter exponendo ꝑcurrere· q̄ ſpūs ꝑ
ꝓphetā dignat9 eſt replicādo nar
rare Hoc enim ſolū in hijs verbis
nouū addicitur· q̄d dicū eſt cū ſtā
tibus ſtabant Sūt aūt quidā qui
v₃ ad hec ꝓficiūt· vt terrena q̄ ac
ceperūt bene diſpēſare nouerūt mi
ſericordie opib9 intēdūt· oppreſſis
ſubueniant Hij videlicet vadūt in

eo ꝙ ſe ad ꝓximi vtilitatē tēdūt·
Cū hijs ergo rote gradiūť quia
ſacra eloq̄a dictorū ſuorū paſſus in
ei9 itinere diſponūt Et alij qui in
fide quā acceperūt ita ad tenendū
fortes ſūt· vt aduerſis q̄buſ₃ reſiſ
tere valeant· et nō ſolū minime ad
ꝑuerſitatē trahūtur ꝑfidie· ſed eci
am ꝑuerſa loquētes īpugnēt eoſ₃
ad rectitudinē ꝑtrahant· Cū iſtis
ſtātibus ſtant ecīā rote· q̄a eis rec
titudinē ſuā ſacri eloquij verba cō
firmāt· cū in eis audiūť· ſtate et te
nete traditiōes quas didiciſtis Et
rurſū aduerſari9 veſter dyabol9 tā
ꝙ̄ leo rugiēs circuit q̄rens quē de
uoret· cui reſiſtite fortes in fide Et
ſūt alij qui oīa terrena deſpiciūt·
nulla q̄ ꝑtereūt poſſidere dignanť
in dei ſe vt ꝑdictū eſt cōtemplatione
ſuſpēdūt Cū hijs ꝗ eleuatur ꝛ ro
te pariter leuātur· q̄a in q̄tū quiſ₃
ad alta ꝓfecerit· in tm̄ ei ꝛ ſacra e
loq̄a de altiorib9 loquūť Vadūt
ꝗ aīalia ad vtilitatē ꝓximi· ſtant
ad cuſtodiā ſui· eleuātur ad ꝯtem
plationē dei Sed ꝛ rote pariter va
dūt· ſtāt· eleuāť· q̄a q̄ſita ſacra lo
cutio talis īuenit· qualis et ſit ipē
a quo q̄rit Ad actiuā enim vitā ꝓ
feciſti ambulat tecū· ad dei imobi
litatē atq₃ conſtantiā ſpūs ꝓfeciſti
ſtat tecū · Ad cōtemplatiuā vitā ꝑ
dei graciā ꝑueniſti: volat tecū Et
rurſū ſubditur · quia ſpiritus vite
erat in rotis Cui idcirco ſecūdo di
citur vite ſpiritus in rotis eſſe· q̄a
ſacre ſcripture duo ſūt teſtamēta·

qꝛ ſacre ſcripture duo ſūt teſtamen
ta q̄ vtraqꝫ dei ſpūs ſcribi voluit
vt nos ab anime morte liberaret·
Vel certe quia duo ſunt precepta
caritatis · dilectio videlicet dei ⁊
proximi·per que vtraqꝫ nos ſacre
ſcripture verba viuificant· Pream
do ergo dicit·q̄ ſpūs vite erat in
rotis·q̄a dilectionē dei et proximi
capim⁹ in eloquijs diuinis · Per
precepta eni ſcripture ſacre reuiuiſ
cimus · qui mortui in culpa iaceba
mus· Vnde omnipotenti dn̄o per
pſalmiſtam dicit · In eternū non
obliuiſcar iuſtificaciones tuas q̄a
in ipſis viuificaſti me· Juſtificatio
nes eni precepta domini dicūtur
in quib⁹ nos corrigendo iuſtificat·
De quib⁹ pſalmiſta aperti⁹ dicit
In tuis iuſtificatioib⁹ meditabor
non obliuiſcar ſermones tuos In
eis itaqꝫ nos viuificat·qꝛ per hec
nobis ſpūalem vitā demonſtrat·
eamqꝫ per afflatū ſpūs nr̄is men
tibus īfundit· Et qꝛ cotidie per
donū gr̄e in electoꝝ mentibus agi
tur·ſpūs vite erat in rotis· Hec
nobis ſcriptura in tenebris vite p̄
ſentis·facta eſt lumen itineris Hinc
eteni petrus ait· Cui benefacitis
intēdentes · quaſi lucerne lucēti in
caliginoſo loco· Hinc p̄s dicit· Lu
cerna pedib⁹ meis verbū tuū dn̄e
et lumen ſemitis meis· Nam⁹ tn̄
quia ⁊ ipſa nobis nr̄a lucerna ob
ſcura eſt· niſi hanc nr̄is mentibus
veritas illuſtret· Vn̄ iterū p̄s ait·
Qm̄ tu illuminas lucernā meam

domine·deus meus illumina tene
bras meas· Quid eni lucerna ar
dens ∴ niſi lumen eſt∴ Sed lumen
creatū nobis non lucet·niſi illumi
netur a lumine non creato· Qui
a ergo omipotens deus ad ſalutē
noſtrā ſāctorū teſtamentorū dicta
⁊ ipſe creauit·⁊ ipſe aperit·ſpūs vi
te erat in rotis· Sequit· Et ſimi
litudo ſup capita aīaliū firmamē
ti·quaſi aſpcīs criſtalli horribilis
extēti ſuper capita eorum deſuper
Hec largiente dn̄o duob⁹ modis
exponim⁹ vt lectoris iudicio quid e
ligendū cēſeat relinq̄mus· Poſſūt
eni firmamenti nomīe celeſtes po
teſtates ītelligi Quod firmamen
tū recte quaſi aſpcīs criſtalli dicit
quia videlicet criſtallū forte quidē
nimis eſt· ſed ex aqua ſolidatur et
natura angelica qn̄ creata librum
arbitriū accepit · vt vtrū vellet in
humilitate perſiſtere· ⁊ in oīpotētis
dei conſpcū permanere·an ad ſup
biam laberetur· et a beatitudīe ca
deret· per ſimilitudinē aqua fuit·
Sed quia cadētib⁹ alijs ſancti an
geli in ſua beatitudine perſtiterūt
atqꝫ hoc acceperunt in munere· vt
iam cadere oīo non poſſent·in eis
natura ſua quia iam duci mutabi
liter nō poteſt·quaſi in magnitudi
ne criſtalli durata eſt · Et criſtal
lū horribile·⁊ extēſū ſuper capita
aīaliū dicit · qꝛ ille poteſtates an
gelice q̄ oīpotētis dei conſpectui aſ
ſiſtunt·nobis adhuc in hac corrup
cione poſitis terribiles atqꝫ pauēde

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſint. Quorū nūc gaudia quia ſen
ſū noſtrarū mentiū excedūt. ſuper
capita animalium eſſe memoran
tur. Quis eni in carne corruptibi
li poſitus cōprehēdere valeat q̄ ſit
illa angelorū ineffabilis ⁊ ſine fi
ne leticia. q̄ beatitudo ſine defectu
videre vultū creatoris. atq; in ei9
delectatione ſine immutatiōe per
ſiſtere? Poteſt autem firmamenti
nomine ipſe per figuram noſter re
demptor intelligi verus deus ſup
omnia. ⁊ fact9 ſuper omnia homo
ꝓfect9 in quo natura nr̄a apud pa
trē cōfirmata eſt. De quo eciā per
pſalmiſtā ꝓphetando dicit. Fiat ma
n9 tua ſup virū dextrē tue. ⁊ ſup fi
liū hoīs quē ꝯfirmaſti tibi. Huāna
eteni natura p̄ius q̄ꝫ a creatore oīm
ſuſciperetur terra erat. nā firmamen
tū nō erat. Peccatori aūt hoī dictū eſt
terra es ⁊ in terrā ibis. At poſtq̄
aſſūpta eſt ab auctore oīm. atq; in
celeſtib9 ſubleuata et ſup āgelos
ducta. firmamentū facta eſt q̄ ter
ra fuit. Sed firmamētū qd̄ aſpiciā
tur. cui9 habeat ſilitudinē ſubin
fertur cū dicit. Quaſi aſpc̄us criſ
talli horribilis. Criſtallū ſicut dcm̄
eſt ex aqua ꝯgelaſcit. ⁊ robuſtū fit
Scimus vero q̄nta ſit aque mobili
tas. Corp9 vero redēptoris noſtri.
quia vſq; ad mortē paſſioni ſubiacu
it. aq̄ ſilē iuxta aliqd̄ fuit. q̄a naſ
cendo creſcendo laſſiſcendo eſurien
do ſitiendo moriendo vſq; ad paſſio
nem ſuam per momenta tempo
rum mobiliter decucurrit. Cuius
propheta curſum intuens ait. Ex
ultauit vt gygas ad currendā vi
am. Sed quia p̄ reſurrectionis ſue
gloriam ex ipā ſua corruptione in
corruptionis virtutem cōualuit.
quaſi criſtalli more ex aqua durau
it. vt in illo ⁊ hec eadem natura
eſſet. ⁊ ipſa iam que fuerāt corrup
tionis mutabilitas non eſſet. A
qua ergo in criſtallum verſa eſt.
quādo corruptionis ei9 infirmitas
per reſurrectionem ſuam ad incor
ruptiōis eſt firmitatē mutata. Ez
notandū q̄ hoc criſtallū horribile
et pauendū dicit. Quis aūt neſci
at cui9 pulcritudinis ſit criſtallū?
Et mirū quomō in hoc criſtallo cō
ueniat pulcritudo cū pauore. Sed
omnibus vera ſcientibus conſtat.
quia redemptor humani generis
cum iudex apparuerit. ⁊ ſpecioſus
iuſtis ⁊ terribilis erit iniuſtis. Quē
enim manſuetum aſpiciunt electi.
hunc eundem pauendum atq; ter
ribilem conſpiciunt reprobi. Sed
hunc ideo tunc electi terribilē non
videbunt. quia modo terrorem il
lius conſiderare non ceſſant. Stu
dioſe enim conſiderant quā terribi
lis ad iudiciū veniat. Culpas an
te actas deflent imminentes decli
nant. pauorem illius cotidie ante
oculos mentis ponunt. ⁊ quando
tremebundus appareat ſine ceſſati
one ſuſpecti ſūt. atq; cotidie agūt
ne quādo venerit ꝑtimeſcāt. Simi
litudo ergo ſup capita aīaliū firma
mēti q̄ſi aſpc̄us criſtalli horribilis

Et quia ipſe pauor eius quem in
ſuis cogitatioibus tenent·eorum
mentes ꝓtegit·recte ſubiūgiť. Ex
tenti ſuper capita eoꝝ deſuper Fir
mamentū hec quod in ſimilitudīe
criſtalli ſup̱ capita aīaliū apparet
⁊ horribile ⁊ extētū eſt·quia bono
rū mentes·vnde terret inde prote
git. Si enī pauendus in eoꝝ cor
dibus nō eſſ̵·protector et modo a
peccatis ⁊ poſt a ſupplicijs non fu
iſſ̵·Quia autē ſemp̱ cōſiderāt·qui
pauor ex iudicio iminēat·vtutū pē
naꝫ in rectitudine ꝯſcruant Vnde
⁊ apte mox ſubditur· Sub firma
mento aūt pēne eorū recte alter9
ad alterū· Tūc pēne virtutū ſub
firmamento recte ſūt· qn̄ bonū qꝺ
alter habet hoc alteri impēdit· vt
qui terrenā ſubſtanciā accepit· īdi
gentis proximi inopiam ſubleuet
Qui doctrine grā plenus eſt·igno
rātis proximi tenebras verbo ſue
predicationis illuſtret Qui tempa
li poteſtate ſubnixus eſt · oppſſos
a violencijs releuet· Qui ꝓphie
ſpū plenus eſt·a vita proximi ma
la īminentia bona ſuadendo decli
net Qui grām curationis accepit
interceſſionē ſuam ſaluti infirman
tiū pie ⁊ humilit̄ impēdat· Qui a
terrenis actibus liber ſoli deo va
care meruit·pro delinquētibꝫ ꝓxi
mis exorет ·Fit aūt ſepe·vt qui t̄
rena ſb̄ſtantia nimis occupatur·o
rationi nō ꝙtū debet iuigilet· Et
fit plerūqꝫ vt is qui ad exorandū
dn̄m cūctis mūdi oneribꝫ exutus

vacat·ſuſtentatioēm viuendi non
habeat·ſꝫ dum diues porrigit ali
mentū atqꝫ veſtimentū pauperi ⁊
dū paup̱ orationē ſuam aīe diuitꝭ
impēdit·pēne aīaliū recte alterius
ad alterū reddūtur· Nam dū ille in
verbū predicacionis exhibet ⁊ lu
mine veritatis ex corde meo tene
bras ignorancie expellit· Dūqꝫ il
li ego q2 fortaſſe a mundi hui9 po
tēte opprimiť·ſolaciū mee defenſio
nis īpartior·atqꝫ hūc de violentꝭ
manib9 euello· viciſſim nobis pē
nas nrās reddimus· vt nos affāc
⁊ ope vicaria ex bono quod accepi
mus tangimus Vnde bene p̄m9
paſtor āmonet dicens· Oīm finis
appropinquauit· Eſtote ergo pru
dentes ⁊ vigilate in orationibus
ante oīa mutuā caritatē in vobmet
ipſis cōtinuam habētes· quia cari
tas operit multitudinē peccatoꝝ·
Hoſpitales iuicem ſine murmura
tionib9 ; vnuſquiſꝫ ſicut accepit g̃
ciam in alterutrū illam āminiſtrā
tes Qꝺ ergo apud ezechielem pē
na·hoc apud petrū aplm̄ accepta
grā dicitur Et qꝺ ille ait recte pen
ne alterius ad alterū·hoc eccleſie
paſtor dicit·vnuſquiſꝫ ſicut accepit
grām in alterutrū illam āminiſtrā
tes· Penne enī nrē recte iam non
ſūt·ſi ad vtilitatē nrām ſolūmodo
reflectūtur· Sed tūc recte ſūt·cū
in vtilitatē proximu dirigim9 qꝺ
habemus· Quia cū bona nrā non
a nobis ſūt ſed ab eo accepim9 a
quo factū eſt vt eſſemus· tāto ea

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nobis nō debem9 retinere priuata·
q̄ꝑta ea nobis ꝯſpiam9 ab auctore
noſtro ad communem vtilitatē da
ta· Unde recte petrus apoſtolus
in exhortatione huius rei ſubdit di
cēs Sicut boni diſpēſatores mul
tiformis grē dei atq; adhuc dicit·
Si q̄s loq̄tur quaſi ſermones dei
Si q̄s miniſtrat· tanq̄ ex ꝟtute
quā adminiſtrat de9 Ac ſi apte di
cat· Huiliter ipendite bonū ꝓxis
q̄a ſcitis vobis nō a vobis eſſe q̄d
habetis Quelibet enī ꝑna ꝟtutē
cū ad ꝓxim in ꝑtiendo reditur· rec
ta nō erit· ſi huilitate caruerit Se
quit̄ vnūq̄dq; duab9 alis velabat
corpus ſuū· et alterū ſilit̄er velaba
tur· Quia ꝑ corpus actio ·ꝑ alas
vero ꝟtutes ſignētur· ſupra iā dix
im9· Et cū dicat· ſub firmamēto
aūt ꝑne eorū recte alteri9 ad alte
rius · querendum eſt qualiter ſub
dit̄· vnūq̄dq; duab9 alis velabat
corp9 ſuū Qua in re h̄ patēter īdi
cat̄ q̄a et ꝑnas alias ad alterū te
debat· et tn̄ duab9 alis corp9 ꝓp̄
ū velabāt· Quid eſt h̄ niſi q̄a ſic
dem9 ꝟtutes q̄s accep9 aliis ip̄e
dere· vt ea in q̄b9 peccauim9 nō de
ſinam9 caute cogitarē· et reatū noſ
trū cotidie ꝑ timorē et pniam plā
gere· Duas enī ſup9 alas q̄bus
corp9 velabatur· timorē et pniam
dixim9 Hic g̊ in caritate creſca9·
vt ꝑnas tedam9 ad ꝓxios· Hic
ꝑnas tedam9 ī ꝓxios· vt nūq̄ de
ſinam9 plāgē noſ metipōs· Pēne
tendūtur iux̄· ꝑne cooꝑiant corpa·

vt de bonis actibus ꝓbeamus ex
empla· et mala que egim9 abſcon
dant a iudicio timor et penitentia·
In trāſlatione aūt veteri· de hiis
alis dicit̄ Singulis due ꝯiuncte
et tegētes corꝑa eorū In q̄b9 ver
bis intelligit̄· q̄a et ip̄e erāt ꝑne
q̄ iūgebātur alteri9 ad alterū ⁊ ip̄e
q̄ eorū corꝑa cooꝑiebāt· q̄d ꝑ figu
rā bene accipit̄ · q̄a ille nos virtu
tes apd̄ oīpotentē deū ꝓtegūt q̄s
ex caritate ꝓxis ip̄timur atq; ꝯiū
gim9 Cū q̄b9 dum ꝯcorditer viui
m9 · mala q̄ fecim9 velam9 Poſſūt
ergo eaā ꝑ has alas duo p̄cepta
caritatis intelligi· amor ſcʒ dei et
ꝓximi Amādo enim deū· nrā in no
bis ꝑſeq̄mur mala id eſt corp9 ve
lam9 · diligēdo aūt ꝓxim ei ī quo
poſſum9 ꝓdeſſe feſtina9 id eſt alas
ad alterutrū tendim9 Hoc aūt q̄
ſeq̄tur· et alterū ſiliter velabat̄· in
trāſlatioē veteri nō habet̄· Et q̄ri
p̄t cur poſtq̄ dcm̄ eſt vnūq̄dq; du
ab9 alis velabat corp9 ſuū ſubiūgi
tur· et alterū ſilit̄ velabat̄ Trāſ
lationē aūt lxx̄· interpretū· aq̊le
et theodocionis et ſȳmaci · ſolliate
ꝑſcrutātes· īuenim9 nichil ex eis
verbis· ſed beati iheronimi ſcriptu
rā legentes agnouim9 · quia hāc
ſententiam in hebrea veritate ita
poſitā· nō quidē iuxta verbū· ſʒ iux
ta ſenſū inuenerit· Queri etenim
poteſt· cur poſtq̄ dictū eſt· vnūq̄d
q; velabat corp9 ſuū· ſtatī ſubdit̄ ·
⁊ alterū ſiliter velabat̄· Si enī di
cēt vnū ⁊ alterū loquēdi vō ſtatt

Poſtq̄ꝫ vero dictum eſt. vnūquod
qꝫ aīr dicitur alterū. cū in vnoquo
qꝫ oēs ꝯprehenduntur. Sed ſi ꝙ
perfectorū vitā et proficientiū me
rita diſtinguim9. et vnūquodqꝫ et
alterū nō irracionabilit̄ poſitū vi
demus. Qui enī ꝙ ſua deflent. et
virtutū p̄enas ad proximos in ex
emplo tendunt. procul dubio perfecti
ſūt. Sunt āt pleriqꝫ puulorꝫ. q̄ e
orꝫ lacrimas ꝯſpiciūt ⁊ ymitātur
⁊ qui nudi in ſuis prauitatib9 eſſe
potuiſſent. ſanctos vigilantiores ꝫ
viros ꝯſiderant. moxqꝫ ſuis praui
tatibus irati accendūtur vt plan
gant. iſlammant̄ ad penitētiam.
atqꝫ vt velare ſāctos corꝑa ſua cō
ſpiciūt. ita et ipſi lacrimarū ſuarū
aliis velant̄. Seipōs enī magnis
increpatioībus feriūt. Cur qui vir
tutes nō habēt peccata ſua mīme
deplorāt. ſi et illi adhuc plangere
nō deſiſtūt. qui iam vtutū p̄enas
per exempla ad ꝓximos tendūt.
In quib9 vbis neceſſe eſt. vt nos
qui adhuc puuli ſumus. perfectorꝫ
ſp̄ ⁊ vtutes ⁊ lacrimas an̄ mēt̄
nrē oculos ponamus. ymitemur q̄
in illis aſpiciam9. vt dū crepimus
per īcrementa creſcere. poſſim9 ab
illo diſtricto examine mala que fe
cim9 velare. In aſſiduis enī fleti
b9 in cotidiana nrā penitētia habe
m9 ſacerdotē in celis qui īterpellat
ꝓ nobis. De quo etiam per iohan
nem dicitur. Si quis peccauerit.
aduocatū habem9 apud patrē ihe
ſū xp̄m iuſtū. ⁊ ip̄e eſt ꝓpiciatio p
peccatis nrīs. Ecce exultauit ani
m9. cū aduocati nrī potētiam audi
uim9. Sed nrām exultationē ite
rū remordet timor. qz ip̄e qui nob
aduocatus eſt dicit̄ iuſtus. nos e
nim cauſas iiuſticie habem9. Iuſt9
vero aduocatus. iniuſtas cauſas
nullo mō ſuſcipit. nec vba dare p
iniuſticia cōſenſit. Quid ergo agi
mus kmi fratres mei. Sed ecce
occurrit aio quid agam9. mala q̄
fecim9 ⁊ deferamus ꝙ accuſemus
Scriptum eſt. Iuſtus in principi
o accuſator eſt ſui. Quilibet enim
peccator cōuerſus in fletibus iam
iuſtus eſſe inchoat. cū cepit accu
ſare qd̄ fecit. Cur enī nō ſit iuſt9.
qui cōtra ſuam iiuſticiam iam per
lacrimas ſeuit. Iuſtus igitur ad
uocat9 noſter iuſtos nos defendit
in iudicio. qz noſmetipōs et ꝯgnoſ
cim9 ⁊ accuſamus iiuſtos. Nō er
go in fletibus nō in actib9 nrīs. ſꝫ
aduocati nrī allegatione ꝯfidam9
qui viuit ⁊ regnat deus p oīa ſclā
ſclōrꝫ Amen. Explicit omelia
vij. Incipit omelia octaua
Quod per exempla iuſ
torꝫ multi proficiant.
ſuperi9 locutionis fine
tractatū eſt. atqꝫ ipſū
ꝓpha nobis certi9 aperit. cū hūs
que dixerat adiungit. Et audiebā
ſonū alarū. quaſi ſonū aquarū mlt
tarū. Solent in ſacro eloquio p
aquas populi deſignari. Unde p
iohannē dicitur. Aque vero ſūt po
puli. Idcirco autē aquis populus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

deſignatur· quia ⁊ in vita ſonū ha
bet ex tumultu carnis· ⁊ cotidie de
fluit ex decurſu mortalitatis· Vt
aūt ſepe iā diximꝰ ale ſūt aīaliū·
vtutes ſctorū Quid eſt ergo ꝙ
ppha alarū ſonū audit quaſi ſonū
aquarū multarū· niſi ꝙ ex oīpote
tis dei pietate ille ale vtutū q̄ in
paucas pus ſctis ſonabāt· iā nūc
p̄dicatione diffuſa in multoꝝ cō
uerſatioē ꝑploꝝ reſonāt? Incarna
to eni paſſo ac reſurgēte dn̄o· pau
ca fuerūt p̄enata aīalia· quia rari
valde extiterūt q̄ celeſtia deſidera
rent ⁊ vtutū p̄enis ſe i alta ſuſpē
derēt Sed poſtq̄ diuinitatis eius
p̄dicatio in mūdū diffuſa eſt· q̄ti
iā puuli· q̄ti grauiores· q̄ti fortio
res iuuenes· q̄ti ibecilles· q̄te cō
uerſe peccatrices· q̄te anus virgi
nes· p fidē p ſpem· p amorē ad ce
leſtia euolant· quis dicere q̄s eſti
mare ſufficiat? Ecce alarū ſonitus
qui pus in paucis aīalibus fuit· iā
nūc in ꝑplis reſonat· iā nūc mundi
multitudinē ad celeſte deſiderium
p̄ene vtutū leuāt Bene ḡ dicitur
⁊ audiebā ſonū alarū · quaſi ſonū
aquarū multarū · q̄a ſicut p̄fati ſu
mꝰ· ille vtutū ſonꝰ qui in corde dei
pus ex paucis ſctis factꝰ eſt· poſt
modū ex aq̄s multꝭ id eſt inume
rabilibus eſt ꝑplis multiplicatus
De quo adhuc ſmo bene addit·
quaſi ſonꝰ ſublimis dei Quid ē ꝙ
alarū ſonꝰ in ſcis aīalibꝰ q̄ſi ſonꝰ
ſublimis dei dicitur? niſi ꝙ omps
deꝰ ⁊ ipē iplet mētes ſctorū celeſ
ti deſiderio· ⁊ ipē exaudit ipletos?
Ipē etenim erat in ſanctorū cordi
bus amorē · et ipē ex amantibus
cordibus ſuſcipit p̄cem· Negatio
nē ſuā fleuit petrus amare· ſed ta
men illic prmittitur· quia iheſus
reſpexit petrū· Venit maria mag
dalene· poſtꝰ multas maculas culpe
ad pedes redemptoris noſtri cū la
crimis Sed quis illam infudit in
tus· niſi q̄ benigne ſuſcepit foris?
Quis illā ad lacrimas vrgebat
p cōpūctionis ſpiritū· niſi qui hāc
exteriꝰ quorū ſimul recūbentibꝰ re
cipiebat ad veniam? Redemptor i
giť noſter peccatricis mulierꝭ mē
tē ⁊ trahebat ⁊ ſuſcipiebat Tra
hebat cū de culpa cōpungeret· ſuſci
piebat vt a culpa liberaret· Bene
ergo iſte alarū ſonus quaſi ſonus
ſublimis dei dicitur · quia quicq̄d
in ſanctorū virtutibus agitur· eiꝰ
eſt gracie qui merita largiť· Qui
bene per prophetam ſublimis eſſe
memoratur In ſcriptura etenim ſa
cra aliquando deus nuncupatiue·
aliquando vero eſſentialiter dicť·
Nūcupatiue eni dicť ſicut ſcriptū
eſt Ecce ꝯſtitui te deū pharaonis Et
ſicut moyſes ait Si q̄s h̄ vel illd
fecerit· applica illū ad deos videli
cet ad ſacerdotes· Qui rurſus ait
Dijs n̄ detrahas id ē ſacerdotibꝰ
Et ſicut pſalmiſta ait Deꝰ ſtetit i
ſynagoga deoꝝ· i medio āt deos
diſcernit Eſſēcialiť āt deꝰ dr̄· ſicut
ipē ad moyſē diť Ego ſū deꝰ pr̄is
tui deꝰ abrahā· deꝰ yſaac· deꝰ iacob

Unde paulus apoſtolus volens
nũcupatiuũ dei nomen ab eſſencia
li diſcernere· de redẽptore nr̃o loq
tus eſt dicẽs· Quoꝝ patres ⁊ ex
quibꝫ criſtus ſcd̃m carnem qui eſt
ſup oĩa deus benedictus in ſecula
Qui eni nũcupatiue dicit̃ deus·
int̃ oĩa eſt· qui vero eſſencialit̃ de
us· ſup oĩa eſt Ut ergo oſtendẽt
xp̃m naturalit̃ deũ· nõ hunc deũ
tm̃mõ· ſꝫ deũ ſup oĩa ẽe cõmemo
rauit· Quia ⁊ eciã q̃ſꝫ ſicut pre
miſimus· ul̃ in exemplo iuſticie p̃
rogando poſitus deus dici poteſt·
ſed int̃ oĩa qm̃ nũcupatiue deus·
criſtus autẽ deus eſt ſuper oĩa qui
a naturalit̃ deus· Quẽ ergo pau
lus deum ſuper oĩa· hunc ezechiel
ꝓpha deũ ſublimẽ nominauit Pꝰ
q̃ꝫ vero dictũ eſt audiebã ſonũ ala
rũ quaſi ſonũ aquarũ multarũ· qui
a adhuc addit̃· quaſi ſonus ſubli
mis dei· etiam hoc itelligere poſſu
mꝰ· quod futurũ eciã oĩbꝰ ſcimꝰ
Alarũ eni ſonitus ſicut dixunꝰ fu
it in predicatoribꝰ ſanctis· aqua
rũ ſonus in cõuerſis ⁊ ſequẽtibus
populis· Sed idem ipẽ ſonus erit
qñq; ſonus ſublimis dei· q2 multi
tudo que nunc ad fidẽ per ſanctos
doctores trahitur· qñq; in celeſtem
patriam ꝯgregat̃· vt ibi oẽs eciã
ſine fine laudent· cum viderint
quod laudent· Et quia tunc per
fecte corpus redẽptoris efficit̃ om
nis multitudo ſanctoꝝ iux̃ pauli
vocẽ dicentꝭ· et ipã creatura libera
bitur a ſeruitute corruptionis in li
bertatẽ glorie filioꝝ dei· eiq; tunc
ita inheret· vt eis de corruptione
que per reſurrectionem vincit̃· iam
nichil in ſuo ſancto amore con
tradicat· ſed vnita glorie ſui redẽp
toris fiat· recte nunc dicitur· quaſi
ſonum ſublimis dei Notãdus er
go eſt ordo deſcribẽtis· q2 prius ſo
nus ex alis aĩaliũ· qui poſtmodũ
quaſi ſonꝰ aquarũ multarũ· ad ex
tremũ vero quaſi ſonus ſublimus
dei dicit̃· Qđ eni prius ſancti pre
dicauerũt· hoc poſtmodum credide
rũt atq; tenuerũt ꝯuerſi ad fidem
populi· qui ad extremũ quoq; libe
ratori omniũ reddũt laudẽ· in celeſ
tia ſubleuati· Sonus itaq; aĩali
um fit ſonꝰ aquarũ· ⁊ ſonus aqua
rũ fit quaſi ſonꝰ ſublimis dei· qui
a laudẽ oĩpotẽtꝭ domini quã prius
in mũdo pauci· hanc poſtmodũ mł
ti clamauerunt· ⁊ quã nunc multi
clamant· cũ adhuc eis in ſemetip
ſis ſua corruptio repugnat· hãc in
celeſti patria eciã oẽs ſuo iã capiti
vniti reſonabũt· Adhuc aũt ſancto
rũ aĩaliũ opa ꝟtuteſꝫ deſcribũtur
cũ ſubdit̃· Cũ ambularẽt quaſi ſo
nus erat multitudinis· vt ſonitus
caſtroꝝ· Si per ſonitum ſublimus
dei laus nr̃i creatoris in celeſti pa
tria deſignatur· mirandũ nõ eſt q̃
curſꝰ ad ſãctoꝝ opa in hac adhuc
vita viuentiũ ꝓpheticus ſermo re
fũdit̃· q2 ſpũs ſãctus in corde pro
phaꝝ qđ ſimul oſtendit intus· nõ
ſimul eicit per linguã foras· Aq̃
q̃ppe ſciencie qua ꝓphetãtis aĩmꝰ

repletur in ꝯtemplationē vehemē
ē exuberat Sed q2 angustū ē ſpi
ritui omne os hoīs id eſt foramen
carnis ad explēdā illā imenſitatē
que cōſpicitur modo hec · mō illud
qđ aſpiciat ꝓferendo lingua varıat
Poſtq̄ ergo ſonū alarum quaſi ſo
nū ſublimis dei eſſe cōſpexit in ce
lis · rurſus ad terras redit · et p̄na
ta animalia quid hic agant loqui
tur · vt illic ſūma mereantur dicēs
Cū ābularēt quaſi ſonꝰ erat mul
titudinis vt ſonitus caſtrorū · Cū
p̄dicatores ſancti mūdū p̄dicando
et trahendo circūeunt animalia ā
bulant · et quia hic eciā quos colli
gunt · ſtatim vt crediderint in lau
dem noſtri creatoris exurgunt · fit
ſonꝰ quaſi ſonꝰ multitudinis Et q̄
a in p̄dicatione eadē bellū cōtra a
ereas poteſtates ſumunt recte ſub
iūgitur vt ſonus caſtrorū · Cū eni
ſanctis p̄dicatoribꝰ fideles populi
ꝯiūguntur · cōtra malignos ſpūs
in precinctu fidei multitudines caſ
trorū fiūt Et dū fideles quiq; co
tidie celeſtibꝰ deſiderijs replenē ·
terrena deſpiciunt · dum ſibi pro a
more ſupne patrie ꝯponūt · cōtra
aereas poteſtates caſtra fiunt · qui
a armati fide · et bonis operibus
muniti gradiunē · quaſi eni quibuſ
dā caſtris ſpiritualis exercitus per
paulū dicitur · Induite vos arma
turam dei · vt poſſitis contra inſidi
as dyaboli ſtare · quia non eſt no
bis colluctatio aduerſus carnē et
ſanguinē · ſed aduerſus principes

et poteſtates · aduerſus mundi rec
tores tenebrarum harum · contra
ſpiritualia nequicie in celeſtibus ·
Sanctorum ergo multitudines
caſtra ſunt · que bellum contra ae
reas poteſtates ſuſceperunt Unde
et ſancta vniūſalis eccleſia ita ſub
ſpecie dilecte deſcribit vt dicatur
Pulcra es amica mea ſuauis es
et decora ſicut iheruſalē terribilis
vt caſtroꝝ acies ordinata · Quia
eni iheruſalē viſio pacis interp̄ta
tur cuiꝰ nomine patria celeſtis ex
primitē · ſācta eccleſia ſuauis ꝛ de
cora ſicut iheruſalē dicit · q̄a eius
vita et deſideriū viſioni iā pacis i
time ꝯparatur vt in eo q̄ auctorē
ſuū diligit · q̄ eius ſpeciē vidē cō
cupiſcit de quo ſcriptū eſt · in quem
deſiderant angeli reſpicere · p ipſa
iam amoris ſui deſideria angelis
ſimilis dicatur · que q̄ntū deo ama
bilis efficitur · tāto agit vt malig
nis ſpiritibꝰ terribilis fiat · Qua
liter autem ſit terribil' · ſubiuncta
comparatione oſtenditur id eſt vt
caſtrorum acies ordinata · Quid
eſt q̄ ſancta eccleſia ſuis hoſtibus
vt caſtrorum acies ſit timenda?
Non enim a magno intellectu va
cat iſta comparatio · ꝛ idcirco ē ſub
tiliter intuenda · Namꝰ et conſtat
quia caſtrorum acies tunc hoſtibꝰ
terribilis oſtenditur · quando ita
fuerit conſtipata atq; denſata · vt
in nullo loco interrupta videatur
Nā ſi ita diſponitē vt locus vacuꝰ
p quē hoſtis poſſit igredi dimittatē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pꝛofecto iam ſuis hoſtibꝰ terribil
nō eſt. Et nos ergo cū contra ma
lignos ſpūs ſpūalis certaminis
aciem ponimꝰ. ſūmope neceſſe eſt
vt per caritatē ſemꝑ vniti atq; cō
ſtricti. ⁊ nūq̄ interrupti per diſcoꝛdi
am inueniamur. q2 ſi q̄libet bona o
pera in nobis fuerīt. ſi caritas de
ſit. per malū diſcoꝛdie locus aperi
tur in acie. vnde ad feriendos nos
valeat hoſtis noſter intrare. Anti
quus vero hoſtis caſtitatē in nobis
ſi ſine caritate fuerit nō timet. qui
a ipſe nec carne pꝛemitur. vt in e
ius luxuria diſſoluat̄. Abſtinenciā
nō timet. q2 ipſe cibo nō vtitur. qui
neceſſitate coꝛpoꝛis non vrgetur.
Diſtributionē terrenarū rerū nō ti
met. ſi eidē operi caritas deſit. qui
a diuiciarū ſubſidijs ipſe nō eget.
Valde aūt in nobis caritatē verā
id eſt amoꝛē humilē quē nobis vi
ciſſim impēdimꝰ timet. et nimis cō
coꝛdie nrē inuidet. q2 hāc nos tene
mus in terra. quā ipſe tenere nolēs
amiſit in celis. Vn̄ ergo dr̄. terri
bilis vt caſtroꝝ acies oꝛdinata.
q2 electoꝝ multitudinē eo maligni
ſpūs pertimeſcūt. quo eos per ca
ritatē ꝯcoꝛdiā vnitos ꝯtra ſe ⁊ cō
globatos aſpiciūt. Quāta aūt ſit ꝯ
coꝛdie virtus oñdit̄. cū ſine illa v̄
tutes reliq̄ v̄tutes nō eſſe mōſtrā
tur. Magna enī virtus abſtinenci
e. ſꝫ ſi quis ita ab alimentis abſti
neat. vt ceteros in cibo dijudicet.
⁊ alimenta eadem q̄ deus creauit
ad ꝑcipiendū cū grāꝝ actione fide

libus eciam dāpnet. quid huic vir
tus abſtinētie facta eſt. niſi laque
us culpe? Vn̄ pſalmiſta quoq; nl̄
lam eſſe abſtinentiā ſine cōcoꝛdia
deſignans ait. Laudate eū in tym
pano ⁊ choꝛo. In tȳpano enī coꝛi
um ſiccū reſonat. in choꝛo autē vo
ces ꝯcoꝛditer cātant. Qꝫ ergo per
tȳpanū niſi abſtinenciā? ⁊ quid ꝑ
choꝛū niſi caritas concoꝛdie deſig
tur? Qui itaq; ſic abſtinentiam te
net vt cōcoꝛdiā deſerat. laudat q̄dē
in tipano. ſꝫ nō laudat in choꝛo. Et
ſūt nōnulli. q̄ dū plꝰ ſapē q̄̄ neceſ
ſe eſt ſtudent. a ꝓximoꝝ pace reſili
unt. dū eos ceteros ſtultoſꝫ contēp
nūt. Vn̄ per ſe veritas āmonet di
cens. Habete in vobis ſal. et pacē
habete int̄ vos. vt quiſq̄s habere
ſal ſapientie ſtudet. caueat neceſſe ē
quatinus a pace ꝯcoꝛdie nūq̄ rece
dat. Quod vero de hijs duabꝰ v̄
tutibus diximꝰ. hoc eſt de ceteris
oībꝰ ſenciendū. Vn̄ terribilit̄ pau
lus āmonet dicēs. Pacē ſeq̄mini
cum oībus ⁊ ſāctimoniā. ſine qua
nemo videbit deū. Quia aūt nich
il ſine cōcoꝛdia deo placeat. ipā ꝑ
ſe veritas demōſtrat dicēs. Si of
fers munꝰ tuū ad altare. ⁊ ibi re
coꝛdatus fueris. q̄a frat̄ tuus ha
bet aliq̄d aduerſū te. relinq̄ ibi mu
nꝰ tuū ante altare. ⁊ vade ꝑus re
conciliari frī tuo. ⁊ tūc veniens of
feres munꝰ tuū. Ecce a diſcoꝛdāti
bꝰ accipere nō vult ſacrificiū. holo
cauſtū ſuſcipe recuſat. Hinc ergo
ꝑpēdite q̄tū ſit malū diſcoꝛdie.

Pꝛeter qđ et illud abiciꝫ · ꝓ qđ cul
pa relaxatur Quia vō electi ſemꝑ
in caritate ꝯiūcti ſūt· et hec eadē e
oꝝ caritas ſonū laudis reddit au
ctori· malignis vero ſpiritib9 id eſt
āntiquis ſuis hoſtib9 · penā incutit ti
moris · recte nūc de pennatis ani
malibus dicitur Cū ambularent
quaſi ſon9 erat multitudinis vt ſo
nitus caſtroꝝ· Libet āt ab exoꝛtu
ſancte eccleſie fidei oculos vſꝫ ad fi
nē mūdi tendere· ⁊ hec eadē caſtra
quomō ambulent videre Caſtra e
nim multitudinis appellātur exer
citus· cū in procinctū ꝓgūt· aut i cer
to aliquo quolibet loco i itinere de
moratur· Caſtris ergo via eſt vi
ta pſentis ſeculi· oībus ꝯcoꝛditer
viuētibus ſanctis Alia aūt ſūt caſ
tra pdicatiū · q̄ huc illucqꝫ ꝓ colli
gendis aīabus in ſācti opis ꝓcin
ctu laboꝛant· alia caſtra ꝯtinentiū
atqꝫ ab hoc mūdo receđtiū· qui ꝯ
tra malignoꝝ ſpirituū bella coti
die ſe in coꝛde ꝑparāt· Alia caſtra
bonoꝝ ꝯiugatoꝝ· qui viuentes
in amoꝛe omnipotentis dei concoꝛ
diter· ſic viciſſim ſibi carnis debitū
ſoluūt· vt tamen quid deo de opi
bus bonis debeant nullatenus ob
liuiſcantur · ſed et ſi qua vt hoīes
delinquunt· hec īceſſanter piīs ac
tibus redimunt Quia ergo diſtinc
ti fideliū oꝛdines ab exoꝛtu ſancte
eccleſie· vſꝫ ad finē mūdi concoꝛdi
ter viuentes ꝯtra poteſtates aere
as dimicant· caſtra ambulant · et
fit quaſi caſtroꝝ ſonitus· quia in
eis ad laudē omnipotentis dei et
virtutū gladiī ⁊ arma miraculoꝝ
ſonant De ſanctis vero animalib9
adhuc ſubditur· Cumqꝫ ſtarēt di
mittebantur penne eoꝝ Stant a
nimalia quādo ea que dei ſunt in
tenta contemplatione deſiderant·
Sed eoꝝ pēne deponūtur q̄a dū
alta dei iudicia aſpiciūt· ſue eis vir
tutes vileſcunt · qđ apte exponiꝫ
cū ſtatim ſubditur· Nam cū fieret
vox ſuꝑ firmamentū· quod erat ſu
per caput eoꝝ· ſtabant et ſubmit
tebant alas ſuas Firmamentū ſu
ꝑius · ſub intellectu duplici iudica
uimus exponendū Poſſunt enim
ſicut dictū eſt firmamenti nomine
celeſtes poteſtates intelligi· et po
teſt firmamenti nomine incarna
tus vnigenitus per hoc qđ in eo
noſtra natura ad eternitatē firma
ta eſt deſignari Prius enim quid
ſentimus de angelis· et poſtmodū
de domino angeloꝛum loquamur
Ecce enim dicitur cum fieret vox
ſuper firmamentum· ſtabāt ⁊ ſub
mittebant alas ſuas Quo in loco
hꝫ primū ſciendū eſt· quia non ſub
mittere ab inferioꝛi ad ſuꝑioꝛa ten
dere· ſed a ſuꝑioꝛi ad īferioꝛa alas
deponere intelligi debet· Pꝛeter hoc
qđ pmiſſū eſt· cum ſtarent dimitte
bantur penne eoꝛum· Querendū
ita qꝫ nobis eſt· que ſit vox que ſu
per firmamentum ſit · Sed ean
dem vocem melius intelligimus
ſi ab imis ad ſuperioꝛa gradiētes
quaſi quibuſdā paſſib9 aſſēdam9

Sicut auditus corporꝭ excitatur
voce · ita ſenſus mentꝭ excitatur
intellcũ qui de interioribꝫ agitur·
Vox ergo in mente eſt· quaſi qui
dã ſonus itelligentie · Sed ſcien
dũ eſt q̃a nr̃is ſenſibus aliqñ vox
carnis loquit̃· aliqñ vox aïe · ali
qñ vox firmamenti· aliqñ vox que
ſuper firmamentũ eſt· Ponamus
enĩ ante oculos ꝙ quiſpiã ſit leſꝰ
a ꝓximo· qui ex humana racione
cogitat vt vicẽ leſionis reddat· ma
lũ ꝑ malo retribuat· huic vox car
nis loquit̃ in mente· qꝛ cũ diuina
mandata ꝑ̃apiant benefacere hijs
qui vos oderũt· quiſquis mala fa
cere ſe odientibꝰ cogitat· in eius a
nimo vox carnis ſonat· Multa ẽ
tena cotidie agimꝰ· poſt hec ad o
ratione redimꝰ· accendit̃ ad com
pũctionẽ animꝰ· ꝫ carũ rerũ quas
egimꝰ ymagines verſãtur in men
te ⁊ itentionẽ ꝯpunctionis ꝑpedi
unt in orõne· ⁊ qδ volentes foris
egimꝰ hoc iterius patimur inuiti·
vt quedã cogitationũ fãtaſmata
mentẽ per ymagines corꝑeas diſ
pergant· ne ſtricte totã in orõne ſe
colligat· Hec quoqꝫ vox carnis ẽ
Cũ vero ⁊ iſta ſubiciamus· atqꝫ ab
oculis mentis cunctas corporeas
ymagines effugamꝰ· ipãm in no
biſmetipſis naturã aïe quetẽtes·
qualis ſit que carnẽ viuificare p̃t
ſed ſemetipãm ſtrĩgere in bonis co
gitatioĩbus ſicut deſiderat non po
teſt· iuenimꝰ quendã intellcũalem
ſpm̃ per potẽtiã creatoris viuentẽ
corpus qδ ſuſtinet viuificãtẽ· ꝫ tñ
obliuioni ſubditũ· mutabilitati ſub
iectũ · quẽ ſepe timor affiat letiãa
extollit· Ipſe itaqꝫ intellectus aïe
vox eiꝰ eſt qꝛ ſonat quod eſt· q̃ tñ
adhuc vox ſub firmamẽto eſt· Sꝫ
tranſcendẽtes aĩam vocẽ de firma
mento querimꝰ· cum illa ſanctoꝝ
angeloꝝ inumera multitudo in oĩ
potẽtis domini cõſpcũ qualis ſit in
ueſtigamꝰ· q̃ ſit in eis ſine fine feſ
tiuitas viſionis dei · que leticia ſi
ne defectu qui amorꝭ ardor nõ cru
cians· ſed delectans· q̃tũ in eis ſit
viſionis dei deſideriũ· cũ ſacietate
⁊ q̃ta ſacietas cũ deſiderio in qui
bus nec deſideriũ penam generat
nec ſacietas faſtidiũ parit· quomõ
inherẽdo beatitudini ſint beati quo
mõ cõtemplando ſemꝑ eternitatẽ
ſint eterni· quomõ ꝯiũcti vero lumi
ni facti ſũt lux· quomõ aſpicientes
ſemꝑ incõmutabilẽ· mutati ſũt i i
ꝯmutabilitatẽ· Sed cũ iſta de ãge
lis cogitamꝰ· adhuc de firmamen
to eſt· nõ ſuper firmamẽtũ· Trãſ
eat ergo aïmus ⁊ ab ipſis· trãſcẽ
dat omẽ quod creatum eſt· in ſolo
creatoris ſui lumine fidei oculos
figat · ꝙ vnꝰ viuificet omĩa q̃ cre
auit deus · ꝙ vbiqꝫ eſt · ⁊ vbiqꝫ
totus eſt · ꝙ incircũſcriptus et inꝯ
prehenſibilis ſentiri poteſt · ⁊ vide
ri non poteſt · ꝙ nuſq̃ deeſt · ⁊ ta
men ab iniquorũ cogitatioĩbꝰ lon
ge eſt · ꝙ nec ibi deeſt · vbi longe
eſt· qꝛ vbi nõ eſt per grãm adeſt ꝑ
vindictam · ꝙ omnia tangit · nec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tamen oīa equaliter tāgit Quedā
eni tāgit vt ſint · nec tamen vt vi
uant et ſentiant · ſicut ſūt oīa inſen
ſibilia · quedā tangit vt ſint viuāt
et ſentiant · nec tamē vt diſcernāt
ſicut ſūt bruta animalia · quedā tā
git vt ſint viuāt et ſentiant et diſ
cernant · ſicut eſt hūana et angeli
ca natura · et cū ipſe nūq̄ ſibimetip
ſi ſit diſſimilis · diſſimilit̄ tamē tā
git diſſimilia · q̄ ubiq̄ p̄ſens eſt
et vix inueniri poteſt · q̄ ſtatē ſequi
mur ⁊ apphēdē nō valem⁹ Ponā
m⁹ ḡ añ oculos mētis q̄ illa natu
ra ſit que tenet omnia īplet omni
a · circūplectit̄ oīa · ſupexcedit oīa ·
ſuſtinet oīa · nec alia pte ſuſtinet at
q̄ alia ſupexcedit · nec alia ex pte
īplet · atq̄ alia īplendo circūplecti
tur · ſed circūplectendo īplet · īplen
do circūplectitur · ſuſtinendo ſupex
cedit · ſupexcedendo ſuſtinet · Hui⁹
nature potentiā cū ſtrictius in ea co
gitat anim⁹ · vox ſup firmamentū
fit · quia eius intellectus concepit
q̄d ⁊ angelorum ſenſū ſua incōpre
henſibilitate tranſcendit Cum er
go vox ſup firmamentum fit ſtant
animalia ⁊ ſubmittunt alas ſuas
quia ſanctorū mentes cum creato
ris ſui potentiam intenta ꝯtempla
tione cōſiderant · vileſcunt eorum
animo virtutes quas habent ⁊
tanto fiunt apud ſe humiles · q̄to
eis altū eſt illud q̄d ſup angelos
ſonat Forſaſſe enim doctores ſunt
cum ceperint intenta mente cogita
re · que ſit ineffabilis dei ſapienti
a · que mentes hominū ſine ſtrepi
tu verborū docet · et quomodo hec
eadem ſapientia ſi auditorum mē
tes non doceat vox doctorum inua
num laborat · ſua eis protin⁹ doc
trina vileſcit · quia neq̄ qui plan
tat eſt aliquid neq̄ qui rigat · ſed
qui incrementum dat deus Forſitaſ
ſe prophete ſūt · ſed cum tanta mē
te conſiderant · quia prophecie ſue
oculo ſimul omnia diuinitatis miſ
teria penetrare non poſſunt · quo
niā ſicut ait apoſtolus ex pte cog
noſcimus ⁊ ex pte prophetamus
in illa īmenſitate ſecretorū vident
quia puum eſt omne quod vident
atq̄ ex ipā amplitudine luminis
conſiderant · q̄ minus ſit illud q̄d
intento oculo quaſi p rimas vide
runt · Deponant ergo alas ſuas
cum vox ſuper firmamentū fit id
eſt humilientur in eo quod appre
hendunt · cum ſuperna conſpiciunt
que ab eis cōprehendi nō poſſūt ·
Sepe etiam cogitationibus ſanc
torum ipſa que habent bona blan
diuntur · vt eorum mentes in ali
qua ſui fiducia leuent · ſed protin⁹
ad occulta dei iudicia recurrunt ·
quomodo alij ex virtutibus ad in
fernū per elationē corruūt · alij ex
vicijs correcti ad celū per hūilitatē
leuantē · Vn̄ nos ad hūilitatē reuo
cās pſalmiſta terret ⁊ āmonet dicens
Venite ⁊ videte opa dn̄i q̄ terribil̄
in ꝯſilijs ſuper filios hoīm · Quis
eni digne cōſiderare valeat · q̄tus
ſuper nos ſit terror conſiliorū dei ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quando ⁊ alter ex ꝟtutib9 in finē
tēdit ad vicia· ⁊ alter ex vicijs in
virtutibus cōcludit finem? Quia
iuxta ſalomonis vocē ſūt iuſti atq;
ſapientes· ⁊ opa eorum in manu
dei· et tñ neſcit hō vtrū amore an
odio dignus ſit· ſed oīa in futuro
ſeruant̄ incerta· ⁊ eſt via que vide
tur hominib9 recta· ⁊ nouiſſimū e
ius ducit ad mortē Hec itaq; occl
ti iudicij profunda cogitare· qd̄ eſt
aliud ꝗ̄ alas deponē id eſt de nl
la iam virtute ꝯſidere· ſ; ſub mag
no timore trepidare? Siue enī oī
potent̄ dei naturā cōſideret· ſiue e
ius iudicia perpēdat· trepidāt perti
meſcunt· Eis ergo quaſi alas de
ponere eſt· ꝟtutes quas habēt hu
miliare· Sic abrahā alas depoſu
it· qui qñ loqui cū deo cepit· pulue
rē ⁊ cinerē ſe eſſe ꝯgnouit dicens·
Loquar ad dn̄m meū· cū ſim pul
uis ⁊ cinis· Sic moyſes alas de
poſuit· qui eruditus omni ſcientia
egiptioꝝ mox vt ꝟba domini au
diuit· verba ſe nō habere dephen
dit dicēs Obſecro domine nō ſum
eloquens ab heri ⁊ nudius terci9
ex quo locutus es ad ſeruū tuum
impeditioris ⁊ tardioris lingue
ego ſū· Ac ſi apte diceret· Poſtꝗ̄
a te verba vite audio· ꝯfuſū me in
verbis priorib9 agnoſco· Sic yſai
as cui9 vita dn̄o ad predicādum
placuerat· cū eundē dn̄m contēpla
tur· carbone de altari in ore tact9
eſt ⁊ ait· Ve m̄ quia tacui· q̄a vir
pollutus labijs ego ſū· Ecce ad
ſuperiora ſubleuatus· ſibimetipſi
de labiorū pollucione diſplicuit·
Niſi enī celeſtis mūdicie alta con
ſpiceret· eſſe ſe iudicabilē nō oſten
diſſ;· Sic loquēte dn̄o ihe̾remias
clamat A· a· a· domine deus ecce
neſcio loqui q2 puer ego ſū· Iuxͣ
ea verba que audiebat· ſe ꝟba nō
habere cognouerat· Sic daniel ſb
limē viſionē videns· per pluīos
dies elanguit ⁊ egrotauit· q2 hij
qui in virtutibus fortes ſūt· cū al
tiora dei conſpiciūt· in ſua ſibimet
eſtimatiōe infirmi atq; imbecilles fi
unt· Sic btūs iob de quo dn̄s a
micis illius dixit· non eſtis locuti
corā me rectū· ſicut ſeruus me9 iob
cum verba dei colloquentis audi
ret· reſpondit dicens Inſipienter
locutus ſū· ⁊ que ultra modū exce
derēt ſcientiā meā· Et paulopoſt·
Idcirco ipſe me reprehendo· ⁊ ago
penitētiā in fauillo ⁊ cinere· Qui
ꝗ̄tū ad homines ſapient̄ locutus
fuerat· loquentē ſibi deū audiens
inſipient̄ ſe locutū fuiſſe reprehen
dit· quia in cōtēplacione vere ſapiē
tie ſua ei ſapientia viluit· Ad vo
cem ergo deſup venientē aīalia a
las deponūt· q2 virtutē dei ſiue in
natura ſua contēplari requiramus
ſiue in occultis iudicijs inueſtigare
cogitem9· p eo ꝙ ei9 alta nobis
impenetrabilia ſūt· nrā nobis ſi q̄
meſſe credebātur vileſcūt· ⁊ qui in
qn̄tulacūq; ſcientia volare videba
mur· inuiſibilē ſuper nos naturā ⁊
impenetrabilia e9 iudicia ꝑpēdētes

ſubmiſſis aliȷ́s huiliter ſtam9 De
quē Et ſup firmamentū qđ erat
īminēs capiti eorū quaſi aſpect9
lapidis ſaphiri ſilitudo throni. et
ſup ſilitudinē throni ſilitudo quaſi
aſpectus hoīs de ſup Quid p thro
nū niſi ille ṽtutes angelice deſig
nātur. que ipōs quoq; āgelos dig
nitate loci ſupioris excedūt? Nam
cū āgeli nūcij dicātur. ⁊ ſepe āgeli
ad ānūciāda que dā hoibus veniāt.
throni miſſi ad miſteriū nūcij nuſ
q̄ꝫ legunt̄. quia eis lōge ſublimi9
creator oim pſidet Vn̄ paul9 apoſ
tolus ordines celeſtiū agminū q̄s
ad terciū celū capt9 viderat deſcri
bens ait Siue throni ſiue dn̄atio
nes. ſiue pricipatus. ſiue ptātes. ō
nia p ipſum ⁊ in ipō creata ſunt.
Thronos igit̄ ante eos āgelorū
ordines dixit q̄bus illos plātos
eſſe cognouit. Bene aūt thronus
lapidi ſaphiro cōpatur. q̄a lapis
ſaphirus aereū habet colorē. Vir
tutes ergo celeſtiū lapide ſaphiro
deſignantur. quia hȷ́ ſpūs quib9
de9 omps altius pſidet. ſupioris
loci i celeſtib9 dignitatē tenēt Su
p thronū vero ſilitudo hoīs. q̄a et
ſup illas ṽtutes q̄ ⁊ ipōs āgelos
āteceđūt. noſtri eſt glā redēptoris
Notandū ergo qui ordo ſeruatur
Sup aīalia enim firmamētū. ſup
firmamētū thronus. ſup thronū
hō eſſe deſcribitur. quia ⁊ ſup ſanc
tos hoies adhuc in hac corruptioē
corpis viuētes āgeli. ⁊ ſup ange
los ſupiores ⁊ deo pxime āgelice

ptātes. ſup verō pximas ptātes e
leuatus eſt mediator dei et hoim
homo xp̄s iheſus Hm verō vt pre
diximus firmamenti nomine me
diator dei ⁊ hominū p aſſūpta hu
manitate debet intelligi. quia ſub
vni9 nominis appellatione ſolent
pphēe ſpiritu multa deſignai. vox
ſup firmamētū facta ē. q̄ ſup bap
tizatū dominū de celo ſonuit dicēs.
tu es filius meus dilectus in te cō
placui. Vel ſicut p euangeliſtā di
citur. hic eſt filius meus dilect9 in
quo michi cōplacui Queram9 igi
tur quō hanc vocē aīalia audiūt.
et alas deponūt Dicat requiſitus
abacuc pp̄ha. Domine audiui au
ditum tuū ⁊ timui. conſideraui o
pera tua et expaui. Quid eſt āt ꝙ
pater de filio loq̄tur dicens. i quo
michi ꝯplacui? Omnis eni qui pe
nitēdo corrigit aliqua q̄ fecit. eo ip
ſo ꝙ penitet ſe ſibi diſplicuiſſe indi
cat. qui emendat qđ fecit Et quia
omps pater ſicut intelligi ab hoi
b9 poteāt hūano mō locut9 eſt de
pccōrib9 dicens. penitet me feciſſe
hoiem ſup terrā. q̄ſi ſibimetipi diſ
plicuit. in pccōribus quos creauit
In ſolo autem ſibi vnigenito dn̄o
nrō ihu xp̄o cōplacuit. qꝛ hūc int̄
hoies hoiem eū creaſſe nō penitu
it. in quo pccīn nullū ōnino inue
nit. ſicut de illo p pſalmiſtā dicit̄
Iurauit dn̄s et nō penitebit eum.
tu es ſacerdos ieternum ſcđm or
dinē melchiſedech. In ſolo ergo
ſibi redēptore nrō cōplacuit pater.

quia in eo ſolo non inuenit culpã
in qua ſe rephendat quaſi per peni
tentiã. Dcũ itaqꝫ aĩalia vocẽ ſupꝫ
firmamẽtũ audiãt ⁊ pertimeſcãt
qꝛ ſi ſolus ſine peccato eſt. in eius
innocẽtiam aſpiciant. in q̃tus ipſi
cotidie delinquant. que neceſſe eſt
vt iceſſant̃ defleant. Cõſiderant
quoqꝫ qꝛ ⁊ ipſe auctor vite ſine paſ
ſioĩs dolore ex hac vita nõ exijt.
Et hec ergo vox ſupꝫ firmamentũ
facta eſt qꝛ oĩpotent̃ patr̃ ſentẽti
a eciam de morte ac reſurrectione
vnigeniti proceſſit. Sed cũ vox ſu
per firmamẽtũ fit. ſtant aĩalia ⁊
ſubmittũt alas ſuas qꝛ ſancti q̃qꝫ
cũ ipſũ quoqꝫ vnigenitũ flagella
tũ in hoc mũdo cõſpiciũt. deponunt
ſi q̃d de ſuis merit̃ p̃ſumũt. Nã
ſi ipſe ſine flagello nõ exijt qui ve
nit ſine peccõ. quõ flagellis digni
non erũt. qui huc cũ peccato vene
rũt? Ipſũ quoqꝫ firmamẽtum q̃d
eſt ſupꝫ caput aĩaliũ id ẽ q̃d traſcẽ
dit mentes iuſtorũ habet ſuper ſe
vocẽ. qꝛ redẽptor noſter eam quã
cũ patre diſpoſuit ex diuinitate ſen
tenciam ptulit in carne. quã audien
tes iuſti terrẽtur. ⁊ oẽm de ſuis vi
ribus p̃ſũptionẽ deponũt Quibꝰ
libet enĩ ỽtutibꝰ polleant. q̃d dig
na eſt vita peccatoꝝ. ſi ⁊ eius vi
ta pro nobis flagello ſubiacuit. q̃
ſubdita nullo peccato fuit? Sed
ecce nobis q̃ſtio grauis oritur cũ di
citur. qꝛ ſuper firmamẽtũ q̃d erat
imminens capiti eoꝝ quaſi aſpectꝰ
lapidis ſaphiri ſimilitudo throni.

Si enim per firmamentũ dominꝰ
et p lapidẽ ſaphirũ ⁊ ſimilitudinẽ
throni ſũme ille poteſtates angeli
ce figurãtur. quomõ ſupꝫ firmamẽ
tũ id eſt ſuper dñm eſſe credẽde ſũt
cũ ⁊ mox ſubditur. ⁊ ſupꝫ ſimilitu
dinẽ throni ſimilitudo quaſi aſpec
tus hominis deſupꝫ? Nã ſi ita vt
dictũ eſt firmamento exp̃mitur do
minꝰ. ⁊ rurſũ hõ accipit̃ dñs. qua
racione poteſt ĩtelligi. et ipſe ſuper
thronũ. ⁊ ipſe ſub throno? Sꝫ aſ
tructos hꝰ queſtioĩs nodos ipſe ſol
uit de quo loq̃mur. qui afflatu ſã
ſpũs ea q̃ clauſa ſt̃ apit. Incarna
tus aũt vnigenitus patr̃ per hoc
q̃d hõ factus eſt ĩfra angelos fuit
ſicut de eo ſcriptũ eſt. minuiſti eũ
paulominꝰ ab angelis. reſurgens
aũt ⁊ aſcendẽs in celos oĩbus an
gelicis poteſtatibꝰ p̃ſidet. ſicut de
eo illic rurſus ſcriptũ eſt. omĩa ſub
iecaſti ſub pedibꝰ eius. ⁊ ſicut ipſe
ait. data eſt m̃ oĩs poteſtas in celo
⁊ in terra. Firmamentũ ergo ſub
throno. ⁊ hõ ſuper thronũ eſt. q̃a
per humane aſſũptionẽ nature ⁊
ipſe ſub angelis natus eſt. ⁊ ipſe ſu
per angelos exaltatus. qui et pri
uſq̃ per reſurrectionis exaltaretur
glãm diuinitate ſupꝫ angelos fuit
ſꝫ tñ angelis vt dictũ eſt huãnita
te minoratus. ex qua et morti ſub
iacuit. At poſtq̃ morte reſurgendo
calcauit. huãnitatẽ eciam ſuã ma
ieſtatibꝰ angeloꝝ ſuppoſuit. Pri
us itaqꝫ thronus ſuper firmamen
tũ. ⁊ poſt hõ ſupꝫ thronũ viſus eſſe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

deſcribitur· quia hūani generis re
dēptor hūanitatē quā deſcēdēdo ſb
āgelis aſſūpſit· aſcēdendo ſup āge
los exaltauit Hic vō factū eū ſub
āgelis dicı⁹ ſicut factū ſub lege· a
poſtolo p̄dicāte audiuim⁹ Aſſūptā
ergo hūanitatē ſub angelis accipi
m⁹· ꝓ ea minoratione in qua dig
natus eſt apparere Nā mox vt v
bū caro factū eſt· mox de⁹ hō ꝑtā
te ſup āgelos fuit De ipō q̄ppe an̄
paſſionē ſcriptū eſt Ecce angeli ac
ceſſerunt ⁊ miniſtrabāt ei Sed ta
mē vt hūanitatꝭ eius infirmitas
mōſtraretur rurſū de eo ſcriptū eſt
Apparuit illi āgelus de celo cōfor
tās eū In documēto ergo vtriuſꝫ
nature· hinc ⁊ āgeli miſtrante· hūc
et āgelus cōfortare deſcribitur V
nus quippe in vtraqꝫ natura · qm̄
qui de⁹ ante ſecula extitit hō fact⁹
eſt in fine ſeculorū Cui tamen an̄
paſſionem ſuā angeli miſtrant · ⁊
hūc angelus cōfortat· poſt paſſio
nē vero atqꝫ reſurrectionē hinc āge
li miniſtrare poſſunt· ſed iā nō hūc
cōfortare poſſunt · q̄a ſicut p̄dictū
eſt· ⁊ ſi ꝑus firmamētū ſb throno
apparuit· iā tamen hō ſup thronū
eſt Et in cui⁹ ꝑſona vt ꝓpheta ſāc
tus adunationē vtriuſꝫ nature ſe
vidiſſe oſtenderet· ꝓtin⁹ adiūxit·
Et vidi quaſi ſpeciē electri Quid
eſt qḋ aſpect⁹ hōis videt̄ in thro
no quaſi ſpecies electri· niſi q̄ in e
lectro ſicut lōge ſupi⁹ diximus argē
tū ⁊ aurū miſcetur· vt res vna ex
metallis duobus fiat? In qua ⁊
ꝑ argentū auri claritas tēꝑatur· ⁊
ꝑ auri claritatē ſpecies clareſcit ar
genti In redemptore aūt nrō vtri
uſqꝫ nature id eſt diuinitatis ⁊ hūa
nitatis incōfuſe atqꝫ īſeꝑabiliter
ſibimet ſunt vnite vt et ꝑ hūanita
tē diuinitatꝭ eius claritas noſtris
potuiſſet oculis tēꝑari· ⁊ ꝑ diuini
tatē humana in eo natura clareſce
ret· atqꝫ exaltata fulgorē vltra ꝗ̄
qḋ creata fuerat haberet Ipē vero
aſpect⁹ hōis ſup thronū ⁊ ſpēs e
lectri quā vidit qualis ei apparuit
adhuc deſcribēdo ſubiūgit Velut
aſpectus ignis intrīſecus e⁹ ꝑ cir
cuitū· a lūbis eius deſup· ⁊ a lum
bis eius vſꝫ deorſū· vidi quaſi ſpe
ciem ignis ſplendentis in circuitu
Quid eſt q̄ mediator dei ⁊ hōim
homo xp̄s iheſus a lūbis ⁊ deſup
aſpectū ignis intrinſecus ꝑ circui
tum habere deſcribitur · ⁊ a lum
bis et deorſum ſpeciem ignis ſplē
dentis in circuitu? Inueſtigandū
nāqꝫ ē quare a lūbis et de ſup ignē
intrīſecus· nec tamē ſplēdētē ignē
habere narratur· a lūbis vō ⁊ de
orſū hēc ignis ſpēm dicıt̄· non tn̄
hūc hēre intrīſecus memorat̄ quia
⁊ ſplendētē et in circuitu hūc habe
re deſcribit̄ Quid eni lūboꝝ noīe
niſi ꝓpago mortalitatis exp̄mit̄?
Propter qḋ etiā et leui dicıt̄· q̄a
adhuc in lūbis patris erat cū mel
chiſedech occurrēt abrahe De lū
bis vō abrahe virgo maria exiȷ̄t
in cui⁹ vtero vnigenitus patris ꝑ
ſpm̄ ſāctū incarnari dignatus eſt·

ex qua incarnatione vniuerſo mū
do dn̄s inotuit. ſic̄ ⁊ ꝑ pſalmiſtā
dicit. Accīgere gladiū tuū circa fe
mur potētiſſime. Gladiū etenī cir
ca femur potētiſſīc ſūpſit. qz ſermo
p̄dicatiōis illi9 ex īcarnatione cō
ualuit. Q̄z ergo ignis iſte deſigt
niſi ardorē ſpūs ſancti? qui corda
que ꝛpleuerit incēdit? De quo ip
ſa veritas dicit. Ignē veni mittere
in terram. Quid eſt ergo q̄ in hoc
aſpcū hōmis qui ꝫphē apparuit. a
lūbis ſuperi9 itrinſecus ꝑ circuitū
ignis ardet. a lūbis vero īferi9 nō
ignis intrinſece9 ſꝫ in circuitu reſplē
det. niſi q̄ ante īcarnatiōeꝫ vnige
niti redēptoris nrā ſola intra ſe iude
a ardorē amoris eius habuit. p9
incarnatioēm vero illi9 in circuitu
ei9 ignis reſplenduit. qz in vniū
ſo mūdo gentib9 claritatē ſā ſpūs
effudit? Prius ergo ītrinſecus ig
nis erat. ſꝫ ſplendor nō erat. quia
ſcūs ſpūs in multꝭ quidē patribus
iudeā repleuit. ſꝫ ad noticiā gentiū
necdū lumen ei9 emicuerat. A lū
bis vero ei9 ⁊ deorſū ignis in circu
itu ſplendet. q̄a poſtq̄ꝫ de virgine
carnē aſſūpſit. in humano genere
longe lateqꝫ ſā ſpūs dona dilata
uit. Et notādū q̄ ignis iſte a lū
bis ſuperi9 ꝑ circuitū eſſe deſcribit
nō extrīſecus. ſꝫ itrīſecus. qz amo
ris flāma vt dictū eſt in elc̄os atqꝫ
ſpūalib9 viris vbiqꝫ in ſuis finibꝫ
iudeā replebat. nec tn̄ exibat extrā
ſecus. qz ſeſe in multitudinē genti
um nō dilatabat. que ardoris flā
ma viſa eſt. poſtmodū in circuitu
reſplendere. qz per mūdi cardines
in vniūſis gentibus. oīpotētꝭ dei a
mor cepit excreſcere. Erat ergo p̄
us ignis intrinſecus cū iacob dice
ret. Salutare tuū expectabo dn̄e
Qd enī ſalutare legim9 in latino
hoc verbo hebrayco iheſus dicitur
In quo v̄bo beati iacob mens oſtē
ditur. quō iheſu deſiderio ardebat
quē ſe moriens expectare perhibe
bat. Ardebat ignis. cū moyſes di
ceret. Si iueni grām in ꝯſpcū tuo
oſtende m̄ teipm̄ vt videā te Arde
bat ignis in mente cū dauid dicēt
Sitiuit aīa mea ad deū viuū. qn̄
veniam ⁊ apparebo an̄te faciē dei?
Qui īcarnationē verbi deſiderās
ait. Oſtende nobis domine miſeri
cordiā tuā. ⁊ ſalutare tuū da nob.
Ardebat ignis cū ſymeon de cor
ruptione vite pn̄tꝭ exire deſiderās
audiuit. nō p̄us ſe viſurū mortem.
niſi videret xp̄m̄ domi ni. Sꝫ cece
iam ignis iſte quaſi ſb̄ lūbis exte
ri9 reſplēdet. qz vniūſa gentilitas
incarnati dei eſt amore ſuccenſa.
Qd tn̄ intelligi ⁊ alit̄ poteſt. qui
a redēptor noſter. deus dn̄s ihūs
criſt9. per humanitatē ſuā hōimib9
innotuit. qui ꝑ diuītatē notus an
te ⁊ angelis īcarnationē fuit. No
bis ergo a lūbis inferi9 reſplendet
in circuitu. cui9 ignis ītrinſecus a
lūbis ſuperi9 ardet in celo. q̄a illi
celeſtes ſpūs cū in diuinitate ſua cō
ſpiciūt. ⁊ amoris e9 ignib9 accen
dūtur. nos vero q̄ hūc ex aſſūpta

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

huãnitate diligim9 · adhuc in hac
corruptibili vita poſiti ſplẽdorem
ignis illi9 foris habem9 Vn9 ita
q̃ ſup thronũ eſt · qui et ſup lũbos
ignẽ intrinſecus habet in angelis
⁊ ſub lũbis ignẽ in circuitu hẽt in
hoĩb9 q2 p oẽ qd̃ ab ãgelis amat̃ ·
p oẽ qd̃ ab hoĩb9 deſiderat̃ · vn9 ẽ
q̃ in cordib9 ardet amãtiũ Hic eſt
enĩ q magne ille ptãtes ãgelice ·
ſeraphĩ id eſt incẽdiũ noĩant̃ Hic
de ipõ oĩm creatorẽ ſcriptũ ẽ De9
noſter ignis cõſumẽs eſt Ignis ei
de9 dicit̃ · q̃a flãmis amoris ſui in
cẽdit mẽtes quas replet · et idcirco
ſeraphĩ incẽdiũ dicit̃ · q2 ptãtes cel
ſitudĩs in celis ineſtimabili amoris
ei9 igne ſuccẽſe ſũt Ex hoc igne ſuc
cenſa ardẽt i terra corda iuſtorũ · hoc
igne calefacta redeũt ad penitẽtiã
corda peccãtiũ · q̃ inflãmata vehe
menter timorẽ in amorẽ vertunt ·
Nã q̃ p̃us tabeſcere metu cepant ·
poſtmodũ igne amoris flagrant ·
Et quia ei9 mẽbra ſũt electi ãge
li in celo · e9 mẽbra ſũt q̃uſi hoĩes
in terra Vn9 hõ eſt q̃ et ſup lũbos
ardet intrĩſecus · et ſub lũbis ifer9
ignis ſui ſplẽdorẽ in circuitu emit
tit · q̃a et angelos ad amorẽ ſuũ p
diuitatẽ tenuit · et hoĩes ad ſancta
ardoris ſui deſideria ex huãnitate
reuocauit Seq̃tur · Velut aſpcẽ
arcus cũ fuit in nube in die pluuie
Arcũ ompo̅s de9 int̃ ſe atq; hoĩes
in ſigno poſuit · vt vltra mũdũ di
luuio nõ delẽt dicẽs Arcũ meũ po
nã in nubib9 et erit ſignũ federꝭ itẽ

me et terrã Cũq; obduxerõ nubib;
celũ · apparebit arc9 me9 i nubib9 ⁊
recordabor federis mei qd̃ pepigi vo
biſcũ · Vñ et in arcu eodẽ color aq̃
⁊ ignis ſimul oñdit̃ · q2 ⁊ ex pte ẽ
cerulc9 ⁊ ex pte rubicũd9 vt vtriuſ;
teſtis iudicij ſit · vni9 videlicet faciẽ
di ⁊ alteri9 facti · ſ; iã nõ vlteri9 fa
cẽdi · q2 mũd9 q̃dẽ iudicij igne cre
mabit̃ · ſ; aqua iã diluuij ñ delebi
tur · Quid eſt aũt q ſplẽdẽte ignẽ
a lũbis hoĩs throno p̃ſidẽtꝭ · ſicut
aſpcẽ arc9 cũ fuerit in nube in die
pluuie ꝓpha ↄſpexit? Quia enĩ p
ignẽ vt dcm̃ ẽ ardor ſp̃us ſci deſig
t̃ · q̃ ſiĩitudo arc9 ẽ ⁊ ſp̃us · vt ignis
q̃ appuit q̃ſi aſpcũs arc9 appuiſſe
dicat̃? Sz ſi ipi quã p̄dixi9 viſioni
arc9 intẽdi9 q̃uo arc9 ſigñicet ſpm̃
videm9 In arcu q̃ppe ſicut p̃fat9 ſũ
aqua ⁊ ignis appet ⁊ poſt media
toris aduẽtũ eo Vtus ſp̃us ſci in
huãno gnẽ claruit · q̃ electos dei ⁊ a
qua babtiſmatꝭ lauit · ⁊ igne diui
amoris incẽdit Quaſi enĩ admix
to colore aq̃ ſimul ⁊ ignis q̃dẽ ar
cus in nube ad ꝓpiciatioẽʒ poĩt̃ cũ
vitas dicit Niſi q̃s rnat9 fuit ex a
q̃ ⁊ ſpũ ſcõ · ñ p̃t itroiẽ in rgnũ dei
Qui arc9 i nube ẽ i die pluuie · q̃a
i dñica incarnatioẽ i effuſioẽ p̄dica
tiõis oñdit̃ · vt ad veniã corda ce
tẽtiũ dño pẽte reuocẽt̃ Nubẽ ei re
dẽptoris carnẽ ñ icõuenient̃ accipi
m9 de q̃ p pſalmiſtã d2 Qui ponit
nubẽ aſcẽſũ ſuũ Nubẽ q̃ppe aſcẽſu
ſuũ poſuit · q̃a is q̃ in diuinitate vbi
q; eſt · carne ad celeſtia aſcendit

Expleta vero omni miſtica viſioē ſubiūgit̄ Hic erat aſpāus ſplendo rꝭ per giru̅ Que vō interiꝰ eiuſdē ſā ſpūs gloria maneat·conſideraē volens·ſꝫ ſicut erat nō valens ſub iūgit· Et hec viſio ſimilitudinis glorie domini· Nō enim ait viſio glorie ſed ſilitudinis·vt videlicet oſtendat̄· qꝛ q̄ꝫtalibꝫ ſe intentione mens hūana tetēderit· eaā ſi iam fantaſias ymaginū corꝑaliū a co gitacione cōpeſcat· ſi iam oīs ar cūſcriptos ſpūs ob oculis cordis amoueat·adhuc tn̄ in carne mor tali poſita vidē glām dei ſicut eſt nō valet·ſꝫ quicq̄d de illa eſt qđ in mente reſplendet·ſilitudo ꝛ nō ipa eſt· Vn̄ ꝛ ille p̄dicatoꝛ q̄ raptꝰ ad terciū celū fuerāt dicebat Videmꝰ nūc ꝑ ſpeculū in enigmate· Qua in re nō deſpiciēda nobis queſtio oritur· quō iohēs euangeliſta cū erga miracula redēptorꝭ nr̄i iude orū perfidiā·eaā ex verbis ꝓpheti cis adiūgit dicens·· Hec dicit yſai as qn̄ vidit glām eius· ꝛ locutus eſt de eo· Et ſi ezechiel nō gloriā ſꝫ glorie ſilitudinē vidit· quid eſt ꝙ iſte ſimilitudinē glē· ꝛ ille eius glām vidiſſe deſcribit̄· Sed cum iohēs euāgeliſta p̄us miracula re demptoris nr̄i narrauit· atqꝫ infi delitatē poſtmodū iudeoꝝ ſbdidit hanc eiuſdē redemptoris nr̄i glām que in mūdo apparuit·yſaiā vidiſ ſe manifeſtat De eni qđ in tr̄a mi nū dimitꝰ agit̄·glā oīpotētꝭ dei eſt ꝛ eius glā in oībus factis videt̄·

Yſaias ergo glām eiꝰ in terra vi dit·ezechiel vero eiꝰ glām ſicut in celo eſt videre nō potuit· qꝛ aliter eſt gloria eiꝰ in rebus factis· atqꝫ aliter in ſemetipō· Hec ergo eius gloria q̄ in rebus eſt videri poteſt· illa verō que in ipō eſt videri modo niſi per ſimilitudinē nō poteſt Sꝫ eandē ſilitudinē glorie·vl̄ ſi ſuble uatus portare ꝓpheta potuerit ag noſcamꝰ· Sequit̄· Et vidi ꝛ ceci di in faciem meā· Quid ergo de hoc fieret·ſi ita vt eſt eiꝰ glām vi diſſꝫ· qui ſimilitudinē glē illiꝰ vi dens·ſed ferre nō valens cecidit· Qua in re cū magno merore pen ſare ꝛ ꝯſiderare cū lacrimis debeꝰ in quātā miſeriā ꝛ infirmitatē ceci dimus· qui et ipm̄ bonū ferre non poſſumꝰ ad quod videndū creati ſu mus· Eſt tamen ꝛ aliud quod de ꝓphe facto conſideremꝰ in nobis· Propha mox vt glē ſimilitudinē vidit in faciem cecidit·cuiꝰ ſimilitu dinē glorie qꝛ nos per ſpm̄ ꝓphie videre nō poſſumus·hanc aſſidue cognoſcere ꝛ ſolliate conteplari in ſacro eloquio·in celeſtibꝰ monitis in p̄ceptꝭ ſpūalibꝰ debemus Qui cū aliquid de deo ꝯſpiciāmꝰ·in faci em nr̄am cadimus· qꝛ ex malis e rubeſcimꝰ· q̄ nos meminꝰ perpe traſſe· Ibi eni cadit hō· vbi ꝯfūdi tur Vn̄ ꝛ paulꝰ quaſi quibuſdā in facie iacētibus dicebat· Quē enim fructū habuiſtis tūc in illis· in qui bus nūc erubeſcitis· Ecce celeſtis gracie dono largiente obuolutum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nuſterijs libri iniciū in ezechiele
ꝓpha diſcuſſimus. et dicta miſtica
moraliter diſſerentes. volante pro
phecia theoriā ad terras traxim9
vt qui prius puulorū aīas michi
q̄ſi ſimiliū velabāt. ſed nō leuabāt.
iam nunc ab eis legāt et cognoſ
catur. et volet et leuet. Agam9 er
go gracias redēptori noſtro. q̄ ſpū
ali ſemꝑ alimēto nos r̄ficiat. q̄a pa
nis viu9 deſcēdit de celo et dat vi
tā mūdo. q̄ viuit ⁊ regnat cū patre
in vnitate ſpūs ſancti de9 ꝑ omni
a ſecula ſeculorū amē ¶ Explicit
omelia viij. Incipit omelia ix.

INiciū libri in ezechie
le ꝓpheta magnis ob
ſcuritatibus clauſū. ⁊
q̄buſdā miſteriorū no
dis ligatū. in omelijs octo deo do
mino nrō ihū xp̄o largiēte diſcuſ
ſim9. iā nūc planiora ſūt et mun9
difficilia q̄ ſequūt̄. Caritati itaq̄
vr̄e colloq̄mur. eidē oīpotenti deo
grās referētes. q̄a pt9 opacā ſilua
iā tādē leti ad cāpos exiuim9 in q̄
b9 liberis greſſib9 locutiōis mē in
trepidū pedē ponam9 Ecce eni p9
q̄ꝫ ꝓpha ſilitudinē glē dn̄i ꝯtēpla
tus in faciē ſuā cecidit adiūgit Et
audiui vocē loquētꝭ ⁊ dixit ad me
Fili hōis ſta ſuꝑ pedes tuos ⁊ lo
quar tecū Ubi adhuc ſubdit̄ Et i
greſſus eſt in me ſpūs poſtq̄ꝫ locu
tus eſt m̄. ⁊ ſtatuit me ſuꝑ pedes
meos Ecce diuīa vox iacēti ꝓphē
iuſſit vt ſurgeret. ſꝫ ſurgē oīo non
poſſꝫ. niſi in hūc oīpotēs dei ſpūs

intraſſꝫ. q̄a ex oīpotētꝭ dei grā ad
bona q̄dē opa conari poſſu9. ſꝫ hec
īplere nō poſſu9 ſi ipē nō adiuuat
q̄ iubet. Hic paul9 cū diſcipulos
admonēt dicēs cū metu et tremo
re veſtrā ſalutē opamini. illico q̄s ī
eis hec ipā bona opare̅t. adiūxit
dicēs De9 eſt eni q̄ opat̄ in vobis
et velle et ꝑficere ꝑ bonā volūtatē.
Hinc eſt q̄ ipſa veritas diſcipulis
dicit Sn̄ me nichil poteſtis facere
Sed in hijs ꝯſiderādū eſt. q̄a ſi bo
na nrā ſic oīpotētꝭ dei dona ſūt. vt
in eis aliq̄d noſtrū nō ſit. cur nos
quaſi ꝓ meritis eternā retributio
nē q̄rim9? Si aūt ita nrā ſunt vt
dona oīpotētꝭ dei n̄ ſint. cur ex eis
deo oīpotēti grās agim9? Sꝫ ſci
endū eſt. q̄a mala nrā ſolūmō nrā
ſunt. bona aūt nrā et oīpotētꝭ dei
ſūt ⁊ noſtra. q̄a ipē aſpirādo nos
ꝑuenit vt velim9. q̄ adiuuādo ſub
ſequitur. ne inaniter velimus. ſed
poſſim9 iplere q̄ volum9 Preueni
ēte ergo grā ⁊ ſubſequēte bona vo
lūtate. hoc q̄d oīpotentis dei donū
eſt. fit meritū noſtrū Qd bene pau
l9 breui ſententia explicat dicens
Plus illis omnib9 laboraui Qui
ne videret̄ ſue ꝟtuti tribuiſſe q̄d
fecerat adiūxit Non aūt ego. ſed
grā dei mecū. Quia eni celeſti do
no ꝑuētus eſt. q̄ſi alienū ſe a bono
ope agnouit dicēs nō āt ego Sꝫ
q̄a ꝑueniens grā liberū in eo arbi
triū fecerat in bono. q̄d libero arbi
trio eandē graciā eſt ſubſecutus in
ope. adiūxit. ſed gracia dei mecū.

Ac ſi diceret· In bono ope labora
ui· nō ego· ſʒ ⁊ ego· In eo enī ꝙ ſo
lo domini dono ꝑuenꝰ ſū· nō ego
in eo aūt ꝙ donū volūtate ſubſecu
tus ſū ⁊ ego· Hiis igiť breuiter
ↄtra pelagiū ⁊ celeſtinū dictis· ad
ordinē exponendi redeamus· Fili
hōīs ſta ſuper pedes tuos· ⁊ lo
quar tecū· Notādus eſt nobis or
do locutiōis ⁊ operꝭ· q2 ꝑus ſilitu
do glē domini apparet vt deiciat·
poſtmodū alloquiť vt alleuet· de
inde ſupabūdātis grē ſpm̄ mittit
⁊ leuat· ac ſup pedes ſtatuit· Ni
ſi enī aliquid de eternitate in men
te videremus· nunꝙ̄ in facie nrām
penitēdo caderemus· Sed iam iacē
tes vox domini ↄſolatur nos· ut in
ope ſurgamꝰ· qđ tn̄ nos facē nrā
virtute nō poſſumus· Ipſius ergo
nos ſpūs iplet ⁊ leuat· ⁊ ſup pe
des nrōs ſtatuit· vt qui ꝓni in pe
nitēcia ꝓ culpa iacuimus· recti poſt
modū in bono opere ſtemꝰ· Sed
ſtans ꝓpha quid audierit adiūgit
dicens· Et audiui loquētē ad me
⁊ dicentē· Fili hōīs mitto ego te
ad filios iſtꝉ· ad gentes apoſtatri
ces q̄ receſſerūt a me· Hic ꝓpheta
deſcribit ſua vt ſignificet nrā· Nā
q̄d eſt hoc qđ ei iacēti d2· ſta ſup pe
des tuos· ⁊ loquar tecū· Qui enī
iacēti loquebať· tūc nō ſe niſi ſtāti
promittit eſſe locuturū· Sed ſciē
dū eſt· q2 alia ſūt que iacētes· ali
a que ſtantes audire debeamus·
Iacenti enī diciť vt ſurgat· ſtanti
aūt ꝑcipitur· vt ad ꝑdicationē ꝓ
ficiſci debeat· Adhuc enī nobis in
infirmitatꝭ ↄfuſione iacētibꝰ ꝑberi
nō debet auctoritas ꝑdicationis·
Sed cū iā in bono ope ſurgimus
cū iā recti ſtare cepimꝰ· dignū eſt
ad lucrādos alios ut in ꝑdicatiōē
mitti debeamꝰ· Stans ergo pro
pha vidit viſionē ſpūalē ⁊ cecidit
cadēs vero ita admonitiōis verba
ſuſcepit vt ſurgeret· ſurgens autē
ꝑceptū audiuit ut ꝑdicarēt· Nam
qui adhuc ex ſupbie vertice ſtamꝰ
cū iam de eternitatꝭ timore aliq̄d
ſentire cepimꝰ· dignū eſt vt ad
penitentiā cadamus· Et cū infirmi
tatē nrām ſubtiliť ↄgnoſcentes hu
militer iacemus· per diui verbi cō
ſolationē ſurgere ad fortia opa iu
bemur· Et cū iam in bonorū ſolidi
tate perſiſtimꝰ· neceſſe eſt ut vnde
noſmetipōs correximus· inde iam
ꝑdicātes alios leuemus· Iacenti
ergo nō ꝑcipiť vt ad ꝑdicatiōēm
pergat· ne īfirmus quiſʒ hoc qđ vˀ
bo edificare poteſt· opere deſtruat·
Unde quoqꝫ rcē per pſalmiſtā dici
tur· Eduxit me de lacu miſerie· ⁊
de luto fecis ⁊ ſtatuit ſup petrā pe
des meos· ⁊ direxit greſſus meos
⁊ imiſit in os meū canticū nouū
ẏmnū deo nrō· Prius enim de luto
prauitatꝭ educiť· vt eiꝰ pedes per
fidē in petra ſolidētur· Sed q2 rec
tā fidē recta ſubſequi debet opatio·
greſſus eius directi ſūt· vt poſt di
rectiōēʒ greſſuū id eſt poſt perfectio
nē boni operꝭ in ore acciperet· cāā
canticū nouū predicationis· Hic

ſaulus dū damaſcū ſupbꝰ pgeret·
teteptozis voce pſtratus iacuit· et
qui p̄dicatoz futurus erat · nō tn̄
mox vt p̄dicaret qđ viderat audi
uit· ſed ei iacēti dicitur· Ingredē ci
uitatē· et dicet̄ tibi q̄d te opoztеat
facere Iacēs g̬ hec ſolū audiē potu
it· vt ſurgēs diſceret qđ audierat·
ſurgens vero hec didicit · vt q̄ cog
nouerat p̄dicaret· Sed q̄rēdū no
bis eſt· cur ezechiel ⁊ paulus in fa
ciē cadūt· et de aſcēſoze equi id eſt
de eo q̄ in huiꝰ mūdi gloria eleua
tus eſt dicit̄· vt cadat aſcēſoz eꝰ re
tro Rurſūq; de pſecutoribꝰ dn̄i dic
tū eſt· abierūt retrozſū et ceciderūt
in terrā· Quid eſt hoc ꝙ electi i fa
ciē· et reprobi retrozſū cadūt· niſi ꝙ
omnis qui poſt ſe cadit· ibi procul
dubio cadit vbi non videt· qui ve
ro ante ſe ceciderit ibi cecidit vbi vi
dit? Iniqui ergo quia in inuiſibili
bꝰ cadūt poſt ſe cadere dicūtur qz
ibi corruūt· vbi q̄d eos tūc ſequat̄
modo videꝛ nō poſſūt Iuſti vō qz
in iſtis viſibilibꝰ ſemetipſos ſpōte
deiciūt vt ı̄ inuiſibilibꝰ erigantur
quaſi in faciē cadūt · qz timore cō
pūcti videtes humiliant̄ Notandū
vō qđ dicit̄ mitto ego te ad filios
iſrael ad gentes apoſtatrices q̄ re
ceſſerūt a me Sicut eni duobus
modis a deo recedit̄ · ita duobus
modis a deo apoſtate heͤes fiunt
Nā vnuſq̄ſq; a cōditoze ſuo ā fide
recedit aut ope Sicut ergo q̄ fide
recedit apoſtata eſt· ita q̄ ad puer
ſū opꝰ qđ deſeruerat redit ab ōni

potente deo apoſtata ab̄s vlla du
bietate deputatur etiā ſi fidē habe
re videatur · Vnū eni ſine altero
prodeſſe nil valet· quia nec fides
ſine operibꝰ nec opa adiuuant ſi
ne fide · niſi foztaſſe pro fide perci
pienda fiant ſicut cozneliꝰ ante
pro bonis operibꝰ meruit audire
q̄ꝫ fidelis exiſteret Qua ex re colli
gitur· quia bona opera p fide per
cipienda faciebat Nā cui ab ange
lo dicitur orationes tue et elemo
ſine tue aſcenderūt in memoꝛiam
in cōſpectu dei · et mox p eadē aſ
cēſione p̄cipitur· vt ad ſymonem
mittat· q̄ ei veniens p̄dicare debe
at· cōſtat q̄a hec perij̄t· vn̄ meruit
exaudiri Sequitur Patres eorū
p̄uaricati ſunt pactū meū vſq; ad
diē hanc · et filij dura facie et indo
mabili corde ſunt · ad quos ego
mitto te Ecce vna eſt culpa ſupbi
e quia p̄uaricati ſunt pactū · ecce
altera obſtinationis qz vſq; ad hāc
diē Ecce in iniq̄tate filiorū culpa
grauis impudentie· qz dura facie·
qm̄ mala que faciūt iā nec erubeſ
cūt et nūq̄ꝫ vel poſt culpas ad peni
tenciam redeunt quia indomabili
corde ſunt · Cum vero tante pra
uitatis tanteq; obſtinationis ſint
hij ad quos propheta mittitur·
quis iā non videat· quia perſona
prophete a tam peruerſis homini
bus deſpici valeat? Sed ecce auc
toritas tribuitur cum ſubditur ·
Et dices ad eos· Hec dicit domi
nus deus· Ac ſi aperte diceretur·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quia ex te deſpiciet᷑ · ex me a vo
ce neceſſe eſt vt loquaris · Ne con
tēpnat᷑ ipe q̄ mitteris · verba mea
pferēs oſtende q̄ miſit · Sequitur
Si forte vł ipſi audiant · et ſi for
te quieſcant · q2 domus exaſperās
eſt · Dū conſtet q2 omīpotēs deus
oīa ſciat · mirādū valde eſt cur d2 ·
ſi forte audiant · ⁊ ſi forte quieſcāt
Qua ꝓpter ſciendū nobis eſt · qu
a iſta dubitatio locutionis dei · nō
ex ignorantia · ſ3 ex aliqua ſignifi
catione deſcendit · Nam quis ne
ſciat ꝗ qui fecit ⁊ videt oīa omia
ſciat? Et per ſemetipſam veritas in
euangelio de antixp̄i predicatori
bus dicit · Dabūt ſigna magna ⁊
ꝓdigia · ita ut in errorē inducātur
ſi fieri poteſt etiam electi · Cur hoc
etiam ſub dubitatione dicit᷑ cū q̄d
futurū ſit a dn̄o p̄ſciatur? Vnū ve
ro ex duobus eſt · q2 ſi elc̄i ſūt fieri
nō poteſt · ſi aūt fieri poteſt elc̄i nō
ſūt · Et tn̄ dicit᷑ · vt in errorē indu
cant᷑ · ſi fieri poteſt etiam elc̄i · Iſta
ergo dubitatio dn̄ica ſermonis ex
elc̄oꝝ cordib9 deſignatio tēptatio
nis fuit · q2 qui elc̄i ad perſiſtendū ·
per ſigna p̄dicatoꝝ antixp̄i tēpta
bunt᷑ ad cadēdū · Per hoc ergo qḋ
dicit᷑ ſi fieri poteſt hoc exp̄mitur · ꝗ
elc̄i in corde tēptabūtur · Nutant
enim · ſ3 nō cadunt · Dicit᷑ ergo ſi
fieri poteſt · q2 trepidant · ⁊ tn̄ dici
tur elc̄i q2 non cadūt · Dubitatio i
taq3 ſermonis a dn̄o in elc̄os · exp̄
mit trepidationē mentis · Quos
⁊ elc̄os nominat · q2 cernit ꝗ in fi

de ⁊ bono opere perſiſtant · Vnde
hic quoq3 dicit᷑ · ſi forte audiāt · ⁊ ſi
forte quieſcant · Per hoc eni qḋ di
citur ſi forte · q2 ex magna multi
tudine pauci audituri ſīt demōſtrat᷑
Per dubitatioē in ergo ſermonū
dei ꝗ̄ quid ſignificat᷑ aliud · niſi pau
citas auditorū? Notandū vero ꝗ
poſtꝗ̄ mala parētū defūctorū dixe
rat mittēs ꝓphaz ad filios dicit ·
ſi forte ł ipſi audiāt · ⁊ ſi forte qui
eſcant Quid eſt dicere vł ipſi ꝗ̄ niſi
q2 eoꝝ patres qui in culpa defūcti
ſūt audire noluerūt? Penſem9 er
go q̄ v̄tus ſit in hoc dn̄ica ſermōis
defectu · vt dicat ſi forte vł ipſi au
diant · Nobis hoc nob̄ apte dicit᷑ ·
qui afflicti · obſeſſi cōcluſi omnia q̄
in hoc mūdo bona habuim9 perdi
dim9 vrbes euitas · euerſa caſtra ·
depopulatos agros · ſuffoſſas ec
cleſias vidim9 · ⁊ tn̄ adhuc paren
tes nr̄os ad iniq̄tates ſeq̄mur · ab
eoꝝ elatione quā vidim9 non mu
tamur · Et illi quidē int᷑ gaudia ·
nos vero qḋ eſt grauiꝰ ⁊ inter fla
gella peccam9 Sed ecce oīpotēs
deus iniq̄tates iudicās · iam prio
res nr̄os abſtulit · iam ad iudiciū
vocauit · nos adhuc ad penitentiā
expectat · nos ad reuertendū ſuſti
net · ⁊ qui in illis iam iudiciū exer
cuit nobis ſue paciētie lōganimi
tatē p̄rogat · ne cū nr̄is nos prio
ribus perdat dicens · ſi forte vel ip
ſi audiant · ⁊ ſi forte quieſcant · qui
a dom9 exaſperās eſt · Omnis aīa
etiam poſt acceptā fidē in p̄ꝰſitate

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſua aut ꝑmanẽs aut reuertẽs do
m9 exaſperãs vocat̃·q̃a eũ quẽ ꝑ
fidẽ ſuſceꝑat prauis moribꝰ repel
lit a ſe habitatorẽ deũ Nã dom9 i
habitatur a dño Si ergo domus
quare exaſperãs? Si vero exaſpe
rãs quare dom9·q̃ vtiq3 nõ inhabi
tat? Sed dom9·q̃a in ea de9 ꝑ fi
dẽ habitare cepat· exaſperãs vero
eſt· q̃a ab ea prauis moribꝰ repul
ſus exit vt vacua remaneat·quã p̃
us celeſtis inhabitator replebat·
Vñ etiã ſicut veritatꝭ voce cognoui
m9 neq̃ſſim9 ſpũs cũ ſeptẽ aliis re
diens domũ ſcopis mũdatã inueit
q̃a mentẽ a ỽtutibꝰ alienã replet
Seq̃tur· Et ſcient q̃a ꝓpheta fuerit
in medio eorũ Malis ſcire bonos
aut ad adiutoriũ ſalutis ꝓficere·
ã ad teſtimoniũ dãpnationis ſolet
Dicãt g̃ q̃a in medio eorũ ꝓpheta
fuerit·vt audita p̃dicatiõe aut ad
iuuẽtur vt ſurgant· aut ſic dampn
nent̃ vt excuſatione careant· Se
quitur Tu ergo fili hominis ne
timeas eos·neq3 ſermones eorũ
metuas·quoniã increduli et ſubuer
ſores ſũt tecũ·ꝛ cũ ſcorpionibꝰ ha
bitas Patet ad quã ꝑuerſos in p̃
dicatione mittitur· qui ne timeat
admonetur· Et quia praui quiq3
bona ſibi loquẽtibꝰ alia iniqua fa
ciunt· et adhuc alia minãtur ꝓpt̃
illa q̃ faciũt dicit̃·ne timeas eos·
ꝛ ꝓpt̃ hec q̃ minãt̃ adiũgit·neq3
ſermones eorũ metuas Vel certe
quia reprobi et mala bonis inge
runt·ꝛ eorũ ſemꝑ actibꝰ derogãt·

ꝓpheta miſſus admonet̃ · ne cor
vel crudelitatẽ metuat· vel ỽba ꝑ
timeſcat In hec itaq3 q̃ dicit̃ ne
timeas ꝓphete datur auctoritas
p̃dicationis Et q̃a oẽs qui in de
o viuim9 organa veritatis ſum9
vt ſepe per aliũ michi·ſepe vero a
lii loquatur ꝑ me ·ſic nobis boni
ỽbi ineſſe auctoritas debet vt is
q̃ p̃eſt dicat recta libere · et is qui
ſubeſt inferre bona humilit̃ nõ re
cuſet ·Bonũ ei qđ maiori a mino
re dicit̃ tũc ỽe bonũ ẽ ſi huilit̃ di
catur Nã ſi rãcudo ſentiẽdi huili
tatẽ loquẽdi ꝑdiderit· radicẽ ſenſ9
ĩ ramo ligue viciauit· qđ videlic3
viciũ iã non ex ramo ſed ex radice
eſt · quia niſi cor intumeſceret lin
gua minime ſuperbiret · Ineſſe
ergo ad loquẽdũ p̃ori huilis auc
toritas·ineſſe ãt minori libera hu
militas debet· Sed ſepe in hiibꝰ
ipe loquẽdi ordo cõfũditur·ſicut ꝛ
lõge ſupi9 dixim9 ·nã aliqñ q̃s ꝑ
timorẽ elationis loq̃tur · ꝛ loqui
ſe ꝑ auctoritatẽ libertatꝭ exiſtimat
ꝛ aliqñ ali9 per ſtultiae timorẽ ta
cet·ꝛ tacere ſe ꝑ humilitatẽ putat
Ille locũ ſui regiminis attendens
nõ metitur ſenſum tumoris iſte·lo
cum ſue ſubiectionis conſiderans·
timet dicere bona que ſentit · et ig
noreat q̃ñtum caritati reus efficiatur
tacendo · Hic vero ſub auctoritate
ſuperbia · ꝛ humanus timor ſub
humilitate ſe palliat · vt ſepe nec
ille valeat conſiderare quid deo·
nec iſte quid debeat proximo·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nam ille eos qui ſibi ſubiecti ſūt
cōſpiat. et ei cui oēs ſubiacēt nō itē
dit i elatiōe attollitꝰ. et de elatiōe
ſua velut de autoritate gloriatur.
iſte vō nōnūqͣ dū timet ne maiorē
grām amittat. atqꝫ per hoc aliqͥd
tēporalis dāpni ſuſtineat. recta que
intelligit occultat. atqꝫ apud ſe ta
citus ipm̄ timorem quo cōſtringitꝰ
humilitatē nominat. ſꝫ eū cui nil
vult dicere tacendo in cogitatione
diiudicat. fitqꝫ vt vnde ſe huilem
exiſtimat. inde grauiꝰ ſit ſuperbꝰ
Diſcernenda ergo ſemꝑ ſūt liber
tas et ſuperbia. huilitas et timor.
ne aut timor huīlitatē. aut ſe ſuper
bia libertatē fingat. Ezechiel ita
qꝫ qꝛ non ſolū populo. ſed etiam ſe
nioribꝰ loqui mittebatur. ne ī cau
tum timorem humilitatē crederet
vt timere non debeat admonetur
dū dicitur ne timeas eos. Ac ne
forte derogatiōis eoꝝ verba per
timeſcat. adiūgitur. Neqꝫ ſermo
nes eoꝝ metuas. Cur autem lin
guas derogantiū timere nō debe
at. etiam cauſa ſubiūgitꝰ. cū proti
nꝰ ſubiſſertur Qm̄ increduli et ſub
uerſores ſūt tecū. et cū ſcorpionibꝫ
habitas. Timendi enī eſſēt hij
quibꝰ loqui mittebatꝰ. ſi in fide et
opere deo oīpotēti placuiſſent Qui
a aūt increduli ſunt et ſbuerſores
in ſermonibus ſuis derogantes ti
medi ñ ſūt. qꝛ ſtultū valde ē. ſi il
lis placere querimꝰ. quos nō pla
cere dño ſcimus. Debēt aūt habe
ri in metu et reuerētia iudicia iuſto
rū. quia membra oīpotentꝭ dei ſūt
et hoc ipſi in terra rep̄hendunt. qđ
dñs redarguit e celo. Nam peruͤ
ſoꝝ derogatio vite nr̄e approbati
o eſt. qꝛ oſtenditꝰ iam nos aliquid
iuſticie habere. ſi illis diſplicere īci
pimꝰ qui nō placent deo. Nemo
eteni potest i vna eademqꝫ re oīpotē
ti dño atqꝫ eius hoſtibus gratus
exiſtere. Nam deo ſe amicū dene
gat. qui eiꝰ placet inimico. Et ini
micꝭ veritatꝭ aduerſabitur. qui ei
dē veritati in mente ſubiugatꝰ Vn
de ſancti viri in voce libere īcrepa
tione ſucceñſi. eos ad ſua odia exci
tare non metuūt. quos non deum
diligere cognoſcūt. Qđ ꝓpheta cer
dentꝰ exhibēs. creatori oīm quaſi
in munere obtulit dicens. Nonne
qui oderāt te deus oderā illos? et
ſuper inimicos tuos tabeſcebam?
Perfecto odio oderā illos: et īimi
ci facti ſunt m̄. Ac ſi aperte dicat.
Penſa qͣtum te diligo. qui tuorū
hoſtiū excitare ꝯtra me inimicicias
nō ꝑtimeſco Hinc rurſū dicit Qui
retribuebāt mala ꝓ bonis detrahe
bāt m̄. qm̄ ſb̄ſequēbar ſiū iuſticiā Bonū
valde eſt qđ iuſtus tribuit. qñ ma
le agentibꝰ. libera voce cōtradicit
Sed peruͤſi mala ꝓ bonis retribu
unt cū iuſtis derogant. qꝛ ꝯ eos
iuſticie defenſionē ſeruant. Non e
nim iuſti humana iudicia ſꝫ eterni
iudicis examen aſpiciūt. atqꝫ ideo
derogantiū vba ꝯtempnūt. Hinc
etenim derogantibus corinthijs
paulus dicebat. Michi autem pro

minimo ē vt a vobis iudicer. aut
ab huāno die Qui nec in corde ſu
o vnde ſe reꝑhenderet potuiſſet iue
niens adiūgit Sed neq; meipſū
iudico. Uidens aūt quia ei ad ꝑ
fectionē ſanctitatis nec ſuū iudiciū
ſufficeret. ſubdidit Sz nō i hoc iuſ
tificatus ſū. Cur vero nec ſibimet
ipi de ſemetipō credidit. cauſā red
didit cū ſubiūgit Qui aūt iudicat
me dominus eſt Ac ſi aꝑte dicat.
Nec meo de me iudicio credendū
exiſtimo. quia ille me iudicat. cu
ius ego iudiciū ñ ꝯphēdo Hic etei
beatus iob cū ꝑ amicoꝝ derogan
tiū linguas inter dolores vulnerū
pateretur iacula verboꝝ cogitatio
ne ꝓtinus ad cōſcientiā recurrit.
atq; vbi mentem ſolidā haberet aſ
pexit. dicens Ecce enim in celo teſ
tis me9. et cōſcius me9 in excelſis
Qui etiam ſubdidit Verboſi ami
ci mei ad deum ſtillat oculus me9
In oē enī qd̄ de nobis dicit̄ ſꝑ taci
ti ad mētē currere debem9 iterioꝛē
teſtē ꝛ iudicē ꝗrere Quid ei ꝓdeſt
ſi oēs laudēt cū cōſcientia accuſet?
Aut qd̄ poterit obeſſe. ſi oēs nobis
derogent. ꝛ ſola nos cōſcia defen
dat? Beat9 ḡ iob int̄ linguas de
rogātiū inflexa mēte ꝑſiſtēs. qa i
terra ſe ipugnaī falſis ſmonib9 vi
dit. in celo teſtem ꝗſiuit Hinc yſa
ias ait. Populo me9 q̄ beatificāt
te ipi te decipiūt. et viā greſſuū tu
orū diſſipant. Qui videlicet popu
lus ne verba ſue laudis attēderet
ꝛ in culpis alti9 ꝑiret. ſtatim ei di
citur quē aſpiciat. cui9 iudiciū ꝑti
meſcat cū ſubdit̄ Stat ad iudicā
dū dn̄s. ꝛ ſtat ad iudicādos ꝑplos
Ac ſi aꝑte dicaret. Judicia huāna
cur ſeq̄ris. q̄ ſtare ſuꝑ te celeſtē iu
dicē ſcis Hic ē q̄ iohānē baptiſtā
vitas eē arūdinē vēto agitatā ne
gat. dicēs Quid exiſtis vidē i de
ſerto? Arūdinē vēto agitatā? Qd̄
q̄a negādo dixerit ñ affirmādo ſb
iūcta v̄ba teſtāt̄ Ait ei. Sz qd̄ ex
iſtis vidē i deſerto? Hoiem molli
b9 veſtitū? Ecce q̄ mollib9 veſtiūt̄
in domib9 regū ſūt Arūdo aūt vēto
agitata mō flatib9 erigit̄. mō flati
b9 inclinat̄ Oīs āt infirm9 aīm9 q̄
vel derogatioē deiat̄. l' laudib9 ex
altat̄ arūdo vento agitata eſt Qd̄
iohēs ñ erāt. q̄a inflexibilē mēt̄ ꝟ
ticē int̄ laudes hoim ꝛ derogatio
nes tenebat Sz magna inq̄ſitioē
res idiget. cū recti opis viā tem9.
vtrū ſemꝑ deſpicere derogantiū ꝟ
ba debea9 an certe aliq̄n ꝯpeſcere.
De q̄ re ſciēdū ē. q2 liguas detra
hētiū ſicut nrō ſtudio nō dēm9 ex
citarē. ne ipi ꝑeant. ita ꝑ ſuā mali
ciā excitatas dēm9 eq̄nimit̄ tole
rarē vt meitū nobis creſcat. aliq̄n
aūt ꝯpeſcē ne dū de nob̄ mala diſ
ſemināt. eoꝝ q̄ audite nos ad bo
na poterant corda inocentiū corrū
pāt. Hic eteni ē q̄ iohēs obtrecta
toris ſui linguā redarguit dicēs Is
q̄ amat ꝓmatū gerere in eis diotre
pes nō recipit nos Propt̄ h̄ ſi ve
nero cōmoneā ei9 opera que facit.
v̄bis malignis garriens in nos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hinc paulus iterū detrahentibus
corinthijs loquit̄ dicēs. Epiſtole
inquūt graues ſūt ꝛ fortes. pñtia
aūt corporis infirma. ꝛ ſermo con
tēptibil̄. Hoc cogitet qui eiuſmo
di eſt. qꝛ quales ſumus verbo per
epiſtolas abſentes. tales ꝛ pñſen
tes in ope. Hij eteni quoꝝ vita
in exēplū ymitationis eſt poſita.
debēt ſi poſſūt detrahentiū ſibi v̄
ba ꝯpeſcere. ne eorū predicationē
nō audiant. qui audire poterāt. et
in prauis moribꝰ remanentes be
ne viuere contēpnant Sed hac in
re ſubtili īquiſitione neceſſe eſt. vt
ſemetipſū aīmus īueſtiget. ne for
taſſe ſue laudis glām querat. et a
nimarū lucra ſe querē nrā cogita
tio ſimilet. Sepe etenim ſui nomi
nis laude aīmus paſcitur. ꝛ quaſi
ſub obtentu lucrorū ſpūaliū cū de
ſe bona dicā ꝯgnouerit letatur Et
ſepe glorie ſue defenſione ꝯtra de
trahētes iraſcitur. ꝛ fingit ſil' imet
qꝫ hoc ex eoꝝ zelo faciat. quorum
corda a bono itinere detrahentis
ſermo perturbat. Illi ergo debēt
magnope curare ne q̄ eoꝝ opinio
nē detrahentiū verba p̄ualeant.
qui ſuam ꝯſciām ſubtilit' diſcucien
tes. ſe in ea īueniūt de amore p̄ua
te glē nil habē Hinc eſt eni qꝫ iuſ
ti atqꝫ perfecti aliqñ v̄tutes ſuas
p̄dicant. bona que diuinitus accepe
runt narrāt. nō vt ipſi apud homi
nes ſua oſtenſione pficiant. ſed vt
eos quibus p̄dicant exemplo ſuo
ad vitā trahant. Unde paulus a
poſtolꝰ quociens fuſtibꝰ ceſus. quo
tiēs lapidatus. quociens naufragi
um pertulit. quāta ꝓ veritate ſuſti
nuit. qꝫ ad teriū celū raptus. qꝫ in
paradiſū ductus ſit corinthijs nar
rat. vt eoꝝ ſenſū a falſis p̄dicato
ribus auertat. et de ſe inoteſceret
qualis eſſꝫ. illi eis vileſceret. quos
ab eis cognouerat iniq̄ venerari.
Qd perfecti cū faciūt id eſt cū vir
tutes ꝓprias loquūtur. in hoc quo
qꝫ dei oīpotētis ymitatores ſunt.
qui laudes ſuas hōīb9 loquitur
vt ab hōīb9 cognoſcat. Nā cū
per ſcripturā ſuā predicat dicens.
laudet te alienꝰ ꝛ non os tuum.
quō facit ipē qd̄ prohibet? Sed ſi
v̄tutes ſuas oīpotēs dñs tacēt. e
um nullus agnoſceret. Si eū nul
lus agnoſceret. nullꝰ amaret Si
nullus amaret. nullꝰ ad vitā redi
ret. Unde ꝛ per pſalmiſtā de deo
dicitur. Uirtutē operū ſuoꝝ annū
ciabit populo ſuo. vt det illis here
ditatē gentiū. Uirtutes ergo ſu
as adnūciat. non vt laudibꝰ ſuis
ipē pficiat. ſed vt hij qui hunc ex
ſua laude cognouerint ad ppetuā
hereditatē viuant. Iuſti itaqꝫ atqꝫ
perfecti nō ſolū cū vituperationis
ſue verba rep̄hendūt. ſed etiam cū
virtutes quas habēt infirmis lo
quūtur. rep̄henſibiles nō ſunt. qꝛ
per ſuam vitā quā referūt. alioꝝ
aīas ad vitā querūt. De quibus
tamen ſciendū eſt. qꝛ nunq̄ bona
ſua detegunt. niſi eos vt dixi. aut
ꝓximoꝝ vtilitas. aut certe nimia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

neceſſitas cogat Vñ paulꝰ aplũs
cũ vtutes ſuas chorithijs enume
raſſet adiuxit. Factꝰ ſũ inſipiens
vos me cogiſtis Fit võ aliquãdo
vt nccitate cõpulſi. in bonis q̄ de ſe
referũt. nõ alioꝝ vtilitatẽ ſed ſuã
req̇rãt. ſicut beatꝰ iob facta ſua e
numerat dicẽs Oculus fui ceco. ⁊
pes claudo. pater erã pauperũ. ⁊ cau
ſã quã neſciebã diligẽtiſſiẽ inueſti
gabã. ⁊ multa alia. q̄ ſe pie egiſſe
ꝯmemorat. Sꝫ quia ĩ vulnẽ dolo
ris poſitꝰ ab amicꝭ increpãtibꝰ ipi
e egiſſe. ⁊ violẽtꝰ p̄rimus atqꝫ op
p̄ſſor pauperũ fuiſſe dicebatᷣ. vbi ſãc
tus mẽ dei flagella ⁊ huãne irre
patiõis vba deph̄enſus. mẽtẽ ſuã
grauitᷣ ꝯcuti. atqꝫ ad deſperatiõis
foueã ꝯſperit ĩpelli Qui iamqꝫ ca
dere poterat. niſi ad memoriã ſua
bñacta reuocaſſꝫ vt ad ſpẽ aĩm re
duceret ne oppſſus vbis ⁊ vulne
ribꝰ in deſperatioẽ periret Cꝫ ergo
bona ſua enumerat nõ innoteſcẽ a
lijs quaſi ex laude deſiderat. ſꝫ ad
ſpẽ aĩm reformat Iuſti itaqꝫ ſicut
ſine arrogãtia loquũtᷣ aliqñ bona
q̄ agũt. ita ſine zelo p̄uate glẽ de
trahẽtiũ ſibi linguas redarguũt. q̄
a noxia loquũtur Cũ vero lingue
derogãtiũ corrigi nequnt. equanĩ
mitᷣ ſũt p oĩa tolerãde. nec obtrec
tationis ſermo timẽdꝰ eſt. ne dũ
vituperatio peruerſoꝝ metuitᷣ. recti o
peris via deſeratᷣ Vñ nũc ezechie
li p̄phẽ dicitᷣ Sermones eoꝝ ne
metuas. q̄a ĩcreduli ⁊ ſubũſores
tecũ ſũt Minꝰ aũt mali eſſẽt. ſi hij
qui ſũt ĩcreduli ſubuerſoẽs minime
fuiſſent. Quia enĩ ipĩ vel celeſtis
regni p̄mia. vel gehẽne eſſe suppli
cia nõ credũt. in ſuis p̄uitatibꝰ di
miſſi. a fide ⁊ ope etiã alios ſubũ
tũt vt regnũ qḋ ipĩ appetere ñ vo
lũt nec alter aſſequatur Hij nãqꝫ
cũ teneriores quoſdã bona incipe.
mala iã de vitate cognouerũt. mõ
irridendo qḋ ĩ celis p̄mittitur. mõ
deſpiciendo qḋ deus omp̄s de infer
ni ſupplicijs minatᷣ. mõ laudando
bona tp̄alia et delectationes p̄ſen
tis ſeculi. callida pſuatione polliciẽ
do. deflectũt mentes innocentiũ. e
orũqꝫ itinera puertũt Gaudent ſi
quos potuerint a vita reuocare. ad
mortẽ trahere. letãtur in prauita
tibꝰ ſuis. exultãt ⁊ ĩ alienis Hijs
nimirũ pena ſua non ſufficit. qui
agunt vt ne ſoli moriantur. At ſi
fortaſſe iuſtũ quẽpiam tante iam
virtutis inuenerint. vt ei loqui cõ
traria non preſumant. quia ſub
uerſores eſſe non poſſunt. ſtatim
ſcorpiones fiunt Scorpio eteni
palpando incedit. ſꝫ cauda ferit nec
mordet a facie. ſed a poſterioribus
nocet Scorpiones ergo ſunt om
nes blandi ⁊ malicioſi. qui bonis
quidem in faciẽ non reſiſtunt. ſed
mox vt receſſerint derogant. alios
quos voluerint inflãmant. queqꝫ
poſſunt noxia immittunt. mortifera
inferre occulte non deſinunt Scor
piones ergo ſunt. qui blandi ⁊ in
noxij in facie videntur ſed poſt dor
ſũ portant unde venenũ fundant.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui enim in occulto feriũt· quaſi morte latent̃ trahũt· Unde eciam per pſalmiſtam dicitur· Circũde derunt me ſicut apes· ⁊ exarſerunt ſicut ignis in ſpinis· Apes eni in ore mel habent· in aculeo caude vulnus· Et om̃s qui lingua blan diũtur ꝫ latent̃ ex malicia feriũt apes ſũt· quia loquendo dulcedinẽ mellis ꝓponũt· ꝫ occulte feriendo vulnus inferũt Iſta vero facientes exardeſcunt ſicut ignis in ſpinis· quia per flãmas detrahenciũ non iuſtorũ vita ꝯburitur· ꝫ ſi que eis meſſe poterãt peccatoꝝ ſpine ꝯcre mant̃· Dicatur ergo· increduli ⁊ ſubuerſores tecũ ſunt· ⁊ cũ ſcorpio nibus habitas· increduli ſcꝫ deo· ſubuerſores vero infirmantibꝰ ꝓx imis· ſcorpiones ãt eciam fortibꝰ ac robuſtis· quibꝰ ⁊ ſi in facie ꝯdi cere non ꝓ̃ſumũt· ex occulto tamẽ vulnus derogationis inferũt· In creduli quippe ſimᷝ ſubuerſores ⁊ ſcorpiones ſunt· qꝛ ⁊ audita ea q̃ dei ſũt non credũt· ⁊ eos quos ꝓ̃ ualent· a bonis moribꝰ ſubuertũt ⁊ quos inflectere non valent occl̃ tis machinatioĩbus feriũt· Qua in re hoc quoqꝫ notandũ eſt· qꝛ cũ ꝓphꝫ dicitur· increduli ⁊ ſubuerſo res ſunt tecũ· et cũ ſcorpionibꝰ ha bitas nobis conſolatioĩs medica mentũ profertur· quos ſepe tedet viuere dũ nolumꝰ cũ malis habi tare Queremur etei cur non om̃s boni ſũt· qui nobiſcũ viuũt Mala proximoꝝ ferre nolumus· om̃s ſcõs iã debere eẽ decernimꝰ· dũ eſſe no lumus qđ ex proximis portemus· Sed hac in re luce clarius patet· dũ malos portare renuimꝰ· q̃ꝫ mľ tũ adhuc ipſi minus de bono habe amus· Neqꝫ eni perfecte bonꝰ eſt niſi qui fuerit et cũ malis bonus· Hinc btũs iob de ſemetipõ aſſerit dicens· Frater fui draconũ ⁊ ſociꝰ ſtrucionũ· Hinc paulus aplũs diſ cipulis dicit· In medio nacionis praue ⁊ peruerſe· inter quos lu cetis ſicut luminaria in mundo· Hinc petrꝰ dominici greg̃ paſtor dicit· Iuſtũ loth oppſſũ a nephan doꝝ iiuſta conuerſatione eripuit· Aſpcũ enim ⁊ auditu iuſtus erat habitãs int̃ eos qui de die in diẽ aĩam iuſti iniquis operibus crucia bãt· Sepe vero cũ de vita proximo rũ q̃rimur mutare locũ conamur· ſecretũ vite remotioris eligere· vi delicet ignorantes quia ſi deſit ſpi ritus· nõ adiuuat locus Iſte enim loth de quo loquimur in ſodomis ſcũs extitit· in mõte peccauit Qui a aũt loca mentẽ nõ muniũt· ipſe humani generꝭ p̃mus teſtatur pa rens· qui ⁊ in paradiſo cecidit Sed minꝰ ſunt oĩa que loq̃mur ex ter ra· nam ſi locus ſaluare potuiſſet· ſathan de celo nõ cecidiſſet· Unde pſalmiſta vbiqꝫ in hoc mũdo tẽpta tiones eſſe conſpiciens· q̃ſiuit locũ quo fugeret· ꝫ ſine deo inuenire nõ potuit munitũ· Ex qua re ⁊ ipſum ſibi locũ fieri petijt· propt̃ quẽ lo cũ queſiuit dicens· Eſto m̃ in deũ

ꝓtectorē et in locū munitū · vt ſal
uū me facias Tolerandi ḡ vbiqꝫ
ſūt ꝓximi· q̄a abel fieri nō valet·
quē cayn malicia nō exerceat Unū
vero eſt ꝓ quo ſocietas vitari debeat
malorū· ne ſi fortaſſe corrigi nō va
lent ad imitationē trahant· et cū
ipi a ſua malicia nō mutātur eos
qui ſibi ꝯiūcti fuerint ꝑuertāt Un
de paulus ait Corrūpunt mores
bonos colloquia mala Et ſicut ꝑ
ſalomonē dicit Noli amicus eſſe
hōi iracūdo· nec ābules cū viro furi
oſo· ne forte diſcas ſemitas eius·
et ſumas ſcandalū anime tue· Si
cut ergo perfecti viri peruerſos ꝓx
imos nō debēt fugere· q2 et eos ſe
pe ad rectitudinē trahūt· et ipſi ad
ꝑuerſitatē nūq̄ͣ trahūtur· ita infir
mi q̄qꝫ ſocietatē debēt declinare p̄
uorū· ne mala q̄ frequenter aſpici
ūt et corrigere nō valēt· delectenē
imitari Sic enī v̄ba ꝓximorum
audiēdo cotidie ſumum9 in mente
ſicuti flādo atqꝫ reſpirādo aerē tra
him9 corpore Et ſicut mal9 aer
aſſiduo flatu tractus inficit corp9
ita ꝑuerſa locutio aſſidue audita
infirmantiū inficit animū · vt ta
beſcat delectatione praui operis
aſſiduitate ſermonis Sequitur·
Verba eorū ne timeas et vultus
eorū ne formides · q2 dom9 exaſ
perās ē Ideo boni timendi ſūt ne
offēdanē· ne fortaſſe ꝑ eos ille ꝓ
uocetē ad irā q̄ eorū corda ſēp inha
bitat Nā ſicut ſupi9 dictū ē· ſi ma
los offendim9 timē minime debem9

quia illis noſtra actio diſplicet· q̄
bus nec iuſticia creatoris placet·
Quid ergo timendū eſt· ſi nobis
īgrati ſūt· q̄ deo amabiles n̄ ſūt?
Un̄ recte nūc dicitur· Verba eorū
ne timeas · ꝛ vultus eorū ne for
mides· q̄a dom9 exaſperās eſt Ac
ſi apte diceret· Timēdi eſſēt niſi
me in ſuis actib9 exaſꝑaſſēt De q̄
b9 adhuc ſubdit· Loq̄ris ḡ verba
mea ad eos ſi forte audiant et q̄eſ
cāt q̄a irritatores ſūt · Oīs q̄ pec
cat· q̄d aliud q̄ͣ conditoris ſui in ſe
iracūdiā irritat? Et ſcim9 q̄a quo
ciens actu· quociēs verbo· quociēs
cogitatiōe delinq̄m9 deū ꝯtra nos
totiens irritam9 · ſed tamē ſuſtinet
et clemēt expectat ꝑ pn̄iam Per
p̄dicatores aūt ſuos dn̄s v̄bū no
bis exhortatiōis p̄rogat Omnis
aūt q̄ recte p̄dicat· ſi auditur· irā
irritati creatoris ſui ſup ꝑuaricā
torē populū placat Un̄ neceſſe eſt
vt ipſe nō debeat agere malū · q̄d
ſolet ī populo furorē conditoris irri
tare Propter q̄d etiā ſubdit· Tu
autem fili hominis audi q̄cūqꝫ lo
quor ad te ꝛ noli eſſe exaſperans
ſicut domus exaſperatrix eſt· id eſt
mala que fieri conſpicis ipſe non fa
cias· ne hoc quod ꝓhibere mitterē
ipſe committas· Omnis etenim pre
dicator intēta ſemꝑ debet mēte p̄
ſare ne qui nuſſus eſt lapſos erige
re· ipſe in prauitate opis · cum lap
ſis cadat · ꝛ pauli hūc apoſtoli ſen
tentia feriat dicens · In quo alte
rum iudicas· teipſum condempnas

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde balaan dei ſpiritu repletus
ad loquendū· ꝫ tñ in carnali vita
ſuo ſpū retētus de ſemetipō loqui
tur dicens · Dixit auditoꝛ ſermo
nū dei· qui nouit doctrinā altiſſimi
⁊ viſiones oīpotentꝭ vidit· qui ca
dens apertos habet oculos· Ca
dens apertos oculos habuit· qui
rectū quod diceret vidit· ꝫ recte vi
uere contēpſit· cadēs videlicet in ꝑ
uerſo opere· ⁊ apertos habēs ocu
los in ſancta predicatione Eſt ta
men aliud qd̄ poſſit intelligi · cur
beatus ezechiel· qui ad p̄dicatio
nem mittitur· eſſe exaſperās ꝓhi
betur· Niſi enim ad loquenda ver
ba cū mittebatur obediret· oīpoten
tem dñm ſicut populus de peruer
ſo ope· ſic ꝓpha de ſuo ſilentio ex
aſperaret Nam ſicut mali ideo de
um exaſperāt· qꝛ loquūtur vel fa
ciūt mala· ita nōnūq̄ꝫ boni exaſpe
rant· qꝛ reticent bona· Illis itaqꝫ
culpa eſt peruerſa agere· iſtis recta
reticere· In hoc ergo cū malis eci
am boni ſimul deū exaſperant· qꝛ
cū peruerſa nō increpāt· eis per ſu
um ſilentium perficiendi licentiam
preſtant· Sequitur Aperi os tuū
⁊ comede quecūqꝫ do tibi Aperi9
os noſtrū cū recta loq̄mur· ⁊ come
dimus ea que a deo accepim9 · qꝛ
⁊ tribuitur ⁊ augetur in nr̄is ſenſi
bus cibus vite cū predicare cepe
rimus· Unde ⁊ alius ꝓpheta dicit
Os meū aperui ⁊ attraxi ſpiritū·
Nō enim ſpm̄ attraheret: niſi os
aperiret· qꝛ niſi ad p̄dicandū ꝑri
mis ſe impēderet· ſpiritualis in co
doctrine grā nō creuiſſꝫ· Sequitur
Et vidi ⁊ ecce man9 miſſa ad me
in qua erat īuolutus liber· ⁊ expā
dit illū corā me· qui erat ſcriptus
intus ⁊ foris· Dicit per ꝓpham
p̄dicatoꝝ ordo· ſic per librū quem
accepit ſcripture ſacre pagine de
ſignantur Liber aūt inuolut9 · eſt
ſcripture ſacre eloquiū obſcurum·
qd̄ profūditate ſentētiarū inuolui
tur· vt nō facili ſenſu oīm penetre
tur· Sed corā ꝓpha liber expādi
tur · qꝛ corā predicatoribus ſacri
eloquij obſcuritas aperitur· Inuo
lutū librū manus domini porrexe
rat· cū apoſtolis dicebat· Simile
factū eſt regnū celoꝝ homini · qui
ſeminauit bonū ſemen in agro ſuo
Cū aūt dormirēt hōines· venit ini
micus ei9 · ⁊ ſupſeminauit zizani
a in medio tritici ⁊ abijt· Cū aūt
creuiſſent herbe ⁊ fructū feciſſent·
tūc apparuerūt ⁊ zizania: ⁊ reliq̄·
que caritas veſtra eciam me reticē
te reminiſcitur· Sed librū quē in
uolutū oſtenderat expādit· cū hoc
qd̄ per enigmata loquebatꝰ expo
ſuit dicens · Qui ſeminat bonum
ſemen eſt filius hominis· Ager au
tem eſt mūdus Bonū vero ſemen
hij ſūt filij regni Zizania aūt· filij
ſunt neq̄· Inimicus aūt qui ſemi
nauit ea eſt dyabol9 · Meſſis verō
ꝯſūmatio ſeculi eſt· Meſſores aūt
angeli ſūt· Sicut ergo colligūtꝰ
zizania ⁊ igni ꝯburūtur· ſic erit in
ꝯſūmatione ſeculi· Inuolut9 itaqꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

liber expādiť· quādo hoc qd̕ obſcu
re platū fuerat per latitudinē itel
lectus apitur Hūc inuolutū libꝝ
veritas expādit· quādo in diſcipu
lis egit qd̕ ſcriptū eſt Tūc apuit
illis ſenſū vt itelligerēt ſcripturas
De quo adhuc libro ſubdiť Qui
erat ſcriptus intus et foris Liber
eni ſacri eloquij intus ſcript9 eſt
ꝑ allegoriā·foris ꝑ hyſtoriā Int9
ꝑ ſpūalē itellectū·foris aūt ꝑ ſen
ſū littere ſimplicē·adhuc infirmanti
bus ꝯgruentē Intus q̄a inuiſibili
a pmittit · foris quia viſibilia p̄
ceptoꝝ ſuorū rectitudine diſponit
Intus q̄a celeſtia pollicetur·foris
aūt q̄a terrena ꝯtēptibilia qualiť
ſint vel in vſu habēda·vel ex deſide
rio fugienda p̄apit Alia nāqꝫ de ſe
cretis celeſtibus loq̄tur· alia vero
i exteriorib9 actioib9 iubet· et ea q̄
forťq̄dē p̄apit patent·ſed illa q̄ de
interius narrat plene apprehendi
neq̄unt Vn̄ ſcriptū eſt· Extēdens
celū ſicut pellē·qui tegis in aq̄s ſu
piora ei9 Quid eni celi noīe· niſi
ſacra ſcriptura ſignatꝰ De q̄ nob
et ſol iuſticie·et luna ſcie ꝛ ex anti
q̄s patrib9 ſtelle exēplorū atqꝫ vtu
tū lucēt Que ſicut pellis extēditur·
q̄a ꝑ ſcriptores ſuos carnis ligua
formatum ante oculos noſtros ꝑ
verba doctorum exponendo diſpli
catur· Quid vero aquarum nomi
ne niſi ſanctiſſimi angelorum ſig
nantur chorꝰ De quibus ſcriptū
eſt· Et aque que ſuper celos ſunt
laudēt nomē dn̄i Hu9 ḡ celi ſupi

ora dn̄s in aq̄s tegit·q̄a alta ſacri
eloq̄i id ē ea q̄ de natura diuinitaťe
vel de eternis gaudijs narrat·no
bis adhuc neſcientib9 ſolis āgelis
in ſecreto ſunt cognita Celū ergo
hoc et corā nobis extēdiť· et tamē
in aq̄s ſupiora illi9 ꝯtegunť· q̄a
ꝛ q̄dā ſacri eloquij iā nobis ꝑ apti
onē ſpūs patēt·ꝛ quedā q̄ ſolis an
gelis poſſūt eſſe manifeſta· nobis
adhuc ſeruātur occulta De q̄bus
tamen occultis iā ꝑte ꝑ ſpūalē in
telligentiā ſentim9· iā ſancti ſpūs
pignus accepim9·quia hec et ple
ne needum cognouimus· et tamē
medullitus amamus et in multis
ſpūalibus ſenſib9 quos iā cogno
uim9 veritatis pabulo paſcimur·
Dicat ergo qui erat ſcriptus int9
ꝛ foris quia in ſacro eloquio ꝛ
dictis occultioribus atqꝫ ſublimio
rib9 ſaciantur fortes·et p̄apťe ap
tiorib9 nos puuli nutrimur· Vn̄
ſcriptū eſt Montes excelſi ceruis
petra ꝛfugiū hericijs Habēt ei
mōtes intelligentie qui iā ꝯtem
platiōis ſalt9 dare nouerūt Sed
petra fit refugiū hericijs· quia
nos puuli et peccatoꝝ noſtrorum
ſpinis coopti· et ſi intelligere alta
non poſſumus in petre noſtre refu
gio in criſti fide ſaluamur· Vnde
et quibuſdam dicitur · Nichil me
iudicaui ſcire inter vos niſi iheſum
criſtum et hunc crucifixum Ac ſi di
ceret· Quia vos capere diuinitaťe
e9 miſteria nō poſſe p̄ſciui ſola vo
bis huānitaťe e9 ifirma locut9 ſū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sequitur. Et ſcripte erant in eo
lamentationes. ⁊ carmen ⁊ ve.
Carmen aliqñ in bono. aliqñ ve
ro in malo dici dubiū nō eſt. qꝛ et
letū carmen ⁊ lugubre carmē di
cere poſſumꝰ Sed nos ſcripture ſa
cre vſū ſequentes. q̄ pene ſemper
carmen in ꝓſperꝭ ponere ſolet. hoc
in loco pro bona parte dictum car
men accipimꝰ. Nam cū oipotens
deus populū ſuū de mari rubro li
beraſſꝫ ſcriptū ē Tūc moyſes ⁊ fi
lij iſrael cecinit carmen dn̄o. Et
cū dauid victoriā de hoſtibus feciſſꝫ
ſcriptū eſt Locutus eſt dauid domi
no verba carminis eiꝰ. Salomon
quoqꝫ ait. Acetū in vitro eſt. q̄ cā
tat carmina corde peſſimo. Acetū
quippe ſi mittatur in vitrū. ferueſ
cit vitrū ꝓtinus ⁊ ebullit. Et per
uerſa mens qñ per increpationem
corripit᷑. aut per p̄dicatoris dulce
dinē bona ſuadētur. de correptione
fit deterior. ⁊ inde in murmuratio
nis iniq̄tate ſuccenditur. vñ debu
it ab iniq̄tate ꝯpeſci Per helyu q̄ꝫ
de inq̄to ac ſeſe deſperāte dicitur
Et nō dixit vbi eſt dn̄s qui fecit
me. q̄ dedit carmia in nocte Car
men quippe in nocte eſt. leticia in
tribulatione Carmen in nocte ac
cipimꝰ. qñ in p̄ſſurꝭ pn̄tibus de fu
turꝭ gaudijs ꝯſolamur Carmen
nobis oſtendebat aplūs in nocte.
cū dicebat. Spe gaudentes in tri
bulatiōe pacīētes. Carmē in no
cte dauid ſe hr̄e indicat dicēs Tu
es refugiū a p̄ſſura que circūde
dit me. exultatio mea redime me
a circūdantibꝰ me. Qui enim ſe a
p̄ſſurꝭ circūdari narrat. ⁊ tn̄ deū ſi
bi eſſe exultationē nominat. ꝓcul
dubio in nocte carmen cātat Qui
a igit᷑ pene ſemꝑ in bono carmen
ponere ſcriptura ſacra ꝯſueuit. ita
a nobis etiam in hoc loco debet in
telligi. Ve aūt in ſcriptuā ſacra ſe
pius de eterno luctu. q̄ꝫ pn̄ti ſolet
intelligi. Vnde ſcriptū eſt. Ve im
pio in malū. retributio eni manuū
eius fiet ei. Et btūs iob loquitur
dicēs. Si impius fuero ve m̄ eſt. ſi
aūt iuſtus non leuabo caput. ſatu
ratus affluctione ⁊ miſeria. Juſto
tū eni afflictio temꝑalis eſt. Ve
ergo q̄d dixit. a tꝑali afflictione
diſtinxit. qui ⁊ iuſtū afflictionē. ⁊
impiū ve habere perhibuit. Per ſe
metipām quoqꝫ veritas dicit. Ve
mundo ab ſcandalis. ⁊ ve vobis q̄
ridetis qm̄ flebitis. et ve p̄gnanti
bus ⁊ nutrientibꝰ in illis diebus
Penſādū ergo nob̄ ē. quō hec tri
a in ſacro volumine ſcripta ſint. la
mentatioēs carmina ⁊ ve Lamen
tationes videlicet. qꝛ in eo ſcripta
eſt penitētia peccatorū. carmen ve
ro qꝛ ibi p̄nūciant᷑ gaudia iuſtoꝝ
ve aūt qꝛ illic exp̄ſſa eſt dāpnatio
reproborū. Vt ergo peccata puni
as. lege q̄ in hoc volumine ſcripta
ſunt lamenta. Scīdite corda vr̄a
⁊ nō veſtimenta veſtra. Et rurſus
Miſeri eſtote ⁊ lugete. riſus veſter
conuertetur in luctū. ⁊ gaudiū in
merorem. Vt autē de ꝓmiſſione

gaudiȷ̈ ſequentes hilareſcas· cog
noſce que in hoc volumine ſcripta
ſūt carmīa laudis eterne· Beati
q̄ habitāt in domo tua dn̄e· in ſclā
ſclōꝛū laudabūt te Et ſicut ꝑ quē
dā ſapiētē dicitur de celeſti ihꝛlm·
Ex lapide p̄cioſo ⁊ mūdo oēs pla
tee eꝰ ſtruent· et ꝑ om̄s vicos eiꝰ
allā cātabitur· Hoc nobis carmē
celeſtis patrie nūciare cives eiꝰ ve
necant qui concorditer clamabant·
Gloria in excelſis deo· et in terra
pax hoībus bone voluntatis· Sed
ſi p̄ſenti ſeculo adhuc mēte inheſe
ris· ſi adhuc terrenis voluptatibus
delectaris· amare non potes gau
dia eterna que audis· Cognoſce
ergo in hoc volumine ne qđ in eo
ſcriptū eſt· atqꝫ ab animo ꝑ timo
rē expelle qđ diligis· vt poſſis ex
iudicio carnem amare qđ legis·
Ibi quippe ſub vnius dampnati
ſpecie multitudo omnis exp̄mitur
repꝛoboꝛū· cum voce veritatis dicā
tur Ligatis pedibus eius ⁊ mani
bus mittite eū in tenebras exteri
ores· illic erit fletus et ſtridoꝛ den
tium Tūc enim repꝛobi in exteri
ores tenebras cadūt· quia nūc in
interioribꝰ ſua ſe ſpōte deiecerunt
vt veritatis lumen nec credēdo nec
bene op̄ando ſeq̄ꝛentur· In quibꝰ
ligatis pedibus ac manibꝰ mitti
p̄cipiuntur· q̄a nūc dū tēpꝰ bene o
perandi atqꝫ currendi eſt· habere
manus ac pedes liberos in bona
actione noluerunt Ibi de repꝛoba
tum ſcriptū eſt· Vermis eoꝛū nō
morie͂t· et ignis eoꝛū nō extingue
tur Ibi dāpnatis ac repulſis dicit
Diſcedite a me maledicti in ignē
eternū q̄ paratus ē diabolo et āgelꝭ
eiꝰ In hoc itaqꝫ volumīe cūcta q̄
edificāt oīa q̄ erudiant ſcripta ꝯti
nent Peccaſti enī et iā te penitet
illicita perpetraſſe vt ad agendam
penitentiā doceatis· ibi invenis la
mēta· Spe celeſtiū gaudioꝛꝫ mē
tē relevare deſideras· ibi ad conſo
lationem tuā invenis carmē Sin
vero et mala perpetraſti· et hec te
perpetraſſe nō penitet· ſed cervicē
mentis erigis· ad nullas peniten
tie lamentationes inclinaris· nul
la celeſtium gaudioꝛꝫ expectatioē
corrigeris· velis nolis ibi ſcriptū
audituros eſ ve· vt is quem nec
timoꝛ ad penitentiā humiliat· nec
ſpes ad ſuperna pꝛemia exaltat·
dampnationis ſue iam nunc penā
pꝛoſpiciat· et ſine excuſatione in e
ternum ſupplicium cadat Quid igi
tur fratres· quid agendū eſt miſe
ris nobis· niſi vt evigilemus ad
huius verba voluminis· ⁊ mala
que nos egiſſe meminimꝰ fletibꝰ
puniamꝰ· vt ꝑ lamenta penitētie
ꝑveniamꝰ ad carmē vite· ne ſi af
fligi modo penitendo nolumus ve
poſtmodū ſine fine ſentiamꝰ? Nec
noſtroꝛū vulnerū multitudo in deſ
perationē depꝛimat· quia maioꝛ
eſt potentia medici· q̄ͣ multitudo lā
guoris noſtri· Quid eſt enim qđ ꝑ
parare ad ſalutem non poſſit· qui
potuit omnia ex nichilo creare?

Vnigenitus quippe eſt omnipotē
ti patri et coeternus· qui cū eo vi
uit et regnat in vnitate ſpūs ſācti
deus per oīa ſecula ſcloꝝ Amen·
Explicit omelia ix· Incipit
omelia decima·

Solent quidā ſcripturā
ſacri eloquij legentes
cū ſubliminores ei9 ſen
tentias penetrāt· minora manda
ta que infirmiorib9 data ſūt tumē
ti ſenſu deſpicere· ⁊ ea velle in aliū
intellectū permutare· qui ſi recte in
eo alta itelligerēt· mandata quoq;
minima deſpectui nō haberēt· qui
a diuina precepta ſic in quibuſdā lo
quūtur magnis· ut tn̄ in quibuſdā
congruant paruulis· quo per incremē
ta itelligentie quaſi quibuſdā paſſi
bus mentes creſcant· atq; ad maio
ra itelligenda perueniant· Vnde
nūc ſancto pphe dicitur· Fili homi
nis quodcūq; iuenerꝭ comede· Qē
q̄d eni in ſacra ſcripturā iuenitur e
dendū eſt· q2 ⁊ eius paruula ſimpli
cē cōponūt vitam· et eius magna
ſubtilem edificant intelligentiam
Seq̄tur· Comede volumen iſtud
⁊ vadens loquere ad filios iſrael
Et aperui os meū· et cibauit me
volumine illo· Scriptura ſacra ci
bus noſter et potus eſt· Vnde ei
am dn̄s per pphiam aliū minat᷑·
Mittam famē in terrā· non famē
panis neq; ſitim aque· ſed audiēdi
vbū domini· Qui ergo ſubtracto
eloquio ſuo· fame ac ſiti dicit nos
atteri· q2 eius vba ⁊ cibus noſter

⁊ potus ſint demonſtrat· Sed no
tandum q̄ aliqn̄ cibus· aliqn̄ po
tus ſūt· In reb9 eni obſcuriorib9 q̄
intelligi neq̄unt niſi exponantur·
ſcriptura ſacra cibus eſt· quia quic
quid exponit᷑ vt itelligatur quaſi
manditur vt glutiatur· In reb9 ve
ro apertiorib9 potus eſt· potū non
mandēdo glutimus· Apertiora er
go mandata bibim9· quia etiam
nō expoſita itelligere valem9 Pro
eo aūt q̄ multa ezechiel ppha ob
ſcura atq; cōplexa auditurus erat
nequaq̄ ei de ſacro volumine dici
tur bibe· ſꝫ comede· ac ſi diceretur·
Pertracta et itellige· i· prius mādē
⁊ tūc degluti· Sed ī vbb ſacri elo
quij iſte dēt ſtudij nr̄i ſeruari ordo·
vt hec ideo cognoſcam9· quatin9
de iniq̄tate nr̄a cōpūcti· cognoſcen
tes mala q̄ fecimus· vitemus ne a
lia faciam9· ⁊ cū iam ex magno v
ſu lacrimarū de peccatoꝝ remiſſio
ne ceperit eſſe fiducia· per vba dei
que itelligim9 alios quoq; ad vi
tā trahamus· Ad hoc enim intelli
genda ſunt· vt ⁊ nobis pſint et in
tētione ſpūali alijs cōferatur· Vn
nūc bene dicitur Comede volumē
iſtud· et vadens loquere ad filios
iſrael Ac ſi ei de ſacro cibo diceret᷑
Comede ⁊ paſce· ſaturare ⁊ eructa
accipe ⁊ ſpergē· cōfortare ⁊ labora
Et notādū q̄ ppheta ſubiūgit di
cens Et aperui os meū· et cibauit
me volumine illo· Os in corde cē
ali9 ppha teſtatur dicens· Labia
doloſa in corde ⁊ corde locuti ſunt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mala Os ergo apim9 qn̄ ſenſū ad
intelligentiā ſacri vbi ꝑꝑam9 Ita
ꝗ ad vocē dn̄i os ꝓpheta apit· q̄a
ad ſpiramentū diuī ꝑcepti cordis
noſtri deſideria inhiant· vt de cibo
vite aliquid ſumāt· ſ; tamē in hoc
ipm̄ ſumere noſtrarū virīū nō eſt·
niſi ipē aberuerit· qui vt comedatur
iuſſit Ille etenim abat· qui p ſe e
dere nō poteſt Et q̄a ad capienda
vba celeſtia ydonea īfirmitas nr̄a
nō eſt· ipē nos abat· qui nobis in
tpe mēſurā tritici tpat· quatin9 in
ſacro verbo dū hodie intelligim9·
qd heſterno die neſciebam9· cras
quoq; ꝯphendim9 qd hodie neſci
m9 p diuine diſpēſatiōis grāā co
tidiano alimēto nutriamur Os
enī deus quaſi tradens ad os cor
dis nr̄i manū porrigit· quoc̄ies no
bis intellectū apit ⁊ cibū ſacri elo
quij ī noſtris ſenſib9 mittit Cibat
ergo nos voluminie· cū ſenſū nob
ex ſcriptura ſua diſpēſādo apit· et
eius dulcedie noſtras cogitatiōes
replet Vn̄ et ſubditur Et dixit ad
me Fili hōis vēter tu9 comedet· ⁊
viſcera tua replebuntur volumine
iſto qd ego do tibi In trāſlatione
veteri nō habet̄ vēter tu9 comedet
ſed os tuū comedet· et viſcera tua
replebūt̄ Os noſtrū comedit· dū
vbū dei diligim9 Viſcera vero nr̄a
replentur· cū intelligimus atq; ſer
uam9 ea in quibus legendo labo
ra9 In poſteriore aūt tranſlatiōe
quā et veratiorē credim9 ſcriptū eſt
Venter tu9 comedet· et viſcera tu

a replebuntur· In ſacro vero elo
quio nonnūq̄ vēter ꝓ mente poni
conſueuit Vnde ⁊ p ihermiā dici
tur Ventrē meū ventrem meū do
leo· Qd quia de ſpirituali et non
corpeo vētre dixerat adiūxit· Sē
ſus cordis mei· ꝯturbati ſunt Ne
q; enim ad ſalutē populi ptinebat
ſi ꝓpheta ventrem corporeū ſe do
lere predicaret Sed vētrem doluit
qui mentis afflictionē ſenſit· Sed
cur exemplum ꝓphete proferim9·
cū teſtimoniū domini aptius habe
am9? Et neceſſe eſt vt cū p ſemet
ipſā veritas loquitur ꝓpheta tace
at· quia lucerna claritatē non ha
bet in ſole Ait enim Qui credit in
me ſicut dicit ſcriptura· flumina de
vētre eius fluent aque viue Qua
enim de mēte fideliū ſacre ꝑdicati
ones defluunt· quaſi de ventre cre
dentiū aq̄ viue flumina decurrunt
Ventris autē viſcera quid ſūt ali
ud· niſi mentis interna id eſt recta
intentio· ſcīl dū deſideriū· humilis
ad deū· pia ad ꝓximū voluntas?
Vn̄ recte nūc dicit̄ Vēter tuus co
medet· et viſcera tua replebuntur·
quia cū mēs noſtra pabulū verita
tis accepit· interna noſtra nō iam
vacua remanent· ſed alimento vi
te ſaciata· Pēſem9 fratres mei ca
riſſimi· q̄ſ ſit pia iſta promiſſio qua
dicitur venter tuus comedet· et viſ
cera tua replebuntur volumie iſto·
qd ego do tibi Multi etenī legunt
et ab ipā lectione ieiuni ſunt· Mul
ti vocem predicationis audiunt·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſed poſt vocē vacui recedūt · quorū
⁊ ſi venter ꝯmedit · viſcera nō replē
tur · quia ⁊ ſi intellectū ſacri verbi
mente percipiunt · obliuiſcendo ⁊
nō ſeruando q̄ audiunt · hec in cor
dis viſceribꝰ nō reponūt · Hinc eſt
enī qđ per ꝓphetam aliū quoſdā do
minus increpat dicēs Ponite corda
veſtra ſuꝑ vias vr̄as · ſeminaſtis
multū ⁊ intuliſtis parū · comediſtis
et non eſtis ſaciati · bibiſtis ⁊ non
eſtis inebriati · Multū in corde ſu
o ſeminat · ſed parū infert · qui de
mandatꝭ celeſtibus vł legendo vł
audiēdo multa cognoſcit · ſꝫ negli
gentꝰ opādo pauca trāſigat Come
dit ⁊ nō ſaturatur · qui vba dei au
diens · lucra vel glām ſeculi conci
piſcit · Bene aūt nō ſaciari dicitur
q2 aliud mandit ⁊ aliud eſurit Bi
bit ⁊ nō inebriatur · qui ad vocē p̄
dicationis aurē inclinat · ſꝫ mentē
non mutat · Solet enī per ebrie
tatē bibentiū ſenſus immutari Qui
ergo ad cognoſcendū dei verbum
deuotus eſt · ſꝫ ea q̄ ſūt huiꝰ ſeculi
adipiſci deſiderat · bibit ⁊ ebria
tus non eſt Si enī ebriatus eſſꝫ
procul dubio mentē mutaſſꝫ · vt iam
terrena nō quereret · iā vana ⁊ trā
ſitoria que amauerat nō amaret ·
Pe elās quoqꝫ per pſalmiſtā dici
tur · Inebriabunt ab vbertate do
mꝰ tue · q2 tanto omnipotentis dei a
more repleti ſūt · vt mutata men
te ſibimetipſis extranei eſſe videā
tur · implentes qđ ſcriptū eſt · Qui
vult poſt me venire abneget ſemꝫ
ipſū · Se metipſū abnegat · q̄ mu
tatus ad meliora ⁊ incipit eſſe qđ
nō erat · ⁊ deſinit eſſe qđ erat De
pe aūt quoſdā vidimꝰ ad vocē pre
dicationis quaſi ex ꝯuerſione con
punctos · habitū non animū mutaſ
ſe · ita vt religioſā veſtē ſumerent · ſꝫ
anteacta vicia non calcarent · ire ſti
mulis immanitꝰ ac acriter agitari ·
malicie dolore in ꝓximi leſione fer
ueſcere · de oſtenſis quibuſdā bonis
ante humanos oculos ſuperbire ·
p̄ntis mūdi lucra inhianter querere
⁊ de ſolo exteriori habitu que ſup
ſerunt ſanctitatꝭ fiduciam habere ·
Quibꝰ quid aliud dicendū eſt · ni
ſi hoc qđ magiſter egregiꝰ q̄buſdā
legꝭ exteriora ſeruātibus loquitur
dicens · q2 in xp̄o ihesu neqꝫ circū
ciſio aliquid valet neqꝫ p̄putiū · ſed
noua creatura · Non enim magni
eſt meriti · ſi qđ foris erga nos agi
tur in corpore · ſꝫ magnopere penſan
dū eſt quid agatur in mente · Nā
p̄ntē mūdū deſpicere · ⁊ trāſitoria
non amare · mentē medullitus in
humilitate deo ⁊ ꝓximo ſternere ·
ꝯtra illatas ꝯtumelias paciētiā
ſeruare · ⁊ cuſtodita paciencia dolo
rē malicie a corde repellere · egenis
ꝓpria tribuere · aliena minime am
bire · amicū in deo diligere · ꝓpter
deū ⁊ eos qui inimici ſunt amare
de afflictiōe ꝓximi lugere · de mor
te eius qui inimicus eſt nō exulta
re · hec eſt noua creatura · quā idem
magiſt gentiū apud alienos quo
qꝫ diſcipulos vigilāti oculo req̄rit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicēs Si qua igitur in xp̄o noua
creatura vetera trāſierūt. ecce facta
ſūt noua. Ad veterē quoqȝ hoīem
ptinet p̄ſentē mūdū querere. trāſi
toria ex ɔ̄cupiſcētia amare. mēte
in ſuꝑbia erigere. parentā nō ha
bere. ex dolo malicie de ꝓximi leſi
one cogitare. ſua indigentib9 non
dare. atqȝ ad multiplicandū. alie
na querere. nullū pure ꝓpter deū
diligere. inimicicias inimiciciis red
dere. de afflictione ꝓximi gaudere.
Cuncta hec vetuſti ſūt hominis. q̄
videlicet de radice trahim9 corrup
tionis Sed qui iam iſta exſupat.
⁊ ad p̄cepta dominica mentē in be
nignitatē ɔ̄mutat. de hoc recte dici
tur. q̄a vetera trāſierūt. ecce facta
ſūt noua Tūc ergo ī noſtris mē
tibus noua fiūt. cū a nobis vetuſti
hoīs vicia trāſeūt. ⁊ tūc vicia vetuſ
ti hominis trāſeūt. quādo ſacri ver
bi p̄ceptū venter comedit. et viſce
ra medullitus replent̄ Sepe enim
quoſdā videmus tota ſe mente ad
ſancte lectionis ſtudiū ɔ̄tuliſſe. at
qȝ īter verba dominica recognoſcē
tes in q̄tis deliq̄rint. ſemetipōs in
lacrimis mactare. merore ɔ̄tinuo
affici. in nullis huius mūdi ꝓſpe
ritatibus delectari. ita vt eis vita
preſens oneri. ⁊ lux ipſa faſtidi
o fiēt vix ad colloquēdū ɔ̄munia
ɔ̄mittere. atqȝ a rigore diſcipline
animum difficile relaxare. pro a
more conditoris luctu ſolummodo
et ſilentio gaudere Horum venter
ſacrum volumen comedit et viſce
ra repleta ſunt. quia precepta vi
te q̄ ſenſus capere potuit. memoria
nō amiſit ſed hec collectus aīm9
in deo lugendo ſemꝑ et recolendo
ſeruauit. et fit pleruȝqȝ vt tales q̄
qȝ ex dono celeſtis gracie eciā ver
bū doctrine capiant. atqȝ de veri
tatis pabulo quod ipſi intrīſecus
dulcit̄ ruminant. et ꝓximos ſua
uiter paſcant. de quoꝝ profecto o
re predicatio tāto audientib9 dul
cis eſt. quāto eoꝝ actio ɔ̄traria ſu
is p̄dicationib9 nō eſt qȝ de prop̄
a vita ſumūt. quod ꝑ linguā ꝓx
imis ɔ̄ferunt. Vnde recte quoqȝ
hic ꝓpheta ſubiūgit. Et comedi
illud et factū eſt in ore meo ſicut
mel dulce. Liber qui viſcera reple
uit. dulcis in ore ſicut mel factus
eſt. quia ipſi de omnipotenti deo
ſciunt ſuauiter loqui. qui hūc dili
cerint in cordis ſui viſceribus vera
citer amare In c9 quippe ore ſcrip
tura ſacra dulcis eſt. cui9 vite viſce
ra mādatis illius replentur. quia
eis ſuauis eſt ad loquendū. cui in
terius impreſſa ad viuendū fuerit
Nam ſermo dulcedinē nō habet.
quē vita reproba intra ɔ̄ſcientiā re
mordet Vnde neceſſe eſt vt qui v̄
bū dei loq̄tur prius ſtudeat qualit̄
viuat. vt poſt vitā colligat que et
qualiter dicat. Ad p̄dicandū nāqȝ
plus ɔ̄ſcientia ſacri amoris edifi
cat q̄ exercitatio ſermonis. quia
amando celeſtia intra ſemetipſum
p̄dicator legit. quomodo perſua
deat vt deſpiciā debeant terrena.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui enim vitã ſuam interi9 p̃ſat
⁊ exemplo ſuo foris ãmonendo a
lios edificat· quaſi in corde lingue
calamũ tiguit· i eo qd̃ manu ver
bi primus exterius ſcribit· Vnde
admirabilis p̃dicator cum multa
diſcipulis exhortãdo dixit· q2 nul
lam itra ſemetipſũ de ꝯſcientia ꝯ̃ri
etatis pertulit· ſecurus adiũxit Si
qua virtus· ſi qua laus diſcipline
hec cogitate que ⁊ didiciſtis ⁊ ac
cepiſtis ⁊ audiſtis ⁊ vidiſtis in me
Hec agite et deus pacis erit vob̃
cũ· Sequitur· Et dixit ad me· Fi
li hõmis vade ad domũ iſrael· ⁊ lo
queris verba mea ad eos In eo qd̃
domin9 ꝓphe dicit· loqueris verba
mea ad eos· quid aliud q̃ꝫ eius o
ri frenũ moderaminis ĩponit· ne
qd̃ prius intus nõ audierit· foris
dicere p̃ſumat? Nam ꝓphe falſi
ſua ⁊ nõ domini v̇ba loquebãtur
de quib9 ſcriptũ eſt· Nolite audi
re verba ꝓphãrũ qui ꝓphetãt vob̃
⁊ decipiũt vos Viſionẽ cordis ſui
loquũtur· non de ore domini· Et
rurſũ· Non loquebar ad eos· ⁊ ip
ſi ꝓphetabant· Qua ex re quoqꝫ
colligendũ eſt· q2 ⁊ quiſq̃s expoſi
tor in explanatione ſacri eloquij
vt fortaſſe auditoribus placeat a
liquid mentiendo ꝯponit· ſua ⁊ nõ
dei verba loquit̃· ſi tñ placendi vł
ſeducendi ſtudio menciat̃· Nam
in verbis dominicis virtutẽ req̃rẽs
ſi ipẽ aliter q̃ꝫ is per quẽ ꝓlata ſũt
ſenſerit eaꝫ ſi ſub ĩtellcũ alio edi
ficationẽ caritatis requirat· domini

ſunt verba que narrat· q2 ad hoc
ſolũ de9 ꝑ totã nob̃ ſacrã ſcripturã
loquit̃· vt ad ſuũ nos ⁊ ꝓximi a
morẽ trahat· Sequit̃ Non enim
ad populũ ꝓfũdi ſermõis ⁊ igno
te lingue tu mitteris ad domũ iſra
el· neqꝫ ad populos multos ꝓfun
di ſermonis ⁊ ignote lingue· quo
rũ nõ poſſis audire ſermones· ⁊ ſi
ad illos mitteteris ipſi audirẽt te
Domus aũt iſrael nolunt audire
te· q2 nolũt audire me· In ipõ vi
ſionis exordio quo ꝓpha ad p̃di
candũ mittitur· e parte ⁊ vocatio
gentiũ· ⁊ iſrlitaꝝ repulſio deſigñ̃
Nam cũ dicit̃· Non ad populos
profũdi ſermõis et ignote lingue
mitteris quorũ nõ poſſis audire ſer
mones· atqꝫ ſtatim ſubditur· et ſi
ad illos mitteris ipſi audirẽt te· a
perte declarat̃ obedientia gentiũ
que quõqꝫ p̃dicatoꝝ vocẽ eſſent ſi
ne tarditate ſecuture· Et cũ ſbdit̃
Domus aũt iſrael nolũt audire
te q2 nolũt audire me· iudee duri
cia deſignat̃· que verba p̃dicantiũ
⁊ cognouit ⁊ ſequi noluit Ignota
aũt lingua gentiũ ad obediendũ
moram nõ fecit· q̃uis extnea ab e
loquio legis fuit· Hĩ aũt dicit̃· no
lũt audire te· q2 nolũt audire me·
ſcd̃m hoc quod ſcriptũ eſt· qui vos
ſpernit· me ſpernit Cauſa quoqꝫ
cur nõ audiant ſubinfert̃· cũ dicit̃·
Omnis quippe domus iſrael attri
ta fronte eſt· ⁊ duro corde· Cũ do
mus iſrael attrita fronte perhibet̃
eſſe· quid aliud ſentiendũ quid ve

cogitandū eſt. niſi q frontē cordis
in ipudentia atterit culpa ſequēs.
atq; quo crebrius ɔmittitur. eo de
illa cōmittentis animus minꝰ ve
recūdatur? Atq; ideo ad tantā cor
dis duriciā quādoq; peccator ꝑue
nit. vt iā i correptiōe nō ſit ſenſibi
lis. q̄a q̄ vſu peccādi īduruit. nullo
mō corripiētis verbū id eſt manꝰ
palpātē ſētit. ſicut iudee quoq; cre
briꝰ delinquēti dicit. Frōs mulierꝭ
meretricꝭ facta eſt tibi noluiſti eru
beſcē. Vel certe attrita frōs eſt. in
huiꝰ mūdi actibus aſſueta. quia ſi
cut ſunt nōnulli qui quietē cunctis
ꝑmijs mūdi atq; honoribus ꝑpo
nūt. ita nōnulli vt in hoc mūdo eſ
ſe aliquid videantur. terrenis la
boribus inſudant. inſiſtūt cauſis. ꝑ
miſcentur iurgijs. et ꝗuis ſe cor
pe deficere inter labores ſentiant.
amore tamen terrenarū rerū deuic
ti delectabiliter fatigātur. Quibꝰ
ꝑ ꝓphetā dicit. Ephraim vitula
docta diligere triturā. Vitula etenī
in triturā aree aſſueta eā ſi relax
aretur a laborē ſpōte redit. Sic ſic
quibuſdā prauis mentibꝰ nichil ē
laborioſiꝰ q̄ ſi eis ꝑparit. vt in hu
ius mūdi actibus nō laborēt. Nā
ſepe quidā repulſi ab actione terre
na. deꝑcantur vt redeant. rogant
vt ꝑmantur. graue ſe incurriſſe pi
culū quietem putant. Attrita ergo
fronte ſūt. qui non ſolū laborēs nō
fugiunt. ſed neq; iportuni videri in
laboribus qui ſibi negantē erubeſ
cūt. Sequitur. Ecce dedi faciē tuā
valentiorē faciebꝰ eorꝫ. et frontē
tuā duriorē frontibꝰ eorꝫ. Sicut
verēcūdia laudabilꝭ eſt in malo. ita
repꝛehenſibilis ē in bono. Erubſcē
eni malū ſapiētia eſt. bonū vero e
rubeſcē fatuitas ē. Vn̄ ſcriptū eſt
Eſt ɔfuſio adducēs pctm̄. et eſt ɔ
fuſio adducēs gloriā. Qui eni e
rubeſcit penitendo mala q̄ fecit. ad
vite libertatē ꝑuenit. Qui vero e
rubeſcit bona facē. ab ſtatu rectitu
dinis cadit. atq; ad dāpnationem
tendit. ſicut ꝑ redemptorem dicitur
Qui me erubuerit et meos ſermo
nes. hunc filius hoīs erubeſcet cū
venerit in maieſtate ſua. Et ſunt
q̄dam qui bona iā mente cōcipiunt
ſed necdū malis aperte contradi
cunt. Hij nimirū quia boni ſunt in
mente. ſed auctoritatem non ha
bent in locutione. apti ad veritatꝭ
defenſionē nō ſunt. Ille eni verita
tis defenſor eſſe debet. qui qd̄ rec
te ſentit loq̄ nec metuit nec erubeſ
cit. Vnde nunc quoq; in magno
munē ꝓphete ꝑmittit. Ecce dedi
faciē tuā valētiorē faciebꝰ eorū. et
frontem tuā duriorē frontibꝰ eorū
Quid eſt aūt peccator. niſi vulne
ratꝰ? Et predicator. niſi medicꝰ?
Si ergo nō erubeſcit pctōr qui ia
cet in vulnē. cur erubeſcat medicꝰ
qui ꝑ medicinā ꝓuidet ſaluti? Se
pe vō ɔtingit. vt ꝑdicator reuerēt
audiatur. nōnūq̄ vero a ꝑuerſis ita
deſpiciat ac ſi eis nichil vtilitatis lo
quatur. Vn̄ recte nūc ſubditur. Vt
adamantē et vt ſilicē dedi faciē tuā.

Adamas ⁊ ſilex vtraqꝫ dura · ſed
vnū horū p̄cioſū eſt · alterū vile · A
damas ad ornamentū ſumit̄ · ſilex
ab itinerātibus calcat̄ · Et ſepe cō
tingit vt hos quos correptionē ſu
am ꝯſpicim⁹ nimis humilit̄ audi
re · vereāi demur eis aliqua dicere ·
Nōnūq̄ vō euenit · vt eos quos
increpationē ſuam videm⁹ poſtpo
nē ⁊ deſpectui habere · trepidem⁹
eis v̄bū predicatiōis inferre · Sꝫ
ſi recte ſapim⁹ et ad eos a quibus
nos ſpnxari ꝯſpiciam⁹ · ⁊ ad eos
a quibus nos deſpici videm⁹ auc
toritatē exhortationis uł īcrepati
oīs ſumim⁹ · vt nec illoꝝ hūilita
tem debeam⁹ erubeſcere · nec horū
ſuperbiā formidare Dicitur ergo
ego aūt dedi faciē tuā vt adaman
tē id eſt ſi ab auditorib⁹ honorat̄ ·
dedi faciem tuā vt ſilicē · ſi ab audi
toribus ꝯculcaris atqꝫ deſpiceris ·
vt nec ꝑ illatū honorē reſtrenetur
lingua ex verecūdia · nec ꝑ deſpec
tū taceat ex infirmitate · Sequit̄
Ne timeas eos neqꝫ metuas a
facie eoꝝ · quia domus exaſperās
eſt · Hoc iam ſuperi⁹ dictū eſt Sꝫ
notandū q̄ aſpera domus habea
tur · cui⁹ aſperitas tā crebro repli
catur · Increpādus itaqꝫ peccator
eſt · et nūq̄ timend⁹ · qꝛ domus ex
aſperās ē Timeri ei hō debuerat
ſi ipē auctorē oīm vt hō timuiſſet
Nam qui racionis ſenſū ad timo
rē domini nō habuit · tāto min⁹ ti
mendus eſt · q̄to hoc qd̄ eſſe debu
it nō eſt · Sequitur Et dixit ad me

Fili hōimis omēs ſermones meos
quos loquor ad te aſſume in corde
tuo · ⁊ aurib⁹ tuis audi · ⁊ vade in
gredere ad trāſmigracionē filiorū
populi tui Vigilant̄ intuendū eſt
q̄ vox domini ad ꝓphetā dicitur ·
vt p̄us ſermones eius audiat · ⁊
poſtmodū loquat̄ · Audim⁹ eni v̄
ba domini ſi ea facimus · et tūc ea
ꝓximis recte loq̄mur · cū p̄us ipſi
ea fecerim⁹ Qd̄ bn̄ marcus euan
geliſta ꝯfirmat · cū ſcm̄ dni miracu
lū narrat dicens · Adducūt ei ſur
dū ⁊ mutū ⁊ dep̄cabātur eū vt im
poneret illi manū · Cui⁹ curatiōis
ordinē inſinuat ſubdens · Miſit di
gitos ſuos in auriculas eius · ⁊ ex
ſpuens tetigit linguā ei⁹ · ⁊ ſuſpi
ciens in celum ingemuit · et ait illi
Effeta · qd̄ eſt adaperire · Et ſta
tim apte ſūt aures ei⁹ ⁊ ſolutū eſt
vinculū lingue eius ⁊ loquebatur
recte · Quid eſt eni q̄ creator oīm
deus cū ſurdū ⁊ mutū ſanaē volu
iſſet īm aures illius digitos ſuos
miſit · ⁊ exſpuens linguam ei⁹ te
tigit ? Quid ꝑ digitos redēptoris
niſi dona ſancti ſpūs deſignantur ?
Vnde cū in loco alio eiecaſſꝫ demo
niū dixit · Si in digito dei eiicio de
moīa · ꝓfecto ꝑuenit in vos regnū
dei Qua de re per euangeliſtā ali
um dixiſſe deſcribit̄ Si ego in ſpi
ritu dei eiicio demonia · peruenit in
vos regnū dei · Ex quo vtroqꝫ lo
co colligitur · qꝛ digitus dei ſpūs
vocatur · Digitos ergo in auricu
lam mittere eſt · per dona ſcā ſpūs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mentē ſurdi ad obediendū apite·
Quid eſt vero ꝙ expuēs linguā e
ius tetigit? Saliua nobis ex ore
redemptoris eſt· accepta ſapiā i elo
quio diuino Saliua ǭppe ex capi
te defluit in ore· Ea ergo ſapiā q̄
ipē eſt· dū lingua noſtra tāgitur·
mox ad p̄dicatiōis v̄ba formaꝛ·
Qui ſuſpiciēs in celū īgemuit· nō
ꝙ ipē neceſſariū gemitū haberet·
qui dabat qđ poſtulabat· ſʒ nos ad
eū gemere q̄ celo p̄ſidet docuit· vt
⁊ aures nr̄e ꝑ dona ſpūs apiri· ⁊
lingua ꝑ ſaliuā oris id eſt ꝑ ſciē
tiam diuine locutiōis ſolui debeat
ad verba p̄dicationis Cui mox ⁊
epheta qđ eſt adapire dicitur Et
ſtatim apte ſūt aures ei9 ⁊ ſolutū
eſt vinculū lingue e9 Qua i re notā
dū ē· qꝛ ꝓpē clauſas aures dēm ē
adapire Sed cui aures cordis ad
obediendū apte fuerint· ex ſubſe
quenti procul dubio etiā lingue ei9
vinculū ſoluitur· vt bona que ipē fe
cerit· etiam facienda alijs loquaꝛ·
Unde et bene additur et loq̄batur
recte· Ille enī recte loq̄tur q̄ prius
obediendo fecerit· q̄ loquēdo admo
net eſſe facienda· Q; vero ad trā̄ſ
migrationē ꝑpli admonēdū ꝓpha
mittitur· nō ſolū ea trāſmigratio
debet intelligi· que e9 populi erat
in corpore· ſed etiā que facta fuerat
in mente Ab iheruſalem quoqꝫ ad
babilonem venerat Et quid iheru
ſalem niſi viſio pacis· quid babilo
nia· niſi cōfuſio vocatur? Quiſq̄s
vero a rectis operibus in peruerſis

actibus cadit· quoniam a bono ſtu
dio ad vicia defluit· quaſi ab ihe
ruſalē ad babilonie ciuitatē venit
Culmē enī bone ꝯtemplatiōis de
ſeruit atqꝫ in trāſmigratiōe cōfuſi
onis iacet Ad illis ſepe ſolet eue
nire· q̄ cū bona agunt in hijs de ſu
a v̄tute gloriaꝛ· Unde pſalmiſta
ne a viſione pacis id eſt a bonis o
peribus captiuus ad babiloniā emi
graret· domino ſupplicat dicēs Ad
iutor meus non emigrabo· Si e
nim in ſe cōfideret· a iuſticie opib9
cadendo migraſſet· Sed neqꝫ hij
qui ab ſtatu rectitudinis in prauā
actionē ceciderunt deſperandi ſūt·
quia ecce ꝓpheta ad tranſmigrati
onē babilonie mittiꝛ· Et ꝑ ꝓphe
tam aliū dominꝰ dicit· Et venies
vſʒ ad babilonē ibi liberaberis Se
pe enim quis poſtq̄ in ꝯfuſionē vi
ciorū ceciderit· erubeſcens mala q̄
perpetrauit· ad penitētiam redit·
ſeqꝫ a ſuis lapſibus bene viuendo
erigit· Quid ergo iſte niſi vſʒ ad
babilonem venit· ⁊ ibi liberatus
eſt· qui poſtq̄ cōfuſus eſt mente ꝑ
uerſa perpetrauit· hec ipſa erubeſ
cens mala que fecit· ſe contra ſe e
rigit et bene operando ad ſtatum
rectitudinis redit? In babilone ita
qꝫ liberatur qui per diuinam gracī
am oſtenditur etiam de cōfuſione
liberatus Propheta ergo ad trāſ
migrationē loquitur cum illos in
crepat· q̄ ab ſtatu rc̄titudīs ad erro
ris vicia trāſmigrādo ceciderūt Se
q̄ē· Et loq̄ris ad eos ⁊ dices eis

Hec dicit dominꝰ deus. ſi forte au
diant et quieſcāt. Qz totiens diui
nis vocibus difficultas audiendi
repetitur vt dicat ſi forte audiāt.
quid aliud ꝗ̃ trāſmigrati ppli du
ricia deſignatur. In quibꝰ verbis
magna eſt nrā conſolatio. qz ſi om
nipotēs deus pphām mittens a ꝑ
uerſo pplō verba ſua denūciat diffi
cile audiri. cur nos miſeri contriſta
mur. cū ſepe a frībꝰ in nrā ammo
nitione ↄtēpnimur. Nam crebro
delinquētes alloq̃mur. frequenter
increpamꝰ. ſepe cū eis blandis ſer
monibꝰ agimꝰ. et tn̄ ſi alter audit
alter audire ↄtēpnit. alter ex par
te verbum exhortationis ſuſcipit
et ex parte recipe recuſat. ita vt co
tidie impleri videamꝰ hoc qd̄ ꝑ ꝓ
phetā aliū dominꝰ narrat. ꝗ̃ fere
rit iratus cū dicit. Plui ſuper vnā
ciuitatē. et ſuper alteram non plui
Pars vna ↄpluta eſt. et pars ꝗ̃ ↄ
pluta nō eſt aruit. Cū eni ſancte
exhortationis verba alia mēs ſuſ
cipit. alia ſuſcipe recuſat. ſup vnā
ciuitatē dominꝰ pluit. et ſuper alte
rā non pluit. Cum vero et ipſe qui
prauos audit. ab alijs ſe vicijs
corripit. atqz ab alijs emēdare ↄtēp
nit. vna eadēqz ciuitas et ex pte ↄ
pluitur. et ex parte arida remanet.
in qua a ſe ꝑdicatioīs pluuiam re
pellit. Sūt eteni quidā ꝗ̃ exhorta
tionis verba oīo non audiant. hij
penitus ſuſcipe pluuiā nolūt. Et
ſūt qui audiūt. ſꝫ hanc tn̄ medulli
tus nō ſequūtur. qz alia a ſe vicia
reſecāt. ſꝫ in alijs grauiter ꝑdurāt
Sepe enim quoſdā vidimꝰ qui ꝑ
ꝑdicationis verbū a ſemetipſis a
uaricie eſtū repellunt. et nō ſolū iā
aliena nō rapiūt. ſꝫ ppa indigenti
bꝰ largiūtur. nec tamē ire ſtimu
los edomant. nec pacientie mode
ramina per mentꝭ trāquillitatem
ſeruant. Et ſepe alij ad exhortati
onis verbū in ſemetipis iā carnis
immūdiciam vincūt. corpis caſti
tatē cuſtodiūt. nec tamen adhuc a
nimos ſicut debēt proximis inclināt
ſꝫ per rigorē ſuperbie in cogitatio
ne ſe eleuant. In iſtis pars vna ↄ
pluta eſt qz fructū facit. et pars ꝗ̃
cōpluta non eſt aruit. qz exhortati
onis verbū nō plene ſuſcipiens. a
bono ope remanſit ſterilis. Deqꝫ
Et aſſūpſit me ſpūs. et audiui pꝰ
me vocē ↄmotionis magne. bene
dicta glā domini de loco ſuo. Qz
hoc eſt ꝙ ppha poſtꝗ̃ ad trāſmig
tionē filiorꝝ populi mittitur. vocē
poſt ſe cōmotiōis magne audit di
centē. benedicta glā domini de loco
ſuo. Conuſus quippe ad peccato
res babilonie fuerat. et vocē glorie
domini de loco ſuo poſt tergū audi
ebat. Locus enim dei iheruſalē id
eſt viſio pacis eſt. quia nimirū illa
corda vident ꝗ̃ dei ſūt. que ad trāſ
migratione babilonie. hoc eſt ad
confuſionis vicia nō deſcendūt. I
bi eni inhabitat deꝰ. vbi vera pax
querit. interne ↄtēplationis glori
a amatur. Nam qui ad peruſita
tem defluūt. locꝰ dei eſſe ↄtēpnūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Lcetis ergo glē dei eſt· vel ſācta q̄
q̃ aīa · vel vn9 q̄ſ in celeſtib9 ꝑ
manēs āgelicꝰ ſpūs Et glā dn̄i
de loco ſuo bn̄diať· cū vel ab elec
tis hoīb9 vel a ſāctis āgelis aucto
ri oīm laus eterna cātatur· In eo
ergo ꝙ iuſti de cōuertendis pctōri
bus cogitant· quia eorū vitā cōſi
derando ad carnales actus oculū
ducūt· quaſi ad babilonē intēdūt
Qui tamē ꝓ ſtatu ſue rectitudinis
q̄a in laude dei bona ſāctorū ꝯſide
rare nūꝗ̄ deſinūt· ꝯꝗ̄uis ꝑ cogitati
onē alio intēdūt· quaſi poſt ſe vocē
glē domini ab ihrlm id eſt de loco
ſuo audiūt Sed cur in iſtis imora
mur· qui hec ꝓphe verba largiēte
dn̄o ꝑ ſenſū alterū et ſubtili9 itelli
gere et aptius dicere valem9? Ait
enim et aſſūpſit me ſpirit9 Predi
catorē ſpiritus aſſumit· cum eius
mentē in amore dei omnipotentis
eleuat · et a terrenis iā deſiderijs
alienam reddit· vt nichil ei agere
libeat niſi ea quibus lucra ſpiritu
alia congreget· et ad regna celeſti
a cotidiani operis ſui fructum por
tet· Vnde nobis predicatoribus
iubetur· Operamini non abū qui
ꝑit· ſed qui ꝑmanet in vitā eternā
Hinc autem ſubditur· Et audiui
poſt me vocem ꝯmotionis magne
Propheta ſancto ſpiritu repletus
quaſi tranſacta narrat que facien
da preuidit· quia et in predeſtina
tione iam facta ſunt· que adhuc in
opere ſequūtur· Vnde in tranſlati
one veteri ꝑ yſaiam dicitur· Qui
ſcrāt que futura ſūt Quid eſt ergo
ꝙ poſt ſe ꝓpheta vocē audiuit cō
motionis magne · niſi ꝙ poſt ſer
monē predicationis qui fit ad cor
da peccantiū· lamenta penitētiū ſe
quūtur? Peruerſi etenī quiq; dū
praua agunt· et a iuſtis recta non
audiūt · neſciunt ꝗ̄ ſint grauia q̄
cōmittunt · atq; ex ipā ſua ignorā
tia in ſuo ſtupore ſecuri ſunt · et ia
cētes in culpis quaſi molliter qui
eſcunt· ſicut de quodā peccatore et
ſecuro populo dicitur· Requieuit
in fecibus ſuis· quia ſecurus iacuit
in pctīs Cū vero audire ꝑuerſi ꝟ
bū predicationis ceperint· que ſint
ſupplicia eterna cognoſcē· q̄ terror
iudicij ꝗ̄ ſubtilis examinatio de
ſingulis quibuſq; peccatis · illico cō
tremiſcunt· et īplētur gemitib9 et
nō ſe capientibus ſuſpirijs anxian
tur· atq; magno pauore cōcuſſi in
luctu et fletibus erumpunt · Pro
phetam ergo vox magne cōmotio
nis ſequitur· quia poſt verbū pre
dicationis· cōuerſorum atq; peni
tentiū luctus audiuntur Qui enī
ꝑus quieti iacebāt in vulnere· tacti
poſtmodū manu medicine· cū dolo
re redeūt ad ſalutem De hac ꝯmo
tione penitentiū ꝑ ꝓphetā aliū di
citur Pedes eius ſteterunt et mo
ta eſt terra· quia cū veritatis veſti
gia figuntur in mente audientiū·
ipſa mens in ſui cōſideratione tur
bata cōmouetur Hic pſalmiſta ꝓ
peccatorib9 exorat dicens Qui ſe
des ſup cherubī moueatur terra·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hinc pro afflictis ⁊ penitentibus
depcans ait. Cōmouiſti terrā ⁊
ꝯturbaſti eam. ſana ꝯtritiones eꝰ
qꝛ mota eſt. Terra quippe cōmo
ta ⁊ ꝯturbata eſt. peccatoꝛ de cog
nitione reatus ſui anxius. ⁊ ad pe
nitētie lamenta pductus. Peccātī
enim hōmi dictū eſt. Terra es ⁊
in terrā ibis. Exoret ergo vt ſane
tur contritio terre qꝛ mota eſt. qñ
nꝰ peccatoꝛ qui de culpis ſuis af
fligit. de celeſtis miſericoꝛdie gau
dio conſoletur. Hec eſt itaqꝫ vox
ꝯmotiōis magne. qñ vnuſquiſqꝫ ſu
a acta dijudicās. in afflictione pe
nitētie ꝯturbat. Vꝫ qd vox dicat
audiamꝰ. Bndcā glā domini de lo
co ſuo. Locus enim maligni ſpūs
fuerāt. coꝛda peccantiū. Sed cū ſi
bimetipſis irati p penitētiam rede
unt ad vitā. glorie domini locus fi
unt. Jam enim ſe 9 ſe erigunt. iā
penitentie lacrimis īſequūtur ma
la que cōmiſerūt. Jnde ergo audi
tur benedictio glorie in laude dei.
vnde pus ſonabat creatoꝛis iniuri
a de amore pñtis ſeculi. Et coꝛda
penitētiū fiūt iam domino locꝰ ſu
us. que prius in peccatis ſuis poſi
ta fuerāt locus alienus. Jpſi aūt
qui a peccatis ſuis ad dñm cōuer
tūtur. non ſolū delent lacrimis p
uerſa que fecerūt. ſꝫ etiam iuris o
peribꝫ ad alta proficiūt. ut ſancta
aīalia dei oīpotētis fiāt. vt ſignis
⁊ virtutibus ad alta euolent. vt
terram fūditus deſerāt. ⁊ accepto
dono ſeſe ad celeſtia per deſideriū
ſuſpendāt. De quibꝰ adhuc ſubdi
tur. Et vocē alarū percutientiū al
terā ad alterā. Audit poſt ſe ꝓpha
vocē ꝯmotionis magne. quia ſicut
dictū eſt. verbū predicantiū luctꝰ
penitētiū ſequit. Audit poſt ſe vocē
alarū aīaliū. qꝛ ex ipſo luctu peni
tentiū oriūtur virtutes ſanctoꝝ.
vt tātomagꝭ in ſancta actione ꝓfi
ciant. qīto ſe ante cognitionē vite
nequit egiſſe meminerūt. Sed ē
in hijs magna dubitatio. qꝛ nō a
perte per ꝓpham dicitur. vtrū vnū
quodqꝫ aīal alas ſuas in ſemetip
ſis percutiat. an certe hec eadē ſcā
aīalia alis ſuis ſe viciſſim feriant.
vt ala huiꝰ alterum ⁊ ala alterꝰ
iſtud aīal tangat. Sed qꝛ plerūqꝫ
in ſacro eloquio ideo aliqd obſcu
re dicitur. vt diſpenſante mirabili
ter deo multiplicit exponat. nos
caritati veſtre vtraqꝫ exponē largi
ente domino debemꝰ. Depe iam
alas aīaliū. vtutes diximus eſſe
ſcōꝝ. Quomō ergo vnūquodqꝫ a
nimal alas ſuas excuciens. alterā
ad alterā percutit. niſi qꝛ aperte da
tur intelligi. qꝛ ſi ſācta aīalia effi
cimur. vtus in nob virtutē excitat
dū vna alterā ad perfectioēm pul
ſat. Ecce enim quis habet iā vbi
dei ſcientiā. atqꝫ per eandē ſcientiā
diſcit. ut viſcera etiam miſericoꝛdi
e habeat. Per ſciam quippe verbi
dicitur. date elemoſinā. ⁊ ecce oīa
mūda ſūt vobis. Cumqꝫ iam eſſe
miſericoꝛs in elemoſinis ceperit vb
ba ſancte autoꝛitatis legit. ⁊ qcqd

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in eis de misericordia dz: vberi9 p
expimentū intelligit Ibi ei scriptū
est: pater erā paupm Qd fortaſſe
antea legebat ⁊ pteribat Sz cum
in eius corde iam misericordia ce
perit imitari natura: quid est patrē
eſſe pauperū? legit ⁊ recognoſcit:
quia introrſus redit. in ſemetipſo
intelligit. quod foris audit Aliud
namq3 eſt. elemoſinā ex precepto
facere: atq3 aliud ex caritate. Ex
pcepto enim facere bonū: inchoan
tiū eſt. Ex caritate autem bonū:
pfectoꝝ Qui nō ſolum q2 iubetur
faciunt: ſ3 eciam diligunt faciendo
quod iubetur Hinc eſt enim quod
in magna vtute p pſalmiſtam dz
Vide q2 mandata tua dilexi dn̄e:
in tua miſericordia viuifica me.
Mandata enim dei pmiſſione fa
cere ſeruientis. ⁊ obedientis eſt:
diligendo hec facere. obedientis ⁊
amantis eſt Quia ergo ⁊ p ſcien
tiam caritatis miſericordia diſcit.
⁊ p caritatē miſericordie in corde
cōpuncto ſcientia multiplicat: ala
in nobis alam pcutit? q2 virtus
virtutē excitat. Sic qui caſtitatis
bonū in ſuo corpore cuſtodit: ꝯtra
luxuriantes zelo accendit? vt ab
imundicie maculis expientur. Et
ſepe dum quoſdā in lapſibus inue
nit. edomat. affligit: atq3 ad caſti
tatis mundiciā reſtringit Cuius ſi
forte mens de imundicia luxurie
fuerit temptata: ex ipſo zelo quo
alios correxit. ſemetipſū ꝯuenit? ⁊
erubeſcit imunda cogitare: q̄ ſe in

aliis recolit correxiſſe In hec ergo
ala alam pcutit: dū virtus vtutē
pulſat? ⁊ ab imundicia cuſtodit.
Sin vero vt pfati ſumus viciſſim
ſe alis ſuis animalia feriūt? ⁊ al
tera alterum ala pcutit ſingulorꝫ:
huius quoq3 ſcriptionis largiente
dn̄o ſenſus patet. Quid ē ergo q̄
hec pnata aialia viciſſim alas al
terā ad alterā feriunt? niſi q̄ oēs
ſancti ſemuicē ſuis vtutibz tāgunt.
et ſeſe ad ꝯ fectū excitant ex ꝯſide
ratione vtutis aliene? Non enim
vni dantur oīa: ne in ſupbiam ela
tus cadat Sz huic dat quod tibi
non datur: et tibi datur quod illi
denegatur. Et dum iſte ꝯſiderat
bonū qd et ipſe non habet: te ſibi
in cogitatione pferat Et rurſū dū
tu habere illum ꝯſpicis qd ipſe nō
hēs: te illi in tua cogitatione poſt
ponas? ⁊ fiat quod ſcriptū eſt: ſu
periores ſibijnuicē arbitrantes Vt
enim pauca ex multis loquar? iſti
inire abſtinentie virtus tribuitur:
et tamen verbū ſcientie non habet
Illi autem datur verbū ſcientie:
et tamen virtutem perfecte abſti
nentie apphendere conatur ⁊ non
valet. Huic libertas vocis tribui
tur. vt oppſſis quibuſq3 protectio
nis ſolacia impendens ad defenſio
nem iuſticie libere loquatur: ſed ta
men adhuc multa in hoc mundo
poſſidens. relinquere omnia vult
et non valet. Illi vero iam datum
eſt omnia terrena relinquere ⁊ ni
chil in hoc mundo cupit habere:

ſed tamen adhuc autoritate voce
ꝯtra peccantes quoſƺ non pſumit
exercere. Et qui ideo loqui plus
libere debuit. quia iam non habet
vnde in hoc mūdo teneatur. loqui
contra alios libere recuſat. ne ip
ſam vite ſue quietē perdat. Iſti vir
tus ꝓphie data eſt. multa iam q̄
futura ſūt preuidet. ſƺ tn̄ preſentē
proximi egritudinē conſpiciēs at
qꝫ ꝯpatiens nō valet curare Illi da
ta eſt curatiōis grā. atqꝫ a corpoē
proximi moleſtiā q̄ in preſenti eſt
oracionib9 repellit. ſƺ tn̄ quid ſeip
ſū paulopoſt ſequat̄ ignorat. Mira
itaqꝫ diſpenſatione deus oīpotēs
ſic in electos ſuis ſua dona diſpenſat
vt et iſti det quod illi negat. et al
teri maius qđ alteri tribuat min9
quaten9 dū vel iſte habere illū con
ſpiciat quod ipſe non habet. vel ille
hūc magē accepiſſe conſideret. qđ
ſibi minus adeſſe pēſat. dona dei
alter in altero id eſt viciſſim oms
admiretur. atqꝫ ex hac ipā admiā
tione humilietur alt̄ alteri. et quē
videt habere quod nō habet. eum
diuino iudicio ſibi plātū putet. Alis
ergo ſuis viciſſim ſe aīalia feriūt.
cū ſancte mentes alter9 ſe virtuti
bus tāgunt. et tāgendo excitāt. at
qꝫ excitata ad ꝓuectū volant. Vi
deam9 paulū quō apoſtoloꝝ alis
tact9 atqꝫ ad penitentiā excitat9
fuerat. qui mala p̄terite perſecuti
onis ſue. et apoſtoloꝝ inocētem vi
tā ꝯſiderās dicebat. Ego enī ſum
minimus apoſtoloꝝ. qui nō ſū dig
nus vocari apoſtol9. quia perſecu
tus ſū eccleſiā dei. Conſiderauit
quippe apoſtoloꝝ inocentiā. et ꝓp
ter p̄cedentē maliciā. vilis in eius
oculis facta eſt omnis quā exhibe
bat in ecclīa ſollicitudo ſua. et q̄ī mē
tos ex accepto intellcū precederet
non attendit. quia illoꝝ innocētiā
pēſans perſecutorē aliqn̄ fuiſſe ſe
doluit. Sed videamus ſi quis ex
apoſtolis eū qui paulo datus eſt in
tellectū miratur. Ipē nobis aplō
rū p̄m9 requirēdus eſt. qui diſcipu
los admonens ait Sicut et kmˢ
frater noſt̄ paul9 ſcdm datā ſibi ſa
pientiā ſcripſit vobis. ſicut et in oī
bus eplis loquens in eis de hijs
in quib9 ſūt quedā difficilia itellcū
que indocti et inſtabiles depzauāt
Miratur itaqꝫ in apoſtolis oībus
paul9 innocentiā. miratur aplōꝝ
prim9 in paulo ſapientiā. Alis er
go ſe tangunt qui inde ſe viciſſim
ad prouectū excitāt. vnde volant
Hoc itaqꝫ oīpotens deus agit in
cordibus hominū. qđ facit in regio
nibus terrarū. Poterat nāqꝫ vni
cuilibet regioni fructus oms tribu
ere. ſƺ ſi vnaq̄libet regio alterius re
giōis frūctibus nō idigeret ꝯmunio
nē cū altera nō habuiſſƺ. Vnde fit
vt huic vini. alij vero olei habun
dātiā tribuat. hanc multitudie pe
cudū. illā vero vbertate habūdare
faciat frugū. ut cū illa defert quod
iſta non habz. et iſta reddit qđ illa
non deculit. per ꝯmuionē grē ſibi
ſimul etiam diuiſe terre ꝯiūcte ſint

Sicut ergo regiones terrarū: ita
ſūt mentes ſcōꝝ. Que dū viciſſim
ſibi ꝯferūt qđ acceperūt: quaſi fruc
tus ſuos regiones regionibꝫ impē
dūt: vt in vna oēs caritate iūgan
tur. Sꝫ inter hec ſciendū eſt. qꝛ ſicut
electi quiq; hoc ſemꝑ in alijs attē
dunt qđ a dn̄o melius acceperunt
q̄ ipſi. vt eos ſibi in cogitatione p̄
ferant. ſeq; illis in humilitate ſub
ſternāt: ita reproboꝝ mens nūq̄
ꝯſiderat quid alť boni amplius q̄
ip̄e: ſꝫ quid boni ipſe amplius q̄
alť habeat. Neq; enim penſant q̄
bona ſpūs alter acceperit. ⁊ ipſis
deſint: ſꝫ que bona ipſi. ⁊ q̄ mala
aſſint alteri. Et cū omnipotēs de9
ad hoc ſingulas v̄tutes diuidat. vt
alterū alteri in cogitatiōe hūiliet:
ad hoc reprobi ꝑtrahunt bonū quod
acceperūt: vt ex eo in elatione ꝑ
dantur: dū ſemꝑ ꝯſiderant bona q̄
ipſi habent ⁊ alij n̄ habēt: et nūq̄
ꝑpendere ſtudēt: q̄ta bona alij ha
beant ⁊ ipſi n̄ habeant. Qđ ergo
diuina pietas in augmētū diſpoīt
humilitatis: hoc mētes reprobe in
augmentū v̄tunt elatiōis. Et ex
diūſitate munerū a bono deficiūt:
vnde creſcere in humilitatis bono
debuerunt. Propť hoc ergo neceſſe
eſt frēs cariſſimi. vt in vobis hoc ſemꝑ
debeatis aſpicē qđ minus habetis:
in ꝓximis vero hoc qđ vobis āplius
acceperūt: quatin9 dū ſuꝑ voſmet
ipōs eos ꝓ bono qđ ipſi hn̄t ⁊ vos
n̄ hētis aſpiciatis: ad hoc q̄ꝫ obtinēdū
eſt. vos ex hūilitate creſcatis. Si et
enī ⁊ vos ī illis accepta bona ꝓpē
ditis. ⁊ illi in vobis ꝯſiderāt dō q̄ ha
betis: viciſſim vos aliis tangitis: vt
exaltati ſp ad celeſtia voletis. Seq̄
tur. Et vocē rotarū ſequentiū ani
malia: et vocē ꝯmotionis magne.
In rotis: ſacri eloquij teſtamenta
ſignari ſupius diximus. Vox igitur
rotarū: eſt ſmo teſtamētoꝝ. Poſt
vocē itaq; alarū animaliū. audit
eciam vox rotarū: qꝛ p̄dicantiū ſmo
ne ſuſcepto. dū v̄tutes ſcōꝝ ad al
tiora agenda euolāt: ſeq; viciſſim
ad ꝓfectū pulſant: ſcē eccle ſtatus
erigitur: vt ꝑ vniuerſū mundū ſa
croꝝ teſtamentoꝝ pagine legant.
Vbiq; etenī iā ſanctū euangeliū.
vbiq; aploꝝ dicta: vbiq; lex ⁊ ꝓ
phete reſonāt. Poſt alarū g° vocē.
vox rotarū ſeq̄tur: qꝛ poſt ſcōꝝ mi
racula. v̄ba ſacri eloquij intra ſcāꝫ
eccleſiam libē et licenť audiūť. Que
recte aīalia ſequūtur: qꝛ vt ſupius
dictū ē. poſtq̄ in honorē venit vita
ſcōꝝ: veneranda quoq; apparuerūt
hoib9 eloq̄a teſtamentoꝝ. Vel rec
te rote aīalia ſequunť: qꝛ in ſcōꝝ
patrū vita cognoſcim9: q̄ in ſacre
ſcripture volumine intelligē debea
mus. Illoꝝ quippe nobis actio apit
hoc: qđ in ſuis p̄dicationibꝫ pagina
teſtamentoꝝ dicit. Sꝫ querendū nobis
eſt. cur poſtq̄ ſi ꝑius dictū eſt audi
ui poſt me vocē ꝯmotiōis magne:
poſt vocē q̄ꝫ alarū atq; rotarū ſub
ditur. et vocē cōmotionis magne.
Quod ſi diligenť aſpiciatur: inue
niri poteſt quia nō ociōſe repetitur

Due ſunt quippe ꝯmotiones· qui
bus corda nr̃a ꝯmouent̃· Una q̃p
pe ꝯmotio ex timore eſt· altera ex
caritate· Una fit ex luctu penitē̃ti
um· alia ex feruore amãtiũ Poſt
p̃dicatiõis ergo verbũ prima com
motio eſt· cũ plangimꝰ mala q̃ fe
cimus· poſt voc̃e vero alarũ et tota
tũ ſecunda ꝯmotio eſt· dũ magnis
fletibus querimꝰ celeſtia bona que
audimus Ecce enĩ quia intra ſãc
tam eccl̃iam de multꝭ patribꝰ ỽbu
tũ exempla ꝯgnoſcimꝰ· quaſi ala
tũ ſonitus cotidie audimꝰ· Quia
vbiq̃ʒ ſacra eloquia perſonant· q̃ſi
cotarũ vocibus excitamur· Et qui
a per eadẽ ſacra eloquia ad amo
rẽ nr̃i conditorꝭ accendimur· mag
ni feruoris ignibus ardentes eſſe
nos longe adhuc ab oĩpotentꝭ dei
facie plangimꝰ· Poſt primã ergo
voc̃e cõmotionis magne ad extre
mũ quoq̃ʒ vox magne ꝯmotionis
fit· quia qui cognoſcendo deũ cepi
mꝰ peccata plangere· iam diligen
do quẽ cognouimꝰ· nõ ceſſamꝰ eũ
cũ fletibus deſiderare Poſt cotarũ
itaq̃ʒ voc̃e vox magne ꝯmotionis
ſequit̃· quia cũ teſtamenta dei in
aure cordis ſonare ceperint· audiẽ
tiũ ſpũs ex amore ꝯpũctus ad la
menta cõmouetur· Hinc eſt enĩ ꝙ
ſcripture ſacre ỽba fuĩt in corde le
gentiũ ſapida Hinc eſt ꝙ ab amã
tibꝰ plerũq̃ʒ ĩ ſilẽtio q̃ſi furtiue et
tacite legunt̃ Unde ꝑ ꝓpheta quo
q̃ʒ aliũ dicitur· Preſcidiſti in alie
natione capita potẽtiũ· mouebun

tur in ea gentes· Adaperient ora
ſua ſicut pauper edens in occulto
Omnipotens enĩ deus in aliena
tione capita potentiũ p̃ſcidit· qui
a iudeorꝫ ſuperbiã a ſemetipſõ alie
nando reppulit· in qua alienatione
gentes mote ſũt· quia dũ iudei a fi
de caderẽt· ad cognitionẽ fidei cor
da gentiliũ currerũt· q̃ gentes vi
delicet in ſacre lc̃ionis pabulo os
cordis aperuũt· et in occulto ſicut
pauper ꝯmedũt· quia cũ feſtinatio
ne ⁊ ſilentio ỽba vite legentes ſu
mũt· Sed ſciendũ eſt· qꝫ q̃nto au
ditores in caritate atq̃ʒ intellectu
proficiũt· tanto ſãs p̃dicatoribus
maior grã datur Unde cũ ꝓpheta
prius dixiſſꝫ· aſſũpſit me ſpũs· ⁊
audiui poſt me voc̃e ꝯmotiõis mag
ne· poſt vocem ꝯmotionis magne
alarũ atq̃ʒ cotarũ· atq̃ʒ iterũ cõmo
tiõis magne· illico ſubiũgit Spũs
quoq̃ʒ eleuauit me· ⁊ aſſũpſit me
Cur qui ſe aſſũptũ iam a ſpũ dix
erat· iterũ aſſũptũ ⁊ eleuatũ nar
rat? Sed ad altiora mens p̃dicã
tiũ proficit· cũ per eos ſenſus au
dientiũ ad oĩpotẽtis dei deſideriũ
cõmouetur· qui videlicet p̃dicato
res ſcĩ idcirco ꝓficiũt· vt per eorũ
miſteriũ dona grẽ in ſcã eccl̃ia mul
tiplicẽt̃· ſicut de hac eadẽ ſcã eccl̃ia
ſcriptũ eſt· Riuus eius inebrians
multiplicat generationes eius· in
ſtillicidijs eiꝰ letabitur cũ exoriet̃
Riui quippe iſte ſancti p̃dicatores
ſunt· qui terrã nr̃i cordis infũdũt
Et cũ inebriantur riui· gñatiões

F 3

ꝯce multiplicatur: q2 cū vberiorē
gr̄aꝫ ſpiritus p̄dicatoēs accipiūt:
fideliū numerus augetur: quo ſcā
eccleſia in ſuis ſtilliadijs letatur.
In ſtilliadio etenim aqua de tecto
in terrā vadit: que de celo cadebat
in tectum. Tectū vero eccleſie ſanc
ti p̄dicatoēs ſunt: qui nos interce
dendo et āmonitionib9 muniendo
ꝓtegunt. Sed q2 illoꝝ cor diuini
tus in p̄dicatione infundit̄: quaſi
aqua de celo venit in tectū. Quia
vero nos eoꝝ verbis irrigamur:
quaſi aqua de tecto defluit in terrā
Sancta itaq; eccleſia dū excitur
in ſtilliadijs ſuis letatur: q2 cum
in fide ⁊ bonis opibus naſcitur:
ea que accepit dona ꝯſiderat. et in
verbis predicantiū exultat. Quia
ergo auditoribꝫ ad meliora ſurgē
tibus. eorum quoq; p̄dicatoribus
grā multiplicatur: ꝓpheta dicat.
Spiritus quoq; eleuauit me: et
aſſūpſit me. Inde enim p̄dicator
magis ac magis eleuatur et aſſu
mitur: vnde auditor ad meliorē
vitā mutatur. Sed querendū nob
eſt cum ſpiritus mentē non eleuet
niſi aſſūpſerit: cur prius eleuauit:
et poſtmodū dicitur aſſumpſit. Sꝫ
hoc loco aſſūpſit dictū eſt. ꝯſtanter
tenuit. Nam ſꝫ nōnulli quos ele
uat ſpiritus. ſꝫ nō aſſumit: quoꝝ
intellectus ad ſpūalia emicat: ſed
tamen vita in factis carnalib9 re
manens: intellectui non ꝯcordat.
Balaā namq; ꝑ ꝓphetie ſpiritum
eleuatus erat. ſꝫ aſſūptus n̄ erat:

q2 ⁊ cernat̄ potuit lōge poſt futurā
ꝓſpicere: et tamen a terrenis deſi
derijs mentē ſeparare noluit. Sed
q2 ꝓpheta ſanctus ſcientia eleuat9
eſt. ⁊ vita pariter aſſūptus: iam
qual̄ in p̄dicatione ꝑgat audiam9
Et abij amarus in indignatione
ſpūs mei. Penſate ſr̄es cariſſimi:
is cui dona ſancti ſpūs creuerant:
cur amarus abibat. An omne cor
qd̄ iſdem ſpūs aſſumit: amarū in
indignatione ſancti ſpiritus facit:
Vn̄ ſciendū eſt. q2 cui adhuc pn̄s
vita dulcis eſt: etiā ſi verbū dei loq̄
videatur: eleuatur. et aſſūptus p̄
dicator non eſt. Mentē enim quā
ſcūs ſpūs replet: in amaritudinē
tp̄aliū delectatione eternoꝝ ꝯmo
uet. Dulce ei eſt eſſe in reb9 huma
nis: ſed ei qui adhuc de celeſtibus
gaudia nulla guſtauit. Quia q̄to
minus eterna intelligit: tanto de
lectabilius in tp̄alibus requieſcit.
At ſi quis iā cordis ore guſtauerit
q̄ ſit illa dulcedo celeſtiū p̄mioꝝ.
qui illi ymnidia angeloꝝ chori:
que incōprehēſibil̄ viſio ſancte tri
nitatis: huic q̄to illud dulce fit qd̄
intus videt: tanto in amaritudinē
vertitur omne quod foris ſuſtinet.
Rixatur ſecum de hijs que male
egiſſe ſe recolit: et ſibimetipſi diſ
plicet. cum ei ille placere iam cepit
qui omnia creauit. Reprehendit
ſe de cogitationib9. inſequitur de
verbis: ⁊ punit flendo de factis.
Supnis inhiat: terrena iam om
nia per mentis deſpectum calcat.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et q̄ diu illud quod deſiderat ad
huc per ſpeciem nō habꝫ· flere dul
ce habet· ſeſe cōtinuus lamentꝭ af
fligere· et quia necdū ſe eſſe in pa
tria ad quam creatus eſt videt· in
h9 vite exilio nil ei plus aliud q̄
ſua amaritudo placet· Dedignatꝰ
eteni ſubiacere tēpalibus· ⁊ arden
ter ſuſpirat eternis· Unde ⁊ recte
per ſalomonē dicitur Eo q̄ in mlꝫ
ta ſapientia multa ſit indignatio·
⁊ qui apponit ſciām apponit et do
lorem· Celeſtia enī ꝯgnoſcentes
terrenis aīm ſubdere dedignamur
⁊ dū plus ſapere incipim9· de hijs
que male egimus nobipſis iraſci
mur· Et fit in multa ſapiētia mlꝫ
ta indignatio· quia q̄nto plus pro
ficimus in cognitione· tāto nobis
indignamur āplius de peruerſo o
pere· atqꝫ cū ſciā dolor creſcit· quia
q̄tomagꝭ eterna ꝯgnoſcimus· tā
tomagꝭ eſſe nos in h9 exilij miſe
ria dolemus· Uel ſicut trāſlatione
alia dicitur· ⁊ qui addit ſciām ad
dit dolorē· Quo enim ſcire incipi
m9 que ſūt celeſtia gaudia· eo ma
gis vt erroꝝ nrōꝝ laqueos poſſi
m9 euadere flendo laboram9· In
multa ergo ſapientia multa eſt in
dignatio· quia ſi eterna iam ſapi
mus· concupiſcere temporalia de
dignamur Si eterna iam ſapim9
noſmetipōs deſpicimus egiſſe hoc
quod nos potuit ab eternitatis a
more ſeparare Reprehendit ſemet
ipām conſciētia· accuſat quod egit·
dāpnat per penitēciā quod accuſat

Fit rixa in aīo· parturiens pacē cū
deo Sic achab iniquus rex a pro
pheta rephenſus· cū ꝯtra ſe diui
nam ſententiā audiſſꝫ pertimuit· ⁊
magno merore dephenſ9 ē· ita vt
ad xpham ſuū dn̄s diceret Nōne
vidiſti humiliatū achab corā me?
Quia igiꝉ hūiliatus eſt mei cauſa
non inducā malū in diebus eius·
In quib9 domini verbis p̄ſandū
eſt quō ei in elās ſuis meror ama
ritudinis placeat· qui amittere ti
ment deū· ſi ſic ei ⁊ in reprobo pe
nitētia placuit qui timebat perdē
preſens ſclm̄ Aut quō ei grata ſit
ſpōtanea afflictio ꝓ culpis in eis
qui placent? ſi hec ad temp9 pla
cuit· ⁊ in illo qui diſplicebat? Sꝫ
ſciendū quia null9 hec pro amore
oīpotentꝭ dei ex toto corde agere
p̄ualet· niſi is cui9 aīm ſpūs ſcūs
aſſūpſerit· Nā qn̄ hō ex ſua v̄tute
ſufficiat terrena deſpicē· celeſtia a
mare pacē cū deo q̄rē ſcāi rixā ſubi
re· in cogitacione ſemetipſū rephen
dere ⁊ gemitibus punire? Nullus
hec agere· niſi quē dīna grā robo
rauerit valet· Vn̄ ⁊ ſequiꝉ Man9
enim domini erat mecū· ꝯfortās
me· Ad bona quippe pfecte ſurgere
nō poſſum9· niſi nos ſpūs ⁊ p̄ue
niendo eleuet· ⁊ ſubſequendo ꝯfor
tet· Sed querēdū eſt· cū ſuperius
de volumine quod acceperat ſcrip
tū ſit· ⁊ factū eſt in os meum ſicut
mel dulce· qua racione poſtmodū
dicatur· abij amarus in īdignatio
ne ſpūs mei Chiui quippe valde eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſi dulcedo ſimul et amaritudo cõue
niant Sed iuxta ſuperiorē ſenſum
ſciendū eſt: qr cū ſermo dei in cor
cordis dulcis eſſe ceperit huius
procul dubio ꝯtra ſemetipſū animus
amareſcit. Quo enim in illo ſubti
liter diſcit qualiter reprehendere ſe
debeat: eo ſe durius ꝑ amaritudinē
penitentie caſtigat Qui tanto ſibi
magis diſplicet: quanto in ſacro volu
mine amplius de omnipotēte deo
videt qđ amet. Sed quia ad iſta
pficere ſua virtute non valet homo:
recte nunc dicitur Manus domini
erat mecū confortans me. Manus
domini in ſacro eloquio aliquando
etiā vnigenitus filius appellatur:
quia omnia per ipſum facta ſunt.
Et de cuius aſcenſione ꝑ moyſen
pater omnipotēs loquitur. dicens
Tollam in celum manū meam.
Hec manus que electoꝝ ſuorum
corda ꝯfortat: diſcipulis dicebat
Sine me nichil poteſtis facere In
omni ergo quod cogitamus. ſemꝑ
cogitandū eſt. vt et ipſo aſpirante
cogitemus: et ipō adiuuante facia
mus qui viuit ⁊ regnat cū patre
in vnitate ſpiritus ſancti deus: in
ſecula ſeculoꝝ Amen.

Explicit omelia decima.

Incipit omelia vndecima.

Inter cetera ꝓphetie mi
racula: hoc quoqꝫ mi
randum habent libri
ꝓphetarū. q ſicut in eis verbis re
ita nonnūquā verba rebꝫ exponuntur
vt eoꝝ non ſolū dicta: ſed etiā re
geſte ꝓphetie ſint Unde nunc dr.
Ueni ad trāſmigrationē ad aceruū
nouarū frugū: ad eos qui habita
bāt iuxta flumē chobar Cū cauſa
exigeret vt indicare debuiſſet qr ad
tranſmigrationē veniret. q dicendi
neceſſitas fuit. vt ꝑ fruges locum
quoqꝫ exprimeret. dicens ad aceruū
nouarū frugū. niſi q ſepe ꝑ res et
loca cauſe ſignantur Multi quippe
ezechiele ꝓphetāte iā captiuitatis
āni defluxerāt: atqꝫ ex hijs qui in
captiuitatē ducti fuerant plures iā
in morte carnis obierāt ad quoꝝ
filios loqui ꝓpheta veniebat. Unde
⁊ ei ſuperius dr Fili hominis. mitto
ego te ad filios iſrl: ad gentes a
poſtatrices q receſſerūt a me. Pa
tres eoꝝ ꝓuaricati ſūt pactū meum
vſqꝫ ad hanc diē: et filij dura cer
uice et indomabili corde ſūt. ad quos
ego mitto te. Ex quibus qr multi
fuerāt credituri. atqꝫ ꝑ obedientiā
ad fertilitatē boni operis ꝑuenturi:
aceruū frugū vocant Quia eni bo
ne aīe fruges appellant dei: ꝓpha
alius teſtatur dicens Sācta iſrl dño
primicie frugū eius. Fruges etenim
domini: etiā ꝯuerſe gentes ad fidē
poſtmodū facte ſūt. Sed qr prius
iſrl dño credidit: recte hūc ꝓpheta
frugum eius primicias appellauit.
Quia ergo ꝓpheta miſſus nō priori
populo ſꝫ filijs eius dē ppli verba intu
lit: ad aceruū nouarū frugū venit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid ergo per chobar fluuiũ de
ſignetur· ſupra iam diximus· que
nequaq̃ modo repetim9· ne repete
do faſtidiũ generemus Sequitur
Et ſedi ibi vbi ſedebant· ⁊ manſi i
bi ſeptẽ diebus merẽs in medio e
orũ· Notandũ captiuo populo ꝓ
pha ſanctus quanta ſe cõpaſſione
copulat eorũq; merorib; conſeden
do ⁊ merẽdo ſe ꝯiũgit · quia radix
verbi eſt virtus operꝭ· ⁊ ille ſermo
ab audiente libẽter accipitur· qui
a p̃dicante cũ cõpaſſione animi ꝓ
fertur· Sic ferrũ cũ ferro iũgitur
liquatur p̃us vt poſtmodũ viciſſim
a ſeipſo teneatur Si enim p̃us mi
nime molleſcat· poſtmodũ fortiter
tenere non ſufficiat· Sic ꝓpha cap
tiuo populo ꝯſedit· ⁊ merẽs in me
dio eoꝝ extitit· vt dũ per caritatꝭ
grãm condeſcendendo ſe ei mollio
rẽ redderet· eum ſtatim per verbi
fortitudinẽ teneret· Siuero iſra
heliticus popul9 qui domus exaſ
perãs vocatur· quia culpas nec in
ter flagella cognouit· nullo mero
re aĩm depreſſit· ꝓpha inter gau
dentes merẽs ſtuduit ſedere· vt ta
cendo oſtenderet· quid loquẽdo ve
nerat dicere· ⁊ p̃uſq̃ verba faceret
in hoc qd merẽs tacuit· formã vbo
rũ ſũpſit· Sequitur· Cum aũt per
tranſiſſent ſeptẽ dies· factũ eſt ver
bũ domini ad me dicens In eo qd
ſeptẽ diebus merẽs ſedit· ⁊ poſt di
em ſeptimũ verba dominice iuſſio
nis accepit vt loqui debuiſſet· ap
te indicat· quia eiſdẽ dieb9 merẽdo
tacuerat· Miſſus aũt ad predicã
dũ fuerat· ⁊ tamen ſeptẽ dieb9 ſe
dens tacebat Quid eſt hoc quod nob
ꝓpheta in hoc ſuo ſilentio innuit·
niſi quia ille loqui veraciter nouit
qui prius bene tacere didicerit ?
Quaſi enim nutrimentũ quoddã
verbi eſt· cenſura ſilencij· Et recte
per excreſcentẽ quoq; grãm ſermo
nẽ accipit· qui ordinate antea per
humilitatẽ tacet· Hinc enim per
ſalomonẽ dicitur· Tempus tacẽ
di ⁊ tempus loquendi Non enim
ait tẽpus loquendi et temp9 tacen
di· ſ; prius tacẽdi premittit tẽpus
⁊ poſtmodũ ſubdit loquendi· quia
nõ loquendo tacere· ſ; tacẽdo debe
m9 loqui diſcere· Si ergo ꝓpheta
ſanctus qui miſſus ad loquendũ
fuerat diu prius tacuit· ut poſtmo
dũ recte loqueretur· p̃ſandũ nob
eſt· q̃ta ei culpa ſit nõ tacere· quẽ
nulla cogit neceſſitas loqui· Seq̃
tur· Fili hominis ſpeculatorẽ te de
di domui iſrael Notandũ qd eum
quẽ domin9 ad p̃dicandũ mittit·
ſpeculatorem eſſe denũciat· Cui
enim cura aliena cõmittitur ſpecu
lator vocatꝰ· vt in mẽtꝭ altitudine
ſedeat· atq; vocabulũ nomis ex vir
tute actionis trahat Non enim ſpe
culator q̃ in ymo eſt· Speculator
quippe ſemꝑ in altitudine ſtat· vt
quicq̃d venturũ eſt longe ꝓſpiciat·
Et quiſq̃s populi ſpeculator poni
tur· in alto debet ſtare per vitam·
vt poſſit prodeſſe per prudentiã·
Hunc ꝓpheta alius ſpeculatorem

āmonet dicens. Sup monte excel
ſū aſcēde tu qui euāgelizas ſyon.
vt videlicet qui p̄dicationis locū
ſuſcipit . ad altitudinē bone aſcen
dat actionis Ad excelſa trāſeat. et
eorū qui ſibi cōmiſſi ſunt opa trāſ
cendat. quatin9 ſubiectorū vitā tā
to ſubtilius videat. q̄to ⁊ terrenis
rebus quas deſpiat animū nō ſup
ponit. O q̄ dura ſunt michi iſta q̄
loquor. quia memetipſum ferio lo
quēdo. cui9 neq lingua vt dignū
eſt predicationē tenet. neq in q̄tū
tenere ſuffiat vita ſequitur linguā
qui ociosis verbis ſepe implicor. ⁊
ab exhortatione atq edificatione
proximorum torpens ⁊ negligēs
ceſſo. qui in conſpectu dei factus ſū
mutus et verboſus . mutus in ne
ceſſarijs. verboſus in ocioſis Sed
ecce ſermo dei de ſpeculatoris vi
ta compellit vt loquar. tacere non
poſſum. et tamen loquēdo me feri
re ptimeſco Dicam dicam. vt ver
bi dei gladius eciam p meipſū ad
cōfigendū cor proximi tranſeat .
Dicam dicam. vt eciā ɔtra me ſer
mo dei ſonet p me. Ego me reum
eſſe non abnego . torporem meū
atq negligentiā video . Erit for
taſſe apud pium iudicem impetra
cio venie. ipſa cognitio culpe . Et
quidem in monaſterio poſitus. va
lebā et ab ocioſis linguā reſtringe
re. et in intentione orationis pene
ɔtinue mēte tenē At poſtq̄ cordis
humerum ſarcine paſtorali ſupposu

i. colligere ſe ad ſemetipſum aſſidu
e non poteſt animus. quia ad mul
ta ſpargitur Cogor namq modo
eccleſiarum . modo monaſteriorū
cauſas diſcutere. ſepe ſingulorum
vitas actuſq penſare . modo que
dam ciuiū negocia ſuſtinere . modo
de irruentibus barbaroꝝ gladijs
gemere . et cōmiſſo gregi inſidian
tes lupos timere. modo rerum curā
ſumere ne deſint ſubſidia eis ipſis
quibus diſcipline regula tenetur.
modo raptores quoſdam equani
miter perpeti. modo eis ſub ſtudio
ſeruate caritatis obuiarē Cum ita
q ad tot et tanta cogitanda ſciſſa
ac dilaniata mens ducatur quādo
ad ſemetipſam redeat. vt totam ſe
in predicatione colligat . et a pro
ferendi verbi miſterio non recedat.
Quia autem neceſſitate loci ſepe
viris ſecularibus iungor. nonnūq̄
michi lingue diſciplinam relaxo.
Nam ſi in aſſiduo cenſure mee ri
gore me teneo . ſcio quia ab infir
mioribus fugior . eoſq ad hec q̄d
appeto nunq̄m traho . Unde fit
vt eorum ſepe et ocioſa pacienter
audiam . Sed quia ipſe quoq in
firmus ſum. et in ocioſis ſermoni
bus pauliſper trac9 libenter iam
ea loqui incipio. que audire ceperā
inuitus . et vbi tedebat cadere li
bet iacere . Quis ergo ego vel
qualis ſpeculator ego ſum . qui
non in monte operis ſto . ſed ad
huc in valle infirmitatis iaceo.

Potens est vero humani generis
creator ⁊ redemptor indigno m̄ ⁊ vi
te altitudinē ⁊ lingue efficatiam
donare. pro cuiꝰ amore in eius e
loq̄o nec m̄ parco. Esse ergo spe
culatoris vita ⁊ alta debet semꝑ
⁊ circūspecta. Ne enim terrenarū
rerū amori succūbat alta sit. ne oc
culti hostis iaculis feriatur ex omī
latere circūspecta. Neq; hoc specu
latori sufficit. vt altum viuat. nisi
et vt loquendo assidue ad alta au
ditores suos pertrahat. eorumq;
mentes ad amorem celestis patrie
eloquendo succendat. Sed tūc hec
rite agit cū lingua eiꝰ ex vita arse
rit. Nam lucerna que in semetipā
nō ardet. eam rē cui supponitur nō
accendit. Hinc eni de iohanne ve
ritas dicit Ille erat lucerna ardēs
⁊ lucēs. ardēs videlicz ꝑ celeste de
siderium. lucens per verbū. Vt ergo
seruetur veritas p̄dicandi. teneat̄
necesse est altitudo viuendi. Vnde
recte quoq; sancte ecclesie sponsi
voce in cantico canticorum dicit̄r
Nasus tuus sicut turris libani.
Que rogo laus est fratres mei?
vt sponse nasus turri cōparet̄? Nisi
quia per nasū semper odores feto
resq; discernimꝰ? quid per nasū ni
si speculatorū discretio designat̄?
Qui nimirū nasus ⁊ sicut turris
esse ⁊ libani dicitur. quia videlicet
p̄positorū discretio ⁊ munita semꝑ
debet eē ex circūspectiōe. ⁊ i altitu
dine vite cōsistere id est in valle in
fimi opis non iacere. Dicit enī
turris in monte idcirco ad specula
dū ponitur. vt hostes qui veniunt
longius videant. sic predicatoris
vita semper in alto debet fixa per
manere. ut more nariū discernat
fetorem viciorū. odoresq; virtutū.
incursus malignorū spirituū lōge
prospiciat. et commissas sibi aīas
per suā prouidētiā cautas reddat.
Sequitur. Et audies ex ore me
o verbū. ⁊ annūciabis eis ex me.
Ecce iterū monetur ꝓpha. ne pre
sumat loqui quod nō audierit. sed
prius aure cordis aperiat voci cre
atoris. ⁊ postmodū os sui corporis
aperiat auribꝰ plebis. Vnde aliꝰ
ꝓpheta dicit. Inclinabo ad simili
tudinē aurē meā. aꝑiā in psalterio
ꝓpositionē meā. Qui eni recte pre
dicat. prius sicut dictū est. aurē cor
dis locutioni intime īclinat. ut pꝰ
modū os corporis in propositione
āmonitiōis aꝑiat. Sequitur Si
dicente me ad impiū. morte morieris
⁊ nō annūciaueris neq; locutus fu
eris vt auertatur a via sua impia
⁊ viuat. ipse impius in iniq̄tate sua
morietur. sanguinē aūt eiꝰ de ma
nu tua requirā In quibus verbis
quid nobis notandū est: quid sol
licite cogitandū? nisi quia nec sub
iectus ex culpa prepositi moritur:
nec p̄positus sine culpa est. qn̄ ver
ba vite non audiens ex sua culpa
moritur subiectus? Impio etenim
mors debetur. sed et ab speculatore
via vite annūcianda est. ⁊ eius im
pietas increpanda. Si vō speculator

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

taceat. ipſe impius in iniquitate ſua
morietur: quia impietatꝭ ei9 me
ritũ fuit vt dign9 non eſſ; ad quẽ
ſpeculatoris ſermo fieret. ſed ſan
guinẽ ei9 dñs de manu ſpeculato
ris requirit: qꝛ ipſe hũc occidit qui
eũ tacẽdo morti ꝑdidit. In quib9
vtruꝫ pēſandũ eſt q̃tũ ſibi cõnexa
ſũt peccata ſubditoꝝ atq; p̃poſito
rũ. quia vbi ſubiect9 ex ſua culpa
moritur: ibi is qui preeſt qm̃ tacu
it reus mortꝭ tenetur. Penſate er
go fr̃es cariſſimi pēſate: quia ⁊ q̃
nos digni paſtores non ſum9 cã
ex veſtra culpa eſt. quib9 tales pre
lati ſum9. Et ſiqñ vos ad iniqui
tatẽ defluitis. etiam ex nr̃o reatu
eſt. quos obſiſtentes atq; reclamã
tes in prauis deſiderijs nõ habe
tis. Vobis ergo ⁊ nobis paratis
ſi a prauo ope ceſſatꝭ: vobis ⁊ no
bis paramus. qñ hoc quod diſpli
cet non tacem9. O q̃ liber a com
miſſoꝝ ſibi ſanguine fuerat p̃dica
tor egregius. qui dicebat. Mũd9
ſũ a ſanguine omniũ: non enĩ ſub
terfugi quo min9 annũciarẽ omne
conſiliũ dei vobis. Si enim non
annũciaſſet: mundus a ſanguine
non eſſ;. Sed quib9 om̃e conſiliũ
dei annũciare ſtuduit: ab eoꝝ ſan
guine mundus fuit. In qua voce
nos conuenimur. nos conſtringi
mur. nos rei eſſe oſtendimur q̃ ſa
cerdotes vocamur. q̃ ſuꝑ ea mala
q̃ ꝓpria habem9 alienas quoꝝ mor
tes addim9: quia tot occidimus.
quot ad mortẽ ire cotidie tepidi ⁊
tacẽtes videm9. Cũ vero dicitur
ſanguinẽ autẽ eius de manu tua
requirã: ſi hꝭ in loco ſanguinis no
mine mors corporis deſignatur.
valde nobis de noſtro ſilẽtio auge
tur met9: qꝛ ſi in ſubiectis ſuis is
qui p̃latus eſt ad ſpeculandũ etiã
de morte corporis q̃uis morituri
tã grauiter reus tenet̃. quo reatu
de morte anime ſubiecti conſtringi
tur. q̃ potuiſſet ſemꝑ viuere ſi vba
correptionis audiſſ;. Sed meli9
poſſunt ſanguinis nomine peccata
ſignari. Vnde quidã cũ peccata car
nis defleret. dixit. Liberã me de ſan
guinibus deus deus ſalutis mee.
Sãguis gͦ morientis de manu ſpe
culatoris req̃rit̃: qꝛ peccatũ ſubditi
culpe p̃poſiti. ſi tacuerit reputatur.
Eſt ergo quod faciat: vt eciã mo
riente ſubdito ſe liberum reddat.
Surgat inuigilet. malis actibus
ꝯtradicat: ſicut ſcriptũ eſt. Diſcur
re. feſtina. ſuſcita amicũ tuũ. ne de
deris ſompnũ oculis tuis. nec dor
mitẽt palpebre tue. Vñ hic quoq;
addit̃. Si aũt tu ãnũciaueris impio
et ille nõ fuerit cõuerſus ab impi
etate ſua. et a via ſua mala. ipſe
quidem in impietate ſua moriet̃:
tu autem animã tuã liberãſti. Tũc
ergo ſubiectus moritur ſine te:
qñ in cauſa mortꝭ contradictorẽ ꝑ
tulerit te. Nã morti cui nõ cõtradi
cis: adiũgeris. Et notandũ que
ſũt q̃ debeat a ſpeculatore p̃dicari
nimirũ fides et opacio. Nam ait.
Si autem tu ãnũciaueris impio.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et ille non fuerit ꝯuerſus ab impi
etate ſua·et a via ſua impia· Im
pietas quippe ad infidelitatē ꝑti
net· Via vero impia ad prauā ac
tionem Et oīs ſpeculator hoc ha
bere debet ſtudiū·vt ꝑus ad pieta
tem fidei· poſtmodū ad viā piam
id ē ad bonā actionē trahat· Sed
quia ad exhortatioēm ſermo ſe in
tulit·innoteſcere breuit̄ debemus
in ore paſtoris quātus debeat eſſe
ordo·atq₃ conſideratio locutionis·
Penſare eteni doctor debet q̄d loq̄
tur·cui loquat̄·qn̄ loquatur· qua
liter loquat̄·q̄ntū loquatur· Si e
nim vnū horū defuerit·locutio ap
ta nō erit· Scriptū quippe eſt Si
recte offeras·recte aūt non diuidas
peccaſti·Recte aūt offerimus·cū
bono ſtudio bonū opus agimus·
Sed recte nō diuidim9· ſi habere
diſcretioēm in bono ope poſtpona
m9 Conſiderare eteni debem9 q̄d
loquamur·vt iuxta pauli voc̄ ſer
mo noſt̄ ſemꝑ in grā ſale ſit condi
tus· Penſandū vero nobis eſt cui
loquamur·quia ſepe increpatiōis
verbū quod hec admittit perſona
altera non admittit·et ſepe ipā ea
dem perſona ſcd̄m factū fit altera
Vnde nathā ꝓpheta dauid p9 ad
ulteriū forti increpatiōis ſentētia
percuſſit· qui cū de raptore ouis
diceret· filius mortꝭ eſt vir qui fe
cit hoc·ei protin9 reſpondit dicens
Tu es ille vir· Cui tn̄ cū de ſa
lomonis regno loqueretur· q₃ cul
pa defuit·ei ſe humiliter in orōne

proſtrauit In vna ergo eademq₃
perſona quia cauſa diſpar extitit·
eadē ſermo ꝓpheticus diſſimilis fu
it· Penſandū quoq₃ eſt·qn̄ loqui
debeam9· quia ſepe ⁊ ſi differtur
increpatio poſtmodū benigne ſuſci
pitur·⁊ nōnūq̄ langueſcit·ſi hoc
quod ante proferri debuit temp9
amiſerit· Nam ⁊ ſapiens mulier
nabal ebriū videns· increpare de
culpa tenacie noluit· quē digeſto
vino increpatiōis ſue verbis vtili
ter percuſſit· Et ꝓpha adulantiū
linguas nō eſſe in ſubſequēti tem
pore differēdas annūciat·qui ait·
Confūdātur ſtatim erubeſcentes·
qui dicūt m̄ euge euge· Adulatio
eteni ſi vl̄ ad temp9 pacienter ſuſci
pitur augetur·⁊ paulisꝑ dimulcet
aīm· vt a rigore ſue rectitudinis
molleſcat in delectatioē ſermonis
ꝙ ne creſcere debeat·ſtatī eſt ⁊ ſine
mora ferienda Penſādū quoq₃ no
bis eſt·q̄liter loquamur· Nam ſe
pe verba q̄ hunc ad ſalutē reuocāt·
aliū vulnerāt· Vnde paulus quo
q₃ aplūs qui tytū ammonet dicēs
argue cū oī imperio· thimotheū
exhortatur dicens· argue obſecra
increpa· in oī paciencia ⁊ doctrina
Quid eſt hoc q̄d vni iperiū·⁊ alte
ri pacientiam precepit·niſi q᷑ vnū
lenioris· alterū vero feruentioris
ſpūs eſſe ꝯſpexit ꝰ Teni ꝑ auctori
tatē impiū iūgenda erat ſeueritas
verbi·is aūt qui ꝑ ſpm̄ feruebat·ꝑ
paciencia tēperandus fuerat·ne ſi
plus iuſto inferueſcēt nō ad ſalutē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝛ vulneratā reduceret: ſed ſana vul
neraret. Curandū quoqꝫ eſt quā
tū loquamur: ne ſi ei qui multū
ferre nō valet verbū vł exhortati
onis vł increpationis lōgius tra
ham9: noſtrū auditorē ad faſtidi
um ꝑducam9 Unde iſtē egregi9
ꝑdicator hebreis loq̄tur dicens.
Obſecro vos frēs: vt ſufferatiꝭ v
bū ſolacij: etenī ꝑpaucis ſcripſi vo
bis Hoc tamē infirmis ꝑpue cō
gruit vt pauca q̄dem et que cape
ꝑualent audiant: ſed que eorum
mentes in penitentie dolorē ꝯpun
gant. Nam ſi eis vno tēpore ex
hortationis ſermo fuerit multipli
citer dict9: qꝛ retinere multa nō va
lent ſimul omnia amittūt Unde
et mediā corporū pānos quos in
firmantib9 ſtomachis ponūt ap
to quidem medicamine ꝫ ſubtili
ter liniunt: ne ſi repleti multo me
dicamine fuerint īfirmitatē ſtoma
chi non roborantes adiuuēt: ſed
opprimentes grauent Sciendum
tamē qꝛ et ſi quādo modū ſuū ſer
mo ꝓlixior trāſcat: periculoſum hoc
auditoribus nō eſt: ſi aūt qualiꝭ
quid dicatur et quibus dicaꝭ non
vigilanter aſpiaꝭ: valde periculoſū
eſt Uerecūde etenī mētes ſi quas
forte culpas admiſerīt. leniter ar
guēde ſūt: qꝛ ſi aſper9 increpēt:
frangūtur potius q̄ erudiantur.
At ꝯtra mētes aſpere atqꝫ īpudē
tes ſi increpate leniꝭ fuerīt ad ma
iores culpas ipā lenitate ꝓuocaꝭ.
Qd bene in eodē egregio ꝑdicato
re diſcim9: qui cū chorīthios cog
noſceret ꝓ amore ꝑſonaꝝ ī ſciſma
te diuiſos: eoꝝ vero cū dic ꝯſulēs
locutionē ſuā eis cū graꝝ actione
et laudib9 cepit dicēs Grās ago
deo meo ſemꝑ ꝓ vobis in grā dei
q̄ data eſt vob in xp̄o ihesu: qꝛ in
oībus diuites facti eſtis in illo in
omni v̄bo et in oī ſciētia: ſicut teſ
timoniū xp̄i ꝯfirmatū eſt in vob
Qui adhuc ſubiūgit et dicit: ita vt
nichil vobis deſit in vllo gracia:
expectātib9 reuelationē iheſu criſ
ti dn̄i nr̄i. Queſo te paule: ſi iam
nichil deeſt cur eis fatigaris ſcri
bendo? Cur in lōginquo poſitus
loqueris? Penſem9 rogo frēs ca
riſſimi: quātum laudat. Ecce eis
grām dei datam aſſerit: factos in
omnibus diuites in ōni v̄bo ꝛ in
omni ſciēcia dicit xp̄i teſtimoniū
id eſt qd̄ de ſemetipſo moriendo ꝛ
reſurgendo teſtat9 eſt in eoꝝ vita
confirmatū eſſe ꝑhibet: et nichil
eis deeſſe ī nulla grā teſtaꝭ Quis
rogo credat qꝛ paulopoſt eos corri
piat: quos ita laudat? Nam poſt
cetera ſubiūgit. Obſecro aūt vos
frēs ꝑ nomē domini nr̄i iheſu xp̄i
vt idipm̄ dicatiꝭ omēs: et nō ſint
in vob ſciſmata. Quid enī potuit
tam ꝑfectis tamqꝫ laudabilib9 ſciſ
ma ſubripe? Significatū eſt enim
m̄ de vob frēs mei ab hijs qui ſūt
cloes: qꝛ ꝯtentiōes ſint inꝭ vos.
Hoc aūt dico: qd̄ vnuſq̄ſqꝫ veſtrū
dicit Ego q̄dem ſū pauli: ego aūt
appollo. ego vō cephe: ego aūt xp̄i

Ecce quos in omni v̄bo et in om
ni ſciencia laudauerat· quib9 nich
il deeſſe in vlla grā dixerat· pau
liſper loquens·ad increpādū leni
ter veniens· diuiſos ergo ſeipſos
reprehendit· ⁊ quorū ſalutem pri
us narrauerat· p9 modū vulnera
patefecit Perit9 eni medicus vul
nus ſecandū videns· ſ; egrū timi
dū eſſe conſpiciens·diu palpauit·
⁊ ſubito percuſſit· Prius blandā
manū laudis poſuit·et poſtmodū
ferrū increpationis fixit· Niſi eni
verecūde mentes fuerint palpādo
rep̄henſe·ita vt ex alijs rebus au
diant qd in cōſolationē ſumant ꝑ
increpatioēȝ ꝑtin9 ad deſperatioēȝ
cadūt· Sed nūquid mentitus eſt
paulus· vt prius eis nichil deeſſe
in oī grā diceret·quibus poſtmodū
dicturus erat vnitatem deeſſe?
Abſit hoc· Quis de illo talia vel
inſipiens credat? Sed quia erant
inter chorinthios quidā oī grā re
pleti· ⁊ erāt quidā in perſonarū fa
uoribus exāſi·cepit a laudib9 per
fectorū· vt modeſta inuectione ad
rep̄henſioēm pertingeret infirmo
rū·⁊ in hoc quoqȝ ad medicinā cor
dis a medicina corꝑis vſū trahēs
Nam cū feriendū vuln9 medic9
aſpiciāt·p̄us ea membra que circa
vulnus ſana ſūt palpat·vt p9 ad
ea que vulnerata ſunt leniter pal
pādo perueniat·Cū ergo paul9 ꝑ
fectos in chorinthijs laudauit·ſa
na membra iux̄ vuln9 tetigit·Cū
vero īfirmos de diuiſione rep̄hen
dit· vuln9 in corpore percuſſit· Vi
deam9 tn̄ hunc ipſū qui tanta mo
deſtia atqȝ manſuetudine ad corri
piendos chorinthios vtatur· quali
ter ꝯ galathas qui a fide diſceſſe
rāt exercetur· Nulla enim modeſti
e paciencia p̄miſſa· nulla locutio
nis dulcedine p̄rogata·eos quos
a fide diſceſſiſſe ꝯgnouit·ab ipō e
piſtole ſue exordio inchoando redar
guit·nā p̄miſſa ſalutatione ſic ce
pit·Miror q̄ ſic tā cito trāſferimi
ni ab eo qui vos vocauit in gracia
criſti· Quibus eciam aperta incre
patione poſt cetera ſubiūgit· O in
ſenſati galathe? quis vos faſcina
uit? Mentes eni dure niſi aꝑta
eſſent icrepatioē ꝑcuſſe· nullo mō
malum ꝯgnoſcerēt quod egiſſent
Nam ſepe hij qui impudentes ſūt
tantū ſe peccaſſe ſentiūt· q̄ntū de
peccatꝭ q̄ fecerunt increpātur·ut mi
nores culpas ſuas exiſtimēt quas
minor īuectio caſtigat· et quas ve
hemēter obiurgari viderint·maio
res eſſe dep̄hendūt· Unde neceſſe
eſt vt ſermo p̄dicantꝭ ſemꝑ cū au
ditorū debeat qualitate formari·
ne aut verecūdis aſpera aut impu
dentib9 lenia loquat᷑· Quid aūt
mirū? ſi hoc verbi dei erogator fa
ciat? cū et agricola qui ſemen in t̄
rā mittit· p̄us terre qualitatē ꝓui
deat? quib9 ſeminib9 apta videat᷑?
⁊ poſtq̄ qualitatē preuiderit? tunc
ſemina aſpergit? Sed q2 de qua
litate doctrine locutioēm longius
traxim9· oportet ut ad eum quem

cepim9 exponēdi ordinē redeam9
Sed ⁊ ſi ꝯuerſus iuſtus a iuſticia
ſua fecerit iniquitatē: ponam offē
diculū corā eo. Ipſe morietur: qꝛ
non ānūciaſti ei In peccato ſuo mo
rietur: ⁊ non erūt in memoriā iuſ
ticie eius quas fecit: ſanguinē verò
eius de manu tua requirā. Quia
iuſto qui in peccato cadit p̄dicator
tacuit: eius ſanguine reus tenet.
Et qui ſollicitus eſſe non ſtuduit
in p̄dicatione: factus eſt ꝑticeps i
dāpnatione Sꝫ cū dicit in peccato
ſuo morietur. ⁊ non erūt in memo
riam iuſticie eius quas fecit: h̄ no
bis maxime ꝯſiderandū eſt. qꝛ cū
mala ꝯmittim9: ſine cauſa ad me
moriā bona nr̄a trāſacta reuocam9
Cū in ꝑpetratione maloꝝ nulla
debet eſſe fiducia bonoꝝ p̄teritoꝝ
Sed querī poteſt vtrū iuſto poſtq̄
ceciderit predicandū ſit: an et p̄uſ
q̄ cadat Inuigilare predicator de
bet ne ad caſū veniat: procul dubio
⁊ priuſq̄ cadat Nam ſequitur Si
autem tu ānūciaueris iuſto vt non
peccet iuſt9. ⁊ ille non peccauerit:
viuens viuet. qꝛ ānūciaſti ei. tu āt
animā tuam liberaſti. Si ergo p̄
dicator ideo animā ſuā liberauit.
qꝛ iuſto ne peccaret denūciauit: cū
iuſtus ad peccatū predicatore ta
cente ceciderit: predicator qꝛ tacuit
reus tenetur. Sed quis noſtrū er
go ad hec ſufficiat vt non ſolū pec
catores ſtudioſe corripiat: ſꝫ etiā
iuſtos inuigilet ne cadant: Nos ei
infirmitatis noſtre ꝯſcij. cū iuſtos
viros ꝯſpiciam9. admonere eos nō
p̄ſumim9: vt iuſticie viā teneāt.
quā qꝛ tenent videm9: ⁊ tamen
predicatoris eſt debitū etiā iuſtos
admonere. Unde predicator egre
gius dicebat Sapiētib9 ⁊ inſipiē
tibus debitor ſū In hijs vero oib;
q̄ de iuſto ad iniquitatē ꝯuerſo dcā
ſunt: hoc latet oīcioſū eſt ad loquēdꝫ
Hoc vero valde ꝑtimeſcēdū quod
dn̄s dicit Ponam offēdiculū corā
eo Ait enim Si ꝯuerſus iuſtus a
iuſticia ſua fecerit iniquitatē: ponā
offendiculū coram eo. Nos enim
dicimus qꝛ ſi iniquitatē fecerit offē
dit: ⁊ verū eſt oīo quod dicimus:
cur adhuc ei deus oīpotens offen
diculū ponet. quē iam impie egiſſe
⁊ cecidiſſe ꝑ iniquitatē quā ꝑpetra
uerit conſpicit: Sed diſtricta ſunt
oīpotentis dei iudicia. Et qui pec
catorē diu expectat vt redeat: non
redeūti atq; contēpnenti. ponit ad
huc vbi grauius īpingat Peccatū
quippe qd̄ ꝑ penitentiā citius non
delet: aut peccatū eſt. aut cauſa
peccati. ſil et pena peccati. Omne
ei qd̄ prius ꝯmittit. pc̄m eſt Sꝫ
ſi citius penitendo non tegit: iuſto
iudicio oīpotēs deus obligatū pec
catiꝫ mentē. etiā in culpam alterā ꝑ
mittit cadē Ut q̄ flēdo ⁊ corrigēdo
noluit mūdare quod fecit: peccatū
incipiat peccato cumulaē Peccatū
ergo quod penitentie lamēto non
diluitur. peccatū ſimul eſt ⁊ cauſa
pc̄ti: qꝛ ex illo oritur vnde adhuc
peccatoris anim9 altius obliget.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Peccatū vero quod ex peccato ſe
quitur· pc̄m ſimul eſt ⁊ pena pec
cati· qꝛ excreſcente cecitate ex retri
butione prioris culpe generatur·
vt quaſi iam quedā ſint in peccōre
ſupplicia ipā incrementa viciorum·
Fit vero nonnūq̄ ut vnū idemq̄ pec
catū ⁊ peccatū ſit· ⁊ pena peccati
ſimul ⁊ cauſa peccati· Ponamus
enim ante oculos quempiam rē ꝓxi
mi concupiſſe· quā quia aperte nō
valuit furto diripuit· ſꝫ in furti ac
cuſatione poſitus· ſe hanc diripuiſ
ſe iureiurādo denegauit· Huic er
go ꝯcupiſcentia peccatū fuit ⁊ cau
ſa peccati qꝛ per eam peruenit ad
rapinā· Ipſū vero furtū quo rē con
cupitā diripuit· et peccatū ei factū
eſt· ⁊ pena peccati· quia ex retribu
cione iam nō reꝓſſe concupiſcenti
e factū eſt vt veniret ad furtum· ⁊
culpa cordis excreſceret in ope ex
vltione cecitatꝪ Sed q̄a furtū per
iurio tegere curauit· ex peccato cur
ſū peccatū genuit· Furtū ergo qđ
ex concupiſcentia ꝓceſſit· ⁊ periuri
um ꝓtulit· peccatū ⁊ pena peccati
factū eſt culpe p̄cedenti· peccatū et
cauſa peccati culpe ſubſequenti· qꝛ
de illa natū hanc genuit· Ad hꝫ
paulꝰ aplūs de q̄buſdā deū intelli
gentibꝰ· ſꝫ nō honorantibꝰ inſinu
at dicēs· Cū ꝯgnouiſſent deū nō
ſicut deū glorificauerūt· aut grās
egerunt· ſꝫ euanuerūt in cogitatio
nibꝰ ſuis· Ecce eſt peccatū ⁊ cau
ſa peccati· ex qua tā quid ſequatur
adiūgit· Et obſcuratū eſt inſipiēs
cor eorꝫ· dicētes enī ſe eē ſapiētes
ſtulti facti ſunt· ⁊ mutauerūt glori
am incorruptibilis dei in ſimilitudi
nem ymaginis corruptibilis homi
nis· ⁊ volucrū· ⁊ quadrupedū ⁊
ſerpētiū Ecce eſt peccatū· ⁊ pena
peccati· Sed peccatū ſolūmodo et
pena peccati eſſꝫ· ſi non adhuc ex
hoc pctō ⁊ aliud ſeq̄ret Nā poſt īfi
delitatē eorꝫ ſubditur· Propt̄ qđ
tradidit illos deꝰ in deſideria cor
dis eorꝫ in imūdiciā· vt contume
lijs afficiāt corpa ſua in ſemetipis
Qui igitur agnoſcentes deū non
ſicut deū glorificauerūt· ex eo pec
cato ⁊ cauſa peccati· ad hoc quoqꝫ
perducti ſunt· vt ad cultū ſerpētiū
⁊ volucrū laberētur· Sꝫ quia per
hanc etiam cecitatem vſꝫ ad imun
diciam ⁊ carnis ꝯtumelias cecide
rūt· ipā infidelitatꝪ eorꝫ cecitas p̄
cedenti intellectui et peccatū eſt ⁊
pena peccati· ſbſequenti vero imū
dicie pc̄m facta eſt ⁊ cauſa peccati
Sꝫ qꝛ de hijs in librꝪ moralibus
diu tractatū ē· nob in eis nūc diucī
us imorandū nō eſt· Hoc aūt no
bis cū tremore ꝯſiderādū eſt· quō
iuſtus ⁊ oīpotens deus cū precā
tibus peccatꝪ iraſcitur· permittit
vt cecata mens etiam in alijs la
batur· Unde moyſi ait· Nondū ꝯ
pleta ſūt peccata amorreorꝫ· Da
uid quoqꝫ dicit Appone iniquitatē
ſuper iniq̄tatē eorꝫ· ⁊ non intrēt in
tuā iuſticiam· Propha etiam aliꝰ
dicit· Maledictū ⁊ mendaciū ⁊ ho
micidiū· ⁊ furtum· ⁊ adulteriū n

inundauerūt: ⁊ ſanguis ſanguinē
tetigit. Sanguis enim ſanguinē
tangit: qn̄ peccato peccatum addi
tur: vt ante dei oculos. adiunctis
iniquitatib9 anima cruentet̄ Pau
lus apoſtol9 ait Vt impleant pec
cata ſua ſemp̄. Johāni quoqz per
angelū dicitur. Qui nocet noceat
adhuc: et qui in ſordibus eſt. ſor
deſcat adhuc. Vnde nūc ezā dn̄s
dicit. Si cōuerſus iuſtus a iuſticia
ſua fecerit iniquitatē: ponam offen
diculū coram eo Ac ſi apte dicat.
Qui cor penitendo noluit vbi iam
impingit: iuſto eū iudicio deſerēs:
ponam ei vt et alibi impingat.
Quod tamen domini ponere eſt
nequaq̄ ad peccandū premere. ſed
nolle a peccato liberare: ſicut de
pharaone dicit̄ Ego indurabo cor
eius Non enim cor peccantis dn̄s
obdurat: ſ; obdurare dicitur: cum
ab obduratione nō liberat. Miſeri
cors enim deus. tp̄s nobis ad pe
nitentiā relaxat: ſ; cū gratie eius
paciencā nos ad augmentū verti
mus culpe: hoc ipſū temp9 qd̄ ad
parcendū pie diſpoſuit: diſtrictius
ad feriendum vertit Vt qz reuerti
quis eciam ſpacio tēporis accepto
noluerit: p̄ ipē mala ſua ad reatū
augeat: p̄ quod ea diluere potuit.
ſi cōuerti voluiſſ;. Vnde ſcriptū eſt
Ignoras qm̄ benignitas dei ad pe
nitentiā te adducit: Secundū du
riciam autē tuam ⁊ cor impenitēs:
theſaurizas tibi iram in die ire: ⁊
reuelationis iuſti iudicij dei. De

benignitate ergo oīpotētis dei irā
ſibi in die ire reprob; theſaurizat:
qz dū ad penitendū tp̄s accipitur
et ad peccandū exhibetur: ipſū re
mediū grē vtit in augmentū culpe
Vnde oīpotens deus qz collata
remedia ꝯſpicit ad culpe augmētū
trahi: ipſam benignitatē quā ꝯtu
lit in iudicij diſtrictionē vertit: vt
inde poſt āplius feriat: vnde modo
āplius expectat Et qz hō malum
deſerere nō vult vt viuat: augeat
vn̄ moriat̄ Sz ſiue iuſt9 in culpā.
ſiue peccator in mortē corruat: ſpe
culatori timēdū eſt. ne hūc ex ſuo
ſilentio reatus peccantiū pariter in
uoluat Sz interim dū loquor. aū
tere a memetipſo oculos volo: ⁊
ecce iterū ſermo diuin9 me īpingit
in memetipſū: vt meā negligētiā
videā: ⁊ in dia h̄ q̄ audio ꝯtimeſcā
Dicit ei ſupius dixi: cuius cor in
curis innumeris expāſū. ſe ad ſe col
ligat: Qn̄ eteni poſſū. ⁊ ea q̄ circa
me ſt̄ ſollicite oīa curare: et memet
ipſū adunato ſenſu ꝯſpicere: Qn̄
poſſū prauoꝝ nequicias inſequēdo
corrigere. bonoꝝ actus laudando ⁊
admonēdo cuſtodire: alijs terrorē
atqz dulcedinē demonſtrare: Qn̄
valeo ⁊ de hijs q̄ ſt̄ neceſſaria ſra
tribus cogitarē. et ꝙ hoſtiles gladi
os de vrb̄ vigilijs ſollicitudinē ge
rere: ne incurſicē ſubita ciues pere
ant puidē: ⁊ int̄ hec omīa ꝓ ani
maꝝ cuſtodia. plene atz efficacit̄
vbū exhortatiois īpēdē: Loq̄ etei
de deo: q̄ete valde ⁊ libē mēt̄ ē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tunc namq̧ bene lingua dirigi
tur in ſermone· cū ſecure ſenſus q̄e
uerūt in trāquillitate· quia nec cō
cuſſa aqua ymaginem reſpiciētꝭ
reddit· ſꝫ tūc in ea vultus intēden
tis aſpicitur· cū nō mouetur Quā
ergo exhortationē vobis ſpecula
tor veſt̄ fr̄es kmi faciat ? quē tot
rerū confuſio perturbat? Certe is
de quo loq̇mur ꝓpheta reuelatioē
vltima templū videns· que in eo
dem templo cōſpexerit· int̄ cetera
narrat dicens Terra vſꝫ ad feneſ
tras· ⁊ feneſtre clauſe· Paulꝰ quo
q̧ apoſtolꝰ ait· Templū eni dei
ſcm̄ eſt qď eſtis vos· In hoc aūt tē
plo feneſtre ſacerdotes ⁊ ſpecula
tores ſūt· qui in populo fidcliū lu
men ſancte predicatiōis fundūt·
Sed cū terra vſꝫ ad feneſtras eſt
feneſtre clauſe ſunt· qꝛ cū terrena
cogitatio in ſacerdotū cordibus ex
creſcit· feneſtre lumen nō fundūt·
quia ſacerdotes ab officio predica
tiōis obmuteſcūt· Et eſt aliud in
ordine ſacerdotū valde graue· quia
nō ſicut hij qui vitā q̇etē ac remo
tā ducūt· fixi valent in ſua cogita
tione ꝑmanere· Hij eni ſicut ⁊ ſu
perius diximus· qui a loco regimi
nis longe ſūt poſſūt peccatoꝝ ſuo
rū maculas ⁊ fletibꝰ lauare· et pꝰ
fletus in eodē mentis merore per
ſiſtere· ſicut de bona quoq̧ muliere
ſcriptū eſt · q̄ ad tabernaculū ora
uerat· ⁊ ab intētione ſua aīm poſt
ꝯpūctionis graciam non mutabat
cū dicitur· Vultuſꝫ eius nō ſunt ā
pliꝰ in diuerſa mutati· In qua no
bis ꝯſideradū eſt· quia ſi ſic planx
it mulier q̄ querebat filiū ? quō de
bet plāgere aīa q̄ querit deū? Sa
cerdos vero eciā poſt ꝯpūctionē ac
lacrimas· cogitur neceſſaia queq̧
filiorū ſuorū cognoſcere· ⁊ ea que
refugit aīo pacien ter audire· atq̧
pꝰ ſuſpiria celeſtiū· quorūlibet car
naliū hominū onera portare· et ſe
ꝑe cū ſupuenientibus coꝛ in diuer
ſa qualitate trāſfūdere· Nam ali
qn̄ de lucris ſpūalibꝰ gaudet Sꝫ
cū quilibet merēs ſuperuenerit· ni
ſi eius merorē in ſe ſuſceperit · tri
bulationi illius compatiens nō ē
Et aliqn̄ de dāpnis aīarū luget·
et repēte ſupueniūt qui de q̇buſdā
ſuis ꝓſperitatibus letātur· quoꝝ
letiac ſi ſacerdos nō congaudeat·
minus amare credit̄ filios· in quo
rū gaudio non exultat· p̄ſertim cū
paulus dicat· Gaudere cū gaudē
tibꝰ· flere cū flentibꝰ Nichil ergo
tā onerosū in ordine ſacerdotū vi
deo q̄ꝫ rigorē mētis compaciendo
flectere· ⁊ cū perſonis ſupuenienti
bus aīm mutare· Et tn̄ hꝫ valde ē
neceſſariū· nam qn̄ ex predicatio
ne eius ad boni opis grām pecca
tor redu itur · ſi ipſe qui predicat
videtur igratus? Unde per hunc
quoq̧ eundē ꝓpham in extrema ꝑ
te dicitur· vt cū ſacerdotes intrinſe
cus miniſtrāt· veſtibꝰ laneis nō v
tantur De quibꝰ ſubditur· Cum
q̧ egredientur atriū exteriꝰ ad po
pulū· exuent ſe veſtimentꝭ ſuis in

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quib9 miniſtrauerāt· et reponēt ea
in gazophilacia ſanctuarij· Groſſi
ora quippe ſunt lanea veſtimenta·
Sed cū ſacerdos ad ſanctū miniſ
teriū accedit: cū intus ꝑ cōpuncti
onem ingreditur ⁊ ſubtilioꝛi intel
lectu neceſſe ē· quaſi lineo veſtimē
to veſtiatur· Sz cū ad ꝓplm̄ foꝛas
egreditur· opoꝛtet vt veſtimēta in
quibus intrinſecus miniſtrauerat
reponat: atqꝫ populo alijs veſtibꝫ
indutus appareat· Quia ſi in com
punctionis ſue rigoꝛe ſe teneat· ſi
in eo quem orationis tempoꝛe ha
buit meroꝛe perduret: exteriorum
verba ſuſcipere non admittit· Et
quid grex de neceſſarijs faciat ⁊ ſi
audire atqꝫ ꝑpendere et hoc quod
preſens tempus exigit paſtoꝛ recu
ſat⁊ Groſſioꝛa ergo veſtimenta ſa
cerdos exiens ante populum indu
at: vt mentis ſue habitū pro vti
litate filioꝛum eciam ad terrena to
leranda componat· Penſate ergo
fratres cariſſimi q̄ntus ſpeculatoꝛi
laboꝛ ſit: et ad ſublimia coꝛ tende
re⁊ ⁊ hoc repente ad ima reuocarē:
et in ſublimitate cogīcionis intime
extenuare animū⁊ ⁊ ꝓpter exterio
res cauſas proximoꝝ· vt ita dicam
ſubito in cogitatione craſſeſcere·
Non ergo michi modo neceſſe eſt
ꝓphete verba exponē: ſed meam
coꝛam vobis miſeriam deflere· Vn̄
peto vt veſtra me oratio talem fa
ciat: qualis et michi valeam ⁊ vo
bis prodeſſe· Potens eſt indigno
michi ⁊ infirmo ex veſtra intercéſſi

one iſta tribuere⁊ q̄ ex ſua pietate
ꝓ nobis dignatus eſt infirmari·
Virtus enim dei eſt atqꝫ ſapiētia·
que noſtram infirmitatē ſumpſit:
vt ex ſua nos infirmitate roboraret⁊
iheſus xp̄s dn̄s noſter· qui viuit
⁊ regnat de9· ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ
Amen· ¶ Explicit omelia xi·
¶ Incipit omelia duodecima·

Eruata veritate hyſto
rie· diuina eloquia ali
quādo ex tpe· aliqn̄ ex
loco cauſas deſignāt:
quas apto ſermone non indicant
Ex tpe etenim ſicut ꝑdicante iude
is dominico· ꝑ euangeliſtā dicitur·
hyemps erat Inter illa enim miſ
teria que veritas loq̄batur: que
cauſa fuit vt nomē hyemis adde
retur⁊ niſi vt ꝑ qualitatē tempoꝛis
oſtenderet frigus coꝛdis⁊ Quia ⁊
cū verba veritatꝪ acciperēt: frigida
iudeoꝝ coꝛda remanebant· Aliqn̄
vero ex loco⁊ ſicut carnali iſrlitico
populo deſcendēte de monte moyſi
lex in campeſtrib9 data eſt: et ſc̄is
apoſtolis dn̄s in monte ſedens ⁊
ſūma ⁊ ſpiritualia p̄cepta locutus
eſt: vt ex locꝪ videlicꝫ mōſtrarēt·
quia et illis tanq̄ carnalib9 man
data minima dabantur in valle te
renatū ⁊ et iſti tanq̄ ſpirituales ⁊
ſancti in monte mādata celeſtia au
dirent: q̄tin9 apte mōſtrarēt q̄ aſ
cendētes coꝛde ad celeſtia· infirma
mūdi relinq̄rēt⁊ ⁊ in mētꝪ culmine
ſtarēt· Vn̄ nūc ezechiel ꝓpheta q̄
iubētē deo in locꝪ egerit deſcribit:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt per locorum qualitates indicet
quid i posteru͂ de ꝓphie misterijs
sequeretur. Ecce eni͂ dicit. Facta est
super me manus dni͂. et dixit ad
me. Surge et ingredere in campu͂.
⁊ ibi loquar tecu͂. Quid est hoc qđ
prius dominus in medio isrlitaru͂
locutus ad ꝓpheta͂ suu͂ fuerat. ⁊
tamen postmodu͂ dicit. egredere in
ca͂pu͂ ⁊ ibi loquar tecu͂. nisi qꝛ ꝓphe
tie sue gra͂m ⁊ prius iudee i͂fudere
⁊ hanc postmodu͂ dignatus est in
latitudine gentiu͂ demo͂strare? Ne
qꝫ enim i͂merito per ca͂pum gentili
tas designatur q̄ longe lateqꝫ id
est in vniu͂so mu͂do distenditur. Vn͂
et subditur. Et surgens egressus
su͂ in campu͂. et ecce gloria domini
stabat. quasi gloria qua͂ vidi iuxta
flumen chobar. In campo gloria͂
domini propheta vidit qua͂ iuxta
flumen chobar in medio isrlitaru͂
viderat. qꝛ ipa͂ eius maiestas gen
tibꝰ apparuit q̄ prius se electis in
iudaico populo reuelante spu͂ decla
rauit. Sequitur Et cecidi in facie͂
meam. Visa gloria domini in faci
em ꝓpha cadit. qꝛ quis ho͂ ad in
telligenda sublimia leuatur. ex con
templatione tamen maiestatis dei
infirmitate͂ sue ꝯditiois intelligit.
⁊ quasi statu͂ non habet. qui se an
te dei oculos esse cinere͂ ⁊ puluere͂
vidit. Sequitur ⁊ ingressus est in
me spu͂s. et statuit me sup͂ pedes
meos. Cu͂ nos humilit̃ deo ster
nimur. cu͂ e͂e nos puluere͂ cinere͂qꝫ
cognoscimꝰ. cu͂ infirmitate͂ ꝯditio

nis ꝓprie pe͂sa͂tes statu͂ rigiditatis
⁊ superbie no͂ habemus. oi͂potens
deus per suu͂ nos spm͂ leuat ⁊ sup͂
pedes nr͂os statuit. vt qui humili
ter apđ nos ex i͂firmitatis nr͂e cog͂
tioe͂ iacuimꝰ ⁊ iacęꝰ. in bono pꝰ o
pere quasi sup͂ pedes ex rectitudine
stemus. Qđ aut̃ in ca͂po de ꝓpha
agitur. nisi vt specialit̃ designetur
quia eca͂ cla͂s gentiu͂ spu͂s sa͂ctꝰ
daturus eẜ. qui eos quos assume͂t
⁊ prius a superbie statu deiceret.
⁊ postmodu͂ super pedes suos id e͂
sup͂ bona opa solidaret? Dicit per
paulu͂ dicitur. Remissas manꝰ et
dissoluta genua erigite. ⁊ gressus
rectos facite pedibus vestris. Seq͂
tur. Et locutus est m̃. ⁊ dixit ad
me. Ingredere ⁊ includere in medi
o domꝰ tue. Quid est qđ de medio
isrlitico populo ꝓpha ad campu͂ e
ducitur. atqꝫ ad domu͂ postea de ca͂
po reuocatur. nisi qꝛ predicationis
gra͂ a iudaico populo ablata. in la
titudine͂ gentilitatis spersa est. sed
tn͂ in fine mu͂di du͂ iudei ad fidem
redeu͂t. quasi ad domu͂ ꝓpheta re
ducitur. vt in suo populo rursus p͂
dicatio inhabitet. q̄ modo velut in
campo ita in diuersis gentibus ful
get? Scriptu͂ quippe est. Donec
plenitudo gentiu͂ introiret. et sic o͂
nis israel saluus fieret. Quia ⁊ p͂
aliu͂ ꝓpham dicitur. Si fuerit nu
merus filiorum israel quasi arene
maris reliquie salue fient. Exeat
ergo ꝓpha de medio populi ad ca͂
pu͂. de ca͂po redeat ad domu͂. vt et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

predicatio que iudee facta eſt egre
diatur in gentes: et repletis fide
gentib9 recipiat iudea ſpiritualis
doctrine dona que amiſit. Includi
autem propheta in medio domus
ſue precipitur: quia ātixpi tempo
re ab eis gentibus que in infideli
tate remanſerint plebs conuerſa
iudeoꝝ duris perſecutionibus an
guſtatur. Unde ſcriptum eſt. Atri
um autē quod eſt extra templum
eice foras. et ne metieris eū: quōm
datum eſt gentibus: et ciuitatem
ſanctam calcabūt mēſib9 quadra
ginta duobus. Et tu fili hominis
ecce data ſūt ſuper te vincula: et li
gabūt te in eis: et non egredieris
in medio eoꝝ. Et linguā tuā adhe
reſcere faciam palato tuo: et eris
mutus nec quaſi vir obiurgans:
quia domus exaſperans eſt. Que
videlicet verba ſi per typice expoſi
tionis ordinem ſequimur prophe
ta in domo ſua vincula ſuſcipit et
ligatur: quia in extremis cum iu
dea crediderit. grauiſſimas ātixpi
tempore perſecutiones ſentit: ita
vt p̄dicationes ei9 miniſtri iniqui
tatis non recipiant: ſed reſiſtendo
has vinculis doloꝝ premāt. Et
in medio eoꝝ non egredietur: qꝛ
ad corda p̄uoꝝ p̄dicacio nō pueniet:
dū lingua bonoꝝū ligata tribula
cionibus tacet. Erūt etenim tunc
multi ex iudeis infidelibus: qui e
os dē ipſos qui ex iudeis crediderīt
perſequētur. Unde notandū eſt ꝙ
hic quoq; dicatur quia in domo ſua

propheta vincula ſuſtineat: ut vi
delicet deſignetur quō et ex ipō ſu
o genere iudea cū fidelis fuerit tri
bulationē pſecutionis portet. Dū
eni vnigeniti ſ ſimi patris incar
natus ac mortuus reſurrexiſſe ac
aſcendiſſe creditur ad celos ſicut
per ſacre ſcripture paginas predi
catur. nimirū apud eos ꝓphecia
ligata erit: q̄ ſi ita vt dicitū eſt in
eoꝝ intellcū decurreret: quaſi greſ
ſus liberos ſue p̄dicationis habu
iſſz. Reprobis ergo tūc p̄dicatoꝝ
ſāa tacere ꝯpellitur. Vn̄ et hic ſub
ditur. Et linguā tuā adhereſcere
faciam palato tuo: et eris mutus.
nec quaſi vir obiurgās: qꝛ dom9
exaſperās eſt. Sed quia enoch et
helya p̄dicāte multi ex hijs q̄ tūc
ex iudeis in infidelitate ꝛmanſerīt
ad cognitionem veritatꝭ redeūt. ſi
cut de eodē helya dicitur. helyas
veniet et ipſe reſtituet omnia. qui v
triq; per zachariā due oliue et per
iohannē duo cādelabra nominātꝰ
recte hic quoq; ſubiūgitur. Cū autē
locutus fuero tibi aperies os tuū
et dices ad eos. Hec dicit dn̄s de
us. Tūc enim in extremo os p
phe aperit. cū in p̄dicatioē enoch
et helye a iudeis ad fidē redeūtib9
ꝓphecia ſacri eloquij de xp̄o fuiſſe
cognoſcitur. Sed quia hec typice
diximus: nūc verba eadem caritati
veſtre moraliter diſſeram9. Quid
eſt eni ꝙ exire ꝓpha ad capū iube
tur: niſi ꝙ vnuſquiſq; q̄ p̄dicat ꝓpē
eos quos extra ſe poſitos corrigit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

atq; ab iniquitate ꝯpeſcit. loquen
do ad campū exit. ibiq; glãz dei vi
det? Qui tanto largius doctrine
graciam percipit. q̃to ſe in labore
p̄dicationis ex amore pximoꝝ te
dit. Foras ergo exeundo in altū
viſione ducitur. quia vnde in alie
nis cordib9 ignorantie cecitatem
miniſterio ſue locutiōis illuminat
inde eum ſuperna gracia in altioē
intelligentia exaltat. Sed q2 ſem
per p̄dicatoꝛ debet ad mentem re
currere humilitatē atq; mūdiciam
intrinſecus cuſtodire. poſt campū
neceſſe eſt vt ad domū redeat. qua
tinus in hijs q̄ dicit. qualis eciam
ipē ſit intra ꝯſciām agnoſcat. Si
enim aut hoc quod loq̃tur mīme
cuſtodit. aut de hijs q̄ loquitur te
poralem glãm requirit. loquendo
quidē ad campū exit. ſȝ nō cogitā
do ſemetipſū ad domū redire ꝯtemp
nit. Accepto enim ſpiritu in medi
o dom9 includimur. qn̄ per ei9 gra
ciam ad diſcutienda mentis nr̄e ſe
creta reuocamur. vt apud ſemetip
ſū in deo aīmus quieſcat. et non
iam per exteriores ꝯcupiſcentias
in appetitu laudis ꝛ glorie cogita
tionis mobilitate diſcurrat. De
hac domo cordis cuidā ſanato per
ſemetipſūm veritas dicit. Tolle ḡ
batū tuum. ꝛ vade in domū tuam.
Per ḡbatū quippe in quo carnis
eſt requies. ipſā caro ſignatur. per
domū vero ꝯſciencia figuratur. Et
quia cū in mente mortui in vicijs
iacem9. in carnis delectatione qui

eſcimus īfirmi portamur in lecto
Cū vero ſanati mente fuerim9. ut
iam pulſātib9 carnis vicijs reſiſta
m9. neceſſe eſt vt tēptationū cōtu
melias de nr̄a carne toleremus. E
go itaq; ad ſalutē reducto pcipi
tur. tolle grabatū tuū id eſt porta
lectū in quo portatus es. q2 neceſ
ſe eſt vt ſanatus quiſȝ portet cōtu
meliam carnis. in q̄ prius iacebat
egrotus. Q̄z eſt ergo dicere tolle
grabatū tuū ꝛ vade in domū tuā?
niſi porta temptationes carnis.
in quib9 hacten9 iacuiſti. ac reuer
tere ad cōſcienciā tuā. vt videas q̄
feciſti? Propheta igitur poſt cāpū in
domo includi pcipitur. vt predi
catoꝛ ſemp poſt grãz doctrine quā
proximis miſtrat ad ꝯſciām rede
at. ſeq; ipſū ſubtili examinatione
diſcuciat. ne de hijs que foris pre
dicat aliquid ipē apud ſe intrīſec9
trāſitorie laudis querat. Unde et
p ſalomonē dicitur. Bibe aquā de
ciſterna tua. et fluenta putei tui.
Diriuentur fontes tui foras. ꝛ in
plateis aquas diuide. Habeto e
as ſolus. nec ſint alieni participes
tui. Valde aūt ꝯtra eſſe videtur q̄
dicit diriuentur fōtes tui foras. et
in plateis aquas diuide. cū ptin9
adiūgit. habeto eas ſol9 nec ſint
alieni participes tui. Quomō eni
aquā ſcientie ſol9 habere poterit?
ſi hanc in plateis diuidit? Quo
modo alieni aque eius participes
nō ſūt. ſi fontes illi9 foris diriuan
tur? Sed cū predicam9 populis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nimiru̅ in plateis aquas diuidimꝰ
quia in auditoꝝ multitudine ſcien
tie verba dilatamus. cu̅ vero adiu
uante nos diuina gracia intrinſecꝰ
cuſtodimꝰ. ⁊ ne maligni ſpiritus
qui iure a nob̄ alieni ſunt quia foꝛ
tem beatitudinis perdiderunt no
bis in elatione ſurripiant ſollicitu
dine cauta circu̅ſpicimꝰ. ſoli habe
mꝰ aquas quas in plateis diuidi
mꝰ: vt nobis in eis alieni partici
pes non ſint. hij nimiru̅ de quibus
ſcriptu̅ eſt. Alieni inſurrexerunt in
me: ⁊ foꝛtes q̄ſieru̅t anima̅ mea̅.
Aquas ergo ⁊ in plateis ⁊ diui
dit ⁊ ſolꝰ habet: qui ꝑ hoc ꝙ mul
tis p̄dicat: ſe in cogitatione tēpal̄
glorie no̅ exaltat. Tunc enim poſ
ſidet ho̅ quod docet: qn̄ ſe no̅ gau
det innoteſcere ſ꞉ ꝓdeſſe. Ex ca̅po
ergo ad domu̅ ꝓpheta reducatur. vt
is qui ex deo loquit̄ poſtq̄ꝫ ꝓ vtili
tate ꝓximoꝛu̅ loque̅do foras exie
rit: ex humilitate ſemꝑ ad diſcuci
enda coꝛdis ſui ſecreta reuocet̄. Vn̄
⁊ ſubditur. Et tu fili ho̅inis ecce
data ſu̅t ſuꝑ te vincula: ⁊ ligabu̅t
te in eis: ⁊ no̅ egredieris in medi
o eoꝝ. Cu̅ eni̅ p̄dicatoꝛ quiſ꞉ ad
co̅ſcientia̅ domꝰ ſue reducit̄. ſuꝑ eu̅
vincula da̅tur ⁊ ligatur in eis: qꝛ
q̄to plus ſe in cogitacione diſcuſſe
rit: ta̅to a̅plius agnoſcet iuſti a̅ia
qua̅tis moꝛtalitatis ſue infirmita
tibus ſit ligata. Niſi enim ſe liga
tu̅ ꝯſpiceret paulꝰ: minime dixiſſ꞉
Deſideriu̅ habe̅s diſſolui: ⁊ cum
xp̄o eſſe. Hinc ⁊ per pſalmiſta̅ d̄r

vt audiret gemitu̅ vinculatoꝛu̅: ⁊
ſoluat filios interemptoꝝ. Et rur
ſus. Intret in conſpectu tuo gemi
tus compeditoꝛu̅. Sepe au̅t cu̅
iam anima ad rede̅ptoꝛis ſui ſpe
ciem contemplandu̅ exire deſiderat
cum celeſtibꝰ gaudijs intereſſe ſuſ
pirat: ipſa̅ moꝛtalitatꝭ ſue vincula
conſpicit ⁊ gemit: quibus adhuc
in preſenti mu̅do ligata retinetur
Hinc eſt enim ꝙ ſubtile omnipote̅
tis dei iudiciu̅ intuens iheremias
ait. Circu̅edificauit aduerſu̅ me
vt non egrediar: aggrauauit com
pede̅ meam. Habemꝰ enim compe
des ipſam infirmitate̅ atq꞉ coꝛrup
cione̅ moꝛtalitatꝭ nr̄e: ſed cu̅ tribu
lacio nob̄ ⁊ gemitus additur. ipſe
nr̄e ꝯpedes aggrauantur. Et quide̅
q̄ꝫdiu in hac vita iuſtus moras pa
tit̄ loque̅do bona ꝓdeſſe alijs feſti
nat: ſ꞉ cu̅ duras mentes ꝯſpicit. e
aſ꞉ ꝯſiderat ꝯtentionibꝫ occupari: ꝓ
dicationis verbu̅ retinet. Et in me
dio eoꝝ no̅ egredit̄: qꝛ a bonis q̄
loq̄ poterat. obmuteſcit: ſic̄ ꝑ pau
lu̅ d̄r. Nichil ꝑ contentione̅. Et rur
ſus. Si quis vult contencioſus eſſe
nos talem conſuetudine̅ no̅ habe
mꝰ. Vnde hic quoq꞉ apte ſubiu̅git
tur. Et lingua̅ tua̅ adhereſcere fa
ciam palato tuo: ⁊ eris mutꝰ nec
quaſi vir obiurgans: qꝛ domꝰ ex
aſperans eſt. Aliqn̄ vero etiam ꝯtra
reſiſtentiu̅ linguas predicantium
coꝛda zelo ſui dominus accendit.
ne taceant. ſ꞉ dcā fallaciu̅ verbis ve
ritatꝭ premant. Vnde hic ſubdit̄.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cũ aũt locutus fuero tibi· apies
os tuũ ⁊ dices ad eos· Hec dicit
dominꝰ deus Sed hec que breui
ter duplici ſub intellctũ diſcuſſimus
placet vt iuxta cõſideratione͂ lr̃e le
uiter tãgendo tranſeamus· Quid
eni͂ nobis amplꝰ ꝑ ipã v̓ba hyſto
rie ꝗ̃ virtus obedientie cõmenda
tur· cũ modo ad trãſmigꝛtioe͂m iux̃
flumen chobar pergere· mõ in cam
pũ egredi· mõ ex cãpo ad domũ re
dire ꝓpheta precipitur· vt prius ex
iuſſione pergens ⁊ paulopoſt exi
ens· atq; iterũ domũ rediens· ⁊ ſe
metipſũ recludens· ſempꝛ ſue volun
tatis arbitriũ ad diuini eloquij ꝑ̃
ceptũ frãgat· q̃tinꝰ in celeſti iuſſio
ne ſuſpenſus· nõ ſuã ſ; cõditoꝝ ſui
volũtatẽ impleat· Cui dicit· Et
tu fili hominis ecce data ſũt ſupꝛ te
vincula ⁊ ligabũt te in eis et non
egredieris in medio eoꝝ· Qua in
re notãdũ eſt ꝙ aduerſa ꝓpheta ꝑ̃
noſcit vt ꝗ̃ omnia patetur· Minꝰ
eni͂ mala q̃ mente preualent q̃ in
opinata non veniũt· ⁊ tñ dũ g̃ꝛia
prenoſcuntur· quãta ſit in eo obe
dientie virtus oſtenditur· quia et
cognoſcit ꝙ aduerſa paſſurus eſt·
⁊ tamen voci dominice inobediens
non eſt· Magna aũt conſiderati
one indigent verba q̃ protinus ad
duntur· et linguã tuã adhereſcere
faciam palato tuo· ⁊ eris mutus
nec quaſi vir obiurgans· quia do
mus exaſperãs eſt· Diſcernendũ
quippe nob̃ eſt vtrũ pro ſolis mal̃
auditoribus· an aliqñ etiam ꝓ vi
cio predicantiũ predicatiõis ſermo
ſubtrahatur Quatuor enim quali
tatibus res hec conſiderata diſtin
guitur· Nam aliqñ ꝓpter malos
auditores bonis tollit̃ ſermo doc
toribus· aliqñ vero ꝓpter bonos
auditores datur ſermo doctoribꝰ
⁊ malis· aliqñ vero ꝓpter docen
tiũ ⁊ audientiũ iuſtificationem bo
nis ſermo doctoribꝰ datur· vt ⁊ ip
ſi per meritũ creſcant· et auditores
eoꝝ intellctũ ⁊ vita proficiant Ali
qñ võ qꝛ neq; hij digni ſũt accipe
quibus doctrine ſermo ꝓfertur· ne
qꝫ illi doctrine verbũ proferre qui
locũ docendi tenent· predicacionis
ſermo tollitur· vt vtraq; pars diſ
tricte iudicetur· Propter malos
nãq; auditores bonis ſermo docto
ribus tollitur· ſicut nũc ad ezechi
el dicitur· Linguã tuã adhereſcere
faciam palato tuo· ⁊ eris mutus
nec quaſi vir obiurgans· quia do
mus exaſperans eſt· Et ſicut pau
lo dicitur· Feſtina et exi velocit̃ de
ihrlm· qm̃ nõ recipient teſtimoniũ
tuũ de me· Et ſicut volentibus a
poſtol̃ ꝑ̄dicare in aſya ſcriptũ eſt·
quia ꝓhibuit eos ſpũs ihũ Prop
ter bonos auditores etiam malis
doctoribꝰ ſermo datur· ſicut de pha
riſeis dominus dicit· Omnia que
cũqꝫ dixerĩt vobis ſeruate ⁊ facite
ſcd̃m vero opera eorum nolite face
re Dicunt eni͂ ⁊ non faciũt· Prop
ter docentiũ quoq; meritũ ⁊ audi
entium iuſtificationem ſermo doctri
ne tribuitur· ſicut ſanctis apoſtol̃

dicitur Euntes docete omnes gen
tes. Propter malos vero audito
res ⁊ indignam vitã eoꝝ qui do
cere debuerunt ſermo doctrine ſub
trahitur: ſicut hely ob corrigẽdos
filios ſuos diſtricte increpationis
verbũ non habuit: quia ⁊ ei9 neg
ligentia ⁊ filiorũ exigebat vita ut
cũ eis ⁊ populus caderet ⁊ archa
domini capta ad allophilos tranſi
ret. Magna enim omnipotentis dei
eſt gracia: cũ mĩq̃ agentib9 dictis
a doctoribus ſermo increpationis
profertur. Quo contra nũc dicitur
Et eris mutus: nec quaſi vir ob
iurgans. Delinquẽtes etenim ob
iurgaſſet: ſi digni ipſa obiurgatio
nis grã fuiſſent. Sed cũ in doctri
na atq; ſilencio ſit meritoꝝ tanta
diuerſitas vt ſciri facile non poſſit
vtrũ ex auditoris an ex ei9 vicio
qui doctrine locũ videtur tenere.
docẽdi ſermo ſubtrahatur: quid a
liud nobis q̃ ſeruare ſemꝑ in reb9
dubijs humilitas iubet: vt ⁊ qñ
loqui poſſum9 non extollamur. ne
fortaſſe hec ipſa locucionis nr̃e gra
cia non nobis ſ; auditorib9 noſtris
collata ſit. ⁊ rurſus qñ loqui non
poſſumus hij qui nobis cõmiſſi ſũt
minime nos dijudicẽt ne fortaſſe
nõ ex nr̃o ſ; ex peccato audienciũ
minime poſſim9 loqui? Ad hoc er
go nobis cũcta de meritis nr̃is in
certa ſũt ut vnã certã graciã tenea
m9 humilitatis: quaten9 ⁊ nos cũ
loq̃mur ex omnipotentis dei dono
hoc eſſe veſtrũ meritũ putem9: ⁊

qñ a locutione doctrine obmuteſci
mus. q̃uis noſtra culpa ſit vos ta
men hanc eſſe veſtrã ſpecialit᷑ cre
datis: vt dũ viciſſim mala nobis
tribuim9 ⁊ bona alijs: per ipſam
humilitatis grãm fiat. vt doctrine
ſermo qui ablatus fuerat reddat.
Sequitur Cũ aũt locutus fuero
tibi aperiã os tuũ. ⁊ loqueris ad
eos. Hec dicit domin9 deus Qui
audit audiat. ⁊ qui quieſcit quieſ
cat. quia domus exaſperans eſt.
Sepe quidã verbũ dei audire deſi
derant: ſed cũ alios conſpiciũt au
rem auertere etiam ipſi a ſalutis au
ditu deuiant: ⁊ pleriq; multi qui
eſcere appetunt atq; a cunctis mũ
di huius actibus vacare. nullis iam
deſiderijs terrenis ſuccũbere: ſed
dum vident alios inquiete agen
do proficere atq; in hoc mũdo diui
cijs ⁊ honoribus extolli: quia nec
dum in via rectitudinis firmi ſunt
ad praua opera ex aliorum exem
plo dilabuntur. Hinc eſt enim q
in typo infirmantiũ pſalmiſta lo
quens dicebat. Mei autem pene
moti ſũt pedes pene effuſi ſũt greſ
ſus mei: quia zelaui in peccatori
b9 pacem peccatoꝝ videns. Hinc
iterũ dicit Dũ ſuperbit impius in
cenditur pauper. Hinc ad iheremi
am prophetã voce dominica de iu
da ⁊ iſrahel dicitur. Nũquid vidiſ
ti que fecerit auerſatrix iſrahel?
Abijt ſibimetipſi ſuper omnẽ mon
tem excelſum ⁊ ſub omne lignum
frondoſum: ⁊ fornicata eſt ibi.

Et dixi cum feciſſ; hec omnia ad
me conuertere ⁊ nõ eſt conuſa. Ubi
ſtatim ſubditur. qualit̃ ex emulati
one eius etiam iuda cecidit q̃ ſtare
videbatur Ait eni͂ Et vidit p̃uari
catrix ſoror eius iuda. quia pro eo
ꝙ mechata eſſet aduerſatrix iſrl̃
dimiſiſſem eam ⁊ dediſſem ei libel
lũ repudij. et non timuit p̃uarica
trix iuda ſoror eius. ſ; abijt ⁊ for
nicata eſt etiã ipſa. Ecce miſericor
de9 cõtẽpnitur et vocat. aduerſan
tib9 ſe ſinũ miſericordie aperit. q̃ꝛ
peccanti dicit ad me ꝯuertere. ⁊ ta
men non eſt ꝯuerſa. Sed quia oĩ
potẽtem deũ iſrlitica plebs deſeru
it. reuerti nolens libellum repudij
accept Deſeruit videlicet peccan
do. ſed libellũ repudij accepit in ſu
is iniquitatib9 ſine flagello rema
nendo. Anima enim que peccat re
cedit. ſ; ſi eam poſt peccatũ ꝓſperi
tas ſequitur. nulla diſciplina. nul
la diſtrictionis increpatio reuocat
ad cor. in diuiſione quã inter ſe et
deũ facit. etiam libellũ repudij ac
cepit. vt iam velut aliena derelicta
faciat mala que vult. zeli domini
flagella non ſentiat. quatin9 ad e
terna ſupplicia profũdi9 deſcendat
Sed ſoror ei9 iuda qm̃ dimiſſam
iſraeliticã plebem in ſuis volupta
tibus vidit. ipſa quoq; in imundi
cia fornicationis exarſit. Quia e
nim aſpexit adulterã in ſua peruer
ſitate florere. etiam ipſa non timu
it deterius peccare. atq; a ꝯuictio
ne domini quaſi a viri legitimi cu
bili recederet. Unde neceſſe eſt vt
peccantes quoſq; tunc conſidere
mus amplius miſeros. quando e
os conſpicim9 in culpa ſua ſine fla
gello derelictos. Hinc etenim per
ſalomonem dicitur Auerſio paruu
loꝝ interficiet eos. ⁊ proſperitas
ſtultoꝝ perdet illos. Qui enim a
deo auertitur ⁊ proſperatur. tanto
perditioni fit proximus. q̃nto a ze
lo diſcipline inuenitur alien9. Di
cat ergo Qui audit audiat ⁊ qui
quieſcit quieſcat. quia domus ex
aſperãs eſt. Ac ſi aperte diceretur
Uos qui iam ⁊ verba veritatis au
dite. ⁊ a praua cepiſtis actione ceſ
ſare. nolite illos ymitari quoꝝ me
exaſperari moribus videtis. Ad
tamẽ ⁊ intelligere ⁊ alit̃ poſſum9
Quidã enim verbũ audientes nõ
audiũt. qm̃ aurẽ ad ſacrũ eloquiũ
ponunt. ſed cor a mũdi deſiderijs
non euellũt. Et ſũt nonnulli qui
quieſcẽtes minime quieſcunt. qui
a prauis quidẽ actibus ocioſi ſunt
corpore. ſed peruerſitatẽ operũ ex
delectatioẽ verſãt in mente. Hinc
eſt enim ꝙ de iudea ad captiuita
tem perueniente ſcriptũ eſt. Vide
rũt eam hoſtes. ⁊ deriſerũt ſabba
ta eius. Hoſtes quippe ſabbata de
rident. qñ maligni ſpiritus ocioſe
menti prauas cogitatioẽs imiãt
vt ſi quieſcit ab opere. non quieſ
cat a maloꝝ operũ delectatione.
Recte ergo nũc dicitur. qui audit
audiat. quatinus ſic fiat ſermo in
aure corporis. vt ſonet in aure

cordis. Et q̄ q̄escit q̄escat: vt ꝑui
tatis desideria repellantur a cogita
tione. cū iam repulsa videntur ab
opere. Ubi ne malorū sit diximꝰ
exempla seq̄mur adiūgitur: quia
domꝰ exasperās est. Mali autē ꝯ
si diu tolerātur subito corruūt: ꝯ
eorū penas infirmi conspiciūt: ne
quorū culpas impunitas estimant
imitētur. Unde hic quoq; eiusdē in
de desolatio subiūgitur q̄ domꝰ ex
asperans vocatur: cū ꝓtinꝰ ꝓphe
suo dominꝰ dicit. Et tu fili homi
nis sume tibi laterē et pones eum
corā te. ⁊ describes in eo ciuitatem
ihr̄lm ⁊ ordinabis aduersus eam
obsidionem: ⁊ edificabis munitio
nes ꝯ cōportabis aggerē: ꝯ dabis
cōtra eā castra. ⁊ pones arietes in
giro. Et tu sume tibi sartaginē fer
reā. ⁊ pones eā murū ferreū inť te
⁊ ciuitatem. ⁊ obfirmabis faciem
tuā ad eā. ⁊ erit in obsidionē ⁊ cir
cūdabis eam. Signū est domꝰ is
rahel. In quibus videlicet verbis
quid aliud iuxͣ hystoriā nisi ihero
solime vrbis obsessio atq; destruc
tio designatur. et peccatoris ꝑpli af
flictio exprimitur qui domꝰ exaspe
rās vocatur: cū apte dr̄ ordinabis ad
uersus eā obsidiōem ⁊ edificabis
munitiones et cōportabis aggerē
⁊ dabis cōtra eam castra et pones
arietes in giro: Sed quia verba
prophetie sic plerūq; narrāt hysto
riam vt per hec etiam mistica descri
bātur: oportet vt hec eadē dicta q̄
protulimꝰ spiritualiter disseramꝰ
maxime quia in eis interponitur
quod teneri posse ad lr̄am non vi
detur. cū dicitur. Et tu sume tibi
sartaginem ferreā ⁊ pones eā mu
rū ferreū inter te ⁊ ciuitatē. ⁊ obfir
mabis faciem tuā ad eā: et erit in
obsidionem. Nisi enim rebꝰ hysto
ricis mistica miscerentur: quid sar
tago ferrea necessaria prophete fu
it vt hanc inter se et ciuitatem po
neret. quatenꝰ se ab eius obsidiōe
separaret: Cū enim dicitur sume
tibi sartaginem ferream ⁊ pones
eam murū ferreū inter te et ciuita
tē: aperte declaratur q2 per eandē
sartaginē ferreā ab obsidione ciui
tatis ꝓpheta se liberū reddat. Unde
ꝯ quod ꝑdixi subiūgitur. Et obfir
mabis faciē tuā ad eam: ⁊ erit in
obsidionē. Ex qua re ostenditur q̄a
ꝓpheta in eadē obsidione nō erat: si
sartaginē ferreā inter se et ciuitatē
murū ferreū ponit. Et certe siue i
ea captiuitate q̄ prius. siue in ea
q̄ postmodū israhelitico populo cō
tigit nullus ab eiusdē captiuitatis
periculo liber fuit: sed omnes simul
par calamitas inuoluit. Quō ergo
intelligi iuxta lr̄am potest: vt pro
pheta inter se et ciuitatem que ob
sidenda est sartaginem ferream po
nat: Sed q̄uis omne hoc quod
in descriptiōe lateris sub signo ihe
rosolimorū ciuitatis legitur iuxta
lr̄am factum sit: nobis tamen sciē
dum est quia typicum aliquid per
sartaginem figuratur. sed ⁊ obses
sio iherosolimorū vera describitur.

Ex qua te inſtruimur ut dū aliud
completū iuxta hyſtoriā ſcimus ·
⁊ aliud iuxta hyſtoriam a ratione
vacare cognoſcimus · in ſacro vbo
vtraqꝫ teneamus · quatinus ⁊ ob
ſeſſionem iheroſolimoꝝ que iuxta
lrām poſtmodū facta eſt · in ꝓpheti
e verbis et factis credamus eſſe ſi
guratā · et tamen per eandē obſi
dionem obſidio alia id eſt interi
or deſignetur · in qua iure querim⁹
quid per ſartaginem ferream que
murus ferreus dicit̄ valeat deſig
nari Jllam itaqꝫ obſidionem qua
iheroſolimoꝝ ciuitas deſtructa eſt
iam factā nouimus · ſ; nūc aliam
intrinſecus que cotidie agitur req̄
ramus · de qua per ſignificatioēm
dicatur · Et tu fili hōīs ſume tibi
laterē · ⁊ pones eū contra te · ⁊ de
ſcribes in eo ciuitatē iheruſalem ·
Sed ante nobis inquirendum eſt
cur ezechiel ꝓpheta vel quociens
ſublimia conſpicit · vel quociens a
liqua agere miſtica iubetur · prius
filius hōīs appelletur · Sepe e
nim ſubleuatur ad celeſtia · et occl
tis atqꝫ inuiſibilib⁹ rebus ei⁹ mens
paſcitur · Neceſſe eſt ergo vt inter
occulta que penetrat filius hōīs
vocetur · ut ſemper agnoſcat quod
eſt · et nunq̄ extollatur de hijs ad
que ducitur · Quid eſt enim ꝓphe
te ad ſpiritualia ſubleuato ſemper
fili hōīs dicere? niſi vt eum infir
mitatis ꝓprie memorem faceret ·
vt conſcius conditionis infirme ·
eleuari in cogitatione non debeat

de magnitudine cōtemplationis
ſue? Quia vero idem ꝓpheta ⁊ ut
ſupra iam diximus typū predicā
tium vel doctorū tenet · recte ei nūc
dicitur Sume tibi laterē · ⁊ pones
eum coram te · Omnis etenim doc
tor cū terrenū quēpiam auditorē
ad celeſtis verbi doctrinam ſuſcipit
laterē aſſumit · cui dū loqui cepit
que ſit retributio celeſtis patrie · q̄
viſio pacꝭ ſuperne ciuitatem iheru
ſalem deſcribit in latere · quem co
ram ſe ponit · quia intenta mente
qualitatem audientꝭ conſiderat id
eſt prouectū vel deſpectū conſpicit
⁊ iuxta eius intelligentiam · pre
dicationis ſue verba moderatur ·
vt deſcribi in audientis mente ci
uitas iheruſalem id eſt viſio pacꝭ
poſſit · Dicatur ergo · Sume tibi
laterē · videlicet proximi cor terre
nū · ⁊ pones eum coram te ſcilicet
vt vitam atqꝫ itellectū illius intē
ta mente cuſtodias · ⁊ deſcribes in
eo ciuitatem iheruſalem · vt ei que
ſint ſuperna gaudia de viſione pa
cis innoteſcas · Quaſi enim iam
iheruſalē in latere deſcripta eſt · cū
terrena mens cepit que ſint illa
interne pacis gaudia vera cognoſ
cere · ⁊ ad cōſpiciendā glām regni
patrie anhelare Quaſi in terra vi
ſio pacꝭ deſcribitur · quando mens
que prius terrena ſapuerat · per a
morem iam ad cōteplandā glori
am regni celeſtis eleuat̄ · ſed mox
vt animus amare celeſtia cepit ·
mox vt ad viſionem pacis intime

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tota ſe intentione collegerit⁊ anti
quus ille aduerſarius qui de celo
lapſus eſt inuidet. ⁊ inſidiari am
plius incipit. acriores q̃ conſueue
rat temptatiões admouet: ita vt
plerūꝫ ſic reſiſtentē animā temptet
ſicut ante nūq̃ temptauerat quan
do poſſidebat. Unde ſcriptū eſt. Fi
li accedēs ad ſeruitutem dei ſta in
iuſticia ⁊ timore: ⁊ p̄para animā
tuam ad tēptationem. Unde ⁊ de
moniacus qui a domino ſanatur
ab exeūte demone diſcerpitur: ſi
cut ſcriptū eſt. Et clamans ⁊ mul
tum diſcerpens eum exijt ab eo.
Quid eſt enim q̄ obſeſſū ātiquus
hoſtis quem poſſeſſū non diſcerpſe
rat. deſcēdo diſcerpſit⁊ niſi q̄ ple
rūqꝫ dū de corde expellitur. acrio
res in eo tēptationes generat. q̃
prius excitauerat qn̄ hoc quietus
poſſidebat⁊ Unde iſrahelite quoqꝫ
ad moyſen ⁊ aarō dicūt. Uideat
domin9 ⁊ iudicet⁊ qm̄ fetere feciſtis
odorem noſtꝝ coram pharaone ⁊
ſeruis ei9: ⁊ p̄buiſtis ei gladiū ut
occideret nos ⁊ In moyſe enim ⁊ a
arō lex ⁊ prophete figurate ſunt.
Et ſepe apud ſe īfirm9 aīm9 q̄ſi ꝯ
tra ſacra eloquia murmurat: quia
poſtq̃ verba celeſtia audire ⁊ ſequi
ceperit. regis egiptij aduerſitas
id eſt maligni ſpiritus tēptacio ex
creſcat Debet ergo vigilanter doc
tor ꝓficienti anime que illam tēp
tationes ſequātur innoteſcere: vt
cautā ſe valeat ꝯtra maligni ſpiri
tus īſidias p̄parare. Un̄ nunc bn̄

poſt deſcriptā ciuitatē iheruſalem
in latere: dicitur prophete. Et or
dinabis aduerſus eam obſidionē
⁊ edificabis munitiones: ⁊ cōpor
tabis aggerem. In qua enim iam
pacis viſio deſcribit: ei neceſſe eſt
vt temptationū bella nunciētur.
Nam vt valeat ad illa pacis gau
dia eterna pertingere. hanc hic p
culdubio oportet tribulationū cer
tamina multa ſuſtinere. De qua
bene dicitur. Ordinabis aduerſ9
eam obſidioēm. Predicator q̄ppe
cōtra erudiendā animā obſidioēm
ordinat. cum premonēdo indicat
quib9 ſe modis vicia virtutib9 op
ponant: quō luxuria caſtitatem fe
riat. qualit̄ ira trāquillitatē animi
perturbet⁊ qn̄tum inepta leticia a
vigore mentis reſoluat. qualiter
multiloquiū munitionē cordis deſ
truat: quō inuidia caritatem inter
ficiat. quēadmodū ſuperbia arcē
humilitatꝭ effodiat⁊ qualiter fal
lacia cum veritatē in ſermone corru
perit. hāc eciam in ꝯgnitione cor
rūpat: vt qui verum dicere noluit
quod intellexit. iam nec intelligat
quod dicere valeat. Ordinatur er
go a p̄dicatore obſidio: cum per
ſancte āmonitionis verba ſingul
quibuſꝫ virtutib9 que vel quibus
modis vicia inſidienꝭ oſtenditur.
Et ꝯ ihr̄lm̄ qrā deſcripſit in latere
p̄dicator munitiones edificat: qn̄
mala q̄qꝫ q̃ munita ꝯtra mentem
veniant demonſtrat. vt ſeſe vicia
ſub virtutum ſpecie abſcondant⁊

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatinus ſicut ſepe iam diximus·
immoderata ira iuſticia videri ap
petat· ⁊ diſcipline ꝛmiſſio manſue
tudo videri velit· et tenacia ſeſe pa̕
moniam nominet· ⁊ inordinata re
ru̅ effuſio ſe beniuolentia̅ appellet
Quaſi enim edificate contra men
tem ſunt munitiones· quando vicia̕
a ſub virtutu̅ ſpecie excreſcunt· ⁊
in alto ſe oſtendunt per ymagine̅
que in ymo ſemper iacent per acti
onem· Adhuc quoqꝫ additur· ⁊ co̅
portab aggere̅· Quo enim mens
deſiderare celeſtia deperit· eo in illa̅
maligni ſpiritus temptationibus
ſuis terrenas amplius cogitatio
nes exaggerant· Propheta ergo
aggere̅ comportat· cu̅ predicator
ſanctus bonis mentibus qualiter
terrena deſideria ſubripere ſolent
denunciat· Atqꝫ adhuc additur·
Et dabis contra eam caſtra· ⁊ po
nes arietes in gyro· Quaſi dat
contra anima̅ caſtra doctor· quan
do malignoru̅ ſpirituu̅ contra eam
collectas atqꝫ adunatas inſidias
indicat· vt aliquando non ſolu̅mo
do ex vno· ſed ex cunctis vicijs ſi
mul temptent· Nam ſunt queda̅
vicia quaſi per quanda̅ ſibi cogna
tionem propinqua· ſicut diſſolu ti
o ſpiritus· appetitus gule ⁊ imun
dicia luxurie· ſicut multiloquiu̅· fal
lacia atqꝫ periuriu̅· Ex diſſolutio
ne quippe ſpiritꝰ· mens ad inglu
uiem ventrꝭ rapitur· Et du̅ cibis
venter extenditur· ad luxuriam ca
ro trahitur ſuperbiendo captiua·

Et rurſu̅ ex multiloq̄o fallacia ge
neratur· quia valde eſt difficile· vt
qui multa loquit̄· non eciam men
tiatur· Et ſepe mendacium eciam
periurio tegitur· vt ante humana
iudicia celetur· Superbia quoqꝫ
eſſe ſine inuidia atqꝫ inani gloria
nullatenus poteſt· Superbꝫ etenī
quiſꝫ honorem quem ipē ambit a
lijs inuidet· ⁊ cu̅ hunc fortaſſe ob
tinuerit in elationem glorie tempo
ralis attollitur· atqꝫ qd̕ alios con
ſpiciat minime percipere potuiſſe·
hoc ſe per inanem gloriam gaudet
pre ceteris habere· Sciendu̅ quo
qꝫ eſt· quia ſepe nonnulla vicia ad
mentem non ſimul veniu̅t· ſed ſub
ponu̅tur· vt vnu̅ alteri ſuccedat in
temptatione Et aliud contra faci
em venit· aliud vero in temptatio
ne ſe ex latere ſubiciat· quatinus du̅
alteri reſiſtitur· ab altero minus
decepta capiatur· Ipa̅ enim que
ſuperius diximus vicia pleru̅qꝫ ſe
alia pro alijs furtiue ſupponunt·
ſicut nonnu̅q̄ du̅ iram vincere in no
bis metipſis conamur· plus q̄ ne
ceſſe eſt lenitas mentem occupat·
vt aſperitate̅ peccantibꝰ qua̅ opor
tet minime proponat· Sepe vero
dum nobis ineſſe incauta lenitas
diſplicet· zelus ſe in furore̅ trahit
atqꝫ extra paciencie lenitate̅ ani
mu̅ captiuu̅ rapit Quia ergo per
mixta ſimul vicia atqꝫ adunata
contra mentem veniu̅t· recte in p̄
dicatoris ore contra deſcriptam
iheruſalem caſtra proponuntur·

Et qꝛ aliqñ ſingula hinc inde ſen
ſū ſeruūt· in giro arietes ordinant
Ponit ḡ predicator arietes in gi
ro: dum caute denūciat ꝙ blande
luxuria percutit· ꝙ aſpere impacīe
tia occidit: ꝙ laborioſe auaricia ac
cendit ⁊ interimit· ꝙ tumide ſuper
bia extinguit· In giro itaqꝫ arie
tes ponere eſt· predicando oſtende
re qui vndiqꝫ ſoleāt animā mucro
nes viciorꝫ ferire· Sequitur· Et
tu ſume tibi ſartaginē ferreā: ⁊ po
nes eā murū ferreū int̄ te ⁊ int̄ ci
uitatē· Quia ferrū forte metallū
eſt ⁊ in ſartagine ab9 frigitur: qd
per ſartaginem ferreā niſi ſpūalis
zeli fortis frixura ſignat̄? Omnis
quippe ſpūal̄ zelus doctoris aīam
frigit: qꝛ valde cruciatur dū infir
mos quoſꝫ eterna deſerere· ⁊ ab9
tpalib9 delectari ꝯſpicit· Vñ bene
paulus ſartaginē ferreā ſūpſerat:
cum zelo aīarū cruciatus dicebat·
Quis infirmat̄ ⁊ ego ñ infirmor?
Quis ſcādalizat̄· ⁊ ego nō vror?
Ipſū ſuū cor qd aīarū zelo ſuccen
deāt· quid aliud ꝙ ſartaginē fere
rat: in quo amore virtutū ꝯ vicia
ardebat? Qd enim vrebat̄: ſarta
go erat· Inardeſcebat eni ⁊ coque
bat: qꝛ incēdebatur amaritudine·
ſꝫ virtutū alimenta ꝑparabat ex
ſua afflicta cogitatione· Sed qd
eſt ꝙ eandē ſartaginem propheta
inter ſe ⁊ ciuitatē murū ferreum po
nit: niſi ꝙ iſtē fort̄ zel9 qui nunc
in mente doctor̄ agitur· in die ex
tremi iudicij inter eum ⁊ animam

quā a vicijs cuſtodierat teſtis eſt·
vt et ſi audire is qui docetur nolu
erit· doctor tamen ꝓ zelo quē exhi
bet de auditoris negligencia reus
nō ſit? Murū ergo ferreū inter ſe
⁊ ciuitatē ponit: quia in vlticnis
tpe inde doctor a dāpnationis peri
culo munit̄· vnde nūc ꝓ zelū cuſto
die cordis frixurā patitur· Nullū
quippe omnipotēti deo tale eſt ſac̄
ficiū: q̄le eſt zelus animarū· Hinc
enim pſalmiſta ait· Zelus dom9
tue comedit me· Vtū vero frixurā
cordis q̄ per ſpūalem zelum agit̄
oīpotentē deū placat aperte oſten
ditur· cū offerri per legem ſimila
in ſacrificiū iubetur· De qua ſcrip
tū eſt· In ſartagine oleo conſper
ſa frigetur ⁊ offeret eam calidā in
odorē ſuauiſſimū domino ſacerdos
qui patri iure ſucceſſerit· ⁊ tota cre
mabitur in altari· Tunc enim ſi
mila in ſartagine frigitur: cū mū
da mens iuſti per zeli ſancti ardo
rem crematur· Que conſperſa ole
o ꝓcipitur offerri· id ē caritati mi
ſericordia miſceri: que in conſpectu
omnipotēt̄ dei ardet et lucet Cō
ſpergatur ergo oleo mēs que in
ſartagine frigitur: quia ſancti ze
li diſtrictio neceſſe eſt vt ex miſeri
cordie ꝟtute ⁊ ardeat et clareſcat
Amat enim eundem ipſum quem
inſequi videtur· Vnde ⁊ calida in
odorem ſuauiſſimū domino offer
ri precipitur: quia ſi amorem zel9
non habet: ea que de ſartagine
offertur calorem ſimila amiſit·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et notandum quis eam offerre
precipitur. videlicet ſacerdos. qui
patri iure ſucceſſerit. Ille eni ſacer
dos patri iure ſuccedit. qui eſſe ſe
domini omnipotentis filiū moribꝰ
demonſtrat. atq; a nobilitate inti
ma operū ſuoꝝ ignobilitate non
diſcrepat. Que in altari tota cre
mari precipitur. vt videlicet holo
cauſtū fiat. Holocauſtū enim totū
incenſū dicimus. Vnde et in trāſla
tione altera hoc in loco eadē ſimili
a que in ſartagine frigitur. holo
cauſtū fieri iubetur. Hoc aūt inter
holocauſtū et ſacrificiū diſtat. quia
omne quidē holocauſtū ſacrificium
eſt. non omne ſacrificium holocau
ſtum. Sunt enim multa bona que
aguntur ſacrificia. ſed holocauſta
non ſunt. quia totam mentē amo
re ſpirituali minime incēdūt. Qui
enim ſic operātur ea que dei ſunt.
vt tamen et quedā que ſunt ſeculi
non relinquant. nimirum ſacrifici
um et non holocauſtum offerunt.
Qui aūt cūcta q̄ mūdi ſūt deſerūt
et totā mentē igne diuini amoris
accendūt. hij nimirū omnipotenti
domino ſacrificiū et holocauſtum fi
unt. Simila itaq; in ſartagine eſt
mūda mens iuſti in zeli ſpiritualis
afflictione. que per ſolliciudinem
aīarū frigit. et nō ſolū ſacrificiū. ſ;
etiam domino holocauſtum eſſe de
putatur. Sumamꝰ ergo ſartagi
nem ferream et ponamꝰ eam mu
rū ferreum inter nos et ciuitatem.
id eſt aſſumamus zelū fortem. vt
inter nos et auditores noſtri aīam
inueniamꝰ hūc poſtmodū fortem
munitionem. Tunc enim hunc
murū ferreum inuentum ſumus. ſi
nunc eum fortiter tenemus. vide
licet docendo. cuſtodiendo. ſuadēdo
increpādo. mulcendo. terrendo. ali
quando leniter. aliqñ vero etiam
ſeuerius agendo. De qua recte ſeue
ritate ſubditur. Et obfirmabis fa
ciem tuam ad eam. et erit in obſi
dionem. Quid eſt obfirmare faci
em ad iheruſalem in latere deſcrip
tam. niſi vt ei anime cui celeſtis
pacis viſionem doctor denūciat. ſi
adhuc eam infirmari in ſuis actibꝫ
ꝯſpiat. remiſſiorē ſe et clementiorē
minime oſtendat. Vnde ſcriptum
eſt. Filie tibi ſunt ſerua corpus ea
rum. et non oſtendas hylarē faciem
tuam ad illas. Infirme quippe a
nime atq; ad appetitū mūdi dedi
te. aliquando meliꝰ ex ſeueritate
ſeruantur. vt obfirmata facies id
eſt per ſeueritatis cuſtodiam ab oī
ſpe friuole remiſſionis abducta in
conſtantem animā terreat. atq; a
delectatione viciorū diſtrictiōis ri
gore conſtringat. quod cū a docto
re agitur. ſemꝑ neceſſe eſt vt dul
cedo et hūilitas in corde teneatur
quatinus et multū amet. et nunq̄
contra eum per elatioēm ſuperbi
at. cui tamē amorem ſuū et humi
litatem pro vtilitate eiꝰ prodere
recuſat. Sequitur. Et circūdabis
eam. Circumdat doctor auditoris
animā cū in omne qđ in hac vita

68

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

agitur t̃ptationū laqueos appo
ni poſſe denūciat: vt dū vbiq; ſit
mens pauida vbiq; circūſpecta q̃n
to timidior tāto vigilantior viuat
Sequitur Signū eſt domus iſra
hel. Si ad hyſtoriā obſidionis q̄
iuxͣ lr̄am facta eſt ſignū eſt dom9
iſrahel quod ꝓpheta fecit: ſi ad myſte
riū quod cotidie erga vniuſcuiuſ
animā a doctore agitur. ſignū eſt
domus iſrahel ⁊ hoc quod egit ⁊
hoc quod agendū nūciauit: q2 ſicut
dom9 iſrahel obſidionē corꝑaliter
pertulit: ita vnaq̄q; anima q̄ iam
ſeruire oīpotenti deo incipit. obſidē
tes ſe inſidias malignoꝝ ſpirituū
ſentit A quib9 ſi vere eripi appetit
ſcire debet q2 eripi ſua virtute non
poſſit: ſꝫ ei9 neceſſe eſt ut adiutori
um ſperet. qui nos et in carne cor
ruptibili viuentes. ꝑ redēptionis
ſue miſteriū ꝑtē. etiam ſuꝑ ſpūs q̄
ſūt ſine carne roborare. ihūs xp̄s
dn̄s noſter: qui viuit ⁊ regnat cū
patre in vnitate ſpūs ſancti de9. ꝑ
omnia ſecula ſclōꝝ Amen
Explicit liber primus beati gre
gorij pape ſuꝑ ezechielem ꝓpham

Incipit liber ſcđus beati grego
rij pape in ezechielem prophetā.
Omelia prima.

Uia multe curis
prementib9 eze
chiel prophete li
brū coram cãita
te veſtra totū per
ordinem perſcru
tari non licuit: bonis veſtris deſi
derijs placuit petere vt ſaltē extre
ma eius viſio que ei facta eſt de e
dificio in monte conſtituto. que ce
cincits eſt viſionibus eius obſcuri
or exponi debuiſſet. Etquidē vo
lūtati veſtre me parere neceſſe eſt.
Sed duo ſunt q̄ in hac re pertur
bāt animū meū: vnū q̄ hec eadē
viſio tante obſcuritatꝭ nebulis te
gitur. vt vix in ea aliquid intellcū
interlucente videatur: aliud q̄ iā
agilulfū longobardoꝝ regem ad
obſidioēm nr̄am ſumope feſtinan
tem. padū tranſiſſe cognouimus.
Unde pēſate frēs cariſſimi. in cali
ginoſis ac miſticis ſenſib9 penetra
re quid valeat mens miſera. timo
ris ſui perturbationib9 occupata.
Qn̄to enim circa terrena plus ſa
tagit: tanto in hijs q̄ ſunt celeſti
a minus videt. pro eo q̄ curis ſu
is extra ſe ducitur. valde intus mi
nor eſt: quia ſicut ſcriptū eſt. dep̄
mit terrena inhabitatio ſenſū mul
ta cogitantē. Que enim ſuperiora
penetrare eciam collcā nō ſuffiat:
penſate quid agere poterit diuiſa.
Damus aūt ſcim9 omnes: quia
⁊ fluuius qui in multis riuis ducī
tur. a ſuo alueo ſiccatur. Sed inē
hec tamen adeſt ſuperna grā: ⁊ ſi
mentē meā cogitationū mearū pō
dera deprimūt: veſtroꝝ hanc pen
ne deſideroꝝ leuant. Obſcurum
quidē valde eſt opus quod aggre
dimur: ſꝫ ponam9 in animo quia
nocturnū iter agim9 Reſtat ergo
vt hoc palpādo carpam9. In vice
ſimo ⁊ quinto anno trāſmigratio
nis nr̄e in exordio āni. decima mē
ſis. quartodecimo āno poſtq̄ per
cuſſa eſt ciuitas ipſa hac die facta
eſt ſuper me manus domini: ⁊ ad
duxit me illuc. Dicturus miſticā
narrationē hyſtoricā premittit vt
figat ex tempore quod credatur in
reuelatione. Notādū verō q̄ in ex
ordio libri huj9 quo āno prophe
tare ceperit indicauit: in fine vero
inſeruit quo extremā viſionē vidit
vt cognoſci valeat in quot annis
ꝓphetie ſue librū dixerat. Tem
pus nāqꝫ quo prophetare cepit in
locutionis ſue inicio poſuit dicens
aperti ſunt celi. et vidi viſiones do
mini in q̄nta menſis ipē eſt ann9
quintus trāſmigrationis regis ioa
chim: nūc vero loquitur dicēs. In
viceſimo ⁊ q̄nto anno trāſmigrati
onis nr̄e. Idē namqꝫ propheta
in captiuitate prima cū ioachim re
ge fuerat in babiloniā tranſduct9
Nam de ſcđa iheroſolimoꝝ capti
uitate ſubiūgit. Octodecāo anno
poſtq̄ percuſſa ē ciuitas. Undecā q̄p
pe ānis ſedechias p9 captiuitatē

pꝛimam in qua ezechiel prophe
ta cum ioachim rege ductus eſt· in
iheroſolimis regnauerat: poſt cap
tiuitatem vero eiuſdē zedechie que
iam ſecunda erat vrbis captiuitas
q̄rtodecimo anno propheta viſio
nem vltimam videbat· Undecī̄ vti
qꝫ et quatuoꝛdecī̄ ſimul iūcti faciūt
viginti et quinqꝫ· Hi igitur viſio
nem pꝛimam quinto captiuitatis
pꝛioꝛis anno locutus eſt atqꝫ hāc
vltimam xx°· et q̄nto āno factā fu
iſſe deſcribit: ꝓfecto patet ꝙ in vi
ginti annis locutionis ſue moꝛas
vſqꝫ ad vltime viſionis ſue verba
tetenderit· Nec mouere quēpiā de
bet ꝙ in medio pꝛophecie ſue vo
lumine cum de babilonico rege lo
queretur· viceſimi et ſeptimi anni
memoꝛiam facit· Quo in loco aūt
nichil de tempoꝛe ſue captiuitatis
interſerit: aperte demonſtrat· quia
eius regis tempoꝛa deſcribit· de
quo vt pꝛophetaret acceperat· De
vero ait in exoꝛdio āni decima mē
ſis tempus ſimiliter expꝛimit· vt
ex ipſo quoqꝫ tempoꝛe in coꝛda au
dientiū iuxta lr̄am verbi radicem
figat· ex qua ſpirituales fructus
poſtmodū pꝛoferat· Notandū ve
ro qꝺ ait: quartodecīo anno poſt
q̄ꝫ percuſſa eſt ciuitas ipā hac die·
Quid eſt enim ꝙ per hāc viſionē
vltimam omnipotens deus eaip
ſa die dignatus eſt pꝛomiſſionis
ſue miſericoꝛdiam facere· qua die
in percuſſa ciuitate iram iuſticie im
pleuit: niſi ꝙ illa diuinitatis vis

que in diuerſitatis motū et muta
bilitatem non ducitur· eaipſa luce
iuſticie afflictos ac penitētes viui
ficat qua ſuperbientes ac rigidos
percutit. Pꝛemiſſo itaqꝫ viſionis
ſue tempoꝛe ſubiūgit· Facta eſt ſu
per me manus domini· et adduxit
me illuc in viſionibus domini: ad
duxit me in terram iſrael· et dimi
ſit me ſuper montem excelſum ni
mis ſuper quē erat quaſi edificiū
ciuitatis vergentis ad auſtrū· Cu
ius videlicet ciuitatis edificiū acci
pi iuxta lr̄am nullatenus poteſt·
Nam paulopoſt ſubdit· hoc ipſum
edificiū calamo ſex cubitoꝝ et pal
mo· poꝛtā vero eiuſdē ciuitatꝭ qua
tuoꝛdecī̄ cubitis menſuratā: cuius
poꝛte frōtes eſſe perhibet ſexagin
ta cubitoꝝ· Que cūcta ſtare iuxta
lr̄am nullatenus valent· Quomō
enim totū ſimul edificiū calamo id
eſt ſex cubitis et palmo menſuratꝭ·
et poꝛta edificij in q̄tuoꝛdecī̄ cubitꝭ
frontes vero poꝛtarū in lx· cubitis
extendūtur. Poꝛta vero in ciuita
te eſt· frōtes vero in poꝛtis: et nul
la recipi racio ꝑmittit· quia minus
eſt hoc qꝺ continet ab eo qꝺ conti
netur· In ſcriptura aūt ſacra et ca
q̄ accipi ſcꝺm hyſtoꝛiam pñt ple
rūqꝫ ſpūaliter intelligenda ſūt: vt
et fides habeatur in veritate hyſto
rie et ſpūalis intelligentia capiatꝭ
de miſterijs allegoꝛie: ſicut illud
quoꝝ nouꝰ qꝺ pſalmiſta ait· Quō
videbo celos tuos opera digitoꝝ
tuoꝝ: lunā et ſtellas q̄s tu fūdaſti

Ecce enim in exteriori deſcriptioẽ
ſtat ſermo racionis? quia et celi o
pera dei ſt: et luna ac ſtelle ab eo
create atqꝫ fũdate ſunt. Sed ſi hoc
pſalmiſta iuxta ſola exteriora ope
ra. et non ſcd̃m intellectũ miſticã
aſſerit? quia celos opera dei eſſe
profeſſus eſt. dicturus lunã ⁊ ſtel
las. cur non eciã ſolem quẽ ſamꝰ
quia eius opus eſt pariter enume
rauit? Si enim iuxta ſolam lr̃am
loquebatur. dicturus luminaꝛ̃ mi
nus. prius luminare maiꝰ dicere
debuit: vt ante ſolem ⁊ poſt lunã
atqꝫ ſtellas fundatas eſſe perhibe
ret. Sed quia iux̃ intellectũ miſti
cũ loquebatur vt lunã ſanctam ec
cleſiam. ⁊ ſtellas homines ſãctos
accipere debeamꝰ: ſolem nomina
re noluit quia videlicet ipſi eterno
ſoli loquebatur de quo ſcriptũ eſt
Vobis aũt qui timetis deũ orieť
ſol iuſticie: de quo reprobi in fine
dicturi ſunt. Sol iuſticie non ortꝰ
eſt nobis. Dicendo ergo lunam ⁊
ſtellas quas tu fundaſti et tamen
tacendo ſolem qui factus eſt: indi
cauit quia illi ſoli locutus eſt qui
nõ ſolũ ſolẽ ⁊ lunã atqꝫ ſtellas cor
palit̃ ꝫ eciã lunã eccãm atqꝫ ſtel
las homines ſanctos ſp̃ualit̃ fecit
Si ergo cũ aliquid deeſt hyſtorie
aperta racioẽ ducimur ad intellec
tũ allegorie? quãtomagꝭ illa ſp̃ua
liter accipienda ſunt in quibꝰ iux̃
racionẽ lr̃e hyſtoricũ nichil ſonat?
Facta eſt ſuper me manus domini:
et adduxit me illuc in viſionibꝰ do
mini: ⁊ adduxit me in terrã iſrľ.
Qui dixerat adduxit me illuc: hoc
replicans ſubdit. adduxit me in t̃
ram iſrľ Ait aũt. Factã eſt ſuper me
manus domini: ⁊ adduxit me il
luc in viſionibꝰ domini. Manꝰ et
enim virtutẽ poteſtatis: viſiones
vero ipſam quã acceperat reuelatio
nem ſignant. Manus quippe in vi
ſione eſt: virtus in ꝯtemplatione
Quibus verbis quid aperte indi
cat? niſi q̃a nichil de ciuitate quã
viderat iux̃ lr̃am dicat? Nam ſpi
ritualiter de ea loquitur: quã ſpi
ritualiter contẽplatur. Et dimiſit
me ſuper montẽ excelſum nimis.
Quem ergo ſignificat mons ex
celſus? niſi mediatorẽ dei ⁊ homi
nũ hominẽ iheſum xp̃m? Qui de
terra quidẽ ſed vltra terrã eſt: qui
a caro eiuſdẽ redemptoris nr̃i de
primis habet materiã. ſed in ſũmis
ꝓminet ex poteſtate Quem minꝰ
erat vt excelſũ diceret niſi adderet
nimis? quia non ſolũ homo ſed et
eiuſdẽ humanitatis conceptione q̃
ab eo aſſũpta eſt deus homo: nõ
ſolũ homo vltra homines: ꝫ homo
eciam ſuper angelos factus Hinc
enim de illo per yſaiã dicitur. In
die illo erit fructus terre ſublimis
Creator etenim noſt̃ quia pro no
bis incarnatus eſt. fructus terre
factus eſt nobis. Sed iam fructꝰ
terre ſublimis eſt quia homo natꝰ
in terra ſuper angelos regnat in
celo. quia iuxta dauid ⁊ pauli vocẽ
omnia ſubiecit ſub pedibus eius.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

In eo enim q̄ ei ſubiecit omnia:
nichil dimiſit non ſubiectū ei. Mi
ſericoꝛs mōs ergo iſte eſt ⁊ excel
ſus ⁊ nimis: qꝛ ⁊ ſi de terra eſt ꝑ
ſubſtantiam humanitatꝭ: incomꝑ
henſibilis eſt tñ ex altitudine di
uinitatis. Hinc eſt enim q̄ eundē
dominū cum yſaias propheta con
ſpiceret in carne eſſe venturū: per
prophetie ſpiritū ſubleuatus ait.
Et erit in nouiſſimis diebus pre
paratus mons domus domini in
vertice montiū. Domus enim do
mini iſrahelitic9 populus fuit.
Mons itaq̧ dom9 domini ille ap
pellatus eſt: qui in iſrahelitico po
pulo incarnari dignatus eſt. Fue
runt autem in eodem populo ſanc
ti viri qui montes iure vocarentur
quia per vite meritum ad celeſtia
ꝓpinquerūt Sed incarnatus vni
genitus iſtis montib9 equalis nō
fuit: quia naturam / vitam / merita
omniū ex ſua diuinitate tranſcen
dit. Unde ⁊ recte mons ſuper ver
ticem montiū dicitur: quia excel
ſus ex diuinitate ſua inuentus eſt
etiam ſuper cacumina ſanctoꝝ. ut
hij qui multum in deo profecerāt
eius veſtigia vix potuiſſent tange
re ex vertice cogitationis. Qui er
go illic mons ſuper verticem mon
tiū dicitur: ipē hic mons excelſus
nimis eſſe perhibetur. Sequitur
Super quē erat q̄ſi edificiū ciuita
tis vergentis ad auſtrum. Notan
dū q̄ non dicitur ſuper quem erat
edificium. ſed quaſi edificiū: vt vi
delicet oſtenderetur q̄ non de coꝛ
poꝛalis ſed de ſpiritualis ciuitatis
edificio cuncta dicerentur Qui enī
in monte non edificium ſed quaſi e
dificium ſe vidiſſe perhibet: coꝛ au
dientiū ad ſpiritualem fabricam
mittit. ſicut per pſalmiſtam dicit.
Iheruſalem que edificatur ut ciui
tas Quia enim illa interne pacis
viſio ex ſanctoꝝ ciuiū congregati
one cōſtruitur iheruſalem celeſtis
vt ciuitas edificatur: que tamen
in hac peregrinationis terra dum
flagellis percutitur. tribulatioib;
tūditur: eius lapides cotidie qua
drantur. Et ipā eſt ciuitas ſcilicet
ſancta eccleſia: que regnatura in
celo adhuc laborat in terra: cui9
ciuibus petrus dicit Et vos tanq̄
lapides viui ſuperedificamini. Et
paulus ait. Dei agricultura eſtis.
dei edificatio eſtis. Que videlicet
ciuitas habet hic in ſanctoꝝ mori
b9 magnū iam edificium ſuū. In
edificio quippe lapis lapidem poꝛ
tat: quia lapis ſuper lapidē poni
tur: ⁊ qui poꝛtat alterū poꝛtatur
ab altero Sic itaq̧ ſic in ſcā ecc̄a v
nuſq̄ſq̧ ⁊ poꝛtat alterū. ⁊ poꝛtatur
ab altero. Nā viciſſim ſe ꝑimi to
lerant. vt per eos edificiū caritatꝭ
ſurgat. Hinc enim paul9 ām̄onet
dicens. Inuicē onera veſtra poꝛta
te. ⁊ ſic adimplebitꝭ legem xpī. Cui9
legꝭ virtutē denūciās ait. Pleni
tudo legꝭ caritas Si enī ego vos
poꝛtare negligo i moib; vr̄is ⁊ vos
me tolerare ꝯtempnitꝭ i moib; meis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

caritatꝭ inter nos edificatur vnde
ſurgit? quos vicaria dilõo ꝑ pa
entiam non coniūgit? In edificio
aūt vt p̄diximꝰ lapis qui portat
portatur ? quia ſicut ego iam eo
rū mores tolero qui adhuc in cōu
ſatione boni operꝭ rudes ſunt: ita
ego quoqꝫ ab illis toleratus ſum
qui me in timore domini p̄ceſſerūt
ꝛ portauerūt ut portatus portare
diſcerē. Sed ipſi quoqꝫ a maiori
bus ſuis portati ſūt. Lapides vero
qui in ſummitate atqꝫ extremitate
fabrice ponūtur ipſi quidē portan
tur ab alijs ſ alios nequaꝗ̄ por
tant? quia hij qui in fine ecclesie
id eſt in extremitate mundi naſci
turi ſunt tolerātur quidem a ma
ioribꝰ vt eoꝝ mores ad bona me
rita componātur: ſ cū non eos ſe
quūtur qui per illos proficiāt nul
los ſuper ſe fideles fabrice iam la
pides portant. Nūc itaqꝫ alij por
tantur a nobis: nos vero portati
ſumus ab alijs. Omne aūt pōdꝰ
fabrice fundamentū portat ? quia
mores ſimul omniū ſolus redemp
tor noſter tolerat: de quo paulus
ait. Fūdamentū aūt aliud nemo
poteſt ponere pret̄ id quod poſitū
eſt: quod eſt xp̄us ihesus Portat
fundamentū lapides ꝛ a lapidibꝫ
non portatur ? quia redēptor noſt̄
omnia nrā tolerat: ſed in ipſo ma
lū non fuit quod tolerari debuiſſ.
Unde bene nūc dicitur. Dimiſit
me ſuper montē excelſū nimis. ſup
quē erat quaſi edificiū ciuitatꝭ qui

a mores ꝛ culpas nrās ſolus ille
ſuſtinet: qui totā ſancte ecclie fabri
cam portat Qui per prophete vo
cem de peruerſe adhuc viuentibꝰ
dicit. Laboraui ſuſtinens. Non āt
ſuſtinendo dn̄s laborat. cuiꝰ diui
tatis potentiā nulla fatigatio con
tingit: ſ verbis humanis loquēs
ipſam ſuā circa nos pacientiā labo
rē vocat. Et notādū ꝙ eandē ciui
tatē quā propheta conſpexit. ad
auſtrū vergentē vidit Auſter enim
ventus quia in ſancti ſp̄us typo po
ni ſoleat. hij qui in ſacro eloquio
ſtudioſi ſūt recognoſcūt: ſicut eō
trario per aquilonē ſepe dyabolus
deſignatur? quia et ille relaxat in
calore: ꝛ iſte conſtrīgit in frigore
Et veritas dicit. Habūdauit iniꝗ̄
tas: refrigeſcit caritas multorū.
Propheta quoqꝫ de iudea aſſerit
dicēs. Sicut frigidā facit ciſterna
aquā: ſic frigidā fecit maliciā ſuā.
Hinc enim dyabolꝰ. propheta eo
dem atteſtante dixiſſe perhibetur
Sedebo in monte teſtamenti: in
lateribꝰ aquilonis. Et quia tor
porem mētꝭ ſancti ſp̄us grā relax
at: hinc pſalmiſta ait. Conuerte
domine captiuitatē nrām. ſicut tor
rēs in auſtro. Captiuitas eni nrā
que torporis frigore ad ſequēdū
deū pigra remanſerat: per calorē
ſancti ſp̄us relaxatur. vt currat in
amorem dei. Unde et nūc dicitur
ꝙ ciuitas que in monte conſtituta
eſt ad auſtrū vergit: quia electoꝝ
corda cogitationes ſuas in afflatu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſancti ſpiritus operit: atqꝫ ab om
ni ſupbie ſue vtice diſcedēs i deo
cui credit amoris calorem concipit
vt nichil ei libeat niſi eius gracie
ſubmitti. eius calefactione caleſie
ri. ei9 afflatus ſemper munere re
pleri. Unde ꝛ valido amore ſuccen
ſus contemplator dicebat. Anima
mea exultabit in domino; delecta
bitur ſuper ſalutari eius. Qui eni
latine ſalutaris; ipſe hebraice ihe
ſus dicitur. Propheta igitur quia
vias eius atqꝫ miracula. redemp
tionis quoqꝫ noſtre miſterium per
prophecie ſpiritū cōtemplabatur:
exultare ſe in domino ꝛ delectari
ſuper iheſu perhibet; quia gaudi
um in mente conceperat vnde per
amorem fortiter ardebat. Penſe
mus itaqꝫ ſi mentes ſpiritualiū pa
trū in illo delectate ſunt qui necdū
venerat ſed preuidebatur; cui9 re
atus ſit eius vias. eius exempla.
ei9 monita poſtq̄ venit ꝛ redemp
tionem exhibuit non amare. Hec
ergo ciuitas ad auſtrū vergere di
citur. Ac ſi apte diceretur q̄ prior
illa ciuitas ſcilicet ſynagoga in in
fidelibus ſuis ad aquilonem ſtetit
que in frigore perfidie durauit.
Sancta vero eccleſia quia caritatē
fidei concipit. per calorem ad auſ
trū vergit. et quaſi calido vento in
nititur; quia non in ſui fiducia ſed
in dono ſpiritualis gracie letatur.
Sequitur. Et itroduxit me illuc
Celeſtis ciuitatis edificium ille in
trat; qui in ſancta eccleſia bonorū
vias imitando conſiderat. Intra
re quippe eſt edificiū ſup mōtē. electos
ſce eccle imitari. Iſte ei vitā giugi
o ligatā ducit; ꝓprijs rebꝫ cōtent9
eſt aliena nō cōcupit de ſuo quicq̄d p̄
ualꝫ indigentibꝫ largit: ꝑpca ſine
q̄b9 cotidiana vita a ziugatis duci
nō p̄t flere nō negligit. ꝓ eo ei q̄
ipſa familiaris cura animū contur
bat ſeſe ad lacrimas excitat. Ille
vero iam cuncta que ſunt mūdi de
ſeruit. nil eius habere appetit; ſoli
us contemplationis exercitatione
paſcitur. ſpe premiorū celeſtiū cū
fletibus letatur: tranſcendit ipſa
etiā q̄ haberi zceſſa ſt. cotidianū cū
dn̄o hēt ſecretū q̄rit: nulla ei9 aim
p̄tereuntis mūdi cura perturbat;
mentem ſemper in expectatione ce
leſtiū gaudiorū dilatat. Alius ve
ro iam hui9 mundi cuncta deſeru
it. eiuſqꝫ mens in contemplatione
celeſtiū ſubleuatur: ſꝫ tamen pro
edificatione multorum locum regi
minis tenens. qui rebus preterū
tibus ex deſiderio non ſuccūbit ad
eas aliqn̄ ꝓpt̄ ꝓximorū zpaſſioēꝫ
reflectit. vt ex earū cura indigenti
bꝫ miſereat. verbū vite auditoribꝫ
p̄dicat aīabꝫ ſil ꝛ corporibꝫ neceſ
ſaria miniſtrat: ꝛ q̄ ꝓpter ſe ad ce
leſte deſideriū iā p 9teplatioēm e
uolat. adhuc tn̄ ꝓ ꝓfectu ꝛ vtilita
te ꝓxiorū in rebꝫ tp̄alib9 laborat.
Quiſq̄s g̃ in ſcā eccia zſiderare ſol
licite ſtudet vt q̄ in bonorū 9iuga
torū vita q̄ in arce ztinētiū ꝛ oia
q̄ ſunt hui9 mūdi derelinquentiū

cut etiam in predicatorꝫ ſumita
te proſiciat: iam ciuitatis in mōte
poſite edificiū intrauit. Nam qui
conſiderare meliorū vitā vt ꝑfici
at negligit: adhuc extra fabricā
ſtat. Et ſi honorē quē iam ſancta
ecc̄a in mūdo habet ādmirat̄ quaſi
edificiū foris conſpicit ⁊ obſtupeſ
cit: et quia ſolis exterioribus inte
tus eſt. intus ingreſſus non eſt.
Sequitur. Et ecce vir cuius erat
ſpecies quaſi ſpecies eris. Ipē ſig
natur in viro: qui figuratur in mō
te Vir aūt iſte metiri edificiū dici
tur Et recte dominus per virū ſig
natur ⁊ montē: quia ⁊ ipē omnia
intra ſanctā eccleſiā iudicādo diſpo
nit. ⁊ ipē eandē ſanctam eccleſiam
portat. ⁊ portando ad celeſtia ſub
leuat: ſicut in ſancto quoqꝫ euan
gelio idē redēptor noſter loquitur
dicēs Qui intrat ꝑ oſtiū: paſtor eſt
ouiū Et paulopoſt. Ego ſū oſtiū
At iterū poſt pauca ſubiūgit Ego
ſū paſtor bonus. Si igitur ipē paſ
tor ⁊ ipē hoſtiū. ⁊ intrat paſtor per
hoſtiū: cur non hoc in loco ⁊ ipſe
mons ⁊ ipē vir intelligatur qui e
dificiū metitur in monte: Sed q̄
rendū nobis eſt cur de hoc viro di
citur cui9 ſpecies erat quaſi ſpēs
eris Cūcti aūt nouimus ſpēs me
tallū eris valde eſſe durabile atqꝫ
oīmodo ſonorꝫ. Quid eſt ergo ꝙ
aſpectus mediatoris dei ⁊ homi
nū ſpeciei cōparatur eris: niſi hoc
ꝙ aperte nouimus qz vnigenitus
fili9 formā ſerui accipiens fragili

tatē carnis humane per reſurrecti
onis ſue glām vertit in eternitatē
quia in eo caro facta eſt iam ſine
fine durabilis: Nam ſurgens a
mortuis iam non moritur: mors
illi vltra non dominabitur. Quid
eſt aūt ꝙ ipā eius incarnatio ſono
ro metallo comꝑatur: niſi ꝙ per
eandē aſſūptionem humanitatꝭ nrē
inſonuit oībus gloria maieſtatis
ſue: Et q̄ſi aſpectū eris hēt in cor
ꝑe: quia deus mundo innotuit ex
carne Vnde ⁊ per iohannē dicit̄
Habebat in veſtimento ⁊ in femo
re ſuo ſcriptū: rex regū et dominus
dominātiū. Quid enim veſtimen
tū eius eſt niſi corp9 quod ſupſit
ex virgine: Nec tamen aliud ei9
veſtimentū eſt: atqꝫ aliud ipē Nā
noſtrū quoqꝫ veſtimētū caro dicit̄
ſed tn̄ ipſi nos ſum9 caro qua veſti
mur. Hoc aūt veſtimentū illi9 lō
ge ante yſaias per crucē paſſionis
aſpiciens ſanguine cruentatū dix
it Quare rubrū eſt indumentū tu
um: ⁊ veſtimēta tua quaſi calcāti
um in torculari: Cui ipē reſpōdit
Torcular calcaui ſol9: et de gen
tib9 nō eſt vir mecū. Sol9 enim
torcular in quo calcatus eſt calca
uit: qui ſua potentia eam quā per
tulit paſſionē vicit. Nam qui vſꝫ
ad mortē crucē paſſus eſt: de mor
te cū gloria ſurrexit Bene aūt di
citur et de gentib9 non eſt vir me
cū: quia hij pro quibus pati vene
rat paſſionis eius participes eſſe de
bebāt: qui pro eo ꝙ illo tempore

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

necdū credideraīt · de ipſis in paſ
ſione requiretur: quoꝝ vita in paſ
ſione illa querebatur Per femur e
nim: ꝓpagatio carnis eſt· Quia
ergo ꝑ ꝓpaginē generis humani
ſicut generationū ordines mathe
o vl̄ luca narrātibus deſcribuntur
In hoc mūdo venit ex virgine: et
ꝑ incarnationis ſue miſteriū quia
rex eſſet· et dn̄s· cūctis gentibus in
dicauit· In veſtimento et femore
ſcriptū habuit· rex regum: et dn̄s
dominanciū Unde enim in mundo
innotuit: ibi de ſe lectionis ſcienti
am infixit Predicatio ergo ei9 ex
carne: quaſi quedam ſonitus ex ere
eſt Dicitur igitur recte: cui9 ſpēs q̄ſi
ſpēs eris· Seqtur Et funiculus
lineus in manu ei9 In ſeptuagita
interp̄tib9 funiculus line9 nō ha
betur: ſꝫ funiculus cemētariorum
Quoꝝ ſi in hoc vſu traſlationem
ad exponēdū tenem9: quid aliud
cementarios· ꝗ̄ ſcōs doctores acci
pimus? Qui loquēdo ſpūalia: ad
celeſte edificiū viuos lapides · id
ē electorū animas cōponūt Quic
qd eni ātiqui p̄res· quicqd ꝓphe
quicqd apli· quicqd aploꝝ ſucceſ
ſores locuti ſūt: quid aliud fuit ꝗ̄
cōpoſitio lapidū: in hac q̄ cotidie
cōſtruitur fabrica ſāctoꝝ? In funi
culo aūt cemētarij hoc agi ſolet·
vt cognoſci equalitas vl̄ rectitudo
ſurgentis parietis debeat· vt ſi la
pis intus eſt foras eiciatur: ſi exte
rius ꝓminet interius reuocet Et
certe hoc cotidie agit p̄dicatio doc
toꝝ· vt vnaqueqꝫ anima cui regi
minis onera ſuſcipe fortaſſe non
expedit: et ſi fortē apparē appetat
interi9 reuocet Et rurſum q̄ latere
vult et ſui tantūmodo curā gerere·
ſi ſibi ac multis eſſe vtilis poteſt:
eā cū latere deſiderat· exterius p
ducatur vt appareat Sicqꝫ fit: vt
ſāctoꝝ lapidū ordo teneatur dū ſe
pe et volens ad honorem venīe re
pellitur: et honorē fugiēs in ſacri
ordinis arce ſubleuatur Sꝫ quia
vt ꝑ interp̄tem noſtrū dixiam9:
hebreoꝝ hyſtoria nō habet cemē
tarioꝝ· ſꝫ funiculus line9 in manu
ei9: hoc qd apd nos certius habe
tur: exponē debem9 Sciam9 āt ꝗ̄
funicul9 line9 ſubtilior eſt: ꝗ̄ ſi funi
culi fiāt aliūde· Et quid in funicu
lo lineo· niſi ſubtiliorem p̄dicatio
nē: id eſt ſpūalē debem9 accipere?
Cenſura etenī legꝭ: funicul9 fuit
ſꝫ line9 nō fuit: qa rude populū n̄
ſubtili p̄dicatiōe erudiuit: in q ꝑ
pene ſentētiā· nō p̄ca cogitatiōis
ſꝫ opis reſecauit Ac poſtꝗ̄ ꝑ ſemet
ipſū dn̄s eaam cogitatiōes homi
nū predicando religauit: et ꝑfectū
eſſe peccatū eaā in corde inotuit:
funiculum lineum in manu tenuit
Ait enī· Audiſtis quia dictum eſt
antiquis: nō mechaberis Ego āt
dico vobis: qa qui viderit mulie
rem ad cōcupiſcendum eam: iam
mechatus eſt eam in corde ſuo Fu
niculus ergo line9· predicatio eſt
ſubtilis: q̄ mētē audientis ligat: ne
ſe vl̄ in miſera cogitatiōe diſſoluat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et notandũ ꝙ dicitur quia ei fu
niculus in manu eſt: id eſt ꝑdica
tio in opatione. In ſe enim oſten
dit omne quod docuit: ſicut ſcrip
tũ eſt. Que cepit iheſus facere et
docere. Et quia ipſa que dixit eadẽ
ſcripture tradidit vt ad poſteros
mandaretur: recte ſubiũgitur. Et
calamus menſure in manu eius.
De ſancta eccleſia per ꝓphetã
aliũ dominus pollicetur dicẽs. O
net in ea viros calami ⁊ iũci. Quod
in loco alio expoſuiſſe me memini
vt per calamũ ſcriptores. ꝑ iũcũ
vero debeant auditores intelligi.
Sed quia ad humorẽ aque ⁊ iũ
cus ⁊ calam9 naſci ſolet ⁊ ex vna
eademq; aqua vtraq; proficiũt. ⁊ ca
lam9 quidẽ ad ſcribẽdũ ſumitur.
cũ iũco quidẽ ſcribi non poteſt: q̊d
in iũco ⁊ calamo accipere debem9
niſi ꝙ vna eſt doctrina veritatis q̄
multos auditores irrigat: Sed
irrigati alij ad hoc vſ; in verbo dei
proficiũt. vt etiam ſcriptores fiãt
videlicet tã̄ calami: alij vero ver
bũ vite audiũt. bone ſpei ⁊ rectoꝝ
operũ viriditatẽ tenent: ſed tñ ad
ſcribẽdũ proficere nullaten9 poſſũt
Hij quid in aqua dei niſi quidã ut
ita dicã iũci ſunt. qui quidẽ virideſ
cendo proficiunt ſ; lrãs exprimere
nequaq̃ valent: Redemptor igiẽ
noſter quia verba que dixit etiam
per doctorũ ſtudiũ ſcribi largitus
eſt: in manu calamũ tenuit. Qui
calam9 menſure dicitur: quia ipſa
doctorũ ſtudia ſub quadã occulti in

dicis diſpenſatione detinẽtur: vt
⁊ alijs legentib9 proſint. ⁊ alijs
legentibus prodeſſe non poſſint.
Unde ⁊ ſancti apoſtoli cũ integrã
veritatẽ ſibi apertius loquentẽ teq̃
rerẽt cur turbis in ꝑabolis loquẽ
tur: audierunt. Quia vobis datũ
eſt noſſe miſteriũ regni celoꝝ: illẽ
aũt non. Uẽ certe calam9 menſu
re eſt: quia in ipõ ſacro eius eloq̃o
quod nobis ꝯſcriptũ eſt. occultas
eſſe ei9 diſpoſitiones agnoſcim9
Nam ꝑ icomꝑhẽſibile eius iudi
ciũ. ⁊ alter intra menſurã electoꝝ
mittitur: ⁊ alter foris relinquiẽ.
vt nullo modo ad electorũ numerũ
pertinere mereatur. Habet ergo
funiculũ. habet in manu calamũ
menſure. Qui eni funiculo locũ
metitur alibi funiculũ trahit aliũ
de retrahit: ⁊ huc adducat quẽ ali
unde ſubducat. Hic nimirũ ſic re
dẽptor noſt in collectione hominũ
facit: dũ alios a ſuis iniq̃tatibus
abſtrahit: alios in ſua iniq̃tate de
relinquit. In hijs quos colligere
dignatus eſt occulte menſure funi
culũ traxit: ⁊ ab hijs quos relin
quẽdos eſſe iudicauit quid aliud
niſi funiculũ retraxit: vt et boni in
tra menſurã celeſtis fabrice teneã
tur. ⁊ mali ex̃ fabricã in quib9 bo
na que eſtimanẽ non ſunt. quaſi ſi
ne menſura remaneant: Hũc funi
culũ et menſure calamũ in maũ ſu
a redẽptor noſter tenuit: cũ paulũ
apoſtolũ per apparẽtẽ virũ macedo
nem admonere dignatus eſt. ita

vt iſte vir macedo diceret Tranſi
ens adiuua nos Et tamē volenti
bus apoſtolis ad p̄dicandum ire in
aſiam nō ꝑmiſit ſpūs ihesu Quid
eſt ꝙ ſancti apl̄i et ibi vocabantur
ire vbi fortaſſe ꝑgē nō cogitabāt:
⁊ illuc vbi deſiderabāt ꝑgē ꝓhibe
bantur? niſi q2 occulti iudicij funi
culus. ⁊ mēſure calamus tenet̄ in
manu. vt ⁊ alij v̄bū vite audiāt?
⁊ alij audire nullatn9 merean̄t?
Funicul9 ergo mēſure eſt. qui alio
tract9 eſt: aliūde retract9 Pācto
quoq; euāgelio teſtāte didicim9:
ꝙ venit qui diceret. Magiſter ſe
quar te: quocūq; ieris. Cui reſpō
ſum eſt Vulpes foueas habēt. et
volucres celi nidos: fili9 aūt hoīs
nō habet vbi caput ſuū reclinet Ve
nit alter q̄ dicēt Magiſter ſine me
p̄mū ire ⁊ ſepelire patrē meū Cui
dicit̄. Sine mortuos ſepelire mor
tuos ſuos: tu āt me ſequē. et ānū
cia regnum dei. Quid eſt ꝙ ille ꝓ
mittit ſe ire ⁊ deſeritur? iſte domū
vult redic̄. ⁊ tamē vt ſequi debeat
iubet̄? Ille nō ſuſcipit̄: iſte nec ad
hore momētū ab obſeq̄o relaxat̄.
Interno g̊ occultoq; iudicio funicu
lus ⁊ mēſure calam9 ducit̄ in quo
⁊ iſte trahitur. ⁊ ille relinq̄tur: vt
celeſtis fabrica nō ſine pio ⁊ iuſto
examine ꝯſtruatur Poteſt etiā ca
lam9 menſure ſcriptura ſacra ꝑ eo
intelligi: ꝙ quiſq̄s hanc legit in
ea ſemetipſū metitur? vel quātum
in ſpūali v̄tute ꝓficiat: vel quantū
a bonis q̄ p̄cepta ſūt longe diſiūc

tus remanſit? q̄tū iā aſſurgat ad
bona faciēda: q̄tum adhuc in pra
uis actib9 ꝓſtrat9 iaceat. Seq̄tur
Stabat autē in porta Quiſq̄s in
porta ſtat: ex quadā p̄te intus eſt.
ex quadā vero foris Nā aliud ei9
foris aſpicit̄: aliud intus abſcōdit̄
Redēptor itaq; noſt̄ ꝓ nobis miſe
ricordit̄ incarnatus. an̄ humanos
oculos quaſi ī porta ſtetit: q2 ⁊ ꝑ
humanitatē viſibilis apparuit? ⁊
ſeſe inuiſibilē ꝑ diuinitatē ſeruauit
Hinc ei iudei q̄ hunc ex ꝓphetarū
ꝓmiſſione ſuſtinuerāt ꝑfidie ſue cō
fuſione turbati ſt̄: q2 eū quem ad
redēptionē ſuam venire crediderāt?
mortalē videbāt. Qui igit̄ in por
ta ſtat: ſicut ſupius dictum eſt. ex
quadā p̄te foris? ex quadā v̄o int9
videtur Vnde nec ipā iudeoꝝ ꝑfi
dia: ſine diuine v̄tutis oſtenſione
eſt delicta Nā miracula ei9 videntes
trahebant̄: vt crederet Sed rurſū
paſſiones illius ꝑpendentes dedig
nabant̄ deū credere: quē mortalē
videbāt Vnde factū eſt: vt de cog
nitione eius dubitaret Videbant
ei eſurientē. ſitientē. comedentē. bi
bentem. laſſeſcentē. dormientē: ⁊
purū hunc hominē eſſe eſtimabāt
Videbāt mortuos ſuſcitantē. lepro
ſos mundantē. cecos illuminantē.
demonia eiicientē: ⁊ eſſe hūc vltra
hoīes ſentiebāt Vz ipā ei9 miracla
in eoꝝ corde cogitata: humanitas
ꝑturbabat. Vn̄ ſcā eccl̄a ſub ſponſe
voce hūc ꝑte iā vidē deſiderans.
ait En ipſe ſtat poſt parietē noſtrū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qui enim hũanis ocul' hec quod
de mortali natura aſſũpſit oſten
dit. ⁊ in ſeipõ inuiſibilis permãſit
in aperto ſe videre querẽtibꝫ qua
ſi poſt parietẽ ſtetit: quia videdũ ſe
manifeſtata maieſtate non ꝓbuit
Quaſi enim poſt parietẽ ſtetit: qui
humanitatis naturã quã aſſũpſit
oſtendit: ⁊ diuinitat' naturã hũa
nis oculis occultauit. Unde ⁊ il
lic ſubditur. Reſpiciens per feneſ
trã: ꝓſpiciens per cancellos. Quiſ
quis enim per feneſtras vel cãcel
los reſpicit: nec totus videtur nec
totus non videtur. Sic nimirũ re
dẽptor noſter ante dubitãtiũ ocu
los factus eſt: quia ſi miracula fa
ciens nil pertuliſſ; ut hõ. plene eis
appariiſſ; deus: et rurſũ humana
paciens ſi nulla feciſſ; ut deus: pu
rus putaretur homo. Sed quia et
diuina fecit et humana ꝑtulit. q̃ſi
per feneſtras vel ꝑ cãcellos ad hoi
nes proſpexit: vt deus et appare
ret ex miraculis ⁊ lateret ex paſſio
nibꝫ: et homo cerneretur ex paſſio
nibꝫ. ſed tamen eſſe vltra hominẽ
ex miraculis agnoſcẽtur. Sed qꝛ
vir iſte ſtare in porta dicitur: que
rẽdũ nobis eſt vtrũ facie interiꝰ ⁊
tergo exterius. an tergo interiꝰ ⁊
facie exteriꝰ ſtat. Qua in re ſi ea
que ſunt ꝑmiſſa et ſubiũcta cõſpici
mꝰ: citius qualiter ſteterit inueni
mus. Prius enim dicit' erat qua
ſi edificiũ ciuitat' vergent' ad auſ
trũ: et itroduxit me illuc. Et pau
lopoſt de eodẽ viro ſubditur. Sta

bat aũt in porta. Itaq; ſubiũgi
tur Et locutus eſt ad me iſdẽ vir
Qui enim itroducto ꝓphe in ediſi
ciũ ſtans in porta locutus eſt: pro
fecto conſtat quia facie interiꝰ ⁊ t'
go exterius ſtetit. Sed itroducꝰ
ꝓpheta cui vir ſtans in porta locu
tus eſt procul dubio faciem ad por
tã tenebat: vnde verba loquentis
audiebat. Quid eſt ergo q' vir in
teriꝰ aſpicit ⁊ propheta foras: q̃d
eſt q' eiuſdẽ viri facies ad edificiũ
prophete verõ oculi ſũt ad portã:
niſi q' vnigenitus patr' idcirco in
carnatus eſt vt nos ad ſpũale e
dificiũ id eſt ad ſancte ecc̃ie fidẽ in
troduceret: Cuiꝰ oculi edificiũ ſu
um ſemꝑ aſpiciũt: quia q̃tũ quiſ;
in virtutibꝫ proficiat indeſinenter
attendũt. Propheta vero ad por
tã reſpicit: quia qui v'ba dei audit
ſemꝑ oculos cordis ponere ad exi
tũ debet: ⁊ ſine ceſſatioẽ meditari
q̃n a ꝓſenti vita exeat. atq; ad e
terna gaudia pertingat. Propt'
hoc quippe icarnatus eſt deus. vt
nos itroduceret ad fidẽ: ⁊ educat
ad ſpẽm viſionis ſue. Unde in ſcõ
quoq; euangelio loquitur dicẽs.
Per me ſi quis itroierit ſaluabit'
⁊ egredietur ⁊ igredietur ⁊ paſcu
a inueniet. Ingreditur videlicet
ad fidẽ. egredietur aũt ad ſpẽm:
paſcua vero inueniet in eterna ſacie
tate. Hinc etenim pſalmiſta ait.
Dñs cuſtodiat introitũ tuũ ⁊ exi
tũ tuũ. Cuſtodit enim dñs vniuſ
cuiuſ; anime introitũ quo itrat ad

fidem Exitum quoqꝫ· quo exit ad
ſpem: vt neqꝫ intrās eccleſiā exto
rib9 ſupplātetur: neqꝫ ab hac tēpa
li ad eternā exiens: ab āntiquo hoſ
te rapiatur Propt̄ hūc vō egreſſū
noſtrū quē cotidie debem9 mēte me
ditari: de redēptore nrō loq̄tur di
cens vt ſāctificaret p ſuū ſāguinē
ppl'm: extra portā paſſ9 eſt· Exea
m9 ad eū extra caſtra: i ꝓprium e9
portātes Nō eni hic habem9 ma
nētē ciuitatē: ſꝫ futurā inquirimus
Vir itaqꝫ q̄ apparuit in porta ſte
tit: atqꝫ ita locut9 eſt· q2 media
tor dei ꝛ hoīm xp̄s ih̄s: in ipſo q̄ꝫ
paſſionis ſue tēpe p̄cepta vite diſci
pulis dedit: vt hij q̄ in eū credūt
ad portā reſpiciāt· et paſſionē eius
ſollicita ꝯſideratioē penſantes: a
ſuo q̄ꝫ exitu cordis oculos n̄ auer
tāt· Nos q̄ꝫ cū iā clauſtra carnis
deſpicē· mortalitat̄ nr̄e āguſtias
p īmortalitat̄ deſideriū traſiē· ad
ſupne lucis libtatē tendē· ad celeſ
tis patrie gaudia āhelare cepim9:
ad portā oculos tenem9 Quia dū
a ſacramēt̄ tēpalib9 traſire ad et̄
na cupim9: q̄ſi iā p̄nti vite terga
dedim9: ꝛ cordis faciē i deſiderio
nr̄i exit9 habem9 Deſcriptū q̄ppe ē
Corp9 qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīāꝫ
et deprimit terrena inhabitatio ſen
ſum multa cogitantē Vi itaqꝫ per
cōtēplationē iam mentē extra car
nis anguſtias tendimus: adhuc
tamen in ſacramentis que cogno
uimus· ipſa carnali anguſtia men
tem extra carnis anguſtias intra

portā tenem9· Sepe naqꝫ anim9
ita in diuina ꝯtēplatioē ſuſpēdit̄:
vt iā ſe p̄ſtē de eterna illa libtate
quā oculus n̄ vidit· nec auris audi
uit aliq̄d: p quādā ymaginē letet̄·
Sꝫ tn̄ reūberat9 pondē mortalita
tis· ad ima relabitur: q̄buſdā p̄ne
ſue vincul̄ ligatus tet̄ Porte igit̄
intēdit: q̄ vere libtatis ſue gaudia
ꝯſpicit: iāqꝫ exire ꝯcupiſcit· ſed ad
huc n̄ valet Hinc eſt q̄ p̄ hebraic9
ppl'us de egipti ſuitute liberat9· cū
loquēte dn̄o colūpnā nubis cerne
ret: vnuſq̄ſqꝫ i tabnaculi ſui foib9
ſtabat ꝛ orabat· De q̄b9 paulo ſu
peri9 d̄r Cū egrederet̄ moyſes ad
tabnaclm· ſurgebat vniūſa plebs:
ꝛ ſtabat vn9 q̄ſꝫ in oſtio papilionis
ſue Ibi ei ſtam9: vbi mēt̄ oculos
figim9 Vn̄ helyas ait Viuit dn̄s:
in c9 ꝯſpectu ſto Ibi vtiqꝫ ſtabat:
vbi cor fixerat Q̄ꝫ ē āt ppl'm colūp
nā nubis aſpicē· ꝛ in tabnaculi ſui
foibꝫ ſtaē atqꝫ orare: niſi q̄ huma
na mēs cū ſupiora illa atqꝫ celeſtia
vtcūqꝫ in enigmate ꝯſpicit· iā clau
ſtra hītatiois corp̄ee p ſubleuatā
cogitationē exit· atqꝫ illū humilit̄
adorat: c9 et ſi vidē ſubſtātiā n̄ va
let: iā tn̄ c9 p̄ſētiā p illuminatioēꝫ
ſp̄s mirat̄: Et cū moyſes tabna
culū ingredit̄ e9 terga ppl'us aſpi
cit: ꝛ i pauilionū ſuoꝝ hoſtijs ꝯſiſ
tit: q2 cū ſcūs q̄ſꝫ p̄dicator alta de
deo loq̄tur· ſupne habitationis iā
vtcūqꝫ tabnaculū ingredit̄· Cui9
p̄dicationis infirmi quiqꝫ et ſi vir
tutem plene penſaē non poſſunt:

tamen velut terga aſpiciūt: quia
poſtrema q̄ ꝓualent per intellectū
ſequūtur. Sed in ipſis quoq; mi
nimis q̄ capere ſufficiūt iam de ſu
is papilionibus quaſi exeūt atq;
in oſtijs ſtant: quia ⁊ habitacu
la carnis relinq̄re ⁊ ad illa eterne
vite gaudia q̄ audiūt progredi co
nantur. Hinc eſt etiam ꝙ helyas
cū vocē domini ſecū loquentꝭ audi
ret in ſpelunce ſue oſtio ſteiſſe de
ſcribitur et faciem velaſſe: quia cū
per ꝯtemplationis grām vox ſup
ne intelligentie fit in mente. totꝰ
hō iam intra ſpelūcā non eſt. quia
animū carnis cura non poſſidet:
ſed ſtat in oſtio. quia mortalitatis
anguſtias exire meditatur. Sed
iam qui in oſtio ſpelūce conſiſtit.
⁊ verba dei in aure cordis percipit
neceſſe ē vt faciem velet: quia dū
per ſupernā grām ad altiora intel
ligenda ducimur. q̄to ſubtiliꝰ leua
mur. tanto ſemper per humilitatē
noſmetipōs in itellcū nrō premere
debemꝰ: ne conemur plus ſapere
q̄ opꝫ ſape. ſꝫ ſape ad ſobrietatē:
ne dū nimis īuiſibilia diſcutimus
aberremꝰ: ne in illa natura incor
porea corporei luminis aliquid q̄
ramꝰ. Aurē enim itendē ⁊ faciem
operire eſt. vocē interioris ſubſtan
tie audire ꝑ mentē. et tñ ab omni
ſpecie corporea oculos cordis aū
tere: ne quid ſibi in illa corporale
animꝰ fingat. q̄ vbiq; tota et vbi
q; incircū ſcripta ē. Nos itaq; frēs
cariſſimi qui iam ꝑ redēptoris nrī

morte ac reſurrectioēm atqꝫ ad ce
los aſcēſionē gaudia eterna vidi
cimꝰ qui in teſtimoniū diuinitatꝭ e
ius apparuiſſe exterius ciues nrōs
angelos illiꝰ ſcimꝰ. ꝯcupiſcamꝰ
regem. deſideremꝰ ciues quos ꝯg
nouimꝰ: atq; in hoc eccle ſancte e
dificio ſtātes oculos in porta tene
amus: demus terga mentis huic
corruptioni vite temporalis: inte
damꝰ cordis faciem ad celeſtis pa
trie libertatē. Sꝫ ecce adhuc mul
ta ſunt q̄ nos de cura vite corrup
tibilis ꝑmūt. Quia ergo perfecte
exire non poſſumus: ſaltē in ſpelū
ce nrē oſtio ſtemꝰ. exituri quādoq;
proſpere per grām redēptorꝭ nrī:
qui viuit ⁊ regnat cū patre in vni
tate ſpūs ſancti deꝰ per ōnia ſecu
la ſeculoꝝ. Amen. Explicit ome
lia ꝑma. Incipit omelia ſecunda

Ne q̄dā me fortaſſe ta
cita cogitatione repꝛhē
dant qꝛ ezechielis pro
phete tā profūda miſ
teria a magnis expoſitoribꝰ intēp
tā diſcutere ꝑſumo: q̄ mente id fa
ciā agnoſcat. Nō eni temeritate id
aggredior: ſed humilitate. Scio e
nim quia plerūq; multa in ſacro e
loquio q̄ ſolus intelligere nō potui
corā frībus meis poſitus intellexi
ex quo intellcū et hoc quoqꝫ intelli
gere ſtudui: vt ſcirē ex quorū meri
to m̄ intellcūs daretur. Patet enim
quia hoc m̄ pro illis datur: quibꝰ
m̄ preſentibꝫ datur. Ex qua re lar
giēte deo agiē ut ⁊ ſenſus creſcat

et elatio decreſcat: dū ꝓpter vos
diſco: qđ īter vos doceo. Quia ve
rum fateor: plerūq₃ vobiſcū audio
qđ dico. Quicq̄ ergo in hoc ꝓphe
ta min⁹ intellexero: mee cecitatis
eſt. Si q̄d intelligere apte potuero
ex diuino munere. vīe veneratiōis.
Sepe enī ꝑ oīpotētꝭ domini grām
in e⁹ eloquio q̄dam ītelligim⁹ me
lius: cum ſermo dei ſecretius legi
tur: atq₃ animus culparum ſuaꝝ
cōſcius. dum recognoſcit qđ audi
erit: doloris ſe iaculo percutit: ⁊ ꝯ
punctionis gladio tranſfigit: vt
nichil ei niſi flere libeat: ⁊ fluctes
fletuum maculas lauare. Inter
que etiam aliquando ad ſublimio
ra contemplanda rapitur: et in eo
rum deſiderio ſuaui fletu cruciat̄:
dolet ſe hic eſſe. anima vbi adhuc
proſtrata per infirmitatem iacet:
atq₃ illic adhuc non eſſe. vbi illu
minata fortiter vigeat: et iā mē
tis oculum ad mortalitatis tene
bras non reducat. Hinc itaq₃ hic
ardor naſcitur in mente: luctus o
ritur ex ardore. Et quia inherere
celeſtibus necdum valet: feruore
ſuo in lacrimis feſſa requieſcat. Sz
aliud eſt cum de vnius ꝓfectu res
agitur: aliud cum de edificatione
multorum. Ea itaq₃ doctrine ſer
mone largiente deo ꝓferēda ſūt:
que vitam audientium moreſq₃
componant. Nūc ergo quicquid
nos ad ſtudium bone operationis
edificet: in prophete verbis ſicut
cepimus exequamur. Fili ho
minis vide oculis tuis: ⁊ aurib⁹
tuis audi. Ad teſtimonium ſpiritu
alium rerum deductio. quid eſt q̄
cum dicitur vide oculis. additur
tuis: et cū ſubditur audi auribus.
adiungit̄ tuis: Sed ſciendum q₃
oculi atq₃ aures corporis aſſunt
etiam carnalibus eiſq₃ ſunt in vi
ſu rerū que corporalit̄ videntur:
oculi vero atq₃ aures cordis ſolū
modo ſpiritualiū ſunt: qui inuiſibi
lia ꝑ intellectū vident: et laudem
dei ſine ſono audiunt. Has omni
potens deus aures querebat cum
diceret. Qui habet aures audiēdi.
audiat. Quis namq₃ in illo popu
lo eſſe tunc poterat: qui aures cor
poris non haberet: Sed cum dici
tur. qui habet aures audiendi au
diat: aperte monſtratur q̄ illas
aures quereret: quas oēs habere
non poterant. Dicit̄ ergo Fili ho
minis. vide oculis tuis: ⁊ aurib⁹
tuis audi. In priori autē locutionū
noſtrarū ꝑte iam diximus: cur pro
pheta quotiens ad vidēda ſpūalia
ducitur: filius hominis appellat̄
Sed ne hoc mente exceſſerit bre
uiter replicabo: quo in hac appel
latione memorat̄. ſemper quid eſt
ex infirmitate: ne extollatur de
contēplationis magnitudine. Et
notandū quia diuerſa ſunt vt di
catur. oculis tuis vide. aurib⁹ tuis
audi: ⁊ tn̄ filius hominis vocatur
Sz ꝑ hec v̄ba. quid ei aliud apte
dr̄. niſi ſpūalia ſpūaliter aſpice: ⁊
tamē infirmitatis tue memorare:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hinc eſt etiam φ pleruq; qui pl9
in cõtẽplatiõe rapitur· contigit vt
ampli9 in tẽptatione fatiget̃·ſicut
ſepe ↄtingere bene proficientib9 ſo
let: quoꝝ mẽte dũ aut ↄpũctio af
ficit· aut ↄtẽplatio ſuper ſemetipãz
rapit·ſtatim etiam tẽptatio ſequit̃
ne de hijs ad q̃ rapta eſt extollat̃
Nam cõpũctione vel cõtemplatio
ne ad deũ erigitur·ſed tẽptationis
ſue põdere reuerberatur ad ſemetip
ſam: quaten9 tẽptatio aggrauet
ne cõtemplatio inflet: et itẽ cõtem
platio eleuet ne temptatio dimer
gat·Si enim ſic ↄtẽplatio attolle
ret vt temptatio fũditus deeſſꝫ in
ſuperbiã anim9 caderet· ⁊ ſi ſic tẽp
tatio p̃meret vt cõtemplatio non
leuaret·plene in culpa laberetur·
Sed mira diſpenſatione in quodã
medio anima libratur: vt neq; in
bonis ſuperbiat·neq; in malis ca
dat Unde ⁊ per beatũ iob de dño
dicitur Et aquas appẽdit in men
ſura· Aquas quippe deo menſura
appendẽ eſt: inter proſpera ⁊ adũ
ſa·int̃ dona ⁊ tẽptationes·inter ſũ
ma ⁊ infima·aiatũ ſenſũ in humi
litate cuſtodire· Hic helyas ignẽ
de celo depoſuerat · aquas celo li
gauerat: ⁊ tñ pauore vni9 mulie
ris territus per deſerta fugiebat:
apparet fugienti angelus cibũ pre
bet·quia longũ iter reſtat p̃dicit:
⁊ tñ timorẽ de corde non excutit:
quia in prophete mente erat cuſto
dia fortitudinis illa infirmitas ti
moris· Sequitur· Pone cor tuũ
in oĩa q̃ ego oſtendã tibi: quia vt
oſtendatur tibi adductus es huc:
annũcia omnia q̃ tu vides domui
iſrl̃· Pone cor tuũ· Ac ſi dicatur·
conſidera Quia vt oſtendatur tibi
adductus es huc · ⁊ annũcia q̃ vi
des: id eſt ideo es adductus ut vi
deas· et ideo vides vt annũcies:
qꝛ quiſq̃s ſpũalia videdo proficit
oportet ut hec loquendo etiã alijs
propinet· Uidet quippe vt annũci
et: quia in eo φ in ſe profecerit: e
tiã predicãdo de profectu proximi
curam gerit· Unde et alibi ſcriptũ
eſt· Qui audit dicat veni · Cui e
nim vox vocant̃ dei efficitur in cor
de·neceſſe eſt vt proximo per pre
dicationis officiũ erũpat in voce:
et idcirco aliũ vocet quia iam ipſe
vocatus eſt· Unde ſponſus quoq;
in cãticis cãticoꝝ loquitur dicens
Que habitas ĩ ortis·amici auſcul
tant: fac me audire vocẽ tuã · In
ortis enim ſancta eccleſia·in ortis
vnaqueq; aĩa habitat: q̃ iam viri
ditate ſpei ⁊ bonoꝝ opm eſt reple
ta Dicta q̃ppe ſpes ẽ hui9 ſeculi:
quia omnia que hic amantur cũ
feſtinatione marceſcũt Et petrus
nos apoſtolus feſtinare ãmonet di
cens· In hereditatẽ incorruptibilẽ
incõtaminatam et imarceſſibilem
Que ergo iam in ortis habitat·
oportet vt ſponſũ ſuũ vocẽ ſuã au
dire faciat: id ẽ cãticũ bone p̃dica
tionis emittat·in quo ille delecte
tur quẽ deſiderat· Quia amici au
ſcultãt· videlicet omnes electi: qui

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ad celeſtem patriā reuiuiſcāt :
v͛ba vite audire deſiderant Ꝺꝫ iā
ꝓpheta ea nobꝭ que videt aperiat
Ꝺeq̃tur · Et ecce murus foriſe
cus in circuitu dom⁹ vndiqꝫ Pleruͤ
qꝫ in ſacro eloq̇o ex ꝓtectionis ſue
munimine murus dñs ipſe icarna
tus dñs ſolet : ſicut de ſcā ecc̄a ꝑ
ꝓphām dicit Ponet in ea mur⁹ :
et antemurale Ipſe eni nobꝭ murus
eſt : qui nos vndiqꝫ cuſtodiēdo cir
cūdat · Antemurale aūt muri nr̄i om
nes ꝓphete fuerūt : qui anq̄uā do
min⁹ apparērt in carne : ad cōſtruē
dam fidē ꝓphetādo miſſi ſūt In ſcā
ergo ecc̄a dñs nobis murus ⁊ ꝓ
phete ei⁹ antemurale ſunt poſiti :
quia ad nos quos ipſe ꝑfecte ꝓte
git : eciam ꝓphāꝝ v͛ba in fidei cō
ſtructionē venerūt Vnde et bene ꝑ
us murus ⁊ poſt añmurale poni
tur : quia vocati ex gētib⁹ niſi p⁹
dominū cognoſcerem⁹ : ꝓphetarū
illius dicta minime ſuſcepiſſem⁹ ·
Et notādum ꝙ iſte murus ſpiritu
alis edificij eſſe forinſecus dicit ·
Mur⁹ quippe qui ad municionem
edificij conſtruitur : nō interius ſꝫ
exterius poni ſolet Quid ergo ne
ceſſariū fuit vt diceret forinſecus :
dum nūq̃ᵃ poni murus intrinſecus
ſoleat : Quia neceſſe eſt · vt exteri
us poſit⁹ : ea que intus ſūt defen
dat Ꝺꝫ in hoc v͛bo q̃d apte niſi do
minica incarnatio demōſtrat : Mu
rus eni nobꝭ int⁹ ē de⁹ : mur⁹ vō
foris ē de⁹ homo · Vnde ei ꝑ quē
dam ꝓphām dicit · Exiſti in ſalutē

ꝓplī tui : vt ſalucs facies xp̄os tu
os Iſte etenī mur⁹ · incarnat⁹ vi
delicet dñs nobis nō eſſꝫ murus :
ſi forinſecus non fuiſſꝫ · Quia int⁹
nos non ꝓtegeret : ſi exterius non
appareret Sed neqꝫ hoc negligēt
ꝑtereundū eſt · ꝙ iſdem murus po
ſitus dicit in circuitu dom⁹ vndiqꝫ
Domus q̄ppe dei · non ſolū angeli
ſancti de quibꝫ pſalmiſta ait · dñe
dilexi decorem domus tue · et locū
habitatiōis glē tue : ſꝫ eciam nos
ſum⁹ : q̄ꝝ mētes inhitare dignat
Et mur⁹ iſte vndiqꝫ in circuitu do
m⁹ eſt : qꝛ vnigenitus patris qui
ſurſū eſt · firmitas angeloꝝ : ipſe
deorſū factus eſt · redēptio hominū
Illis fortitudo ne cadant : nobis
adiutoriū vt ſurgamus poſt caſū ·
Si vero ꝑ domū dei hoc loco ſola
redēptoꝝ hoīꝫ multitudo ſignat :
vndiqꝫ nobis dñs ⁊ ꝑ circuitū mu
rus ē : qꝛ vt nos ꝑfecte cuſtodiret ·
oīa q̄ docuit oſtendit · ſicut ſcriptū
eſt Que cepit iheſus facere et docē
Quia eni nos vocare ad celeſtem
patriā venit : nimiū deſpicere nos
bona tranſitoria docuit : et mala
tēporalia nō timere Vnde ⁊ oppro
bria deſpexᵗ · iniurias ꝑtulit : mor
tē non timuit : crucis patibulū non
refugit : et cū hūc voluiſſēt cape et
regem ꝯſtituere · ſtatim fugit Quid
nobꝭ a liud in hijs exēplis innuēs :
niſi vt debeam⁹ huius mūdi et ad
uerſa nō metuē · ⁊ ꝓſpera vitare :
Quia plus plerūqꝫ ei⁹ bona occu
pant animū : ꝙ̃ mala ꝑturbent ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ante paſſioēm vero ſuam dominꝰ
contumelias audiuit. nec tñ cōtu
melias reddidit: traditorē ſuū diu
tacitus pertulit. ei ficte ſalutāti ta
ce oſculū non recuſauit. Suſcepit
mortem ne mori timeremus: oſ
tendit reſurrectionem vt nos reſur
gere poſſe crederemꝰ. Poſt paſſio
nem quoqꝫ ſuam de hijs qui ſe cru
cifixerāt ad fidei grām vocauit. do
nū pro iniqtate reddidit. Qui er
go nos exemplo ſuo de omnibus
inſtruxit: mutus nobis per cuncti
tū et vndiqꝫ factus eſt. Sequitur
Et in manu viri calamꝰ menſure
ſex cubitoꝝ et palmo. Preterita
lccione iam diximꝰ: quia per cala
mū ſcriptura ſacra ſignatur. Que
calamꝰ menſure eſſe dicitur. qui
a in ipā oēm vite nr̄e actionē meti
mur: vt videlicet videamꝰ vel ꝙtū
proficiamꝰ vel ꝙtū lōge a profectu
diſtamus. Nam ſepe aliqd agen
tes iam cuiuſdā meriti eſſe nos cre
dimꝰ. ſꝫ cū ad vba dei recurrimꝰ
pcepta ſublimia audimus: ibi cog
noſcimꝰ ꝙtū a perfectione minus
habemꝰ. Calamꝰ ergo menſure
eſt: quia per manus ſcribentiū vita
menſuratꝰ auditoꝝ. Qui calamꝰ
in manu viri eſſe dicitur. ſiue qui
a ſacrū eloquiū in poteſtate eſt me
diatoris dei et hominū hōmis criſti
iheſu: ſeu certe quia hoc quod ſcri
bi voluit opando cōpleuit. Iſte ve
ro calamus ſex cubitorū et palmo
eſſe deſcribitur. Due etenim vite
ſūt in quibꝰ nos omps deus per
ſacrū eloquiū erudit: actiua vide
licet et cōtēplatiua. Et per ſex cubi
tos quid aliud ꝙ̄ actiua vita expri
mitur. Quia ſexto die perfecit de
us ōnia opera ſua. Palmꝰ vero q̄
ſuper ſex cubitos eſſe dicitur iam
de ſeptimo eſt. ſꝫ tamē cubitus nō
eſt. Actiua ergo vita ſignatur per
ſex cubitos. et cōtemplatiua per pal
mū. quia illam ope perficimꝰ: de
iſta veō etiam cū cor tēdimus. vix
parū aliqd attingere valemꝰ. Acti
ua enim vita eſt panē eſurienti tri
buere. verbū ſapientie neſcientem
docere. errātē corrigē: ad hūilitatꝭ
viam ſuperbientē proximū reuoca
re. infirmantꝭ curā gerere. q ſingu
lis quibuſꝫ expediant diſpenſare:
et cōmiſſis nobis qualiꝭ ſubſiſtere
valeant prouidē. Contēplatiua
vero vita eſt caritatem quidē dei et
proximi tota mente retinē. ſꝫ ab
exteriori actione quieſcē ſoli deſide
rio conditoris inherere. vt nil iam
agere libeat. ſꝫ calcatꝭ curis oībꝰ
ad videndū faciem ſui creatoris a
nimꝰ inardeſcat. ita vt iam noue
rit carnis corruptibilis pōdus cū
merore portare: totiſqꝫ deſiderijs
appetere illis ymnidicis angeloꝝ
choris īntereſſe. admiſceri celeſtibꝰ
ciuibus. de eterna in cōſpcū dei in
corruptione gaudere. In palmo i
taqꝫ manus et digiti tēduntur. Pꝫ
parū quid de menſura cubiti p pal
mū cōtingitur: quia quātolibet a
more aīmꝰ ardeat. quātolibet vir
te ſe in deū ex cogitatiōe tetēderit

nõ iam qđ amat ꝑfecte videt: ſed
adhuc inchoat videre qđ amat:
quia ſicut fortiſſimus p̄dicator di
cit. videm9 nūc p ſpeculū in enig
mate: tunc aūt facie ad faciem: ⁊
nunc cognoſco ex parte: tunc cog
noſcā ſicut et cognit9 ſum De ſep
timo ergo cubito palmū tāgim9:
qui in hac vita cōtemplationis in
time ſola inicia deguſtam9 Actiua
autē vita quia ꝑfecte teneri poteſt.
et ſexto die homo eſt ꝯditus. quia
bona debet opari: ſex cubitos ca
lam9 habet Bene has vtraſq3 vi
tas due ille mulieres ſignauerūt.
martha videlicz et maria Quarū
vna ſatagebat circa frequēs miniſ
teriū: alia vero ſedebat ad pedes
dn̄i: et audiebat v̄ba de ore eius.
Cūq3 cōtra ſororē martha querē
tur ꝗ ſe adiuuare negligeret: reſ
pondit dn̄s dicēs Martha occupa
ris: et ſatag̃ erga multa Porro
vnū eſt neceſſariū Maria aūt opti
mā ꝑtem elegit: que non auferet̃
ab ea. Ecce ps marthe nō rep̄hē
dit̃: ſ; maria laudat̃. Neq3 eni bo
nam ꝑtem elegiſſe mariā dicit ſed
optimā: vt etiā ps marthe indica
ret̃ bona Quare aūt ps marie ſit
optima ſubinfertur cū dicit̃. Que
nō auferetur ab ea Actiua etenim
vita: cū corpe deficit Quis eni in
eterna patria panem eſurieti porri
get: vbi nemo eſurit? Potū tribu
at ſicienti: vbi nemo ſitit? Quis
mortuū ſepeliat: vbi nemo morit̃?
Cū pn̄ti g̃ ſclō. vita auferet̃ actiua

Contēplatiua autē hic incipitur:
vt in celeſti patria ꝑficiatur Quia
amoris ignis qui hic ardere incho
at: cū ipſum quē amat viderit: in
amore ipſi9 āplius igneſcit. Con
tēplatiua g̃ vita minime aufert̃:
q2 ſubtracta vita pn̄tis ſeculi luce
eterna ꝑfruit̃. Has vtraſq3 ſicut
et ān nos dictū eſt due beati iacob
mulieres ſignauerūt: lya videlicet
et rachel. Lya quippe interp̄tatur
laborioſa: rachel vero ouis. vel vi
ſum principiū. Actiua autē vita la
borioſa eſt: q2 deſudat in ope Cō
tēplatiua vero ſimplex. ad ſolū vi
dendū p̄ncipiū anhelat: videlicet
ipſū qui ait. Ego ſum principiū:
ꝓpter qđ ⁊ loquor vobis Beatus
āt iacob. rachel quidē ꝯcupierat:
ſ; in nocte accipit lyam Quia vide
licet oīs qui ad deū ꝯuertitur. con
templatiuā vitā deſiderat. quietē
eterne patrie appetit: ſ; prius ne
ceſſe eſt. vt in nocte vite pn̄tis ope
ret̃ bō q̄ poteſt: deſudet in labore:
id eſt lyam accipiat: vt poſt ad vi
dendū p̄ncipiū in rachel āplexib3
requieſcat. Erat autem rachel vi
dens: ⁊ ſterilis. Lya lippa: ſed fe
cunda Rachel pulchra: ⁊ infecūda
Quia contemplatiua vita ſpecio
ſa eſt in animo: ſed dum quieſcere
in ſilētio appetit: filios non gene
rat ex p̄dicatione. Videt et nō pa
rit: quia quietis ſue ſtudio inten
ta minus ſe in alioꝝ collectioē ſuc
cendit: ⁊ q̃ntum introrſus ꝯſpicit:
aperire aliis p̄dicando non ſufficit

Lya vero lippa ⁊ fecūda eſt: qꝛ acti
ua vita dū occupatur in opere mi
nus videt. ſꝫ dū modo per verbū
modo per exemplū ad imitatioēꝫ
ſuā proximos accendit. multos in
bono ope filios generat. et ſi in ꝯ
templatione mentē tendē nō valꝫ
ex eo tamen qđ agit exteriꝰ gig
nere ſequaces valet. Recte ergo
in menſura calami prius ſex cubi
ti. et poſtmodū palmꝰ dicitur. qui
a ante actiua agitur vita vt ad ꝯ
templatiuam poſtmodū veniatur
Sed ſciendū eſt. quia ſicut bonus
ordo viuendi eſt. vt ab actiua in cō
templatiuam tendat. ita plerūqꝫ
vtiliter a ꝯtēplatiua animꝰ ad ac
tiuam reflectitur: vt per hoc ꝙ con
tēplatiua mentē accenderit. ꝓfecti
us actiua teneatur. Debet ergo
nos ⁊ actiua ad ꝯtemplatiuā trāſ
mittere: et aliqñ tamen ex eo qđ
introrſus mente ꝯſpeximꝰ. ad acti
uā melius contēplatiua reuocare.
Unde et iſte iacob ⁊ poſt rachielꝭ
amplexꝰ ad lye rediјt: quia et pꝰ
viſū principiū laborioſa vita boni
operis non eſt funditus deſerenda.
Eſt aūt in ꝯtemplatiua vita mag
na mentis contentio. cū ſeſe ad ce
leſtia erigit cū in rebus ſpūalibus
animū tendit. cū trāſgredi nititur
omne quod corpalitꝛ videtur: cū
ſeſe anguſtat vt dilatet. Et aliqñ
qđē vincit. ⁊ reluctantes tenebras
ſue cecitatis exſuperat. vt de incir
cūſcripto lumine quiddā furtim et
tenuiter attingat. ſꝫ tñ ad ſemet
ipſam protinꝰ reuerberata reuerti
tur: atqꝫ ab ea luce ad quā reſpi
rando trāſijt. ad ſue cecitatis tene
bras ſuſpirādo redit. Quod bene
ſacra hyſtoria deſignat. ꝗ beatū ia
cob cū angelo luctatū narrat. Cū
enim ad parētes ꝓprios rediret in
via angelū inuenit: cū quo in luc
ta magnū certamen habuit. Is e
nim qui certat in luctamine aliqñ
ſe ſuperiorē: aliqñ vero eo cū quo
contenderit inferiorē inuenit. De
ſignet ergo angelus deū. ⁊ iacob
qui cū angelo ꝯtendit vniuſcuiuſꝫ
perfecti viri ⁊ in ꝯtemplatione po
ſiti animā exprimat. quia videli
cet aīa cū contemplari deū nititur
velut in quodā certamīe poſita mo
do quaſi exſuperat. qꝛ intelligendo
et ſentiendo de incircūſcripto lumīe
aliquid deguſtat: modo vero ſuc
cūbit quia ⁊ deguſtando iterū deſi
cit. Quaſi ergo vincitur angelꝰ:
qñ intellcū intimo apprehenditur
deus. Sed notādū ꝙ iſte victus
angelus neruū femoris iacob teti
git. eūqꝫ marceſcere ſtatim fecit at
qꝫ ab eo iacob tēpore vno claudi
cabat pede: quia ſcilicet oīpotens
deus cū iam per deſideriū et intel
lectū cognoſcitur. oēꝫ in nobis vo
luptatē carnis areſacit. ⁊ qui ꝓus
qſi duobꝰ pedibꝰ innitētes. et deū
videbamur querē ⁊ ſeculū tenere.
poſt agnitionē ſuauitatꝭ dei vnus
in nobis pes ſanus remanet. atqꝫ
aliꝰ claudicat: quia neceſſe eſt vt
debilitato amore ſeculi. ſolꝰ in nob

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

amor qualeſcat dei Si ergo tene
mus angelū vno claudicamus pe
de: quia dum creſcit in nobis for
titudo amoris intimi: infirmat̄ p
culdubio fortitudo carnis Omnis
quippe qui vno pede claudicat. ſo
li illi pedi innititur: quē ſanum ha
bet. Quia et cui deſideriū terrenū
iam arefactum fuerit: in ſolo pede
amoris dei. tota virtute ſe ſuſtinet
Et in ipſo ſtat: quia pedem amo
ris ſeculi quem ponere in terra con
ſueuerat. iam a terra ſuſpenſū por
tat. Et nos ergo ſi ad parētes p
prios. id eſt ad ſpūales patres re
dim9: teneam9 in via angelum:
vt ſuauitate īterna apprehēdam9
deum. Contemplatiua etenim vi
ta amabilis valde dulcedo eſt. que
ſup ſemetipſam animā rapit: celeſ
tia aperit: terrena aūt cōtemptui
debere eſſe oſtendit. Spūalia mē
tis oculis patefacit: corpalia abſcō
dit Vnde bene eccleſia in canticis
canticorum dicit Ego dormio: et
cor meū vigilat. Vigilanti eteni
corde dormit: qui p hoc qd̄ interi
us contēplando proficit: ab inqui
eta foris opequieſcit. Sed inter
hec ſciendum eſt: quia quādiu in
hac mortali carne viuitur null9 i
ta in ꝯtemplationis v̄tute pficit:
vt in ipō incircūſcripto lumine. ſe ra
dio mētis oculos īfigat. Neq; eni
oīpotēs deus iā in ſua claritate cō
ſpicit̄: ſʒ quiddā ſub illa ſpeculat̄
anima vnde refota pficiat: et poſt
ad viſionis eius gloriā ptingat.

Hic nāq; yſayas cum ſe dominū
vidiſſe fatetur dicens: anno quo
mortuus eſt rex ozias: vidi domi
num ſedentem ſuper ſolium excel
ſum et eleuatum: protinus adiūx
it: et ea que ſub ipſo erant reple
bant templū. Quando ozias rex
ſuperbus ac preſumptor moritur
dominus videtur: quia cum mun
di huius elatio a deſiderio mentis
occiditur: tunc ipſa mens dei glo
riam contēplatur. Et notandū q
dn̄s ſup ſoliū excelſum et eleuatū
ſedet Quid namq; eſt eius ſoliū.
niſi creatura angelica vel humana:
cui p intellectū quē dedit pſidet:
Quod videlicet ſoliū et eleuatum
dicitur: q2 et natura humana ad
celeſtem gloriā eleuata pficit: et
creatura angelica dū multis ſpiri
tibus cadentib9 iam ſolidata eſt in
celo ne cadat: inde et eleuata eſt.
vnde et ꝯfirmata. Templū vero
eius hoc eſt quod ſoliū: q2 etern9
rex ibi hītat. vbi ſedet. Nos ergo
tēplū illius ſumus: in quoꝝ men
tibus habitare dignatur. Sed ea
q̄ ſub eo erāt implebant tēplū: q2
quicquid de illo modo ꝯſpicitur:
adhuc non eſt ipſe. ſed ſub ipſo eſt
Hic iacob angelū vidit: et vidiſſe
dominū fatet̄ Quia cū miniſteria
e9 ꝯſpicim9. iam multū eſt qd̄ ſup
noſipſos leuamur Notādū vō qd̄
d2. iplebāt tēplū Cum et ſi angel9
apparet. infirme tū mētis deſiderio
ſatiſfacit Vt ſi adhuc maius n̄ po
teſt. iā tū min9 qd̄ videt admiret̄.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ea ergo que ſub eo ſunt implent
templū: quia ſicut dictū eſt cum
mens in cōtemplatione profecerit
nō iam qđ ipē eſt ſed id qđ ſub ipō
eſt cōtemplatꝛ: in qua videlicet cō
templatione iam quietis interne
guſtus ꝯtingitur. Cui⁹ quia que
dā q̄ſi pars eſt et pfecta eē nūc nō
poteſt: rcē in apocalipſi ſcriptū eſt
Factū eſt ſilentiū in celo. quaſi me
dia hora. Celū quippe eſt anima
iuſti: ſicut per prophetā dicit. Ce
lū m ſedes eſt. ⁊ celi enarrāt glori
am dei. Cū ergo quies ꝯtempla
tiue vite agitur in mente ſilentiū
fit in celo: quia terrenoꝝ actuum
ſtrepitus quieſcit a cogitatione:
vt ad ſecretū intimū auriē animus
apponat. Sed quia hec quies mē
tis eſſe in hac vita perfecta non po
teſt: nequaq̄ȝ hora integra factū in
celo ſilentiū dicitur. ſed quaſi me
dia: vt neqȝ ipā media plene ſen
ciatur cū premittitꝛ quaſi: qꝛ mox
vt ſe aīmus ſubleuare ceperit ⁊ q̄e
tis intime lumine perfūdi: redcū
te cāus cogitationū ſtrepitu de ſe
metipō confūditur ⁊ confuſus ceca
tur. Vita igitur contemplatiua q̄
illic hora quaſi media dicitur: a
pud ezechiel prophetā nō cubit⁹
ſed palmus appellatur. Ecce frēs
cariſſimi dū vniuſcuiuſqȝ vite cau
ſas exprimē cupim⁹ paulo lacius
per exceſſū locuti ſumus: ſȝ bonis
mentibus quib⁹ vtraqȝ vita ē ad
agendū ſuauis. eſſe non debet ad
audiendū grauis. Sequitur. Et

menſus eſt latitudinē edificij cala
mo vno. altitudinē quoqȝ calamo
vno. Oīpſ deus qui nec in mag
nis tenditur nec in minimis āguſ
tatur ſic de tota ſimul eccleſia lo
quitur ac ſi de vna aīma loquatꝛ:
⁊ ſepe quod ab eo de vna anima
dicitꝛ. nichil obſtat ſi de tota ſilꝛ ec
cleſia intelligatur. Latitudo itaqȝ
edificij ad caritatē ptinet: de qua
pſalmiſta dicit Latū mandatū tuū
nimis. Nil enī latius q̄ȝ oīs in ſi
nu amoris recipere: ⁊ nullas odij
anguſtias ſuſtinere Sic quippe la
ta eſt caritas: vt in amplitudine
dilectionis ſue capere etiam inimi
cos poſſit. Vnde ⁊ p̄cipitur. Dili
gite inimicos veſtros: benefacite
hijs qui vos oderūt. Conſideran
dū quoqȝ eſt: quia latitudo in eq̄
litate. altitudo vero in ſublimitate
tenditꝛ. Latitudo ergo pertinet ad
caritatē proximi: altitudo ad intel
ligentiā conditoris. Sed latitudo
⁊ altitudo edificij vno calamo mē
ſuratur: q̄a videlicet vnaqueqȝ a
nima q̄ȝtū lata fuerit in amore px
imi: tm̄ ⁊ alta erit in cognitione
dei. Dū enī ſe per amorē iuxᷓ dila
tat: p ꝯgnitioēȝ ſuperi⁹ exaltat:
⁊ tm̄ ſup ſemetipāȝ excelſa fit. q̄ȝtū
ſe iuxᷓ ſe in proximi amorē tendit
Et quia edificiū quod inhabitat
deus ex angelica ſimꝉ ⁊ humana
natura perficitur: per hoc quod an
gelica creatura ſurſū eſt ⁊ hūana
adhuc deorſū. p̄t per latitudinē at
qȝ altitudinem edificij vtraqȝ hec

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

creatura ſignati. Quia iſta adhuc
in imis degetꝰ illa vero in ſublimi
bus ꝑmanet Sꝫ vno calamo mē
ſuratur vtraqꝫꝰ q̄a humilitas ho
minū quandoqꝫ ad equalitatem ꝑ
ducitur angeloꝝ. Vnde ſcriptū eſt
Neqꝫ nubent neqꝫ nubenturꝰ ſed
erunt ſicut angeli dei in celo. Et
vnde per iohānem dicitur Menſu
ra hominis que eſt angeli. Quia
vſꝫ ad illam altitudinē glorie. ho
mo ꝑducitꝰ in qua ſolidatos ſe an
geli letantur Latitudo ergo ediſi
cijꝫ tāta eſt. quāta altitudoꝰ quia
electi quiqꝫ qui modo in imis labo
rantꝰ quādoqꝫ illis beatiſſimis ſpi
ritibus inequales non erūt. Sed
nos īter hec tendam9 ad mentēꝰ
ac totis medullis cordis deū dili
gam9 et proximū. Dilatemur in
affectu caritatis vt exaltemur in
gloria celſitudinis Compaciamur
per amorem proximoꝰ vt cōiūga
mur ꝑ cognitionem deo. Condeſ
cendam9 fratribus minimis in ter
raꝰ vt coequemur angelis in celo
Quia vir qui ſua ymagine redēp
torē ſignatꝰ mēſus eſt latitudinē
edificijꝫ calamo vnoꝰ altitudinē q̊ꝫ
calamo vno Nunc igitur metitur
mores. penſat opaꝰ cogitationes
cōſideratꝰ vt ſine fine poſtmodum
retributionē reddat. ihēſ9 xp̄s vni
genitus patris. qui cū eo viuit et
regnat in vnitate ſācti ſpūs. ꝑ om
nia ſecula ſeculorū. Amen.
Expliat omelia ſecunda.
Incipit omelia tercia.

Vir cuius calamus mē
ſure in manu ei9 deſcri
biturꝰ venit ad portam
que reſpiciebat ad viā
orientalē. Quis vero alius porte
hui9 appellatione ſignatur. niſi ipē
dn̄s ac redēptor noſterꝰ qui nobis
ianua fact9 eſt regni celeſtis. ſicut
ipē aitꝰ nemo venit ad patrē niſi ꝑ
meꝰ Sed cū eūdē virū lineis indu
tum. figurā dn̄i tenere dixerim9ꝰ
querendū nobis eſt. qua rōne cue
niat vt iſdē dn̄s et per virū deſigna
valeat. et ꝑ portamꝰ dū vir veniat
ad portā. nūquid nā ipſe venit ad
ſemetipſūꝰ An ita eſt qꝫ et in euan
gelio ipſe teſtatur dicēs. q̄ n̄ intrat
ꝑ oſtiū in ouile ouiū ſꝫ aſcendit a
liūde. ille fur eſt et latroꝰ qui autē
intrat ꝑ oſtiū. paſtor eſt ouiūꝰ Et
paulo poſt dicit Ego ſum oſtium.
Atqꝫ iterū ſubiūgit. Ego ſum paſ
tor bonus. Si ergo paſtor intrat
ꝑ oſtiū. et ipſe ē oſtiūꝰ ipſe paſtor.
ipſe procul dubio intrat ꝑ ſemetipſū.
Ecce dum ezechielis ſenſum eno
dare cupim9ꝰ de euangelio etiam
queſtionem ligamus Querendum
nobis itaqꝫ eſt. qualiť ipſe intret.
et ꝑ ſemetipſū intret. Domin9 etc
nim ac redēptor noſter cū ſcā ecca
quam redemit ſecundum carnem.
vna ſubſtantia eſt. paulo atteſtāte
qui ait. Adimpleo ea que deſunt
paſſionum xpriſti in carne meaꝰ
pro corpore eius quod eſt eccleſia
Illius capitis corp9. eccleſia eſtꝰ
et huius corporis caput. xpriſtus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

De quo ſuo capite exultat corp9
id eſt ſancta eccleſia. cum per pſal
miſtā dicit. Nunc āt exaltauit ca
put meū ſup inimicos meos. Nā
enī q̄ꝗ ipā ecc̄ia exaltāda eſt: iā
nūc caput ſuum ſuper inimicos ſu
os exaltatū gaudet in celis. Cū
ergo electi quiqʒ ad vitā peruení
unt: quia membra eius per eum
intrāt ad eum. ipſe per ſe intrat ad
ſe. Ipſe enim in ſuis membris eſt
qui intrat: ipſe caput ad quod in
trātia membra perueniūt. Quod
ezechiel propheta multipliciť inſi
nuat. qui virū veniſſe dicit ad por
tā. Et q̄ eadem porta ſit oſtendit
dicens. Que reſpiciebat ad viam
orientalem. Ipſe etenim nobis vi
a eſt qui dixit. Ego ſū via veritas
⁊ vita Ipſe etiam orientalis via:
de quo ſcriptū eſt. Ecce vir oriēs
nomen eius. Porta ergo viam o
rientalē reſpicit: quia illū ſignat
qui nobis iter ad ortū luminis fe
cit. Poteſt etiam porte nomine v
nuſquiſꝗ predicator intelligi: qui
a quiſquis nobis ianuam regni ce
leſtis ore ſuo aperit porta eſt. Vn̄
⁊ duodecī porte vł in iohannis a
pocalipſi vł in extrema hui9 ꝓphe
te viſione deſcribūtur. Poteſt etiā
porte nomine ſcripture ſacre ſcien
tia non incōueniēť intelligi: que
dū nobis intellectū aperit. celeſtis
regni ianuam pādit. Poſſum9 por
te nomine fidem accipere. quā pri
mā ↄtingimus vt ad virtutū edi
ficia intremus Vnde hic apte ſub

iūgitur. Et aſcendit per gradus
eius. Quid enim gradus ſunt h9
porte: niſi merita virtutū? Siue
enim in cognitiōe mediatoris dei
⁊ hominū hominis xpiſti ihēſu. ſeu
in ſcientia diuini eloquij. ſeu in ip
ſa fide quā de illo accipim9: q̄buſ
dam gradibus ad altiora incremē
ta peruenim9. Nemo enim repēte
fit ſūmus: ſꝫ in bona cōuerſatione
a minimis quiqʒ inchoat: vt ad
magna perueniat De hijs gradi
b9 per pſalmiſtā dicitur Deus in
gradibus eius dinoſcitur. dū ſuſci
piet eam. Dū enim ſanctā ecc̄iam
domin9 ſuſcipit in gradib9 eius di
noſcitur: quia eius gloria per illi
us incrementa declaratur. Quātū
enim ſancta ecc̄ia aſcendēdo profe
cerit: tm̄ deus hominibus ex eius
virtutib9 inoteſcit. De hijs quoqʒ
gradib9 btūs iob loquitur dicēs.
Per ſingulos gradus meos pro
nūciabo illū. Omnipotentē quippe
dominū per ſingulos grad9 ſuos
pronūciat: qui per incrementa v
tutū q̄ accipit. ei ſemper laudē ſue
pietatꝭ reddit. Si quidē grad9 in
cordis aſcenſione non eſſēt: pſal
miſta non diceret. Ambulabūt de
virtute in virtutē. Nec mirū ſi de
virtute in virtutē gradus ſunt. qm̄
vnaqueqʒ virtus quaſi quibuſdā
gradibus augetur: et ſic per incre
menta meritoꝝ ad ſūma perduci
tur. Alia nāqʒ ſunt virtutis exor
dia: aliud profectus: aliud perfec
tio. Si enī ⁊ ipā fides ad ꝓfectiōeꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſuam nõ quibuſdã gradib9 ducere
tur: ſci apoſtoli minime dixiſſet:
adauge nobis fidem Et q̃dam ve
nit ad ihm̃ q̃ curare voluit filiũ ſu
um: ſ3 req̃ſitus an crederet. reſpon
dit. Credo dñe: adiuua increduli
tatem meã Penſate ergo qđ dicit
ſi credebat cur incredulitatem dice
bat: Si võ incredulitatẽ habẽ ſe
nouerat: quõ credebat: Sz q2 ꝑ
occultã inſpirationẽ grẽ meritorũ
ſuorꝫ gradib9 fides creſcit: vno e
odẽq3 tempꝫe is qui necdũ perfecte
crediderat ſimul et credebat. et incre
dulus erat. Hos nimirũ gradus
dominus ſub meſſis noĩe deſcribit
dicens Sic eſt regnũ dei: queadmodũ ſi iaciet homo ſemẽ in terra
⁊ dormiat: ⁊ exurgat nocte ac die
et ſemẽ germinet et creſcat: dum
neſcit ille. Vltro enĩ terra fructifi
cat. primũ herbam. deinde ſpicam
deinde plenum frumẽtum in ſpica
Et dum ex ſe ꝓduxerit fructus:
ſtatim mittit falcem: quoniã tem
pus adeſt meſſis. Semen homo
iactat in terra: cũ cordi ſuo bonã
intentionem inſerit. Et poſtquam
ſemen iactauerit: dormit quia iã
in ſpe boni operis quieſcit. Nocte
vero exurgit ac die: quia in aduẽ
ſa et proſpera ꝓficit. Et ſemẽ ger
minat et creſcit. dum neſcit ille:
quia dum adhuc metiri incremen
ta ſua non valet: ſemel concepta
ṽtus. ad ꝑfectum ducitur. Et vl
tro terra fructificat: quia ꝑueniẽ
te ſe grã mens hominis ſpõtanee
ad profectũ boni operis aſſurgit.
Sed hec eadẽ terra: ꝑmũ herbã.
deinde ſpicã. deinde plenũ frumen
tum ꝓducit in ſpica Herbã quippe
ꝓducere eſt: inchoationis bone ad
huc teneritudinẽ habere. Ad ſpicã
vero herba ꝑuenit: cum ſe virtus
animo concepta ad profectũ boni
operis pertrahit. Plenũ vero fru
mentũ in ſpica fructificat: quando
iam in tantũ virtus ꝓficit: vt eſſe
robuſti ⁊ perfecti operis poſſit.
Sed cum ex ſe ꝓduxerit fructus.
ſtatim mittit falcem: quoniam ad
eſt tempus meſſis. Omnipotens
enim deus producto fructu falcem
mittit: ⁊ meſſem ſuam deſecat:
quia cum vnũquẽq3 ad opera per
fecta perduxerit: eius temporalẽ
vitam ꝑ emiſſam ſententiam inci
dit: vt granum ſuum ad celeſtia
horrea perducat. Cum igitur deſi
deria bona concipimus: ſemen in
terram mittimus. Cum vero ope
rari recta incipimus: herba ſumus
Cum autem ad profectum boni
operis creſcimus: ad ſpicam per
uenimus. Cumq3 in eiuſdem ope
rationis perfectione ſolidamur:
iam plenum frumentum in ſpica
proferimus Herba etenim petrus
fuerat. qui paſſionis tempore per
amorem dominum ſequens: hunc
confiteri ante ancille vocem time
bat. Erat enim iam viriditas in
mente. quia credebat omnium
redemptorem. ſed valde adhuc
flexibilis: pede calcabat timoris

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Jam in ſpūa ſurrexerāt: qñ cū quē
moriturū ꝯfiteri timuerat nūtiāte ā
gelo in galilea viuētē videbat. Vꝫ
ad plenū gnū i ſpūa ꝑuenerāt: qñ
veniēte deſuꝑ ſpū ⁊ ſuā mētē in illi9
amoē roborāte ita ſolidat9 eſt vt vi
res ꝑſequētiū deſuꝰ deſpicēt. ⁊ redēp
toꝛē ſuū libē int̄ flagella ꝑdicaret.
Null9 itaqꝫ q̄ ad bonū ꝓpoſitū ad
huc in mēt̄ teneritudine eſſe ꝯſpiā
ē deſpiciat: qꝛ frumētū dei ab her
ba incipit vt gnū fiat Vir ḡ veſtit9
lineis venit ad portā: qꝛ dñs ac re
dēptoꝛ noſter mēbꝛis ſuis intrātibꝫ
ꝑducat ad ſe Et aſcēdit ꝑ grad9 e
ius: q̄a nobꝫ ꝓficiētib9 eo nobꝫ āpli
us exaltat: quo alt9 ⁊ incōphenſi
bilis eē cognoſcat. In v̄tutū q̄ppe
nrāꝝ gradib9 ipſe aſcendē dicit: qꝛ
tāto ipſe ſublimioꝛ nobꝫ oſtēdit: qñ
tū noſter aīm9 a reb9 infimis ſepa
ē Dequit̄ Et mēſus eſt limē poꝛte
calamo vno latitudinē id eſt limen
vnū calamo vno latitudinem cala
mo vno Cur p9 q̄ dictū ē limē poꝛ
te ſtati ſbiūgit limē vnū: niſi q̄a a
perte inuit. q̄ adhuc inferi9 limē a
liud dicat: Poꝛta aūt a limine ſur
git vt poꝛta ſit Si igit̄ poꝛta dñs
q̄s h9 poꝛte limē eſt. niſi illi ātiqui
pr̄es ex quoꝝ ꝓgenie dñs incarna
ri dignat9 eſt. ſicut ꝑ paulū dicit q̄ꝝ
patres ex q̄b9 xp̄s ſcd̄m carnē qui
eſt ſuꝑ ōnia de9 benedict9 i ſecula:
Notādū nobꝫ eſt in hac pauli ſniā
a q̄ dij et ceteri hōies ſūt vocati. ſi
cut moyſi dicit Ponā te in deū pha
raoni. Et ꝑ pſalmiſtā dñs dicit E
go dixi dij eſtis Et rurſū dñs ſtetit
in ſynagoga deoꝝ Vꝫ aliud ē nū
cupatiue. aliud naturālit̄ dici deum
Et ſi moyſes in deū phāoni ē poſi
t9: ſꝫ de9 itra oīa. nō de9 ſuꝑ ōnia
dicit. qui v̄o eſt in vtero v̄ginis in
carnat9 de9 ſupꝛa ōnia vocat̄ Ita
qꝫ limen poꝛte ſūt ātiqui patres: ex
q̄b9 ille nat9 eſt qui nobꝫ aditū reg
ni celeſtis apuit Limē aūt poꝛte v
no calamo mēſurat: qꝛ ipſi antiqui
patres q̄ potuerūt redēptoꝛē noſtrū
et ꝓphetādo ⁊ bene viuēdo ꝑdicē:
tanq̄ ſex cubitos in ꝑfectione opis
⁊ palmū in ichoatione ꝯtēplatiōis
habuerūt Quia enī eoꝝ vitā i vni
tate fidei et ꝑfecta opatio ⁊ ichoata
ꝯtēplatio ſublimē reddidit i vno ca
lamo mēſurā liminis fuit. Dequit̄
Et thalamū vno calamo i longū
et vno calamo in latū Cōſideremꝰ
q̄d agi in thalamo ſoleat: atqꝫ exi
de hoc qd̄ in ſcā ecclīa agit̄ colliga9
In thalamo q̄ppe ſpōſus et ſponſa
federāt: ſibiqꝫ in amoꝛe iūguntur
Quid ḡ ſūt thalami in ſcā ecclīa: ni
ſi eoꝝ coꝛda in q̄b9 aīa ꝑ amoꝛem
ſpōſo iuiſibili iūgit̄: vt ei9 deſideri
o mēs ardeat. nulla iā q̄ in mundo
ſūt ꝯcupiſcat. ꝑntis vite lōgitudinē
penā deputet: exiē feſtinet: ⁊ amo
ris āplexu in celeſtis ſpōſi viſioē re
quieſcē: Mēs itaqꝫ q̄ iā talis eſt:
nullā iā ꝑnt̄ ſcli ꝯſolationē recipit:
ſꝫ ad illā quā diligit medullit9 ſuſ
pirat. feruet āhelat: anxiat̄ Vit̄ ei
ſit ipſa ſal9 ſui coꝛpis: qꝛ trāſfixa ē
vulnē amoꝛꝭ. Vñ ⁊ i cātic cāticoꝝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dicat Vulnerā caritate ego ſū· Mala
āt ſal9 ē cordis· q̄ dolor ē h9 vulne
ris neſcit Cū vō āhelat i celeſti de
ſiderio ⁊ ſētire vuln9 amoꝝ cepit· ſit
aīa ſaluBor ex vulnē· q̄ p̄9 egrotabat
ex ſalute· Mēti āt ſpōſū ſuū amāti ꝺ
mora vite p̄ntꝭ vna ſolꝫ eē ꝯſolatio
ſi ꝑ h̄ ꝗ ipā ab e9 viſiōe differt̄ ali
cerū aīe e9 ꝟbo ꝓficiūt ⁊ ad celeſtē
ſpōſū amoīs facibꝫ iardeſcūt· Mēt
qꝛ differri ſe ꝯſpiat· triſte eſt ei oē qꝺ
aſpiat· qꝛ i⁹ adhuc n̄ vidꝫ quē vidē
ꝯcupiſc̄t· Vꝫ ē vt dixi n̄ ꝑua ꝯſolatio
ſi cū ferueēs aīa differt̄· ꝑ ea multe
colligūt̄· vt tarde cū multꝭ videat·
quē ſola vidē ati9 volebat· Vn̄ tur
ſus i cātico ſpōſa dꝭ· Fulcite me flori
bꝫ· ſtipate me maꝉ qꝛ amoē lāgueo
Qꝫ nāꝫ ſt̄ floēs n̄ aīe bo⁹ iā op9 in
chōātes ⁊ ꝑ ꝺſideriū celeſte ēdolētes·
Qꝫ mala de floribꝫ· n̄ pfcā iā boꝝ
mtes q̄ ad fructū ꝑueniūt boni opis
de ināo ſcē ꝯpoſitiōis· Que ḡ amo
re languet fulciri q̄rit floribꝫ· ſtipari
maꝉ· qꝛ cū illū quē deſiderat videre
adhuc n̄ ꝑmittit̄· mag̃ ē ei ꝯſolatio
ſi de alioꝝ ꝓfectib9 letet̄· Aīa ḡ a
moē lāguida floribꝫ maliſqꝫ fulciat̄
vt requieſcat in bono ope pxi· q̄ ad
huc ꝯtēplari n̄ valet vultū dei· Pēſe
m9 ḡ q̄lis thalam9 pauli mēs fue
rit· q̄ dicebat Michi viuē xp̄s ē· et
mori lucrū· Oīpotenti deo in q̄to ſe
amoē ꝯiūxerat· q̄ vitā ſibi xp̄m̄ tan
tūmō ⁊ mori lucrū eſſe deputabat
Hic ē ꝗ iteꝝ dicit deſideriū hn̄s diſ
ſolui ⁊ cū xp̄o eē multomagꝭ meli9
Sꝫ ecce q̄ diſſolui deſiderās q̄ amoē
lāguebas vide9 Quā iterū differri te
conſpiciꝭ· fulciri q̄ſo floribꝫ n̄ req̄ris·
Queris plane Nā ſeq̄t̄ Permanē
āt i carne· neceſſariū ꝓpt̄ vos Et ꝓ
ficientib9 diſcipulꝭ dꝭ Que ē eni nr̄ā
ſpes āt gaudiū āt corona glē· nōne
vos an̄ dn̄m ihm̄· Hic ē ꝗ iſte tha
lam9 vno calamo i lōgū· ⁊ vno ca
lamo i latū ꝺꝛ mēſ9 Lōgitudo ē ꝓpe
ad lōgaīmitatē expectatiōis ꝑtinet
⁊ latitudo ad āplitudinē carꝭ Tm̄
ḡ vn9 q̄ſꝫ thalam9 hꝫ in lōgitudine
q̄tū in latitudine habē potuerit· qꝛ
mēs celeſti deſiderio ſuccenſa q̄tū a
moēē habuerit ad colligēdū pximū
tm̄ ⁊ lōgaīmitatē exhibet ad expec
tādꝫ deū· ⁊ paciēt̄ portat moras lō
gitudinis· qꝛ ſe in ꝓxcurrū pximi di
latat āplitudo caritatis Poteſt eciā
illa lōgitudo lōgaīmitatē paciente
q̄ exhibet̄ pxio deſigñre Et qꝛ latitu
do caritatē ſiḡt q̄ ſinu mētꝭ capit· ⁊ a
micos ſiꝉ atqꝫ inimicos in amoēē reci
pit· tāta ē lōgitudo thalami q̄ta la
titudo qꝛ q̄tū lata mēs fuerit ꝑ amo
rē· tm̄ erit paciēs ꝑ lōgaīmitatē Nā
tm̄ quiſꝫ portat pxim̄ū· q̄tū amat·
Si ei amas· portas Si deſiſti ama
re· deſiſti tolerare Quē ei min9 dili
gim9· min9 etꝭ toleram9 Cū irruēte
faſtidio ati9 facta pximi adduāt̄ i
ꝯuitudinē ꝓderis· q̄ nob n̄ leuigat
pena carꝭ Seq̄t̄ Et it̄ thalamos
q̄nqꝫ cubitos Vnū ſup̄ thalamū dix
erat et poſtmodū eſſe q̄nqꝫ cubitos
inter thalamos narrat ea viꝫ rōne
qꝛ multi thalami vnū faciunt· ſicut
et multe ecc̄e vna eccleſia vocatur·

Vnde in iohannis apocalipſi ſep
tē eccleſijs ſcribitur⁏ ꝑ quas vna
catholica deſignat. Hij itaqꝫ qui
in ſancta eccleſia ſicut diximus fer
uēti amoꝛe deū videꝛe ſitiūt eiqꝫ iā ꝑ
deſideriū ꝯiūguntur⁏ thalami vo
cantur. Sed tn̄ ſunt in ea quidā
qui penetrare ſubtilia nō valentes
⁊ quiqꝫ adhuc corpoꝛis ſenſibꝰ de
preſſi. tanto minꝰ amant eū qui
fecit omnia. q̄nto in hijs amplius
que facta ſunt illigantur⁏ ⁊ iam
quidē exercent ſe in timoꝛe domini
⁊ amoꝛe pꝛoximi. ſtudent bona o
pera corpoꝛalit̄ agere. elemoſinis
peccata redimere⁏ ſ; quia vi amo
ris intimi ardere ad celeſte deſide
riū neſciūt. quaſi adhuc deuīcti coꝛ
poꝛis ſenſibus tenentur Ipſi itaqꝫ
thalamꝰ non ſūt. ſed tamē int̄ tha
lamos cōtinentur⁏ quia per eoꝛū
ducatū qui viſionē dei perfecte di
ligunt. et ipſi ad pꝛofectū mentis
ducuntur. Inter thalamos ergo
quinqꝫ ſunt cubiti⁏ quia hij qui ab
exterioꝛibꝰ quinqꝫ ſenſibus adhuc
ad intellectū miſticū non aſſurgūt
dū inter eos ſunt qui ſpū amoꝛis
feruent. velut manentes int̄ tha
lamos in fidei conſtructione pꝛofici
unt⁏ ⁊ a menſura celeſtis edificij
diſiūcti non ſunt. Nam et paulī ꝑ
ſe ab appetitu coꝛpoꝛaliū ſenſuum
ſubtrahunt⁏ ⁊ a dilatato mentis
ſpacio imitantes caritatē quā ꝯſpi
ciunt. hinc inde ad thalamos ex
tendūtur. Qui ergo non per ſex ſ;
per quinqꝫ cubitos deſcripti ſūt ip
ſa adhuc eoꝛū imperfectio deſigna
tur⁏ ſed tamen per bonū deſideriū
in menſura ſpiritualis edificij eſſe
memoꝛantur⁏ quia ⁊ voce ſancte ec
cleſie per pſalmiſtā dicitur. Imꝑ
fectū meum viderūt oculi tui⁏ ⁊ in
libꝛo tuo omnes ſcribētur. Quo
rū iterū pſalmiſta dicit. benedixit
omnes timentes ſe dominus⁏ pu
ſillos cū maioꝛibus. Hij itaqꝫ et
imperfecti ſūt ⁊ puſilli⁏ inq̄tum ta
men ꝯgnoſcere p̄ualent ⁊ deum ⁊
ꝓximū diligunt⁏ atqꝫ ideo bona
que poſſūt non negligunt operari
Qui et ſi necdū ad ſpūalia dona
pꝛoficiūt vel ad perfectā opationē
vel ad ſuccenſā contēplatioēm ani
mū exercēt. ab amoꝛe dei ⁊ ꝓximi
inq̄ntū capere p̄ualent nō recedūt
Vnde fit ut ipſi quoqꝫ ⁊ ſi minoꝛi
loco in ſancte tamen ecc̄ie edifica
tione ſint poſiti⁏ quia ⁊ ſi ad doctri
nā ſi ad ꝓpheciā. ſi ad miraculoꝝ
grām. ſi ad ꝯtemptū mundi pleni
us exequēdū foꝛtaſſe minoꝛes ſūt.
tn̄ in timoꝛis ⁊ amoꝛis fūdamen
to ſūt in quo ſolidātur Qui ⁊ ſi ig
ne celeſtis deſiderij nō ardent⁏ in
ipſis exterioꝛibus q̄ exercere ſuffici
unt vapoꝛe caritatis animantur⁏
⁊ int̄ pꝛoximoꝝ p̄cellentiū edifici
a continentur. Vnde recte ſponſa
in canticis cāticoꝝ loquitur dicēs
Ferculum fecit ſibi rex ſalomon de
lignis lybani⁏ columpnas eius fe
cit argenteas. reclinatoꝛiū aureū
aſcenſū purpureū media caritate
conſtrauit ꝓpter filias iheruſalem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Neqꝫ enim credendū eſt ſalomonē
tāte magnitudinis regem. qui ſic
immēſis delicijs affluebat. vt pon
dus auri eius eſtimari nō poſſit :
et argentū in dieb9 illis preciū non
haberet qꝛ ferculū ſibi ligneū fecit
Sꝫ eſt ſalomō videlicet pacificus
noſter: q̄ ſibi de lignis libani fercu
lū fecit. Libani quippe ligna cedri
na: valde ſunt īputribilia Ferculū
itaqꝫ regis nrī. ſancta ecclia eſt: q̄ de
fortib9 patrib9 q̄ſi lignis cedrinis
id eſt de īputribilib9 mētib9 eſt cō
ſtructa Que recte ferculū dicitˀ: qꝛ
ipā fert cotidie animas ad eternū
cōuiuiū conditoris ſui. Cuius fercu
lo colūpne argentee facte ſunt: qꝛ
p̄dicatores ecclīe ſancte eloquij lu
ce reſplendent. Eſt aūt cum colūp
nis argēteis reclinatoriū aureū :
quia per hec q̄d a ſanctis p̄dicatori
b9 lucide dicitˀ. mētes audiētiū ful
gorē caritatis intime in q̄ reclinētˀ
īueniūt Per hoc enī q̄d lucidenter
ꝛ apte audiunt: in illud q̄d clareſ
cit in corde requieſcūt. Colūpne ergo
argētee. ꝛ reclinatoriū aureū factū
eſt. qꝛ per lucem ſermonis inuenitur
apud animū claritas quietis Illuc
iam quippe fulgor intern9 mētem
irradiat: vt per intentioēꝫ requieſ
cat. vbi p̄dicationis grā non que
ratur. De qua quippe ſancta eccla
ſcriptū eſt Pēne columbe deargen
tate: ꝛ poſteriora dorſi eius in pal
lore auri. Que enim hic ſpū man
ſuetudinis impleta quaſi columba
p̄enas deargētatas habet: in poſ
teriora dorſi eius ſpeciem auri cō
tinet: quia hic per dictatores ſuos
ſermonis luce induit. In poſterio
ri autē ſeculo: fulgorē in ſe clarita
tis oſtendit. Sed ad hoc q̄d cla
rum int9 oſtenditˀ: qualis ſit aſcē
ſus adiūgit: cū de eodem ferculo
ꝓtinus ſubdit Aſcenſum purpure
um Vera quippe purpura quia de
ſanguine tingitur : nō inmerito
in ferculo color ſanguinis videtˀ:
quia maxima multitudo fideliū in
exordio naſcentis eccleſie. per mar
tirij ſanguinē peruenit ad regnum.
Rex noſter aſcenſū purpureū fecit
in ferculo : quia ad clarum q̄d in
tus aſpicitur. per tribulationem ſā
guinis peruenitur Quid ergo nos
miſeri. atqꝫ ab omni fortitudine deſ
tituti: quid acturi ſumus? Ecce in
hoc ferculo columpna eſſe nō poſſu
mus: quia in nobis nec fortitudo
opis nec lumē emicat p̄dicatiōis
Reclinatoriū aureū non habem9:
qꝛ necdū ſicut oportet per intellectū
ſpiritualē requiē interne claritatis
aſpicimus. Aſcenſus purpureus nō
ſumus: qꝛ pro redēptore noſtro fun
dere ſanguinē non valem9 Quid
ergo de nobis agendū eſt. q̄ ſpes
erit: ſi null9 ad regnū peruenit. niſi
qui ſūmis v̄tutibꝫ p̄ditus fuerit?
Sed adeſt quoqꝫ noſtra ꝯſolatio.
Amemus in quantum poſſumus
deum. diligamus ꝛ proximum: ꝛ
ſimul quoqꝫ nos ad dei ferculum
pertinemus: quia ſicut illic ſcrip
tum eſt. media caritate conſtrauit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Habẽ quippe caritatem? ⁊ ibi ſine
dubio peruenis. vbi ⁊ colũpna ar
gentea erigit̃: ⁊ aſcenſus purpu
reus teneatur. Nam quia hec ꝑpt̃
noſtram infirmitatẽ dicitur aperte
monſtratur: cũ illic protinus ſub
dit propter filias iheruſalẽ. Ser
mo etenim dei qui non filios ſꝫ fili
as dicat? quid aliud per ſexũ femi
neũ ꝗ̃ mentiũ infirma ſignauit?
Cũ ergo illic inter columpnas ar
genteas. reclinatoriũ aureum ⁊ aſ
cenſũ purpureũ. ineſſe media cari
tas dicitur propter filias iheruſa
lem: hoc inter thalamos per q̃n
qꝫ cubitos deſignatur? quia et qui
in virtutibus infirmant̃ ſi ipſa bo
na q̃ poſſunt facere cũ caritate non
negligunt: a dei edificio alieni nõ
ſunt. Sequitur. Et limen porte
iuxta veſtibulũ porte interinſecus
calamo vno. Dũ limen quod mõ
deſcribitur iuxͣ veſtibulum porte in
trĩſecus eẽ memoratur: apte oſtẽ
ditur. quia limen quod prius de
ſcriptũ eſt extrinſecus fuit. Sed ſi
porta eſt dominꝰ: quid ſit limen
porte intrinſecus ⁊ extrinſecus re
quiramus. Per limen etenim por
tã vnuſquiſqꝫ ingreditur. Et que
ſũt hec duo limina? niſi patres teſ
tamenti veteris ⁊ patres teſtamẽ
ti noui? Non ſolum quippe hĳ de
quibus dominus incarnari digna
tus eſt ſed omnes teſtamenti vete
ris patres porte huius limen fue
rũt? quia hĳ qui eum predicere ⁊
in eo ſperare meruerunt: cunctis
ad eum venientibus aperuerunt
aditũ fidei: vt omnis q̃ crederet
dominũ quaſi iam portã huiꝰ limi
nis intraret. Sed cur ante limen
exterius ⁊ poſt limen interius dici
tur? niſi q̃a prius teſtamenti vete
ris patres ⁊ poſtmodũ noui teſta
menti doctores fuerunt? Recte au
tẽ limen exteriꝰ teſtamenti veteris
patres deſignat: quia ꝑ eorũ pre
dicatioẽm opera peruerſa punita
ſunt. Per dicta vero nouorꝫ patrũ
vniuſcuiuſꝫ aĩmꝰ etiam ab illicitꝭ
cogitationibꝫ coercetur: cũ reatꝰ
eſſe perfectꝰ ⁊ in deliberatione cor
dis oſtenditur. Illi quippe a flagi
ciis a crudelitatibus a rapinis au
ditorꝫ aĩmos prohibere curauerũt
iſti vero dũ non ſolũ peruerſa opa
ſꝫ etiam illicita cogitationũ reſecãt
quid nobis aliud niſi limen intrin
ſecus facti ſunt? Vnde et ipſa veri
tas loquitur dicens. Audiſtis qui
a dictum eſt antiquis non occides
qui aũt occiderit reus erit iudicio
ego aũt dico vobis: quia omnis
qui iraſcitur frĩ ſuo reus erit iudici
o. Recte quoqꝫ et exterius limen
illos patres deſignat qui ab ipſa
incarnatione redẽptoris noſtri per
interualla temporꝫ longius cõſtite
runt. Etquidẽ ab abel ſanguine
paſſio iam cepit eccĩe. ⁊ vna eſt ec
cleſia electorꝫ precedentiũ atqꝫ ſequẽ
tiũ? ſed tamen quia diſcipulis di
citur multi reges et ꝓphẽ voluerũt
videre que vidiſtis ⁊ non viderũt
antiquis patribꝰ quaſi forĩs ſtetiſſe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſt: redēptoris noſtri p̄ſentiam cor
poraliter nō vidiſſe Exterius igit̄
ſed tamen nō diuiſi a ſancta ecca
fuerūt: quia mēte. opere p̄dicatio
ne. iſta iam fidei ſacramēta tenue
rūt Iſtā celſitudinē ſancte eccleſie
conſpexerūt: quā nos non adhuc
p̄ſtolando: ſꝫ iam habendo conſpi
amus Dicit enim nos in preteri
ta paſſione redemptoris noſtri: ita
illi ꝑ fidem in eadem ventura ſūt
ſaluati Illi ergo foris non extra
miſterium: ſed extra tempus. Vn
de et in conſtructione tabernaculi.
vt columpne argentee interius ſta
rent: paxilli erei figi per circuitum
exterius iuſſi ſunt: in quibus reli
gatum tabernaculum teneretur.
Colūpne itaqꝫ argentee inter9.
paxilli vero erei in circuitu figunt̄:
atqꝫ in ipſis funes ligati ſunt. vt
tabernaculū fixum maneret: quia
videlicet vt ſancti apoſtoli in luce
ſermonis ſui ſolidi ſtarent: ⁊ totū
tabernaculū id eſt ſancta eccleſia
in fidei integritate ꝯſiſteret: tanq̄
paxilli erei patres teſtamenti vete
ris ac prophete exter9 fixi ſunt:
qui verborum ſuorum funibus pre
dicatorꝫ mentes in ſoliditate ſtrin
gerent: atqꝫ in hoc paxilli erei ſūt:
vt habitaculum in ſtatu fidei liga
rent. Extra ergo paxilli ſunt: qui
ante tempus huius ſancte eccleſie
fuerunt. Sed tamen eos ligant
qui in ipā ſunt: quia dum celeſtia
miſteria ventura predicant: hec
poſtq̄ oſtenſa ſunt. credibilia om

nibus fecerunt. Vt ergo intus co
lūpne imobiles ſtent. foris paxil
li funes retinent: quia vt ſancti
apoſtoli perfecte incarnationis do
minice miſterium crederent: illorū
predicatio optinuit: qui hoc pri
uſq̄ fieret. et videre. et predicare
potuerunt. Vnde recte quoqꝫ ip
ſe p̄mus apoſtolorum magna ſāli
cet columpna veri tabernaculi: lo
quitur dicens. Habemus firmi
orem propheticum ſermonem. cui
benefacitis intendentes: quaſi lu
cerne lucenti in caliginoſo loco In
quibus verbis indicat: quāuis
ad altiora ſurrexit ex culmine: v
bi religata perſiſtat in fide. Que
tamē lucerna ꝓphetica ſermonis:
iam quidem intelligētibus lucet:
ſed adhuc nō intelligētib9 coopta
allegoriarꝫ obſcuritatib9 ꝑmanet
Vnde etiam per pſalmiſtam de iſ
dem dictis ꝓphetarū dicitur. Te
nebroſa aqua in nubibus aeris:
quia videlicet occulta eſt ſcientia
in prophetis. Nec imerito colūp
ne argentee. paxilli vero erei facti
ſunt: quia quod clare iam apoſtoli
predicant: hoc prophete ſub intel
lectu miſtico. obſcure locuti ſunt.
Recte ergo per eris metallum ſig
nati ſunt: qui clari in ſuis predica
tionibus non fuerunt. Sancti vero
apoſtoli qui ad redemptōis noſtri
miſterium lucem predicationis ha
buerūt: argenteis colūpnis exp̄ſſi
ſunt. Et notandū ꝙ argentum ſo
nat ⁊ lucet. es vero ſonat ⁊ ñ lucet:

quia predicatores noui testamen
ti aperte locuti sunt q̄ etiam mon
strare potuerunt: predicatores ve
ro testamenti veteris qz per allego
riarum vmbras de celesti misterio
obscurā dicta protulerūt quasi sine
luce sonitū dederunt. Quod ergo
illic per colūpnas et paxillos: hoc
hic per limen exterius et limen inte
rius designatur. Siuero portā
scripturā sacram hoc in loco accipi
mus: ipsa quoqz duo limina habet
exterius et interius: quia in lrām
diuiditur et allegoriā. Limen qp
pe scripture sacre exterius littera:
limen vero iterius eius est allego
ria. Quia eni per lrāz ad allegori
am tendimus: quasi a limine quod
est exterius ad hoc quod est interi
us venimus. Et sunt in ea permul
ta q̄ ita iuxta lrām mentē edificāt
vt per hoc quod exterius agitur.
audientis mens interius trahat.
Ibi quippe inuenimus p̄dicamen
ta operis et exempla virtutis: ibi
iubetur quid agere etiam corpora
liter debemus: ibi hoc quod ad o
pandū precipitur. in sanctorz viro
rū ac fortiū actione monstratur:
vt postq̄ nos apertiora p̄cepta at
qz exempla iustorū ad bonā opera
tionem instruūt: tunc ad limen in
terius id est ad intellectū misticum
intime cōtemplationis tendamus si
possumus pede mentis. Studete
ergo fres carissimi dei v̄ba meditarī
nolite despicere scripta nrī condito
ris q̄ ad nos missa sunt. Multum

valde est qz per ea animus refricāt
ad calorem: ne iniq̄tatis sue frigo
re torpescat. Cū in illa p̄cedentes
iustos fortiter egisse cognoscimus.
et ipsi ad fortitudinē bone operati
onis accēdimur: sanctorum exem
plorz flamma animus legentis in
cenditur: videt que fortia ab eis
facta sunt. et valde indignatur sibi
quia talia non imitatur. Unde rēe
sponsi voce ad sponsā dicitur. Si
cut turris dauid collū tuū: q̄ edifi
cata est cū ꝓpugnaculis suis: mil
le clipei pendent ex ea: omnis ar
matura fortiū. In collo eteni gut
tur: in gutture vox est. Quid er
go per collū sancte ecclesie: nisi sa
cra eius eloquia designantur: In
qua dū mille clipei dependere me
morantur. per hunc perfectum nu
merū. numerus vniuersus ostendi
tur: quia vniuersa nrā munitio in
sacro eloquio continetur. Ibi quip
pe sunt precepta dei: ibi exempla
iustorū. Si enim torpet animus
a conditoris sui desiderio: audiat
quod dicitur. Diliges dominū de
um tuū ex tota mente tua: et ex
tota virtute tua. In odio fortasse
labitur proximi: audiat quod di
citur. Diliges proximū tuū sicut
teipsū. Res alienas concupiscit: au
diat quod illic scriptū est Non cō
cupisces rem proximi tui. De iniu
ria q̄ a proximi ore vel facto illata
est. ad iram mens accenditur: au
diat quod dicitur Non queras vl
tionem: nec memor eris iniurie

ciuium tuorum. In carnis concu
piſcentiam male ſaucia mens ac
cenditur: ne ſequatur oculus mē
tem: audiat quod paulo ſuperius
dictum eſt. Qui viderit mulierem
ad concupiſcendum eam: iam me
chatus eſt eam in corde ſuo. Con
tra inimicum forſitan quiſque ani
mum ſuum relaxare diſponit in o
dio: audiat quod illic ſcriptum ē.
Diligite inimicos veſtros: bene
facite hijs qui oderunt vos. Sed
is qui aliena iam non rapit. ad
huc forſitā ſua inordinate retinet:
audiat quod illis dicitur. Vendi
te que poſſidetis: et date elemoſi
nam. Infirmantis animus cōſtrui
deſiderat deo ſimul et ſeculo: audi
at quod illic ſcriptum eſt. Nemo
poteſt duobus dominis ſeruire.
Alius non ad neceſſitatem ſtipen
dij. ſed ad voluptatem deſiderij
poſſeſſa retinet: audiat quod illic
dicitur. Qui non renunciauerit
omnibus que poſſidet: non poteſt
meus eſſe diſcipulus. Quidam
enim relinquunt omnia. Multi
autem poſſidendo renunciant. qui
ſic ad vſum poſſeſſa retinent: vt
eis ex deſiderio non ſuccumbant.
Decerpere quiſque appetit: et labo
rem ſubire pro domino etiam cum
preualet refugit. In collo ergo ec
cleſie. id eſt in ſacri eloquij predi
catione: que pro ſua munitione et
altitudine turri dauid ſimilis dici
tur: mille clipei dependent: quia
quot illic precepta ſunt: tot eci

am pectoris noſtri munimina.
Ad ſeruandum itaque innocenti
am etiam leſi a proximo perdu
rare in humilitate feſtinemus: a
bel ante oculos veniat. qui et oc
ciſus a fratre ſcribitur: et non le
gitur reluctatus. Mentis mun
dicia etiam cum coniugali copu
la eligitur. enoch debet imitari:
qui et in coniugio poſitus ambu
lauit cum deo: et non inuenie
batur: quia tranſtulit illum deus.
Precepta dei feſtinamus preſen
ti noſtre vtilitati preponere: noe
ante oculos veniat. qui cura do
meſtica poſtpoſita. ex iuſſione
omnipotentis dei per centum an
nos ad arche fabricam vixit oc
cupatus. Subire obedientie vir
tutem nitimur: aſpicere abrahā
debemus: qui relicta domo.
cognatione. patria. obediuit ex
ire in locum quem accepturus e
rat in hereditatem: et exijt neſci
ens quo iret. Qui paratus exti
tit: vt pro eterna hereditate di
lectum quem acceperat occideret
heredem. Et quia vnicum domi
nō offerre non diſtulit: vniuerſā
multitudinem gentium ī ſemine
accepit. Morum ſimplicitas pla
cet: yſaac ad mentem veniat:
quem in omnipotentis dei ocu
lis. vite ſue tranquillitas com
uit. Laborioſa fortitudo vt opti
neri debeat queritur: iacob ad
memoriam deducatur. Qui poſt
q̄ ſciuit fortiter ſeruire homini:

ad eam quoqꝫ virtutem deductus
eſt vt non potuiſſet a luctante an
gelo ſuperari. Conamur carnis il
lecebrā vincere? ioſeph ad memo
riam redeat. qui temptante ſe do
mina ſtuduit carnis cōtinentiam
etiam cum vite periculo cuſtodire.
Vnde factum eſt ut quia membra
ſua bene nouerat regere. regendi
quoqꝫ omni egipto preeſſet. man
ſuetudinem atqꝫ paciencia obtine
re querimꝰ? moyſen ante oculos
deducamus: qui exceptis mulieri
bus ac paruulis ſexcenta milia ar
matorū regens. mitis fuiſſe deſcri
bitur ſuper omnes homines q̄ ha
bitabāt ſuper faciē orbis terre. Rā
tudinis zelo contra vicia accendi
mur? phinees ante oculos dedu
catur: qui coeuntes gladio trāſfi
gens. caſtitati populū reddidit et
irā dei iratꝰ placauit. De ſpe oīpo
tentis dei preſumere indubij queri
mus? ioſue ad memoriam reuoce
mus: qui cū dubia certamina cer
ta mente ſubijt. ad victoriam ſine
dubicitate peruenit. Iam mentis
miniciās poſtponere cupimꝰ. in
benignitate aīmū dilatare? ſamu
el in cogitatione deducatur: qui
de principatu deiectꝰ a populo. cū
iſte populꝰ peteret vt pro eo dnō
pces effūderet reſpōdit dicēs Ab
ſit a me hoc pcēm in dnō: vt ceſſē
orare pro vobis. Culpam quippe
vir ſanctus perpetrare ſe credidit.
ſi eis quos aduerſarios ptulerat
vſꝫ ad deiectionem. benignitatem
gracie non reddidiſſet in pce. Qui
rurſū cū iubente domino mitteret̄
vt dauid vngeret in regem reſpon
dit. Quomodo vadam? Inueniet e
nim me ſaul ⁊ occidet me. Et ta
men quia iratū deū eidē ſauli cog
nouerat: in tanto ſe luctu afflixe
rat. vt ei per ſe dnō diceret. Quo
uſꝫ tu luges ſaul cū ego abiecerī il
lum? Penſemꝰ ergo eius animū
quātus ardor caritatꝭ accenderat
qui et illum flebat a quo timebat
occidi. Cauere aūt volumus quē
timemus. ſolliciti nobis mente pē
ſandū eſt. ne ſi locū fortaſſe reperi
mus. malū pro malo reddamꝰ ipſi
quem fugimus. Dauid ergo ad
memoriam redeat? qui perſequen
tem ſe regem et inuenit vt potuiſſꝫ
occidere: ⁊ tamen in ipſa feriendi
poteſtate poſitus elegit bonū qd
ipē deberet facere nō aūt malū qd
ille merebatur pati dicens. Abſit
a me: vt mittam manū in criſtū
dnī. Et cū ſaul iſte pꝰ ab hoſtibꝰ
fuiſſet interceptus: eum quē perſe
cutorem dū viueret pertulit fleuit
occiſū. Errātibꝰ hꝰ mūdi poteſtati
bus libere loqui decernimꝰ: iohā
nis autoritas ad animū reducat̄
qui herodis nequiciā rephendens
pro verbi rectitudine occidi non ti
muit: ⁊ quia xpūs eſt veritas ipē
ideo pro xpō quia pro veritate a
nimā poſuit. Carnem iam noſtrā
pro deo ponere in morte feſtinamꝰ
petrus ad mentē veniat qui inter
flagella gaudet? qui ceſus princi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pibꝰ reſtitit: qui vitã ſuam ꝓ vita
deſpicit. Cum mortis appetitu diſ
ponimus aduerſa cõtempnẽ: pau
lus ante oculos deducatꝭ: qui nõ
ſolum alligari. ſed et mori paratꝰ
ꝓ xp̃o: nõ facit p̃cioſiorẽ animã ſu
am q̃ ſe. Succẽdi cor noſtrũ igne
caritatꝭ querimꝰ: iohãnis v̄ba p̃e
ſemꝰ. Cuiꝰ omne qd̃ loq̃tur: cari
tatis igne decoratꝭ. Cum ḡ in vo
ce ſacri eloquij cuiꝰ libet q̃rimꝰ mu
nimẽ v̄tutꝭ inuenimꝰ: mille clypei
dependẽt ex ea: oĩs armatura fortiũ
Si enĩ pugnarẽ cõtra ſpũalia neq̃
cia volumꝰ ĩ collo ecclẽ q̃ nob ſicut
dauid turrꝭ edificata ẽ id ẽ in diui
na eloq̃a preciosis arma requira
mꝰ: vt ex diſcretiõe p̃cepti cõtra
vicia ſumatꝭ v̄tꝰ adiutorij. Ecce
enĩ ꝯtra aereas p̃tãtes feſtinamꝰ
fortes exiſtẽ: in hac turri armatu
rã nr̃e mẽtꝭ inuenimꝰ: vt inde p̃cep
ta ꝯditoris. inde ſumamꝰ exẽpla
patrũ p̃cedẽtiũ: ꝑ q̃ cõtra adũſari
os nr̃os inexpugñbilitꝭ armemur.
Tũ enĩ qualibet virtutẽ ſubire ap
petis. ⁊ hãc illic a patribus iã im
pletã vides. ibi armaturã tuam in
uenis. per quã ꝯ ſpũalia bella mu
niaris. Dependẽt in ea q̃ppe clypei
Si q̃s pugnare appetit aſſumat:
⁊ ex ea virtute pectus muniat: ⁊
verboꝝ iacula emittat. Et notan
dũ: q2 edificata cũ ꝓpugnaculis
ſuis dicatꝭ. Hoc quippe egũt ꝓpug
nacula qd̃ clypei. q2 vtraq3 pugnã
tem muniũt. Sz int̃ vtraq3 diſtat.
q2 clypeos ꝓ nr̃o munimine vbicũ
q3 volumꝰ mouemꝰ: ꝓpugnaculo
autẽ defendi poſſumꝰ. ſz hoc moue
non poſſumus. Clypeus in manu
tenetꝭ: nã ꝓpugnaculũ non tenetꝭ
Quid ergo int̃ ꝓpugnacula ⁊ cly
peos diſtat: niſi q̃ ĩ ſacro eloquio
patrũ p̃cedentiũ ⁊ miracula legi
mus. ⁊ virtutes bonoꝝ operũ au
dimus: Ibi nãq3 cognoſcimus q̃
alius potuit mare diuidere. alius
ſolẽ figere. alius mortuũ ſuſcitare.
alius paraliticũ verbo erigere: vm
bra egros curare. alius ꝑ ſuã ſen
tentiã infirmantiũ febribꝰ obuiarẽ
Qui tamen omnes. et pacientie
longanimitate mites: ⁊ zelo recti
tudinis feruentes fuerunt: verbi
predicatione diuites: ſimul et mi
ſericordia largi. Hij itaq3 q̃ vera
de deo dixerunt. teſtantur miracu
la: quia talia per illum non face
rent. niſi de illo vera narrarent.
Et q̃ pij. q̃ humiles. q̃ benigni
extiterunt: eoꝝ teſtãtur operatiões
Si igitꝭ de fide temptamur quã ex il
lorum p̃dicatione ꝯcepimꝰ: loquẽ
tium miracula conſpiciamus: ⁊ in
fide quã ab eis accepimus ꝯfirma
mur. Quid ergo illoꝝ miracula:
niſi noſtra ſunt ꝓpugnacula: Quã
et muniri ꝑ illa poſſumꝰ: et tamẽ
hec in manu noſtri arbitrij non te
nemus. Nam talia facere nõ vale
mus. Clypeus vero in manu eſt ⁊
defendit: quia virtus paciencie.
v̄tus miſericordie. p̃cedente nos
gratia. et in poteſtate eſt arbitrij:
et a periculo ꝓtegit aduerſitatis.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Turris itaq; noſtra cũ ꝓpugna
culis ſuis edificata eſt. in qua mil
le clipei depẽdent: quia ſcriptura
ſacra ⁊ ſub miraculis patrũ a iacu
lo aduerſitatis abſcondimur: ⁊ ꝯ
uerſationis ſancte munimina ea
am in manu operis tenemus. No
tandũ vero ꝙ limen porte vno ca
lamo menſuratur. Calamus aũt
in ſex cubitis ⁊ palmo tenditur:
quia videlicet in ſcriptura ſacra et
doctrina perfecte opationis ⁊ inicia
um ſuperne contemplationis inue
nitur. Si uero porta hoc loco v
nuſquiſq; ꝑdicator accipiẽ: limen
exterius in porta eſt vita actiua:
limen vero interius vita cõtempla
tiua. Per illam quippe ambulaẽ
in fide per hanc veͦ feſtinatur ad
ſpeciem. Illa exteri⁹ ducit vt vn⁹
quiſq; bene viuere debeat: iſta inte
rius perducit vt ex bona vita ad
gaudia eterna ꝑtingat. Hec nos
hodie tractaſſe ſufficiat. Quia eni
trãſeuntes ad alia diu per exceſſũ
locuti ſum⁹. ea q̃ ſubiecta ſunt ſcđo
ni alteri reſeruemus: reparãdi per
ſilentiũ. ſperantes in verbo quod
viuit ⁊ regnat cũ patre in vnitate
ſpũs ſancti deus: per omnia ſecu
la ſeculoꝝ Amen. Explicit ome
lia tercia. Incipit omelia iiij.

Uir cui⁹ erat ſpecies q̃ſi
ſpecies eris. mẽſus eſt
veſtibulũ porte octo cu
bitorũ: et fronte ei⁹ du
obus cubitis. Ac ne hoc veſtibulũ
extra portã eſſe crederem⁹. ſubdi
tur. Veſtibulum aũt porte erat in
trinſecus. Quid ergo per interius
veſtibulũ niſi eterne vite latitudo
ſignatur: q̃ modo inter anguſtias
vite preſentis iam per ſpem men
te ꝯcipitur: De qua per pſalmiſtã
dicitur. Intrate portas eius in cõ
feſſione: atria eius in ymnis con
feſſionũ. Cũ enim peccata noſtra
per lacrimas confitemur. anguſte
vie portã ingredimur: ſed cũ poſt
hec ad eternam vitã perducimur
porte nr̃e atria in cõfeſſionũ laudi
bus intram⁹. q: ibi iam anguſtia
non erit. cum nos leticia eterne ſo
lẽpnitatis aſſũpſerit. Propter cõ
feſſionis nr̃e anguſtiam veritas di
cit. Intrate per anguſtã portam.
Et cũ ſe pſalmiſta recipi in latitu
dine gaudij eterni preſumeret di
cebat. Statuiſti in loco ſpacioſo pe
des meos. Ad atriũ ergo per por
tã tenditur: quia ad latitudinẽ ſo
lẽpnitatis pertingitur ab ãguſtia
confeſſionis. Illa itaq; gaudia q̃
apud dauid atria: apđ ezechielẽ
veſtibulũ intrĩſecus vocantur. Un
de ⁊ hoc ipſũ veſtibulũ octo cubitꝭ
dicitur menſuratũ. Ibi enim õnes
recipiendi ſunt. qui nunc et in exer
cicio operꝭ laborant: et ad eterna
gaudia per cõtemplationis grãm
ſuſpirãt. Nec imerito menſura veſ
tibuli in octo cubitis ponitur: qui
a ſeptẽ diebus vniuerſũ tempus e
uoluitur. Eterna etenim dies q̃
expleta ſeptẽ dierũ viciſſitudine ſe
quitur: ſcꝫ octaua eſt. Unde eciã

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pſalmiſta reſurrectionis diē cōſiderans
qꝛ de extremi iudicij diſtrictione e
rat locuturus: pmiſit titulū dicēs
In finem pſalmꝰ dauid ꝓ octaua
Ut enim quā octauā diceret demō
ſtraret: diem illā tremēdi terroris
in pſalmi inchoatione ſeruatus eſt
dicens Dn̄e ne in ira tua arguas
me: neqꝫ in furore tuo corripias
me. Modo ei quiſquis ꝑ flagella
corripitur. ⁊ correptionibꝰ emēda
tur. in māſuetudine corripit̄. non
in ira. In diſtricto autē illo exami
ne omnis argutio atqꝫ correptio
furor ⁊ ira eſt: qꝛ venia poſt correp
tionē non eſt Huius octonarij nu
meri cauſa ē: q꞉ poſt ſabbatū dn̄s
voluit a morte reſurgē Dies q̄ppe
dn̄icus q̄ tercius eſt a morte dn̄ica:
a cōditione dierū numerat̄ octauꝰ:
qꝛ ſeptimū ſequitur. Unde et ipſa
vera redemptoris noſtri paſſio. ⁊ vera
reſurrectio: figurauit aliq̄d de ſuo
corpore in diebꝫ paſſionis ſue Sexta
ei feria paſſus eſt. ſabbato quieuit
in ſepulchro: dn̄ico aūt die ſurrexit
a morte. Preſens etenī vita nobis
adhuc ſexta eſt feria: qꝛ in doloribꝫ
ducitur. et in anguſtijs cruciatur.
Sꝫ ſabbato quaſi in ſepulchro qui
eſcimꝰ: qꝛ requiē aīe poſt corpus
īuenimꝰ Dn̄ico vero die videlicet
a paſſione tercio: a conditione vt
diximus octauo: iā corpore a morte
reſurgemꝰ: et in glā aīe etiam cū
carne gaudebimꝰ. Qđ ergo nunc
ſaluator noſter fecit in ſe: hoc vera
citer ſignificauit in nobis: vt nos
dolor in ſexta. ⁊ requies in ſeptima.
⁊ gloria excipiat in octaua. Hinc
per ſalomonē dicit̄ Da partē ſeptē
necnō ⁊ octo: qꝛ ignoras q̄d mali
futurū ſit ſuꝑ terram Partes etenī
ſeptem ſimul necnō et octo damꝰ:
quando ſic ea que ſeptem diebus
euoluunt̄ diſponimꝰ: vt ꝑ hec ad
bona eterna veniamus. Ut dum
modo caute agitur: poſtmodū ve
nientis tremendi iudicij ira deuitet̄
Octo itaqꝫ cubitis veſtibulū men
ſuratur extrinſecus: qꝛ per lucem
que poſt ſeptem dies ſequitur: la
titudo nobis eternitatis aperitur.
Sed nemo ad illam venit: niſi q̄
hic dilectionem dei ac proximi de
uota mente tenuerit. Unde ⁊ ſub
ditur. Et frontem eius duobus
cubitis. Frons etenim porte eſt:
bonum meritum vite preſentis.
Sicut enim veſtibulū intrinſecus
ſuꝑna requies debet intelligi: ita
ꝑ frontem porte. neceſſe eſt quali
tatem viſibilis vite ſignari Frons
ergo porte duobus cubitis menſu
ratur: qꝛ quiſquis hic dilectionē
dei ac ꝓximi ſeruare ſtuduerit: ipſe
ad eternitatis atrium pertingit.
Vita igitur noſtra vt duobꝰ cubi
tis ſit menſurata: tendi cotidie ꝑ
caritatem debet in amorem dei ſi
mul et ꝓximi. Non eſt ei caritas
vera: ſi minꝰ a duobus cubitis ha
beat Unde moyſes cum ꝑ colores
veſtium electorum virtutes expri
meret: in ornamento pontificis.
bis tinctum coccum iubet haberi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid namq; per coccum nisi cari
tas deſignatur? que ſemper flam
ma amoris accenditur? Sed coc
cus bis tinguitur: q̄ꝛ non ſolū ex
amore dei ſed etiam proximi nr̄a
caritas inflāmatur. Nam q̄ſquis
ſic amat deū vt cōmiſſi ſibi proxi
mi curā relinquat. adhuc in eo coc
cus ſemel tinctus eſt: ⁊ quiſquis
ſic amat proximū vt minuat deſi
deriū quo flagrare debet ad deum
nō eſt in eo color tincture gemina
tus Debemus ergo ⁊ amare eos
cū quibus viuimus: ⁊ ad illū to
tis deſiderijs anhelare in quo ve
raciter viuamꝰ Ecce etenim ad fi
dem atq; ad audiendū verbū om
nipotentis domini nos qui religio
ſo induti habitu videmur ex diuer
ſa mūdi qualitate ꝯuenimus? at
q; ex diſſimilibus iniquitatibꝰ in
ſancte eccleſie cōcordia congrega
ti ſumus: vt iam patenter factum
eſſe videatur quod de promiſſioē
eccle per yſaiā dicit. Habitabit lu
pus cū agno: ⁊ pardus cū hedo
accubabit. Nam per ſancte carita
tis viſcera lupus cū agno habitat
quia qui in ſeculo raptores fuerūt
cū manſuetis ac mitibus in pace ꝯ
quieſcunt. Et pardus cū hedo ac
cubat: quia is qui peccatoꝝ ſuoꝝ
maculis varius fuit. cum eo qui ſe
deſpiat ⁊ peccatorem confitetur.
humiliari ꝯſentit. Vbi ⁊ ſubditur
Vitulus ⁊ leo ⁊ ouis ſimul mora
būtur? quia ⁊ is qui per contritū
cor ad cotidianū ſe deo ſacrificium

preparat. ⁊ alius qui tanq̄ leo ex
crudelitate ſeuiebat. ⁊ alter qui ve
lut ouis inocentie ſue ſimplicitate
perdurat: in caulis ſancte eccleſie
cōuenerūt Ecce qualis eſt caritas
q̄ pro diuerſitate mentiū accēdit
concremat conflat: et quaſi in vnā
auri ſpeciem reformat Sed in eo
quod ſe elā ſic amant: ad illū ne
ceſſe ē vt feſtinēt. quē eterno gau
dio in celo videre mereātur. Vnꝰ
eſt etenim dominus ac redemptor
noſter? qui ⁊ hic electoꝝ ſuoꝝ cor
da ad vnanimitatē ligat: et ad ſu
pernū amorem per interna deſide
ria ſemper ſtimulat. Vnde ⁊ illic
ſubditur Et puer paruulus mina
bit eos. Quis iſte puer eſt paruu
lus? niſi de quo ſcriptum eſt. puer
natus eſt nobis ⁊ filius datus eſt
nobis? Qui ſimul habitantes mi
nat? quia ne in terrenis rebus cor
da nr̄a inhereant: hec per internū
deſideriū cotidie inflāmat. Et hoc
ipſū eius minare eſt. ad ſuū amo
rem inceſſanter accendere: ne cum
nos viciſſim diligimus mente in
hoc exilio remaneamꝰ? ne quies
hꝰ vite ſic placeat vt ad obliuio
nem patrie perducat: ne delecta
ta mens proſperis torpeat. Vn̄
et donis ſuis flagella permiſcet?
vt nobis omne quod nos in ſecu
lo delectabat amareſcat. ⁊ illud in
cendiū ſurgat in animo quod nos
ſemꝑ ad celeſte deſideriū īquietet
et excitet. atq; vt ita dicā delectabilē
moerdeat. ſuauiter cruciet hylariter

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

contriſtet · Puer ergo nos paruu
lus minat: q2 is qui paulominus
ꝗ̄ angeli minoratus eſt · ꝑ caritatē
quam nobis tribuit: in hoc nos
mundo mentem figere non ꝑmittit
His tinctus itaq; in nobis cecus
eſt · ſi ⁊ hic ꝓximos noſtros ſicut
nos diligimus: ⁊ ad auctorē oīm
cū ipſis quos nos diligimus feſti
namus · Si igit̄ vita noſtra de ꝑ
fecta caritate bis tingit̄: frons in
nobis porte duobꝫ cubitis mēſura
tur · Siue igitur doctor · ſiue ſacrū
eloquiū · vel certe fides porte no
mine ſignetur in menſura vtruſqꝫ
cubiti: caritas non incōuenienter
accipitur Quia ⁊ ille vera ꝑ̄dicat:
qui dei ac ꝓximi amorem docet ·
Et ipſa eſt certe ſcientia quā cari
tas edificat: ⁊ fides robuſta eſt q̄
ſe in dilectione dei ac ꝓximi exercet ·
Sequitur · Porro thalami porte
ad viam orientalem · tres hinc ⁊
tres inde: et menſura vna trium ·
Quid thalami · q̄d via orientalis
deſignet · iam ſuperius diximus:
nec replicare latius neceſſariū pu
tamus · Sed querendū nobis eſt:
quid eſt ꝗ̄ dicitur · tres hinc et tres
inde · Thalami quippe iuxta viā
orientalem: ſunt corda ferentiū
in amore dei Et ſiue hij qui electi
in teſtamento veteri fuerunt · ſiue
hij qui in teſtamēto nouo ſecuti ſt̄:
nimirum conſtat · quia omnes ac
cenſi ſt̄ ex amore trinitatis · Neqꝫ
enim vere deum diligerent: ſi eiuſ
dem trinitatis que deus eſt grām

nō accepiſſent · Iuxta viam ergo
orientalem tres hinc ⁊ tres inde ſt̄
thalami: q2 dum inter veteres ac
nouos p̄res dn̄s incarnari dignatus
eſt · quaſi in medio thalamoꝝ via
orientalis apparuit: q2 thalami
ad veram ſpeciem · ex trinitatis ſt̄
cognitione decorati · Si vero ad
virtutes electoꝝ eundem numerū
referamus: tres ſunt virtutes ſine
quibus is qui aliquid operari iam
poteſt: ſaluari nō poteſt: videlicet
fides · ſpes · caritas · Et q2 eadem
ſpes · fides · ⁊ caritas · in antiquis
patribꝰ q̄ in nouis doctoribꝫ fuit:
iuxta orientalem viam tres hinc
et tres inde thalami deſcribuntur
Vel certe q2 tres patrum veterum
diſtinctiones fuerunt: tres quoqꝫ
nouorum · ſub grā̄ ſequūtur Hebꝰ
quippe populꝰ habuit patres ante
legem · ac deinde in lege · ⁊ poſtmo
dum ꝓphetas · In nouo autem po
pulo · prius hebreorum ꝓ̄micie ce
ciderunt · poſtmodum plenitudo
gentium fidem ſecuta eſt · ac dein
de in fine ſeculi · hebreoꝝ reliquie
ſaluantur · Quia ergo incarnatio
domini · ⁊ ex ſuperiori parte patres
ante legem · patres ī lege · atqꝫ ad
extremū ꝓphetas habuit · ⁊ ex poſ
teriore fideles ex hebreis · fideles
ex gentibꝫ · ac poſtmodū hebreoꝝ
omnes reliquias collegit · oriētal
via tres hinc ⁊ tres ī̄n thalamos
habere memoratur · Sꝫ hoc quoqꝫ
non incōuenienter accipimus: ſi
tres fidelium eſſe ordines dicimꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Siue namq꞉ in veteri ſiue in nouo
teſtamento alius eſt ordo predicã
tiũ: alius continentiũ: atq꞉ alius
bonoꝝ coniugũ. Vnde ⁊ iſdẽ pro
pheta in ſuperiori parte tres viros
liberatos vidit noe daniel ⁊ iob:
in qbꝰ videlicꝫ tribꝰ p̄dicatores
continentes atqꝫ cõiugati ſignati
ſunt. Nam noe archam in vndis
rexit: atq꞉ ideo figurã rectoꝝ tenu
it. Daniel ⁊ in aula regia abſtinẽ
tie deditus fuit: et idcirco vitam
cõtinentiũ ſignauit. Job vero in cõ
iugio poſitus ⁊ curã domꝰ ꝗ̄pe ex
ercẽs placuit: per quem digne bo
noꝝ coniugũ ordo figuratur. Qui
a ergo etiam ante mediatoris ad
uentũ. ⁊ p̄dicatores ⁊ ꝯtinentes
ac boni ꝯiugati fuerũt. qui eũdem
eiꝰ aduentũ preſtolarẽtur ⁊ mag
na hũc ſiti deſiderij videre cupierẽt
⁊ poſtmodũ predicatores ꝯtinen
tes ac poſtmodũ boni coniugati ſi
cut cernimus exiſtunt. qui redẽpto
rem noſtrũ non iam deſiderãt incar
nandũ. ſed in maieſtatis ſue glori
a contẽplandũ: oriẽtalis via tres
hinc ⁊ tres inde thalamos habet
iuxta pſalmiſte vocem qui de eadẽ
via videlicet redẽptore nr̄o dicit.
In circuitu eius tabernaculũ eius
Sed penſandũ nobis eſt ſollicita
intẽtione quod dicitur: quia men
ſura vna triũ. Cũ enim longe ſit
a cõtinentibus et tacentibus excel
lentia p̄dicatoꝝ. ⁊ valde a ꝯiuga
tis diſtet eminentia continentiũ:
quid eſt ꝙ vna menſurã dicatur tri
um: Cõiugati q̄ppe ꝗ̄uis ⁊ bene
agant ⁊ omnipotẽtem deum vide
re deſiderẽt. domeſticꝭ tamen curis
occupantur ⁊ neceſſitate cogente in
vtroq꞉ mentẽ diuidũt: cõtinentes
autẽ ab huiꝰ mũdi actione remoti
ſunt. ⁊ voluptatẽ carnis etiam a
licito reſtringunt. nulla ꝯiugꝭ. nulla
filioꝝ cura. nullis noxijs ac diffi
cilibꝰ rei familiarꝭ cogitatioibꝰ im
plicãt. p̄dicatores võ nõ ſolũ ſe a
vicijs coercẽt. ſꝫ etiã peccare alios
prohibẽt. ad fidem ducũt in ſtudi
o bone ꝯuſationis inſtruũt. Quo
mõ ergo vna eoꝝ mẽſura eſt quo
rũ vite qualitas vna non eſt: Sꝫ
menſura vna triũ eſt: quia et ſi in
eis meritoꝝ magna eſt diuerſitas
tamen diſtantia in fide in qua ten
dũtur non eſt. Nam eadẽ fides q̄
iſtos ſolidat in maximis: illoꝝ in
firmitatẽ ꝯtinet in paruis. Vel cer
te triũ vna menſura eſt. quia in re
tributione vltima ꝗ̄uis eadẽ dig
nitas omnibꝰ non ſit. vna tamen
erit oĩbus vita beatitudinis. Vn
de ⁊ per ſemetipſũ dominus dicit.
In domo patrꝭ mei mãſiones mul
te ſunt. Sed tamen qui in vinea
ducti ſunt ꝗ̄uis diuerſis horis ve
nerũt: vnum denariũ perceperunt.
Qua itaq꞉ ratione ꝯueniũt man
ſiones multe cũ vno denario: niſi
quia diuerſe quidẽ btõꝝ ciuiũ dig
nitates erũt. ſed tamen vna qui
es eterne retributionis: Nam et
ſi diſpar erit meritũ ſinguloꝝ nõ
erit diuſitas gaudioꝝ: quia et ſi

alt͛ minꝰ͛ atq; alius ãplius exul
tat; omnes tamẽ vnũ gaudiũ de
ↄditoris ſui viſione letificat Hoc
quoq; eſt ſiue de veteribus ſeu de
nouis patribꝫ ſentiendũ; qꝛ orien
talis via cũ tres hinc ⁊ tres inde
thalamos habet͛ mẽſura vna triũ
eſt; qm̃ ipſa fides atq; ipſum meri
tum tenuit corda p̃cedentiũ͛ que
repleuit corda ſequentiũ ſub teſta
mento nouo poſitoꝝ; ſicut ⁊ per
paulũ dicitur. Habentes ãt eundẽ
ſpm̃ fidei; ſicut ſcriptũ eſt Credidi
ꝓpter qđ locutus ſũ Et nos credi
mus; ꝓpter qđ ⁊ loq̊mur. Ꝙuã
les quippe illi patres oĩpotẽtẽ deũ
trinitatẽ ita eſſe crediderunt; ſicut
eandẽ trinitatẽ noui patres aperte
locuti ſunt. Yſayas nãqꝫ audiuit
ãgelica agmina in celo clamãtia;
ſcũs. ſcũs. ſcũs. dñs deꝰ ſabaoth
Ut enim pſonarũ trinitas mõſtra
retur; tercio ſcũs dicit͛ Sꝫ vt vna
eſſe ſubſtantia trinitat͛ appareat;
non domini ſabaoth. ſed dñs eſſe
ꝑhibetur Qđ dauid quoq; ſentiẽs
ait. Benedicat nos deus deꝰ noſ
ter. benedicat nos deus Qui cum
tercio dixiſſꝫ deꝰ; vt vnũ eſſe hũc
oſtenderet. ſubdidit Et metuant
eũ omnes fines terre. Paulus q̊ꝫ
loquit͛ dicens Qm̃ ex ipſo. ⁊ per
ipſum. ⁊ in ipſo ſunt oĩa Ex ipſo;
videlicꝫ ex patre Per ipſũ; ꝑ filiũ
In ipſo autem; in ſpiritu ſancto.
Quem ergo ipſum cum tercio dix
iſſet; adiunxit Ipſi gloria in ſecula
ſeculoꝝ amen Qui enim nõ dixit

ipſis ſed ipſi; dicendo ter ipſum diſ
tinxit per pſonas Et ſubiungendo
ipſi gloria; non diuiſit ſubſtantiã.
Quia itaqꝫ vna eſt veterum ac
nouorum patrum fides; recte tha
lamorum deſcribitur mẽſura vna
trium. Quod verbis alijs repli
catur; cum ſubditur. Et menſura
vna frontium. Ex vtraqꝫ etenim
parte eſt vna menſura frontium;
quia patres noſtri vel prius a ve
teri. vel nunc a nouo teſtamento
venientes͛ in vna mediatoris fide
conueniunt. Qui pro eo ꝙ carita
te pleni ſunt. carnem ſuam abſti
nentia edomant. corda audientiũ
predicationis lumine illuſtrant;
ſigna faciunt. virtutes operantur
Per hoc ꝙ eorum bona nobis fo
ris innoteſcunt; non ĩmerito huiꝰ
celeſtis edificij frontes vocantur.
Omne enim quod nunc in aperto
oſtenditur. frons eſt; vt illud ſit
veſtibulum edificij͛ quod nobis
interius reſeruatur Unde ⁊ ſancte
eccleſie in cantico canticoꝝ dicitur
Sicut cortex mali punica gene tu
e; abſqꝫ occultis tuis Gene quip
pe ſũt eccleſie ſpirituales patres.
qui nunc in ea miraculis choruſ
cant; et velut in eius facie venera
biles apparent. Cũ enim videmꝰ
multos mira agere. ventura ꝓphe
tare. mundũ perfecte relinquere. ce
leſtibꝫ deſiderijs ardẽ; ſicut cortex
mali punica ſancte ecc̃e gene rubet.
Sed quid eſt iſtud omne quod
miramur in illius rei ꝯparatione.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de qua ſcriptum eſt q̄ oculus non
vidit nec auris audiuit nec in cor
hominis aſcendit q̄ p̄parauit de9
diligentibus ſe. Un̄ ergo cū mira
retur genas eccleſie. ſubdidit abſ
occultis tuis. Ac ſi aperte diceret.
Ea quidē que in te non latēt mag
na ſunt: ſed illa valde ineffabilia
q̄ latent. Sequitur. Et menſus
eſt latitudinē liminis porte x cubi
torū: ⁊ longitudinē porte xiij cu
bitorum. Multa ſuperi9 de porte ſig
nificatione iam diximus: ſed vnū
tenere aliquid debemus. per quod
poſſit ⁊ cetera lectoris prudētia pe
netrare. Dictū quippe eſt per por
tam ſcripturā ſacrā poſſe figurari.
Sz hec nob mō laborioſe diſcutien
dū eſt: cur latitudo liminis porte
x cubitis. ⁊ longitudo porte trede
cim menſuratur. Hoc aūt loco lō
gitudo porte altitudo dicitur: ſicut
nos longe ſtature dicimus quem
altum videmus. Nam longitudo
porte dici in trāſuerſū non poteſt:
cui9 latitudo p x cubitos demōſtra
tur. Quid ergo latitudo liminis
porte. niſi lex teſtamēti veteꝝ fuit
⁊ q̇d longitudo porte. niſi grā teſta
menti noui? Quia videlicet ſcrip
tura ſacra dū per teſtamentū vet9
crimina operum cōpeſcuit. dari decī
mas precepit. quaſi per mandata
humilia in liminis latitudine ia
cuit: ſ dū p teſtamentū nouū cogi
tationes prauas coercuit. dereliu
qui oīa. ⁊ pro deo vitam corporis
iuſſit cū preſenti ſeculo deſpici: q̄ſi
porta noſtra in longitudis altitu
dinem ſurrexit. Minora quippe pre
cepta iſrahelitico populo per legē
data ſūt: vnde ⁊ eidē populo moy
ſes in campo locut9 ē. Altiora domi
nus ſanctis apoſtolis dedit: vnde
⁊ eoſdē mandata vite in monte do
cuit. Iſte vero redēptor noſter per
euangeliū dicit. nolite putare q̄m
veni ſoluere legem aut ꝓphetas:
non veni ait ſoluere ſed adimplere
Adimplere enim venerat legem
qui legꝭ iuſticie grām addidit: vt
q̇d illa iubebat i minimis ipſe ꝑfici
adiuuaret in ſūmis: ⁊ q̇d illa co
ercebat ab opere. ipſe reſecaret a cor
de. Intellcā ergo lex q̄ in latitudi
ne iacuit: in altitudinem ſurrexit
Ipā enim dei cognicio q̄ apud illā
in ſpūalib9 patrib9 fuit. nota om
ni populo hebreorum non fuit. nam
omnipotētem deum ſanctam vide
licet trinitatē cū prophete predica
rēt. populus ignorabat: ſolū deca
logū tenebat in lege: fidem trini
tatis neſciebat. Menſuretur ergo
latitudo liminis porte x cubitorū
quia durus ille populus ſubtilita
tem fidei ignorans mandatꝭ ſerui
ebat decalogi. Mēſuretur vō lōgi
tudo porte tredecī cubitis: quia p
teſtamentū nouū in corde fidelis
populi ſuper mandata decalogi q̄
verius cuſtodit. cognitio trinitatꝭ
creuit: ⁊ eo mandata legꝭ perficit
quo trinitatē eſſe omnipotentē do
minū credidit. Ubi et queri ratio
nabiliter poteſt. cur iſtā latitudinē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

liminis poꝛte quā ſuperius dixerāt
vno calamo menſurari: inferius
ſubiunxit. q̄ decem cubitis menſu
retur Ac deinde ſubditur: q̄ longi
tudo poꝛte tredecim ſit cubitꝫ men
ſurata Vnus etenim iam ſicut ſepe
dictum ē: ſex cubitos habet et pal
mum. Decem vero cubiti iam men
ſuram ſuam ſup calamum tenent:
tredecim vero amplius q̄ decem.
Quid eſt ergo q̄ prius vno cala
mo poꝛte limen. poſtmodum lati
tudo eius decem cubitis: ad extre
mum quoq̄ longitudo poꝛte trede
cim menſuratur: niſi q̄ ſancti pa
tres quos per ſacram ſcripturam
ante legem fuiſſe cognoſcimus. v
num quidem omnipotentē deum
ſcām videlicet trinitatē eſſe noue
runt: ſꝫ eandē trinitatē quā cogno
uerāt: apte minime pdicauerūt:
Qui eius iuſſionibus obedientes
et vite mūdiciam cōſeruātes: qua
ſi in ſex cubitꝫ calami habuerunt
pfectionem operis. Et ſepe ange
los videntes: habuerunt palmū
contemplationis. Data autem le
ge. cudis ille hebreoꝛum populus
mandata decalogi ſeruare conatꝰ
eſt: ſed tamen de cognitione ſanc
te trinitatis eruditus non eſt. Et
q̄uis hanc ſpirituales patres per
fecte cognouiſſēt: multitudo tamē
ſynagoge. nec inuenire miſterium
trinitatis potuit: nec querē ſciuit
Superueniente autem gratia per
teſtamentum nouū: omnis fidelis
populus vnum deum trinitatem

eſſe cognouit. et virtutem decalo
gi eius agnitione compleuit Pri
us ergo limen poꝛte mēſuratꝛ cala
mo vno: poſtmodū latitudo eꝰ cu
bitꝫ decē: atq̄ ad extremū lōgitu
do poꝛte cubitis tredecī: qꝛ et ſanc
tꝫ patribꝰ an̄ legē actiua et ꝯtem
platiua vita nō defuit: ⁊ ſub lege
decalogi populꝰ diuine ſubſtantie
miſteriū neſciens in mādatoꝝ la
titudine ſeruiuit. Et nūc ſub grā.
cuſtoditis verius decalogi precep
tis: omnis qui ad fidem venerit:
ſcē trinitatꝫ ſacramēta cognoſcit.
Qua in re hoc quoq̄ nobis ſciedū
eſt: qꝛ ⁊ p incremēta tempoꝛum.
creuit ſcientia ſpiritualiū patrum.
Plus ergo moyſes q̄ abꝛaham:
plus pphete q̄ moyſes. plus aplī
q̄ pphete in omnipotentis dei ſciē
tia eruditi ſt. Fallor ſi hec ipſa ſcrip
tura non loquitꝛ Pertranſibunt plu
rimi: et multiplex ſcientia erit Sꝫ
hec eadem q̄ de abꝛaham. moyſe.
pphis. ⁊ aplis diximꝰ: ex eiuſdē
ſcripture verbis ſi poſſumus oſten
damus. Quis ei neſciat: qꝛ abꝛa
ham cū deo locutus eſt: Et tn̄ ad
moyſē dn̄s dicit Ego ſū deꝰ abꝛa
ham. deꝰ yſaac. deus iacob: ⁊ no
men meū adonay n̄ indicaui eis.
Ecce plꝰ moyſi q̄ abꝛahe inotue
rat. q̄ illud de ſe moyſi indicat. qđ
ſe abꝛahe n̄ indicaſſe narrabat Sꝫ
videamꝰ ſi pphe plꝰ q̄ moyſes di
uinā ſciāꝫ apphendē potuerīt. Ecce
te pſalmiſta dicit Quō dilexi legē
tuā dn̄e: tō die meditatio mea eſt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Atqꝫ ſubiūgit. Super omnes do
centes me intellexi: quia teſtimo
nia tua meditatio mea eſt. Et ite
rū Super ſeniores intellexi. Qui
a ergo legem meditari ſe memo
rat ⁊ ſuper omnes docentes ſe ac
ſuper ſeniores intellexiſſe teſtatur
quia diuinā ſcientiam pluſꝙ̄ moy
ſes acceperāt manifeſtat. Quomo
do aūt oſtenſuri ſum⁹: quia plus
ſancti apoſtoli edocti ſūt ꝙ̄ prophe
te: Certe veritas dicit. Multi re
ges ⁊ prophete voluerūt videre q̄
videtis ⁊ non viderūt: ⁊ audire q̄
auditis ⁊ non audierūt. Plus er
go ꝙ̄ prophete de diuina ſcientia
nouerāt. quia quod illi ſolo ſpiritu
viderāt ipſi etiam corporaliter vi
debāt. Impleta itaqꝫ eſt ea quam
ſuperius dixim⁹ danielis ſentētia:
quia pertrāſibūt plurimi ⁊ multi
plex erit ſcientia. Menſura ergo
calami q̄ eſt ſex cubitorꝫ et palmo
ducitur ad cubitos decē: ⁊ menſu
ra decem cubitorū ad extremū ſur
gat in tredecā: quia quāto mūdus
ad extremitatē ducitur: tanto no
bis eterne ſcientie aditus largi⁹
aperitur. Sequitur. Et marginē
ante thalamos cubiti vnius. Si
cut ſepe diximus thalami corda e
lcōrꝫ ſunt. omnipotētis dei amore
feruentia. Quid per marginē an
te thalamos niſi fides exprimit̄:
Niſi enim prius ipſa teneatur: nl
lo modo ad ſpiritalem amorē per
tingitur. Non enim caritas fidē:
ſed fides caritatē precedit. Nemo
enim poteſt amare quod non credi
derit. Margo itaqꝫ eſt ante thala
mos. fides ante ardorem caritatꝭ
quia ſicut dictū eſt niſi ea q̄ audis
credideris: ad amorem eorꝫ q̄ au
dieris nullatenus inflāmarꝭ. Sꝫ
margo ante thalamos cubiti vni
us eſt: quia tūc fides corda audiē
tiū deo in amore copulat. quando
per errores ⁊ ſciſmata diuiſa nō
eſt. ſed in vnitate perdurat: vt vi
delicet margo vni⁹ cubiti audien
tis animū ad thalamū perducat.
quia celeſtis ſponſi ſpeciem quam
hic p̄dicat poſtmodū in celeſtibus
demonſtrat. Vnde ⁊ bene ſubdit̄.
Et cubitus vnus finis vtrūqꝫ. V
trūqꝫ autem dicitur: ac ſi dicatur
vtrorūqꝫ. Per latitudinē quippe
liminis et longitudinem porte. ve
tus ac nouū teſtamentū dixim⁹ de
ſignari. Ad extremū vero additur
ꝙ cubitus vnus ſit finis vtrorūqꝫ
quia videlicet ⁊ teſtamentū vetus
vnū nobis mediatorem dei ⁊ ho
minū nūciauit: ⁊ teſtamentū no
uū eūdem nobis nūciat in eterna
claritate venturum quē iam pro no
bis cognouim⁹ incarnatū. Cubi
tus ergo vnus finis vtroūqꝫ ē:
quia ⁊ quem lex p̄dixit in carne
apparuit: ⁊ ipſe quem nūc teſtamē
tū nouū loquitur in gloria maieſta
tis apparebit: ⁊ tunc finis vtrorꝫ
qꝫ erit. cū viſus in diuinitatis ſue
potētia omnia q̄ ſunt p̄dcā ꝯpleue
rit. Scriptū naqꝫ eſt. Finis legis
criſtus ad iuſticiam omni credenti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Finis vide licet non qui conſumit:
ſed qui pficit. Tũc etenim legem
perficit: cum ſicut lex pdixerat in
carnatus apparuit. Sed adhuc de
eius iudicio multa nouũ teſtamen
tum loquitur: adhuc multa de reg
no illius narrat: que necdum vi
dem⁹ impleta. Ecce cotidie euan
geliũ legitur: ventura vita predi
catur. Tunc ergo erit et noui teſ
tamenti finis: cum et que de ſe p
miſit impleuerit. Finietur vero teſ
tamentum nouũ: quia perficietur.
Nam cum ipſe de quo loquitur vi
ſus fuerit: eiuſdem teſtamenti ver
ba ceſſabunt. Vñ et ſancte eccleſie
veri luminis diem quaſi tempus
vernale pſtolanti: per ſponſi vocẽ
dicitur. Surge propera amica mea:
columba mea. formoſa mea. et ve
ni: iam enim hyemps tranſijt.
ymber abijt et receſſit: flores appa
ruerũt in terra. Diue enim ſancta
eccleſia. ſeu vnaqueq; electa ani
ma. celeſti ſponſo eſt amica per a
morem: columba per ſpiritum:
formoſa p morum pulchritudinẽ.
Que cum iam de corruptione car
nis educit. ei procul dubio hyemps
tranſit: quia pſenti vite torpor ab
ſcedit. ymber quoq; abijt et recedit:
quia cum ad contemplãdum in ſu
a ſubſtãtia õnipotentem deũ educi
tur: iam verborum gutte neceſſari
e non erunt: vt pluuia debeat pre
dicationis infũdi. Nam quod mi
nus audire potuit: amplius vide
bit. Tunc apparent flores in ter

ra: quia cum de eterne beatitudi
nis vita quedam ſuauitatis pmor
dia pregustare anima ceperit: qua
ſi iam in floribus odorata erit.
Que poſtq̃ egreſſa fuerit: fructus
virtutum vberius habebit. Vnde
et illic ſubditur. Tempus puta
tionis aduenit. In putatione
quippe. ſarmenta ſterilia reciduntur:
tur: vt ea que preualent. vberius
fructum ferant. Noſtre itaq; puta
tionis temp⁹ tunc aduenit. quan
do ĩfructuoſam ac noxiam corrup
tionem carnis deſerimus. vt ad
fructum anime puenire valeam⁹:
qui fructus nobis erit vberrim⁹.
viſio vnius dei. Cubitus ergo
vnus eſt finis vtriuſq;: quia vnus
eſt ille qui dixit. ſingulariter ſum
ego donec tranſeam. Qui ſolus cũ
patre et ſancto ſpiritu preſidet in ce
lo: ſicut paſſer vnicus in edificio.
Quẽadmodum impleuit legem
per miſterium incarnationis et p
fecte humanitatis ſue: ita teſtamẽ
ti noui promiſſa impleturus eſt p
oſtenſam gloriam claritatis ſue.
Hunc vnum nobis cubitum men
ſura quoq; arche locuta ẽ. Archa
enim que trecentis cubitis fieri in
longitudine iuſſa eſt. ſexaginta ve
ro in latitudine. triginta aũt in al
titudine: in vno eſt cubito conſum
mata. Quid enim p archam niſi
ſcã eccleſia figuratur? que infim⁹
ampla eſt. ſuperius ãguſta? Que
a trecentis et ſexaginta. ac trigin
ta cubitis. ad vnũ cubitũ colligit:

quia ab ea latitudine quam ſanc
ta ecc̄a in membris ſuis adhuc in
firmantib9 habet paulisꝑ āguſta
ta ꝛ in altū proficiens ad vnū ten
dit. Ipſa enim racio exigit vt cre
damus ꝙ in illa arche latitudine
omnes beſtie cuncta quadrupedia
atqꝫ reptilia in inferioribus fuerūt
homo verò atqꝫ volatilia nimirū in
ſuperioribus. Iuxta ſuperiorem et
enim partē feneſtra fuit in latere ꝰ
de qua coruū vel columbā dimiſit ho
mo: vt ſi diluuij iam tranſiſſet a
qua cognoſceret. Et quia archa e
adē in vno cubito fuit conſūmata
homo ꝛ volatilia iuxta cubitū fue
rūt. Hāc itaqꝫ per archam vniuer
ſa eccleſia deſignatur ꝰ ꝗ adhuc in
multis ſuis carnalib9 lata eſt: in
paucis ſpūalibus anguſta. Et qꝛ
ad vnū hominē qui eſt ſine pecca
to colligitur: quaſi in vno cubito
conſūmatur. Videm9 etenim mł
tos intra eiuſdem ſancte eccleſie ſi
nū in ſuperbiam erigi. in carnis
voluptate diſſolui. in acquirendis
rebus terrenis inhyare imperāte a
uaricia: maria trāſire. deſeruire ira
cundie. iurgijs vacare. proximos
quos preualent ledere ꝰ ſed quia
eos adhuc ſancta eccleſia tolerat
vt cōuertat: quaſi in arche latitu
dine deorſū beſtie morantur. Vi
demus alios iam aliena non que
rere. illatam iniuriā equanimiter
portare. rebus ꝓprijs eſſe conten
tos. humiliter viuere. ſed quia iſti
iam pauci ſunt anguſtatur archa

Alios aūt conſpicim9 etiā poſſeſſa re
linquere. nullū terrenis rebus ſtu
diū dare. inimicos diligere. carnē
a cunctis voluptatib9 domare mo
tus omnes ſub racionis iudicio ꝑ
mere per celeſte deſideriū contēpla
tionis pēna ſubleuari. ſed quia ta
les quiqꝫ valde rari ſunt: iam ar
cha iuxta cubitū ducitur. vbi homi
nes ꝛ volatilia ꝯtinentur. Queri
tur tamen ſi quis in eis eſſe vale
at ſine peccato: ꝛ nullus inuenitꝰ.
Quis itaqꝫ homo ſine peccato eſt
niſi ille qui in peccatis conceptus
non eſt. ꝰ In vno ergo cubito con
ſūmatur archa ꝰ quia vn9 eſt auc
tor ꝛ redēptor ecc̄e ſcē ſine peccato
ad quem ꝛ ꝑ quē omnes ꝓficiūt
qui ſe eſſe peccatores nouerūt. Di
citur itaqꝫ de limine ꝛ porta ꝛ cu
bitus vn9 finis vtrūqꝫ ꝰ quia cum
vn9 mediator dei et hominū homo
xp̄us ihes9 in maieſtate ſua appa
ruerit: omnia vtriuſqꝫ teſtamenti q̄
predcā et promiſſa ſunt cōplebit.
Siuero vtraqꝫ hoc loco marginē
ac thalamos memorat. neqꝫ hoc
ab hac ſentētia abhorret ꝰ quia cū
maieſtas redēptoris noſtri nobis
fuerit oſtenſa. finitur fides cū iam
ceperit homo videre quod credidit
ꝛ ad finem ſuum peruenīūt thala
mi. quia corda fideliū incōparabili
ter longe ꝙ modo ſunt in amore
illius ꝓficiūtur. Cubit9 ergo vn9
finis vtrūqꝫ eſt: quia vnius domi
ni ꝛ ſaluatoris viſio in electis ſu
is fidem finit ꝛ caritatem perficit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cōſideraē libet: qui nos ſumus.
qui iſta tractam9. Certe ex genti
bus venimus: certe patres noſtri
lignoꝝ ac lapidū cultores fuerūt
Unde ergo hoc nob ut ea q̄ nunc
vſ hebrei neſciūt: ezechielis pro
phete tam ꝓfunda miſteria time
mur: Agam9 ḡ grās vni: q̄ cunc
ta que de eo in ſacro eloquio ſcrip
ta ſūt. opere impleuit Ut que ītel
ligi audita nō poterant: viſa pan
derent Ibiqȝ incarnatio. ibi paſſi
o. ibi mors. ibi reſurrectio: ibi aſcē
ſio illius continetur Uȝ quis noſ
trum hec audita crederet: niſi fac
ta cognouiſſet: Dignatū ergo li
brum ſicut in iohannis apocalipſi
legitur. quem aperire et legere ne
mo poterat. leo de tribu iuda appe
ruit: quia ōnia nob miſteria in ſu
a paſſione ac reſurrectiōe patefecit.
Et ꝑ hoc ꝙ infirmitates noſtre ma
la ꝑtulit: ſue nobis potētie ⁊ cla
ritatis bona mōſtrauit. Caro eni
factus eſt: vt nos ſpirituales face
ret. Benigne inclinatus eſt: vt le
uaret Exijt: vt introduceret. Viſi
bilis apparuit: vt inuiſibilia mon
ſtraret Flagella pertulit: vt ſana
ret Opprobria et irriſiōes ſuſtinu
it: vt ab opprobrio eterno liberaret
Mortuus eſt. vt viuificaret. Aga
mus ergo grās viuificanti ⁊ mor
tuo: et ideo āplius viuificanti. qꝛ
mortuo Unde bene ſalutē noſtram
et paſſionē illius. yſayas contēpla
tus ait Ut faciat opus ſuum: ali
enū eſt opus eius Ut operetur op9
ſuū: peregrinū eſt op9 eius ab eo
Opus etenī dei eſt. animas quas
creauit colligere: ad eterne lucis
gaudia reuocare. Flagellari autē
atqꝫ ſputis liniri: cruciſigi. mori.
atqꝫ ſepeliri: non hoc in ſua ſubſtā
tia opus dei eſt: ſꝫ opus hominis
peccatoris: qui hec oīa meruit ꝑ
peccatū: ſꝫ peccata noſtra ipſe ꝑtu
lit in corpore ſuo ſuꝑ lignum. Et
qui in naturā ſua manet ſēꝑ incō
ꝓhenſibilis: in natura noſtra com
ꝓhendi dignatus eſt ac flagellari
Niſi ea q̄ erant infirmitates noſtre
ſuſcipet: nunq̄ nos ad ſue fortitu
dinis potentiam ſubleuaret. Ut
ergo faciat opus ſuū. alienū op9
eius: et vt operetur opus ſuum:
peregrinū eſt opus eius ab eo: qꝛ
incarnatus de9. vt nos ad ſuam
iuſticiam colligeret: dignatus eſt
pro nobis tāq̄ peccator homo va
pulari. Et alienū opus fecit. vt fa
ceret ꝓpriū: quia ꝑ hꝰ ꝙ infirmās
mala noſtra ſuſtinuit: nos qui cre
atura illius ſum9. ad fortitudinis
ſue glām perduxit: in qua viuit ⁊
regnat cū patre in vnitate ſpirit9
ſancti. per omnia ſecula ſeculoꝝ
Amen Expliciat omelia quarta

Incipit omelia quinta.

MEmoratis ſuꝑnis tha
lamis. ꝓphā ſubiūgit.
quia thalami ſex cubi
toꝝ erant hinc ⁊ inde

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qua in re magna nobis queſtio
generatur⸫ cur ſuperiꝰ thalamū v
no calamo menſuratū dixit· quem
videlicꝫ calamū ſex cubitos ⁊ pal
mū habere perhibuit⁏ atqꝫ inferiꝰ
thalamos ſex ſolūmodo dicat cubi
tis menſurari· Si enim non cala
mo ſed ſex cubitis menſurantur⁏
palmus deeſt qui ſuperiꝰ in menſu
ra calami dicebatur adeſſe· Sed ſi
thalami ſunt ſenſus atqꝫ cogitati
ones fideliū in quibus anime con
ditori ſuo in amore iūguntur· ⁊ ꝑ
ſex cubitos perfecta oꝑatio· ꝑ pal
mū vero inchoatio cōtēplationis
exprimitur⸫ ſancte vniuerſalis ec
cleſie debemꝰ membra conſpicere
⁊ cauus inuenimꝰ quia ſunt in ea
thalami vno calamo ⁊ ſūt alij ſex
tm̄modo cubitis menſurati· Nam
fideles quidā in illa omnipotētem
deum ita amant· vt ⁊ in opere per
fecti ſint ⁊ in cōtēplatione ſuſpen
ſi· Hij profecto calamū in menſu
ra habēt quia ⁊ ſex cubitos opera
tionis· ⁊ palmū contemplationis
poſſident· Quidā vero omnipoten
tem quidē deum diligunt ⁊ perfcē
in bonis oꝑibus exercentur⁏ ſꝫ ta
men contemplari eiꝰ magnitudi
nē ſubtilioꝛ intellcū neſciūt· Amāt
aūt⁏ ſed inueſtigare gaudia eius
claritatis ignorant· Hij itaqꝫ ſex
cubitos habent ⁊ palmū non ha
bēt⸫ quia ei iam per amorem iūcti
ſunt⁏ ſed ex cōtēplatione diſiūcti
Qui tamen thalami poſt comme
moꝛationem cubiti vnius hinc ⁊
inde eſſe referuntur⁏ quia videlicꝫ
in amore auctoris ac redemptoꝛis
noſtri fideles anime et ex iudaico
populo ⁊ ex gentilitate ꝯuenerūt
Vnde et iſdē redemptoꝛ noſter cū
aſellū ſedens ihr̄lm̄ tenderet· ſicut
euāgeliſta teſtatur multi veſtimen
ta ſua ſtrauerunt in via⸫ alij aūt
frondes cedebāt de arboꝛibꝰ ⁊ ſter
nebāt in via⁏ ⁊ qui p̄ibant et qui
ſequebantur clamabant dicentes·
Oſanna benedictꝰ qui venit in no
mine domini· Saluatoꝛ etenī noſ
ter aſellū ſedens ihr̄lm̄ tendit⁏ qn̄
vniuſcuiuſꝫ fidelꝭ animā regens viꝫ
iumentū ſuū ad pacis intime viſio
nem ducit· Iumentū ſedet cāam
cū ſancte ecc̄e vniūſaliter preſidet
eamqꝫ in ſuperne pacis deſideriū
accendit· Multi aūt veſtimenta ſu
a in via ſternūt⸫ quia coꝛpoꝛa ſua
per abſtinentiā edomant⁏ vt ei vi
am ad mentē parent vel exempla
bona ſequentibꝰ p̄beant· Alij aūt
ramos vel frondes de arboꝛibꝰ ce
dūt et ſternūt in via⸫ quia in doc
trina veritatis verba atqꝫ ſententi
as patꝝ ex eoꝝ eloquio excerpūt
et hec in via dei ad auditoꝛis ani
mū venientis humili predicatiōe
ſubmittūt· Nos indigni quoqꝫ et
nos modo facimꝰ· Nam cū patrū
ſentētias in ſermōe exhoꝛtationis
aſſumimꝰ· frondes de arboꝛibus
cedimꝰ⁏ vt has in via omnipoten
tis domini ſternamꝰ· Sed qui p̄i
bant ⁊ qui ſequebantur clamabāt
oſanna· Preceſſit quippe iudaycus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑplūs ſcaitus ē gentilis. Et quia
oēs electi. ſiue qui in iudea eſſe po
tuerunt. ſiue qui nunc in ecc̄a exiſ
tunt: in mediatorē dei ⁊ hominū
crediderūt ⁊ credūt: qui p̄eunt et
qui ſequūt. oſāna clamant. Oſan
na autē latina lingua: ſalua nos
dicitur. Ab ipſo ei ſalutē ⁊ priores
ꝗſicrunt. ⁊ p̄ntes querunt: ⁊ bene
dictū qui venit in noīe domini ꝯfi
tentur: qm̄ vna ſpes vna fides eſt
p̄cedentiū atq; ſequentiū populoꝝ.
Nā ſicut illi expectata paſſione ac
reſurrectione eius ſanati ſunt: ita
nos p̄terita paſſione illi9 ac ꝑma
nenti in ſcli ̄ſurrectione ſaluamur.
Quē ei priores noſtri ex iudayco
ꝑplō crediderunt atq; amauerunt
venturū: hunc nos ⁊ veniſſe credi
mus ⁊ amamus. eiuſq; deſiderio
accēdimur: vt eū facie ad faciē con
tēplemur. Thalami ergo e9 hinc
et inde ſt: q2 corda amantiū fidem
q̄ in illo eſt. ⁊ a priori ꝑte ſeculi. ⁊
ab vltima ꝯplectuntur. Sequitur.
Et menſus eſt portā a tecto thala
mi. vſq; ad tectū eius: latitudinē
viginti et q̄nq; cubitoꝝ. Sepe iam
diximus portā fidē. ⁊ ꝑ eandē fidē.
ipſum deū ac redemptorē noſtrum
mediatorē dei ⁊ hoim xp̄m iheſū
poſſe ſignari: q2 ꝑ fidem que in eo
eſt. introitus ad fidē patet. Sz et
ſcripturā ſacram q̄ nobis eandem
ipſā fidem in redēptoris noſtri intel
lectū aperit. non imerito portā ac
cipimus: q2 ea vt oportet cognita
ad intelligenda viſibilia intram9.

Si igitur hoc in loco vt p̄diximus
porta ſcriptura ſacra accipit: que
rendū eſt quid ꝑ tectū thalami: q̄
ꝑ tectum porte ſignet. Sed habet
thalamus tectū: q2 opta eſt mēs
amantiū: ⁊ adhuc feruor amoris
in occulto ē. Habet quoq; ⁊ porta
tectum: q2 ſcriptura ſacra tota qui
dem ꝓpter nos ſcripta eſt. ſed non
tota intelligit a nobis. Multa q̄p
pe in illa ita apta ſunt vt paſcant
ꝑuulos: quedā vero obſcurioribus
ſententijs vt exerceant fortes: q̄
tinus cum labore intellecta. plus
grata ſint. Nōnulla autē ita in ca
clauſa ſunt: vt dū ea non intelligi
mus: agnoſcētes infirma nrē cecí
tatis: ad humilitatē magis q̄ ad
intelligentiā ꝓficiamus. Sunt eni
quedā q̄ ita de celeſtibz loquūtur:
vt ſolis illis ſupnis ciuibus in pa
tria ſua ꝑſiſtentibus pateant: nec
dū q̄ nobis ꝑegrinātibz reſerētur.
Nam ſiquis ad vrbem incognitā
ꝑgens. multa de illa in via audi
ac: quedā quidem ex ratione colli
git: quedā vero q2 necdum videt
nullo mō cognoſcit. Ipſi vero eius
ciues qui in ea ſt. ⁊ q̄ de illa tracn
tur vident. ⁊ que de illa dicuntur
intelligunt. Nos igitur in via ad
huc ſum9: multa de illa celeſti pa
tria audimus. Alia iam ꝑ ſpiritū
et rationē intelligim9: quedā vero
non intellecta veneramur. Unde ⁊
de eodem ſacro eloquio ſcriptum
eſt. Extendēs celū ſicut pellem:
qui tegis in aquis ſuperiora eius.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Celum quippe sicut pellis extendi
tur: quia per ora mortaliū scriptu
ra sacra nobis in expositionib9 ex
plicatur. Sed sunt aque in celo.
superiores videlicet multitudines
id est angeloꝝ agmina. in quib9
eiusdē celi teguntur superiora: qui
a ea q̄ in sacro eloquio altiora ⁊
obscuriora sunt. angelicis solūmo
do spiritibus patent: ⁊ nobis ad
huc incognita perdurāt Habet er
go thalam9 tectū. qꝫ nescit adhuc
proximus q̄ntum amatur a proxi
mo. Porta quoqꝫ id est sacrū elo
quiū habet tectū: quia necdū om
nia penetrare intellcā possum9 que
de celestib9 audim9. Restat ergo
vt in hijs q̄ intelligim9 in profectu
cotidie caritatꝭ ambulemus: ⁊ q̄n
uis in nob proximi nr̄i nō videāt
q̄ntum diligantur a nobis. atqꝫ in
sacro eloquio ea q̄ necdum intelli
gim9 humilr̄ veneremur: in hijs
tamen ad q̄ intelligendo perueni
m9. dilatari per bonā operatioēm
debem9. Vnde ⁊ dicitur Et men
sus est portā a tecto thalami vsqꝫ
ad tectū eius: latitudinē viginti
⁊ quinqꝫ cubitoꝝ. Quinqꝫ enim
carnis sensibus p̄diti sum9: videli
cet visu gustu olfactu auditu atqꝫ
tactu. Isdē vero q̄narius numer9
per semetipsū multiplicatus ad vi
ginti ⁊ quinqꝫ numerū surgit. O
perari aūt exterius quiddā de mā
datꝭ celestibus sine istis corporis
sensibus non valem9. Hijs quip
pe officijs suis iudex anim9 interi

us presidet: et quid exteri9 agere
iuste vel misericorditer possit quasi
eisdē officijs renūciantib9 ac deser
uientibus agnoscit. Cum ergo ti
more omnipotētis domini animus
impletur: necesse est ut quinqꝫ nr̄i
sensus nobis velut subiecta officia
in bona operatione deseruiant: p
quos cū aliquid agere misericordi
ter cepimus: plus se cotidie ipā
misericordia ingerit. ⁊ quasi quēdā
sinus boni operis expandit Quin
qꝫ igitur sensus multiplicantur in
se: dū hoc quod per ipōs agitur in
bono cotidie ope per profectū mul
tiplicatur. Vnde ⁊ latitudo esse xx
⁊ quinqꝫ cubitoꝝ dicitur: quia ti
mor tenacia ⁊ pigredo angustia est
Quisquis enim ideo indigenti da
re panē metuit ne sibi desit: adhuc
in angustia timoris est Quisquis
ideo vestimentū algenti non porri
git quia hoc solus habere concupis
cit: adhuc tenacie sue āgustia coar
tatur. Quisquis ideo bonū non a
git quia tepore animi torpescit:
ipse ei suus torpor āgustia est Res
picere aūt inopē. audire p̄cem. lar
giri stipē. p̄bere defensionē atqꝫ p
eiusdē defensione pauperis aduer
santis cuiuslibet inimicicias non ti
mere: magna mentis latitudo est
Mensuretur ergo inter thalamū
⁊ portā ea q̄ interiacet latitudo cu
bitis xx ⁊ quinqꝫ: quia in exterio
re sensuū operatione probatur ⁊ cog
noscitur q̄ intrinsecus largitas bo
nitatis habeatur. Nam quid iam

de ſcriptura ſacra didiceris. ⁊ q̄tū
ꝓximū tacitus ames in latitudi
ne boni operis oſtendis. Patet
itaq; viginti ⁊ quinq; cubitis lati
tudo inter thalamum ⁊ portam:
q2 inter caritatem et ſcientiam. teſ
tis ē bona oꝑatio. Que ſi fortaſſe
defuerit: profecto certum eſt. nec
cognouiſſe te deū nec diligere ꝓxi
mum: id eſt portam ſacri eloquij
nec amoris thalamū habere. Et
notandū ꝙ a tecto thalami vſq;
ad tectum porte dicitur menſuratū
Per ea ei que nobis in ſacra ſcrip
tura coperta ſunt. noſtra humili
tas approbatur: quia quicquid in
illa non intelligimus: non ſuꝑbe
reprehendere. ſed venerari humili
ter debemus. Vnde ⁊ de domino
ſcriptum eſt. Palpebre eius inter
rogant filios hominū. Palpebre
eius quippe. eius iudicia ſunt:
quando aliquid nobis claudunt:
⁊ aliquid aperiunt Aperiendo nos
interrogant: ſi intelligendo non
extollimur. Claudendo nos inter
rogant: ſi non deſpicimus que in
telligere non valemus. Per ea au
tem que de caritate noſtra proxi
mis noſtris non loquimur in con
ſpectu dei. verius probamur. In
quorundam enim ore caritas ficta
eſt: in quorundam cordibus vera
Et ſepe de caritate oſtenditur qđ
non eſt: et non demōſtratur quod
eſt. Amorem itaq; noſtrum erga
proximū plus bona oꝑatio loqua
tur q̄ lingua: vt in ipſo bono oꝑe

proximus noſter amari ſe videat.
Et cum tantum non poſſumus q̄
tum volumus oꝑari: omnipotenti
deo occulta amoris noſtri ſufficiant
A tecto ergo thalami vſq; ad tec
tum porte. ſit magna latitudo: vt
ab occultis noſtre caritatis ꝓpter
proximū vſq; ad humilitatem ſci
entie: et propter deum quantum
intelligimus et valemus. bona ſem
per operemur Poteſt enim porta:
ipſe iam auditus regni celeſtis in
telligi Habet nunc thalamus tec
tum. habet ⁊ porta tectum: q2 ⁊
q̄ta noſtra caritas ſit inter deum
⁊ proximū non cognoſcitur: ⁊ qn̄
de hoc ſeculo ad eterne vite requi
em itroducamur: ignoratur Eſſe
enim nobis conditor noſter diem
mortis noſtre incognitū voluit: vt
dum ſemꝑ ignoratur: ſemper eſſe
ꝓximus credatur: ⁊ tanto quis fer
uentior ſit in oꝑatione: q̄to et in
certus eſt de vocatione Vn̄ et lati
tudo viginti ⁊ q̄nq; cubitorū a tha
lamo ad portā tendit: q2 caritatē
quā ſemel in deo et ꝓximo cœpi
mus: vſq; ad ingreſſum regni de
bemus omne qđ poſſumus multipli
citer atq; inceſſanter oꝑari. A tecto
itaq; thalami vſq; ad tectū porte
magna latitudo eſt: q2 ex grā qua
inchoamus deū diligere: vſq; ad il
lam dilectionē que nobis aditum
regni celeſtis aperit. debemus noſ
metipſos in magna bonorum acti
one dilatare. aduerſa patienter ꝑ
peti. benigna libenter impendere.

ipſos etiam quos patimur amare
habita tribuere · non habita non
ambire. proximos ſicut noſmetip
ſos diligere: eorum bona noſtra cre
dere· eorum mala quaſi propria defle
re· In tali ergo mente magna la
titudo eſt: in qua anguſtia odiorum
non eſt· Quam profecto latitudinem
ex dei et proximi amore concipimus
per ſacra mandata que cognouimus
Nam et ipſos latitudinis viginti
et quinque cubitos non incongruenter
intelligimus: ſi eos iuxta ſacrum elo
quium diſcutere velimus· Decem enim
cubitis menſuratos thalamos dix
erat et ſexto die homo eſt conditus
eoque die dominus perfeciſſe opera
ſua deſcribitur: vnde etiam pro per
fectione poni ſenarius numerus ſo
let· Et quia omnem operationem
bonam per quatuor ſancti euange
lij libros agnouimus: ſi ſex quater
ducimus ad vigintiquatuor peruenı
mus. cui monas additur: quia v
nus eſt per quem bene omnes ope
rantur· Viginti ergo et quinque cu
bitis latitudo hec explicari debuit
quia omnis bona operatio per ſan
cti euangelij quatuor vt diximus li
bros agnoſcitur: et in vnius dei co
gnitione et confeſſione completur·
Sequitur · Et oſtium contra oſtium
Hoc loco contra non ad aduerſitatem
ponitur: ſed ad rectitudinem· Oſtium
enim contra oſtium eſt: cum recto iti
nere ab exteriore ad interiorem adi
tum peruenitur· In cognitione ve
ro omnipotentis dei primum oſtium

noſtrum fides eſt· ſecundum vero ſpecies
illius · ad quam per fidem ambu
lando peruenimus· In hac etenim vi
ta hanc ingredimur: vt ad illam
poſtmodum perducamur · Oſtium er
go contra oſtium eſt· quia per aditum
fidei aperitur aditus viſionis dei·
Si quis vero vtraque hec oſtia in
hac vita velit accipere: neque hoc a
ſalubri intelligentia abhorret Nam
ſepe volumus omnipotentis dei na
turam inuiſibilem conſiderare ſed ne
quaquam valemus· atque ipſis difficul
tatibus fatigata anima ad ſemet
ipſam redit· ſibique de ſeipſa gradus
aſcenſionum facit: vt primum ſemetip
ſam ſi valet conſideret: et tunc illam
naturam que ſuper ipſam eſt inquantum
potuerit inueſtiget· Sed mens noſtra
ſi in carnalibus ymaginibus fuerit
ſparſa nequaquam vel ſe uel anime na
turam conſiderare ſufficit: quia per
tot cogitationes ducitur: quaſi per
tot obſtacula cecatur Primus ergo
gradus eſt: vt ſe ad ſe colligat ·
Secundus vt videat qualis eſt collecta
Tercius vt ſuper ſemetipſam ſurgat
ac ſe contemplationi auctoris inui
ſibilis intendendo ſubiciat· Sed ſe
ad ſe nullatenus colligit: niſi prius
didicerit terrenarum atque celeſtium y
maginum fantaſmata ab oculo men
tis compeſcere quicquid de viſu· quicquid
de auditu· quicquid de odoratu ·
quicquid de tactu et guſtu corporeo
cogitationi eius occurrerit reſpue
re atque calcare· quatinus talem ſe que
rat intus· qualis ſine iſtis eſt Nam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hec qñ cogitat: quaſi quaſdā vm
bras corpꝫ introrſus verſat. Abi
genda ergo ſunt omnia manu diſ
cretionis ab oculis mentis: quati
nus talem ſe anima ꝯſideret: qua
lis ſub deo ſuꝑ corpus creata eſt.
vt a ſuperiore viuificata. viuificet
inferius qd adminiſtrat Que ⁊ ſic
infuſa eſt corpori: vt non ꝑ mem
brorum partes. ꝑtibus ſit diuiſa.
Nam in quolibet loco pars corpo
ris ꝑcutitur: tota dolet Miro autē
modo vna eademqꝫ viuificatione
mēbrorꝫ preſidens: cum ipſa per
naturam non diuiſa ſit: ꝑ corpus
tamen agit diuerſa. Ipſa tamen
eſt que ꝑ oculos videt. ꝑ aures au
dit. per nares odoratur: ꝑ os guſ
tat. ꝑ membra omnia tangit: ⁊
tangendo lene ab aſpero decernit
Et cū tam diuerſa ꝑ ſenſus opera
tur: non hec diuerſa. ſed vna illa
in qua creata eſt ratione diſponit.
Cum ergo ſeipſam ſine ymagini
bus corporis cogitat anima: iam
primū hoſtiū intrauit: ſed ab hoc
hoſtio ad illud tenditur: vnde de
natura dei omnipotētis aliquid cō
templetur Anima itaqꝫ in corpe:
vita eſt carnis. Deus vero qui vi
uificat omnia: vita eſt animarū.
Si igitur tante eſt magnitudinis
vt ꝯphendi non poſſit vita viuifi
cata: quis intellectu cōprehendere
valeat: quante maieſtatis ſit vita
viuificans: Sed hoc ipſū ꝯſiderarē
atqꝫ diſcernē: iam eſt aliquatenꝰ
intrare. Quia ex ſua eſtimatione

aīa colligit: quid de incircūſcripto
ſpū ſentiat: q̄ ea incōprehēſibilit̄
regit: que incōprehēſibilit̄ creauit
Conditor etenim noſter longe in
cōpabiliter creature ſue preſidet:
⁊ quedam oꝑatur vt ſint. nec tn̄
viuant Quedam vero vt ſint ⁊ vi
uant: nec tamen diſcernere aliq̄d
de vita valeant Quedā autem vt
ſint ⁊ viuant atqꝫ diſcernant Et
oꝑatur vnus omnia: ſed in omni
bus non diuiſus Eſt enim vere ſū
mus: et nunq̄ ſibi diſſimilis. Ani
ma autem ⁊ ſi ꝑ naturam ſibimet
ipſi diuerſa non eſt: ꝑ cogitationē
tamen diuerſa eſt. Eo enim mo
menti ictu quo de viſu cogitat: de
auditu cogitare obliuiſcitur Et eo
momenti ictu quo de auditu vel
guſtu cogitat: de odoratu vel tac
tu cogitare non preualet: quia ꝑ
contentionem ⁊ obliuionem fit
ſemper ſibimetipſi diſſimilis: vt
nunc hoc nunc illud cogitatione
teneat. Omnipotens enim deus.
quia ſibimetipſi diſſimilis nō eſt:
ea virtute videt que audit: om
nia ea virtute creat: qua iudicat
creata. Eius ergo et videre ſimul
omnia adminiſtrare eſt: et admi
niſtrata conſpicere. Nec alia cogi
tatione iuſtos adiuuat: atqꝫ alia
iniuſtos dāpnat. Sed vna eadēqꝫ
vi nature ſingularis ſibi ſemper
indiſſimilis: diſſimilia diſponit.
Cur autem de potentia creatoris
admiremur: qui virtutis eius
veſtigia et in creatura conſpiamꝰ:

Natura quippe luti ⁊ cere diuerſa
eſt. ſolis vero radius nõ eſt diuſ9
⁊ tamen cũ diuerſus nõ ſit. diuer
ſa ſunt que in luto oꝑatur ⁊ cera.
quia vno eodẽqꝫ ſui ignis calore
lutũ durat et cerã liquat Sed foꝛ
taſſe hoc in natura luti vel cere eſt.
non in ipã ſolis ſubſtãtia: q̃ in na
turis diuerſis diuerſa videtur o
perari. Omnipũs aũt deus in ſemet
ipõ habet ſine ĩmutatione mutabi
lia diſponere: ſine diuerſitate ſui
diuerſa agere. ſine cogitationũ vi
ciſſitudine diſſimilia formare. Lon
ge ergo diſſiliter opaẽ diſſimilia
nunq̃ ſibi diſſimilis deus: qui et
vbiqꝫ eſt ⁊ vbiqꝫ totus eſt. Ait e
nim. Celum m̃i ſedes eſt: terra aũt
ſcabellũ pedum meoꝝ. Et de ipõ
ſcriptũ eſt quia celum metitur pal
mo. ⁊ terrã pugillo concludit. Ex
qua re eſt neceſſe conſiderare. quia
is qui celũ velut ſedi preſidet ſup
⁊ intus eſt. ⁊ qui celũ palmo ⁊ ter
ram pugillo concludit exterius in
ferius et ſuperius eſt. Vt ergo in
dicaret omnipũs interiorem ſe eſſe et
ſuperiorem omnibus. celũ ſibi ſedẽ
eſſe perhibuit: vt vero ſe oſtende
ret omnia circũdare. celũ metiri pal
mo. ⁊ terrã ſe aſſerit pugillo ꝯclu
dere. Ipſe eſt ergo interior ⁊ exteri
or. ipſe inferior et ſuperior: regendo
ſuperior. poꝛtãdo inferior. replendo
interior. circũdando exterior: ſicqꝫ
eſt intus vt extra ſit. ſic circundat
vt penetret: ſic preſidet vt poꝛtet
ſic poꝛtat vt ꝑſideat. Cum ergo

ſubleuata ad ſeipſam anima ſuum
modulũ intelligit. ⁊ quia coꝛpoꝛa
lia omnia trãſcendat agnoſcit atqꝫ
ab intellcũ ſuo ſe ad auctoris intel
lectũ tendit: quid iam hec niſi oſti
um contra oſtiũ aſpiciat? Unde ⁊
auctori omniũ propheta dicit. Mi
rabilis facta eſt ſciẽtia tua ex me.
Quia qñtulibet intenderit. nec ſe
metipſam anima ꝓfecte ſuffiat pe
netrare: qñtomagis illius mag
nitudinem qui potuit ⁊ animam
condere? Cumqꝫ in ſciencie dei
intellectu laboraret: laſſeſcens
ac deficiens ſubdidit Confoꝛtata
eſt: nec potero ad eam Sed cũ co
nantes atqꝫ tendẽtes quodã iam
de inuiſibili natura cõſpicere laſſa
mur reuerberamur repellimur: ⁊ ſi
interioꝛa penetrare non poſſumus
tamen iam ab exteriore oſtio inte
ri9 oſtiũ videm9. Ipſe enim cõſide
rationis laboꝛ oſtiũ eſt: quia oſtẽ
dit aliquid ex eo quod intus eſt.
⁊ ſi adhuc ĩgrediendi poteſtas nõ
eſt. Sequitur. Et fecit frontes ꝑ
lx cubitos. ⁊ ad frontẽ atriũ poꝛte
vndiqꝫ per circuitũ Sepe iam dix
imus ſenario numero perfectioẽm
boni opis deſignari: non illud ſe
quentes quod conati ſunt h9 ſeculi
ſapientes aſtruere. dicentes idcir
co ſenariũ numerũ eſſe perfectum.
quia ſuo ordine numeratus ꝑficit.
vt cũ vnus duo vł tres dicuntur.
ſenari9 numerus impleatur: vel
quia in tribus partibus diuiditur
id eſt ſexͣ tercia ⁊ dimidia videlicꝫ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in vno. duob9. et tribus: ſed idcir
co ſenarium numerū eſſe pfectum.
quia ſicut paulo ante dictum eſt.
ſexto die perfecit deus opera ſua.
Quoniā vero peccatori homini le
gem dedit. que in decem precept̄
ſcripta eſt: et ſex decies ducta in
ſexagenariū ſurgunt. recte p ſexa
ginta cubitos. bonoꝝ operum per
fectio deſignatur. Quod apte eā
dominus in euangelio deſignat: q̄
cum parabolā ſeminantis expone
ret. dixit. Aliud cecidit in terram
bonam. ⁊ dabat fructū aſcendentē.
et creſcentem: afferebat vnū tri
ginta: et vnū ſexaginta: et vnum
centū. Fructus etenim terre bone
triginta affert: cum mens pfectio
nem fidei que eſt in trinitate conce
perit. Sexaginta affert: cū bone
vite opera pfecte ꝑtulerit. Centū
vero affert: cum ad eterne vite cō
templationē profecerit. Siniſtra
vero noſtra: eſt vita preſens. Dex
tera vero: eſt vita ventura. Et recte
per centenariū numerū eterne vite
contēplatio deſignatur: quia cum
poſt triginta ac ſexaginta ad cen
teſimū numerū computandū perue
nimus: iſdem centenarius nume
rus in dexterā tranſit. Fides atqz
operatio adhuc in ſiniſtra eſt: quia
hic adhuc poſiti: ⁊ credimus quod
non videmus. et operamur vt vide
amus. Cū vero iam ſe animus in
contēplatione eterne vite ſuſpende
rit: quaſi ad dexteram manū com
poſitus fuerit. Fecit itaqz frontes:

p ſexaginta cubitos. Quia enī p
ſexagenariū numerū pfectio: q̄ p
frontes edificij. niſi ipſa opa deſig
nant. q̄ exterius vident̄: Predica
tionis ei verbū tribuere. alimenta
eſurientib9. veſtimēta algentibus
dare. ⁊ ꝓ bono ope patient̄ adūſa
tolerare: q̄ aliud q̄ frontes ſt̄ edi
ficij celeſtis: Quia pulchritudo o
perū exterioꝝ ornat habitaculum
dei: quod adhuc latet intrinſecus
Sz iſte frōtes habēt atriū vndiqz
p circuitū: qz in h̄ magna ſt̄ opa:
ſi hec in mente dilatat amplitudo
caritatis. De caritate q̄ppe ſcriptū
eſt Latū mandatū tuū nimis. De
hac iterū pſalmiſta ait. Statuiſti
in loco ſpacioſo pedes meos. Sed
ecce dū loquor: aio occurrit quō
lata eſt caritas Si p caritatē ptin
gitr̄ ad deū: ⁊ p ſemetipſā veritas
dicit. intrate p anguſtā portam: ⁊
rurſū pſalmiſtā audio dicentē. ꝓpt̄
verba labioꝝ tuoꝝ ego cuſtodiui
vias duras: atqz in euāgelio dn̄s
dicit. iugū ei meū ſuaue eſt. ⁊ on9
meū leue: quō ḡ aut lata caritas
ſi anguſta porta. aut quō iugū ſua
ue eſt. ⁊ on9 leue: ſi in p̄cept̄ dei
vie dure ſt̄ q̄ cuſtodiūt̄: Sz hanc
nob q̄ſtionē cti9 ipā veritas ſoluet:
qz via dei ⁊ inchoātib9 anguſta ē:
⁊ pfecte iā viuētib9 lata. Et dura
ſunt q̄ contra vſū ſpūaliter animo
ꝓponim9: et tū onus dei leue eſt
p9 q̄ ferre cepim9: ita vt p amorē
eius ext̄ pfectio placeat. ⁊ ois p eo
afflictio in ment̄ dulcedine veniat.

ſicut ſancti quoqꝫ apoſtoli gaude
bant cū pro domino flagella tole
rabāt. Ipā ergo anguſta porta a
mantibꝰ lata fit: ipe vie dure ſpe
cialiter currētibꝰ molles ⁊ plane
fiūt. Dum enim ſcit animꝰ ſe pro
temporalibꝰ doloribꝰ gaudia eter
na recipere. ⁊ hoc incipit quo affli
gitur amare. Atriū ergo ante frō
tem eſt: id eſt in perfectione operꝭ
latitudo dilectionis. Et notādum
q̄d dicit vndiqꝫ per circuitū: vt vi
delicet homo per omne quod agit
ſemper ſe in caritatꝭ amplitudine
dilatet: ne hūc aut timor aut odi
a anguſtent. Si quis ergo de v̄
bo dei loquitur ⁊ caritatē quā pre
dicat in mente non ſeruat: edificij
frōtem habet: ſed atriū ante fron
tē non habet. Si quis elemoſinā
indigentibꝰ largitur. ⁊ per hanc
fortaſſe in corde extollitur. nec ex
caritate proximi inopie ſubuenit.
ſ; ſeſe elatione tacita extollit: frō
tem quidē in edificio oſtendit: ſed
iuxta frontem atriū non facit. Si
quis illatas a proximo cōtumeli
as tolerat. ⁊ male obiecta tacitus
portat: magna eſt paciencia quā
demonſtrat: ſed ſi dolorem in cor
de non habeat: ſi lucrari ad tran
quillitatem manſuetudinis etiam
ipſū qui male exceſſerat q̄rat. Nā
ſi pacientiam externꝰ adhibens in
tus dolorem tenet. nec amat eum
quē ſuſtinet: habet qui dē frontem
in edificio. ſed ante frōtem atrium
non habet. quia is qui ſe anguſtie
odiorū ſubdidit profecto caritatꝭ
latitudinem amiſit. Nam ſicut in
ſuperiori parte iam diximꝰ. pacien
tia verā eſt. q̄ ⁊ ipſum amat quem
portat. Nam tolerare ſed odiſſe
non eſt virtus manſuetudinis: ſ;
velamentū furoris. Et notandū
q̄d hoc ipſum atriū porte dicitur.
Porta quippe nēā eſt aditus ad reg
nū: ⁊ deum ⁊ proximū perfecte a
mare. iam ad ingreſſū regni eſt ten
dere. In q̄tum enim quis amat in
tantū ad ingreſſū propinquat: in
q̄tum vero amare negligit in tan
tū ingredi recuſat: quia nec ſtudet
videre quod appetat. Tunc ergo
habemꝰ atriū porte: qn̄ ex latitu
dine caritatis ad ſupernam vitam
quā adhuc contingere minime poſ
ſumꝰ. iam per deſideriū intramꝰ.
Itaqꝫ cum bonū opus erga proxi
mū agitur. reſtat vt eiuſdem boni
opis intentio diſcernatur: ſi non
preſentis grē retributionem q̄rit.
ſed ſpem ſuam animꝰ ad futuram
promiſſionē tendit. vt ex tempoā
libus eterna. ex terrenis celeſtia
ſperet. Spes enim celeſtiū mentē
ſolidat: ne concutiatur fluctibus tu
multuū terrenoꝝ. De qua ⁊ per
paulum dicitur. Quā ſicꝭ anchorā
habemus anime tutā ac firmā: ⁊
incedentem uſ; ad interiora velami
nis. De quibꝰ interioribꝰ hic quo
qꝫ ſubiungitur. Et ante faciem por
te que pertingebat vſqꝫ ad faciem
veſtibuli porte interioris. quinqua
ginta cubitos. Hoc quod hoc loco

diatur anͣ faciē porte; nō exterior
ſed interior ante portam locus de
ſcribitur: dum vſqꝫ ad faciem veſ
tibuli porte interioris ptingere per
hibetur. Unde et iſdem locus; qͥn
quaginta cubitis diatur mēſurat9
Per quinquagenariū enim nume
rum; requies eterna ſignatur Ha
bet enim ſeptenarius numerus p
fectionem ſuam; qꝛ eo die dierum
numerus eſt completus: ꝛ p legē
ſabbatum in requiem datum eſt.
Ipſe autem ſeptenarius per ſemet
ipſum multiplicatus; ad quadra
ginta ꝛ nouem ducitur Cui ſi mo
nas additur; ad quinquagenariū
puenitur Quia omnis noſtra per
fectio ī illius vnius ↄtemplatione
erit; in cuius nobis viſione iā mi
nus aliquid ſalutis ꝛ gaudij non
erit Hinc etiam iubileus id eſt an
nus quinquageſim9 in requiem da
tus eſt; qꝛ quiſquis ad omnipotē
tis dei gaudia puenerit. laborem
ꝛ gemitum vlterius non habebit
Notandū verō qꝛ locus qui deſcri
bitur; per quinquaginta cubitos
tendi ad faciem veſtibuli porte in
terioris ptingere memoratur. Nō
ergo hoc loco ꝓpheta iam ipſum
veſtibulum porte interioris; ſed lo
cum interiorem qui tendit ad veſti
bulum porte interioris narrat: p
quem locum vtiqꝫ ſicut diximus.
ſpes noſtra ſignatur Que dum e
ternam requiem querit; mentē ad
veſtibulum porte interioris ducit.
Hocipſum enim qꝫ deſideramus

celeſtia. qꝫ ad ꝓmiſſa gaudia ſuſpi
ramus. qꝫ eterne vite requiem que
rimus; iam ad interioris veſtibuli
faciem ꝓpinquamus. Dignetur
ergo p portam fides; per atrium
caritas. Per locum vero qui ad
faciem veſtibuli porte interioris ꝓ
pinquat figuretur ſpes; ſine quibꝫ
tribus virtutib9 quiſquis iam vti
ratione poteſt: ingredi ad celeſte
edificium non poteſt. Habeatur er
go fides in porta; quia introducit
ad intelligentiam Caritas in atri
o; qꝛ mentem dilatat in amorem
Spes in loco. qui quinquaginta
deſcribitur cubitis; quia per deſi
deria atqꝫ ſuſpiria. introducit ani
mum ad ſecreta gaudia quietis.
De qua quiete ꝛ ſi adhuc ſicut eſt
veritatꝭ lumen non cernim9; iam
tamen prime intelligentie. aliqͥd
videmus. Unde et hic ſubditur.
Et feneſtras obliqͥs in thalamis
In feneſtris obliquis pars illa p
quā lumen intrat anguſta eſt; ſed
ps interior q̄ lumen ſuſcipit lata.
Quia mentes ↄtemplantiū q̄uis
aliquid tenuiꝰ de vero lumine vi
deāt; in ſemetipſis tamen magna
amplitudine dilatantur. Que vi
delicet et ipſa que conſpiciunt; ca
pere pauca vix poſſunt. Exiguum
valde eſt quod de eternitate contē
plantes vident; ſed ex ipſō exiguo
laxatur ſinus mentium. in augmē
to feruoris ꝛ amoris Et inde apꝰ
ſe ample ſunt; vnde ad ſe veritatꝭ
lumē. quaſi p anguſtias admittūt

Que magnitudo ꝯtemplationis
quia concedi non niſi amantibus
poteſt · in thalamis obliq̄ feneſtre
eſſe perhibentur: vel in hijs q̄ iux
ta thalamos nō iam extrinſecus
ſed eſſe intrinſecus dicitur · Nam
de eiſdē feneſtris ſubditur · Et in
frōtibus eoꝝ · que erant intra por
tam vndiqꝫ per circuitū · Erāt enī
in thalamis erāt ⁊ in frōtib9 eo
rū que intra portā vndiqꝫ per circu
itū fuerant cōſtructe: quia qui cor
intus habet · ipſe quoqꝫ lumen con
templationis ſuſcipit · Nam qui
adhuc exteriora īmoderatius cogi
tant q̄ ſint de eterno lumine cine
contemplationis ignorant · Neqꝫ
enim cū corporeatū rerū ymagini
bus illa ſe infuſio incorporee lucis
capit: quia dū ſola viſibilia cogi
tantur: lumen inuiſibile ad men
tem non adducitur · Vꝫ quiſquis
iam lumini cōtemplationis inten
dit curare magnope debet ut men
tem ſemꝑ in humilitate cuſtodiat
nunq̄ ſe de grā qua infunditur ex
tollat · ⁊ ipſas que mentes contem
plantiū ſignant · quales ſint obli
que feneſtre conſideret · Per obli
quas eteni feneſtras lumen intrat
et fur non intrat: quia hij qui ve
re ſpeculatores ſunt ſemꝑ ſenſū in
humilitate deprimūt: atqꝫ ad eo
rum mentes intelligentia contem
plationis intrat · ſed iactantia ela
tionis non intrat Et patent itaqꝫ
feneſtre ⁊ munite ſunt: quia ⁊ ap
ta eſt in mentib9 eorū gracia qua
replentur: ⁊ tamen ad ſe aduerſa
riū ingredi per ſuperbiam nō per
mittunt · Notandū vero q̄ intra
portā vndiqꝫ per circuitū feneſtre
oblique eſſe memorantur · Non e
nim contemplationis gracia ſum
mis datur ⁊ minimis non datur:
ſed ſepe hanc ſūmi · ſepe minimi · ſe
pius remoti · aliqn̄ eciam cōiugati
percipiūt · Si ergo nullū eſt fideli
um officiū a quo poſſit grā cōtem
plationis excludi · quiſq̄s cor ītus
habet · illuſtrari eciam lumine con
templationis poteſt: q2 intra por
tā vndiqꝫ per circuitū feneſtre obli
que ꝯſtructe ſunt: vt nemo ex hac
gracia quaſi de ſingularitate glori
etur · null9 ſe donū luminis eſtimet
habere priuatū: quia in eo quod ſe
habere precipuū putat: ſepe alter
eſt ditior · quē habere apud ſe boni
aliquid non putat · Vnde hic quo
qꝫ adhuc apte ſubiūgitur Simili
ter aūt erant ⁊ in veſtibulis feneſ
tre per girū intrīſecus · Poſtq̄ dix
it feneſtras in frōtibus adiūgit fe
neſtras in veſtibul' per girū intrin
ſecus: quia non ſolū alta ſancte ec
cleſie membra q̄ prominēt habēt
contemplationis grām: ſed plerū
qꝫ hoc donū eciam illa membra ꝑ
cipiūt · q̄ ⁊ ſi iam per deſideriū ad
ſūma emicant · tamen adhuc per
officiū in ymo iacent Niſi enim ⁊
hijs qui deſpecti videntur omp̄s
deus lumen contemplatiōis infū
deret: feneſtre in veſtibulis non fu
iſſēt Videm9 itaqꝫ alios in ſumis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

locis ſcē eccleſie conſtitutos: alta
de celeſtibus loqui: miro ſtudio in
ꝯtēptū illuſtrata mens ſufficit ſupne
patrie ſecreta rimari. feneſtre ſūt in
frontibus. Alij vero in ſancte ecclē
ſinu continētur: et deſpecti huma
nis oculis videntur: ſ; apud ſe ſa
pientie ſtudijs vacant. ad celeſtia
anhelant: atq; in ꝯtēptū preualent.
que ſint gaudia eterna ꝯſiderant
Feneſtre itaq; oblique ſunt: ſed in
veſtibulis. Bene autē dicit̄ p girū:
q2 oīs inquiſitio ſecretarū rerū girū
habet: dū in cogitatione ſua dicit
anim9 Putas ne h' putas ne illd
eſt: Quaſi circuit: vt inueniat qd
querit. Cui cum interiꝰ ſcriptū lu
men erūpere in cogitatione cepit:
quaſi p obliquam feneſtrā radius
veritatis puenit. Sic quippe in cō
templationē noſtram multa cogi
tationibus circūeundo ꝑficimus:
ſicut exempla bonorum ſepe queri
mus: vt in moribus ꝑficiamus.
Nam cū cogitat anim9 ad melio
ra tranſire: quicquid melius de a
lijs audire poſſit exquirit Nunc h9.
nūc ſancti alterius vitam ventilat
Unde ꝛ electus quidam qui in ex
panſo ſinu ſancte ecclē p vniuerſū
mūdum mentis oculos miſerat:
bonoꝝ vitam ad imitationē requi
rens dicebat Circuibo et imolabo
in tabernaculo dei hoſtiam iubila
tionis. Ecce vt imolaret iubilatio
nis hoſtiam circuibat: quia niſi ani
mam huc illucq; ad bonoꝝ vitam
exquirendam mitteret: ipſe vſq;
ad iubilationis ſacrificiū non pue
niret Cum vero ſancti viri intra ec
cleſiam ad loca ſūma pducuntur:
eoꝝ vita quaſi in ſpeculo ponitur.
vt cuncti videant bona q̄ debeant
imitari. Unde et adhuc apte ſub
iungitur. Et ante frontes pictura
palmarum. Quid per palmas:
niſi premia victorie deſignantur:
Ipſe quippe dari vincentib9 ſolent
Unde hij quoq; qui in certamine
martirij. antiquū hoſtem vicerāt.
et iam victores in patria gaude
bant: ſicut ſcriptum eſt. Et palme
in manibus eorum: ꝛ clamabant
voce magna dicentes Salus deo
noſtro: qui ſedet ſup thronum: et
agno Palmas quippe in manib9
tenere eſt: victorias in operatione
tenuiſſe. Cuius opationis palma
ibi retribuetur: vbi iam ſine certa
mine gaudebit. Unde ꝛ hic non
dicitur palme ante frontes: ſ; ante
frontes pictura palmarū Ibi enim
victorie palma videbitur: vbi iam
ſine fine videbit Nam hic pleriq;
ſcōs viros aſpicimus mira agere.
virtutes multas facere. leproſos
mūdare. demonia eicere. tactu egri
tudines corpm ſanare: ꝓphetie ſpū
ventura pdicere. Cūcta itaq; hec nec
dū palme ſūt: ſ; adhuc pictura pal
marū Nam hec aliqn̄ dantur ꝛ re
pbis. Unde ꝑ p euangeliū veritas
dicit Multi dicēt m̄ in illa die: dn̄e
dn̄e nōne in noīe tuo ꝓphetauim9.
ꝛ in noīe tuo demonia eieci9: ꝛ
in tuo noīe virtutes multas fecim9:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et tunc confitebor illis quia nūq̄
noui vos: diſcedite a me qui ope
ramini iniquitatē Vnū vero ſignū
electionis eſt. ſoliditas caritatis: ſi
cut ſcriptū eſt. In hoc ſcietur quia
mei diſcipuli eſtis: ſi dilectionem
habueritis ad inuicē Hec aūt mira
cula cum electi faciūt. longe diſſimi
liter a reprobis faciūt: quia quod
electi ex caritate: hoc reprobi ſtudēt
agere per elationē. Sed electis eiſ
dem et ipsa miracula que per carita
tem faciūt non iam palme ſunt ſed
adhuc pictura palmarū: quia de e
is foris oſtenditur. quales apud
omnipotentē dn̄m intus habeant
Ibi autē eis palma erit: vbi iam
mortis contentio non erit. Nam
predicator egregius tunc aſpexit
palmam verā vincentibus dari. cum
reſurrectiones preuidit mortuorū
fieri: ſicut dicit. Oportet enim cor
ruptibile hoc induere incorruptionē
et mortale hoc induere immortalitatē
Cum autē mortale hoc induerit
immortalitatem: tūc fiet ſermo qui
ſcriptus eſt. Abſorpta eſt mors in
victoria Vbi ē mors victoria tua?
Vbi eſt mors ſtimulus tuus? Tūc
ergo erit perfecta victoria: cum
mors plene fuerit abſorpta. In
omne aūt quod modo mirabiliter
de ſignis agi conſpicimus non iam
ipſam victoriam. ſed adhuc yma
gines victorie videmus. Quia er
go plerūq; ſanctis eciam et in locis
ſublimioribus poſitis. vt ad bona o
pera alij prouocentur virtutes et

ſigna dantur: ante frontes interio
ris edificij palmarū pictura oſtendi
tur. Hec hodierno die tractata ſuf
ficiant. vt ad ea que ſubiecta ſunt va
lentiores adiuuante domino noſtro
ihesu criſto veniamus: qui viuit et
regnat cū deo patre in vnitate ſpi
ritus ſancti deus: per omnia ſecu
la ſeculorum Amen Explicit omeli
a quinta. Incipit omelia ſexta.

POſtq̄ de contemplati
onis gracia obliquas
feneſtras inſinuans p
pheta multa locutus
eſt. eductū ſe exterius dicit: et gazo
philacia ſe vidiſſe cōmemorat In
quibus gazophilacijs quid aliud
q̄ doctorū ſciencia deſignatur? Sz
rcē hac in re queri poteſt: cū docto
res ſancti ſpūalia atq; interna do
ceant. cur propheta ductū ſe exte
rius dicit. et gazophilacia foris vi
diſſe. Sz ſciendū eſt quia alia eſt
contemplatio que tantū videt. quan
tū dicere non valet: alia vero ſcien
cia atq; doctrina que tantū videt quā
tum exprimere per linguā poſſit.
In comparatione quippe illius lumi
nis quod voce exprimi non poteſt
quaſi foris hoc totū eſt quod exp
mi voce poteſt. Ait itaq;. Et edux
it me ad atriū exterius: et ecce ga
zophilacia et pauimentū ſtratū la
pide in atrio per circuitum. Quia
ſermone greco filare ſeruare dicit.
et gaza lingua perſica diuicie vocan
tur: gazophilaciū appellari ſolet
locus in quo diuicie ſeruantur:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quid itaq; p gazophilacia deſig
natur· niſi vt p̄dixinus corda doc
torum ∴ ſapiētia atq; ſcientia diui
tijs plena ∴ Quia iuxta pauli vo
cem· alij datur p ſpiritū ſermo ſa
pientie ; alij ſermo ſcientie in eodē
ſpiritu· Sunt enim quidam qui p
donum grē et ipā intelligunt ; que
exponi ab auditoribz non audierīt
Hij videlicet ſermonem ſapientie
perceperunt · Et ſunt quidam qui p
ſemetipſos intelligē audita neque
unt ; ſed ea que in expoſitoribꝰ le
gerint retinent ∴ atq; ſcienter pſe
runt que lecta didicerūt Unde ita
q; iſti ∴ niſi ſermone ſcientie pleni
ſunt ∴ Quis hoc intelligi et aliť
poſſit ; q2 ſapientia ad vitam· ſciē
tia vero ptinet ad doctrinam· Qui
ergo bene viuit· 7 prudenter p̄di
cat ; gazophilaciū ſpiritualis edi
ficij recte nominatur ∴ q2 ab eius
ore celeſtes diuicie diſpenſantur ·
Hijs diuitijs habūdare diſcipulos
iſdem magiſter gentium viderat ;
cum dicebat· Diuites facti eſtis in
illo ; in omni verbo· 7 in omni ſciē
tia · Sunt itaq; in ſancte eccleſie
edificio cōſtructa gazophilacia ; q2
habundat diuitijs ſcientie lingua
doctorum Has veras eſſe diuitias
ipſa p ſe veritas denunciat ; cū de
tranſitorijs diuitijs dicit Fallacia
diuitiarū ſuffocat vbū Sapientia
enim atq; ſcientia doctrine ſpūalis
vere ſt diuitie ; in quarū cōpatione
q̄ tranſire poſſunt falſe nominātur
De hijs diuitijs p ſalomonē dr·

Theſaurꝰ deſiderabilis ; reqeſcit
in ore ſapientis Exceptis autē eo
q̄ ad eternā patriā diuitie ſpiritua
les ducunt ; eſt eis a terrenis diui
tijs magna diſtantia· q2 ſpūales
erogate pficiunt Terrene āt diui
tie ; aut erogant̄ et deficiunt ∴ aut
retinent̄ 7 vtiles non ſt Qui ergo
has in ſe veras diuitias ɔtinent ;
recte gazophilacia nominātur· Et
ipſa gazophilacia hn̄t pauimentū
p circuitū ; q2 eis adheret ac ſubia
cet humilitas auditorꝝ· Qd paui
mentū recte ſtratū lapide in atriū
dicit̄ ; q2 in latitudinē caritatis· vi
ciſſim ſibi ſubiūcte ſunt aīe fideles
Que 7 lapides appellant̄ p forti
tudine fidei ; et ſtrate in pauimēto
ſūt· in compage humilitatis· Has
fideliū mentes· petrus apoſtolus
fortes in fide ɔſpexerat ; cum dice
bat · Et vos tanq̄ lapides viui ;
ſupedificamini domos ſpirituales
De hijs lapidibꝰ ſancte eccleſie ;
dominꝰ per yſayam dicit Ponam
iaſpidem ppugnacula tua ; et por
tas tuas in lapides ſculptos· vni
uerſos terminos tuos in lapides
deſiderabiles ∴ omnes filios tuos
doctos a domino Omnipotens enī
deus ſancte eccleſie ppugnacula
iaſpidem q̄ lapis viridis coloris
eſt poſuit ; quia predicatorꝝ illius
mentes interne viriditatꝭ amore
ſolidauit ∴ vt trāſitoria cūcta deſpi
ciant ; nichil in hoc mundo quod
fine clauditur appetant ∴ cūcta eiꝰ
gaudia velut arida contēpnant ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde ⁊ ipſe paſtor eccleſie audito
res ſuos ad paſcua eterne viridita
tis vocans de deo loquitur dicens
Scd̄m magnā miſericordiam ſuā
regenerauit nos in ſpem viuā. per
reſurrectionem iheſu xpi ex mortu
is: in hereditatē incorruptibilem.
⁊ incontaminatā et immarceſſibilē.
conſeruatā in celis. Huius ſancte
eccl̄ie porte inſculptos lapides po
nūtur: quia hij per quoꝝ nos vo
cem ad vitam eternā ingredimur
ſancta opa q̄ diuinitus p̄cepta ſūt
dū in ſemetipſis oſtēderēt: hec q̄ſi
in ſe ſculpta tenuerūt. Porte eteni
non ſculpte ſed pure eſſent: ſi vocē
quidē promerēt: ſed ſancta in ſe o
pera demonſtrarēt. At vbi ſcā dū
hec ſe oſtendūt viuere quod loquū
tur: ⁊ porte ſunt quia īitus ducūt
⁊ ſculpte quia viuendo cuſtodiunt
q̄ alijs loquūtur. Hui9 ſancte eccl̄e
vniuerſos terminos in lapides de
ſiderabiles poſitos videmus: dū
in ea fideles quoſ fortes in fide ⁊
caritate cōſpicimus. Qui vt quos
dixerit lapides demonſtraret. ad
iūxit. Omnes filios tuos doctos
a domino. Qd ergo yſaias vniū
ſos eccl̄e terminos lapides deſide
rabiles vidit. hec ezechiel pauimē
tū lapide ſtratū per circuitū eſſe ꝑ
hibuit. Qui adhuc de gazophila
cijs ſubdit. Triginta gazophila
cia in circuitu pauimenti. Denari
us numerus pro perfectione ſemꝑ
accipitur: quia in x preceptꝭ legꝭ
cuſtodia continetur. Actiua etenim
⁊ contemplatiua vita ſimul in de
calogi mandatis coniūcta eſt: qui
a in ea ⁊ amor dei ⁊ amor ſeruari
proximi iubetur. Amor quippe dei
ad contemplatiuā: amor vero pxi
mi pertinet ad actiuā. Dz vnuſq̄ſq̄
doctor vt in actiuā vitā plene ſe di
latet atq; in contemplatiuam vigi
lantꝰ ſurgat: in ſcē trinitatis fide
debet eſſe perfectus. Unde ⁊ eadē
gazophilacia xxx̄ eſſe memorantꝰ
vt cū denari9 ter ducitur: vita ⁊
lingua doctoris in trinitate ſolidetꝰ
Sed hac in re illud nobis eſt vigi
lantꝰ intuēdū: qd̄ ꝓpha dū gazo
philacia deſcripſiſſ; adiūxit. paui
mētū ꝑ circuitū. atq; inferi9 ſubiū
git. gazophilacia in circuitu paui
menti: quatin9 et gazophilacia in
circuitu pauimenti. et pauimentū
in circuitu gazophilaciorū eſſe vi
deatur. Pauimentū quippe ⁊ ga
zophilacia eo ſūt ordine diſtincta
vt gazophilacia intra pauimentū
et pauimentū intra gazophilacia
fuerit ſtratum. Non hec frēs ſine
magno miſterio eſt. quod in circui
tu gazophilaciorū dicitur eē paui
mentū. ⁊ in circuitu pauimēti nar
rantur eſſe gazophilacia. Habet
enim pauimentū in circuitu gazo
philacia. quia vitā audientiū cu
dit cotidie ⁊ cuſtodit lingua docto
rū. Doctores etenim boni in ſancte
eruditionis verbo. modo fomentis
dulcedinis. modo aſperitati increpa
tionis inuigilant: vt auditoꝝ ſu
oꝝ vitā a vicijs defendant. Sed

habet ipſa quoqȝ gazophilacia in
circuitu pauimentū: q2 ſepe eciam
doctoꝝ cor. viciorum teptationib9
tangitur: vt modo eleuetur iacta
tionis ſuperbia: modo ire ſtimulis
inflāmetur. Sed cum bonorum au
ditorum vitam ꝯſiderant: eamqȝ
profeciſſe ſuis exhortationib9 pen
ſant: erubeſcunt tales non eſſe.
quales auctore deo ꝑ ſe conſpiciūt
alios factos eſſe. Et tanto ſe in
mente ſtabiliunt: quanto non ple
ne in culpam labuntur. Nam cum
ipſa ſua doctores verba ad memo
riam reducunt: erubeſcunt non ſer
uare quod dicunt. Unde et ꝑ ſalo
monem dicitur. Anima laborantꝭ
laborat ſibi: quia compulit eū os
ſuum. Os enim nos compulit ad
laborem: quando ꝑ hoc quod dixi
mus a vicijs refrenamur. Quia
nimis turpe eſt ibi nos negligen
do cadere: vnde predicando conati
ſumus alios leuare. Habent ergo
gazophilacia in circuitu pauimen
tum: quia doctorum magna cuſto
dia eſt vita venerabilis auditoꝝ.
Et ſuus ei ſermo fit in adiutorio:
quia erubeſcunt pulſantib9 vicijs
non reſiſtē: qui contra vicia alios
armauerunt. Quia enim q̄diu in
hac vita viuimus: contra malig
nos ſpiritus quid aliud q̄ in acie
ſtamus: Sicut prediximus docto
ris anim9 forſitan in aliqua elati
one pulſat. Sed ſiue ne ipſe ꝑcat.
ſeu ne per exemplum ſuum alios
ad ꝑditionem trahat: vigilanter
ſe et feſtine circūſpiciat. in cogitatio
nibus remordet. Adducta audito
rum ſuorum vita ad memoriam.
ſemetipſum humiliat: et quibus
preualet modis: agit ne elatio
principetur in mente: ne domine
tur in opere. Scriptum quippe eſt
Inicium omnis peccati: ſuperbia.
Quis ergo erit ante dei oculos
fructus boni opis: ſi ex radice pu
truit elationis: Sepe vt predic
tum eſt. eius animus temptatur
ex ira: ſed cicius ſe ad ſe circūſpici
endum recolligit: et diſcipline pon
dere deprimens. agit ne motus
animi tranſeat in ſermone. ne cū
pat in voce. Fitqȝ vt ira ꝑturbati
animi. vbi ꝑ negligentiā oritur:
ibi ꝑ iudicium ſuffocata moriatur
Qua ex re agitur: vt ex concepta
culpa. animus virtutem pariat.
Qui et ſi ſe cuſtodire fortiter ani
mus noluit: ne ad motum ſurge
ret ſe tamen in cōmotione fortiter
vicat. Unde bene per ſalomonem
dicitur. Melior eſt paciēs viro for
ti: et qui dominatur animo ſuo
expugnatore vrbium. Recte autē
expugnatori vrbium. paciens ꝑ
fertur: quia in illa actione victo
rie. homo victor eſt hominum. In
hac autem māſuetudine paciētie:
anim9 ſuus victor eſt. Sequitur.
Et pauimentum in fronte porta
rum: ſecundum longitudinem por
tarum erat inferius. Si portarum
longitudinem ad locum referimus
in quo porte fuerant conſtructe:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſecundū longitudinem poꝛtarū pa
uimentū erat inferius: quia quātū
tenere locus poꝛtarū poterat: tan
tum tendebatur et pauimentū qđ
erat inferi9. Longitudo ergo paui
menti a poꝛtis non erat diſſimil᷑:
ꝗ tamen equalitas pauimenti nō
erat cū poꝛtis. Quid eſt ergo ꝙ
pauimentū cū poꝛtis longū ſimili
ter erat. ſed equale non erat: niſi
ꝙ longe diſtat vita populoꝛum
a vita docentiū: Qui et ſi ad reg
na celeſtia tēdentes. eandē longa
nimitatē ſpei habent: eadē tamen
viuendi ſtudia non habent Ten
datur ergo pauimentū ſimul in lō
gum: quia ipſam fidē ipſam ſpem
in ſe retinent auditoꝛes: quam ha
bere certū eſt predicatoꝛes. Sed
pauimentū inferi9 iaceat: vt oēs
auditoꝛes ꝑdicatores ſuos longe
ſuis meritis excellere cognoſcant
Sin uero longitudinē poꝛtarū ip
ſam ſicut ſuperi9 diximus earū alti
tudinem intelligere debem9. dum
ſicut paulopoſt ſcriptum eſt ad poꝛ
tas gradib9 aſcendebatur: tanto
pauimentū iacet inferi9 quanto v
naqꝫ poꝛta ſurgit in altitudine:
quia ꝗto ſanctioꝛ eſt vita doctoꝛis
tanto fit humilioꝛ ſenſus audien
tis: ⁊ ſemetipſū deſpicit. dū predi
catoꝛis ſui vitam in magna ſurge
re altitudine ꝑpēdit. Imitari ete
nim bona eius alia foꝛſan poteſt
alia non poteſt: in quib9 preualet
proficit. in quibus minime preua
let ad humilitatē creſcit. Et hoc ip
ſum ergo ei in profectū eſt: quod
ei imitabile ad profectum non eſt
Ecce enim dū predicatoꝝ noſtro
rū ea que legim9 facta et dicta pē
ſamus in qua altitudine ſurrexerūt
poꝛte cognoſcimus. Vt enim tace
amus de oſtēſione ſignoꝝ. loqua
mur de virtutibus coꝛdiū. Certe
paulus qui ſe legi moꝛtuū per le
gem dicit. quia vt in xp̄o crederet
ei hoc ⁊ lex ipā predicauit. magno
fidei ardoꝛe ſuccenſus precepta le
gis teneri carnaliter noluit. circū
ciſionem in gentib9 fieri vitauit.
Et cū petrus apoſtolus ſeruarē ad
huc in circūciſione legꝭ conſuetudi
nem vellet. et in faciem ei reſtitit e
umqꝫ in hac re fuiſſe reꝑhenſibilē
dicit: ⁊ hoc eius ſtudiū diſcipulis
loquens non ſolū culpā. ſed qđ eſt
mai9 ypocriſim id eſt ſimulationē
nominat dicens. Cum veniſſꝫ pe
trus anthiochiā in faciem ei reſtiti
quia reꝑhenſibilis erat Et paulo
poſt. Et ſimulationi eius conſen
ſerunt ceteri iudei. Iſte vero apoſto
loꝛū primus cū multa diſcipulos
āmoneret atqꝫ a quibuſdā detra
hi de pauli ſcriptis agnoſceret di
cit. Sicut cariſſimus frater noſter
paulus ſcd̄m datā ſibi ſapientiam
ſcripſit vobis: loquens in eis de
hijs in quib9 ſunt quedā difficilia
intellcū. que indocti ⁊ inſtabiles de
prauant ſicut ⁊ ceteras ſcripturas
ad ſuam ipoꝝ perditionem Ecce
paulus in epl'is ſuis ſcribit petrū
reꝑhenſibilē: ecce petrus in epl'is

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſuis aſſerit paulū in hijs q̄ ſcripſe
rat admirandū. Certe enim niſi
legiſſꝫ petrus pauli epiſtolas: nō
laudaſſet. Si autem legit: qꝛ illic
ipſe reꝑhenſibilis dicitur. inuenit.
Amicus ergo veritatis. laudauit
etiam ꝙ reꝑhenſus eſt: atqꝫ ei ad
hoc ipſum placuit ꝛ qꝛ in hijs non
placuerat q̄ aliter ꝙ̄ debuerat ſen
ſit. Seqꝫ etiam minori fratri ad cō
ſenſum dedit. atqꝫ in eadem re fac
tus eſt ſequens minoris ſui ſenſū.
vt etiam in hoc preiret: quatinus
qui primꝰ erat in apoſtolatus cul
mine ꝛ eſſꝫ primus ⁊ in humilitate
Penſate ergo fratres cariſſimi in
quo mentis vertice ſtetit. qui illas
epiſtolas laudauit. in quibꝰ ſcrip
tum ſe vituperabilē inuenit ꝛ que
illa māſuetudo tanta eſſe potuit:
que quies animi. que ſoliditas at
ꝙ imꝑturbatio cogitationis Ecce
a minore ſuo reprehenditur: ⁊ re
prehendi non dedignat̄. Non ad
memoriam reuocat ꝙ primus in
apoſtolatū vocatus eſt. non ꝙ cla
ues regni celeſtis accepit: non ꝙ
peccata quecumqꝫ in terra ſoluerit.
eſſent ſoluta et in celo. Non ꝙ in
mare pedibus ambulauit. non ꝙ
paliticos in iheſu nomine iubendo
erexerat: non ꝙ egros corꝑis ſui
vmbra ſanauerat Non ꝙ mentiē
tes verbo occiderat: non ꝙ mortu
os oratione ſuſcitabat. Ne igitur
increpationis verba dedignaretur
audire: omnia dona que acceꝑat
quaſi a memoria repulit ꝛ vt vnū

fortiter humilitatis donū teneret
Quis ergo noſtrū ſi vel extremū
aliquod ſignum feciſſet ꝛ a minore
fratre increpatus. increpatioīs ver
ba patient̄ audiret ꝛ Nichil enim
ſigni fecimꝰ Et ſi q̄s nos fortaſſe
de actione noſtra reꝑhenderit: ſta
tim intumeſcimꝰ ꝛ magnos quoſ
dam nos tacti cogitamus. Virtu
tes nobis ad animū deducimus:
etiam quas non habemꝰ. At con
tra petrus cū virtutibꝫ humilis in
reꝑhenſionibus ꝑmanſit: ſed qua
porta ſurrexit in altitudinē. Hanc
autem tantam māſuetudinē: imi
tari non poſſumus. Sed qꝛ pauꝑ
mentū ſumus: longe inferius iace
mus. Sunt vero nōnulli qui non
petrum apoſtoloꝝ principem. ſed
quendam alium eo nomine qui a
paulo eſt reprehenſus accipiunt.
Qui ſi pauli ſtudioſiꝰ verba legiſ
ſent: iſta non dicerent Dicturus et
enim paulus cū veniſſꝫ petrus an
thiochiam ei in facie reſtiti: vt de
quo petro loqueretur oſtenderet ꝛ
in ipſo ſue narrationis initio ꝑmi
ſit dicens Creditū eſt michi euan
geliū ꝑpucij: ſicut petro circūciſio
nis. Qui enim opatus eſt petro i
apoſtolatū circūciſionis: opatus
eſt ⁊ m̄ inter gentes. Patet ergo
de quo petro paulus loquitur. quē
apoſtolū nominat: et ꝑfuiſſe euā
gelio circūciſionis narrat. Et fue
runt quidam qui ſecundam petri e
piſtolam in qua epiſtole pauli lau
date ſunt. eius dicerent non fuiſſe.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed ſi eiuſdem epiſtole verba pē
ſare voluiſſent: longe aliter ſenti
re potuerant. In ea quippe ſcriptū
eſt. Uoce delapſa ad eum huiuſce
modi a magnifica gloria. Hic eſt
filiꝰ meus dilectus: in quo m̄ com
placui. Atqꝫ ſubiūgitur. Et hanc
vocem nos audiuimꝰ: cū eſſemꝰ
cum ipō in monte ſancto. Legant
itaqꝫ euangeliū: ꝛ ꝯtinuo agnoſ
cunt quia cū vox iſta de celo venit.
petrus apoſtolus cū domino ſtetit
Ipē ergo hanc eplām ſcripſit. qui
hanc vocē in monte de domino au
diuit Sꝫ quia pauca de petro dix
imꝰ. nunc ſi placet ad pauli man
ſuetudinem conuertamur: ꝛ pēſe
mꝰ ſi poſſumꝰ ille qui tanti ardo
ris eſt in zelo predicationis. vt a
poſtolorū quoqꝫ primo non parce
ret. quāte ſit manſuetudinis in ſtu
dio longanimitatꝭ. Taceamus
aūt quod ter virgis ceſus eſt. qui
a ſemel lapidatꝰ eſt. quia ter nau
fragium fecit: quia nocte ac die in
profundū maris fuit. quia a iude
is q̄nquies quadragenas vna mi
nus accepit. Minus enim animū
ad iracundiā ꝯmouent ea mala q̄
nobis ab apertꝭ aduerſarijs irro
gantur: hec plꝰ ſolet dolere quod
a ꝯprijs patimur. Unde ꝛ ꝑ pſal
miſtā ipſa veritas contra tradito
rem ſuū loquitur dicens Quoniā
ſi inimicus meus maledixiſſet m̄
ſupportaſſem vtiqꝫ: tu vero homo
vnanimus dux meus ꝛ notus me
us: q̄ mecū ſil̄ dulces capiebas ci
bos. Penſemus ergo ſi poſſumus
paulꝰ apoſtolus qui tantū preco
inter perſecutores extitit: q̄ntum
manſuetus inter diſcipulos fuerit
Certe corinthū veniens ab ydolo
rū ſeruicio corinthios retraxit: q̄s
eſſet verus deus innotuit. eterne
eis vite gaudia predicauit: et cū
magnam multitudinē populi in fi
de collegiſſꝫ. tantā illic inopiā per
tulit. vt victus ſui graui neceſſita
te laboraret. et panē terre a diſcipu
lis non accepit. quibꝰ panē celi ꝑ
dicauit Inſiſtebat verbo pro vita
audientiū. inſiſtebat labori manu
um pro vita corporis ſui: de ter
ris quoqꝫ alijs. ei ſtipēdia a diſci
pulis mittebantur. vt corinthijs
predicare ſufficeret Ipē quoqꝫ ad
eoſdē corinthios pꝰ per eplām loq̄
tur dicens. Cum eſſem apud vos
ꝛ egerē nulli oneroſus fui: nam
quod m̄ deerat ſuppleuerūt fratres
qui venerunt de macedonia. Qui
bus ad magnū quoqꝫ improperiū
ꝓruſit dicens. Alias eccias ſpoli
aui: accipiens ſtipendiū ad miniſ
teriū veſtrū. Penſemꝰ ergo ſi poſ
ſumus cuiꝰ hoc manſuetudinis fu
erit panē ſpūs predicarē. ꝛ panem
carnis non accipere. corda audien
tiū de diuicijs eternis inſtruere.
ꝛ inter eoſdem diſcipulos fideles
ꝛ habūdantes fame laborare: īnt
ſaciatos pati inopiam. nec tamen
qd̄ preebatꝭ dicere nec tn̄ dolere:
videre dura erga ſe corda auditoꝝ
tenaciū. nec a predicatione deſiſtē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nā ſicut apoſtolorū acta teſtātur: anno et ſex menſibus continue in eadē ciuitate p̄dicauit. Cumq; ab eiſdem corinthijs receſſiſſ; ad eos poſtmodū ſcribit: qđ apud eos poſitus ꝑtulit. Quare āt hoc eis cū inter eos viueret nunq̄ dixit? Ne quod erga eū factum ex bona voluntate n̄ fuerat: fieret ex iuſſione. Et cum innoteſceret eorum miſeria: remaneret voluntas ignota. Quare autem hoc poſtmodū longe poſitus ſcribit? Ne omni modo incorrepti diſcipuli remanerent. Et quales magiſtro in tenacia fuerant: alijs quoq; fratrib9 tales eſſent. Vere in hoc paulus vere magiſter gentiū. ſua negligens. aliena curans: impleuit quod p̄dicauerat. Nemo quod ſuū eſt querat: ſed quod alteri9. Et non que ſua ſunt ſinguli cogitantes: ſ; ea que aliorum. Quanta itaq; iſta māſuetudinis v̄tus eſt? Quanta trāquillitas ſpiritus? Quis autē noſtrum ſi vnū huius mundi diuitem ad omnipotentꝭ dei ſeruicium cōuertiſſet. ſeq; egere conſpiceret et illum ſibi vite ſubſidia non p̄bere: n̄ ꝓtinus de eius vita deſperaſſ;? Quis non inceſſum laboraſſe ſe diceret? Quis non ab eius exhortatione obmuteſceret? quem in ſemetipſū primū ferre fructum boni opis non videret? Sed paulus ꝑ māſuetudinē in virtutū vertice ſolidatus ꝯſtitit: predicauit. dilexit: et bonum quod ceperat expleuit:

eaq; portādo et ꝯpaciendo. diſcipulorꝝ corda ad miſericordiā ꝑduxit. Nam eorum ꝯfractum poſtmodū ſcire ſe indicās: in eadem epiſtola ſcribit. De miniſterio quod fit in ſanctos: ex habundātia eſt enim michi ſcribere vobis. Scio enim ꝓmptum animū veſtrum: ꝓ quo de vob glorior apud macedonas? qm̄ achaya parata eſt ab āno priore: et veſtra emulatio ꝓuocauit plurimos. De quibus rurſus ait Qui non ſolum facere: ſ; et velle cepiſtis ab āno priore. In quibus enim non tam opera q̄ pia vota requirebat: in eis ꝓculdubio plus laudat pia vota q̄ opa. Notandū nobis eſt q2 hab; improꝑiū hec ipſa ꝯſolatio: cum dicitur ab āno priore. Bonū quidem ſ; tarde ferant: atq; ideo hoc magiſter non ſine rep̄henſione laudat. Medicus quippe medicamentū vulneri apponit. qđ ea que purgata ſt refouet. et ea q̄ putrienda īueniūt mordet. Sz hec tolerando atq; p̄dicando: expleuit qđ cepit. Et mira longanimitatis virtus diſcipulorꝝ duriciam emolliuit ad miſericordie viſcera: q2 lōgitudo pacie ſurrexit in altitudinē. Sz infirmi nos ad imitandū tante māſuetudinis lōganimitatē ydonei non ſum9: q2 videlicet pauimentū ſumus: et deſpecti in noſtris moribus iacem9. Certe enim dum de duobus ducibus celeſtis exercitus loquor: martir quoq; ſtephan9 memorie occurrit:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qui tentus pro creatorꝫ ſui nomi
ne. ⁊ in medio ꝑſecutoꝝ deductus
imperterritus ſtetit: fiducialiť do
cuit. ⁊ zelo veritatis perſecutores
ſuos fortiter increpauit dicens.
Vos ſemper ſpiritui ſancto reſtitiſ
tis. Cūq; illi ad lapides curreret
⁊ cum lapidib9 necaret. flexo ge
nu pro eiſdē perſecutorib9 orauit
dicens. Domine ne ſtatuas illis
hoc peccatū. Que itaq; iſta virt9
eſt. ſic zelo feruere vt eis a quib9
tenebatur perfidie ſue improperia
fiducialiter diceret: ⁊ ſic diligere
vt in morte quoq; pro eis a quibꝫ
occidebatur oraret. Sic quippe ex
zelo inferbuit. ac ſi manſuetudīs
nichil haberet. ⁊ ſic manſuetus in
eoꝝ dilectione perſtitit. ac ſi ꝯtra
eos feruoris nichil habuiſſꝫ. Pen
ſemus inter hec vbi nrē conſcienti
e reatus iacet. Quis enim noſtrū
ſi ſaltem verbi contumeliam a pꝛ
imo acceperit non ſtatī contumeli
am reddit: non cor funditus com
mouet. non ad odiū erupit. non ꝑ
ceptū dilectionis obliuiſcitur: Sꝫ
hoc ſtephanus ex omnipotentꝫ dei
grā potuit. quia ſurgens in altitu
dinem porta fuit. Hec nos miſeri
imitari non poſſumus: quia lon
ge inferius ſicut pauimentum iace
mus. Quid aūt nos in vita ſanc
toꝝ de nrā admiratione dicimus:
cum ipſi quoq; antiqui patres pre
dicatoꝝ ſancte ecc̄e vitam conſide
rantes valde ādmirati ſunt: An nō
eoꝝ vitam pſalmiſta āmiratus ē

cum dicebat. m̄i aūt valde honorifi
cati ſunt amici tui deus: nimis cō
fortatus eſt principat9 eoꝝ: Ad
de quib9 eius amicis dicit euan
geliū interroga: in quo veritas ꝑ
dicatoribus dicit. Vos amici mei
eſtis. Yſayas quoꝫ eoꝝ vitam in
tuens ait. Qui ſunt iſti qui vt nu
bes volant: et ſicꝫ colūbe ad feneſ
tras ſuas: Rēc aūt predicatores
ſancti nubes appellati ſūt: quia v
bis pluūt miraculis choruſcant.
Qui volare quoq; vt nubes dicun
tur: quia ⁊ in terris viuentes. ex
tra terrā fuit omne quod egerunt
Vn̄ ⁊ ꝑ quandā nubē dicitur. In
carne enim ābulantes. non ſcd̄m
carnem militam9. Priores etenī
patres ꝯiugijs vtebantur. filios
procreabant: ſubſtantias poſſidebāt
curis rei familiaris intēdebant. Iſ
tos aūt prophecie iam ſpū preui
dens ſbſtancias deſerē. ꝯiugia nō
appetere. filios nō procreare. nich
il in terra q̄rere. nil poſſidere: non
eos velut homines per terrā am
bulantes ſꝫ nubes volantes nomi
nat Volant enim qui terrā quaſi
non tangunt. quia in ipā nil appe
tunt. Qui ⁊ ad feneſtras ſuas q̄ſi
colūbe ſunt. quia pro manſuetudi
nis ſue ſpiritu in hoc mundo per o
culos nil concupiſcunt. Conſidere
m9 ergo quāte altitudinis iſte ſpi
ritualis edificij porte ſunt: quas
⁊ ſpūales patres āmirantur Qn̄
to itaꝫ nos in earū āmiratioē hu
liari nrē eſt. q̄ pauimentū ſum9:

Sed quia ſub longitudinis appel
latione altitudinem portarũ audi
uimus: nunc aliquid de earũ lati
tudine cognoſcamus. Sequitur
Et menſus eſt latitudinem a facie
porte inferioris vſqꝫ ad frontem a
trij interioris extrinſecus. centum
cubitos: ad orientem ⁊ ad aquilo
nẽ In quibꝫ verbꝭ ſi portã aditũ ac
cipimꝰ. quo ad cognitioẽꝫ dñi intra
mꝰ: porta interior fides eſt: atriũ
vero interius contẽplatio. Habet aũt
porta inferius latitudinem in facie
quia videlicet fides per caritatis
ſue amplitudinem habet eam que
videtur a proximis operationẽm:
quã dũ fortiter a perfectioribꝫ agi
conſpicimus: nos qui in bonis ac
tibus anguſtamur. exempla per
eos magne operationis accipimꝰ
Et vnaqqꝫ ſancta actio quaſi que
dam nobis fit latitudo itineris:
que prius erat anguſtia difficul
tatis. Habet quoqꝫ atrium interi
us frontem: quia contemplatiua
vita per quedam ſigna deſideriorꝫ
⁊ gemituũ oſtendit qñtum intus
videat que tantum amat. Dena
rius autem numerus per ſemetip
ſum multiplicatus in centenarium
ſurgit. Unde recte per centenariũ
magna perfectio deſignatur: ſicut
de electis dicitur Omnis qui relin
quit domũ vel fratres aut ſorores
aut patrem aut matrem aut vxo
rem aut filios aut agros propter
nomen meum: centuplũ accipiet:
⁊ vitam eternam poſſidebit. Ne

qꝫ etenim ſanctus quiſqꝫ ideo terre
na deſerit vt hec poſſidere in hoc
mundo multiplicans poſſit: quia
quiſquis terreno ſtudio terrã relin
quit. terram non relinquit ſed ap
petit: nec qui vnam vxorem deſe
rit centum recepturus eſt: ſed per
centenariũ numerũ perfectio deſig
natur. Poſt quã etiam vita eter
na promittitur: quia quiſquis ꝓ
dei nomine temporalia atqꝫ terre
na contempnit. ⁊ hic perfectioẽm
mentꝭ recipit. vt iam non appetat
que contempnit. ⁊ in ſequenti ſecu
lo ad eterne vite gloriam ꝑuenit
Centies itaqꝫ recipit quod dedit
qui ꝑfectionis ſpiritum accipiens
terrenis non indiget. etiam ſi hec
non habet. Ille autem pauper eſt
qui eget quod non habet. Nam
qui ⁊ non habens habere non ap
petit: diues eſt. Paupertas quip
pe inopia mentis eſt: non in qñti
tate poſſeſſionis. Nam cui cũ pau
pertate bene conuenit. non eſt pau
per. Menſus eſt ergo vir latitudi
nem a facie porte inferioris vſqꝫ ad
frontẽ atrij interioris extrinſecus
centum cubitos: quia redemptor
noſter cotidie per magiſtros atqꝫ
doctores in menſura perfectionis
metitur vitam fideliũ: vel in exhi
bitione boni operis per fidẽ. vel in
ſcãs deſiderijs ꝑ contẽplationem.
Multi etenim videntur in fide poſiti
magna operari: ſed in centũ cubi
tꝭ non menſurantur. quia per ipſã
que faciũt terrenã gl'iam querunt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Et quidā videntur per abſtinenci
am cruciari· gemitib9 inſiſtere: ſed
eorū menſura ad centum cubitos
minime ducitur: quia in hijs que
agunt ab humano iudicio fauorēs
requirunt· Quis ergo eſt qui per
centū cubitos menſuratur· niſi is
cui9 bona opatio recta intentione
vtitur: vt in eo quod agit non ad
terrena lucra appetēda· aut ad lau
des tranſitorias reflectatur: Ecce
enim miſericordiā proximis exhi
bere· poſſeſſa largiri· cum celeritate
indigenti tribuere: latitudo in faci
e porte inferioris eſt· Sed ſi tua
dans aliena non appetas· ſi terre
nam gloriam de ipō bono ope nō
requiras· recte in centenario nume
ro id eſt in perfectione menſuraris
Nam qui videtur dare miſericordi
ter xp̄a· et rapit forſan violenter
aliena: iſte adhuc q̄ ſit via perfec
tionis ignorat: nec cognouit vn
de ad perfectionem tenditur: qui
a nec ipſū eius initiū inuenit Pri
us enim appetitū auellere a men
te debuit: et poſtea q̄ iure poſſidet
largiri· Vnde ſcriptū eſt Declina
a malo: ⁊ fac bonū· Quid enim
poteſt eē boni quod facit: qui nec
dū a malo declinauit: Et ſūt qui
dam qui ſicut dictū eſt ab alimen
tis abſtinent· carnem cruciant: ſ;
tamen ſi pulſati fuerint· cognoſcū
tur quia ad mundi gloriam anhe
lant· Iſti frontē atrij interioris oſ
tendūt: ſed per centū cubitos non
menſurantur· Hij ergo in numero

perfectionis ſūt: de quib9 per pau
lū dicitur· Qui carnem ſuam cru
cifixerūt cum vicijs ⁊ concupiſcen
tijs· Et notandum quia non di
citur ꝙ intrinſecus ſed extrinſecus
iſta menſurantur· quia videlicet re
demptor noſt cū per nos facta ho
minū vel approbat vel iudicat· nō
intrinſecus ſed extrinſecus metit·
Vnde ⁊ per euangeliū dicit· Ex
fructib9 eoꝝ cognoſcetis eos Nos
enim per hoc quod videmus cog
noſcim9 operātis animū quem nō
videm9: ſiue latitudinem q̄ eſt in
facie porte inferioris· ſiue frontem
atrij interioris extrīſecus metimur
Cum enim alios conſpicim9 lar
giri elemoſinā· afflicto concurrere
oppſſo ſubuenire· nichil eos in hoc
mūdo glorie q̄rere· nullis h9 mun
di compendijs inhiare: atq; alios
videm9 carnē domare· lacrimis in
ſiſtere· Vbis celeſtib9 occupari· nil
tranſitorij honoris appetere: quid
aliud debemus niſi eos perfectos
credere· ſanctos eſtimare: Quia
ergo per hoc quod aſpicimus eos
eſſe perfectos credim9: eoꝝ vitā
per centū cubitos extrinſecus me
timur Et quia multi in iudea ple
riq; vero in gentilitate poſiti· ad
hanc perfectionis ſūmam venerūt
recte ſubiūgitur· Ad orientē ⁊ ad
aquilonē· Iudaycus etenim popu
l9 oriens iure dictus eſt: de cuius
carne ille nat9 eſt q̄ ſol iuſticie vo
catur· De quo per prophetā dicit
Vobis autem qui timetis dominū

orietur ſol iuſticie. Per aquiloēm vero gentilitas deſignatur. que diu in perfidie ſue frigore torpuit: et in cuiꝰ corde ille regnauit. qui atteſtante propheta apud ſemetipſum dixit. Ponam ſedem meam ad aquilonem. Quia itaq; incarnatus omnipotens dominꝰ alios perfectos ex iudea. alios ex gentilitate perfectos. intra ſanctam eccleſiam fecit: centū cubitos non ſolum ad orientem menſus eſt. ſed etiam ad aquilonē. Sed quia ſub aquilonis nomine de gentilitate ſermo ſe intulit: conſiderare libet q̄ntum ſuper nos effuſa ſunt viſcera creatoris noſtri. Omnes enim nos ex gentilitate venimus: anti qui patres noſtri lignis et lapidibus ſeruiebant. ⁊ relinquentes dominū a quo facti ſunt. deos venerati ſunt quos fecerūt: nos autem per omnipotentis domini gratiam ad lucē de tenebris deducti ſumꝰ. Recolamus ergo de quibus tenebris venimus: ⁊ de luce quam accepimus gratias agamus. Neq; enim diuinam miſericordiam intelligit: qui ſue miſerie memor non eſt. Unde ⁊ per pſalmiſtā deo dicitur. Mirifica miſericordias tuas qui ſaluos facis ſperantes in te. Tūc eni nob dei miſericordie mirificantur. cum nobis ad memoriam miſerie noſtre reuocantur. qui a recolētes quid fuimꝰ. intelligiꝰ cum debemꝰ quod ſumꝰ. Cantemꝰ itaq; cū gaudio creatori nr̄o. quia de ſeruicio creature colla mentis excuſſimꝰ: gaudeamus in nobis impletū eſſe quod per yſaiā dictū eſt. Et frenum erroris qđ erat in maxillis p̄plor̄ cāticū erit nobis: ſicut vox ſanctificate ſolēpnitatis. Frenū quippe error̄ maxillas populor̄ conſtrinxerat: quando ydolor̄ errore obligata gentilitas. deo vero cōfeſſionis laudē dare neſciebat. Sed illapſū erroris frenū iam nobis in canticū verſū eſt: cū gaudēdo pſallimus atq; cantamꝰ. Omīs dij gentiū demonia: dominꝰ aūt celos fecit. Et rurſū. Simulachra gentiū argentū ⁊ aurū: opera manuū hominū. Os habēt ⁊ nō loquētur. oculos habēt ⁊ non videbūt: aures habēt et nō audient. nares hn̄t ⁊ nō odorabūt. manꝰ hn̄t ⁊ nō palpabūt: pedes habēt ⁊ nō ābulabūt. Qui itaq; hec omnipotēti dn̄o pſallendo dicimꝰ. ipſū erroris nr̄i frenū qđ a laude dei ora nr̄a ligauerat. verō domino canticū facimus. Bene aūt dicitur ſicut vox ſāficate ſolēpnitatis: qui a dū confeſſionis laudē deo reddimꝰ: in ſāficata ſolēpnitate gaudemꝰ. Reſpondeamꝰ ergo moribus tāte miſericordie redēptoris nr̄i: ⁊ qui lucē cognouimꝰ. prauorū operū tenebras declinemꝰ. Quid eſt iā rogo quod in hoc mūdo libeat? Ubiq; luctus aſpicimꝰ. vndiq; gemitus audimus: deſtructe vrbes euerſa ſunt caſtra. depopulati agri: in ſolitudinē terra redacta eſt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nullus in agris incola. pene null9
in vrbib9 habitator remāſit: ⁊ ta
men ipē parue generis humani re
liquie adhuc cotidie ⁊ ſine ceſſacio
ne feriūtur. ⁊ finem non habent
flagella celeſtis iuſticie: quia nec
inter flagella correcte ſunt actioīs
culpe. Alios in captiuitatē duci. a
lios detrūcari. alios interfici vide
m9 Quid eſt ergo quod in hac vi
ta libeat fratres mei? Si ⁊ talem
mūdū adhuc diligimus: non iam
gaudia ſꝫ vulnera amam9. Ipſa
aūt q̄ aliqn̄ mundi domina eſſe vi
debatur qualis remanſerit roma
conſpiatis. vniuerſis doloribus mł
tipliciter attrita. deſolatione ciuiū
impſſione hoſtiū. frequentia rui
nā. ita vt in ea completū eſſe vide
am9 quod contra vrbē ſamariam
per hūc eundē prophetā longe ſu
perius dicitur. Pone ollam pone
inq̄. et mitte in ea aquā: ⁊ conge
re fruſta eius in ea. Et paulopoſt
Efferbuit coctio eius: et diſcocta
ſunt oſſa illius in medio eius. At
q₃ iterū Congere oſſa q̄ igni ſuccē
dam. conſumētur carnes. ⁊ coque
tur vniūſa compoſitio eius. ⁊ oſſa
tabeſcent. Pone quoq₃ eam ſup
prunas vacuam: vt incaleſcat ⁊
liq̄fiat es eius Tūc enim nob ol
la poſita eſt: cū hec eſt ciuitas con
ſtituta. Tūc in ea aqua miſſa eſt
et fruſta eius congeſta ſunt. quan
do ad eam vndiq₃ populi conflue
bant. qui velut aqua calens actio
nibus mundi feruēſcerent: ⁊ quaſi

fruſta carniū in ipſo ſuo feruore li
quarētur De q̄ bñ dr. Efferbuit
coctio eius. ⁊ diſcocta ſunt oſſa il
li9 in medio eius. quia prius qui
dem in ea vehementr̄ incaluit acti
o glorie ſecularis: ſꝫ poſtmodū ip
ſa gloria cū ſuis ſequacib9 defecit.
Per oſſa etenim potentes ſeculi. p
carnes vero populi deſignantur.
quia ſicut carnes portātur ab oſſi
b9: ita per potentes ſeculi infirmi
tas regitur populorꝫ Sed ecce iā
de illa omnes hui9 ſeculi potentes
ablati ſunt: oſſa ergo excocta ſūt
Ecce populi defecerūt: carnes ei9
liq̄facte ſunt. Dicatur itaq₃. Con
gere oſſa q̄ igni ſuccendā. conſumē
tur carnes. ⁊ coquetur vniūſa cō
poſitio ei9: ⁊ oſſa tabeſcent. Ubi
enim ſenatus. vbi iam populus?
Contabuerunt oſſa. conſūpte ſunt
carnes. omnis in ea ſecularium
dignitatū ordo extinctus eſt. excoc
ta eſt vniuerſa compoſitio eius. ⁊
tamen ipōs nos paucos q̄ reman
ſimus adhuc innumere tribulatio
nes pmūt. Dicatur ergo. Pone
quoq₃ eam ſuper prunas vacuam
Quia enim ſenatus deeſt. popul9
interijt. ⁊ tamen in paucis qui ſūt
dolores ⁊ gemit9 cotidie multipli
cātur: iam vacua ardet roma. Sꝫ
aūt iſta de hominib9 dicimus: cū
ruinis crebreſcentibus ipſa quoq₃
eius deſtrui edificia videm9? Un̄
apte de ciuitate adhuc vacua ſb̄di
tur. Incaleſcat ⁊ liqueſiat es ei9
Jam enim ⁊ ipā olla conſumitur.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

In qua prius carnes ⁊ oſſa conſu
mebãtur: q2 poſtq̃ defecerũt homi
nes etiam parietes cadũt Ubi au
tem ſunt qui ei9 aliq̃n gloria leta
bãtur? Ubi coꝝ pompa vbi ſuper
bia? vbi frequens ⁊ immoderatũ
gaudiũ? Impletũ eſt in ea: quod
cõtra deſtructã niniuẽ per prophe
tã dicitur. Ubi eſt habitaculũ leo
nũ? et paſcua catuloꝝ leonũ? An
ei9 duces ac principes leones nõ
erãt? qui per diuerſas mũdi pro
uincias diſcurrẽtes predã ſeuiendo
⁊ interficiendo rapiebãt? Hic leo
nũ catuli inueniebãt paſcua? quia
pueri adoleſcentes iuuenes ſecula
res. ⁊ ſecularũ filij vndiq3 accurre
bant: cũ proficere in hoc mũdo vo
luiſſent. Sed ecce iam deſolata.
ecce contrita: ecce gemitib9 oppſſa
eſt. Iam nemo ad eam currit vt
in hoc mũdo proficiat: iam null9
potens ⁊ violentus remanſit. qui
opprimendo predã diripiat. Dica
mus ergo. Ubi eſt habitaculum
leonũ? ⁊ paſcua catuloꝝ leonũ?
Cõtigit ei quod de iudea nouim9
per prophetã dictũ. Dilata calui
ciũ tuũ ſicut aquila Caluiciũ quip
pe hominis in ſolo capite fieri ſolet
caluiciũ vero aquile in toto fit cor
pore: quia cum valde ſenuerit plu
me eius ac pene ex omnib9 illius
membris cadunt. Caluiciũ ergo
ſuũ ſicut aquila dilatat: que plu
mas perdidit. q̃ populũ amiſit. A
laꝝ quoq3 pene ceciderũt cũ quib3
volare ad predã ꝯſueuerat: quia
omnes ei9 potentes extincti ſunt.
ꝑ quos aliena rapiebat. Hec aũt
q̃ de romane vrbis cõtritione dici
m9: iam pene in cũctis facta mun
di ciuitatib9 ſcimus. Alia eteni lo
ca clade deſolata ſũt. alia gladio
conſũpta. alia fame cruciata: alia
terre hyatib9 abſorpta. Deſpicia
mus ergo ex toto animo hoc p̃ns
ſeculũ vel extinctũ. imitemur bono
rũ facta q̃ poſſumus. Apud oriẽtẽ
⁊ aquilonẽ multi ſunt: qui pro ꝑ
fectione vite centũ cubitoꝝ menſurã
tur. Ex iudea etenim. ⁊ ex gentili
tate ſicut dictũ eſt. ad ſanctitatis
culmen excreuerũt. Quis intelli
gi per oriẽtẽ ⁊ aquilonem etiam
iuſti ⁊ peccatores poſſint. Oriens
quippe non immerito iuſti nominan
tur: qui ſicut in luce fidei nati ſũt
in innocẽtia perſtiterũt. Per aqui
lonem vero recte peccatores accipi
mus: qui mentis frigore delapſi
ſub peccati ſui vmbra torpuerũt.
Sed quia omnipotẽtis dei miſeri
cordia etiam tales ad penitẽtiam
reuocat. cõpũctione et lacrimis la
uat. virtutib9 ditat. uſq3 ad ꝑfectio
nis gloriã ſubleuat: non ſolũ ad
oriẽtẽ centum cubiti. ſed etiam ad
aq̃lonem ducitur: dũ cum iuſtis
etiam peccatores per dona ⁊ peni
tẽtiam ad perfectionẽ veniũt. Lar
giente deo ⁊ domino noſtro iheſu
xp̃o: qui viuit ⁊ regnat cũ deo pa
tre in vnitate ſp̃us ſancti deus: ꝑ
omnia ſecula ſeculoꝝ amen
¶ Explicit omelia ſexta.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Incipit omelia ſeptima.

Magna legentiū debet eſſe diſcretio in ſacro eloquio. Cum quilibet vnus ſermo qui dicitur nō ſēp vnā eandēq; rem ſignificare credatur: ſicut aliqñ ſol in bono. aliqñ vero accipitur in malo. Sol enim nomine aliqñ ſigt̄ur dominꝰ aliqñ perſecutio. Atteſtante enim libro ſapiētie impij in inferno dicturi ſunt. Errauimus a via veritatis: ⁊ ſol iuſticie non luxit nobis. Et de iactis ſeminibꝰ dominꝰ dicit. Orto ſole exaruerūt: quia videlicet facta perſecutione in cordibꝰ reproboꝝ predicationis verba ſiccātur. Sic leo dominū ſignat: vnde ſcriptū eſt. Vicit leo de tribu iuda. Sic leonis nomine dyaboli ſimilitudo exprimitur: ſicut per pmū paſtorem dicitur. Aduerſariꝰ veſt diabolus ſicut leo rugiens circuit querēs quem deuoret. Sic bouis nomine ſapiens deſignatur: vnde ſcriptum eſt. Non iunges bouem ⁊ aſinū. i. ſapientē cū ſtulto in p̄dicatione non ſociabis. Sic per bouē fatuꝰ figuratur: ſicut de eo qui in turpitudine amoris captus eſt dicit̄. Statīq; eam ſeq̄tur quaſi bos ductꝰ ad victimā: id eſt ſicut fatuus trahitur ad mortem. Hec igitur dixi: ne quia portam ſignificare dominū vel p̄dicatores vel ſcripturā ſacrā vel fidem expoſui: vbicūq; iam in hoc propheta porta legitur. ſignare aliud non credatur. Cū ei de vna porta ꝓpheta diuꝰ loqueretur. recte fides intellcā eſt. quia vna eſt omniū electoꝝ fides. Cū vero alie porte nominantur ītelligi ſicut ⁊ longe ſuperiꝰ dictū eſt ora p̄dicatoꝝ poſſūt per q̄ vera vita cognoſcitur: ⁊ et p q̄ aſcenditur ad ſacramentoꝝ ſpūaliū cognitionem. Nam porta p quā ſignari fidem diximꝰ: notādū nobis eſt quia inferior appellatur In hac enim vita dū ſumꝰ: quaſi in ymo poſiti adhuc inferius tenemur. Et recte inferior porta fides eſt: quia nobis in terra poſitꝪ aperit agnitionē dei Itaq; nūc dicit̄. Portam quoq; q̄ reſpiciebat viam aquilonis atrij exterioris menſꝰ eſt. tam in longitudinē q̄ꝫ in latitudinē Et thalamos eꝰ tres hinc et tres inde: ⁊ frōtes eius et veſtibulū eius ſecundū menſurā porte prioris. Quinq̄ginta cubitoꝝ longitudinem eius: ⁊ latitudinem xx. ⁊ quinq; cubitoꝝ Feneſtre aūt eꝰ ⁊ veſtibulū ⁊ ſculpture ſcdm menſuram porte q̄ reſpiciebat ad orientem: ⁊ ſeptē graduū erat aſcenſꝰ eius: ⁊ veſtibulū ante eam. De porta q̄ reſpiciebat viam aq̄lonis atrij exterioris. ea ipā replicātur. q̄ iam de porta alia ſuperiꝰ dicta ſunt: atq; alia ſubiūgit q̄ de predcā porta tacuerat propheta. Vt ergo de hijs latius diſſeramꝰ que necdū diſcuſſa ſunt: debemꝰ ea q̄ iam dcā ſunt ſub breuitate replicare. Porta enim viam aquilonis

reſpiat. cum predicator quiſqꝫ vi
tam peccatoris agnoſcit: eiqꝫ inte
riora vite per verbū predicacionis
aperit. Que porta atrij exteriorꝭ
dicitur. Exterius quippe eſt atriū
vita preſens: in qua omne quod
corporaliter agitur. corporaliter
etiam videtur. Que tam in lati
tudine q̃ in longitudine menſura
tur. quia cum ad fidem peccator
ducitur: neceſſe eſt ut eius doctor
conſideret. vel q̃ntum in longitu
dine ſpei. vel q̃ntum in latitudine
caritatis ex eius ãmonitione pro
ficiat. Qui enim ad dominū conū
titur. ſi adhuc bona vite preſentis
ſperat. longitudinem non habet:
qꝛ brevis eſt vita in qua ſpē poſu
it. Si per terrenarū rerū concupiſ
centiam ⁊ adhuc per proximi odi
um coanguſtatur. latitudinem nō
habet. quia neſcit vel tranſitoria
contēpnere: vel ſe in proximi amo
re dilatare. Cū vero converſus quiſꝫ
eterne vite gaudia lōganimiter
ſperat. proximorꝫ moleſtias cum
caritate tolerat. ⁊ ea que non ha
bet concupiſcere contempnit. lon
gitudinem et latitudinem porta
habet: qꝛ gloria predicatoris eſt
profectus auditoris. Unde qui
buſdam per magnum predicato
rē dicitur Gaudiū meū ⁊ corona
mea. Et rurſū. Ecce nūc vivo: ſi
vos ſtatis in domino. Atqꝫ iterum
Que eſt enim nr̃a ſpes aut gaudi
um. nōne vos ante dominū. lon
gitudo ergo ⁊ latitudo porte eſt q̃
ad aquilonem reſpiat. quia cū in
fidelem quēpiā in peccati ſui frigo
re torpentē predicator ad fidem c
uerterit: per hoc quod cū in longi
tudinē ſpei tendit. ⁊ in amplitudi
ne caritatꝭ dilatat. eius gloriam
ſuam facit. Et quia in cognitione
ſancte trinitatis ex verbo predica
tionis. auditores quiqꝫ in eiuſdē
trinitatis amore proficiūt: habet
hec eadem porta thalamos tres
hinc et tres inde. qꝛ omne qđ per
teſtamentū novū de trinitate con
ditor loquitur hoc etiam de teſta
mento veteri oſtendit: ⁊ cor audi
entiū in amore celeſtis patrie pro
ficit. ut anima inherēs deo quaſi
ſponſa cū ſpōſo in quodā iam tha
lamo ſedeat: atqꝫ a terrenis ſe de
ſiderijs funditus avertat. Hec er
te ut longe ſuperius dictum eſt. qꝛ
tres ſunt ordines bene viuenciū
bonorꝫ ſcilicet coniugatorꝫ. conti
nenciū atqꝫ predicatorū: ⁊ quia
alij etiam in coniugijs poſiti amo
re celeſtis patrie anhelāt. alij au
tem ſpe eterni gaudij etiam carnē
macerant. omneſꝫ actus terrenos
refugiunt. ⁊ in cura huius ſeculi im
plicari contempnunt: alij vero
⁊ terrena bona deſpiciunt. ⁊ celeſ
tia gaudia predicant que cogno
uerunt. quid iſti niſi in ſpiritali e
dificio thalami ſunt in quorum co
gitatione ⁊ meditatione anima
celeſti ſponſo ſociatur. Quos
tres bonorum ordines quia non
ſolum eccleſia ex gentibus habet.

habet. ꝫ a liquando etiam ſynago
ga habuit. dum magna multitu
do ſpũaliũ redemptoris graciam
ardenter expectauit: porta celeſ
tis edificij tres hinc ⁊ tres inde
thalamos habet: quia predicato
res quiqꝫ cũ ad ſupernam patriã
auditorem prouocant: ⁊ nouos
patres ⁊ veteres anhelaſſe celeſti
deſiderio demonſtrant. Plꝰ enim
pleruͦqꝫ exempla q̃ᵐ ratiocinacõis
verba compungunt. Et cum pre
dicator dicat quales alij in coniu
gio vel in continentia vel in predi
catione erga omnipotentis dei a
morem in nouo teſtamento fuerĩt
vel alij quales in veteri: porta que
loquitur ternos ex vtroqꝫ latere
habere ſe thalamos oſtẽdit Que
porta habet ⁊ frontem: quia ſunt
in predicatoris vita aperta operã
que videntur. Habet ⁊ ante fron
tem veſtibulũ: quia priuſ q̃ᵐ bona
opera inſinuet predicat fidem: per
quam anima humiliter veniens
ad bonoꝝ actuũ altitudinem ſub
leuetur Que cuncta ſecundũ men
ſuram porte prioris ſũt: iuxta hoc
quod ſubditur. Quia menſus eſt
longitudinem eiꝰ ⁊ latitudinem
vigintiq̃nqꝫ cubitoꝝ. Hec iam ſu
perius locutus me dixiſſe meminiſ
tis. Per quinq̃genariũ enim nu
merũ requiem diximus figurari:
quia ⁊ quinq̃geſimus annꝰ veteri
populo in requiem datus eſt: qui
appellatus eſt iubileus. Et ſepte
narius numerus per quẽ hoc om

ne tempus euoluitur ſepties mul
tiplicatus ad quadraginta ⁊ no
uem ducitur: cui monas additur
quia in vnius contemplatione re
quies eterna perficiatur. Idem er
go quinq̃genariꝰ numerus nobis
in longitudine eſt: quia peruenire
ad illam requiem non poteſt. niſi
qui ad eam ſpem ſuam modo ten
dere longanimiter poteſt. Quia
enim per quinq̃genariũ numerum
ad eternam requiem ꝓuocamur
etiam hoc nos omnino inſtruit q̄ꝺ
in tabernaculo decem cortine iuſſe
ſunt fieri: que haberent anſulas
quinq̃genas. ⁊ circulos aureos q̃n
q̃genos a latere ⁊ ſũmitate. Cor
tine tabernaculi ſancti omnes ſũt
qui ex diuerſis virtutũ coloribus
in ſancte eccleſie ornamento profi
ciũt. Qui ⁊ exteriora velant. et in
teriora oĩmodo exornant: quia e
orũ vita inq̃ntũ videtur ornamen
tum eſt: et eorũ intellectus intus
abſconditur. dum celeſtia que in
mente ſeruant ⁊ dicere non poſſunt
in eis aliquo modo velantur. Decẽ
aũt decem cortine ſunt. quia per
decalogi cuſtodiã ipſa ſanctorum
corda profecerũt. Iacintine vero
anſule cortinarũ fieri quinq̃ginta
precepte ſunt. Iacinctus celi ſpeci
em habet. Anſule ergo cortinarũ
ſunt precepta celeſtia: in quibꝰ li
gantur anime: ut ab inferioribus
ſubleuate ſuperius pendeant Que
videlicet anſule habent ⁊ circulos
aureos. intellectũ ſcꝫ vĩã ſapientia

fulgentem. Qui intellectus quia
eſſe debet per oīa circūſpectus. et
caute ſollicitudinis vigilantia mu
nitus: recte per circulos deſignat.
Et notandū q̄ a latere et ſūmita
te iubētur anſule vel circuli in corti
nis fieri: quia precepta celeſtia et
intellectus ſpūalis non ſolum nos
debet ſurſū in dei amore ſuſpende
re: ſed etiam proximo in caritate
ſociare. In eo enim quod condito
rem noſtrū diligimus: quaſi per ſu
periores anſulas in aere pendem9
In eo vero quod ſicut noſmet pōs
proximos amam9. anſulas et cir
culos a latere habem9: vt cortine
tabernaculi id eſt fideliū anime p
caritatē coniūcte ſint: et non p diſ
cordiam diuiſe. Unde et hic p9 lō
gitudinem q̄nquaginta cubitor̄.
protin9 latitudo ſubiūgitur xx et
q̄nq3 cubitor̄: que videlicet latitu
do ad caritatem proximi pertinet.
Ipā enim in fratrum amore ſe di
latat: atq3 erga eos omne quod
poteſt boni operis exercet. Cuncta
autem bona opera que corporalit̄
fiūt per quinq3 corporeos ſenſus
exhibentur: videlicet per viſum
auditum tactum guſtum odoratū
Quinarius vero numerus per ſe
metipſum ductus ad viceſimum et
quintū peruenit: quia bona opera
cum agi ceperint. per feruorem a
nimū ad augmentum excitant:
et per ſemetipā multiplicātur. Un
de et latitudinem menti faciunt:
vt non ſit anguſta per teporem:

ſed expanſa in bonis operibus per
caritatē. Omnis enim torpor tepo
ris anguſtia eſt: omnis vō benig
tas caritatꝭ magna latitudo. Nā
et ſi res deſunt q̄ fortaſſe indigen
ti proximo p̄beantur: ampla eſt
ſubſtantia volūtatis bone. que ſuf
ficit ad regni retributionem: ſicut
ſcriptū eſt. In terra pax hominib9
bone volūtatis. Sequitur. Feneſ
tre aūt eius veſtibulū et ſculpture.
ſcdm menſurā porte q̄ reſpiciebat
ad orientem. Cuncta hec iam ſu
perius latius dicta ſunt: et idcirco
ſermo non debet moroſa expoſitio
ne tardare. Hoc tamen magnope
re notādū eſt. q̄ porta ad aq̄lonē
ea omnia habere perhibetur. que
porta ad orientē: feneſtras ſcʒ con
templationis. veſtibulū humilita
tis. ſculpturam bone operationis.
Omīs enim qui per hoc quod deo
in conūſatione nati ſunt in innocē
tia perſtiterunt. portam ad orien
tem habent: quia eis celeſtis reg
ni adit9 patet a lumine quod ac
ceperunt. Et oīs qui in peccatis
lapſi poſtmodū torporis ſui frigo
re ſunt depreſſi. ſed per penitentiā
redeunt. ad amorem celeſtis patri
e recaleſcunt: portam ad aquilo
nem habent: quia eis etiam poſt
peccati ſui frigora regni aditus p
miſericordiam patet. Ea ergo ha
bere dicitur porta ad aquilonem:
quia et conuerſi peccatores ſic ditā
tur virtutibus. ſicut illi ſūt diuites
qui cadere in peccato timuerunt.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde et pſalmiſte voce per dñm
dicitur· cinerē ſicut panē manduca
bam: quia ſic penitentes recipit ut
iuſtos· Scriptū quippe eſt de pec
catoribus· Olim in cilicio et cinere
penitentiam egiſſent Cinis ergo
ſicut panis comeditur· qñ ad auc
toris ſui graciam peccator per pe
nitentiam ſicut innocens reuocatur
Porta igitur ad aquiloēm habet
feneſtras· habet veſtibulum· habet
ſculpturas: quia cum peccator ad
vitā poſt culpas reducitur· ſepe lu
men contemplationis accipit: at
qȝ de ipā memoria iniquitatis ſue
grām magne humilitatis · bone
quoqȝ operationis efficaciam perci
pit: vt omne quod fieri precipitur·
in vita eius quaſi ſculptū eſſe vide
atur· Septē vero graduū erat aſ
cenſus eius· ⁊ veſtibulū ante eam
Septem gradib9 ad portā aſcen
ditur: quia per ſancti ſpūs ſeptifor
mē graciam aditus nob vite aperi
tur· Quam ſeptiformē graciam y
ſaias in ipō noſtro capite vel in e9
corpore quod nos ſumus enume
rans dicit · Requieſcet ſuper eum
ſpūs ſapientie ⁊ intellcūs: ſpūs
conſilij ⁊ fortitudinis· ſpiritus ſci
entie et pietatis: ⁊ replebit eum
ſpiritus timoris domini· Quos gra
dus de celeſtib9 loquens· deſcen
dēdo magis q̄ aſcendēdo numera
uit: videlicet ſapientiam intellec
tum cōſiliū fortitudinē ſcientiam
pietatē timorem· Et cū ſcriptū ſit
iniciū ſapientie timor domini: con

ſtat proculdubio quia a timore ad
ſapientiam aſcenditur· non aūt a
ſapientia ad timorem reditur: qȝ
nimirū perfectam habet ſapientia
caritatem · Et ſcriptū eſt· Perfcā
caritas foras mittit timorē· Pro
pheta ergo quia de celeſtibus ad
yma loquebatur: cepit magis a ſa
pientia ⁊ deſcendit ad timorē Sȝ
nos quia a terrenis ad celeſtia te
dim9· eoſdē gradus aſcendendo ā
numerem9: vt a timore ad ſapien
tiam peruenire valeam9 · In men
te etenim nrā primus aſcenſionis
gradus eſt timor domini: ſecund9
pietas· tercius ſcientia· q̄rtus for
titudo· q̄ntus conſiliū· ſextus intel
lcūs· ſeptim9 ſapientia· Eſt enim
timor domini in mente· Sed qua
lis eſt iſte timor: ſi cum eo pietas
non eſt? Qui enim miſereri proxi
mo ignorat· qui compati ei9 tribu
lationibus diſſimulat: hui9 timor
ante omnipotentis dei oculos nul
l9 eſt: qui non ſubleuatur ad pie
tatē · Sed ſepe pietas per inordi
natā miſericordiam errare ſolet: ſi
fortaſſe pepercit q̄ parcēda non ſt·
Peccata enim q̄ ferri gehenne ig
nib9 poſſūt: diſcipline ſūt verbere
corrigenda Sȝ inordinata pietas
cum temporalit̄ parcit: ad eternū
ſuppliciū pertrahit· Ut ergo vera
⁊ ordinata ſit pietas· ad gradum
eſt aliū ſubleuanda id eſt ad ſcien
tiam: vt ſciat vel quid ex iuſticia
puniat: vel q̄d ex miſericordia di
mittat· Sȝ q̄d ſi ſciat quid agere

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quid agere quis debeat? virtute
vero agendi non habeat? Sapien
tia ergo noſtra creſcat ad fortitu
dinem? vt cum videt quid agendū
ſit. hoc agere per mentis fortitu
dinem poſſit: ne timore trepidet.
⁊ pauore collapſa non valeat bo
na defendere que ſentit. Sed ſepe
fortitudo ſi improuida fuerit. ⁊ mi
nus contra vicia circumſpecta: ip
ſa ſui preſumpcione in caſum ruit.
Aſcendat ergo ad conſilium: vt
prouidēdo p̄moneat omne quod
agere fortiter poteſt. Sed eſſe con
ſilium non poteſt ſi intellectus de
eſt: quia qui non intelligit malū
quod agentem grauat? quomodo
poteſt bonū ſolidare quod adiuuat?
Itaqȝ a conſilio aſcendamus ad
intellectum. Sed quid ſi intellectus
magno quidem acumine vigilet?
⁊ moderari ſe neſciat per maturi
tatem? Ab intellectu ergo aſcenda
mus ad ſapientiam: vt hoc quod
acute intellectus inuenit. ſapienti
a mature diſponat. Quia igitur
per timorem ſurgimus ad pieta
tem per pietatem ad ſcientiam du
cimur. per ſcientiā ad fortitudinē
roboramur. per fortitudinē ad cō
ſiliū tendim9. per ꝯſiliū in intellcū
ꝓficim9. p intellectū ad maturita
tē ſapie ꝑuenim9? ſeptē ḡdib9 ad
portā aſcēdim9: p quā nobis adi
tus vite ſpūalis aperitur. Bñ aūt
dr q2 veſtibulū erat ante eā? q2 ni
ſi quis prius humilitatē habuerit
ad hos grad9 donoꝝ ſpūaliū non
aſcendit: ſicut ſcriptum eſt. Super
quem requieſcet ſpiritus me9? niſi
ſuper humilem ⁊ quietū. ⁊ tremē
tem ſermones meos? De quo p
pſalmiſtā dicitur. Aſcenſus in cor
de e9 diſpoſuit. in ꝯualle lacrima
rum. Conuallis quippe humilis
locus eſt. Et peccator quiſꝫ dum
ſe in lacrimis humiliter affligit:
in corde per aſcenſum virtutū pro
ficit. Qui rurſus ait. Emittit fon
tes in conuallib9: quia omp̄s de
us dona ſpiritualis gracie humili
bus preſtat. Poteſt quoqȝ per veſ
tibulum fides intelligi. Ipſa quip
pe eſt ante gradus ⁊ portā? quia
prius quidem ad fidem venimus
vt poſtmodum per ſpiritualiū do
norū gradus celeſtis vite aditum
intremus. Non enim virtutibus
venitur ad fidem. ſed fide pertingi
tur ad virtutes. Cornelius enim
centurio cuius elemoſine ante bap
tiſmum angelo teſte laudate ſunt.
non operibus venit ad fidem: ſed
fide venit ad opera. Nam ⁊ ei per
angelum dicitur. Oraciones tue
⁊ elemoſine aſcenderūt in conſpec
tu dei. Si enī deo vero ⁊ ante bap
tiſmum non crediderat? quem ora
bat? Vel quomō hunc omnipotens
deus exaudierat? ſi non ab ipſo ſe
in bonis perfici petebat? Sciebat i
gitur creatorem omniū deum. ſed
q2 e9 omp̄s filius incarnatus eſſꝫ ig
norabat. Neqȝ enī poterat bona a
gē. niſi an̄ credidiſſꝫ. Scriptū namqȝ
ē. Sine fide īpoſſibile ē placē deo

Fidem ergo habuit cui9 operatio
nes ⁊ elemoſine placere potuerūt
bona aūt actione promeruit vt de
um perfecte cognoſceret. ⁊ de vni
genito eius incarnationis miſteri
um crederet: quaten9 ad ſacramē
tum baptiſmatis perueniret. Per
fidem ergo venit ad opera: ſed ꝑ
opera eſt ſolidatus in fide. Veſtibu
lū itaqꝫ ante gradus eſt: quia qui
prius crediderat. ipſe poſt virtutū
gradib9 ad porte aditū aſcendit.
Sequitur. Et porta atrij interio
ris contra portā aquilonis ⁊ ori
entis. Hoc loco contra non ꝓ ad
uerſitate ponitur. ſed pro rectitudi
ne. Ita enim porta atrij interiorꝭ
poſita monſtrabatur: vt porta aq̄
lonis ⁊ orientis recto ad eam adi
tu tenderet. Quid eſt ergo ꝙ por
ta interior recto itinere poſita cōtra
portā orientis ⁊ aquilonis oſten
ditur? niſi hoc quod aperte datur
intelligi. quia ſiue iudayco ⁊ genti
li populo. ſeu iuſtis ⁊ peccatorib9
ſed poſt peccata conuūſis. eque adi
tus regni celeſtis aperitur? Larga
eſt enim miſericordia creatorꝭ nrī
Et porta interior non ſolam portā
orientis reſpicit. ſed etiā aquilonis
quia non ſolis hijs qui in innocēci
a permanent. ſed etiam peccatori
b9 peccata ſua penitendo dāpnanti
b9 aperiūtur interioris atrij gau
dia: vt ineffabilia miſteria patri
e celeſtis agnoſcant? agnoſcendo
ſitiant: ſitiendo currant: currendo
perueniant. Hec interni gaudij ſe

creta cognouerat. qui dicebat. Si
cut anima mea ad deum viuū?
quando veniam et parebo ante faci
em dei? Predicator gentium ad
hūc aditum regni celeſtis anhela
bat cū diceret Cupio diſſolui ⁊ cū
xpō eſſe. Hec exultationis occul
te ſecreta cognouerat ſponſa: que
dicebat. Dilectus meus miſit ma
nū ſuam per foramē: ⁊ venter me
us intremuit ad tactū ei9. Dilec
tus etenim manū per foramē mit
tit: qn̄ virtute ſua domin9 noſtrū
animū per ſubtilem intellectū pul
ſat. Et venter illius in tactu contre
miſcit? quia infirmitas noſtra per
hoc quod celeſtis gaudij intellectū
tangitur ipſa ſua exultatione tur
batur: ⁊ fit in mente pauor ac leti
cia? quia iam ſentit quod de celeſti
gaudio diligat: et adhuc metuit
ne plene nō percipiat quod vix te
nuiter ſentit. Quid igitur reſtat?
niſi vt ſe ad perfectioris vite curſū
dirigant. omnes qui illa gaudia
patrie celeſtis agnoſcunt? Vnde
⁊ hic apte ſubiūgitur. Et menſ9
eſt a porta uſqꝫ ad portā centū cubi
tos. Centenariū numerū quia de
cies per denariū ducitur. iam ſupe
rius diximus eſſe perfectū Is itaqꝫ
qui aditum atrij interioris videt.
profecto neceſſe eſt vt per viā per
fectionis currat: vt a porta incho
ationis vſqꝫ ad conſūmationis in
greſſum perueniat. Menſuratur er
go atriū intern9 quod a portꝭ exte
rioribus uſqꝫ ad portam interiorem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tenditur centum cubitis⸫ vt qui in
trare amando cepit. latitudinē per
fectionis habeat in mente⁏ q̄tenus
in eo quē diligit hunc nec proſpe
ra extollant nec aduerſa coanguſ
tent. ſed tranſitoria cuncta deſpici
ens. quo adu〈ſ〉 ad gaudia ſecreta
perueniat . per atriū perfectionis
currat. Sunt enim multi qui iam
in ſeptem gradibus aditum porte
exterioris intrauerūt⁏ iuxta quen
dā ſuperne diſpenſationis modū
per timorem dei humiles. per pie
tatis ſtudiū miſericordes . per ſci
entiam diſcreti. per mentis fortitu
dinem liberi. per conſiliū cauti. per
intellectum prouidi . per ſapienti
am maturi⸫ ſed adhuc quibuſdā
neceſſitatib9 obligati. hui9 mūdi
curꝭ inſeruiūt⁏ ⁊ inde iam ex mag
na parte excuſſerunt animū . vbi
adhuc tenentur inuiti. Cumq; ſu
perimpoſita terrene occupationis
portant onera. minus ſe in precep
tis celeſtibus exercent⸫ ⁊ dum an
helare medullitus ad eternam pa
triam non vacat. ipſa in eis ſua a
liquo modo deſideria langueſcunt
quia animo curis temporalibus p̄
pediti. vera gaudia que cognoſcūt
amare tantū non licet q̄ntum libet
Hij plerūq; a iugo mūdi colla mē
tis excuciūt⁏ omnia deſerūt. terre
ne cure pondera deponūt⸫ atq; vt
ad celeſte deſideriū lacius animū
ſuum laxent. vitam remotam pe
tunt⁏ ⁊ in ea ꝑabus ſanctis inten
ti ſacris meditationibus dediti .

cotidiano ſe fletu afficiūt⸫ ⁊ vetuſ
tatē cordis igne amoris conſlant
atq; ad celeſte gaudiū accendēdo
ſe innouant Hij plerūq; in ipſo ſu
o deſiderio accenſi exire iam de car
ne concupiſcunt⁏ atq; ad vitam p̄
ſentem redire poſt fletus nolunt⸫
ſed tamen differūtur vt dilatus a
mor ex ipſa ſua dilatione proficī
at⁏ ⁊ ardenti deſiderio quaſi qd̄
negatur accreſcat Sic in regione
geraſenorū qui liberatus a legiōe
demonū fuerat ire iam cū domīo
volebat⁏ ſed tamen ei dicitur. Re
uertere in domū tuam⁏ ⁊ narra q̄n
ta tibi fecerit dominus. Dic ſpon
ſa in canticis canticoꝝ ſanctis deſi
derijs anxia loquitur dicens. In
lectulo meo per noctes queſiui quē
diligit anima mea⸫ queſiui illum
⁊ non inueni. In lectulo enim di
lectum querit⁏ quādo in ipſo ſuo o
cio et vacatione quā apprehēdit iam
videre anima dominū concupiſcit⸫
iam ad eum exire deſiderat⁏ iā ca
rere p̄ſentis vite tenebris anhelat
Sed querit illū ⁊ nō inuenit⸫ q2
q̄uis magno amore deſideret⁏ ad
huc tn̄ ei non conceditur videre quē
amat Tales itaq; ſanctoꝝ men
tes quid aliud in hoc deſiderio faci
unt⸫ niſi quod iam a portis exteri
oribus per atriū interius ad por
tam currūt⸫ Quib9 ſepe euenit .
vt cum ſe videant magno celeſtis
grē munere cōpunctos. iam ſe perfec
tos exiſtimēt⸫ ⁊ obedientes putēt
ſz q2 nullus eſt qui dura precipiat

paciẽtes eſſe ſe credant ꝫ quia ne
mo eos per contumelias ⁊ ad uer
ſitates pulſat: ⁊ plerūq; cōtingit
vt ſpūale miniſteriū vel inuiti ſuſci
piant: atq; ad gubernationem fi
deliū deducantur. Qui cum mag
nis tribulationib9 fuerint hinc in
de pulſati turbati mente ſeſe imper
fectos inueniūt: qui non pulſati ꝑ
fectos ſe eſſe crediderūt. Qua ex
re agitur vt ſe ad ſemetipſos colli
gant ⁊ apud ſe taciti obprobriū
ſue infirmitatis erubeſcant: atq;
ex ipā ſua confuſione roborati con
tra aduerſa paciētiā opponant:
⁊ ex tribulatione proficiant q̄ pri
us in ocio ex ipā ſua ſecuritate cor
ruebāt: ⁊ deinceps tales eſſe incipi
unt: quales ſe eſſe prius inaniter
putauerūt. Hij itaq; cū a portis
exterioribus uſꝫ ad interiorem por
tam per boni ſtudij atriū diſcurrun
tur. hoc ipſū in eis atriū centū cu
bitis menſuratur: quia dilatione
⁊ exercicio in ſcā cotidie perfeccōe
proficiūt. Per cotidiana enim de
ſideria in mente ꝑficia: quaſi centū
eſt cubitis interi9 atriū menſurari
Idcirco igitur a portis uſꝫ ad por
tam centū ſūt cubiti: vt quaſi que
dam mora eundi ſit ipā dilatio vi
uendi: per quā cotidie ī virtutib9
creſcitur: ut ad interiorē aditū per
fectius perueniatur. Sequitur ⁊
duxit me ad viam auſtralem: ⁊
ecce porta q̄ reſpiciebat ad auſtrū
Et menſus eſt frōtem eius ⁊ veſti
bulū eius iuxta menſuras ſuperio

res: ⁊ feneſtras ei9 ⁊ veſtibula in
circuitu. ſicut feneſtras ceteras Quin
q̄ginta cubitoꝝ lōgitudinē et lati
tudinē vigintiq̄nq; cubitoꝝ: et in
gradib9 ſeptē aſcendebatur ad eā
et veſtibulū ante fores eius. Cūc
ta hec in orientis ⁊ aquilonis por
ta iam dicta ſunt: ⁊ congruū non
eſt vt ea q̄ ſemel ac ſcdo exponen
tes dixim9. ſepius replicem9. No
tandū tamē nobis eſt. quia in ſpi
rituali edificio alter aditus ad ori
entē. ali9 ad aquilonē. atq; alius
ad auſtrū patet. Sicut enim aqui
lonis frigore peccatores. ita per
auſtralem viam feruentes ſpiritu
deſignantur: qui calore ſancti ſpi
ritus accenſi velut in meridiana lu
ce virtutib9 excreſcūt. Pateat ita
q; porta ad orientē: vt hij qui ſa
cramenta fidei bene inchoauerunt
⁊ in nulla poſtmodū viciorū ꝑfun
ditate dimerſi ſūt ad gaudia ſecre
ta perueniant Pateat porta ad a
quilonem: ut hij qui poſt inchoaci
onē caloris ⁊ luminis in peccato
rum ſuoꝝ frigorē ⁊ obſcuritate de
lapſi ſunt. per compūctionē penitē
tie ad veniam redeant: ⁊ q̄ ſit inte
ne retributiōis vera leticia cognoſ
cant. Pateat porta ad meridiem
vt hij qui poſt accepte lucis inicīū
ſanctis deſiderijs in virtutib9 fer
uent: ſpūali intellcū cotidie inter
ni gaudij miſteria penetrēt. Inter
hec aūt q̄ri poteſt: cū quatuor h9
mūdi partes ſint. cur in hoc edifici
o hee exteriores non quatuor ſed

tres porte eſſe memorantur. Q̄d
recte q̄rendū fuerat: ſi propheta
non ſpūale ſed corporale edificiū
vidiſſet. Sancta enim eccleſia id
eſt ſpūale edificium vt ad ſecreta
gaudia pertingat. tres ſolūmodo
portas habet: videlicet fidē ſpem
atq̨ caritatē: vnam ad orientem
aliam ad aquiloēꝫ terciam ad me
ridiem. Porta quippe in oriēte eſt
fides: quia per ipſam lux vera naſ
citur in mente. Porta ad aquilo
nem ſpes: quia vnuſquiſqꝫ in pec
catis poſitus ſi de venia deſperaue
rit. funditus perit. Unde neceſſe eſt
vt qui ſua iniquitate extinctus eſt
per ſpem mīe reuiuiſcat. Porta
ad meridiem eſt caritas: quia ig
ne amoris ardet. In meridiana
etenim parte ſol in altum ducitur.
quia per caritatem lumen fidei in
dei et proximi dilectione ſubleua
tur. Tribus igitur portis ad in
terius atriū tenditur: quia per fi
dem ſpem atq̨ caritatem ad gau
dia ſecreta peruenitur. Alia quoqꝫ
queſtio oritur: cur porta atrij inte
rioris poſita contra portam orien
tis et aq̄lonis dicit̄: et an ad auſ
tralem portam pateat tacetur.
Sed quia per orientem inchoan
tes. per aquiloēm lapſos diximꝰ
deſignari: dignū fuit vt vel de in
choantibꝰ quibus adhuc ſol in te
pore eſt. vl' eciam de lapſis ſed per
conuerſionem redeuntibus aperte
diceretur. q̄ eis porta atrij interio
ris pateat: quatinus ex ipſis nos
certos faceret. de quibus dubitari
poterat. Hoc aūt de porta auſtra
li dicendū non erat: quia eos ad
gaudia interna pertingere qui fer
uore ſpiritus in virtutibus perma
nent nullꝰ ignorat. Uſus quippe
eſt ſacri eloquij. ea de quibus du
bitari poterat aperte dicere et ea
que conſtant tacere: ſicut per pſal
miſtam dicitur. Irritauerunt moy
ſen in caſtris: et aarō ſanctum do
mini. Aaron quippe exigente po
pulo ydolū fecerat: et recte poterat
de eius vita dubitari. Moyſes er
go ſanctus non dicitur. quia ſanc
tus eſſe ab omnibus ſcitur: et aa
ron ſanctum nominat: vt nobis
de vita illius dubietatem tollat.
Sequitur. Et celate palme erāt.
vna hinc et altera inde in fronte e
ius. Quid eſt hoc qd̄ prius in frō
tibus pictura palmarū: nūc autem
celate palme in frōte eſſe memorā
tur: In celatura quippe lapidū ex
teriora opera eſſe videntur. Sed ſi
cut ſuperiꝰ iam diximꝰ pictura pal
marū eſt oſtenſio ſignorꝫ: nūc ve
ro celatura palmarū dicitur: vt bo
norꝫ operū demonſtratio deſignet̄.
Ipſis enim ſūmus predicatoribus
dicitur. Uideant opera veſtra bo
na: et glorificent patrem veſtrum
qui in celis eſt. Qui igitur in vita
ſua impreſſa eſſe ſancta opera de
monſtrant: palmas in fronte cela
tas habent: quia quanta illos in
poſterū victoria ſequatur. iam nūc
in ſanctis ſuis operibus oſtendūt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vel certe quia fidem per orientis
ſpem per aquilonis· caritatē vero
per auſtralem portam diximus de
ſignari: notandū nobis eſt· quia
in orientis porta pictura palmarū
in aquilone vero ⁊ meridie celatu
ra eſſe perhibetur: quia contingit
ſepe vt hij qui adhuc inchoantes
ſunt· necdū ſe in opibꝰ ſolidis ac
magnis exerceant: hij vero qui
poſt iniquitates ad v̄tutes redeūt
plerūq; vt culpas ſuas ante omni
potentis dei oculos tergere valeāt
in magnis operibꝰ exercentur: et
qui iā feruore ſpūs ſc̄ī actibus in
ardeſcūt· virtutibꝰ excreuerūt· q̄ſi
meridies in ſanctis actibus ſunt·
In orientis ergo porta pictura eſt
in aquilonis vero ⁊ in meridiei ce
latura: quia ſignū victorie quod
inchoantibus oſtenditur: hoc in re
uertentibus atq; feruentibus iam
ſolidius ⁊ robuſtius tenetur· No
tandū quoq; magnopere eſt: ꝙ di
citur hinc ⁊ inde· Omnes enim q̄
ad vite aditū tendimus: ⁊ ex dex
tro et ex ſiniſtro latere habere pal
mā debemus· Qđ enim hinc ⁊ in
de dicitur: latus vtrūq; ſignatur
A dextro igitur palmam habet is
quem proſpera non extollūt: a ſi
niſtro palmā habet is quem aduer
ſa non deiciunt· Quaſi ex vtraq;
parte portabat paulus palmā cum
diceret Per arma iuſticie a dextris
⁊ a ſiniſtris: per gloriam ⁊ igno
bilitatē: per infamiā ⁊ bonam fa
mā· vt ſeductores ⁊ veraces· Non
hunc aduerſa frangebāt: non proſ
pera in mentis tumorem ſubleua
bāt· Hinc inde ergo geſtabat pal
mā qui ⁊ in aduerſitate fortis· et
in proſperitate humilis permane
bat· Quiſquis enim de proſperis
extollitur habere in parte dextra
palmā neſcit: quiſquis in aduerſi
tatibꝰ frāgitur portare palmā a ſi
niſtro latere ignorāt Vt ergo hinc
⁊ inde palma geſtetur in frōte· ad
eſſe ſemper nr̄is mentibꝰ debet et
in aduerſis fiducia ⁊ in proſperis
timor: ne aut aduerſa in deſpera
tionē ꝑtrahāt: aut proſpera ani
mū in ſui fiducia extollant· Hinc
eſt ꝙ idem egregius p̄dicator di
cebat· Scio ⁊ humiliari ſcio ⁊ ha
būdare: vbiq; et in omnibꝰ inſtitu
tꝰ ſū: ⁊ ſaciari ⁊ eſurire· et habūda
re ⁊ penuriā pati· Omnia poſſū in
eo qui me confortat· Nūquid nā
fr̄es ars eſt aliqua humiliari ⁊ ha
bundare· ſaciari ⁊ eſurire· habun
dare et penuriam pati: vt ꝓ mag
no ſe iſta ſcire tantus p̄dicator in
ſinuet: Ars omnino et mira diſci
pline ſcientia: que toto nobis cor
dis eſt āniſu diſcenda· Quē enim
penuria ſua non frāgit· a graciarū
actione non retrahit· in rerū tempo
raliū deſideriū non accendit: ſcit
humiliari· Hoc enim loco apoſto
lꝰ humiliari dicit penuriā ꝑpeti Nā
ſtati ꝯtrario ſubiūxit· Scio ⁊ ha
būdare· Qui enim acceptis rebus
non extollitur· qui eas ad vſū va
ne glorie non intorquet· qui ſolus

non poſſidet quod accepit · ꝰ hoc
cū indigentibus miſericorditer di
uidit: ſcit habūdare. Qui acceptꝭ
alimentꝭ non ad ingurgitatiōem
uentris utitur. ſed ad reparatiōem
virtutꝭ. nec plus carni tribuit. ꝗ̄
neceſſitas petit: ſcit ſaciari · Qui
alimentoꝝ inopiā ſine murmura
tione tolerat · nec pro neceſſitate
victꝰ agit aliquid unde anima pec
cati laqueū incurrat: ſcit eſurire ·
Quē ergo nec habūdātia in ſupbiā e
leuat. nec in ncītate cupiditas ir
ritat. nouit habūdarē. nouit penuri
am pati. Qui cū ſtatī ſubderet oīa
poſſū: ne elatiōis eſſe ūba crederē
tur adiūxit in quo In eo qui me ꝯ
fortat. Ecce in altum ramus pro
dijt: ſed quia in radice ſe tenuit ·
in viriditate permanſit. In altum
enim ſurgens areſceret: ſi ſe a ra
dice diuiſiſſet Nibil enim nil tribu
it: qui omnia ſe poſſe non in ſe ſed
in eo qui ſe ꝯfortat fatetur. Hinc
et inde ergo predicator egregius
palmā habet: quē nec habūdanti
a in ſuperbiam. nec inopia ad aua
riciam pertrahit Diſcamus itaqꝫ
frēs nō ſolū in proſperꝭ: ſed in ad
uerſis quoqꝫ grās agere Pater e
nim nobis ex pietate ſua factꝰ eſt
ꝯditor noſter: noſꝫ adoptiuos fili
os ad hereditatē regni celeſtis nu
trit: et non ſolū donis reficit: ſed e
tiam flagellis erudit. Diſcamus
igitur habūdare: ut cūcta q̄ ab eo
accepimꝰ cum indigentibꝰ parcia
mur: ut mentē habūdātia nō ele
uet: ne forte ille gaudeat: quia hēc
adeſt ſibi qd̄ deeſt alteri: et nō iam
de bono ꝰ xp̄o letetur A priuato
gaudio ueritas ad ꝯmune diſcipu
los reuocat: cū eos de predicacio
ne redeūtes. et de ſubiectiōe demo
nū letantes admonet dicens No
lite gaudere ſuper hoc: ſed potius
gaudete et exultate. quia nomina
veſtra ſcripta ſunt in celo. Non e
nim omnes electi demonia eiciūt.
ſed tamen electorū omniū nomina
celo tenentur aſſcripta. Admonen
tur ergo diſcipuli priuatā leticiam
deponere · de ꝯmuni aūt et perpe
tua felicitate gaudere · Quiſquis
itaqꝫ in eo gaudet quod alter nō
habet: ex ipā ſua habundantia de
terior factus · gaudiū priuatū ha
bet. Contra huiꝰ nos appetitum
habūdantie iohannes āmonet di
cens. Nolite diligere mundū: ne
qꝫ ea q̄ in mūdo ſūt. Qui q̄re hoc
dicat mox racionē ſubdidit dicēs.
Si quis diligit mūdū: non eſt ca
ritas patrꝭ in eo. Nemo enim po
teſt duobꝫ dn̄is ſeruire quia nō va
let ſimꝰ trāſitoria et eterna dilige
re. Si enim eternitatē diligimꝰ:
cūcta tp̄alia in uſu nō in affcū poſ
ſidemꝰ Qui eandē vocē ꝓtinꝰ ſub
dit dicēs Quia oē qd̄ in mūdo eſt
ꝯcupiſcētia carnis ē. et ꝯcupiſcēcia
oculoꝝ. et ſupbia vite. Ideo enim
hrē aliquid hōines et vltra ꝗ̄ nēc
eſt concupiſcūt. vt habēdo ſuperbi
ant: et quia hoc alius non habet
ſe in cogitationibus extollunt ·

Quiſquis itaqꝫ talis eſt: adhuc
ad portandū habūdantiā doctꝰ nō
eſt. Sepe aūt quod auaricia ex ap
petitu gerit neceſſitatem putat: ⁊
cū minora ſufficiant. dolet maiora
deeſſe: atqꝫ incautus animꝰ quā
dā quaſi neceſſitatē patitur quā fa
cit: ⁊ cum nimia ſint q̄ deſiderat:
ſuam ſibi aliquo modo auariciam
excuſat. Habūdantia itaqꝫ ſuperbi
e viciā eſt: quā ſiqñ etiam cupidi
tas intercipit. hanc vt ita dixerī
quaſi peregrina cupiditas inuaſit.
Si igitur habūdandi artem ſcire
volumꝰ: neceſſe eſt vt non ſolum
ea q̄ vicia ſunt. ſed ea etiam que
de lōginquo veniūt vicia fugiamꝰ
Diſcamus igitur penuriā pati: ne
ea q̄ non habemus. habere etiam
cū culpa requiramꝰ: ne felices pu
temꝰ quos rebꝰ onuſtos cernimꝰ
Nimiū valde ſunt ea. q̄ ſibi quaſi
in ſūptus vite p̄ntis ꝑparāt. Mul
ta portant ſed in via breui Mag
na eſt nob̄ in hoc itinere ſocia pau
pertas q̄ animū nō anguſtat Cū
deeſt terrena ſubſtantia de qua re
no iudicii rōnes ponamꝰ. liberius
ad patriam tendimꝰ: quia quaſi
in via pondere caremus Diſcamꝰ
ſaciari: ne in ſumendis alimentis
corporis. gule magꝭ q̄̄ neceſſitati
ſeruiamꝰ. Plus enim ꝯcupiſcenti
a q̄̄ neceſſitas petit: ⁊ ſepe dū car
nis inopie ſatiſfacere curamꝰ. vo
luptas ſubrepit: modū refectionis
excedit. Unde fit vt culpa trāſeat
ad culpā: quia plerūqꝫ inde alia
carnis temptatio naſcitur: dū car
ni imoderacius in refectione ſeruiē
Ex peccato etenim primi hominis
infirmante natura in hoc mūdo cū
noſtris temptacionibꝰ naſcimur:
⁊ caro nobis aliqñ adiutrix eſt in
bono opere: aliqñ aūt ſeductrix in
malum. Si igitur ei plus q̄̄ de
bemus tribuimus. hoſtem nutri
mꝰ: ⁊ ſi neceſſitati eius que debe
mꝰ non reddimus ciuem necamꝰ
Saciāda itaqꝫ eſt caro: ſed ad
h̄ uſꝫ. vt i bono nob̄ ope famulari
ſufficiat. Nam quiſquis ei tantū
tribuit vt ſupbiat: ſaciari penitꝰ
ignorat. Ars itaqꝫ magna eſt ſa
ciari: ne vnuſquiſꝫ per ſacietatem
carnis ad iniquitatem prorūpat
turpitudinis. Diſcamus eſurire:
vt nobis propter habundātiam ſe
quentē noſtra hic inopia placeat:
nec nos ventris neceſſitas ad cul
pam trahat. ne peccatum menti ip
ſa indigentia ſuggerat. ⁊ dū caro
fame affiatur. ad cupiditatem a
nimꝰ irritetur: et querat cū culpa
prouidere vnde carni valeat in ne
ceſſitate ſatiſfacere. ne cor in indig
natione ꝓſiliat. et linguā in mur
murationis amaritudinē accendat
Qui igitur in carnis ſue iopia ſe
hinc inde circūſpiat. atqꝫ a pecca
ti laqueo cuſtodit: nouit eſurire.
Nos itaqꝫ fratres cariſſimi iram
atqꝫ auariciam in aduerſitate fu
gientes elatioēm ⁊ immoderata
gaudia in proſperitate declinan
tes: qꝫ per fidē. ſpem atqꝫ caritatē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

interioris vite atriū tribus portis
intrare cōcupiſcim9 : palmas hinc
& inde teneamus. Ibet adhuc al
terū ciuem celeſtis patrie ad men
tem reducere : ꝛ qualiter hinc inde
palmā teneat demonſtrare. Btūs
etenim iob cū eſſet viris orientali
b9 dicior. ꝛ e proſpera cuncta ſup
peteret. filij pollerēt. familia creſce
ret. greges exuberarent : in tanto
omnipotentis dei timore perſtitit.
vt inter cuſtodiam diſcipline. int̄
acta iuſticie. inter multa humilita
tis obſequia. miſericordie operibꝫ
intentus. ſacrificijs offerendis de
ditus. holocauſta domino pro ſin
gulis filijs immolaret : ne quis eo
rum ſaltem in corde peccaſſꝫ. Pen
ſemus ergo quanta ei erat cuſtodi
a boni operis : qui in filijs ſuis ex
piabat ſacrificijs culpas cordis.
Sed q̄ꝛ iuſtus eſſet in proſperita
te iam innotuerat. Valde autem
ignotū erat : ſi perſeuerare iuſt9 ꝛ
inter flagella potuiſſet. Tangen
dus ergo erat verbere : vt vir ille
ſanctus in proſperis interrogare
tur aduerſis : et qui not9 erat om
nipotēti domino : notus nobis per
flagella fieret / ꝛ ſibimetipſi. Diſpo
nente itaqꝫ domino conſumpti ſūt
greges. interfecti cuſtodes : euerſa
domus. extincti filij : percuſſa caro
a planta pedis uſqꝫ ad verticem : re
manſit vxor incolumis que verbo
rū iaculis vulnera augeret. Sed
hanc vir ſanctus in temptatione.
ſanus in vulnere prudenter docet

eiqꝫ reſpondit dicens Si bona ſuſ
cepimus de manu domini : mala
cur non ſuſtineamus : Amici quoꝫ
qui ad cōſolandum veniūt. ad con
tumelias erūpunt. ꝛ in dolore vul
nerū addunt adhuc vulnera verbo
rum. Immiſericordē dicunt : rapto
rem nominant. violentū denunci
ant : oppreſſorem pauperum faten
tur Quid igitur miles dei faceret
inter dolentia vulnera & amara
verba depreſſus : Ecce flagella
dei. et verba hominū ſimul afflici
animū ad deſperatioēm premūt.
Sed virtute ſpiritus plenus car
nis vulneribus iacens. mentis ro
bore ſtans : contra deſperationis
impulſum reduxit ad memoriam
bona q̄ egerat. Quia miſericors
fuerat dicens. Oculus fui ceco : et
pes claudo. Et rurſum. Pater e
ram pauperum Quia ꝛ diſcipline
cuſtos & benignus. dicens. Cum
qꝫ ſederem quaſi rex circumſtan
te exercitu : eram tamen merenti
um conſolator. Quia humilis fue
rat. dicens. Si contēpſi ſubire iu
diciū cum ſeruo meo & ancilla me
a : cum diſceptarēt aduerſum me.
Quia hoſpitalis fuerit fatetur.
Si deſpexi p̄tereuntē : eo q̄ꝛ nō ha
buerit indumentū. Quia largus
in donis dicit. Si nō benedixerūt
m̄ latera ei9 : & de velleribꝫ ouiū
mearū calefact9 eſt. Quia violen
tus nō fuerit teſtatur dicens. Si
leuaui ſup pupillū manū meam.
cum viderē me in porta ſuperiorem

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quia de inimicia periculo nunq̄ᵐ ex
ultauerit dicit. Si gauiſus ſū ad
ruinam eius qui me oderat. Qui
a patiens fuerit. ⁊ etiam ſuoꝝ ma
liciam equanimit̄ pertulerit dixit
Si non dixerunt viri tabernaculi
mei: quis det de carnibꝰ eius vt
ſaturemur? Quid eſt ergo qḋ vir
ſanctus tot ſuas virtutes inter fla
gella enumerat? Quid eſt qḋ ore
ſuo opera q̄ fecerat laudat: niſi qꝛ
inter vulnera ⁊ verba q̄ hunc ad
deſperationem trahere poterant.
ad ſpem animū reformat? Et qui
in proſperitate humilis fuit: reuo
catis bonis ſuis ad memoriā . in
fractꝰ in aduͤſitate ꝑmanſit. Cuiꝰ
enim animū inter tot flagella illa
verba ad deſperationem nō impel
lerent: niſi ſibi ad memoriā bona
q̄ fecerat reuocaſſet? Vidit igitur
ſanctus vir mentem ſuam auditis
tot malis ad deſperationem con
cuti: ⁊ mirabiliter ſtuduit in ſpe
certa ex bonis ſuis actibꝰ ſolidari
Sic ſic impletur quod ſcriptū eſt.
In die bonoꝝ ne imemor ſis ma
loꝝ: ⁊ in die maloꝝ ne imemor
ſis bonoꝝ. Si enim cū bona habe
mꝰ maloꝝ remiſcimur q̄ aut iam
paſſi ſumꝰ. ꝗ adhuc pati poſſumꝰ:
accepta bona mentem nō eleuāt
quia eoꝝ gaudiū timor memorie
maloꝝ premit. Et ſi cū mala ha
bemus bonoꝝ reminiſcimur q̄ aut
iam accepimꝰ. aut adhuc nos poſ
ſe accipere ſperamꝰ: maloꝝ pōdꝰ
animū in deſperationem non dep̄
mit: quia hūc ad ſpem memoria
bonorū leuat. Si itaq̨ fratres ca
riſſimi. ⁊ per p̄cepta dominica ⁊ ꝑ
ſanctorum exempla gradimur. vt
nos nec ꝓſperitas eleuet. nec ad
uerſitas frāgat: habere nos ante
omnipotentis dei oculos palmas
hinc inde monſtramus. Letemur
igitur in eius adiutorio. qui in ſu
is nobis ſequacibꝰ omnia q̄ prece
pit oſtendit omnipotens redēptor
noſter: qui viuit et regnat cū pa
tre in vnitate ſpūs ſancti deus: ꝑ
omnia ſecula ſeculoꝝ Amen.

Explicit omelia ſeptima. Inci
pit omelia octaua.

Prophetie verba q̄ lar
giēte dn̄o hodie carita
ti veſtre loquenda ſunt
lectione magꝭ indigēt
q̄ꝫ expoſitione. Ea enim in tribus
portꝭ interioribꝰ replicantur: que
ſcḋo iam vel tercio de exterioribꝰ
dcā ſunt. pauca verȯ in earū deſcrip
tione permutantur Unde neceſſe
eſt ea nos q̄ iam dicta ſunt legen
do trāſcurrere: vt que necdū dicta
ſunt licentius poſſimus enodare.
Itaq̨ nūc dicatur. Et porta atrij
interioris in via auſtrali. Et men
ſus eſt a porta uſq̨ ad portā in via
auſtrali centum cubitos. Et intro
duxit me in atriū interius ad por
tam auſtralem: ⁊ menſus eſt por
tam iuxta menſuras ſuperiores:
thalamū eius. frontē eius ⁊ veſti
bulum eius hijſdē menſuris: ⁊ fe
neſtras eiꝰ. veſtibulū eiꝰ in circuitu

quinquaginta cubitos longitudi
nis ⁊ latitudinis viginti quinqꝫ cu
bitos: ⁊ veſtibulum per girum.
Cuncta hec ſuperius dicta atqꝫ ex
poſita eſſe meminiſtis: necdum ve
ro dictum eſt quod de eodem veſti
bulo ſubditur. Longitudinem vi
gintiquinqꝫ cubitorum et latitudi
nem quinqꝫ cubitorū ⁊ veſtibulum
eius ad atrium exterius: atqꝫ ite
rum hoc quod iam ſuperius dic
tum fuerat replicatur cum dicitur
Et palmas eius in fronte. Et ſta
tim quod adhuc dictum non fue
rat ſubditur. Et octo gradus e
rant quibus aſcendebatur ꝑ eam
Hoc quoqꝫ quod de auſtrali por
ta ſcriptum eſt. de orientali quo
qꝫ porta in eodem ordine narrat.
nam protinꝰ ſubinfertur Et intro
duxit me in atriū interiꝰ ꝑ portā
orientalē. ⁊ menſus eſt portam ſe
cundū menſuras ſuperiores: tha
lamū eius ⁊ frontem eius et veſti
bula eius ſicut ſupra: et feneſtras
eiꝰ ⁊ veſtibula eius in circuitu. lō
gitudine quinquaginta cubitorꝫ:
latitudine xx. ⁊ quinqꝫ cubitorꝫ. ⁊
veſtibulū eius id eſt atrij exterio
ris: ⁊ palme celate in fronte eius
hinc et inde. ⁊ in octo gradus aſcē
ſus eius Ea quoqꝫ q̄ de porta auſ
trali et orientali dicta ſunt: in eiſ
dem verbis. etiam de porta que ad
aquilonem reſpicit replicatur Nā
ſubdit. Et introduxit me ad por
tam que reſpiciebat ad aquiloēm
⁊ menſus eſt ſecundū menſuras ſu
periores: thalamū eius ⁊ frontē
eius et veſtibulū eius et feneſtras
eius per circuitū longitudinē quin
quaginta cubitorꝫ. latitudinem vi
gintiq̄nqꝫ cubitorꝫ: ⁊ veſtibulum
eius r̄ſpiciebat in atrium interius
⁊ celatura palmarū in fronte illiꝰ
hinc et inde: ⁊ in octo gradus aſ
cenſus eius. Quid itaqꝫ interiori
atrio quid thalamo quid frontibꝫ
quid veſtibulo. quid feneſtris quid
longitudine ⁊ latitudine. quid pal
marū celatura ſignetur. late iam
ſuperius diximus: nec oportet vt
in eiſdem iterum. ſed in hijs ſolū
modo que necdū dicta ſunt occupe
mur Nunc ergo querendū nobis
eſt. que iſte tres porte interiores
ſint: vel quid eſt ꝙ earumdem por
tarum veſtibula vigintiquinqꝫ cubi
tis longitudine. ⁊ quinqꝫ cubitis
latitudine metiuntur: vel cur ad
eas non ſeptem ſicut de portis ex
terioribus dictum fuerat: ſed octo
gradibus aſcenditur Porta enim
atrij interioris que ſuperius dicta
eſt. de hijs tribus portis interiori
bus non eſt: quia illa ꝯtra oriē
tis et aquilonis portam reſpicere
dicitur. iſte autem ſingule interius
ad auſtrum vel orientem ⁊ aquilo
nem poſite eſſe memorantur. Vn
de recte per illam aditus interior
deſignatur. qui ſicut precedente
locutione iam dictum eſt vel iu
dee et gentilitati. vel inchoanti
bus atqꝫ in bono perſeuerantí
bus vel a bono cadentibus.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſed p9 culpas per penitentiam ſur
gentibus patet. Nunc aũt poſtq̃
ſingule in oriente ⁊ aq̃lone ⁊ au
ſtro porte deſcripte ſunt: cũ interio
ris atrij rurſũ porte ſingule in au
ſtro ⁊ oriente atq; aquilone deſcri
bũtur. aſpirante deo magna intẽ
tione opus eſt ſinũ tante profũdi
tatis indagare. Si enim portarũ
nomine ſanctos predicatores acci
pimus: ſciendũ nobis eſt. quia v
na eſt ecc̃ia in predicatoribus teſta
menti veteris ac noui. Porte autẽ
ſeptẽ vel octo gradus habent: qui
a ſancti ſpũs ſeptiformẽ gratiam
concorditer p̃dicant: octauũ vero
gradũ annũciant retributionis et̃
ne. Unde ſcriptũ eſt. Da partes
ſeptẽ necnõ ⁊ octo. Quid itaq; di
cere poſſum9 exteriores portas ni
ſi ãtiquos patres fuiſſe qui per p̃
cepta legꝭ nouerant opera populi
magꝭ q̃ꝫ corda cuſtodire: vt interio
res portas p̃dicatores ſancte ecc̃e
debeamus accipere. qui ſpũalibus
monitꝭ diſcipulorꝫ ſuorꝫ corda cu
ſtodiũt: ne malis q̃ non faciũt vel
in cogitationib9 delectentur. Per
illas enim ſeptẽ gradibus aſcendi
dicitur. iſtarũ vero octo gradũ a
ſcenſus eſſe perhibetur: qꝛ ⁊ in ve
neratione legꝭ dies ſeptim9 fuit
⁊ in nouo teſtamento octauus di
es in ſacramento eſt. is videlicet
qui dominicus appellatur: qui ter
cius a paſſione. ſed octauus a con
ditione eſt. quia et ſeptimũ ſequit̃
Diuerſo portarũ nomine ſolos in

telligim9 ſanctos apoſtolos deſig
nari: qui videlicet p̃mi nobis ſũt
ſancte eccleſie predicatores: ⁊ fi
dem nos ſpem atq; caritatẽ ſummo
pere tenere docuerũt. Ipſi itaq; no
bis in hijs virtutib9 porte ſunt:
q̃ nos p̃ eas dẽ virtutes ad iteriorẽ
intellectũ eterne ſapientie p̃ducũt
Sed ſi ipſi exteriores porte ſunt.
quos accipim9 interiores? Si ve
ro ipſi interiores ſunt. quos intelli
gimus exteriores? Qua in re ĩtel
ligi vtiliter p̃t: qꝛ ipſi nob ⁊ exte
riores ſimul ⁊ interiores porte ſũt
Cũ enim adhuc inchoantibꝫ non
alta ⁊ miſtica ſꝫ quedã que capi p̃
ualent p̃dicant. porte exteriores
ſunt: cũ vero perfectis profunda ⁊
miſtica loquũtur porte interiores
Videamus qualit̃ porta exterior
pateat. Nõ potui vobis loqui q̃ſi
ſpũalib9. ſed quaſi carnalib9: tanq̃
paruulis in xp̃o lac vobis potũ de
di non eſcam. Videam9 qualiter
porta interior pateat. Sapientiã
loquimur inter perfectos. Videa
mus vtrũ ip̃a eadẽ ſit porta interi
or ⁊ exterior. Sapientibꝫ ⁊ inſipi
entib9 debitor ſũ. Qui rurſũ dicit
Siue mente excedimus deo: ſiue
ſobrij ſumus vobis. In hoc enim
quod contẽplando et loquendo ſa
pientib9 mẽte excedit. porta interi
or eſt: in hoc vero quod paruulus
ſobriũ ſe in p̃dicatione temperat.
⁊ quãta ebrietate ſpũs infũdatur
in mente. cum p̃dicat nõ oſtendit
exteriorẽ portã ſe eſſe manifeſtat.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ipſi itaqꝫ ⁊ exteriores porte nob
ſunt ⁊ interiores: qui nos ⁊ in pri
mo aditu fidei ſpei ac caritatis in
ſtituũt: ⁊ cũ iam proficientib9 reg
ni celeſtis miſteria predicant. per
ſubtiliorem intellectum nos ad in
teriora perducũt. Unde ⁊ per ſep
tem gradus prius aſcenſus earũ
deſcribitur: et poſtmodũ per octo.
Per octauum enim gradum illi9
vite miſteria ſignantur. quam in
ſecretis ſuis perfecte intelligũt qui
iam cũcta temporalia mente trã
ſcendere nouerunt: qui preſentem
vitam que ſeptem dierum circulo
voluitur plene deſpiciunt: qui de
intima contemplatione paſcuntur
Habent igitur porte ſpiritualis e
dificij ſeptem gradus: quia timo
rem domini. pietatẽ ⁊ ſcientiam.
fortitudinem ⁊ conſiliũ. intellectũ
⁊ ſapientiam ſuis auditoribus p̄
dicant. Sed cũ iam omnia dimit
ti precipiũt. cũ nichil in hoc mũdo
diligi ãmonent. nil per affectum
teneri. cum contemplationi celeſ
tis patrie intendi. atqꝫ in eius ſua
dent miſterijs delectari octauum
gradum addunt ⁊ ad interiorã tra
hunt. Iſte gradus docente veri
tate cuidam oſtenſus eſt cui cum
legis precepta dicerentur reſpon
dit. Hec omnia cuſtodiui a iuuen
tute mea. Quaſi enim iam in ſep
tem gradib9 ſtabat. cũ a iuuentute
ſua õnia cuſtodiſſe ſe diceret. Sed
ei mox dicitur. Adhuc vnũ tibi de
eſt. Si vis perfect9 eſſe vade ven
de õnia q̃ habes ⁊ da pauperib9 ⁊
habebis theſaurũ in celo: ⁊ veni
ſeq̃re me. In quibus verbis octa
uũ equidẽ gradũ vidit: ſed oſcen
dere noluit: quia triſtis abceſſit.
Quiſquis itaqꝫ contempt9 rebus
tẽporalib9 eternitatis contẽplatio
ne paſcitur. celeſtis regni gaudia
rimatur: poſt ſeptẽ gradus quos
timendo ⁊ operãdo. atqꝫ intellectũ
ſapientie ſue creſcendo tenuit: oc
tauo gradu interioris porte aditũ
intrauit Per octauũ quoqꝫ nume
rũ ⁊ dies eterni iudicij. ⁊ carnis
reſurrectio deſignatur. Vñ ⁊ pſal
m9 qui pro octaua ſcribitur. a pa
uore iudicij eſt inchoatus cũ dicit
Dñe ne in ira tua arguas me:
neqꝫ in furore tuo corripias me.
Nũc enim tẽpus eſt miſericordie.
in illo aũt iudicio dies ire In quo
videlicet die omẽ hoc tẽpus ſinit̃
quod ſeptẽ dieb9 euoluit̃: ⁊ qꝛ p9
ſeptẽ dies ſequitur iure octau9 ap
pellatur: in quo ⁊ caro nr̃a reſur
git ex puluere: vt ſiue bona ſiue
mala que egit recipiat a veritate.
Unde per legem quoqꝫ octauo di
e fieri circũciſio iubetur. Nã quia
p membrũ quod circũciditur mor
talis ꝓpagatio generatur: decedẽ
tiũ et ſuccedentium numerus au
getur. Sed quia in reſurrectione
mortuorũ nec carnis iã propagati
o agetur. ⁊ deceſſio atqꝫ ſucceſſio
nulla erit. qꝛ neqꝫ nubẽt neqꝫ nu
bẽtur. ſed erũt ſicut angeli in celo
octauo die p̃cipitur ꝓpriaũ incidi.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ibi eni͂ ia͂ carnis ꝓpagacio n̄ fiet: vbi
reſurgēs mō ꝑſeuerātiā eternitatꝭ hꝫ.
Per h̄ mēbꝝ matꝰ v̓go de ſcēdit q̄ deū
i vtrō ſine viriꝉ carnis admixtiōe ꝯce
pit: q̄ p̄mꝰ nob̄ eterne patē glãꝫ i ſua
reſurrectiōe mōſtrauit. q̄ ſurgēs a mor
tuis ia͂ nō morit̄ ⁊ mors ei vltra n̄ do
minabit̄: nobiſꝫ exēplū dedit vt ra ſi
eri in die vltīo de nrā carne credaꝰ: q̄
ſcā de carne illiꝰ i die reſurrectiōis ag
nouimꝰ Dꝫ qꝛ nob̄ ſmo de carnis re
ſurrectiōe ſe itulit. triſte nimis ⁊ valde
lugubre ē. q̄ꝫ quoſdā in errōa ſtare ⁊ de
carnis r̄ſurrectiōe dubitarē ꝯgnoſcimꝰ
Hāc āt ātiq̄ patres vētura ēē certiſſiē
crediderūt. etꝫ cū nullū adhuc eiuſdē re
ſurrectionis exēplū tenerēt Qua igit̄
dāpnatiōe digni ſt. q̄ ⁊ exēplū ia͂ dn̄ice
reſurrectiōis acceperūt ⁊ tn̄ adhuc de
ſua r̄ſurrectiōe diffidūt: pignꝰ tenēt. ⁊
fidē nō h̄nt: Erra. as replēt: ſꝫ qꝛ de re
ſur rectione ſua dubitant: mente vacu
a ſtāt De hac ꝑ beatū iob dꝛ Scio q̄ꝫ
redēptor meꝰ viuit: ⁊ in nouiſſiō die d̄
terra ſurrecturꝰ ſū: ⁊ rurſū circūdabor
pelle mea. ⁊ i carne mea videbo deū
Quē viſurus ſū ego ip̄e ⁊ oculi mei ꝯ
ſpecturi ſt̄ ⁊ n̄ aliꝰ Hic ꝑ pſalmiſtā dꝛ
In ꝯſpcū eꝰ ꝓcidūt vniūſi q̄ deſcēdūt
i terrā In terrā eni͂ mortui n̄ ſpū ſꝫ cor
pe deſcēdūt In ꝯſpcū ḡ dn̄i ꝓcidūt q̄
i terrā deſcēdūt qꝛ r̄ſurgēdo ad iudiciū
veniūt q̄ nūc in puluē putreſcūt Hic i
terū dicit Sitiuit i te aīa mea. q̄ꝫ mul
tiplr̄ ⁊ caro mea Sitit aīa ut deū vide
at: caro q̄d ſitit niſi ut r̄ſurgat: Hinc
rurſꝰ ait Auferes ſpm̄ eoꝝ ⁊ deficiēt.
et in puluerem ſuū reuertentur. Hoꝝ

q̄ꝫ de carnis reſurrectione ſubiūgit. E
mittes ſpiritum tuū ⁊ creabūtur ⁊ re
nouabis faciem terre Hinc iterū dicit.
Exurge dn̄e in reqēm tuā tu ⁊ archa
ſāctificatiōis tue Exurrexit ei dn̄s i reqē
em ſuā. cū carnē ſuā de ſepulchro ſuſci
tauit Pꝰ hūc quoꝫ exurgit et archa:
qꝛ r̄ſurgit ecclā Hic ꝑ eūdē ꝓphaꝫ de q̄
loqmur ſcrptū ē. Oſſa arida audite v̓
bū domini. Hec dicit dominꝰ deus oſſi
bꝰ hȳs Ecce ego itromittā i vob̄ ſpm̄
⁊ viuetꝭ. ⁊ dabo ſup vos neruos: ⁊ ſuc
creſcē faciā ſup vos carnes. ⁊ ſupextē
dā in vos cutē et dabo vob̄ ſpm̄ ⁊ viue
tꝭ. Hic ē q̄d ꝓpha aliꝰ ꝑ reſurrectionē
dn̄i hūanū genꝰ vidit i fine ſuſcitāi at
q̄ꝫ ait Viuificabit nos pꝰ duos dies:
i die tercia ſuſcitabit nos: ⁊ viuemꝰ i
ꝯſpcū eꝰ Hinc ē q̄ꝫ de ſemetipō dn̄s cū
loqret̄ adiūxit Nolite mirari h̄: qꝛ ve
nit hora i q̄ oēs q̄ in monumētis ſūt
audiēt vocē eꝰ: ⁊ ꝓcedēt q̄ bona fecerūt
i reſurrectionē vite: q̄ v̓ō mala egerūt
in reſurrectioēꝫ iudicij. Hinc paulꝰ ait
Vn̄ etꝭ ſaluatorē expectaꝰ dn̄m ihm̄
xp̄ꝫ: q̄ reformabit corpꝰ hūilitatꝭ nr̄e
ꝯfiguratū corpi claritatꝭ ſue Hic iterū
dr̄ Si ei credimꝰ q̄ꝫ ih̄us mortuꝰ ē ⁊ r̄
ſurrexit. ita ⁊ deꝰ eos q̄ dormierūt ꝑ ih̄ꝫ
adducet cū eo Qui rurſꝰ ait. Primicie
dormiētiū criſtꝰ. Si ei nos a mortis
ſōpno n̄ ſurgiꝰ quō i reſurrectiōe dn̄ica
p̄micias habeꝰ: Ecce veteres ac noui
p̄res vno ſibi ſpū de carnis r̄ſurrectiōe
ꝯcordāt: ecce ip̄a ꝑ ſe veritas p̄us voce
docuit q̄d de r̄ſurrectiōe carnis pꝰ mor
tē ꝑe demōſtrauit. ⁊ tn̄ adhuc q̄ꝫdā in
fidelitas fidē n̄ hꝫ ⁊ in domo fidei ſtās.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed mirari ſolent qualiter caro reui
uiſcere poſſit ex puluere. Miretur igiẗ
altitudinē celi. molē terre. abiſſos a
quarū. omnia que in mūdo ſūt: ipſos
quoqꝫ āgelos creatos ex nichilo. q̄ a
minꝰ valde eſt aliq̄ꝫ ex aliquo facere.
q̄ꝫ ōnia ex nichilo feciſſe. Ipſa nob ele
mēta. ipē rerū ſpēs: reſurrectiōis yma
ginē p̄dicāt. Sol eni cotidie nr̄os ocu
lis moriẗ. cotidie reſurgit. ſtelle ma
tutinis horis nob occidūt. veſpē reſur
gūt: arbuſta eſtiuis tpibꝰ plena foli
is floribus ac fructibꝰ videmꝰ. q̄ hye
mali tēpe nuda folijs floribꝰ ac fruc
tibꝰ quaſi arida remanēt: ſꝫ vernali tē
pore ſole redeunte. cū a radice humor
ſurrexerit. ſuo iterū decore veſtiūtur
Cur ergo de hoibus diffidiẗ. qd̄ fie
ri in lignis videẗ. Sed ſepe puluerē
putreſcentis carnis aſpiciūt: ꝛ dicūt
Unde oſſa ꝛ medulle. vn̄ caro vł ca
pilli poterūt in r̄ſurrectiōe repai. Hec
itaqꝫ req̄rētes p̄ua ſemina īgētiū arbo
rū videāt. atqꝫ ſi poſſūt dicāt: vbi in
eis latꝫ tanta moles roboris. tanta
diuerſitas ramoꝝ. tāta multitudo ꝛ
viriditas folioꝝ. tāta ſpēs floꝝ. tan
ta vbertas ſapoꝝ: atqꝫ odor fructuū
Nūq̄ nā ſemina arboꝝ odorem vł ſa
porem habent. quē ipē poſt arbores
in ſuis fructibꝰ ꝯferūt. Si ergo ex ſe
mine arboris quod videri non poteſt
ꝓdua poteſt. cur de puluē carnis hu
mane diffidiẗ. qꝛ ex eo repari forma
valeat que nō videtur. Sepe autem
obicere manē q̄ſtiūculā ſolent: qua di
cūt Carnē hoīs lupꝰ comedit. lupū
leo deuorauit. leo moriēs ad puluerē
redijt. cū puluis ille ſuſcitatur quomo
do caro hoīs a lupi ꝛ leonis carne
diuidetur. Quibus q̄ꝫ aliud reſpōde
re debemus. niſi vt prius cogitēt qua
liter in hoc mundo venerint: ꝛ tunc
inuenient qualiter reſurgant. Certe
tu homo qui loqueris aliqn̄ in mr̄is
vtero ſpuma fuiſti ſanguis: ibi quip
pe ex patris ſemine ꝛ mr̄is ſanguie
p̄uus ac liquidus globus fuiſti. Dic
rogo ſi noſti qualiter ille humor ſemi
nis in oſſibus duruit. qualiter in me
dullis liquidꝰ remāſit: qualiẗ in ner
uis ſolidatus eſt. qualiter in carnibus
creuit. qualiter in cute extēſus eſt q̄li
ter in capillis et vnguibus diſtinctꝰ.
ita vt capilli molliores carnibus: ꝛ
vngues eſſent teneriores oſſibꝰ. car
nibus duriores. Si igitur tot et tan
ta ex vno ſemine et p̄ ſpecies diſtinc
ta ſunt: ꝛ tamen in forma remanent
cōiuncta. q̄ꝫ mirū ſi poſſit omnipotens
deꝰ in illa reſurrectione mortuoꝝ car
nē hoīs diſtinguē a carne beſtiaꝝ. vt
vnꝰ idē q̄ꝫ puluis ꝛ nō r̄ſurgat in quā
tū puluis lupi ꝛ leonis eſt. ꝛ tn̄ reſur
gat in quātū eſt puluis hoīs. Vide
itaqꝫ homo qualiẗ ad vitā veniſti: ꝛ
nequaq̄ꝫ dubites. ad vitā qualiẗ rede
as. Cur aūt ratione vis cōꝓhendere
quō redeas. q̄ ignoras quō veniſti. Da
potētie creatoris tui: qd̄ ꝯꝓhendē nō
vales de temetipſo. Certe eni qꝛ tu
de terra factꝰ es ꝛ terra ex nichilo: tu
es creatꝰ ex nichilo. Ne ergo de car
nis tue reſurrectione diſperes. atten
de prudenẗ quia mirus eſt deo repa
rare qd̄ erat: q̄ꝫ feciſſe quod non erat.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed ſi nō potes reſurrectionis ef
fectū racionē cōphendere: perſpede
ꝙ multa ſūt q̄ non intelligis qua
liter ſint: ⁊ tñ eſſe non dubitas.
Dic rogo ſi noſti Situs celi/terre
cardines/aquarū abiſſus vbi ſi
untur? vbi ſuſpenſi ſūt? Damus
aūt quia quod ex nichilo factū eſt
pēdet in nichili. Sz ſi eſt aliquid
qđ dicitur nichilū: iam nichilū nō
eſt. Si aūt nichil eſt nichilū. nuſ
ꝙ mūdi moles depēdet: nec eſt v
bi ſit quod creatū eſt vt ſit. Quō
ergo nuſꝙ eſt. quod nouim⁹ qui
a eſt? Sz hec fortaſſe ad te multa
ſūt: ad temetipſū homo reuertere.
Certe ex ſpū es creatus ⁊ limo:
vno inuiſibili altero viſibili: vno
ſenſibili. altero inſenſibili Quō er
go permiſceri in te potuit ſpūs ⁊
lim⁹. atq; ex diuerſo fieri res non
diuerſa. ita vt in tanta conuenienti
a miſceretur ſpūs ⁊ lim⁹: vt cum
caro atteritur ſpūs marceat. ⁊ cū
ſpūs affligitur caro tabeſcat? Sz
forſan necdū preuales diſcutere
temetipſū. Perſpede ergo ſi vales
quō rubrū mare virga diuiſū eſt:
quō petre duricia percuſſiōe virge
vndas emanauit? quō aaron vir
ga ſicca floruit: quō ex eius gene
re veniens virgo concepit. quō ⁊ in
partu virgo pmanſit? quō quatri
duan⁹ mortuus iuſſione ſuſcitat⁹
ligatis manib⁹ ac pedibus de ſe
pulchro exijt. quē poſtmodū ſolui
dñs per diſcipulos iuſſit: quō iſte
redēptor noſter in vera carne atq;
oſſib⁹ reſurgens clauſis oſtijs ad
diſcipulos intrauit. Ecce hec in
ueſtigare non vales: et tñ credis.
Cur ergo de reſurrectionis glori
a diſputādo ⁊ diſcuciendo dubitas
qui tā multa miſteria ſine diſcuſſio
ne credidiſti? Qui tñ ſi reſurrectio
nem carnis nō credis. omnia ſine
cauſa credidiſti: quia in hoc ange
loꝝ ſpectaculo videris quidē vel o
citer currere: ſz poſtꝙ curſū perege
ris. ne brauiū accipias auerſaris
Vnde per paulū dicitur. Sic cur
rite vt cōphendatis. Qui rurſus a
it. Si in hac vita in xpō tm̄ ſperā
tes ſumus: miſerabiliores ſumus
oībus hoīb⁹. Diuine aūt virtu
tꝭ miſteria q̄ cōphendi nō poſſūt
non intellcā diſcuciēda ſunt: ſz ſi
de venerāda Sacendū itaq; nobis
eſt. qz quicq̄d rōne hoīs cōphēdi
pt: mirū eſſe iam nō poteſt Sz ſo
la eſt in miraculis racio/potētia fa
cientis Ecce dum de reſurrectione
carnis loq̄mur. ab expoſitionis or
dine paululū digreſſi ſum⁹. Ad ea
ergo q̄ cepim⁹ redeamus. Habēt
aūt interiores porte veſtibula: que
viginti ⁊ q̄nq; cubitis in longitu
dine metiūtur. Si enim octo ter
ducim⁹. ad viginti et q̄tuor perue
nim⁹. Cui vnus additur: vt xx.
et q̄nq; teneam⁹. Auditores eterni
boni q̄ q̄ſi q̄dā veſtibula ſūt porta
rū. eterne ſpei longanimitatē te
nent: octauū diem in trinitatis fi
de ſuſtinent Que trinitas qz vn⁹
eſt deus: octo quidē per tria ducit
Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſed in eiuſdem vni9 dei confeſſione
ſolidatur. Plana ſūt veſtibula: qꝛ
humilia ſunt corda auditoꝝ bono
rū. Habent longitudinem: quia
in ſpei perſeuerant longanimita
te. Viginti ⁊ quinqꝫ cubitꝭ earum
lōgitudo menſuratur: quia per re
ſurrectionem carnis in octaua per
trinitatē credūt: ⁊ eandē ſanctam
trinitatem vnū deū eſſe fatentur.
Habent quoqꝫ q̄nqꝫ cubitos latitu
dinis: quia per vitam ſimplicem
que quinqꝫ ſenſibus ducitur circa
amorem proximi dilatātur. Et
notandum quia poſtq̄ portarum
veſtibula ſuperius alia dicta ſunt.
poſtmodū veſtibulū qd quinqꝫ cubi
tis habet latitudinē exteri9 reſpice
re dr: qꝛ nimirū ſunt auditores a
lij qui ītellectū interioꝛis vite mag
nis virtutib9 pficiendo penetrāt:
⁊ ſūt quidā ſimplices q̄ bene quidē
ſꝫ iuxͣ ſenſus corporeos viuūt: vn
de ⁊ exterius reſpicere dicuntur.
Quaſi enim extra reſpiciūt: quia
iuxta ſenſus corporeos viuūt. Sꝫ
tamen et exterius reſpicientes in
tus ſunt. qꝛ ⁊ ſi ſenſus corporeos
intelligendo tranſcendere neſciūt
fidem tamen atqꝫ caritatem ⁊ hu
militatem tenent. Et intus ergo
ſunt in ſpirituali edificio per amo
rem: ⁊ quaſi foris reſpiciūt p ſim
plicitatem. Poteſt per veſtibulum
quod exterius reſpicit fides incho
antiū deſignari: ⁊ per veſtibulum
qd eſt interius fides pfectoꝝ. qui
iā per eā in virtutib9 cruciāt Pūt

eciam per veſtibulū interius pcep
ta alciora: per veſtibulū vero quod
reſpicit exterius pcepta adhuc mi
nima figurari. Per veſtibulū quip
pe itur ad gradus ⁊ portā: quia
per pcepta pdicationis ptingitur
ad virtutes. atqꝫ aditū grē celeſtis
Cū vero iubetur alijs in cogitati
one ſua eterna meditari celeſtia ſa
pe eiꝫ dicitur in pſalmis ꝑnis ⁊
cātiais ſpūalib9 viuē: quaſi interi
us veſtibulū oſtenditur qd l. cubi
tis in longitudine ⁊ xxv. in latitu
dine menſuratur. De quib9 nume
ris nūc tacem9: quia ex hijs mul
ta iam ſuperius diximus. Cū vero
alijs pcipitur vxori vir debitū red
dat. ſimiliter autē ⁊ vxor viro: q̄ſi
veſtibulum quod exterius reſpicit
deſignatur. Quod quius extra reſ
piciat tamen intus eſt: quia rudis
auditor ⁊ adhuc agit qd carnis
eſt. ⁊ tamen a bonoꝝ numero ali
enus non eſt. Poteſt autē ⁊ per o
rientꝭ portā domin9. ⁊ per auſtra
lem iudea: per aquilonē vero con
uerſa gentilitas deſignari. Portā
autem dominū dicimus. quia per
ipſū intram9 ad ipſū: portas vero
iudeā ac gentilitatē non incōgrue
nominam9: qꝛ ⁊ prius hebreis et
poſtmodū patribus ex gentilitate
venientib9 aditū edificij celeſtis pa
tuiſſe agnouimus. Sed hac in re
q̄ſtio animū pulſat: cur in ſupiori
narratione prophete prius orien
talis poſtmodū aquilonis et de
inde auſtri porta deſcripta eſt.

Cūq; eaſdem portas in interiori
atrio narraret: ꝑus portā auſtri.
deinde orientis ⁊ tercio in loco de
ſcripſit aquilonis Cur aūt nō eū
dem ordinē quē ceperat tenuit. ſed
hūc in portarū deſcriptioē ꝑmuta
uit: vt et ꝑus diceret orientis por
tā ⁊ aquilonis ⁊ auſtri. ⁊ poſtmo
dū auſtri orientis et aquilonis:
Sed ſi aquilonis nomine gentili
tas deſignatur: cūctis ſtudioſe le
gentibꝰ liquet. qz ante ſynagogā
gentilitas fuit. Nam heber ipē a
quo hebrei ſūt appellati. ex genti
bꝰ eſt electus. Dicatur ergo porta
orientalis ante portā aq̄lonis et
auſtri. qz in diuinitate ſua dn̄s ante
gentilitatē ⁊ iudeā natus eſt: q̄a
⁊ ante oīa ſecula. Dicat̃ vero nar
ratione ſubſequenti. porta auſtri o
riētis ⁊ aq̄lonis: qz redēptor noſt̃
in hūana natura int̃ iudeā et gen
tilitatē naſci dignatus eſt: qui et
in ſancte ſinagoge venit. ⁊ ante in
iciū eccl'ie quā ex gentibꝰ collegit.
In ꝑma ergo deſcriptione ſit ori
entalis porta ante portā aq̄lonis
⁊ auſtri: in ſcd'a aūt inter portam
auſtri ⁊ aq̄lonis orient̃ porta no
minetur: qz et ex diuinitate anteceſ
ſit oīa. ⁊ ex hūanitate venit inter
oīa: qui ⁊ decedentis iudee finis
factus eſt. ⁊ ſubſequētis gentilita
tis iniciū. Igitur qz ea que necdū
dc̄a fuerāt. vt dn̄o largiente potu
imꝰ rimati ſumꝰ. ⁊ ea q̄ ſepiꝰ ſunt
replicata trāſcurrimꝰ: nūc ad ea
veniamꝰ q̄ ſic iam per ordinē dicū

tur: vt in eis pene nichil de hijs
que dc̄a ſunt replicetur Et per ſin
gula gazophilacia oſtiū in frōtibꝫ
portarū Gazophilacia ſupius dix
imꝰ corda doctorū: q̄ ſciencie diui
cias ſeruant. Frōtes aūt portarū
ſunt verba atq; opa ꝑdicatorꝫ: in
quibꝰ eos foris agnoſcimꝰ. q̄les
apud ſe intrīſecus viuant Eſt aūt
oſtiū per gazophilacia ſingula in
frōtibꝰ portarū: qz vnuſq̄ſq; doctor
in corde auditoris itellectū aperit
in dc̄is et operibꝰ patrū. Cū enim
petri apl'i predicatioēm diſcutimꝰ
cū pauli verba perſcrutamur. cū io
hānis euangeliū inueſtigamꝰ. at
q; ex eorꝫ vb' auditores nr̄os ad
interiorē intellectū trahimꝰ: quid
aliud agimꝰ. niſi oſtiū in portarū
frōtibꝰ aperimꝰ: Dicatur ergo et
per ſingula gazophilacia oſtiū in
frōtibꝰ portarū: quia ſi doctor hoc
qd' loquitur aplorꝫ dict̃ minime
confirmat: in frontibꝰ portarum
oſtiū nō habet. Et ſi oſtiū non ha
bet. dici iā gazophilaciū ſpūalis e
dificij nō poteſt: qz ſi intellectū nō
aperit. doctor nō eſt Cū vero audi
tores boni ꝑ ora docentiū. apoſto
lorꝫ dc̄a ⁊ opa cognoſcūt: culpas
ſuas apud ſemetipſos taciti reprehen
dūt: ⁊ lacrimis inſequūtur omne
quod ſe egiſſe inique meminerūt.
Vnde hic quoq; de oſtio qd' eſt in
frōtibꝰ portarū ſubditur. Ibi laua
būt holocauſtū. Qui enim ſe ꝑ fi
dem in ꝯuſatione ſcā dn̄o deuoue
rūt: holocauſtū domino facti ſunt.

Hȝ quia adhuc multa in ſe de cor
ruptibili ſua carne paciuntur. q̄a
adhuc in eis cordis mundicia ſor
didis cogitationibus inquinatur
cotidie ad lacrimas redeūt aſſidu
is fletibus affliguntur. Sanctorꝝ
enim patrum dicta et facta conſide
rant: ⁊ cum ſe indignos penſant:
in portarū oſtio holocauſtū lauāt.
Ecce etenim quis pro timore om
nipotentis domini eſſe paciens de
uouit. nulli conuicium pro conuici
o reddere. omnia equanimiter to
lerare: ⁊ tamen cum hunc contu
melia ab ore proximi illata ſubito
perculiſſent. turbatus forte aliquid
loquitur quod loqui non debuit.
Certe iſte iam holocauſtum eſt:
ſed adhuc inquinatum. Fortaſſe
contra illatas contumelias paciē
ciam exhibuit. tacitus permanſit
ſed contra eaſdē tamen contumeli
as quas portat dolore tangitur:
eiusȝ animus in caritate ſauciatur
Paciencia enim vera eſt que ⁊ ip
ſū amat quē portat. Nam tolera
re ȝ odiſſe. nō eſt virtus māſuetu
dinis: ȝ velamentū furoris. Hic
itaȝ ſepe in cogitatione ſua ſe iudi
cat: reprehendit ſemetipſū quia do
let: nec tamen apud ſe p̄ualet ob
tinere ne doleat. Iam ergo per bo
nā deuotionē holocauſtū eſt: ȝ ta
men p dolorē quo tāgitur adhuc
inq̄natū. Alius ea q̄ poſſidet apud
ſemetipſū decreuit indigentibꝫ cūc
ta tribuere. nil ſibimet reſeruare. vi
tā ſuā ſoli ſupne gubernacioni con

mittere: ȝ dū p̄bet paupibꝰ quod
habet fortaſſe cogitacio mentē ſur
ripit q̄ dicat. vnde viues ſi cūcta de
deris: nec tñ deſiſtit tribuere: ſed
quod letus dare ceperat. poſtmodū
triſtis p̄bet. Quid huiꝰ mens niſi
miſericordie holocauſtū eſt. ȝ tñ
per triſticiā cogitatiōis inq̄natū:
Aut enim deliberare ſūma non de
buit: aut poſt deliberationē nullo
mō dubitare. Aliꝰ ꝯtēpta mūdi ſu
pbia. honores atqꝫ dignitates hꝰ
ſeculi decreuit vitare: vltimū appe
cijt inter homines tenere locū: vt
tāto excelſior inueniat in pmanē
ti gloria: q̄nto humilior aſpiatur
in tranſeūti vita. Is fortaſſe cum
ſubito ſeſe a proximo deſpici agnoſ
cit dedignatur cū deſpicitur: vult
quidē eſſe in loco humili: ȝ tñ atte
di contēptibilis non vult. Hūc iā
deuocio eleuat: ſed adhuc infirmi
tas grauat. Iam ergo p deuotio
nē holocauſtū eſt: ſed adhuc ex in
firmitate inq̄natū. Hij itaqꝫ qui
in eis q̄ optime deuouerūt aliqua
infirmitatꝭ ſue culpa tāguntur. cū
per verba doctorꝫ dcā patrꝫ intelli
gunt. ⁊ in quāta culpa iaceant ag
noſcūt. ſeqꝫ ipſos penitētie lamen
tis afficiūt: holocauſtum in oſtio
portarū lauant. Sciendū vero eſt
quia hoc inter ſacrificiū et holocauſ
tum diſtat: q̄ omne holocauſtum
ſacrificium eſt: ſed non omne ſacri
ficium holocauſtum. In ſacrificio
eteni pars pecudis: in holocauſto
vero totū pecus offerri cōſueuerat

Unde et holocaustū latina lingua
totū incensū dicitur Pensemus er
go quid est sacrificiū: qd holocaustū
Cū enī quis suū aliq̄d deo vouit
⁊ aliquid non vouit sacrificiū est.
cū vero omne qd habet. oē quod
vivit. oē quod sapit. oīpotenti deo
vouerit holocaustū est. Nā sūt qui
dā qui adhuc mente in hoc mūdo
retinentur: ⁊ tn̄ ex possessis rebus
subsidia egentibus ministrāt: op
p̄ssos defendere festināt Isti in no
bis quid faciūt nisi sacrificiū offerūt
q2 ⁊ aliq̄d de actione sua deo imo
lāt. ⁊ aliq̄d sibimetipsis reservāt:
Et sunt quidā qui nichil sibimetip
sis reservant: ſ3 sensū linguā vitā
atq3 substātiā quā perceperūt oīpo
tenti dn̄o imolant. Quid isti nisi
holocaustū offerūt: Ymmo magꝭ
holocaustū fiūt. Israhéliticus enī
populus p̄mū sacrificiū in egipto
obtulit: scd̄m vero in hēmo. Qui
itaq3 adhuc mentē habēt in seculo
ſ3 boni iam aliq̄d operat. deo sacri
ficiū obtulit in egipto: qui vero p̄
sens seculū desērit et agit bona q̄
valet. quasi iam egipto derelicta sa
crificiū prebet in hēmo: q2 repulso
strepitu desideriorꝫ carnalium. in
mentis sue quiete atq3 solitudine
deo imolat q̄cq̄d opatur. Plures
ergo sicut dictū est sacrificiū sit eadē
holocaustū. maiꝰ tn̄ est holocaustū
sacrificio: q2 a mente q̄ hꝰ mundi
delctatione nō premit. totū in om
nipotētꝭ dei sacrificio incēditur qd
habetur. Sed sciendū nobis est.

q2 sunt quidā qui eciā seculū relin
quentes. totū quidē quod habent
offerūt. ſ3 tn̄ in bonis q̄ agunt mi
nime compūgunt: ⁊ bonū quod a
gunt holocaustū est: ſ3 q2 flere ac
semetipōs dijudicare nesciūt. seq3
ex amore ad lacrimas non accen
dūt. perfectū eorꝫ holocaustū nō est
Hinc enim per psalmistā dicitur.
Memor sit oīs sacrificij tui: ⁊ ho
locaustum tuū pingue fiat. Holo
caustū quippe sicut est. bonū opus
quod orationis lacrime nō infūdūt
holocaustū vero pingue est: qn̄ hoc
qd bene agitur. corde humili eciā
per lacrimas irrigat Vn̄ rursū di
citur. Holocausta medullata offe
ram tibi. Quisquis enim bonū o
pus agit. ſ3 oīpotentꝭ dei amore
atq3 desiderio flere nescit: holocaus
tū habet ſ3 medullā holocausti nō
habet: qui vero bona opatur et vi
sioni iam creatoris sui inhiat. atq3
ad eterne ↄtēplationis gaudia p
venire festinat. seq3 ipsū ex amore
quo accenditur in fletibꝰ mactat:
holocausta dn̄o medullata dedit.
Studendū vero nobis est. ⁊ mala
funditus relinq̄re. ⁊ bona q̄ suffici
mꝰ opari: atq3 vt in ipsis bonis
q̄ agimꝰ amore eterni luminis cō
pūgamur. Ipse enim cordis tene
bras discutit amor lucis: vt subti
liꝰ videre valeamus. ne qua in bo
nis q̄ agimꝰ prava misceant Cō
siderandū nobis quippe est opus
nostrū quale sit: q̄ cogitatio in o
pere. q̄ intentio in cogitatione: ⁊

cũ nrõ bono opi admixtũ aliquid
maliae vel praue delectatiois ↄg
noſcimus: redeamꝰ ad lacrimas
lauemus holocauſtũ Sũt autem
quidam qui ſemetipõs in magnis
actionibus domino deuouerũt: at
qꝫ ad tantã perfectionẽ peruenĩũt
vt ab eis nulla vnq̃ difficultate
flectantur: quatenꝰ a deliberatio
ne caſtitatꝭ nequaq̃ caro in praue
cogitationis delectatione animũ
ſternat. nam et ſiqñ per ſuggeſtio
nem pulſat ſurgere non permittit
quia vigore iudicij calcatur: in de
libeãtione quoqꝫ paciencie nec ſer
mo inordinatus ab ore prodeat.
nec dolor tactus animũ premat.
vt in largitate elemoſine nulla in
opie ſuſpicio triſiciam generet. ut
in deliberatione humilitatꝭ nullꝰ
deſpectus animũ mordeat: ſed cũ
iam in hijs que recte deuouerunt
ſeſe fortiter exhibent. priora tamẽ
peccata que ab ipſis ante bonam
delibeãtionem perpetrata ſunt ad
memoriam deducant. plangunt
quicquid illicite ſe egiſſe memine
runt. Hij itaqꝫ per vitam quam
tenent holocauſtum ſunt. ſed per
vitam quam ante tenuerant in
quinatum lauant ergo holocauſ
tum in oſtio portarum: quia in
intellcũ quẽ percipiũt de dictis pa
trũ. lamentꝭ ſe cotidianis affiaũt
et mũdant vitam lacrimis. quam
prauis aliqñ actibꝫ inquinauerũt
Nos itaꝫ inter hec ad vitam p̃te
ritam mentis oculos reducamus.

reminiſcamur qui fuimꝰ cũ mũdi
huiꝰ concupiſcentias ſequeremur
et ſi iam domino toto corde ſerui
mus: quia nos peccaſſe memini
mus. defluamus in fletibus laue
mus holocauſtum. Ecce omnipo
tenti deo deuouimꝰ caſtitatem noſ
tram: ſed ſi adhuc immũda cogi
tatio mentẽ inquinat: recedamus
ad lacrimas. lauemꝰ holocauſtũ
Ecce paciẽtiam ſeruare decreuimꝰ
ſi adhuc ira perturbat. ſi mentẽ do
lor excruciat: redeamus ad lacri
mas lauemꝰ holocauſtum. Ecce
iam vouimus poſſeſſa tribuere. at
qꝫ in hoc mũdo humilem locum te
nere: ſed ſi qua adhuc animũ ino
pie ſuſpicio deprimit. ſi deſpectus
proximi in aliqua nos indignacio
ne confundit: redeamus ad lacri
mas. lauemꝰ holocauſtum. Mag
nus eſt etenim creatori noſtro ad
recipiendos fletus humiliũ miſeri
cordie ſinus. Vbi enim innumera
biliũ hominũ fletus ſuſcepti ſunt.
ibi locum ſuum inuenture ſunt et
lacrime noſtre. Penſemus quid p
alium prophetam dicitur Et erit
qui offenderit ex eis in die illa q̃
ſi dauid: et domus dauid quaſi dei
ſicut angelus domini in conſpec
tu eius. Hec dies eſt miſericordie
que nobis de aduentu redempto
ris noſtri promiſſa eſt. Qui itaqꝫ
offenderit erit quaſi dauid. quia
peccator ad penitentiam redit:
domus autem dauid quaſi dei.
quia reuerſus quiſꝫ ad iuſticiam.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

habitatio efficiatur creatoris sui: vt
ſit ſicut angelus in conſpectu ei9.
q2 miſericordie viſcera que in ſe ex
ꝑtus eſt. annūciando ⁊ alijs pro
pinat. Hinc eciā paulopoſt dicitur
In die illa erit fons patens dom9
dauid habitātib9 iheruſalē: in ab
lucionē peccatoris ⁊ menſtruate.
Fōs quippe occultus eſt: vnigeni
tus patris inuiſibilis deus Fons ve
ro patēs eſt: iſ dē deus incarnatus
Qui fons patens ꝺē dom9 dauid
dicitur: q2 ex dauid genere noſter
ad nos redēptor proceſſit. Ihrlm ve
ro viſio pacis iterp̄tatur. Hij aūt
ihrlm habitāt: qui in viſione pa
cis itime mentē figunt. Peccator
vero ⁊ menſtruata eſt vel is qui de
linquit in opere: vel mens q̄ labi
tur in p̄ua cogitatione. Menſtrua
te nāq3 iſta pollutio eſt: q2 ⁊ alie
na carne non tangit. ⁊ ſua carne
inq̄natur Sic itaq3 ſic eſt oīs ani
ma. q̄ ⁊ ſi malū op9 nō agit: pol
luta tn̄ cogitatione ſordeſcit. Vn̄
eciā per ꝓphetā aliū ſub iudee ſpe
cie de aīa imūdis deſiderijs occu
pata dicitur. Oēs qui q̄rūt eam
nō deficient: in menſtruis ei9 inue
nient eam. Maligni quippe ſpūs
q̄rentes eā nō deficiūt. cū inferre ꝑ
dicioēm cupiūt. ⁊ nulla bone cogi
tatiois rātudie repellūt. atq3 in mē
ſtruis ſuis aīam inueniūt. qn̄ in pol
lutis cogitationibus poſitā facile
ad peruerſā opationē trahūt. Di
citur ergo in die illa erit fons pa
tēs dom9 dauid habitātib9 ihrlm

in ablucionē peccatoris ⁊ menſtru
ate: q̄a apertus nobis iā eſt miſeri
cordie fons redēptor videlicet noſ
ter: qui in domo dauid incarnari
dignatus eſt. vt peccatorē lauet
a peruerſo opere: ⁊ menſtruatam
mentē diluat ab imūda cogitatioē
Patet igitur fons curram9 cū la
crimus: lauemur in hoc fonte pie
tatis In hoc fonte ipē quoq3 dauid
lotus eſt: cū redijt ad lamenta pe
nitētie poſt maculas grauis culpe
Ipſū quippe inuenire fontē q̄rebat
cū diceret. Redde m leticiā ſaluta
ris tui: ⁊ ſpū principali ꝯfirma me
Iheſus enim hebraice: latine aūt
ſalutaris dicit Et quid eſt qđ ſibi
leticiam iheſu reddi poſtulabat: ni
ſi qđ hūc ante culpā cōtemplari cō
ſueuerat. eiuſ3 ꝯtemplatiois gau
dia in culpa ꝑdiderat: Vn̄ rcē p9
peractā penitētiam. viſionis ei9 le
ticiam ſibi reddi requirebat. In hoc
fonte miſericordie lota eſt maria
magdalene: q̄ prius famoſa pecca
trix poſtmodū lauit maculas lacri
mis: terſit maculas corrigenda
mores. In hoc fonte miſericordie
oīb9 aperto lauit petr9 qđ nega
uerat: q2 fleuit amare. In hoc fon
te miſericordie in fine ſuo lotus eſt
latro: qui ſemetipſū in morte rep̄
hendēs. a culpa ſua ablutus eſt cō
feſſione veritatis Cur igitur pigri
ſum9. cur torpētes ⁊ frigidi rema
nem9: qui in hoc fonte pietatis. tā
tos iā ſe lauiſſe cognouimus: Er
go ne emūdatioē nr̄ā deſperabim9

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

qui tot exempla mīc in pignoꝛē te
nemꝰ: ⁊ ceſſamꝰ veniam q̄rere. at
q; cū lacrimis fiduciā habere. q̄ tā
toꝝ iam emūdationē ſpei nr̄e pig
nus accepimꝰ: Querere eteni mi
ſericoꝛdie fontē debuimus etiam ſi
clauſus eſſz: patet ⁊ negligimus.
Mittamꝰ oculos fidei in mūdū v
niuerſū conſideremꝰ quāti peccato
res diebꝰ ac noctibꝰ per lamenta
in hoc fonte miſericoꝛdie lauātur.
quāti poſt tenebꝛas ad lucem. quā
ti poſt maculas ad mūdiciam rede
unt. Curramꝰ cū talibꝰ poſt moꝛ
tꝭ tenebꝛas ad aquā vite. Conſi
deremus quātū peccauimꝰ. quātū
cotidie peccamꝰ: atq; vt apparea
mꝰ mūdi poſt culpas. lauemꝰ holo
cauſtū. Ad hec agenda adeſt gracia
a noſtri redēptoꝛis: qui viuit ⁊ reg
nat cum patre in vnitate ſpiritus
ſancti deus: per omnia ſecula ſecu
loꝝ amen.

Explicit omelia octaua Inci
pit omelia nona.

Quid ſumꝰ de miſticis
ſēſibꝰ ezechiel ꝓphe lo
cuturi: q̄ ipā eꝰ hyſtori
e verba vix capimus:
Ecce etenim dicit. Et in veſtibulo
poꝛte due menſe hinc ⁊ due menſe
inde. vt immoletur ſuper eas ho
locauſtum ⁊ pꝛo peccato ⁊ pꝛo de
licto: ⁊ ad latus exterius quod aſ
cendit ad oſtiū poꝛte que ꝑgit ad
aquilonem due menſe: et ad latꝰ
alterum āte veſtibulum poꝛte due
menſe. quatuoꝛ menſe hinc et qua
tuoꝛ menſe inde. Per latera poꝛte
octo menſe erant: ſuper quas im
molabant. In quibus videlicet v
bis magna caligo dubietatis ab
oꝛitur: vtrum hec de vna poꝛta qua
libet. an de duabus aut de ſingu
lis poꝛtꝭ dicantur. Sed dum qua
terne menſe per latera deſcribunt
ac poſtmodū in ſumma concluſio
nis dicitur. octo menſe erant ſuper
quas immolabant. patet quia hic
ſpiritus nō de ſingulꝭ poꝛtis quas
ſuperius deſcripſerat dicat: quia
ſi poꝛte ſex ſuperiꝰ enarrate quater
nas menſas per latera haberent.
ſimul omnes non octo ſed quadra
ginta ⁊ octo dicerentur. Rurſum
ſi hoc de vna dicitur: magno ob
ſtaculo noſtra intelligentia turbe
catur ꝙ pꝰ deſcriptum poꝛte veſti
bulum. vbi due menſe hinc. ⁊ due
inde eſſe narrate ſunt. adhuc ad
latus exterius quod aſcendit ad
oſtiū poꝛte que pertingit ad aqui
lonem due menſe eſſe memoꝛant
atq; ſubiūgitur. ⁊ ad latus alte
rum ante veſtibulum poꝛte due mē
ſe. Si enim intra veſtibulum poꝛ
te bine per latera menſe erant cū
ſubditur. ⁊ ad latus exterius due
menſe. atq; ad latus alterum an
te veſtibulum due menſe. inter quas
eadē poꝛta que reſpicit viam aqui
lonis eſſe memoꝛatur: pꝛofecto
patet aliud veſtibulū intrinſecus atq;
aliud extrinſecus fuiſſe: quia et pꝛius
poꝛta interioꝛ. ⁊ poſtmodū hic in lo
co exterioꝛ aquilonis poꝛta deſcribit

Nam cum tres portas ſuperius de
ſcripſiſſet · tres quoꝝ alias interio
ris atrij eſſe memorauit ⁊ quartã
extremã aquilonis portã narraue
rat: ſʒ vt p̄dictũ eſt atrij iterioris
Nunc ergo cũ due menſe hinc in
porte veſtibulo · ⁊ due menſe inde
deſcribũtᷣ ⁊ adhuc de eadẽ interiori
porta ſermo ↄtexitur: q̇ppe cũ pro
tinus ſubinfertur · q꞉ ad latus exte
rius qḋ aſcendit ad oſtiũ porte q̃ ꝑ
tingit ad aquilonẽ due menſe · Por
ta ergo iterior binas per latera in
veſtibulo menſas habere deſcripta
eſt: ⁊ exterior porta ſimiliť binas
Quatuor autẽ hinc ⁊ q̃tuor inde
menſe octo pariter fiũt ⁊ dũ ꝑ late
ra ſingula bine in veſtibulo porte
interioris · ⁊ bine hinc ⁊ inde exte
rius in aquilonis porta deſcribũtur ·
q̃ ſimul oẽs octo ſũt in quibus immo
latur · Hijs itaqꝫ de exteriori nar
ratione diſcuſſis ad ſpũalem intel
lectũ ſermo redeat ⁊ qui tãto iam
eſſe largiente dño ſubtilior debet:
quãto nos exterioris deſcriptiõis
ignorãtia nõ anguſtat · Dũ enim
vna porta · i · interior inť duo veſti
bula eſſe deſcribitur ⁊ tacite etiam
porta exterior ad mentẽ reducitur:
intra quã veſtibulũ anť portã inter
iorem eſſe perhibetur · Nõ iam er
go nobis de vna ſʒ de vtraqꝫ trac
tandũ eſt · Põt enim portarũ nomi
ne ſicut ſuperius dictũ eſt ſancti p̄di
catores intelligi ⁊ vt veſtibulũ por
te ſit populus: qui dũ mente humi
li verba p̄dicationis ſuſcipit · in eo
menſe ad ſacrificiũ ex virtutibus cõ
ſtruũtur · Rurſũ nil obſtat ſi portã
accipimus hoc q̄ nobis per ora p̄
dicantiũ ſacri eloquij intellectus a
peritur ⁊ vt veſtibulũ porte eiuſdẽ
nobis p̄dicationis verba ſint · que
prius humiliter accipimus: vt poſt ad
ſacri eloquij itelligentiã veniamus
Sit itaqꝫ nobis porta interior teſ
tamentũ nouũ · porta vero exterior
teſtamentũ vetus ⁊ quia ⁊ hoc ſpi
ritualẽ intellectũ aperit · et illud ru
dibus adhuc mentibus in hyſtoria ſa
cri eloquij lr̃am cuſtodit · Habet
autẽ porta interior in magna iam
multitudine fideliũ populoꝝ duo la
tera: videlicet dilectionẽ dei ⁊ dilec
tionẽ proximi · Hine autẽ menſe ſũt
hinc ⁊ inde ⁊ q꞉ in dilectione dei ne
ceſſario tenenda eſt fides ⁊ vita · in
dilectione autẽ proximi debet ſũope pa
tientia ⁊ benignitas cuſtodiri · Eſt
enĩ in dilectione dei neceſſaria fides
⁊ vita: q꞉ videlicet ſcriptũ eſt Si
ne fide impoſſibile eſt placere deo ·
Et rurſũ ſcriptũ eſt · Fides ſine o
peribus mortua eſt · Eſt aũt in dilectio
ne proximi nobis patientia ⁊ benigni
tas obſeruanda · q꞉ de eadẽ dilectione
ſcriptũ eſt · Caritas paciens eſt:
benigna eſt · Paciens · ſ · vt illata
a proximis mala equanimiť portet
benigna autẽ vt ſua bona proximis
deſiderabiliter impendat · Habet
quoqꝫ porta exterior videlicet lex
duo latera · ſpũales patres et car
nalem populũ ⁊ in quibus ſinguľ bi
ne menſe ſũt · q꞉ habet in ſpũalibus

patribus doctrinam et ꝓpheciam꜡
habet in carnali populo circūcisio
nem et sacrificium. In hijs itaqꝫ
octo mensis imolatur quia q̄cq̄d
fides credit꜡ q̄q̄ vita in exemplo
boni operis ostendit. q̄cq̄d paciētia
humilit̄ tolerat. q̄q̄ benignitas
largiter ministrat. q̄q̄ doctrina sa
lubriter docet. q̄q̄ ꝓphecia in pos
terum p̄monet. q̄cq̄d circūcisio ad
mandatū exterius ligr̄ uit. quicq̄d
sacrificium ex deuotione offerent̄
egit: in omnipotentis dei oculis
hoc esse victimam ostendit. In le
ge enim eadem ꝑ carnale sacrificiū
q̄ aliud populus. nisi deuotionem
sui cordis imolabat꜡ Notandum
vero q̄ quatuor mense solūmō ad
holocaustū fuisse memorāt̄. quas
videlicet vestibuli porte interiores
esse ꝑhibentur. vt de reliquis qua
tuor exteriores vestibuli sensiam⁹
quia ad sacrificiū constructe fuerāt
non ad holocaustum. Holocau
stum enim sicut p̄cedenti iam locu
tione ꝓfessi s sum: totum incensū
dicitur Et lex q̄dem deum ac ꝓxi
mū diligi꜡ diuina mandata custo
diri precipit. ab alienarum rerum
concupiscentia compescit. nō tamē
omnia dimitti iubet: in testamen
to autem nouo nos veritas contes
tatur dicens nisi quis renunciaue
rit omnibus que possidet. non po
test meus esse discipulus: atqꝫ ite
rum dicit꜡ qui vult venire post me:
abneget semetipsum Mense ergo
interioris porte holocaustum ha
bent꜡ quia in virtutibus testamen
ti noui quasi ꝑ holocaustū omnia
incendimus: quādo omnibus que
huius mūdi sunt renūciam⁹ Men
se vō vestibuli exterioris sacrificiū
habent: ꝫ holocaustū nō habent
quia legalia precepta decimas of
ferri iubent ꝫ dimitti omnino nō
iubent De interioris vestibuli qua
tuor mensis dicitur: vt imolentur
sup eas holocaustum. ⁊ ꝓ peccato
et ꝓ delicto. Hoc etenim inter pec
catum et delictum distat꜡ q̄ pecca
tum est mala facere delictum vero
bona derelinquē que summope sunt
tenenda꜡ l̄ certe peccatū in ope est
delictū in cogitatione Recte ergo
in interioris porte quatuor mensis
imolatur holocaustum et pro pec
cato et pro delicto ꜡ quia quicūqꝫ
potuerit presens hoc seculum ple
ne contempnere. et derelinquens
omnia semetipsū domino holocau
stum dare: ipse iā ꝑfecte nouit et pec
cata opis plāgere. ⁊ pc̄ta cogitati
onis꜡ vl̄ qz malū fecit vl̄ qz debu
it facere bonū qd̄ nō fecit Qui etei
totū dimisit culpas suas in fletibꝫ
liberius iā conspicit Cūqꝫ ei⁹ mē
te terrena cura nō p̄pedit꜡ ꝓ opere
simul et cogitatione plāgendo mē
tē suā omīpotēti dn̄o ꜡ quid aliud
q̄ holocaustū dedit꜡ Neqꝫ hoc a
ratione videt̄ extraneū꜡ q̄ ꝓphā
cū lat⁹ exterius dicet. ⁊ ostiū por
te noiaret dicēs. ⁊ ad latus exteri
us qd̄ ascendit ad ostium porte:
addidit que ꝑgit ad aquilonem.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

In exteriori enim cuſtodia lr̄e lex
data tenebatur. Oſtiū vero porte
eſt ipſe hyſtoricus itellc̄us legis:
qui ad domini timorē ducit. Que
porta ad aq̄lonē ꝑgere d̄r: quia
lex eadē ſub timore minarū. frigi
da iudaica populi corda conſtrinxit.
Quaſi enim ꝑ calorē ille populus
curreret: ſi p̄cepta dn̄ica ex amore
ſeruaſſʒ. Sed q2 ſub timore mortꝭ
ꝯpoſite lr̄am cuſtodiuit: q̄ſi in tor
pore frigoris remanſit. Unde no
uis populis eterna p̄mia amanti
b9 nō aūt tempoꝛalia tormenta ti
mentib9 atq3 iā calentib9 d̄r. Nō
accepiſtis ſpm̄ ſeruitutis iterū in ti
more: ſʒ ſpm̄ adoptiōis in quo cla
mamus abba pat̄. Dicitur aūt:
quatuor menſe hinc. ⁊ q̄tuor men
ſe inde per latera porte. Dū enim
fides ⁊ vita doctrina ⁊ prophecia
in bonoꝝ mentib9 cuſtodit: porta
nr̄a. i. intellc̄us ſacri eloquij qua
tuor ex latere menſas habet. Cū
q3 in ꝑficientib9 ꝑplis ſancta p̄dica
tio pacientiā ⁊ benignitatē ſeruat.
q̄ prius in carnalib9 circūciſioēm
⁊ ſacrificiū cuſtodiuit: menſe quoq3
quatuor q̄ſi ex alio latere mōſtran
tur. Que ſimul oēs octo ad imo
landū ſūt: quatuor videlicet iteri
ores ad holocauſtū. q̄tuor vero ex
teriores ad ſacrificiū: q2 et hij qui
in ſc̄a ecc̄ia fidē vitā ⁊ pacientiam
atq3 benignitatē cuſtodiūt. ſūmis
iam pauldubio virtutib9 pollent:
⁊ hij qui in ſynagoga doctrinā ⁊
prophecia circūciſioēm ⁊ ſacrificiū
ꝯgnouerūt: alia offerēdo atq3 ſibi
in ſcipſis alia retinendo. deuotiōis
ſue victimā oīpotenti dn̄o dederūt.
Sed q2 ſuperius dictū eſt. idcirco
menſas q̄tuor interioris veſtibuli
eſſe ꝯſtructas vt imoletur ſup eas
holocauſtū ⁊ pro peccato ⁊ pro de
licto: vnde menſe ipe ꝯſtructe ſint
inferi9 aperitur cū ſubdit. Quatuor
aūt mēſe ad holocauſtū de lapidi
bʒ quadris extructe. Quos enim
hoc loco lapides q̄dros accipim9
niſi quoſlibet ſc̄tos. quoꝝ vita in
proſperitate ⁊ adūſitate nouit for
titer ſtare: Lapis etenī quadrus o
que ſtat. in quocūq3 latere fuerit v
ſus. Quiſquis ergo in proſperita
te nō extollit. in adūſitate nō fra
gitur. ſuaſionib9 ad mala non tra
hit. vituperationis a bono ope nō
reuocat: lapis q̄drus eſt: ⁊ quaſi
ex oī latere ſtatū habet qui caſū in
q̄libet ꝑmutatione nō habet. Cer
te cū iudeoꝝ ꝑplm̄ propheta a fide
perire cognoſcēt ⁊ ſc̄os apoſtolos
ſurgere in ecc̄a preuideret ꝑ quos
multi ſūt ex gentibʒ in fidei et vite
fortitudine ſolidati: in magna ꝯſo
latione locutus eſt dicēs Lapides
ceciderūt: ſʒ q̄dris lapidibʒ edifica
bim9. Videns quippe in ſc̄a ecc̄ia
aplōs mēes atq3 doctores ſurgere
de lapidū caſu. i. de iudeoꝝ ꝑditi
one min9 doluit: q2 oīpotētis dei
edificiū. i. ſc̄am ecc̄iam de q̄dris la
pidib9 edificari ꝯſpexit. Menſe
ergo q̄tuor de quadris lapidib9 ꝯ
ſtruūtur: q2 fides ⁊ vita pacientia

et benignitas de vita ſanctoꝝ in
exemplū date ſunt ſequentibꝰ po
pulis. vt iam veſtibulum menſas
habeat id eſt v̓tutes vite populꝰ
teneat: in q̄bꝰ oīpotēti deo cordis
ſacrificiū in ara ſui cordis incēdat. Quę
q̄d enī boni fideles ſcē ecc̄e ppl̄i vel
fecerūt vel faciūt: hoc in exēplo de
predicatoꝝ ſuoꝝ vita ſuſcepetunt
Unde enim menſas hoc veſtibulū
haberet. niſi quadros lapides in
ueniſſꝫ. Ut enim vnū de quadris
lapidibus breuiter ad mediū de
ducamus. vultis fratres cariſſimi
fidem videre. Michi viuere criſtus
eſt: ⁊ mori lucrū. Vultis vitā cog
noſcere. Michi mūdus crucifixus
eſt: ⁊ ego mūdo. Vultis pacienti
am audire. Vſꝫ in hanc horam eſu
rimus ⁊ ſitimus. ⁊ colaphis cedi
mur. ⁊ inſtabiles ſumus. ⁊ labo
ramus operantes manibꝰ noſtris
maledicimur ⁊ benedicimus. per
ſecutionem patimur et ſuſtinemꝰ:
blaſphemamur et obſecramus.
Vult̄ benignitatē cognoſcere. E
go aūt libentiſſime impendā: ⁊ ſu
per impendar ipē pro animabꝰ veſ
tris. At ne forſitan credamꝰ quia
eoꝝ amori pro quibus impēdi de
ſideāt debitor fuerit: mox ad eoſ
dem diſcipulos ſubiūgit dicens.
licet plus vos diligens minus di
ligar. Cum ergo a populo fideli
ad imitandas virtutes ſanctorum
predicatoꝝ vita cognoſcitur. pro
fecto in veſtibulo de quadris lapi
dibus menſe conſtruūt. Habuit

vō ⁊ ſinagoga ſpirituales patres
in doctrina atq̧ prophecia. ex qui
bus exemplū vite in virtutibꝰ tra
heret. ſed rudis eius populꝰ ma
gis per timorem ſeruiens. q̄ꝫ per
amorem ſequens. vitas patrū no
luit imitari quas vidit: atq̧ ideo
porta exterior que ad aquilonem
pergit menſas nō habꝫ ad holo
cauſtum. Sed quia hec moraliter
diximus: reſtat adhuc vt eaſdem
menſas per intelligenciam typicā
perſcrutemur. Porta enim noſtra
in interiori veſtibulo quatuor men
ſas habet. quia ſancta ecc̄ia qua
tuor euangeliſtarū predicatione e
rudita eſt. per quoꝝ doctrinam di
dicit cor in amore dei omnipotēt̄
accendere. ⁊ ſuas ei in ſacrificiū co
gitationes immolare. Quarū due
hinc ⁊ due inde eſſe referūtur. qui
a duo euangeliſte ea que de domi
no viderunt atteſtati ſunt: et duo
narrauerūt que preceditiū audi
tu didicerūt. Vel certe q̄tuor menſe
ſūt interioris veſtibuli hoc q̄d pati
ter aſpicimꝰ. q2 ſcā ecc̄ia ad erudi
tioēꝫ fideliū ppl̄oꝝ. q̄tuor regentiū
ordines accepit. quos paulꝰ ex do
no oīpotent̄ dn̄i enumerat dicēs.
Ipē dedit quoſdā q̄dē aplōs. quoſ
dā aūt pphas. alios vero euange
liſtas: alios aūt paſtores ⁊ docto
res. Paſtores vero ⁊ doctores vnū
regentiū ordinē nominat: q2 gre
gem dei ipē veraciē paſcit q̄ docet.
Habuit quoqꝫ et porta exterior
menſas quatuor: quia videlicet

ſinagoga obſequiȷ̃ exterioꝝ obſer
uātia ꝑ principes ſacerdotū ⁊ ſeni
ores populi. per ſcribas atq; phari
ſeos tenuit: qui ſcȝ phariſei cāa le
giſdoctores vocati ſunt. Siue aūt
exteriori ſiue īteriori porte due mē
ſe hinc ſūt. ⁊ due inde: q2 in exor
dijs ſuis ſcā eccl'ia apoſtolos ⁊ ꝓ
phetas habuit. Prophetas aūt
dicimus nō eos qui in veteri popu
lo fuerāt: ſed eos qui in ſcā eccl'ia
p9 aplōs ſūt exorti. Poſteriori quo
q; tp̄e quod nūc eſt habet euāge
liſtas atq; doctores. Quia vero e
uangeliū bonū nūciū dicit̄: euan
geliſtas vtiq; appellam9 qui cūdi
b9 populis bona patrie celeſtis an
nūciant. Qui videlicet euāgeliſte
atq; doctores ⁊ priori quidē tp̄e fu
erūt. ſȝ nūc uſq; dn̄o largiente per
manent: q2 adhuc cotidie ⁊ īfide
les pp̄los ad fidē trahi. ⁊ fideles
quoq; in bonos mores ꝑ doctores
erudiri cognoſcim9. Apoſtoli vero
⁊ prophete ab hoc tp̄e p̄ſenti ſub
lati ſūt: atq; ideo dicim9 q2 men
ſe hee porte nr̄e. i. ſc̄e eccl'ie quaſi in
alio latere fuerūt. Habet et porta
q̄ pgit ad aquilonē duas mēſas
hinc ⁊ duas inde: eos dē quos dix
im9 principes ſacerdotū ⁊ ſenioꝛes
populi in maiori autoritate regimi
nis: ſcribas quoq; et phariſeos q̄
cūdi illi populo minori loco p̄fue
rūt. Sed hee menſe iux̄ portā ſūt
q̄ ad aquilonē pergit: q2 cū qua
tuor iſti ordines populo preceſſent
ſynagoga in perſecutione redēpto

ris nr̄i ſeuiens ad torporē ꝑfidie ꝓ
rupit. Que tn̄ menſe habuerūt ſa
crificiū: qd iux̄ ſolā lrām tenuerūt
Unde ⁊ ad torporē frigoris lap
ſi ſūt: q2 flāma ſpūs ſuccenſi non
ſūt. Interiores āt menſe holocauſ
tū habēt: q2 ſiue in cordib9 apoſto
loꝝ atq; prophetarū ſeu in mēte
euāgeliſtarū atq; doctorū ignis ſpi
rit9 ⁊ arſit ⁊ ardet qui ꝓ eo qd
oēm eoꝝ cogitationē in bono ope
re aſſumit. flāma amoris dei qua
ſi holocauſtū totū ſimul qd inuenit
incendit. Holocauſtū enī offerūt.
qui ſiue in bono opere ſeu in ſcā co
gitatione medullitus accendūtur
Menſe vero hee ex quadris lapi
dibus facte ſūt: q2 dū cotidie ſacri
eloquij in ſuis cordib9 verba medi
tātur. ad offerēdū dn̄o orationis
holocauſtū q̄ſi ex q̄dratis lapidi
b9 ꝯſtruūtur. Verba etenim ſacre
ſcripture lapides quadri ſūt: q2 v
biq; ſtant. q̄ ex nullo latere rep̄hē
ſibilia inueniūtur. Nam in oē qd
p̄teritū narrāt. in omne qd venturū
annūciant. in omē quod moralit̄
p̄dicāt. in oē quod ſpūaliter ſonāt
quaſi in diuerſo latere ſtatū habēt
q2 rep̄henſionē nō habēt. Corda
itaq; ſcōꝝ menſe dei ſunt ad holo
cauſtū. ex quadris lapidib9 īſtruc
te: q2 qui ſꝑ verba dei cogitāt: ſe
metipōs dn̄o a carnali vita i cogi
tatione mactant. Un̄ ſcriptum eſt
Lex dei eius in corde ipſius: ⁊ nō
ſupplantabūtur greſſus ei9 Et rū
rſū dicit̄. In corde meo abſcōdi

eloquia tua: vt non peccem tibi.
Sed quia mense hee vnde ſint cō
ſtructe ꝯgnouim9: etiam cui9 men
ſure ſint audiam9. Sequitur. Lō
gitudinē vni9 cubiti ⁊ dimidij: et
latitudinē vni9 cubiti ⁊ dimidij:
⁊ altitudinem cubiti vni9 Hūc lo
cum quidā expoſuit dicens. Longi
tudine ⁊ latitudine habet menſa
vnū cubitum ⁊ dimidiū id eſt per
quadrū: qui ſimul iuncti tres cubi
tos faciūt: qui tres cubiti habent
in altitudine cubitum vnū. vt miſ
teria trinitatꝭ vnius cubiti hoc eſt
diuine maieſtatis menſura conſer
uet. Qui videlicet ſenſus expoſiti
onis idcirco non poteſt ſtare: quia
in illa ſumma trinitate que omni
a creauit omnia continet dimidiū
nichil eſt: nec ex duob9 dimidijs
aliquid vnum. Neqꝫ enim quicq̄
imminutionis ac deciſionis habet
illa ſubſtantia: que ſemper incom
mutabilis manens. nec detrimen
tum recipit nec augmentū. Nos
autem diximus longitudinem ad
longanimitatē ſpei: latitudinem
verò ad caritatis amplitudinem ꝑ
tinere. Menſe ergo que ad holo
cauſtum conſtructe ſunt longitudi
ne cubiti vnius ⁊ dimidij metiun
tur: qꝛ ſc̄i patres atqꝫ doctores q̄ ſe
longanimitꝭ ad ſecreta ſpei intime
extendūt. per hoc qđ in ꝟtutibꝫ vi
uūt. q̄tū ad hūanā q̄dē menſurā ꝑ
tinet valde perfecti ſunt: q̄tum ve
ro ad diuina miſteria que plene
ab homine capi non poſſunt q̄diu

in hac mortali carne ſubſiſtūt per
fecti nō ſūt. In ſemetipſis ergo iā
cubitū habet. in deo aūt adhuc cu
bitū non habet: qꝛ iam quidē in ꝟ
tutib9 plene proficiūt: ſꝫ tamen a
liquid de deo adhuc ex parte cog
noſcūt Ecce iterū in menſura men
ſe ad teſtimoniū paulus occurrit.
Videam9 an ei9 vita cubito inte
gro menſuretur Dicit. Quotquot
perfecti ſum9: hoc ſapiam9. Vide
am9 ſi in hijs q̄ de deo ſentit. iā ſe
ad percipienda miſteria perfecte te
tenderit. Ego me nō arbitror cō
prehendiſſe. Qui curſus ait. Ex
parte cognoſcim9 ⁊ ex parte ꝓphe
tam9: cū aūt venerit quod perfec
tū eſt. euacuabitur quod ex parte
eſt Qui iterū dicit. Nūc cognoſco
ex parte: tūc aūt cognoſcam ſicut
⁊ cognitus ſū. Si ergo perfectus
eſt ⁊ ex parte cognoſcit: cubitum
habet q̄tum ad ſe: ſꝫ tamen dimi
diū ſuper ſe. Tendantur ergo in
longanimitatē ſpei corda ſanctoꝝ
tendantur in perfectionem quā ha
bent cubito vno Sed quia adhuc
plene videre non poſſunt hoc vbi
ſpei oculū mittunt: hoc quod ſuꝑ
vnū cubitū habent in dimidio cu
bito recidatur: quaten9 in hac vita
ſempꝫ ſe imꝑfectos aſpiciant: et ar
denci9 ad ꝑfectioēm currant. Ha
bet quoqꝫ menſe latitudinem cubi
ti vnius ⁊ dimidij: quia ſanctorū
corda in caritatis amplitudine di
latata: iuxta proximū quem dili
gunt ⁊ vident habent cubitum.

Pn̄t enim perfecte diligere: quos
perfecte valent iux̄ aliq̄d ſcire Om
nipotentē vero deū medullitus di
ligunt. medullit9 ſequūtur: ſꝫ tn̄
tm̄ diligere non pn̄t. q̄tū debent.
q2 adhuc nō valent videre quē di
ligunt: ⁊ menſura amoris minor
eſt. vbi adhuc menſura minor eſt
cognitiōis Sup vnū ergo cubitū
habēt ⁊ dimidiū: q2 hoc eis iā in
amore eſt integrū qđ valde min9
eſt in caritate cū proximo: atq3 il
lud quod eis valde maius eſt. ad
huc in amore dei quē nō vident in
tegrū non eſt. De hoc amore qui
hic incipitur vt ex viſione domini
in eterna patria ꝑficiatur: rēe yſa
ias loquiť dicens. Viuit dn̄s cu
ius ignis eſt ſyon: et caminus ei9
in ihrlm̄. Plus eſt aūt caminū eē
q̄ ignē: q2 eſſe ignis ⁊ paruꝰ pt:
in camino aūt vaſtior flāma ſuccē
ditur. Syon vero ſpeculatio: ihe
ruſalem aūt viſio pacis dr̄. Pacē
vero nr̄ām hic interī ſpeculamur:
vt illic poſtmodū plene videam9
Ex amore ergo domini ignis eſt
in ſyon. in ihrlm̄ camin9: q2 hic a
moris ei9 flāmis aliq̄tenus arde
m9. vbi de illo aliq̄d ꝯtemplamur
ſꝫ ibi plene ardebim9. vbi plene
videbim9 quē amam9. Altitudo
vero mēſurarū eſt cubiti vni9 Que
eſt enim altitudo ſcōꝝ: niſi fides
inuiſibiliū: Per fidē enim creditur
qđ nō videť: atq3 ideo per hanc
iuſtoꝝ mens ad altitudinē ducit.
vt cuncta viſibilia deſpiciat in ter
ra: ⁊ ea q̄ audit inuiſibilia ſequať
in celo. Sed vnū cubitū habet al
titudo menſarum: q2 vnitas eſt fi
dei in corde oīm ſcōꝝ: vnū deum
eē trinitatē ⁊ patres teſtamenti ve
teris ⁊ p̄dicatoēs ꝯfeſſi ſt̄ teſtamēti
noui Altitudo itaq3 mēſarū nil vno
cubito āplius nil min9 habet: q2
in magna ſibi vnitate ꝯcordat om
niū fides patrū. Sed hij qui iam
in lōganimitate ſpei ſumus v̄tuti
bꝫ ꝓficientes vnū ⁊ dimidiū cubi
tū habēt. atq3 in latitudine carita
tis vno ac dimidio cubito metiūť.
in altitudine vero fidei vno cubito
excreſcūt: magni ſūt ⁊ ſūma ām
ratione veneradi Debēt ergo par
uulorū aīas in ſinu ſue ꝯuerſatio
nis ſuſcipere: atq3 eas in ꝯſpcū do
mini velut quoddā holocauſtū ac
ſacrificiū offerre Vnde apte ſequi
tur. Super quas ponūt vaſa: in
quib9 imolatur holocauſtū ⁊ vic
tima. Quid enim ſt̄ aīe fideliū ni
ſi vaſa ſancta. q̄ verba pietatis capi
unt: vt ex eorū mentib9 holocauſ
tū vite atq3 orationis imoletur:
Hinc eſt ei qđ paul9 cū adhuc cu
dis eſſꝫ in fidei vocatione: q2 iam
domini v̄ba parpat. et celeſti grā
a plenus erat. vas appellatur cū
dicitur. Vas electionis m̄ eſt. Hinc
paſtores atq3 doctores ꝓpheta am
monet dicens. Mūdamini q̄ fertis
vaſa domini. Ipſi eteni quaſi mēſe
domini vaſa portāt: qui vitā fideli
ū erudiendo tolerant: vt quādoq3
hāc dn̄o ad holocauſtū ⁊ ſacrificiū

m 1

perdiderint. Sz neq3 hoc negligen
ter intuendū eſt: ꝙ in eiſdem va
ſis holocauſtum et victima dicitur
immolari. Holocauſtum enim ſicut
⁊ ſuperius diximus victima eſt.
non tamen victima ſuper holocauſ
tum. quia cum quid ex pte offer
tur. et ex parte retinetur ſacrificiū
quidē eſt: ſed holocauſtum non eſt
Dū vero in magna multitudine
fideliū alij qui ea que mundi ſunt
omnia relinquūt. cuncta que poſſi
dent tribuūt. nichil ſibimetipſis re
ſeruant: ad eternam patriam me
dullitꝰ anhelant. ſeq3 ex toto cor
de in lacrimis mactant. Hij vide
licet vaſa ſuper menſam ſunt: in q̄
bus immolatur holocauſtum. Et
ſunt alij qui curam proprie domꝰ
gerunt. de filijs cogitant eiſ3 here
ditatem ſeruant. qui tamen eter
ni iudicij memores miſericordiam
pauperibus impendunt: alimenta
ac veſtimenta eis ex parte qua de
creuerant tribuūt. Hij nimirū vaſa
ſuper menſam ſunt: in quibus vic
tima immolata eſt non holocauſ
tum. Quia enim paciencia et doc
trina ſanctorum āmonendo ⁊ ſuſ
tinendo ſuadendo atq3 terrendo a
liorū corda vſ3 ad hoc erudiūt vt
omnia deſerant. ⁊ totos ſe in amo
re domini accendant. aliorum vero
ad hoc uſ3 inſtituūt. vt quia omnia
relinquere non valent. vel ex parte
qua preualent miſericordes fiant
⁊ carnis curam cum anime cura
paciantur: menſe domini de qua

dris lapidibus inſtructe vaſa por
tāt in quibꝰ immolat̄ holocauſtū
⁊ victima. quia ⁊ perfecti ſicut dic
tum eſt cum omnia deſerunt. totū
cor in amore domini accendūt: ⁊
imperfecti ſacrificiū offerunt quod
ex parte deuouerunt. Sequitur.
Et labia eaꝝ palmi vnius: reflex
a intrinſecus per circuitum. Quid
eſt hoc ꝙ menſarum labia palmo
metiūtur niſi ꝙ in palmo manus
tenditur. et ſancti patres atq3 doc
tores ea predicant in quibus au
ditoꝝ opera tendūtur. Quaſi enī
manū extendimꝰ: cum opera noſ
tra dilatamus. Loquatur ergo v
nuſquiſ3 doctor. cor audientis ex
citet. ociosū torporem excuciat.
quos dū ad opera bona tetēderit.
palmū ſe habere in labijs oſtendit
Penſandū quoq3 quia in palmo di
gitus maior ac minimꝰ tenditur.
Quid vero in maiori ac mīmo di
gito. niſi magna ⁊ extrema actio
deſignatur. Palmū ergo menſe
in labio habeant. q̄tinꝰ in doctoꝝ
ſuoꝝ p̄dicatione auditor euigilet.
⁊ ſic ex eoꝝ āmonitione magna o
pera faciat. vt agere et mīma non
omittat: ſic minus inertus ſit. vt
piger in agendis maioribus non
ſit. Vnde per euangeliū veritas
dicit. Ve vobis ſcribe ⁊ phariſei y
pocrite. qui decimatis mentam et
anetum ⁊ ciminum: ⁊ relinquitis
que grauiora ſunt legis iudicium
⁊ miſericordiam ⁊ fidē. Hec opor
tuit facere: ⁊ illa non omittere.

Per iudiciũ quippe ⁊ miſericordi
am ⁊ fidē maior digitus ꝑaldu
bio opationis oſtendit̄ : ꝑ mentā
vero anetū et āminū digitus ꝑal
dubio minim9 figurat̄ · Hec ergo
oportuit facere · ⁊ illa nō omittē ⁊
qꝫ ſi op9 noſtrū palmo metiri volu
m9 : ſic neceſſe eſt vt tendat̄ mini
m9 · q̄ten9 maior digitus nō attra
hatur · Vn̄ aūt cū menſarū labia
metiūtur ⁊ menſura palmi dꝫ ad
ditur vni9 ⁊ vt ex doctorū predica
tione ſicut vnitas tenetur in fide ·
ita quoqꝫ vnitas mentiū ſeruetur
in ope : ne ꝑ opus bonū quod alt̄
agit · alter ad diſcordie malū pro
rūpat Ita eciam bona facere opera
debemus : vt ꝑ hec quoqꝫ cū hijs
cū quib9 viuim9 · vnanimitatē in
q̄tū rē poſſum9 cōſeruem9 ⁊ id eſt
nō deſerēdo qđ agim9 : ſꝫ ꝑuenien
do bonis ꝑſuaſioibus malū diſcor
die qđ timem9 Sic in ſuis opibꝫ
vnitatē palmi cuſtodiens paulus
diſcordiā generari ꝓhibebat : cum
quēdā lapſū atqꝫ ab eccia abiectū
iam velle recipere chorinthios vide
ret dicens · Si cui aliq̄d donaſtis ·
⁊ ego Nam ⁊ ego ſi quid donaui
ꝓpter vos in ꝑſona criſti · vt nō cir
cūueniamur a ſathana ⁊ qui vide
licet ſolet de bonis mala generare
et hoc quod per caritatē agitur ad
diſcordiā trahere · Unde ⁊ mox de
ipō ſubiecit dicens · Non enī igno
ram9 cogitationes eius · Doctor
aūt qui per bona q̄ predicat in ſu
is auditorib9 rectā operationē for
mat ⁊ ſi mentes operantiū ad vna
nimitatē nō ligat · i labijs palmū
habet : ſꝫ eam q̄ dcā eſt palmi vni
tatē nō habet · Penſandū vero eſt
valde qđ dicitur : quia earūdē men
ſarū labia iter9 ſūt reflexa · Tūc
enim menſarꝫ labia intrinſecus re
flectūtur ⁊ qn̄ doctores ad conſcīaꝫ
reuocant tacita cogitatione qđ di
cūt : qn̄ ſemetipōs ſubtilit̄ perſcru
tantur · ſi faciūt qđ loquūtur · Rcē
aūt cū reflexa intrīſecus menſarū
labia dicūtur additur quoqꝫ ꝑ cir
cuitū · vt nō in vna q̄libet ſe ꝑte ꝯſi
derēt · atqꝫ alias in ſemetipſis per
ꝑdere ꝑtermittāt : ſꝫ vbiqꝫ ſemet
ipſos inſpiciant · ⁊ in qn̄tū preua
lent ſtudeant ſingula opere imple
re q̄ docent ⁊ ne ſi ꝑdicātes facere
bona diſſimulāt · ſui vaſtatores ſint
cultores alieni · O doctor ecce iam
menſa es iam vaſa portas · iam in
vaſis fidelib9 pond9 holocauſti ⁊
victime ſuſtines ⁊ ſed intus reflecte
labrū : id eſt ad cor reuoca ſermo
nē · Audi qđ dicis : operare qđ ꝑdi
cas · Si enim negliḡs implere qđ
doces · alijs meſſē ſeminas : et ipē
a frumenti participatione ieiunas
Vn̄ ſcriptū eſt · Cui9 meſſē fame
licus comedit · Meſſē quippe docto
ris qui bona loq̄tur ſꝫ nō opatur
famelicus comedit ⁊ qꝫ is qui pa
nem iuſticie eſurit opatur manda
ta q̄ audit : ⁊ ipē fructū nō habet
qui ſeminādo laborauit · Hinc ſa
lomon ait · Abſcōdit piger manū
ſuam ſub aſcella : nec ad os ſuum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

porrigit eam Nemo ita piger eſt
vt ad os manū vel comedēdo redu
cere laborem putet. Sꝫ piger nec
ad os manum ſuam porrigit: qui
nec hoc vult operari quod dicit.
Hinc iterū de bene docentibus ⁊
male operātib9 dicitur. Filij effrē
intendētes arcū ⁊ mittentes ſagit
tas: conuerſi ſunt in die belli. In
tendūt arcū atqꝫ ſagittas mittūt
qui ſcripture ſacre ſententias pro
ponūt: ⁊ verbis rectis auditorum
vicia feriunt. Sed conuertūtur in
die belli. q2 poſt ſemetipſos redeūt
in temptatione viciorum: ⁊ pectus
opponere non volunt: quia in tēp
tationum certamine non reſiſtunt
Hinc iterum dicitur. Auertiſti ad
iutorium gladij eius: ⁊ non es
auxiliatus ei in bello. Gladius
quippe doctoris eſt ſermo dei Vn
de per paulum dicitur. Et gladiū
ſpiritus: quod eſt verbū dei. Om
nipotens itaqꝫ deus cum doctorem
reſpicit nolle operari que dicit. in
die belli adiutorij eius gladiū au
fert: quia in temptationum certa
mine non permittit eſſe ei in adiu
torium. doctrine verba que dedit.
Habet igitur gladium. ſed hunc
in bello nō adiuuat: quia cum ad
uerſitas temptationis ceperit:
verbi obliuiſcitur quod docebat.
Ecce enim de paciencia forſitā ſer
mo doctori eſt: doctrine ſue magiſ
terio dicere cogitur/qualiter contra
illata dāpna/contra auditas con
tumelias paciencia ſeruetur: ſed
cum ipſe vel dāpno vel contumelia
fuerit laceſſitus: oblitus quod do
cuerit vel in leſione proximi vel in
reddenda grauius contumelia ex
cedit. Inter hec itaqꝫ cogitet quia
menſa eſt dei: labiū int9 reflectat
ſeruet quod predicat. Scriptum
quippe eſt. In paciencia veſtra poſ
ſidebitis animas veſtras. Et rur
ſum ſcriptum eſt. Doctrina viri ꝑ
pacientiam noſcitur. Si itaqꝫ in
dex doctrine paciencia eſt: tāto ꝗſꝫ
doctus oſtenditur. quāto paciens
fuerit Hinc eſt enim ꝙ bonus ille
diſcipulus ꝗ magiſtrū tolli in aera
videbat: per magne caritatis af
fectum clamabat dicens. Patꝰ mi
pater mi: currus iſrahel ⁊ auriga
eius. Quid eſt fratres cariſſimi ꝙ
helyas currus iſrahel ⁊ auriga di
citur: niſi quia auriga agitat. cur
rus portat: Doctor ergo qui mo
res populi ⁊ per pacientiā ſuſtinet
⁊ ſacri eloquij verba docet. ⁊ cur
rus dicitur ⁊ auriga: currus quia
tolerando portat. auriga quia ex
hortādo agitat: currus quia mala
ſuſtinet. auriga quia populum am
monitionibus exercet Fortaſſe au
tem contra vanam gloriam ſer
mo doctori eſt: ⁊ mire inſinuans
qualiter debeat declinari. eiſdem
ipſis ſermonib9 vanam gloriam
querit. quibus contra eandem va
nam gloriam diſputat. Si igitur
hoc appetit adipiſci quod ꝓhibet
menſa intus labiū non reflectit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tūc aūt menſa domini ex q̄dris
lapidib9 exſtructa habebit itus la
biū reflexū: ſi ſtuduerit audire qđ
dicit. Scriptū quippe eſt Ne quid
p contētionē: neq₃ p inanē gloriā
Atq₃ iſdē rurſus egregius p̄dica
toꝛ dicit. Nec q̄rentes ab homini
b9 glām: neq₃ a vobis neq₃ ab a
lijs. De p̄dicationis enim labore
laudē trāſitoriā querere: q̄d eſt ali
ud q̄ rem magnā vili p̄cio vendi
re? Dz eſt i doctrine verb graue pe
riculū. q2 ſepe ſermoēm docentiū i
fauores audientiū ſequūtur: 7 cū
doctores ab eo qđ bene innotuerīt
apparere iā minores i dđs nolūt.
doctrine verbū qđ pro acquirēdis
aīabus auditoꝝ. ex oīpotētis dei
amore inchoauerāt. in hoc poſtmo
dū pro acquirendis laudibꝫ labo
rāt: 7 qui in verbis dei q̄rebāt pri
us lucra ſpūalia. tēpoꝛales poſtmo
dū fauores ſequūtur. Unde fit. ut
ſiue rcā quelibet opa. ſeu ſcē doctri
ne verba in oīpotētis dei iudicio pe
reant: cū per hec quiſ₃ trāſitorijs
fauorib9 ahelat. Hinc eteni p pro
phetā iudee dr: q̄ in ſeipā incauta
mens inuenit. ſi ſaltē poſt culpā ſu
as caute cogitationes timet. Oli
uā vberē pulchrā fructiferā ſpecio
ſam vocauit dn̄s nomen tuū. Ad
vocē loq̄le grandis exarſit ignis
in ea: 7 cōbuſta ſunt frutecta eius
Oliuā quippe vberē 7 pulchrā fruc
tiferā ⁊ ſpecioſā dn̄s vocat: cui9
vel efficaciā in opatione vel ſācta
ſtudia in verbi ſcientia approbat.

Sed ad vocem loq̄le grādis exar
ſit ignis in ea: q2 cū laudari quis
ceperit erubeſcit foꝛſitā minoꝛ vide
ri q̄ dicitur: ⁊ ſtudet eſſe qđ dica
tur Uox enim grandis loq̄le eſt:
fauoꝛ adulantiū. Unde ſcriptū eſt.
Qui benedicit primo ſuo voce grā
di de nocte conſurgens: maledicē
ti ſimil' eſt. Ad vocē ergo loquele
grādis exarſit ignis in ea: q̄a in
magnitudīe fauoris flāma in coꝛ
de accendit de amoꝛe laudis Sꝫ
ōnia oliue frutecta cōburūtur: qui
a ante oīpotentis dei oculos vel q̄
bene geſta vel q̄ ſcient' ſūt dicta de
pereūt. cū iam nō amoꝛe domini ſꝫ
intētione tranſitoꝛie laudis fiunt.
Sic eteni ſepe cogitationi bene co
gitatio ſe ſiniſtra ſubiūgit: vt vix
ipſe qui eoſdē cogitationes geneāt
anim9 agnoſcat Unde p̄dicatoꝛ
egregius cū loquēs ſubtiliter dice
ret. viu9 eſt ſermo dei ⁊ efficax et
penetrabilioꝛ omni gladio āncipiti
7 ptingens uſ₃ ad diuiſionē aīe et
ſpūs: ilico ſubiūxit. Cōpagū quo
q₃ ⁊ medullarū: ⁊ diſcretoꝛ cogi
tationū 7 intētionū coꝛdis Diſtin
guit eni dei ſermo cōpages ⁊ me
dullas: q2 diſcernit cogitationes
7 intētiones coꝛdis Per cōpages
quippe oſſibus oſſa iūguntur. Et
ſepe dū quid recta cogitatione agi
mus. ſꝫ ſubito in laudis amoꝛe de
clinamus. atq₃ hoc pro laude faci
m9. quod p̄us facere p veritate ce
peram9: q2 cogitatioēs cogitatio
nibus adiūgunt. q̄ſi quedā in ſpū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cōpages ſūt. Sed habent oſſa q̄
in cōpage iūcta ſunt etiam medul
las. Nō predicatoꝛ ſcīs apertiꝰ
intulit. cū ſubiūgit Diſcretoꝛ cogi
tationū ⁊ intentionū cordis. Cō
pages enim nr̄e cogitationes ſūt:
medulle aūt intentiones. Et ſi pe
aliud cogitamꝰ. atqȝ aliud eſt qḋ
per cogitationem intēdimus. Nā
ſi quis propoſito nūmoꝝ premio
pupille vel vidue cauſā defendat.
⁊ fortaſſe extraꝫ igrediēs in ſuis p̄
cibꝰ deo dicat. tu vides qꝛ cauſā pu
pilli ⁊ vidue defendo. iſte ꝑcaldu
bio qḋ cogitat ſat: ſꝫ quo intēdat
eiꝰ cogitatio ignorat. Aliud quip
pe cogitat: atqȝ alio intēdit. Nō
enim defenſioēm pupilli vel vidu
e: ſed mercedem nūmorū querit.
Nam tolle temporale premiū: et
pupillam ⁊ viduā non defendit.
Sermo itaꝫ dei diſcretoꝛ eſt cogi
tationū ⁊ intētionum cordis: qui
a non aſpiciat quid apud temetipſū
cogitas: ſed per medullam cōpa
gis. id eſt intentionem cogitatio
nis quid accipere requiras. Reſtat
ergo vt doctoꝛ cum loquitur quaſi
menſa dei ſemper intus labium re
flectat. ne aut mala intentione lo
qui inchoet: aut cum bene ceperit
ſeductus fauoribꝰ in appetitum ali
um declinet. Foꝛtaſſe aūt de cuſto
dia diſcipline ſermo doctoꝛi eſt: ⁊
ſepe contingit vt diſcipline r̄gulā
quam ſcit dicere neſciat tenere: qꝛ
aut nimio zelo motus minus ſe ꝑ
manſuetudinem temperat: aut ni
mia manſuetudine placidꝰ. minꝰ
ſe contra vicia in zeli ſtimulo inflā
mat. Magna enim conſideratioē
debemus penſare qḋ ſcriptum eſt.
quia in vaſis templi itr̄ coronas
⁊ plectas boues leones ⁊ cheru
bin ſculpta ſunt: ⁊ ſubter boues ⁊
leones loca dependentia. Corone
quippe ſignū victorie. plecte autē
concoꝛdie vnanimitatē ſignant:
cherubin verò plenitudo ſcientie di
citur. Sacerdotes enim atqȝ doc
toꝛes inter coronas ⁊ plectas id
eſt inter foꝛtitudinem boni operis
quo ad victoriam currūt. ⁊ carita
tis concoꝛdiam qua a ſe viciſſim nō
diſcrepant. per boues leones atqȝ
cherubin deſignati ſunt: q̄a ī ple
nitudine ſcientie quam habent ne
ceſſe eſt vt ⁊ boū manſuetudinem
teneant ⁊ feruoꝛem leonum: qua
tenꝰ in diſciplina quā predicāt et
ex ſancto zelo accenſi ſint: ⁊ ex pa
terna dulcedine trāquilli. Quibꝰ
ſubter ſe loca dependeant: vt diſ
cipline ſue retinacula quibus ipſi li
gati ſunt. etiam ſubiectis ſuis ſol
licite impēdant. Subter eos enim
loca dependere eſt: cuſtodie vincu
la ſubditis tenere. Que tūc recte
ſeruantur: cum nec boū manſuetu
do in zeli feruoꝛe amittitur: nec le
onum terroꝛ in manſuetudine de
clinatur. Tanta quippe debet eē
diſcretio: vt nec diſciplina nimia
nec miſericoꝛdia ſit remiſſa: ne ſi
inoꝛdinate culpa dimittit̄. is q̄ eſt
culpabilis in reatu grauiꝰ aſtringat̄.

ꝙ curſū ſi culpa immoderate retine
tur· tāto qui corrigitur deterioꝛ ſi
at· quāto erga ſe nil ex benignita
tꝭ grā agi ꝯſiderat· Exhibēda ita
ꝗ̃ prauis eſt aſperitas in oſtenſi
one· caritas in mente : vt ⁊ dura
oſtenſio delinquētē corrigat : ⁊ ca
ritatꝭ cuſtodia mercedē manſuetu
dinis nō omittat Ecce dū loquoꝛ
ioſeph aīm pulſat : vt ad oſtendē
dū q̄ dico ipē teſtis veniat · Certe
ſompniū qđ de ꝓuectu ſuo viderāt
frāb⁹ narrās : ꝑ hoc qđ innocēter
retulit · malicie ꝯ̄ ſe ſtimulos excā
tauit· Ab eiſdē frāb⁹ iſmahelitꝭ eſt
venditus : in egiptū ductus· mira
oīpotentꝭ domini diſpenſatione ei
dē egipto p̄latus eſt· Cūqꝫ in ter
ra chanaan fames exurgeret : fra
tres ad egiptū veniūt· ioſeph p̄la
tum egipto repperiūt· eūqꝫ ſumiſ
ſis ad terrā ceruicib⁹ adoꝛauerūt :
ꝙ qꝛ mutari dei conſiliū nō valet :
quem ideo vēdiderāt ne adoꝛarēt·
adoꝛauerūt qꝛ vēdiderūt · Tunc
ipē vir dei ſpū diſcretionis plen⁹
cognouit frēs nō cognitus : ſꝫ me
moꝛ culpe ⁊ remiſſoꝛ iniurie mala
fratrū nec reddere ſtuduit : nec ſine
purgatione laxare · Nā ſuſpecta
voce ꝓtinus dixit· Exploꝛatoꝛes
eſtis vos : vt videatis infirmioꝛa
terre veniſtis Jam nūc experimen
tū veſtri capiā Per ſalutē pharao
nis nō egrediemini hinc O iaculū
in coꝛde · Peregrini venerant· fa
mis periculū fugiebāt : frumenta
que q̄rebāt nō accepant : ⁊ ſceleris

ſe inſuꝑ obiectione criminis vide
bāt· Intꝰ hec ducūtur ad carcerē :
et poſt triduū educti adhuc in eadē
aſperitate terrētur· Jā redditur ad
coꝛ iam culpe memoꝛia pulſat ani
mū : atqꝫ inter ſe inuicē loquūtur
Merito hec patimur : qꝛ peccaui
m⁹ in frēm noſtrū videntes anguſti
am aīe illius dū depcaretur nos
⁊ nō audiuim⁹ : idarco venit ſuꝑ
nos iſta tribulatio · In hijs autē
coꝛ ioſeph amoꝛe vincitur : ſeceſſū
petit· ſoluit flendo qđ pietati debu
it : ſeuerus ad frēs reuertitꝰ· vt cru
ciatas eoꝛū aīas a culpa liberet ·
Poſt hec vn⁹ religatur in vinculꝭ
dimittūtur ceteri cū frumentꝭ : vt
vn⁹ frater veniat· q̄ minimū ſe ha
bere dixerāt· Venit poſtmodū fra
ter· Vincebat mentē pietas cū fra
ter inocēs videretꝰ· ſꝫ ꝑmanebat in
oſtenſioē aſperitas· vt frēs noxij
purgarentur· Frumēta dantur· ciph⁹
in ſacco iunioꝛis frīs abſcōditur :
furti poſt eos q̄ſtio monetꝰ· mittitꝰ
vt reducantꝰ : addicti in ſeruitutē de
cernitur apud quē ciphus fuiſſꝫ in
uentus / in ſacco vltimi frīs inueni
tur· Tūc beyamin reducitꝰ : afflic
ti oēs frēs ſequūtur· O toꝛmēta
miſericoꝛdie : cruciat ⁊ amat Reū
ſi igitur in terrā cū lacrimis ꝓſtra
ti veniā poſtulāt· Memores enim
quid de illo patri ꝓmiſerāt : meroꝛe
ri intolerabili tabeſcebāt· Tūc ſe
vltra cohibere non valens pietas
clauſa ꝓꝛupit ad mediū : ⁊ ex
cuſſit caritatis lacrimas de vultu

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſeueritatē. Deterſa eſt ira que ap
parebat ⁊ non erat: oſtenſa miſeri
cordia que erat ⁊ non apparebat.
Hic vir ſanctus facinus fratrũ ⁊
dimiſit ⁊ vindicauit. ſic in vigore
clementiam tenuit. vt delinquen
tib9 fratribus nec ſine vltione pi
us exiſteret. nec ſine pietate diſtric
t9. Ecce hoc eſt magiſteriũ diſcipli
ne: vt culpas ⁊ diſcrete nouerit
parcere. ac pie reſecare. Qui autẽ
ſpiritum diſcretionis non habent.
aut ſic dimittunt peccata vt non
corrigant. aut ſic quaſi corrigẽdo
feriunt vt non dimittant. Doctor
ergo cui diſcipline moderamine lo
qui neceſſe eſt menſam dei eſſe ſe
ſciat. atq3 intus labrũ reflectat:
vt quod docendo loquitur hoc ſub
diſcretionis ſpiritu vigilanter ope
retur. Nec ſi quedã ſibi deeſſe con
ſiderat: oportet vt ab eorũ predi
catione conticeſcat. Locus quippe
eius exigit vt loquatur. Verbis
ergo ſuis ſemetipſum conueniat:
et ſi non ideo loquitur quia opera
tur: ideo operetur quia loqui com
pellitur. Vbi itaq3 ſe conſpicit ope
re implere quod dicit. ibi auditores
admoneat. eorũq3 aĩos ad ſtudiũ
bone operationis accẽdat. Vbi au
tem needũ ſe videt impleſſe quod
loq̃tur. ad bona de q̃b9 auditores
admonet. ſe quoq3 pariter inflãmet
vt ipſe etiam ſimul diſcat in opere
quod per eum loquitur veritas in
predicatione. Sepe enim quod vi
uendo neſcim9. compulſi loco doc

trine loquendo diſcimus: ⁊ dũ de
cognitione nr̃e pigricie reat9 naſci
tur in mente. eandẽ mentẽ cõpũctio
ſubita oblecta tranſuerberat: et ſua
voce excitata euigilat in opẽ q̃ pri
us torpebat in ocio ſine voce. Ecce
aũt cũ menſe labiũ palmo redditur
id eſt cũ per doctoris os contra vici
a diſputatur. atq3 ad bona opera
cor auditorũ accẽditur: multi qui
eius verba audiũt. quãta vel q̃lia
mala perpetrauerĩt recognoſcũt:
ad eũ confitendo veniũt. eũq3 pro
peccatis ſuis interceſſorẽ fieri cum
fletibus petũt: vt ipſe orando dele
at culpas quas predicando mani
feſtat. Vnde ⁊ ſubditur. Sup mẽ
ſas aũt carnes oblationis. Docto
res etẽi ſancti cũ pro cõpũctis pec
catorib9 atq3 cõfitẽtib9 oĩpotẽti do
mino p̃ces fũdũt: p hoc q̃ veniã
carnali eorũ vite poſtulãt. menſe
domini carnes oblationis portãt.
Vt ergo ſint p quib9 cõuerſis ⁊ flẽ
tib9 rogent. oportet vt eiſdẽ prius
in peccato poſitis p̃dicẽt: ⁊ cũ iam
ceperĩt peccata relinq̃re. atq3 ad in
nocentiam feſtinare. neceſſe eſt ut er
ga eos in ore doctoris incremẽta
p̃dicationis excreſcãt: ⁊ quibuſdã
doctrine ſue verbis tãto vehemen
tius inſiſtat. q̃nto eos grauius ce
cidiſſe cõſiderat: videlicet ſcĩẽs q̃
ipſe tanto mercedẽ magne remune
rationis accipiat. quãto verbis ſu
is alios de profundioribus peccatis
leuat. Libet inter hec ſancti euan
gelij ad medium verba deducere:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

uiuis ſacra hyſtoria per hoc quod
factū miraculū narrat. mira q̄ coti
die agunt denūciat. Nam cū feſſi
atq; ieiuni ad dn̄m populi cōueniſ
ſent: diſcipulis dn̄s dixit. Miſere
or ſup turbā ⁊ q2 ecce iam triduo
ſuſtinent me: nec habēt qd̄ mādu
cent. Et ſi dimiſero eos ieiunos
in domū ſuā: deficient in via Qui
dā enim ex eis delonge venerūt.
Triduo turba dn̄m ſuſtinet: quā
do multitudo fideliū peccata q̄ ꝑpe
trauit per penitētiā deflmans. ad
deū ſe in opere in locutione atq; in
cogitatione ꝯuertit. Quos dimit
tere ieiunos in domū ſuā dn̄s non
vult ne deficiant in via ⁊ q2 videli
cet ꝯuerſi peccatores in pn̄tis vite
via deficiunt: ſi in ſua conſc̄ia ſine
doctrine ſc̄e pabulo dimittantur Ne
ergo laſſētur h9 ꝑegrinatiōis iti
nere: paſcendi ſūt ſacra āmonitio
ne. Valde aūt p̄ſanda eſt pia ſen
tētia: q̄ proceſſit ex ore veritatꝭ q̄
dicitur. Quidā enim ex eis delon
ge venerūt. Eſt āt qui nichil frau
dis ⁊ nil carlis corruptionis exꝑ
tus ad oīpotētꝭ dei ſeruiciū feſtina
uit ⁊ iſte de lōginquo nō venit: q̄a
ꝑ incorruptioēm ⁊ inocentiā prox
im9 fuit. Ali9 nulla impudicicia inꝉ
lis flagicijs inq̄natus: ſolū autē
ꝯiugiū expertus ad miniſteriū ſpū
ale ꝯuerſus eſt. Neq; iſte venit
de lōginquo: q2 vſus ꝯiūctione cō
ceſſa per illicita nō errauit Alij ve
ro p9 carnis flagicia. alij p9 falſa
teſtimonia. alij p9 facta furta. alij
poſt illatas violentias. alij p9 per
petrata homicidia. ad penitētiā re
deūt: atq; ad oīpotētis dei ſeruiciū
ꝯuertūtur. Hij videlicet ad do
minū de lōginquo veniūt. Quāto
eteni quiſq; plus in prauo ope er
rauit: tāto ab oīpotēti dn̄o lōgi9
receſſit. Nā ⁊ ꝓdigus filius q̄ pa
trē deſeruit. abijt in regionē lōgin
quā ⁊ in qua porcos pauit: q2 vicia
nutriuit. Dentur igitꝛ alimenta e
is etiā qui de lōginquo veniūt. q2
ꝯuerſis peccatorib9 doctrine ſc̄e cibi
p̄bendi ſūt: ut in deū vires reparēt
quas in flagicijs amiſerūt. Qui
ſepe a doctorib9 tāto neceſſe eſt ut
largiorib9 cibis doctrine ſacientur
q̄to feſſi maioribus vicijs venerēt
⁊ cū iam ꝯfiteri cepērit mala q̄ cō
miſerūt. atq; ꝯfitēdo relinq̄re. ⁊ fle
tibꝫ punire: neceſſe eſt vt doctores
ſcā pro eoꝝ peccatꝭ ſolliate exorēt
q̄ten9 menſe domini carnes obl.
tionis portēt Ad quoſcūq; agunt
in hoc qd̄ pro alienis peccatꝭ inter
ueniūt. ſua ante dei oculos ꝯpli9
detergunt ⁊ q2 in ea ipā caritate ſe
iuſtificāt: qua mira pietate ꝓ alie
nis iniq̄tatibꝫ ſe in lamentis mac
tāt. Nec laborioſū debet eſſe doc
tori ꝓ ꝯuerſis peccatoribus lacri
mas fūdere ⁊ qn̄ ⁊ ipē qui oīa crea
uit hō factus ꝓ nr̄is iniq̄tatib9 in
cruce ſanguinē fudit: qui viuit et
regnat cū patre in vnitate ſpūs ſcī
deus. ꝑ omnia ſcl̄a ſeculoꝝ amen
Expliat omelia nona. Inci
pit omelia decima.

Sacri eloquij miſticos
ſenſus propheta per
aſpiracionem ſancti ſpi
ritus prudenter intelli
gens dicit. Mirabilia teſtimonia
tua domine ideo ſcrutata eſt ea a
nima mea. Qui rurſus ait. Re
uela oculos meos: ⁊ conſidera
bo mirabilia de lege tua. Qui e
nim necdum occulta de opertis
intelligit. oculos velatos habet
qui vero iam intelligit reuelatos.
Et mirabilia de lege dei ꝯſiderat
qui ſpūaliter lr̄e verba diſcuciens.
q̄ interius magnitudo lateat p̄ſcat
An non eſt mirabile q̄n aliud auri
bꝰ ſonat: atqꝫ aliud exit ad intel
ligenciā quod non ſonabat? Cui
ergo verbū ſacri eloquij niſi lapi
di ſimile dixerī i quo ignis latet?
Qui manu quidē frigidꝰ tenetur
ſed percuſſus ferro per ſcintillas e
micat: atqꝫ hoc emittit ignem qui
poſt ardeat. qđ prius manꝰ frigi
dū tenebat. Sic etenim ſic ſūt ver
ba ſacri eloquij. que quidē per nar
rationem lr̄e frigida tenentur: ſed
ſi quis hec aſpirante dn̄o intento
intellcū pulſauerit de miſticis eiꝰ
ſenſibꝰ ignem producit: vt in eis
verbis poſt animꝰ ſpūaliter arde
at q̄ per lr̄am prius ipſe quoqꝫ fri
gidus audiebat Ecce eteni ꝓpha
dicit. Et ex̄ portā interiorē gazo
philacia cantoꝝ in atrio interiori
qđ erat in latere porte reſpicientis
ad aquilonem: et facies eoꝝ ꝯ viā
auſtralem. vnā ex latere porte ori
entalis q̄ reſpiciebat ad viā aq̄lo
nis. In hijs itaqꝫ verbis lr̄e ad a
morē dei cuiꝰ animꝰ infeureſcat?
q̄n pocius quis nō ex ipā eoꝝ lcc̄o
ne tepeſciat? Si aūt latens in lr̄a
ſpūalis medulla diſcutitur: ꝑ hec
ſcintille intellcūs exeūt ⁊ incēdūt
qđ prius cordis auribꝰ frigidū
ſonabat. Nobis tamen vt ſe aſpi
rante dn̄o interior intellcūs apiat
ipſa prius narracio iuxta lr̄am pa
tefiat. Ait eni. quia porta erat in
terior atqꝫ extra hanc atriū quod
appellatur interius: ac deinde ali
e .i. aquilonis auſtri atqꝫ orientis
porte deſcribūtur: ut ipm̄ atrium
quod eſſe ex̄ portā interiorem dix
erat. a portis exterioribꝰ eſſe inte
rius oſtendat. Atriū ergo hoc ⁊ fo
ris ⁊ intus eſt. Foris quia ex̄ por
tam iteriorem: intus aūt quia in
tra portas exteriores. Gazophi
lacia quoqꝫ cantorū eſſe in hoc eo
dē atrio narrātur: q̄ a latere porte
poſita dicūtur r̄ſpicientis ad aqui
lonem: ſed ipā eadem gazophila
cia ad auſtralē viam reſpiciūt. Et
ſubditur. Ex latere porte orientalis
que reſpiciebat ad viam aquilonis
In quibus verbis aperte intelligi
tur. quia cantoꝝ gazophilacia in
ter latus porte reſpicientis ad aq̄
lonem. ⁊ latus porte orientalis
fuerant poſita. que porta videlicet
reſpiciebat ad viam aquilonis.
Facies itaqꝫ gazophilacioꝝ cōtra
viam auſtralem: ſed poſitio inter
portam erat orientis ⁊ aquilonis

Porta ergo interior · habebat ex
latere portā aq̄lonis: ex alio quo
q3 latere portā auſtralē· In fronte
vero veſtibuli orientalis porta ſur
reperat: atq3 ſic erat atriū ex̄ por
tā interiorē· vt hoc quoq3 eſſ3 interi
us portis q̄ illud exterius ābiebat
Hec de v̄bis lr̄e ſub breuitate trāſ
curim9 · vt in eis ſenſus miſticos
nō breuiter exq̄ram9· In p̄te āt
ſuꝑiori tres porte deſcripte ſūt · i · o
rientis aq̄lonis et auſtri: moxq3 i
terioris atrij tres alie narrate · i ·
auſtri orientis ꝛ aq̄lonis: ac dein
de porta atrij iterioris dc̄a eſt· in
qua menſe de q̄dris lapidibus ex
ſtructe memorātur· ꝛ porta q̄ reſpi
ciebat ad aq̄lonē in qua mēſe eſſēt
ad ſacrificiū nō ad holocauſtū· Vn
de in iteriori dixim9 ſignificari ec
cleſiā: in exteriori ſynagogā· Pꝫ
hijs expletis curſū propheta inci
pit interiorē portā· atq3 tres alias
id eſt aq̄lonis auſtri et orient̄ de
ſcribere: et in earū atrio interiori·
qđ erat ex̄ portā interiorē eſſe ga
zophilacia | cātores | ſacerdotes | tē
plum | altare ꝛ ſacrificia perhibet·
In quib9 verbis q2 de ſc̄e ecc̄ie in
ſtitutione narrare alia ab eis que
prius dixerat cepit: patet ꝙ intei
oris porte intellectū mutauit· Si
enim ſub vno intellcū oīa diceret
nouo ordine· ipā atq3 alia non re
plicaret· Nā quō poſſum9 ex̄ por
tā interiorē atriū gazophilacia cā
tores ſacerdotes tēplū altare ſacri
ficia dicere: ſi ꝑ eandē portā interio
re hoc loco ſancta ecc̄ia deſignat̄:
Cū enim cūcta hec intra ipāz ſint
quō ex̄ portā interiorē ſūt ſi extra
ecc̄iaz non ſūt: Intelligi ergo por
ta interior p̄t ea de qua iā longe
ſuperi9 locuti ſum9 · q̄ cōtra portā
aq̄lonis ꝛ orientalē đr poſita: per
quā figurari dixim9 aditū qui nob
ad interiorā gaudia patrie celeſtis
apit̄: vt hic quoq3 ꝑ portas q̄ circa
veſtibulū narrātur | ſcā ecc̄a · ꝑ por
tā vero interiorē celeſtis regni adi
tus figuret̄· Sꝫ ne q̄s me v̄ba ſā
ſpūs exiſtimet ad itellcm̄ meū vio
lēt̄ inflectē· ꝛ dicat q2 de porta itei
ori ſigfificatioēm ſc̄e ecc̄e quā ſemel
dixi mutare nō debui: infulgente
oīpotētis dei grā que cepim9 ipſa
teneamus: vt ꝛ porta interior ſig
net ecc̄iaz q̄ nos ad interiora gau
dia ꝑducāt: et gazophilacia canto
res ſacerdotes tēplū altare ſacrifi
a ſint in atrio qđ eſt ex̄ portā: et
tn̄ ex̄ ecc̄iaz nō ſint Si eni ſubtili
inueſtigatione ꝑq̄rim9: nichil ob
ſtat itelligi· ut interiorē portā ſicut
dictū eſt ſcām ecc̄iaz ſenciam9· De
qua nūc đr Extra portā interiorē
gazophilacia cātorū in atrio intei
ori· Duo ſūt etenim que dicūtur:
porta interior atq3 ex̄ hāc atriū in
teri9: q̄ten9 hoc ipm̄ atriū et exte
ri9 ſit et interi9: exterius a porta
interius aūt ſicut p̄diximus a por
tis quas narrando ſubiūxit· Scā
eni ecc̄ia duas vitas habet: vnā
quā temꝑalit̄ ducit· aliā quā eter
nā recipit: vnā q̄ laborat in terra

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aliam qua remuneratur in celo: vnam qua mercedes colligit. aliā
vero in qua iam de receptis merce
dibus gaudet: atq; in vtraq; vita
offert ſacrificiū: hic videlicet ſacri
ficiū compūctionis: et illic ſacrifici
um laudis. De hoc ſacrificio dicit.
ſacrificiū deo ſpirit9 cōtribulat9:
de illo autē ſcriptū eſt. tunc accep
tabis ſacrificiū iuſticie. oblaciones
et holocauſta. De quo rurſus ait.
Vt cantet tibi gloria mea: et non
compūgar. In vtroq; aūt ſacrifici
o carnes offerūtur. quia hic obla
cio carnis. eſt maceratio corporꝫ:
ibi oblatio carnis. eſt in laude dei
gloria reſurrectionis. Tūc quippe
illic q̄ſi i holocauſtū offerē cōd: qn
in eterna incorrupcōe ꝑmutata nil
ꝯtradictiōis nil mortalitatꝫ habu
erit. qz tota ſil amoris ei9 ignib9
accēſa. i laude ſine fine ꝑmanebit
Porta ergo hec interior. i. ſcā ecclā
habeat interiora ſua. illā videlicet
vitā que adhuc oculis noſtrꝫ occul
ta eſt: habeat etiā eam atriū exteri
us id eſt vitā preſentē: in qua om
ne bonū agitur: vt ad bonū ſine fi
ne ꝑueniatur. Sint ergo in interi
ori atrio quod tn̄ ex portā eſt ga
zophilacia cātorꝫ: qz electi quiq;
atq; ꝑfecti qui adhuc in carne mor
tali ſubſiſtūt. et intra ſinū ſancte ec
cleſie ſūt: et adhuc ex ſecreta gau
dia interioris vite. Sunt gazophi
lacia cātorꝫ interi9 et exterius: qz
corda ſanctorꝫ q̄ omnipotēti deo de
ſideriū ſuū ꝑ magni ardoris amo

re cantāt et iā intus ſunt. et adhuc
intus nō ſūt: qz in ſcē ecclie ſinu po
ſita et iā vidēt ꝑ ſpm̄ qđ intus for
titer amēt. et tn̄ adhuc nō vidēt ꝑ
ſpecie qđ ament. Sint itaq; in inte
riori atrio gazophilacia ſꝫ ex por
tā: vt iam et itus ſint per deſideri
um: et adhuc int9 nō ſint ꝑ plena
riū effectū. Quid ſūt aūt gazophi
lacia cātorū niſi ſcā deſideria amā
tiū: qui p̄cepta diuina q̄ſi quaſdā
diuicias cuſtodiūt in mente. quas
cantando ſeruant. qz mandata dei
nō ex timore. ſꝫ ex amore ꝑficiūt:
Cantare quippe eſt gaudētis. Et
eis ipē ſacri eloquij p̄cepcōnes cā
tabiles fiūt: quas nō ex triſticia.
ſꝫ ex deſiderio ſemꝑ opanē. Vultꝫ
cor iuſti q̄ſi cuiuſdā cantoris gazo
philaciū audite: Cātabiles mihi
erāt iuſtificationes tue: in loco in
colat9 mei. Iuſtificationes dei di
cim9 p̄cepta diuina: q̄ nos iuſtos
faciāt ſi impleantur. Que tunc no
bis in loco incolatus noſtri canta
biles fiūt. quādo in hac peregrina
tione vite preſentis ipā eadē man
data diligimus: et ex deſiderio im
plem9. Hinc eſt qꝫ iſdem pſalmiſ
ta iterum ex cantorꝫ gazophilacio
ſe eſſe inſinuat qui ait. Miſericor
diam et iudicium cantabo tibi do
mine. Miſericordiam domini qua
pctā laxatur cātare etiā peccator de
bet. i. hāc cum gaudio dicere atq;
ſperare. Sed q̄s ita iuſt9 eſt. ut e9
ſibi eternū iudiciū ante mentꝫ ocu
los reuocet et non contremiſcat:

ac procātus venire ad illud examen
tanti iudicii preſumat? Feſtinet ⁊
gaudeat. Quiſquis ille eſt. mog
nꝰ eſt: qꝛ iam miaꝫ domini ⁊ iudi
ciū cātat. Cantat quippe iudiciū:
ad qḋ intrare non trepidat. Sit er
go mens illius gazophilaciū can
torꝝ: vt per diuicias mie quas ac
cepit. letus ꝑgat ad iudiciū quod
iam nō pertimeſcit. Videamus ſi
placet fr̄es kmi aliud quoꝝ gazo
philaciū cantoris: forſan et ip̄e iu
diciū cātat. Quid enī dicit? Ego
enī iā delibor. ⁊ tp̄us mee reſoluci
onis inſtat: bonū certamē certaui
curſū conſūmaui. fidē ſeruaui: de re
liquo repoſita eſt m̄ corona iuſticie
quā reddet m̄ dn̄s in illa die iuſtꝰ
iudex. Qui laborū ſuoꝝ cōſcius.
memor certaminis qḋ egit. memor
fidei quā ſeruauit. eſſe ſibi in iudici
o repoſitā coronā dicit. eāqꝫ ſibi in
illa die reddi ſperat procꝰ ꝗ̄ dona
ri: profecto patet qꝛ iudiciū cātat
qḋ venire deſiderat. Vnde etiā ſub
dit. Nō ſolū aūt m̄: ſꝫ ⁊ hijs qui
diligunt aduentū eiꝰ. Nemo enī
aduentū iudicis diligit: niſi qui ſe
habere cāꝫ ī iudicio bonā nouit. Eo
rū ergo corda qui aduentū iuſti iu
dicis diligunt gazophilacia canto
rū ſūt: qꝛ ꝑ p̄ſūptioēm grē ⁊ vite
ꝑ virtutes ſcā deſiderij cātant iuſti
iudiciū. qḋ oms iniuſti ꝑtimeſcunt
Meminit aūt caritas veſtra: qꝛ ſu
perius locutione ꝑ portā orientis fi
dem. ꝑ aqlonis ſpem. ꝑ auſtri aūt
caritatē diximꝰ deſignari. Hec ita
qꝫ gazophilacia inter portā orien
tꝭ ⁊ aqlonis eſſe memorātur. at
qꝫ ad viā auſtralē reſpicere: qꝛ cor
da ſcōꝝ inter fidē ⁊ ſpem poſita ad
auſtralem viā reſpiciunt: q̄ ſcē cari
tatis ignibꝫ iardeſcūt. Ipā quoqꝫ
orientalis porta reſpicere dꝛ ad vi
am aqlonis: qꝛ nobis ꝑ fidē qui
dē oīa in baptiſmate peccata laxā
tur: ſꝫ tamē dū adhuc hic viuimꝰ
etiā poſt fidē ſepius ad peccata de
clinamꝰ: ⁊ q̄ſi orientꝭ porta viā a
qlonis reſpicit: cū vita nr̄a poſt ꝑ
ceptā fidē. adhuc aliq̄tenus in fri
gore culpe torpeſcit. Quis enī in
hac vita valeat poſt fidē ſine culpa
viuere: cū iohes dicat. ſi dixerimꝰ
qꝛ peccatū nō habemꝰ ipſi nos ſe
ducimꝰ ⁊ veritas in nobis nō eſt.
Cuiꝰ verbis iacobꝰ concordans ait
In multis enī offendimꝰ oms.
Si autē peccata p̄terita in fidei ꝑ
ceptione dimiſſa ſūt. ⁊ adhuc poſt
fidē ad peccata declinat᷑: q̄ nobis
erit p̄ſūptio iuſticie. que ſpes vite
ꝑmanentis: niſi vt nūc dū adhuc
inter portā orientis ⁊ aqlonis ſu
mus. ad viā auſtri mentis oculos
leuemus: quatenꝰ ex ſcā caritate
feruentes calor nos amorꝭ liberet
a culpa teporis ⁊ frigoris. Sint
ergo gazophilacia int̄ portā oriē
tis ⁊ aqlonis: ſꝫ ſicut dictū eſt ad
auſtralem viā facies itēdant: vt ī
ter hoc qḋ nati ſumꝰ ī fide et qḋ pꝰ
ad peccata delapſi de ſp̄e pietatꝭ
p̄ſumamꝰ. exerceamꝰ nc ſmetipſos
in ardore caritatꝭ: et ibi tēdamus

caulos cordis vbi accendamur ig
nibus amoris. Poteſt autem per
aquilonis portam gentilitas. per
auſtri viam iudea; per orient9 au
tem portã dñs ipſe deſignari. Per
aquilonẽ quippe non imerito gen
tilitas figuratur; quã ille in corpo
ris frigore poſſidet qui dixit. Se
debo in monte teſtamenti; in late
ribus aquilonis. Per auſtralem
quoq; portam recte iudea accipitur
in qua ſpirituales patres celeſti a
more ferbuerũt; quoꝝ vn9 loqui
tur dicens. Conuerte domine cap
tiuitatem noſtram; ſicut torrẽs in
auſtro. Que et ſi carnalem popu
lum habuit in quo velut aquiloĩs
frigora portauit; in ſanctis tamẽ
ſuis doctorib9 ac prophetis ad de
um ac proximũ calore caritat9 ar
ſit. Orientalis aũt porta non im
merito ipſum ſignat; de quo ſcrip
tum eſt. Ecce vir; oriens nomen
ei9. Et de quo zacharias ait. Vi
ſitauit nos oriens ex alto. Sunt
ergo gazophilacia cantorũ ex la
tere porte aquilonis; quia non ſo
lũ in iudea fuerunt corda ſanctorũ
ſpũaliter accenſa; ſed etiã in genti
litatis multitudine ad ſancte fidei
ſacramenta conuerſa. Ardẽt corda
ſcõꝝ amoẽ celeſtis patrie inhiant
gaudijs eternis. ſuſpirãt ad ſocie
tatem ſuoꝝ ciuiũ in celo; ſ; tamen
exempla h9 ardoris quẽ dono ſcĩ
ſpũs acceperũt. a ſpũalib9 patrib;
ſynagoge capiũt. Vnde ipã quoq;
gazophilacia et in aquilonis late
re poſita oculos ad viam auſtralẽ
tendunt. Ecce enim ex gentibus
venimus; ſed in hoc q per ſancti
ſpirit9 amorem caleſcimus; iudee pa
tres aſpiciamus; qui nobis in ſuis
dictis cotidie ſancti deſiderij exem
pla prebent. An non quaſi calore
meridiani feruoris ardebat qui eſ
tuabat dicens. ſicut ceruus deſide
rat ad fontes aquarũ ita deſiderat
anima mea ad deum viuũ; quan
do veniam et parebo ante faciem
dei? Qui rurſus ait. pſallam et in
telligam in via imaculata; quan
do venies ad me. Hoc quoq; ardo
re ſuccenſus fuerat. qui dicebat.
Nũc dimittis ſeruũ tuũ domine.
ſecundũ verbũ tuũ in pace. quia vi
derũt oculi mei ſalutare tuũ. Qui
a ergo ex gentilitate venim9. ſed
ſanctos iudee patres nobis in diui
ni amoris imitatione proponim9
quaſi quedã cantoꝝ gazophilacia
ex latere porte q via aqlonis reſpi
at ſum9; ſ; ad viã auſtri facies te
nem9. Et notandũ q hec eadẽ ga
zophilacia inter portã aquilonis
et orientis eſſe perhibentur; quia
p9 incarnationẽ dominicã multitu
do gentiũ ad fidẽ venit; atq; inter
ipſos fideles populos et ſacramẽta
dominice incarnationis q medulli
t9 diligũt. corda amantiũ ſurgũt
Habeant g° ſcã gazophilacia hinc
orient9 portã. et inde aquilonis;
quia inter ipã redẽptionis ſue miſ
teria q ſequitur. et carnales quoſ
dã quos intra ſanctã eccã; tolerãt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

multi in deū forti amore proficiūt
virtutib9 excreſcūt. eterni iudicis
aduentū q̄rūt: ⁊ inter ea q̄ amāt
atq3 illa q̄ tolerāt quaſi quedā ga
zophilacia diuicias ſpūs in mente
ſeruant. nec inter ſacramenta que
diligunt ⁊ q̄ iam ḡra portāt de fi
ciūt: q2 ad auſtralem viā faciēs in
tendūt. Quid enim patimur. qđ
patres nr̄i ꝓ amore dn̄i ātea nō ꝑ
tulerūt. Notādū vero ꝙ int̄ portā
auſtri ⁊ aq̄lonis orientalis porta
eſſe deſcribitur. q2 dn̄s ac redemp
tor noſter de iudea nat9 eſt. mox
q3 in fide ſua etiam ex gentibus
traxit. Quaſi eni inter meridianā
portā ⁊ aq̄lonis apparuit. qui ex
illa venit: ⁊ iſtā in ſuo ſeruicio ↄu
tit. Vn̄ et bene dicitur qđ porta e
ade orientalis ad viā aq̄lonis reſ
picit. q2 natus dn̄s ſynagogā de
ſeruit: et multitudinē gentiū colle
git. Notandū quoq3 eſt. ꝙ dū de
gazophilacijs diceret. ⁊ facies eo
rū ad viā auſtralē additū eſt vnā.
vt videlicet apte ſentiam9. q2 non
alia eſt via ad celeſtem patriā no
bis qui ex gentilitate venim9. atq3
alia illis patrib9 q̄ fuerūt in iudea
ſ3 hec eadē vna via eſt nobis ⁊ il
lis: q̄ nos ad eterna gaudia ꝑdu
cit. q̄ nobis per euangeliū dicit. e
go ſū via veritas ⁊ vita. ⁊ de qua
pſalmiſta ait. vt cognoſcamus in
terra viā tuā. in omnib9 gentib9
ſalutare tuū. Qđ eni hebraice eſt
iheſus: hoc latine dr̄ ſalutar̄. In
terra ergo via cognoſcitur. q2 ihe

ſus deus ante ſecula. ⁊ hō factus
in fine ſeculoꝝ. gentibus eſt mani
feſtatus. Vna eſt ergo via ⁊ illis
qui ab auſtro ſūt. ⁊ hijs qui ab a
quilonis parte reſpiciūt. q2 clās
iudeis ⁊ gentib9 domin9 ac redēp
tor noſter expulſa pena formidis
ad patrē fact9 eſt iter amoris: at
q3 adiutoriū ꝑuentionis. Et dixit
ad me. Hoc eſt gazophilaciū qđ
reſpicit viam meridianā ſacerdotū
qui excubāt in cuſtodijs tēpli. Atq3
mox ſubditur. Porro gazophilaci
um qđ reſpicit ad viā aq̄lonis ſa
cerdotū erit. qui excubāt ad miſte
riū altaris. In quib9 prophete v
bis prius nobis q̄rendū eſt q̄ ſint
maioris ordinis ſacerdotes. vtrū
hij qui in cuſtodijs excubāt tēpli.
an hij qui in miſterio altaris. Vz
q2 paulopoſt ſubdit. altare erat an
te faciē templi: apte oſtenditur il
los eſſe maioris ordinis ſacerdo
tes qui in cuſtodijs tēpli excubāt.
q2 ꝑfecto altari qđ eſt interius mi
niſtrant: hij aūt qui ad altare qđ
ante faciē templi eſt excubāt tāto
inferiores ſūt quāto exterioribus mi
niſtrāt. Querēdū ergo nob eſt qui
ſacerdotes ſint qui tēplū cuſtodiūt
⁊ qui ad miniſteriū altar̄ excuba
re ꝓhibetur. Magiſter eni gentiū
fidelib9 ſcribēs ait. Templū do
mini ſcm̄ eſt: quod eſtis vos. Qui
itaq3 ſacerdotes ſūt qui tēpli excu
bias cuſtodiūt. niſi hij qui orando
ꝑdicādo ſpūalib3 actib9 inuigilādo
ſcām etiā3 a malignoꝝ ſpirituū

immiſſionibꝰ ıpraııoꝝ ſuaſionibꝰ
ab hereticoꝝ erroribꝰ defendūt?
An non cuſtos tēpli fuerat. qui la
boris ſue paſſionis enumerās di
cit? in labore ⁊ erūpna. in vigilijs
multis. in fame ⁊ ſiti. in ieiunijs
multis. in frigore ⁊ nuditate? At
ꝗ ſtatim ſubdit. Preter illa que
intrinſecus ſunt: inſtantia mea co
tidiana. ſollicitudo omniū eccleſia
rū. Penſate queſo: cuſtos templi
quanta ſollicitudine vigilet. Ecce
enim in ſeipſo ineſtimabilia patiē.
⁊ cordis ſui ſollicitudinē alijs ipti
tur. Cuiꝰ rogo virtutis eſt plus
de vtilitate proximorum ꝗ̄ de ſua
afflictioē cogitare? Quis hoc dig
ne eſtimet? quis digne penſet? La
borat. luget. eſurit. ſitit. alget. ie
iunat. vigilat: ⁊ tamen vigilādo
de eccleſiarū omniū ſollicitudine
cogitat. Ecce eſt ſollertiſſimꝰ cuſ
tos templi in exemplo propoſitꝰ
imitetur qui valet. Aduerſa eterni
pro veritate pati. bona proximis
impendere. circa animarū ſollicitu
dinem vigilare. ne quis in perfidi
a/ne quis in ſupbia/ne quis in ra
pina vel immūdicia labatur exqui
rere atq; conſpicere: hec eſt templū
dei id eſt ſanctam eccleſiam cuſtodi
re Sūt autem minoris ordinis ſa
cerdotes qui ad miniſteriū altaris
excubāt? qui videlicet in adiutori
o maiorū peccata delinquētiū ſub
tiliter inueſtigant. ⁊ vitam carna
liū corrigūt. atq; ad hec uſq; pducūt
vt per lamenta penitētie quaſi in

cendant carnem in ſacrificio. quam
prius viuere permiſerant in pecca
to Non enim hij qui ſanctis eccle
ſijs preſunt per ſemetipſos cuncta
agere preualēt: ſed dū ipſi cauſis
ſpiritualibus occupātur. ſi qua pra
ua et carnalia perpetrātur. hec a
lijs diſcucienda atq; corrigenda cō
mittunt? per quos dum carnalis
vita corrigitur. ⁊ uſq; ad abſtinen
tie atq; orationis ſtudiū a proficiē
entibus peruenitur. quaſi in alta
ri iam caro incenditur: vt in con
ſpectu omnipotentis domini inde
ſacrificiū redoleat. vnde prius cul
pa diſplicebat Sed hac in re q̄ſtio
oritur: cum ſuperius dictum ſit ꝙ
gazophilacia ad auſtralem viam
facies haberent. qua ratione nunc
dicitur quia gazophilacium quod
reſpicit viam meridianam ſacerdo
tum eſt qui excubant in cuſtodijs
templi. ⁊ gazophilacium quod reſ
picit viam aquilonis ſacerdotum
qui excubāt ad miniſteriū altarꝭ?
Si enim vtraq; facies ad auſtra
lem viam tendebant? quomō nūc
vnum ad meridianam atq; aliud
ad aq̊lonis viam reſpicere dicit?
Sed in hijs verbis agnoſcimus.
ꝙ gazophilacium ſacerdotum qui
excubāt in cuſtodijs templi ita po
ſitum fuerat. vt ſolam meridianā
viam reſpiceret: gazophilaciū ve
ro ſacerdotū qui excubāt ad miſteri
ū altarꝭ ita erat in atrio. ut ⁊ auſ
tralē viā ⁊ aq̊lonis faciē intenderet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatenus ꝛ cũ gazophilacio ſacer
dotũ qui excubãt in cuſtodijs tẽpli
meridianã viam aſpiceret: ⁊ tñ ſi
ne gazophilacio eorũdẽ ſacerdotũ
aq̃lonis viam videret. Sed quid
eſt hoc fr̃es kmi? Quid in hijs v
bis miſticũ poſſumus intueri? niſi
hoc qd ſcdm ea q̃ premiſſa ſũt iã
ſpũalis auditoꝛ intelligit. qꝛ ſacer
dotes maioꝝ ordinis qui excubãt
in cuſtodijs tẽpli ſolam meridianã
viã reſpiciũt? qm̃ ſolis ſtudijs ſpũ
alibus occupati. ſemper hijs que
amoris dei ſũt ſollicite intendunt?
Sacerdotes aũt minoris ordinis
qui diſcuciẽdis pc̃cis delinquẽtiũ
pſunt. eciã ad aq̃lonis viam ocu
los reflectũt? vt in mente peccãti
um q̃ ſint toꝛpoꝛis frigoꝛa videãt
et hec verbis correptionis vſ3 ad
penitẽtie gemitus pducẽtes: quaſi
carnes in altari domini incẽdant.
Reſpiciũt eciã cũ magnis ſacerdo
tib9 ad meridianã viam? qꝛ q̃tũ
ad ſemetipſos eſt / feruent igne cari
tatꝭ. ꝛ ſuccenſi ſũt flãmis amoris
dei: ſ3 qꝛ peccata delinquentiũ cce
bꝛo corrigũt. eciã ad aq̃lonis viã
oculos reducũt. De vtriſ3 aũt ſa
cerdotũ ordinib9 ſubdit. Iſti ſũt fi
lij ſadoch: qui accedũt de filijs le
ui ad dñ3 vt miniſtrẽt ei. Sadoch
latine dr̃ iuſtus. Quis aũt iuſtus
eſt? Dñs ipſe cui dicitur. Iuſt9 es
domine: ⁊ rectũ iudiciũ tuũ. Qui
vero ſunt filij iuſti? niſi de quibus
ſcriptũ eſt quotq̊t aũt crediderũt
in eũ dedit eis poteſtatẽ filios dei

fieri? Leui aũt interp̃tatur aſſũp
tus. Quis verõ a dño aſſũptus eſt
niſi popul9 fidelis? qui p ſacramẽ
ta fidei eſt a perfidis ſegregatus?
Oms ergo qui pſeuerãter ſpũali
b9 actibus intẽdũt. filij iuſti ſũt Et
de filijs populi aſſũpti accedũt ad
dñm ut miniſtrẽt ei? qꝛ de ipſis q̃3
fidelib9 eligunt qui ad omnipotẽ
tis dñi miniſteriũ veniant: ꝛ celeſ
tib3 ſtudijs pꝛo erudicione populi
intẽdãt Sed nobis ſollerter eſt in
quirẽdũ. qui ſũt qui dño miniſtrãt
Neq3 eni oẽs qui legũt. oẽs qui
pdicãt. oẽs qui xp̃a tribuũt. oẽs
qui per carnis abſtinenciã coꝛpus
caſtigant. dño miniſtrãt. Qui eni
legendo aut p̃dicãdo glãm xp̃am
q̃rũt. largiendo q̃ habẽt ꝛ coꝛpus
in abſtinẽcia macerãdo laudes ab
hoĩb9 recipere appetũt: ſibi / non
dño miniſtrãt Quo ĝ p pſalmiſtã
dñs dicit. Ambulans in via ima
culata: hic m̃ miniſtrabat. Habet
enim maculã in via: qui in bono
ope quod agit terrene glorie ſibi
p̃miũ pꝛoponit? qui in hoc mũdo
recipe mercedẽ requirit: ⁊ fedat in
cõſpcũ dei ſpẽm boni operis macu
la praue intẽtionis Foꝛtaſſe etẽni
quis diſcipline ſtudio intẽtus fer
uet. culpas delinquẽtiũ reſecat? q̃
tñ ad hec agenda ſi nõ ex oĩpoten
tis dñi amore ſ3 zelo xp̃o ducitur
ſibi m hijs ⁊ nõ dño miniſtrat. A
li9 ne aſper eſſe videatur multa
leniter toleꝛat. q̃ praue ppetrãtur
Is itaq3 quia videri pꝛo domino

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

diſtrictus non vult: per lenitatis
ſue ſtudiũ ſibi ⁊ nõ dño miniſtrat
Reſtat ergo ut ſiue in verbi miſte
rio fatigemur. ſeu indigentibꝰ nr̃a
largiamur. ſiue per abſtinentiam
carnem domemus. ſeu zelo moue
amur. ſiue per pacientiam aliquã
do lenit̃ praua toleremꝰ. vt nos
ſũope debeamus intẽtionem nr̃az
diſcutere: q̃tenꝰ oẽ qd̃ facimꝰ nõ
nr̃o ſꝫ dñi zelo faciamꝰ. ne in hijs
q̃ agimꝰ nobis pocius q̃ȝ dño miſtre
mꝰ. Nõ enĩ dño ſꝫ ſibi miſtrauerãt
de qbꝫ paulꝰ dicebat. Oẽs q̃ ſua ſt̃
q̃rũt ñ q̃ ſt̃ ihu criſti. Iſtẽ võ paulꝰ
cũ celãs ſr̃bꝫ nõ ſibi miniſtrarẽ ſꝫ
dño ⁊ viuẽdo ⁊ moriẽdo feſtinabat
dicẽs. Nemo noſtrũ ſibi viuit. ⁊ ne
mo ſibi morit̃. Siue enĩ viuimus
dño viuimꝰ ſiue morimur dño mo
rimur. Siue eĩ viuĩꝰ ſiue morimur
dñi ſumꝰ. Sibi etenĩ ſcĩ nec viuũt
nec moriunt̃. Sibi nõ viuũt: q2 ꝑ
omne quod agunt ad lucra ſpiritu
alia anhelant. atq3 orando predi
cando ſanctis operibꝰ inſiſtendo ce
leſtis patrie ciues multiplicare de
ſiderant. Sibi minime moriũtur:
q uia in conſpcũ hominũ deum de
ſua morte glorificant: ad quẽ per
uenire citiam moriendo feſtinant.
Penſemꝰ itaq3 in morte ſanctorũ
q̃tũ eorũ obprobriũ ab infidelibꝰ
fuit. ſed q̃ta laus domini in corde
fidelium excreuit: qui ſi ſuam laudẽ
q̃rerẽt: profecto pati tot obprobria
in morte timuiſſent. Sed nemo e
orũ ſibi viuit ⁊ nemo ſibi moritur

quia ſuam glãm nec viuendo nec
moriendo queſierũt. Videamus ſi
ipſe primꝰ paſtor eccĩe qui ſibi non
vixit / ſibi ſit mortuus. Johãnes e
ius ſocius requiratur: ⁊ de verbis
domini ex morte paſtoris eiuſdẽ di
cat. Hoc aũt dixit: ſignificãs qua
morte clarificaturus eſſꝫ deũ. Diſ
camꝰ igitur fr̃es mei intentionem
noſtrã in omne quod agimꝰ ſollici
ta inquiſitione diſcutere: ⁊ noſtra
non querere: ſi omnipotẽti deo vo
lumꝰ miniſtrare. Sed quia ex fi
deli populo filios ſadoch ad omni
potẽtis dei miniſteriũ diximꝰ aſſu
mi: nũqd̃ in eodẽ populo ñ ſũt mł
ti qui inueniantur in mandat̃ dei
viuere perfecti: Sũt omnino. Nã
ſubditur. Et menſus eſt atriũ lon
gitudine centũ cubitorũ: et latitu
dine centum cubitorũ per quadrũ.
Sepe iam diximꝰ per longitudi
nem longanimitatẽ ſpei: per lati
tudinem vero caritatis amplitudi
nem figurari. Centenariꝰ autem
numerus in quo denarius decies
ducitur. q̃ȝ ſũmam perfectionis ſig
nat plene ſuperius dictũ eſt. Quid
eſt itaq3 atrium ſpiritualis edificij
niſi amplitudo fideliũ populorũ:
Ipſa aũt longanimitas ſpei et la
titudo caritatis vacua in cordibus
fideliũ nõ eſt: nã ꝑ fidẽ q̃cq̃d valet
opat̃. Vñ ꝑ paulũ dr̃. In xp̃o ihu
neq3 circũciſio aliq̃d valꝫ neq3 ꝑpu
ciũ. ſꝫ fides q̃ ꝑ dilcõnẽ opat̃. Si
c̃ in vita fideliũ iux̃ quẽdã modũ ꝑ
ſingulos ꝑfcã ẽ lõganimitas ſpei

perfecta latitudo caritatis. perfec
ta certitudo fidei. perfectū ſtudiū o
perationis: atriū templi per qua
drū centū cubitos habet. In men
ſura autē quadri non aliud latus
maius eſt atq; aliud minus: ſed
cuncta ſimul quatuor latera equali
ſpacio tendūtur: quia et ipſas eaſ
dem virtutes quas diximus fidem
ſcz ſpem caritatē atq; operatioēm
q̄diu in hac vita viuimus equales
ſibi eſſe apud noſmetipſos inueni
mus. Idcirco aūt maior ſpe et fide
caritas dicitur: quia poſtq̄ ad auc
toris nr̄i ſpeciē puenitur. ſpes qui
dem et fides trāſit. ſed caritas per
manet. Nam nūc et quātum credi
mus tantū amamus: et quātum a
mamus. tantū de ſpe p̄ſumimus.
De fide quoq; et operatioē iohan
nes apoſtolus fatetur dicēs. Qui
ſe dicit noſſe deū et mandata eius
non cuſtodit: mendax eſt. Notitia
quippe dei ad fidē pertinet. manda
toꝝ cuſtodia ad operatioēm. Cū
ergo iuſto tempus et locus operādi
ſuppetit: tāto quis operatur quan
to deum nouerit: et tantū ſe noſſe
deū indicat. quātū pro deo bona
operatur. Metiantur ergo fidelis
populi virtutes in quadrū: quia
vnuſquiſq; qui in actiue vite exer
cicio verſatur. tantum credit quan
tū ſperat amat et operatur: tantū
ſperat q̄ntū credit operatur et amat
tātū amat q̄ntum credit. ſperat et
operatur: tantū operatur quātum
credit amat et ſperat. Quia itaq;

in ſancte eccleſie popul' multi ſunt
et robuſti per fidem et lōganimes
per ſpem. et ampli per caritatē. et
efficaces per operatioēm: atrium
templi centum cubitis in quadro
menſuratur. Nam vt aliud quoq;
de eoꝝ virtutibus loquamur: ſepe
ex eis quoſdā videmus prudētes
per intelligentiā. fortes in aduer
ſitate. iuſtos in opatione. tempera
tes a voluptatibus. atq; in omni
zelo diſcretionis ſe menſura mode
rantes: qui dū prudētiam. fortitu
dinē iuſticiam atq; temperātiam.
vel ſicut eas enumerare quibuſdā
placet. prudentiā temperātiā forti
tudinē atq; iuſticiā tenent: menſu
ram ſpiritual' atrij in quadro ha
bet. Ecce etenī ipē virtutes quas
habere bonos ac fideles diximus
ita in quadro ſunt: vt vna aliam
nō excedat. Magna eſt quippe pru
dentia: ſed ſi minus eſt a voluptati
bus temperās. minus in periculis
fortis. minus in operationibz iuſta.
profecto minus eſt prudens. Mag
na eſt temperātia: ſed ſi minus in
telligit vnde ſe temperet. ſi aduērſa
ſuſtinere per fortitudinem minus va
let. atq; in timore animū deicit. ſi
per p̄pitationē ſuam aliq̄n ad in
iuſticie opera procūpit: minus eſt
temperās. Magna eſt fortitudo:
ſed ſi minus intelligit que bona cuſ
todiat. quibus malis reſiſtat. ſi
minus a voluptatis appetitu ſe tem
perat ſed vincitur delectatione. ſi
iuſticie opa minus tenet. atq; aliq̄n

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

iniuſticie dominatione operatur:
minꝰ eſt fortis. Magna eſt iuſtici
a: ſed ſi minus ꝙ̃ debet inter iuſta
⁊ iniuſta opera diſcernit. ſi minus
cor a mundi delectatione temperat
ſi minus ſe contra aduerſa confor
tat: minus eſt iuſta. Menſuretur
ergo perfectorum fideliũ vita per
quadrum: ⁊ tantum habeat ſpiri
tualis atrij latus vnum quãtum
latera ſingula: quia vnuſquiſq; tã
tum prudens eſt ꝙ̃tum temperãs
fortis et iuſtus: tantũ temperans
quãtum iuſtus prudens ⁊ fortis:
tantũ fortis q̃ntum prudens tem
perans ⁊ iuſtus: tantũ iuſtus q̃n
tũ prudens temperans ⁊ fortis fu
erit. Sunt tamen inter eos pluri
mi qui adhuc carnaliter viuunt:
qui ⁊ ſi fortaſſe lr̃as ignorant ⁊
precepta dei legere non valent:
certe in multoꝝ fideliũ conuerſaci
one bona que imitetur vident Ec
ce in eccleſia voces ſancti euãgelij
atq; apoſtoloꝝ ſonant: ecce exem
pla bene viuentiũ cotidie hominũ
oculis opponũtur: nec in excuſati
one dicere poterunt. non vidimus
quod imitari deberemus. Unde ⁊
ſubditur. Et altare ante faciem tẽ
pli. Quid eſt templũ niſi fidelis
populus: Sicut per paulũ apoſto
lum diſcipulis dicitur: templum
dei ſanctum eſt quod eſtis vos Et
quid eſt altare dei niſi mens bene
viuentiũ: qui peccatoꝝ ſuoꝝ me
mores lacrimis ſe lauant. carnem
per abſtinenciam macerant. nullis

ſe huiꝰ mundi actionibus miſcent
que habent indigentibus tribuũt
⁊ habere que non habent non con
cupiſcunt: Recte igitur horũ cor
altare dei dicitur: vbi ex merore
compunctionis ignis ardet. et ca
ro conſumitur. Et nũquid non ta
les fratres cariſſimi cotidie in ſanc
to fideli populo quaſi in templi a
trio videmus: Nũquid non eoꝝ
vitam nobis ad exemplũ propoſi
tam indeſinenter aſpicimus: Al
tare ergo ante faciem templi eſt:
cum multi in ſancte eccl̃ie conſpectu
ſũt poſiti. qui eterni iudicij memo
res ſemetipſos cotidie domino ſacri
ficium in lamento compunctionis
mactant: qui vt predictum eſt cor
pora caſtigant: quatenꝰ hoc quod
per magiſtrũ gentiũ dicitur imple
ant. vt exhibeatis corpora veſtra
hoſtiam viuentẽ ſanctam deo pla
centem. Hoſtia quippe occiditur.
vt offeratur. Sed hoſtia viuens
eſt corpus pro domino afflictum.
Quod ⁊ hoſtia dicitur ⁊ viuens: qꝛ
viuit in virtutibus ⁊ eſt a vicijs
occiſum: hoſtia videlicet quia iam
huic mũdo eſt a prauis actibꝰ mor
tuũ: viuens autem quia cuncta q̃
preualet bona operatur. Sed qꝛ
ſub altaris nomine de cõpunctionis
flãma ſermo ſe intulit: neceſſariũ
puto q̃ ſit diuerſitas eius de cõpũcti
onis oſtendere. Alia quippe cõpũc
tio eſt q̃ per timorem naſcitur. ali
a q̃ per amorẽ: qꝛ aliud eſt ſuppli
cia fugere: aliud p̃mia deſiderare

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Unde ⁊ in tabernaculo per legem
duo altaria fieri iubentur: vnū vi
delicet exterius: aliud vero interi
us. Unū in atrio. aliud ante ar
cham: vnū quod ere coopertū eſt.
aliud quod auro veſtitur: atq; in
altari ereo cremantur carnes: in
altari verō aureo incēdūtur aroma
ta. Quid eſt hoc fratres cariſſimi
ꝙ foris cremantur carnes intus
aromata: niſi hoc quod cotidie vi
demus. quia duo ſunt compūctio
nis genera: atq; alij adhuc per ti
morem plangunt. alij vero ſe per
amorem in lamentꝰ afficiūt. Mul
ti namq; peccatoꝝ ſuoꝝ memoēs
dū ſupplicia eterna pertimeſcunt.
cotidianis ſe lacrimis affligunt:
plangunt mala que fecerūt: et in
cendūt vicia igne compūctionis.
quorū adhuc ſuggeſtiones in cor
de patiūtur. Quid iſti niſi altare
ſunt ereū. in quo carnes ardent:
quia adhuc ab eis carnalia opera
plangūtur. Alij vero a carnalibꝰ
vicijs liberi. aut longis iam fleti
bus ſecuri. amoris flāma in cōpūc
tionis lacrimis inardeſcūt: celeſtis
patrie p̄mia. cordis oculꝰ ꝓponūt
ſupernis iam ciuibꝰ intereſſe concu
piſcunt: dura eis apparet ſeruitus
longitudo peregrinationis ſue: re
gem in decore ſuo videre deſiderāt
⁊ flere cotidie ex eius amore non
ceſſant. Quid iſti niſi altare ſunt
aureū: in quoꝝ corde aromata in
cenſa ſunt quia virtutibus ardēt:
Bene aūt de eodem altari dicitur

quod ante velū arche ſit poſitū in
ſancta ſanctoꝝ. Archa quippe teſ
tamenti ipſe nobis factus eſt: de
quo ſcriptū nouimus. In quo ſūt
omnes theſauri ſapientie ⁊ ſcien
tie abſconditi. Archa intra velum
eſt redemptor noſter in celo: alta
re vero aureū in quo thimiama in
cenditur ante velū: quia ſanctorū
corda que cū magnis virtutibus
in dei amore ſuccenſa ſūt. per ſanc
tum deſideriū in illo ardent. quē
adhuc reuelata facie videre non
poſſunt. Inter archam quippe ⁊
altare velū eſt: quia hoc qđ nos
adhuc a viſione dei ſeparat corrup
tionis noſtre obſtaculū remotū nō
eſt. Sed quouſq; ante velū ſumus
oportet vt quaſi thimiamatis in
cenſa flāma amoris ardeamus.
Per compūctionis aūt lacrimas
nil terrenū nil tranſitoriū querere
debemꝰ. Solus ipſe nobis ſufficī
at: qui fecit omnia. Tranſcenda
mꝰ per deſideriū omnia. vt men
te colligamur in vnū: non iam ti
more penarū. non memoria vicio
rū. ſed amoris flāma ſuccenſi arde
amꝰ in lacrimis cū odore virtutū
Iſta electorū oratio ꝓſpiciebatur.
cū in ſponſe laude dicebatur. Que
eſt iſta que aſcendit per deſertū ſi
cut virgula fumi: ex aromatibus
mirre ⁊ thuris. ⁊ vniuerſi pulue
ris pigmentarij: Sancta quippe
electoꝝ eccleſia cū ab hoc mundo
in ſanctis precibus ardenti amore
ſe erigit: per deſertū quod deſerit

orate aſcendit Qualiter vero aſcē
dat adiūgit. Dicit virgula fumi
ex aromatib9. Fumus de incenſo
naſcitur. Et per pſalmiſtam dicitᷣ
Dirigatur oratio mea ſicut incen
ſum in conſpcū tuo. Fum9 excitere
lacrimas ſolet. Itaqꝫ fum9 eſt ex
aromatibus: compūctio oratiōis
ↄcepta ex virtutib9 amoris. Que
tamen oracio fumi virgula dicitᷣ:
quia dum ſola celeſtia poſtulat. ſic
recta progreditur: vt ad terrena
atqꝫ tēporalia petenda minime re
flectatur. Et notandū ꝙ non vir
ga ſed virgula nūcupatur: quia
interdū in ↄpūctionis ardore tāte
ſubtilitatꝭ eſt vis amoris: vt hāc
nec ipē anim9 poſſit ↄphendere. q̄
illuminatus meruit habere Bene
āt dicitur: mirre et thuris Thus
enim ex lege domino in ſacrificio
incenditur: per mirrā vero corpa
mortua condiūtur. ne a vermib9
corrūpantur. Mirre ergo et thurꝭ
ſacrificium offerūt: qui et carnem
afficiūt. ne eius corruptionis vicia
dominentur. et redolentem in con
ſpcū domini amoris ſui hoſtiam in
cendūt|ſeqꝫ ipos deo in ſanctis vir
tutibus exhibent Vnde et illic ſub
ditur. Et vniuerſi pulueris pig
mentarij. Puluis eſt pigmenta
rij: virtus bene operantis. Et no
tandū ꝙ virtutes bene operantiū
non pigmenta ſed pulueres dicū
tur. Cū enim q̄libet bona agim9
pigmenta offerim9: cū vero ipā e
ciam bona que egim9 retractam9

et ne quid in hijs ſiniſtrū ſit iudiciū
o retractacionis attendim9 quaſi
ex pigmentis puluerē facimus vt
oracioēm nrām domino per diſcre
tionem et amorem ſubtilius incen
dam9. Ecce hec vt deo largiente
potuimus. coram vobis fratres
cariſſimi conati ſumus.

Nemo aūt me reprehendat ſi
poſt hec a locutione ceſſauero
q̄a ſicut omnes cernitis noſtre tri
bulatioēs excreuerūt Vndiqꝫ gla
dijs circūfuſi ſum9: vndiqꝫ immi
nens mortꝭ periculū timem9. A
lij detrūcatꝭ ad nos manib9 rede
unt. alij capti. alij interempti nun
ciantur. Iam cogor linguam ab
expoſitione retinere: quia tedet a
nimā meam vite mee. Iam null9
in me ſacri eloquij ſtudiū requirat
quia verſa eſt in luctū cithara mea
et organū meū in voce flentiū Iā
cordis ocul9 in miſteriorū diſcuſſi
one non vigilat. quia dormitauit
aīa mea p̄ tedio. Iā min9 lectio a
nimo dulcis eſt. quia oblitus ſum
māducare panē meū a voce gemi
tus|mei. Cui aūt viuere non licet
de ſcripture ſacre ſenſibꝫ loq̄ miſtica
qualiter libet: Et qui cogor coti
die amara bibere: q̄n poſſū dulcia
ↄpinare: Quid igitur reſtat: niſi
vt inter flagella que pro nrīs ini
quitatibus patimur. cum lacrimis
gracias agam9: Et ipē eternī qui
nos creauit eciam patꝛ nobis fac
tus eſt per adoptionis ſpm̄ quem
dedit: et aliq̄n filios pane nutrit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aliquando flagello corrigit: quia
per dolores ⁊ munerā ad heredita
tem perpetuam erudit. Sit itaq3
gloia omnipotenti domino noſtro
iheſu criſto: qui viuit et regnat cū
patre in vnitate ſpiritus ſanci de
us: p infinita ſecula ſclōꝝ Amen

Expliciūt omelie gregorij pa
pe in ezechielem prophetam.:

DEO GRACIAS AMEN

LANDES UND STADT BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

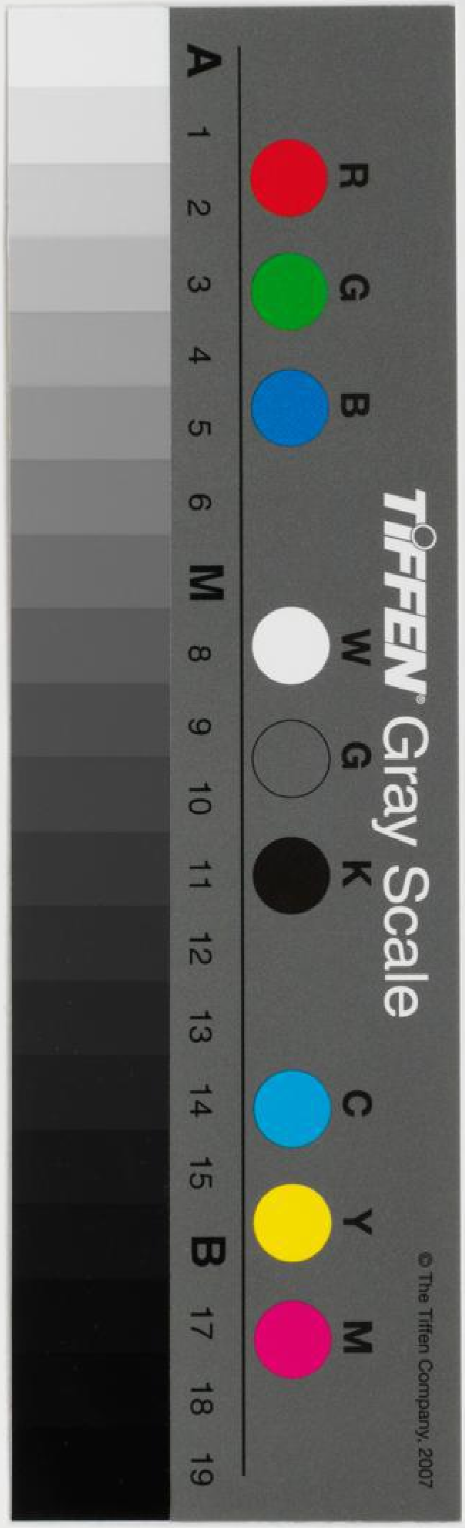

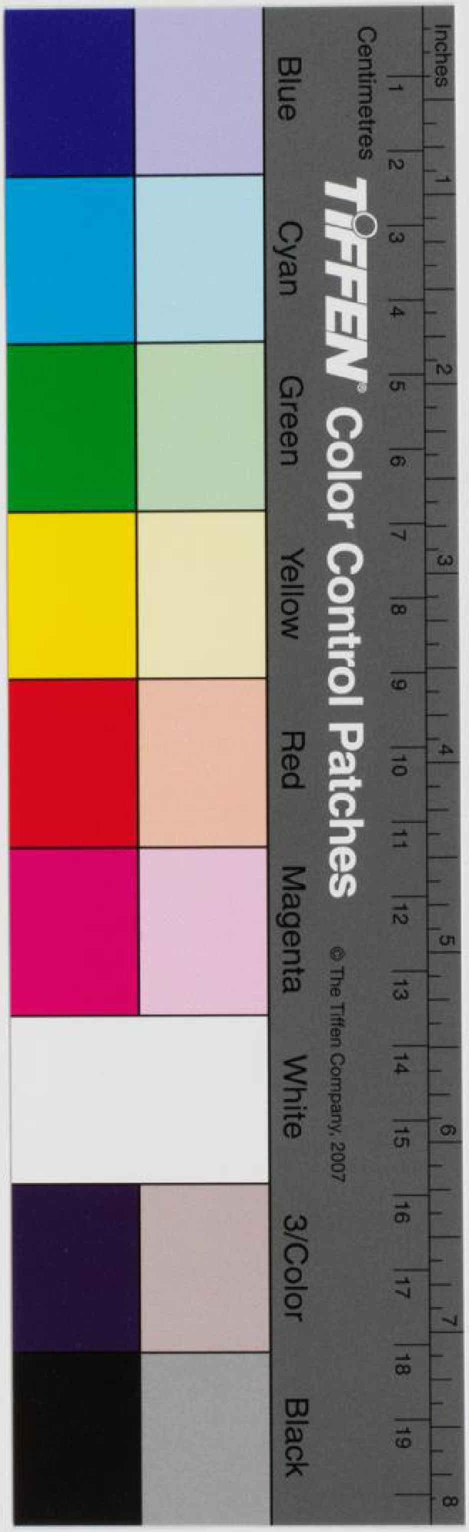

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf